

ژیان و نهینییه کانی

نهوشیروان مستهفا

ژيان و نهينيه كانى

نهوشىروان مستهفا

بهگى دووهم

چەند جارێکەو لەچەند مونسابەتێک دا مەلا بەختیار لەلایەک و ئەرسەلان بایز لەلایەکی ترەوە باسی ئەوە ئەکەسەن کە گوايە: ئەوان پارەیان داوە بە من. پارەیان نەداوە بە من تا دژی یەکی بە کاری بەینم. پارە و ئەرزیاں داومەتی بۆ ئەوەی سەنتەری زانستی داخەزرینم، نەك رۆژنامە و تەلەفیزۆن.

بۆ ئەوەی بەر چاوی کادری یەکی و رای گشتی رۆنر بیت، خویندەوار و گوینگی بە هەڵدا نەچن بە چاکی ئەزانم ئەم چەند نوقتەیه رۆن بکەم: یەكەم: کۆمپانیای وشە نە "مەلەندی رێکخستن" ه تا سەر بە مەکتەبی رێکخستنی ئەرسەلان بایز بیت و نە "رێکخراوی دیموکراتی جەماوەری" یە تا سەر بە مەکتەبی رێکخراوە دیموکراتیە کانی مەلا بەختیار بیت، تاوە کو ئەوەی موچه و میزانیە لەوان وەرگریت. نە من و نە هاوکارە کاتم بۆ دامەزراندنی کۆمپانیای وشە و داوودەزگا کانی موچه و پارە و ئەرزمان لەم دو زاتە وەرناگرتو، دامەزراوە کانی ئێمە دەسەندەخۆری ئەوان نین، بۆیە ئیدیەکانیان بێ بناغە و نا راستە و هەرچیهک ئەلێن قسە ی خۆیانە. دوهم: من یەکی بوم لە دامەزرێنەرە سەرەکیە کانی یەکی نیشتمانی کوردستان و هیزی پێشمەرگە و هەمو داوودەزگا دارایی و رێکخراوی و راگەیندە کانی، بەشداریکی سەرەکی بوم لە رابردوی یەکی و لە دروستکردنی ئیستای یەکی دا، بە هەمو لایەنە سەلی و ئیجابیەکانی، من هەر وە کو شەریکم لە هەلگرتنی ئۆبالی میژوی هەمو سەرکەوتن و دەسکەوت و شکستە کانی یەکی دا، هەر وە ها شەریکم لە هەمو سەر وەت و سامان و دارایی یەکی دا، کەس بۆی نە مەنت بەسەر مندا بکات.

له سه ره تای دامه زرانندی کۆمپانیای وشه وه تا ئیستا زیاتر له ۱۰ جار و له هه به تێ ئاشکرادا به سوپاسه وه ئیشاره تم داوه به وه هاوکاریه ی مام جه لال کردوینی، هه ر بۆ غونه:

۱. له یه که م چاوپێکه وتن دا دوا ی ده س له کار کێشانه وه م، له گه ل هه فته نامه ی هاو لاتی.

۲. له په یامی سه به ی دا، که تا ئیسته ش له سه ر سائته که ماوه.
 ۳. له یه که م ژماره ی رۆژنامه دا باسی کراوه.
 ۴. له گه تگوگی رۆژنامه وانی دا له گه ل نوسه ری ناسراوی فه ره نسی کریس کۆچیرا.
 هاوکاری مام جه لال بۆ ئیتمه (۱۰) ده ملیۆن دۆلار و بینایه کی حکومه ت و گردێکی مولکی کۆمپانیای نۆکان بوه نه وه ش یه که م هاوکاری و دوا هاوکاری مام جه لال بوه بۆ ئیتمه و، هه مو نه وانه ش به ناوی کۆمپانیای وشه وه تۆمار کراون که شه خسیه تیکی مه عنه وی و قانونیه. نه مه شمان نه وه نده و تۆته وه که خه ریکه نرخی سیاسی و مه عنه وی هاوکاریه که نامیێ.

چواره م: "کۆمپانیای وشه بۆ راگه یاندن" وه کو له سه ره تاوه "گرێبه ستی دامه زرانندی" دا نوسیومانه، راگه یاندنیکی "بینراو و بیسزاو و نوسراو" ئه بی. بۆیه به هه قی خۆمانی نه زانین چۆن ده زگای راگه یاندنی حیزبه کان به پاره ی حکومه ت و له دارایی گشتی و له سه ر بودجه ی میلله ت ئه ژین، یان بودجه ی نه وانی ش بېرن و بۆ ژیا نی ده زگا کانیان با پشت به خۆیان به سه تان بۆ نه وه ی ئیتمه ش هه مان رینگه بگرین، یان ئه بی حکومه ت له دارایی گشتی بودجه ی ئیتمه ش دا بین بکات، ئه گینا ((بانێک و دو هه وا)) قبول ناکرێ. ههروه ها چه ند جاریکه باسی نه وه ئه که ن که من به پێی نه و ریکه که وتنه ی له گه ل نه وانه دا کردومه بۆم نییه رۆژنامه ده ر بکه م و ته له فزیۆن دا به زرێتم، به لکو بۆم هه یه سه نته ریکێ لیکۆل نه وه ی زاننه ستی دا به زرێ نه م.

قسانهش وه كو ئهوانه‌ی پيشو بى بناغه و ناراستن.
 هيج گريه‌ست يان ريککه وتنيکى نوسراو يا زاره‌کى له بهينى من و نه و دو
 براده‌دا و له بهينى من و هيج نه‌نداميکى ترى مه‌کنه‌بى سياسى دا نيه تا من پابه‌ندى بم
 و يان مه‌رجه‌کانيم پيشه‌ره‌وى نه‌کردبى.
 دوهم، من که ده‌ستم له کار کيشاوته‌وه و خواحافيزيم له نه‌ندامانى مه‌کنه‌بى سياسى
 کردوه له‌به‌ر ئه‌وه نه‌بوه که من تو‌راوم يان تو‌ره بوم، به‌لکو له‌به‌ر ئه‌وه بو، من له‌سه‌ر
 چهند مه‌سه‌له‌ى چاره‌نوسساز نا‌کو‌کى سياسيم له‌گه‌يان هه‌بوه. به‌تايه‌ت له‌شي‌وه‌ى
 به‌رپه‌ر نه‌ى يه‌کي نيشتمانى و حکومه‌ته‌که‌يدا.
 سى يه‌م، نه‌گه‌ر يه‌کى خو‌ى نه‌بان نه‌کا نه‌زانى نا‌کو‌کى سياسى من له‌گه‌ل ئه‌و براده‌رانه‌دا
 له‌چهنده‌ند دیکه‌مى نوسراودا بلا و کراوه‌ته‌وه:
 ١- نه‌و ياداشته‌ى به‌هاو کارى چهند نه‌نداميکى مه‌کنه‌بى سياسى داومانه به‌سکرته‌ى
 گشتى.

٢- نه‌و به‌رنامه‌يه‌ى که به‌ر له‌هه‌لبژاردن خراوه‌ته به‌رده‌م م.س و له‌سنورتيکى فراواندا
 بلا و کراوه‌ته‌وه.

٣- له‌په‌يامى سبه‌ى دا.

نه‌مانه جگه له‌و چهند چاوپيکه‌وته‌ى له‌گه‌ل ده‌زگانى راگه‌ياندى کوردى و عه‌ره‌بى و
 نه‌وروى دا کراوه و له‌چهند کو‌رى ته‌له‌فيزيوى تر باسکراوه، له‌ماوه‌ى چهند مانگى
 رابردودا به‌وتار له‌سايى سبه‌ى و روژنامه‌ى روژنامه‌دا بل او کراوه‌ته‌وه.
 سيه‌م، له‌و روژه‌ى که ده‌ستم له‌کار کيشاوته‌وه و به‌بى شاردنه‌وه باس له‌وه کردوه
 که ئيمه‌ کو‌مپانيه‌ک بۆ راگه‌ياندى نوسراو، بيسزاو، بينراو، داده‌مه‌زىنين. له‌گريه‌ستى
 دامه‌زراندنى کو‌مپانيه‌ى وشه‌دا نه‌وه به‌ناشکرا نوسراوه، له‌هه‌مو چاوپيکه‌وته
 روژنامه‌هوانيه‌کانيه‌شم دا دو به‌اره‌م کردۆته‌وه.

بەختیار و ئەرسەلان بايز خۆيان نازادن چۆن بەرنامەى مەكتەبەكانى خۆيان دائەنن و ئەكەن، بەلام ناتوانن بەرنامە بەسەر ئيمەدا بسەپنن، ئيمەش نازادين بەرنامەى كارى خۆمان چۆن دائەنن.

چوارەم، يەكيتى زياتر لە ۱۰ ساله سەنتەرى ليكۆل يەنەوى ستراتيجى هەيه، ئەگەر ئەم برادەرانه هينده بە پەرۆشى ليكۆل يەنەوى زانستى و ستراتيجيه وەن با پيش ئەوى چاوەروانى بەرھەمەكانى ئيمە بن گوى لە ھەلسانگاندن و ليكۆل يەنەوىكانى ئەوان بگرن و ئەو دەزگە گرانگە كە ئارا بکەن.

پينجەم، لە چوارچيوى ئەو بەرنامەيەى بۆ كارەكانى خۆمان دامان ناوہ تائيسنا توانمانە سايقى سبەى، رۆژنامەى رۆژنامە، سەنتەرى راپرسى، چاپخانەى زەرگەتە داھەزرتين، بەم نزیکانە تەلەفیزیۆنى سەتەلايت ئەكەوتتە كارو، بەھيواين تاكۆتايى سأل دەزگای ليكۆل يەنەوش داھەزرتين.

نوسین و رەخنە و دیداری گۆفاره كان

لەژیر کاریگەریی مام جەلالدا یەكيتى تەنازولى گەورەى بۆ پارتنى کردووہ قادری حاجى عەلى، ئەندامى ئەنجومەنى كۆمپانیای وشەو كارگيرى پيشووى مەكتەبى سياسى يەكيتى لەسەر كيشە سياسیەكانى ناوخوى كوردستان وەلامى پرسيارەكانى لقین دەداتەوہ

لقین گفتوگوى سۆران پالانى و گۆران دوکانى

هۆکاری دهست له کار کیشانهوهی تو له مه کتهبی سیاسی چ بوو؟ ده لئین
 ئه وه وه بوو که د. بهرهم کرا به سه روکی حکومت و ئه و پۆسته به تو
 نه درا؟ ئه مه تا چهنده حه قیقه ته؟

قادری حاجی عه لی: هه یج حه قیقه تیکی تیدا نییه، کاتیک من دهستم له کار
 کیشایه وه، د. بهرهم نه گه را بو وه وه په یوه ندیی به بوونی د. بهرهم به سه روکی
 حکومت وه نییه، دو وه م، من هه رگیز به ته مای پۆستی سه روک وه زیان نه بووم، من
 هه رگیز کاری حکومت نه کردو وه، من پیمخۆش بوو که هه میشه کاری حه یزی
 بکه م، بۆیه ئه ساسی نییه.

له قینک ده وت ریت جه نگیکی سارد له نیوان هه ردوو کتا ندا هه یه له سه ر ئه وه ی کامتا ن
 ره مزی شاری سه لیما نین؟

قادری حاجی عه لی: خۆم مو قاره نه نا که م له گه ل که سی تر دا.

له قین: ئه ی هۆ کاره کانی ده ست له کار کیشانه وه ت چی بوو؟

قادری حاجی عه لی: من له سالی (۲۰۰۱) دهستم له کار کیشایه وه، هه رو هه
 له سالی (۱۹۹۵) جار یکی تر دهستم له کار کیشایه وه و چوومه ده ره وه بو سوید،
 کاتیک مام جه لال ها ته ده ره وه، چه ند جار یك نا گادا ری کردم که به یمه وه و کار
 بکه مه وه، ئاخه ر جار منی بانگ کرد بو فه ره نسا و له مالی کاک حه مه سا بیر دا نیشتین
 به حزوری مام جه لال و ئه حه دی بامه ری بی و کاک حه مه توفیق، کار یکی وایان کرد
 که قه ناعه تیان پته ینا م جار یکی تر کار بکه مه وه، بۆیه بووم به به ری سی به کیتی
 له ده ره وه ی و لا ت، من پیمو اییت ئه ساسی شته کان رای جیا وازه که خه لک واز
 ده هی نیت، که له ئاس تی کی به رز دا ی ت و ده زانی ت که بۆ چوونه کانت له بهر چاو
 نا گیر ی ن، گو ی ت لئینا گیر ی ت و ئه وه ی ده ته و ی ت، نا کر ی ت. له بهر ئه وه ئه ز عه فل ئی مان
 ئه وه یه که خۆ تی لی بکش ی ته وه، بۆ ئه وه ی به ری رس نه بی ت له و خرا پا نه ی
 که رو و ده دن.

یه که م که س بووم دهستم له کار کیشایه وه که کار گیر ی مه کته بی سیاسی بووم،

هۆکاره کانی هه موو که سیش پێش من ده یانزانی، تا سال (۱۹۹۷) ئه وهی که من پێنیم ده کرد، ئه ندای مه کته بی سیاسی له ناو یه کیتی نیشتمانی بهرپر سیاری تیه کی گه و ره شه خسیه تیکی گه و ره بوو، به لام ورده ورده ده وری مه کته بی سیاسی و سه رکردایه ت کالبو وه و ره رۆلیان نه ما له سیاسه تی گشتی یه کتیدا، له بهر نه وه هه موو که سیکش که بزانی ت رۆلی نامینیت له سیاسه تی گشتیدا، خه لک چا وه پێ شتی گه و ره ی لیده کات و بزانی ت بۆ نا کریت، له مه پهری گه و ره له بهر ده میدا هه یه، ده بی ت حسابی ئه وه بکه ی ت له و کاته دا که سایه تیت ده شکیت و نامینیت. بۆ یه پارێزگاری له که سایه تیت ئه وه یه، کارێک ده که ی ت که ته که تول بۆ خۆ ت دروست بکه ی ت، که من بهروام به وه نه بوو، یان ده ست له کار ده کیشی ته وه، بۆ ئه وه ی به شداری نه بی ت له و شتانه ی که ده کریت.

لغین: به لام ئیستا تۆ هاتوو یته ته وه و جارێکی تر له گه ل نه و شیروان مسته فا و هاو پێاندا ده ته ویت به شداری ئه و مملانی یه بکه ی ت؟

قادی حاجی عه لی: من نه چوومه ته وه بۆ ناو یه کیتی بۆ مه ئسولیه ت، هاتومه ته وه بۆ سیاسه ت، هه می شه ش که له ده ره وه بووم، بۆ چوونم هه بووه، چه ند جارێک جه نابی مام جه لال له سلیمان و به غدا منی بانگ کردو وه رای خۆم به راشکاوی پێتو وه و ئه و حاله ته ی که له ناو یه کیتی و خه لک هه یه، راستیم پێتو وه. ئه و پێشیارانه شی که پیمتو وه، به باشی زانی وه و به لینی دا وه که جیه جیی بکات، به لام به داخه وه نه کرا، له م قۆناغه دا منیش چه زم له گۆرانه و یه کیکم له وانه ی که ده مه ویت گۆرانکاری له کۆمه لگه که دا دروست بی ت.

لغین: تۆ وه کو هاو پێی نه و شیروان مسته فا، ده ته و ی هاو کاریکی بی ت، یان به شیکی ت له م ده زگایه که دا مه زران دو وه؟

قادی حاجی عه لی: له سه ره تا دا که دا مه زرا، من کاری باشم تیدا کرد، هه م سایه که وه هه م رۆژنامه که ش خۆم دا مه زران دو وه کارم تیدا کرد، دوای ئه وه ش که پێویستی به من نه ما، ده ستبهرداری بووم، هه رو هه له ته له فزیۆنه که ش رۆلم

من له سه ره تادا هه ره بۆچووم له سه ره شته كان ده دا، به لام ئیستا به شیكم
 ره وهی گۆران و باوه ریشم ههیه که ده توانین گۆرانکاری بکهین.

ره نکه پیشینی من وانه بوو بیت که ئەم ره وته بهم ناقاره گه ره به دا پروات، به لام
 لهیه کهم ره ژێ ههلمه تی هه لێژار دنه وه به نیسه بت منه وه له وانه یه ی هه ندیک
 مو فاجه ئه ی تیدا بیت، زیاد له راده ی چاوه روانکراو، بوو به بزوتنه وه یه کی
 جه ماوه ری گه وه.

لقین: پیشینی ئەمه تان ده کرد؟

قادی حاجی علی: پیشینی ده کرا، به لام به و ئەندازه یه نا.

لقین: ئیوه پیشینی ئەمه تان نه ده کرد، ئیستا له م ههلمه تی هه لێژار دنه دا چۆن
 توانیواته ئەمانه ریکبخن، که ئیوه ده لێن بزوتنه وه یه کی جه ماوه ریبه؟

قادی حاجی علی: ئەوهی راستی بیت، ره وته که له پریکدا وه کو ته قینه وه یه ک
 ته قیه وه ئیمه پیشینیمان ده کرد خه لک نارازیه، به گشتی له سیستمه که و
 له گهنده لی و نه بوونی عه داله تی کۆمه لایه تی، به لام پیشینی ئەوه م نه ده کرد
 هۆشیاری گه یشتیته راده یه ک، که خه لک له ئیمه شته کان زیاتر لیکه ده نه وه و
 بیزانن و به هه ولێکی کهم بتوانیت، قه ناعه تی بیکهیت، بۆنه وه ی ده سه لاتمان
 به سه ریدا هه بیت، ئەوه نده توانا هه یه له ره وته ی گۆراندا که بتوانین سه ره رشتی
 بکهین، خه لکیش زۆر هاوکاره و گوی ده گریت، ئەم ره وته ش له به رئه وه ی
 جه ماوه ریبه، هه ندیک جاریش گویگرته ی تیدا نابیت، به تایبهت ئەو خه لکه ی له گه ل
 ئەم ره وته دایه، له (۷۰٪) ی گه نجن و ئیلتزامی حیزبیان نه بووه و تووره شن،
 زۆر به شیان له وانه ن که بیکارن و ئینتیمایان لاواز بووه به رامبه ر نیشتمان و ولات،
 به لام له ده روونیاندا ئینتیمایه کی به هیز هه یه که به هه ر

ئەو خه لکه ی له گه ل ئەم ره وته دایه، له (۷۰٪) ی گه نجن و ئیلتزامی حیزبیان
 نه بووه و تووره شن

وه سیله یه ک بیت، ئەو ئینتیمایه به نیتیه کایه وه.

له‌سه‌ر ئاستی سیاسی له‌كوردستاندا ته‌سلیم به‌پارتی بووه، بۆیه نه‌وشیروان مسته‌فا
 له‌مه‌ی قبول نه‌کردوه، تۆ له‌مباره‌یه‌وه چی ده‌لییت؟

قادری حاجی عه‌لی: پیمان خۆش بوو هاوسه‌نگی له‌نیوان یه‌کیتی و پارتیدا هه‌بیت،
 هه‌ر له‌سالی (١٩٩٢) كه‌هه‌لبژاردن بوو، هه‌ولماندا هاوسه‌نگیه‌ك رابگرین،
 بۆنه‌وه‌ی بتوانین ئیداره‌ی كوردستان بکه‌ین، به‌لام به‌داخه‌وه له‌م چه‌ند سالی
 دواییدان ده‌بینیت بیسنور ته‌نازول بۆ پارتی ده‌كریت و ره‌نگه زیاتریش یه‌کیتی
 كه‌ته‌نازول ده‌كات، له‌ژێر كارێگه‌ری جه‌نابی مام جه‌لالدا بیت، (ئێتر نازانم خۆی
 چۆن بیری لێده‌كاته‌وه‌و باروودۆخه‌كه‌ هه‌لده‌سه‌نگییت)، به‌لام یه‌کیتی گه‌وره‌یه‌و
 خاوه‌نی جه‌ماوه‌رو قاره‌مانییه‌و قوربانیدانه، پێویسته خه‌لك ده‌نگی بیت له‌مه‌دا،
 به‌لام له‌مه‌یاندا گوێ له‌ئیمه‌و خه‌لكی تریش نه‌گیرا، كه‌ده‌بیت یه‌کیتی كه‌سایه‌تی
 خۆی رابگریت و بۆ هه‌موو شتیك ته‌نازول بۆ پارتی نه‌كات، كاتیك ده‌بیت بیكات،
 كه‌پارتیش له‌به‌رامبه‌ردا بیكات، من پیماشه ته‌نازول هه‌بیت، به‌لام نه‌ك له‌سه‌ر
 حیسانی یه‌كێکیان، ئه‌گه‌ر ئه‌و هاوسه‌نگیه‌ بمانه‌، باروودۆخه‌كه‌ باشتر ئیداره‌ ده‌كرا،
 به‌لام ئیستا هاوسه‌نگیه‌كه‌ تێكچووه، زیاتر به‌لای پارتیدا كه‌وتوووه.

لقین: به‌لام ئه‌وه‌ی ده‌وتریت ئه‌م ته‌نازوله‌ په‌یوه‌ندی به‌ئیه‌شه‌وه هه‌یه، وه‌كو ئه‌وه‌ی
 كیشه‌كانی ناو یه‌کیتی كه‌یه‌كێك له‌باله‌كان نه‌وشیروان مسته‌فا سه‌ر كرده‌یه‌تی
 كرده‌بوو له‌ململانی‌دا بوون، واته‌ كیشه‌ ناوخۆیه‌كان وایكردوووه له‌ده‌ره‌وه‌ لاواز
 بن، بۆچوونت له‌باره‌ی ئه‌م بابه‌ته‌وه چۆنه‌؟

قادری حاجی عه‌لی: ئه‌مه‌ پێچه‌وانه‌كه‌ی راسته‌، بوونی ئه‌و كیشه‌و ناكوکیانه
 له‌سه‌ره‌تای دروستبوونی یه‌کیتییه‌وه هه‌بووه‌و نه‌پێی به‌هیزبوونی یه‌کیتی بووه، نه‌ك
 لاوازی، به‌لام له‌م كۆتاییانه‌دا ته‌كه‌تول بوو، ئه‌ویش ته‌كه‌تولی ئیمتیازات، ئه‌مه
 یه‌کیتی كوشت، نه‌ك كاك نه‌وشیروان، ته‌كه‌تولیش كه‌دروست بوو، پیاوی
 بێكه‌فائەت ده‌هینیتیه‌ پێشه‌وه، به‌لام له‌را‌بردوودا ته‌كه‌توله‌كان له‌سه‌ر فیکر بوون،
 نه‌ك ئیمتیازات و پیاویاوین.

هه‌ندیک له‌به‌پرسیانی یه‌کیته‌ی له‌به‌ر ئیمتیازاتی خۆیان رازین

هه‌سلیمبوونی یه‌کیته‌ی به‌پارتی؟

قادری حاجی عه‌لی: ئه‌وه‌ی که‌من بیزانم، ئه‌و براده‌رانه له‌سه‌رده‌می شو‌رشی‌شدا رۆلنکی گرنگیان هه‌بووه‌و هه‌چیان بۆ ئیمتیازات کاریان نه‌کردوه‌و وه‌کو شتیکی وێژدانی، وه‌لانیان ته‌نها بۆ یه‌کیته‌ی هه‌بووه‌ نه‌ک بۆ که‌س، بۆیه‌ نه‌یان‌توانی جینگه‌ی خۆشیان بکه‌نه‌وه‌.

له‌قین: ئه‌ی وه‌لانیان بۆ نه‌وشیروان مسته‌فا نه‌بووه‌؟

قادری حاجی عه‌لی: من دلنیات ده‌که‌مه‌وه‌، ئه‌وانه وه‌لانیان بۆ هه‌چ شه‌خسیک نییه (به‌کاک نه‌وشیروانی‌شه‌وه) ئه‌وان خاوه‌نی که‌سایه‌تی و رای خۆیان و به‌قه‌ناعه‌ت و ره‌زای خۆشیان هاتوون و ئه‌و

خه‌لک هه‌یه ئیستا به‌ناوی یه‌کیته‌یه‌وه قسه‌ده‌کات و پۆزمان به‌سه‌ردا لیده‌دات و پیمانه‌فرۆشیته‌وه، هه‌ر نه‌یزانیوه یه‌کیته‌ی چیه‌؟

مامه‌له‌یه‌ش له‌له‌گه‌ن کاک نه‌وشیرواندا ده‌یکه‌ن، ئه‌و مامه‌له‌یه‌ نییه که له‌گه‌ن مام جه‌لالدا ده‌یکه‌ن، چۆن له‌وی بۆ چوونیان هه‌بوو، لیره‌ش هه‌یانه، له‌وانه‌یه لیره گوێیان لیه‌گیریت و له‌شوێنیکی تر گوێیان لینه‌گیریت.

له‌قین: له‌قسه‌کاندا، ئه‌وه ده‌رده‌که‌ویت یه‌کیته‌ی ته‌سلیم به‌پارتی بووه، ئایا ئیوه ده‌تانه‌ویت له‌ده‌ره‌وه کار بۆ گه‌رشانه‌ویه ئه‌و یه‌کیته‌یه‌ بکه‌ن که‌خۆتان ده‌تانه‌ویت؟

قادری حاجی عه‌لی: ئه‌وه بزووتنه‌وه‌یه‌کی جه‌ماوه‌رییه‌و په‌یوه‌ندی به‌یه‌کیته‌یه‌وه نییه، پیمان ناخۆشه‌ یه‌کیته‌ی وایله‌هاتووه‌و لاواز ده‌بیست، پیمان خۆش بوو یه‌کیته‌ی هه‌موومان کاری تیدا بکه‌ین و به‌هه‌یزی بکه‌ین، به‌لام تۆ له‌حیزیه‌کدا وات لیه‌یت، بروات به‌شیوه‌ی ئیشکردن و ته‌رحه‌کانی ئه‌و حیزبه‌ نه‌بیست، ناچاریت یان ده‌بیست مه‌وقیف وه‌ربرگرت یان له‌که‌ناریت، کێ پیه‌خۆشه‌ یه‌کیته‌ی لاواز بیست؟ ئیمه‌ خۆمان پیمان ناخۆشه‌، ئیمه‌ خاوه‌نی یه‌کیته‌ی بووین، خه‌لک هه‌یه ئیستا به‌ناوی یه‌کیته‌یه‌وه قسه‌ده‌کات، پۆزمان به‌سه‌ردا لیده‌دات و پیمانه‌فرۆشیته‌وه نه‌یزانیوه یه‌کیته‌ی چیه‌.

بەلام بۆچونێك لەسەر كۆرمانی بەرێوەبردنی هەیه، كە ئەگەر هاتو گۆران
 زۆربەى دەنگەكانى بە دەستەپێنا، ئەوا ئەوان خاوەنى راستەقینەى یەكێتى؟

قادری حاجى عەلى: ئەو بۆچوونى خۆیانە ئەوان بەشێكن لەرەوتى گۆران،
 لەوانەى شەخسەى هەبێت بۆچوونى وابێت، بەلام بۆچوونى گشتى ئەم بۆچوونە نییە و
 ئێستاش هەموو تەركیزمان لەسەر هەلبژاردنە.

لەقین: ئایا ئێوە دواى هەلبژاردن دەتانهوت وەكو رەوتێكى سیاسى میلیلى بچینهوه،
 یان ببنە حیزبێكى سیاسى؟

قادری حاجى عەلى: هێشتا زوووە كەباس لەو بەكەین، دواى ئەنجامى هەلبژاردن
 پێویستى بە دیراسەى كى قوول هەیه.

لەقین: هەلمەتى هەلبژارد هەندێك توندووتیژی بەخزوه بى، هەردوولا یەكێتى
 تۆمەتبار كرد، ئایا ئێوە هیچ پلانیكتان هەبووه بۆ ئەو گەنجانه بێنە سەر شەقام،
 هەروەها دەشوتریت هاتنى ئەو گەنجانه وەكو ئەو هیه هێزى خۆتان نیشانبدهن؟

قادری حاجى عەلى: ئەگەر تێبى بەكەیت، لەیه كەم رۆژووه تانیستا بىوابێت، سى
 رۆژووه سەرەتای زۆر گەرمتر بوو، خەلك دەچوووه سەر شەقام و ئیمە بەخەلكیشمان
 نەوتبوو، بەلام لەدواى ئەو هیه تەوجیهاتمان دانى و رێكمانخست، ئەو كێشانه
 لەئاكامى ئەو هیه، كەبەرەمبەرەكەت قبوولێ ناكات، هەندێك بەرپرس هیه قبوولێ
 ناكات لەسەر شەقامێك و (٣٠٠) سەیاره ئالای گۆرانى هەلگرتوووه هیه ئەو
 (١٠) سەیارهیه، رەنگه بۆ ئەو قبوول نەكریت، كە تانیستا بكوژروو بىر خۆى بووه،
 ژيان و ئیمتيازاتى باشى هیه، رەنگه وابىركاتوه كە ئەمەى لى تێكدهچیت.

لەقین: سەبارەت بەو هێرشانەى كە لەلایەن راگەیانندنەكانى پارتيههوه دەكریتە
 سەرتان، وەلامیان نادەنەوهو كێشەكانتان زیاتر لەگەڵ یەكێتیدایه، هۆكارى ئەمە
 چیه؟

قادری حاجى عەلى: باوەر ناکەم وابێت و ئەو هیه بەپێویستمان زانیبیت، بەلامان
 داووتەوهو هەندێك شتیش پێویستى بەو هیه، ئەوانەى كە سیاسین، هەر لایەنێك

بیت: سه بارهت به دهستور زۆر شت له سهه ئیوه وترا، که په ناتان بۆ مالیکی و به غدا بردوووه بۆته وهی دهستوره که دوا بخریت، وه لآمان بۆ ئه وان چیه سه بارهت بهم بابه ته؟

قادری حاجی عه لی: ئه مه گه وه ره ترین هه له یه ئه وان ده یکه ن و گه وه ره ترین تۆمه ته که بۆ ئیمه ی دروسته که ن، که زۆر ناحه قیه، به غدا له روانگه ی خۆیه وه ده یکه ت، له وان هیه ره وانگه یه کی شو قینی بی ت، ئه وه ی ئیمه که دوو مانه، ئه وه یه که نا بی ت ده ستور ده ستووری حیز بیک یان دوو حیز ب بی ت که بۆ خۆیان دا یینین، به لکو ده ستور ه ی هه موو کۆمه لگه یه، ته نها بۆ ئی ستاش نییه، به لکو بۆ دا ها تو وشه.

لشین: تا چه ند له زۆری ده سه لاته کانی سه ره ژکی هه ره یم ترسان، که سه لآ حیه تی نی فلیج که ردنی په ره له مانی له دا ها تو ودا هه یه؟

قادری حاجی عه لی: به لئى ده توانی ت په ره له مان نی فلیج بکه ت، ئه وه هه وه لئى ئیمه بۆ په ره له مان و چا که ردنی هه مان، هه سه تمان ده که رد که ئه مه له کار خه ستنی ده وری په ره له مانه، به وه ده سه لاته نه ی که دراون به سه ره ژک، ئی ت هه ره که سی ک بی ت.

لشین: ئیوه له مار که سیه ته وه به ره و ئیا یین ها تو نه وه، به وه ی که له بانگه شه ی هه لبا ر دندا وتاری دروشمی ئیا یینی به کار ده یین، ئه مه تا چه ند له گه ل را بر دوو تاندا ده گو ئی ت؟

قادری حاجی عه لی: ئیمه په نامان بۆ دروشمی ئیا یینی نه بردوووه، ئیمه بزوو تنه وه یه کی عه لمانین و بهرنامه که مان روونه، له م کۆتاییه دا که هه ستمان که رد، پر و پا گه نده یه کی زۆر هه یه که کار یگه ره یی له سه ره به شیک له تا که کانی کۆمه لگه هه یه، که گوایه ئیمه دژی نیین. ئیمه بۆ دژی دین بین؟ بۆ ئه وان دژی دین نه بن، که حیز بایه تی یان بردوو وه ته ناو دین شه وه، که سانی ک هه ن فه خر ده که ن، که له ته له فزیۆن و رۆژ نامه کانه وه بلین، من ته نها مه که ته بی سیاسیم که له سه ره دین قسه م که ردوو وه و ته حه داتان ده که م که ئه وان نه یان تو انی وه قسه بکه ن و ته حه دای کا ک نه وشیر وان

دهكات، كه پرۆژێك له پرۆژان قسهی نه كردوووه و دژی دین نه بووه؟ بۆ ناچنهوه به گز
 ناوه، كه هه ندىكیان خۆيان ناوده نین شیخ و هه ندىكیان خۆيان ناوده نین مه لاو
 دژی دین قسه ده كه ن، ئه مه خۆی حه قه مامۆستایان به ئه هانه بۆ خۆيان بزانی،
 ئه وان هه ش كه ناسراون له م روه ته، زۆر به یان له بنه ماله ی ئایینی هه وه هاتوون،
 ئه وه نده ی ئی مه ش ریزی هه ستی دینی مان گرتوه، هه یج لایه نێکی تر نه یگر توه.

لقین: داها توی یه کی تی دوای هه لبژاردن چۆن ده بینیت؟

قادری حاجی عه لی: یه کی تی و پار تی به لی ستیک دا به زیون، ئه وه ی که ئی مه بی زانین و
 ئه و زانیاریانه ی که له سه رچاوه کانی پار تی هه و پیمانده گاته وه، سه رۆکی حکومه ت
 ده در یته وه به پار تی و سه رۆکی هه ریم هه ر پار تی هه، له به رام به ر ئه مه دا، سه رۆک
 کۆمار به شی یه کی تی هه به غدا، دوای هه لبژاردن هه ندىک کی شه له سه ر
 دا به شکر دنی پۆسته کان دروست ده بی ت، وه ک بی ستو مانه ته وه، پار تی چا وه پروانی
 ئه نجامی هه لبژاردنه.

من وای شیبینی ده که م له گه ل را گه یان دنی ئا کامی هه لبژاردن، کۆمه لێک پر سیار دیته
 پێ شه وه له نیوان ئه م دوو لایه نه دا، که له سه ر کۆمه لێک شتی تر ریک بکه ون،
 ئه وه ی که داها توی یه کی تی چی لی دیت، من نازانم و ئه وه ش به ده ست ئه و
 براده رانه یه، که له ئی ستادا سه ر کر دایه تی یه کی تی ده که ن.

لقین: ئی وه ئاماده ن له حاله تی کی وادا گه ر یه کی تی پیوستی هه بوو، فریای بکه ونه وه،
 چونکه سه ر کر ده کانی یه کی تی به وه ناسراون که له پرۆژانی سه خندا فریای
 ده که ونه وه؟

قادری حاجی عه لی: یه کی تی ئی مه وامان لی نه کر دووه تافر یای بکه وینه وه، ئی مه
 وی ستو مانه به هیز بی ت، خۆیان قبولیان نه کر دووه، ته نان هت ئی مه رۆ لێ شمان
 هه بی ت، له به ر ئه وه ئه وان وایان لی کر دووه، به ر پر سیاری تی و چا کر دنی یه کی تی ش،
 له سه ر شانی ئی مه نی وه له سه ر شانی ئه وان هیه که وایان لی کر دووه.

لقین: به لām ئی وه ئاماده ن ده ست به ر داری رابردوی خۆیان بن؟

قادری حاجی علی: دەستبەرداری خەبات و قوربانیدانى خۆم نایم و هاوڕێیانى تریش بەهەمان شیوە.

لقین: بەلام تاجەند پیت ناخۆشە کە یەکی ئیستا وایلیهاتوو؟

قادری حاجی علی: زۆرم پیناخۆشە کە وایلیهاتوو، خۆزگە یەکی (۹۱) بوا، کە هاتوو خەلک بەرپرس و پێشمەرگەکانى لەسەر چا و دادەنان.

لقین: پیتوا یە ئەمە پەيوەندى بەو ریککە و تنامە یەو لە گەل پارتیدا هەیه، کە جەماوەر لە یەکی دوور بگریت؟

قادری حاجی علی: بەشیک لە جەماوەرە کە یە لە بەر ئەو یە، بەلام بەشى زۆرى لەسەر هەلسو کە وتى ناو یەکی خۆ یەتی.

لقین: یەکی تەئکید لەسەر ئەو دە کاتەو ن کە یۆستى سەرۆکی حکومەت بۆ ئەوان لەم هەلژاردنەدا، چونکە ئەوان ریککە و تى ستراتیژیان لە گەل پارتیدا هەیه، ئیو ئەمە چۆن دەبین؟

قادری حاجی علی: بەلام تانەم دەقیقە یە، بەرپرسیکی پارتى دیو بەلیت سەرۆکی حکومەت دەدریت بە یەکی؟

لقین: بەلام نیچیر فەن بارزانى دەلیت: کورسییە کەم بۆ کاندیدی یەکی چۆل دە کەم؟ قادری حاجی علی: بەلام لە بەر امبەر قسەکانى کاک نیچیر فەن، چەندان قسە ی تر کراو کە مەعمە عەدی تیدا یەو ساغینا کاتەو، بەلام جارى ئە گەری تر لە بەر دەمدایە، کیدەلیت ئەوان هیندە ی دەنگ دەهینن، کە حکومەت دروستبکەن و تووشى ئەو شەرە بن.

لقین: بەلام عیما د ئەحمەد لە چاوپێکە و تیکدا دەلیت: ئیمە یە کەم لیستین و چوار حیزبە کەش دوو دەهینن، کەواتە ئیو دەبنە سییەم؟

قادری حاجی علی: ئیمە مونا فەسە لەسەر یە کەم دە کەین، بۆ ئەمەش گەشبینین. لقین: لەسەر کاندیدی سەرۆکایەتى هەریم پیتوا یە جەماوەرى یەکی دەنگ بە مەسعود بارزانى دەدات یان نا؟

قادری حاجی عدلی: ئەوەندەهی من دەبیستمهوه، رهنگه بهشیکی دەنگ به کاک
بەسێرد نەدات.

لقینك په یوه ندییه کانت له گه‌ل سکر تیری یه کیتی نیشتماینی کوردستان چۆن؟
قادری حاجی عدلی: تاچەند مانگیک له‌وهو و پیش هاتوچۆشم هه‌بوو له‌گه‌ل جه‌نابی
مام جه‌لال و ریژی لیگرتووم و ریژی تایبەتم بۆی هه‌یه، پیاویکە به‌رپرسی هه‌موومان
هه‌بووه، به‌لام له‌و رۆژه‌وه ئەم به‌زمه‌ ده‌ستیپیکردوو، هه‌یج په‌یوه‌ندییه‌ کمان نه‌بووه.

لقین: تائیس‌تاش ئەندامی یه‌ کیتی؟

قادری حاجی عدلی: ده‌ریانه‌ کردووم.

لقین: که‌وا‌بوو، ئەندامی یه‌ کیتی؟

وه‌لام: وه‌ک وتم تائیس‌تاش ده‌ریانه‌ کردووم.

=====

(نیوجەلالییه‌کان) و هه‌ولێ مانه‌وه

جه‌لالییه‌ نوییه‌کان هه‌ولێ کۆکردنه‌وه‌ی میراته‌ که‌یان ده‌ده‌ن

نا:لقین: م.رۆژه

کۆمه‌لگه‌ی کوردستانی ژانی گۆراکارییه‌کی گرنگ تیده‌په‌رینیت ئەم قه‌یرانه‌ش که
به‌ژان وه‌سفکرا، ژانی به‌ر له‌ له‌دایکه‌بوونی ئەو منداڵه‌یه‌ که «دیجۆکراسی»ی ناوه‌،
له‌مه‌شیا‌ندا هه‌موو پیمانوا‌بوو که‌ کرانه‌وه‌ زۆرتر بناغه‌ی هه‌یزه‌ محافز کارو نه‌ریتییه‌ که
ده‌له‌ریتته‌وه‌، به‌لام پيشه‌اته‌کان پینچه‌وانه‌ی پيشینییه‌ کاغان ده‌رچوون.

گۆرینی کۆمه‌لایه‌تی و سه‌ره‌نجام گۆرانی سیاسی کۆمه‌لگه‌ی کوردستان نه‌ک لایه‌نی
چه‌بی ناوه‌راستی به‌هه‌یزنه‌ کرد، به‌لکو له‌ناو جه‌سته‌ی خۆی هه‌یزی تازه‌ی خسته‌وه
که‌ له‌خوینی خۆی هه‌لمژی، ئەم کارلیکه‌ش به‌په‌له‌ی یه‌ که‌م (ی.ن.ک)ی ته‌کان دا.
له‌وه‌وه‌ ئۆپۆزیسیون نه‌ک له‌ده‌ره‌وه‌ی دوو هه‌یزی سه‌ره‌کیه‌ که‌وه‌ سه‌ره‌یه‌نه‌دا،
به‌لکو له‌په‌یکه‌ری یه‌ کینکیان باسیک ترازاوه‌، به‌ره‌ی ئۆپۆزیسیون شيرگیری

کوردستانی پیکهیتا، بهم جوړه ئهو باسکه لهههناوی (ی.ن.ک) دا گوشتی گرت.

ههوه تی ئۆپوزسیۆن وهك هیزکی بهرجهستهی سیاسی تای تهرازووه کانی هاوکیشهی سیاسی کوردستانی گرتووه تهوه، لهخوینی هیزی بهروالتهت چهپی ناوه راستی کوردی خوړاکی وهرگرتووه، لهو ساوه دوو مهیلی نوی لهناو (ی.ن.ک) بههیزبوون، پیدهچیت ههر ئهمانهش چاره نووسی ئهم هیزه یه کلابی بکه نهوه.

زهوالی درێژخایه نی (ی.ن.ک) که لهلیدوان نیولیر الیزم، سو سیال = دیو کراسی و نه ریتی ئۆتۆکراتییانه دا چهقبهستووه، سه رهتای قهیرانی گۆرانی سیاسی لهخۆدا کۆکردووه تهوه، ئهمهش کۆمهك بهدهر کهوتنی ئهو هیزه تازه یه دهکات کهدوای ژانسیکی تراژیک لهلهشی دیته ده رهوه، ئیمهش پيشهوخت ناومانناوه (نیو جهلالیزم).

هیچرێك لهیه کانگیربوونی چهند ئاراسته یهك ئهم هیزه ی که ئهمپرو به (ی.ن.ک) ده ناسریت، قهت بریتی نه بووه لهیهك مهیل و ئاراسته ی سیاسی، به لکو ههر له سه ره تاوه بریتی بووه له چه ندين ئاراسته ی بیرو پراکسیس.

له ناوه راستی شته کاندا کاتیک بالی رووناکیرو چه په کان له بالی راستی نه ریتی (پ.د.ک) جیا بووه وه، وهك بالیکی چه پی ماوه ی خو ی پیناسه کرد، ئهمهش زیاتر په یوه نندی به که سایه تی جهلال تاله بانیه وه هه بوو، ههر ئهوسا رووناکیران و نیوه نده سیاسییه کانی کوردستان ئهم باله یان ناونا (جهلالی) زۆریشی نه خایاند که ئهم پیناسه یه چوو ه ناو ئه ده بیاتی کۆمه لانی خه لکی کوردستانه وه.

ئهمه له کاتیکدا روویدا که له ناو باسکی (مه کته بی سیاسی) دا کهسانی وه کو ئیبراهیم ئه جمده، عومهر ده بابه، نوری ئه جمده ته هاو هتدی تیدابوون، که چی رهوته که به ناوی جهلال تاله بانیه وه ناوی ده رکرد، ئهمهش نیشانه ی ئه وه بوو که ناوبراو زۆرترین کاریگه ریی له سه ر ئهم رهوته هه بوو.

له وساو ه گۆره پانی سیاسی کوردستان کیشده کیشی دوو باسکی سیاسی (مه لایی) و

جەلالی) ی بەخۆوە بینی. جەلالییەکان وەك هیژیکێ چەبی ماوی بەتایبەتی لەبەشی
 خۆرەوی باشووری کوردستان و لەناوەندە گەرەکانی وەك سلیمان و کەرکوک
 و تاراددەیهك هەولێر ریشەیان دا کوتا.

ئەوسا چەبی ماوی بوون، جار جارێکیش مەیلیان بەلای چەبی مارکسی سۆڤیەتیدا
 هەبوو، خۆی چەبەکانی ئەوسا بریتییوون لەسی هیلک هیلکی یە کەم بریتییوو
 لەهیلکی چەبی سۆڤیەتی، هیلکی دووهم بریتی بوو لەچەبەکانی رزگاریی نەتەوەیی وەك
 ڤیتنام و چین و کوبا، هیلکی سییەمیش لەو چەبەکانی پێکدەهات کەسەر بەهیچ یەك
 لەو کەمپە ناسراوانە نەبوون و لەدژی ئەو هیلانە بوون، لەنێوەند سیاسییەشدا
 بە(چەبی هەتیو) ناوزەند دە کران.

سەرباری ئەووی چەبی ناوەرەستیش هەبوو کە بەسۆسیال – دیمورات یاخود چەبی
 ئەورووپایی و چەبی ناوەرەست پێناسە دە کران، ئەوسا لەخۆرەهەلاتی ناوەرەست
 نزیکبوون لەچەبی ناوەرەست وەك کفر لەقەڵەمدە دراو کیش باسیکی وای
 بختایەتەر وو، خۆ تووشی جۆرنیک لەخۆ کوژی سیاسی دە کرد.

ئە لەم کەش و هەوا یەدا جەلالییەکان سەریانەهەلدا، لەناوەرەستی شەستە کەنەو هەتا
 سەرەتای حەفتاکان لەناوەندەکانی کوردستان لەبەرەو سەندندا بوون، لەسەرەتای
 حەفتاکانەو دەوای ئەووی رێککەوتنی ۱۱ ی ئازار مۆرکرا، چی تر گۆرەپانی
 مانۆر کردیان نەماو بەشیوەی کاتی پاشەکشییان کرد.

هەلۆهەشەنەووی (پارتی دیموکراتی کوردستان-هیلکی جەلالی)، بواری بۆ
 لەدایکبوونی چەند رەوتێکی چەپ خۆشکردن دەوای رووداوەکانی پەیمانێ جەزایرو
 پاشەکشیی (پ.د.ک)، ئەم رەوتە پەرتانە کە بەزۆری لەژێر کاریگەریی کارێرماي
 تالەبانیاندا بوون، لەپەر نەشوونای کردو لەگۆشەو کەناری ولاتدا رەگیان دا کوتا.

ئەو هیژانە ی کە دەواتر یە کیتی نیشتمانیی کوردستانیان هینایە کایەو، لەچەند
 رەوتێکی هاوتەریب پێکدەهین، یە کێک لەو هیژانە (کۆمەڵە ی مارکسی-لینینی
 کوردستان) بوو، کۆمەڵە بانی چەبی (ی.ن.ک) بوو، یە کیتی شۆرشگێرانی

كوردستان و بزوتنه‌وهی سۆسیالیستی كوردستانیش بآلی مه‌یله‌و راستی (ی.ن.ك).

ئىستا نه‌گه‌ر بىن و ره‌چه‌له‌كناسىيه‌ك بۆ ئاراسته‌ سياسىيه‌كانى ناو كۆمه‌له‌ بكه‌ين، بۆمانده‌رده‌ كه‌وێت كه‌هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه‌ چه‌ند هێلێكى هاوته‌رىب و هاو ئاراسته‌ له‌پىكه‌وه‌نانى ئەم هێزه‌دا رۆلێان هه‌بووه‌.

هێلێ ناو شاره‌كان و دواتر شاخ، هێلێ سوریای ئه‌ورووپا و هێلێ ناو زیندان، ئەم سى ئاراسته‌ پراكتىكییه‌ تاماوه‌یه‌ك پىكه‌وه‌ هه‌لیانكرد، له‌ناوه‌راستى هه‌شتاكانى سه‌ده‌ی رابردوودا كىشه‌كانى نىوانیان ته‌قینه‌وه‌، به‌شێك له‌هێلێ ناو شاره‌كان و ره‌وتى شاخ، خۆیان له‌چوارچۆیه‌ی ئالای شۆرشدا رىكخست.

باسكى له‌سوریای ئه‌ورووپا گه‌راوه‌ ئەم باسكه‌یان پاك‌تاو كرد، هه‌لبه‌ت بۆ ئەمه‌ش باسكى زیندان و باسكى ئه‌ورووپا یه‌كیانگرت، ئەم یه‌كگرتنه‌ش نه‌یهیشت (ئاش) گه‌شه‌بكات و بىته‌ ره‌وتىكى په‌ره‌سه‌ندوو.

بەم جۆره‌ له‌كۆتایی هه‌شتاكان و سه‌ره‌تای نه‌وه‌ده‌كاندا باسكى ئه‌ورووپا-سوریا كه‌ له‌خودى تاله‌بانى و نه‌وشىروان مسته‌فا پىكده‌هات، به‌یه‌كگرتوویى (ی.ن.ك)یان گه‌یاند هه‌ قۆناغى راپه‌رىن.

قۆناغى راپه‌رىن و درزه‌ تازه‌كان

له‌دوای راپه‌رىن (ی.ن.ك) بۆئه‌وه‌ی پىشوازی له‌قۆناغى تازه‌ بكات، یه‌كه‌م كۆنگره‌ی خۆی به‌رپۆه‌برد، نه‌وشىروان مسته‌فا له‌به‌رئه‌وه‌ی سكرتێرى كۆمه‌له‌ بوو، كۆمه‌له‌ش ۸۰٪ى (ی.ن.ك)ى پىكده‌هینا، خۆی بۆئه‌وه‌ ئاماده‌ده‌كرد كه‌ له‌كاتى هه‌له‌وه‌شانده‌وه‌ی گرووپه‌ ناوه‌ره‌یه‌كان و رىكخستیان له‌چوارچۆیه‌ی یه‌ك هێزى یه‌كگرتوودا بى‌ به‌سكرتێرى گشتى (ی.ن.ك).

بىگومان كارێمى تاله‌بانى ئەم ئاره‌زووه‌ی ناوبراوى ره‌وانده‌وه‌، له‌وساوه‌ ناوبراوى دلى له‌ (ی.ن.ك) هه‌لكه‌ند، ئەم درزه‌ بووه‌ سه‌ره‌تای ئەم داپراڤه‌ی كه‌ ئەمڕۆ گۆران مانۆرى له‌سه‌ر ده‌دات.

تالەبانی که متر دههاته ناو ملاملانیی باسکه کانهوه، له سه ره وه ئەندازیاریی ئەم ملاملانییە دە کرد، کاتیکیش ئەم ملاملانییە بگه‌یشتایه‌ته ئاستیکی تر سناک، ئەوه لایه‌کیانی مه‌قه‌ست ده‌کردو هاو‌کیشه‌ی سه‌ره‌وبن ده‌کرد.

له‌سه‌ره‌تای نه‌وه‌ده‌کانه‌وه باسکی ئالای شو‌رش هاته‌وه ناو په‌یکه‌ری (ی.ن.ک) به‌م جو‌ره باسکی ناو‌شار جا‌ریکی تر له‌کایه‌ سیاسیه‌کانی (ی.ن.ک) دا به‌شداربوونه‌وه، به‌لا‌وا‌زبوونی بالی ئە‌ورو‌وپا، باسکه‌که‌ی شاخ و ناو‌شاری کۆمه‌له‌ گه‌شه‌یان‌کرد. سه‌ر‌باری ئە‌مه باسکه‌ن‌دییه‌کی پراکتیکی و روا‌له‌تی دیکه‌ هاته‌ ئارا‌وه، کۆسه‌رت ره‌سو‌ل و جه‌بار فه‌رمان سه‌ری ئە‌م باسکا‌نه‌ بوون، ئە‌مه‌ش له‌بو‌شایی نه‌وشیروان و لا‌وا‌زبوونی ئاشه‌کان هات‌بو‌وه کایه‌وه.

له‌سه‌ره‌تای (٢٠٠٠) هوه‌ تالەبانی جا‌ریکی تر هین‌له‌ سیاسیه‌کانی ناو(ی.ن.ک)ی ئە‌ندازیاریی کرده‌وه، ئە‌م جا‌ره نا‌وبرا‌و سه‌رله‌نو‌ی دوو یاریکه‌ری پێش‌ووی هین‌ایه‌وه ناو ری‌سا‌کانی گه‌مه‌ی ناو (ی.ن.ک)، ئە‌مانه‌ش بریتیبوون له‌باسکه‌که‌ی ئە‌ورو‌وپا ئاشه‌کان.

نه‌وشیروان مسته‌فا، حه‌مه‌توفیق ره‌حیم، سه‌لاح ره‌شیدو... هتد وه‌ک باسکی ئە‌ورو‌وپا رۆل‌یان وه‌رگرت‌ه‌وه، له‌م‌لاش به‌ره‌ به‌ره‌ رۆل به‌مه‌لا به‌ختیارو عی‌ماد ئە‌حه‌مه‌دو ئاشه‌کانی تر درایه‌وه، له‌کۆتایی ده‌سالی یه‌که‌می ئە‌م سه‌ده‌یه‌دا باسکی ئە‌ورو‌وپا له‌ته‌سه‌ی (ی.ن.ک) هاته‌ ده‌ره‌وه‌و ئاشه‌کان (ی.ن.ک) یان کۆن‌ترۆ‌ل‌کرد، مه‌لا به‌ختیارو عی‌ماد ئە‌حه‌مه‌د رۆلی کل‌یلیان وه‌رگرت و ئە‌م ملاملانییەیان ئە‌ندازیاری‌کرد. ئیستا ئە‌م هێزه‌ به‌قوناغی‌کی هه‌ستا‌کدا ده‌رباز‌ده‌بی‌ت، و‌اتا قوناغی‌کی یه‌کلا‌که‌ره‌وه‌و چاره‌نووسی تیده‌په‌رین‌یت، (ی.ن.ک) له‌م سه‌رو به‌نده‌دا قه‌یران ده‌رباز‌ده‌کات، له‌م دۆخه‌شدا دوو ئاراسته‌ تیدا به‌هێز‌ده‌بن و ییده‌چیت له‌ئاینده‌دا ئە‌م دوو ئاراسته‌یه‌ چاره‌نووسی بن‌و‌سنه‌وه.

ئە‌م دوو ئاراسته‌یه‌ش بریتین له‌(باسکی ئاشه‌کان)و باسکی نو‌ی و گه‌نجی (نیو جه‌لالیه‌کان)، ئاشه‌کان ده‌ناسرین، ئە‌ی جه‌لالیه‌ نو‌یه‌کان کامانه‌ن؟

جەلالییه كۆزە كان، یاخود جەلالییه كانی وەچەى یەكەم لەرووی شوناسنامەو رییازی سیاسییەووە چەپگربوون، دەمێك چەپی ماوی بوون و رییازی چینییه كانیان پێباشبوو، دەمێك سەرنجی چەپی روسایان دەداو دواجاریش بەجۆرێك تووشی قەیرانی شوناسنامەى سیاسى بوون كاتێك بەگشتی لەجیهاندا رەوتی چەپ تووشی قەیران بوو، ئەم قەیرانە جەلالییه كانیشی گرتەووە، ئەمانە هەولیاندا لەچەپی ناوەراست نزیكبنەووە، لێرەووە بەلای سۆسیال-دیموكراسیدا رۆیشتن و سەرسام بوون بەچەپی ئەورووپایی. كایە كان و ریساكانی دیموكراسیان قبۆلكردو تەنانەت بوونە ئەندامی سۆسیالیست ئەنتەر ناسیۆنال.

واتا وەچەى یەكەمى جەلالییه كان هەولیانداووە شوناسنامەى چەپی خۆیان بەهەر شیۆهێك بوووە بپاریزن، بۆئەمەش لایان گرنگ نەبوووە كام چەپ بکەنە ئوموونە هەر ئەوئەندە بەسبوووە كەئەم شوناسنامەیه رابگرن، جا ئەمە بەچەپی چینی بووبی، بەچەپی لینیى بووبی یاخود بەچەپی ئەورووپایی زۆر گرنگ نییە، ئەووە گرنگە بتوانی لەنیوان ئەم رییازانەدا مانۆر بکەیت و قەیرانی شوناسنامە دەرباز بکەیت.

ئێستا نیۆجەلالییه كان پەیدا بوون و پێچەوانیە وەچەى یەكەم، ئەمان پتر شەیدای لیبرال دیموكراسین، سەرباری ئەووەى پیتاسەى فەرمیی (ی.ن.ك) ئەووەیە كەهێزێكى سەر بەئەنتەرناسیۆنالی سۆسیالیستەو چەپی ناوەراستە، كەچی وەچەى دوووەمى

جەلالییه كان بەنیۆلیبرالیزم سەرسام!

ئەمان بەروانین و بەكردووە پرنسیپیه كانی نیۆلیبرالیزم پیاوێدەكەن و ئەو بەهایانەشى پروپاگەندەى بۆدەكەن، بەهای لیبرال دیموكراسین، كەواپت نیۆجەلالییه كان بەشیۆهێك نیۆلیبرال. لەكاتێكدە جەلالییه كانی وەچەى یەكەم ماوی سۆسیال دیموكرات بوون.

لەرۆوی ریسای كردهی و روانینی ماتریالیشەووە ئەگەر رییازی چەپی ناوەراستی لى دابجائین و لەم پیتاسەیه رووتیکەینەووە، ئەووە تێدەگەین كەئەم هێزە خۆی هێزێكى

ئۆز ئۆكراتى شېئو پلورالە، كە گەلېك مەيلى محافزە كارى نەريتيشى لەخۆى دوووتەو، ئەمە پېناسەى رەوتى وەچەى يەكەمى جەلالىيە كانە.

ئەبەرانسەر ئەمەدا وەچەى دووەمى جەلالىيە كان ياخود نيۆجەلالىيە كان، چ لەرووى بىر و بۆچوونەو، چ لەرووى پراكسىسى سىياسىيەو و باوهرىان بەپرەنسپ و ريساكانى نيۆليبراليزم هەيه، تەنانەت لەكرەى رۆژانەو لەليدوانى سىياسى و لەگوتارىشدا ئەمە بەزەقى دەرەكەوت.

تالەبانى كەسايەتتەى كى سيمبۆلى و كارىزمابى وەچەى يەكەمەو خۆى ئەم شېئو قوتابخانەيه بنياتناو، بىنگومان تائەو بىئى نيۆجەلالىيە كان ناتوان بەزەقى رۆلى يەكلاكەرەوئى خۆيان بنوئىن. كارى ئەمانە قوناعى دوای تالەبانى دەستپىدەكات.

كەسايەتتەى كى كلىلى نيۆجەلالىيە كان كىيە؟ پىشتر پىمانوابوو كەنەوشىروان مستەفا بۆشايى قوناعى پاش تالەبانى پردەكاتەو، بەلام دوای ئەوئى گۆران پەيداابوو لەئەنجامى مەملەتتەى كى چرى ناو-گرووپىدا نەوشىروان خۆى لەم مىراتە برى و لەبازنەى مەملەتتەى ناو-گرووپە كان دەرپەرتىرا، ئەو گۆرەپان بۆ سەرھەلەدانى نيۆجەلالىيە كان بەيەكجارى خۆشبوو.

كادەرەكانى نيۆجەلالى لەبوارى سىياسى، كارگىرى، دىپلۆماسى، سەربازى، ھەوالگرىدا بەرە بەرە روخسارى خۆيان دەرەخەن، پراتىكى سىياسى پىشەرۆژ ئەم روخسارانە دەنوئىت، كەسانى وەكو قوباد تالەبانى، د.بەختيار جەبار، د.رەھىل، باقىل تالەبانى، ھانا شوان و ... ھتە لەئەيندەدا پتر گەشەدەكەن، كەسايەتتەى كىلىلى لەناو ئەمانەشدا د.بەرھەم ئەحمەد سەلحە.

(ى.ن.ك) و قەيرانى شوناسنامە

يەكك لەو كىشانەى ئەمرۆ (ى.ن.ك) بەدەستىيەو نالانە، قەيرانى شەوناسنامەيه، سەربارى ئەوئى ئەم ھىزە خۆى وەك قوتابخانەى سۆسىال ديموكراسى لەكوردستان دەناسىت، بەلام پىدەچىت ئەمە پرسى شوناسنامەو رىبازى سىياسى لەلای ئەم ھىزە بەلایە كدا نەخستىت!

تستنا ئەم هیزه قاجیکی لەناو سۆسیال دیمو کراسیدایه و قاجه کهی تریشی به کۆمۆنیزمی چینی سهرسامه! له لایهك هاوبه نندی له گهڵ ئەمریکا ههیه و له لایه کی تریشه وه سهرسامه به پیشکەوتنی ئابووری چین. له مالا ئۆتۆکراتیکی شیوه پلورالیه و له و لاش لافی کایه کانی دیمو کراسی لیده دات!

له لایهك باس له فرهیی سیاسی و کهلتووری ده کات و سیمبۆلی چهپکه گۆل بهرجهسته ده کات، له لایه کی دیکه شه وه جیاوازییه کانی ناو خۆی راناگریست و ههولێ یه کپارچه سایان ده دات! له مبهر قاجیکی له پلورالیزمدایه و له و بهر قاجه کهی تری له ناو ئۆتۆکراسیدایه، له لایهك وهك هیزی مؤدیرنی کوردی خۆی ده نویچنی له لاکه ی دیکه ش تا ناو قه دی له ناو نه ریت چه قیوه!

دوای قهیرانه کهی ته مموزی ۲۰۰۹، جه لالییه نوییه کان نیگه رانی له ده ستدانی به شیکی بهرچاو له توانای گرووپه که یانن، بۆ ده رباز کردنی ئەم قهیرانه وه چه ی دووهمی جه لالییه کان ها توونه ته ناو گۆره پانه که وه، ئەمانه هه و لده ده ن میراته سیاسییه که یان کۆبکه نه وه، راستیه که ی ئەمان له هه و لێ مانه وه دان، گو تاری هه نو که شیان گو تاری مانه وه یه وه هیشتا ئەو قۆناغه نه ها تووه تیییدا به لای قه له م باز نیکی تر دا وه ر بهر خین.

ئه مبه رو ئه و بهر کردن له ناو جه مسه ره کانی په کین و واشنتۆندا حیکایه تی ئەم ته نگژه ی شو ناسنامه یه مان بۆ ده گیر نه وه، پیده چی به که مبه و نه وه ی ئە کتسه ره سیاسییه کانی وه چه ی یه که م ئەم ته نگژه یه ده رباز بیست، چونکه نیۆ جه لالییه کان روویان له روو گه ی نیۆ لیرالیزمه.

حه فتا- ۲۰۰۹ و هه فتا و پینج- ۲۰۱۳

ئەم قوتابخانه یه ی که ئەم رو له کوردستان به (ی.ن.ک) ده ناسریت، له سه رو به نندی به یانی ۱۱ ی نازاردا له گه ل به هیز بوونی (پ.د.ک) ی باسکی بارزانی، روو به رووی قهیران بوو وه، ئەو وه بوو له سالی هه فتادا جه لالییه کان پاشه کشییان کردو تارا دده یه ك گۆره پانه که یان بۆ مه لایه کان چۆ لکرد.

٢٠٠٩ ش بۆ (ی.ن.ك) سالیکی شووم بوو، لهههلبژاردنهکانی تهعموزی
دوو دا ئهم قوتابخانهیه تهنگزهیهکی توندی دهرباز کرد، که لهپاشه کشییه کهی
سالی هفتا کهمتر نهبوو! باسکینک لهپهیکهری ئهم هیزه ترازاو بهدهر کهوتنی
(گۆرشان) ئالۆزییه کی سیاسی و ریکخستهیی لیکهوتتهوه.

لهسالی هفتا و پینج ئهوجا نۆرهی پاشه کشی (پ.د.ك) هات، دواى پهیمانی
جهزایر، ئهعجا (پ.د.ك) پاشه کشییکردو مهیدانی بۆ (ی.ن.ك) چۆلکرد، لهمهوه
(ی.ن.ك) جارێکی تر فلهسهفهی بوونی خۆی رافه کردهوه و بهگۆرێکی ترهوه
سه ریههلهدايهوه.

ئیستا پرساره که لیره دایه: وهك دهزانین ریساکانی میژوو تارا ددهیهك خۆیان دووباره
دهکهنهوه، قهیرانی هفتای (ی.ن.ك) لهههلبژاردنی تهعموزی ٢٠٠٩ خۆی
دووباره کردهون داخۆ قهیرانی هفتا و پینجی (پ.د.ك) لهههلبژاردنه
په رلهمانییه کهی ١٣٠٢٠١٥ دووباره ده بیتهوه؟

=====

جەلال تالەبانی سەرۆک کۆماری عێراق و سکرێتیری گشتیی یه‌کێتی نیشتمانی کوردستان له‌و دۆسیه‌ تاییه‌ده‌دا که له‌پلینۆمی یه‌کێتیدا له‌سەر نه‌وشیروان مسته‌فاو بزووتنه‌ویه گۆران پێشکه‌شیکردوه‌وه، چه‌ن‌دین تۆمه‌تی قورسی وه‌ک (خۆفرۆشتن، خیانه‌ت له‌ کوردایه‌تی و ده‌ستیکه‌لاو کردنی له‌گه‌ڵ جاش و جاسووسه‌کانیان) ده‌خاته‌پاڵ و به‌ (هه‌لگه‌پراوه‌کان) ناوزه‌دیان ده‌کات.

بلاو کردنه‌وه‌ی ئەم وتاره‌ی سکرێتیری گشتیی یه‌کێتی نیشتمانی کوردستان له‌م کاته‌دا له‌راگه‌یاندنه‌کانی یه‌کێتی که له‌هه‌لجێاردنه‌کانی عێراق نزیکده‌بینه‌وه‌، نیشانه‌ی گه‌یشتی نا‌کۆکیه‌کانی نیوان یه‌کێتی نیشتمانی کوردستان و بزووتنه‌وه‌ی گۆرانه‌ به‌هێلی سوورو ئەگه‌ری ئەوه‌ی هه‌یه‌ له‌هه‌ر ئان و ساتیکدا شه‌ری چه‌کداری له‌سلیمانی به‌هێتته‌ ئاراوه‌.

تالەبانی له‌و وتاره‌یدا نه‌وشیروان مسته‌فاو بزووتنه‌وه‌ی گۆران به‌ (هه‌لگه‌پراوه‌کان) ناوبردوه‌وه‌ چه‌مکی (هه‌لگه‌پراوه‌)ی له‌به‌رامبه‌ریان به‌کاره‌یجناوه‌، که‌ئه‌مه‌ش ائماژه‌یه‌کی ترسناکه‌ بۆ شه‌رعه‌یه‌تی پاکتاو کردنی جه‌سته‌یی ئەو بزووتنه‌وه‌یه‌ له‌لایه‌ن تالەبانییه‌وه‌.

(هه‌لگه‌پراوه‌کان) چه‌مکیکی سیاسی و نایینییه‌ له‌سالی یازده‌یه‌می کۆچیدا له‌لایه‌ن خه‌لیفه‌ی موسولمانان ئەبوه‌ کری سدیقه‌وه‌ به‌کارهات، وه‌کو ناویشانی ئەو شه‌ره‌ی به‌رانبه‌ر به‌و هۆزو گرووپانه‌ی که له‌دوای کۆچی دوایی پیغه‌مبه‌ره‌وه‌ (د.خ) له‌نایینی ئیسلام هه‌لگه‌پراوه‌وه‌.

ئەبوه‌ کری سدیق، خه‌لیفه‌ی موسولمانان فه‌رمانی له‌تایین دهرچوون و له‌ناوبردنی ئەم گرووپه‌ی دهرکردو بۆ خۆیشی سهرکردایه‌تی و پای ئیسلامی کرد بۆ کوشتن و له‌ناوبردنی هه‌لگه‌پراوه‌کان.

هه‌بۆیه به کارهێنانی ئەم دەسته‌واژه‌یه له‌لایەن خودی تالەبانییه‌وه ده‌کریت وه‌کو برساندنی گۆبۆی سه‌وزی پاكتاوی بزووتنه‌وه‌ی گۆران سه‌یر بکریت.

تالەبانی له‌ووتاره‌که‌یدا ده‌یه‌وێت بیسه‌لمینیت که‌نه‌وشیروان مسته‌فاو بزووتنه‌وه‌که‌ی له‌سه‌ر ئاستی ناو‌خۆیی و هه‌ریمی و جیهانی خیانه‌تیان دژی یه‌کیی و ئەزموونی کوردستانی کردووه.

له‌م رووه‌وه ده‌لێت: (سیاسه‌تی شارراوه‌یان نیمچه‌ شارراوه‌یان دژی کوردایه‌تی و فیدرالییه‌ته‌، دژی یه‌کیی خاکی کوردستانه‌، دژی گه‌رانه‌وه‌ی که‌رکوکه‌ بۆ باوه‌شی هه‌ریم، دژی هێزی پیشمه‌رگه‌ی کوردستان و یه‌کیی خه‌لکی کوردستانه‌). هه‌روه‌ها ده‌لێت (دژی فیدرالییه‌تی کوردستان، گه‌ر بۆیان بکریت سلیمانی له‌هه‌ریم جیا‌ده‌که‌نه‌وه‌و هه‌ریم پارچه‌پارچه‌ ده‌که‌ن، هه‌ر پارێزگایه‌ک بۆ خۆی لاهه‌ر که‌زیه‌تینکی هه‌بی‌ت).

هه‌روه‌ها ده‌لێت: (دژی کوردایه‌تین، بۆ نه‌هێشتنی ئەو کیانه‌ سیاسییه‌ی کوردستان، دژی هه‌ریم و فیدرالییه‌تی کوردستان)، هه‌روه‌ها ئاماژه‌ به‌وه‌ ده‌کات (لای هه‌ندیک ده‌ولەت و هه‌ندیک لایه‌نی سیاسی عیراقی ده‌لێن هێزی پیشمه‌رگه‌ زیاده‌یه‌و پێویستمان پێنه‌ماوه‌)، هه‌روه‌ها ده‌لێت: دژی هاتنه‌وه‌ی که‌رکوکه‌ بۆ سه‌ر کوردستان).

جگه‌ له‌مانه‌ تالەبانی ئاماژه‌ به‌وه‌ ده‌کات که‌ئه‌وان خائین و کۆنه‌ جاش و جاسوس و دووژنه‌کانی کورد یارمه‌تی نه‌وشیروان مسته‌فایان داوه‌، له‌دژی پارتی و یه‌کیی و حکومه‌تی هه‌ریم و کوردایه‌تی، له‌م رووه‌وه‌ تالەبانی ده‌لێت: (بۆچی له‌سه‌رۆک جاش و بابله‌باب خائینه‌کان، تا سه‌ر مه‌لا کریکار، تا سه‌ر جاشه‌ هاره‌کانی خۆمالی، تا سه‌ر کۆنه‌ جاسوس و کۆنه‌ به‌عسی، هه‌روه‌ها بآلی توورانی جبه‌به‌ی توورانی جبه‌به‌ی تورکمانی، به‌گه‌رمی ده‌نگیان بۆ دان؟ ئایا له‌دژی یه‌کیی و پارتی و حکومه‌تی هه‌ریم و کوردایه‌تی نه‌بوو؟)

بلاو‌کردنه‌وه‌ی ئەم وتاره‌ی تالەبانی له‌کاتینکدایه‌ که‌پارێزگای سلیمانی چه‌ند

داوێکی نائاسایی به خۆوه ده بینیت، له وانه: کوشتنی پێشمه رگه ی دێرین (ره ئوف هه رچه نده به یینی) ئیوارهی رۆژی ۲۴/۱۲/۲۰۰۹، هه رچه نده نازانریت هۆکاره که ی چییه؟ به لآم نه وهنده ده زانریت که له هه لئێژاردنی (۷/۲۵) دهنگی به لیستی گۆران داوه و پشتگیری خۆی بۆ گۆران ده برپوه، ههروه ها ته قه کردن له سه ردار قادر کاندیدی گۆران بۆ په رله مانی عیراق و لیدان له دارای توفیق به گ که سایه تی ناسراوی شاری سلیمان و خۆنیشان دانی توندووتیژنامیزی پیره مه گرون، که هه موویان رووداوی گومانوین.

هه رچه نده به یینی راسپارده کانی پلینۆم بریاردرابوو ئهم وتاره ی تآله بانی بلاونه کرێته وه وه له ناو دیکۆمینته کانی راسپارده ی پلینۆمیشدا ده ره به تریت تاوه کو نه بیته وه ره قه یه کی فه رمیی پلینۆم، به لآم بلاو کردنه وه ی له ئیستادا مانای نه وه یه که یه کیتی دوا برپاری خۆی بۆ رو به رو بوونه وه ی بزووتنه وه ی گۆران داوه.

ههروه ها بلاو کردنه وه ی ئهم وتاره هه موو جوړه ده رگایه کی له کۆبوونه وه وه دیداری نیوان نهوشیروان مسته فاو تآله بانی داخست، که له ماوه ی رابردوودا سه ره رای نا کۆکیه کان له خواره وه، به لآم تآله موویه ک مابوو بۆ خاو کردنه وه ی بارودۆخه که، که ئه ویش دانیشه نه دوو قۆلییه کانی نیوان تآله بانی و نهوشیروان مسته فا بوون، به لآم بلاو کردنه وه ی ه ئم وتاره و یاداشته کانی نهوشیروان مسته فا له پێشتردا ده رگایان به رووی ئهم نه گه ره شدا داخست، هه ربۆیه ئیستا گۆران و یه کیتی وه کو دوو هیزی ناو سه نگه ر رووبه رووی یه ک وه ستاون و ته قینه وه ی بارودۆخه که ش چاوه رپینی بیانوویه کی بچوو که.

تآله بانی له و وتاره دا چه نندین تۆمه تیداوه ته پآن نهوشیروان مسته فا، که به وتنه ی نه و له مه ژووی سی سآله ی یه کیتیدا نه محامیداون، له وانه (تاوانی کوشتنی خه لکی به بی ناگاداریی سه کرتیری گشتی).

له م باره یه وه ده لیّت (به بی ناگاداریی سه کرتیری گشتی و نیوه ی مه کته بی سیاسی و ناوه ندی کۆمه له ش برپاری کوشتنی خه لکی له شارو لادی ده رکرد، نه مه ش بوو

هه‌وه‌ی گه‌وره‌ی نا‌کۆ‌کی ئیمه‌مانان له‌گه‌ڵ هه‌ڵی نه‌وشیروان مسته‌فا له‌سالی
 ۱۹۸۱ هه‌وه‌ له‌ناو کۆمه‌ڵه‌دا.

تاله‌بانی ده‌لێت (له‌سه‌ره‌تادا ئه‌نجامدانی ئه‌و بریارانه‌و گه‌لیک بریاری ترمان
 لێده‌شارانه‌وه‌، به‌لام سه‌ره‌نجام دوا‌ی ماوه‌یه‌کی که‌م له‌ریگه‌ی به‌رپرسی گه‌وره‌ی
 ناو شاره‌وه‌ راستیه‌کاغان هه‌موو زانی و چینی دیکه‌ فرۆفیل دادی نه‌دا، ئه‌م
 راستیانه‌ش وایان لێکردین بتوانین دوا‌ی سنوور بۆ پاکتاوی جه‌سته‌ی نا‌ره‌وا
 دا‌بنین).

دواتر دێته‌سه‌ر شه‌ری قه‌زاقا و پشته‌شان و ده‌لێت: (به‌هۆی گرتنه‌به‌ری سیاسه‌تیکی
 عه‌سکه‌ری بریار لێنه‌دراوه‌و خراپ و نامرۆقانه‌ شکانه‌وه‌و رووداوی زۆر
 ناله‌باریان لێکه‌وته‌وه‌).

له‌به‌شیکه‌ی دیکه‌ی وتاره‌که‌یدا تاله‌بانی دێته‌سه‌ر باسی کاره‌ساتی کیمیا‌بارانی
 هه‌له‌بجه‌و نه‌وشیروان مسته‌فا به‌به‌رپرسی یه‌که‌می ئه‌و کاره‌ساته‌ داده‌نیت، له‌م
 رووه‌وه‌ ده‌نووسیت: (به‌بێ ره‌زانه‌ندی سکرته‌ری گشتی، که‌فه‌رمانده‌ی گشتی
 هه‌زی پێشه‌رگه‌ش بوو، به‌لکو به‌بێ ره‌زانه‌ندی زۆربه‌ی مه‌کنه‌بی سیاسی و
 سه‌رکرده‌یه‌تی یه‌کی، فه‌رمانی عه‌سکه‌ری دابوو به‌فه‌رمانده‌و هه‌قالانی ده‌قه‌ری
 هه‌له‌بجه‌، که‌ وه‌کو به‌شیک له‌هاو‌کیشه‌ عه‌سکه‌ریه‌کانی جه‌گی عیراق-ئێران
 هه‌ولێ رزگار کردیه‌له‌بجه‌ بدن، گوایه‌ بۆ که‌مکردنه‌وه‌ی گوشار بوو بۆسه‌ر
 سه‌رکرده‌یه‌تی که‌رژیم په‌لاماریده‌دا، ئه‌م بریاره‌ش به‌و شیوه‌یه‌ به‌بێ لێکدانه‌وه‌ی
 هه‌لومه‌رجی جه‌نگ و سروشتی فاشیانه‌ی سه‌دامیه‌کان له‌دوو سالی کۆتایی
 جه‌نگه‌که‌دا پاساوی دایه‌ ده‌ست سه‌دام که‌سروشته‌ فاشیه‌که‌ی له‌شاری هه‌له‌بجه
 جیه‌جی بکات)، به‌تایه‌ت که‌حکومه‌ت پێشتر هه‌ره‌شه‌ی بۆ نا‌ردبوون که‌هه‌ر
 په‌لاماریک له‌گه‌ڵ پاسداران بۆ سه‌ر هه‌ر شوینیک به‌کارهێتانی چه‌کی کیمیا‌وی
 جوابی ده‌بیت، ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر شاری سلیمانیش بیت).

له‌جیه‌کی دیکه‌دا ئاماژه‌ به‌وه‌ ده‌کات که‌ناکۆکیه‌کی دیکه‌یان له‌گه‌ڵ نه‌وشیروان

تالەبانی لە کاتێکدا راونوێتێتی شەری نیوان عێراق ئێراندا بوو، چونکە وەکو تالەبانی
 سەرکردایەتی (سکرێتیری کۆمەڵە باوەری بەشۆرش نەمابوو، لەدوای شەری
 سەرکردایەتی وری بەردابوو، بەپەڵەپروژە ناوچەکە ی جێهێشت بەسەر هەقالانی
 سەرکردایەتی بەبی ئەووی پرس و راویژیان پێکات، بەتایبەت دوای ئەفاله کان
 هەر لەم بارەیهوه دەنوسیت (سکرێتیری کۆمەڵە بەئارەزووی خۆی بریار دەداو
 سەرئەجام سەر بەخۆ کەوتە بلاوە پێکاردنی شۆرش و دەستیکرد بەناردنە دەرەوهی
 کادری کانی و هاندانی پێشمەرگەش بۆ چوونە ناو مائی خۆیان، یان بۆ ئێران،
 بەکەلک وەرگرتن لە دەسەلاتی جیگری سکرێتیری گشتی، لەغیابی سکرێتیری
 گشتیدا خەریکبوو شۆرشە کە بلاوە پێکات).

پاشان دێتە سەر باسی ئەووی کە لەچەندین جێگەدا بەهۆی لێکدانەوهی
 سیاسییانە هەڵەئە نوو شیروان مستەفاوه کورد دەر فەتی گرنگی لە دەستجووه، لەم
 رووه ئاماژە بەوه دەکات کە نوو شیروان مستەفا باوەری وابوو کە لەدوای گرتنی
 کویتیش لەسەدام نادریت، لەسەر بنەمای ئەو لێکدانەوه چەوتە یە کیتی تووشی
 هەڵەئە کی میژووی کرد (کە بەلێنی ئەمریکییەکان بوو ئەگەر لەو شەرەدا کورد
 بەشداری بکات ئەوه ئەمریکا یارمەتی چەک و ماددی دەدات بە کوردو فیدرالیستەتی
 لە عێراقدا بۆ دەسەپینیت).

تالەبانی لەمە زیاتر لەسەر نوو شیروان مستەفا دەروا و دەلیت: (بی پرسێ
 هەقالان، بەتایبەتی سکرێتیری گشتی، کەوتە نامەناردن بۆ سەدام و هەولەدانی لاواز
 بۆ رێککەوتنیکی لاواز، بەهیوای ئەووی سیاسەتی خۆی بیاتەسەر، کەچی نەک
 سەدام ئامادەنەبوو چارەسەریکی لاوازی بۆ کێشە کە بەسەلێت، بەلکو شەخسی
 خۆی ئامادەنەبوو وەلامی یەک نامە ی جیگری سکرێتیری یە کیتی بداتەوه).

پاشان ئاماژە بەوه دەکات لەدوای ئەو دوو هەڵەئە تووشی هەڵەئە کی دیکەش
 هات، ئەویش ئەوکاتە کەراپەرین بەهاتنەوهی لەشکری عێراق بۆ شارە گەرەکان
 تووشی شکان هات، لەجیات ی ئەووی سەرکردایەتی بەر بەره کانی بکات وەک

جیگری سکرتری گشتی و جیگری فه‌مانه‌یی گشتیی هی‌زی پێشمه‌رگه، به‌بی مه‌کته‌بی سیاسی به‌نامه‌یه‌کی سیاسی بو‌ روبه‌روبوونه‌وه‌ی ئه‌و دۆخه ئاله‌باره و تبه‌وی من ده‌مزان‌ی و امان به‌سه‌ردی‌ت، به‌لام مام جه‌لال ئه‌م سیاسه‌ته‌ی سه‌پاندو تووشیکردین.

دواتریش ناماژه به‌وه ده‌کات له‌کاتی‌کدا کۆسره‌ت ره‌سو‌ل و جه‌بار فه‌رمان له‌هه‌ولێرو سلیمانی خه‌ریکی ده‌رپه‌راندنی میری بوون (نه‌وشیروان مسته‌فا له‌ناوزه‌نگ خۆی شار‌دبووه‌وه، په‌یتا‌په‌یتا ره‌خنه‌ی رووخینه‌ری ده‌گرت).

تاله‌بانی له‌دریژه‌ی وتاره‌که‌یدا دیته‌ سه‌ر باسی دروستکردنی کۆمپانیای وشه‌و ده‌لیت: (به‌پیی نه‌خشه‌یه‌کیش که‌پاشان ئاشکرا‌بوو، داوایکرد که‌بو دانانی په‌یمانگای ستراتیژی بو‌ توێژنه‌وه) په‌کی‌تی و حکومه‌تی هه‌ریم و کوردایه‌تی یارمه‌تی بدریت، سکرتری گشتی سه‌ره‌رای بو‌چوونی جیاواز له‌ناو مه‌کته‌بی سیاسی و سه‌رکردایه‌تی باوه‌رپینکردو ئه‌و پاره‌ی که‌داوایکرد (١٠) ملیۆن دۆلارو گرده‌که‌و هه‌ندیک شتی تری بو‌ دا‌بنکرد، ئه‌ویش له‌جیاتی توێژینه‌وه‌ی ستراتیژی کۆمپانیای وشه‌ی پێداناو که‌وته‌ دژایه‌تی په‌کی‌تی).

دواتر دیته‌ سه‌ر باسی هاو‌رپێکانی له‌مه‌کته‌بی سیاسی و سه‌رکردایه‌تی و ده‌لیت: ده‌سته‌و دایه‌ره‌که‌ی به‌که‌لک وه‌رگرتن له‌پۆسته‌کانیان له‌ناو په‌کی‌تیدا هه‌رچی تواناییان بو‌یان ئه‌نجاما، له‌هه‌موو خه‌راپترو بی‌ئهمه‌کته‌ر بلاو کردنه‌وه‌ی نه‌په‌یسه‌کانی په‌کی‌تی بو‌و له‌میدیاکاندا، که‌ئهمه‌ ناپاکی بو‌و به‌رامبه‌ر به‌ئهمانه‌تی مه‌ئسولیه‌ت).

دواتر ناماژه به‌وه ده‌کات که‌نه‌وشیروان مسته‌فاو هاو‌رپێکانی به‌رپرسی په‌که‌من له‌وه‌ی که‌ سی‌ هه‌زار ملیۆن دۆلاریان له‌کیس سلیمانی دا، به‌هۆی ئه‌وه‌ی رازی نه‌بوو کۆریه‌کان بینه‌ سلیمانییه‌وه‌ نیشه‌جی بن.

له‌کۆتاییدا دیته‌سه‌ر باسی سلیمانیجی نه‌وشیروان مسته‌فاو ده‌لیت (هه‌ندیک جار نه‌وشیروان به‌ئاشکرا ده‌لیت: بادینی کوردی نین، که‌رکوکی نازانی‌ت چین، هه‌ولێریش (قسه‌ی قیزه‌ون ده‌کات) هه‌ربۆیه‌ سلیمانیان به‌سه‌).

سێروان یه كێك بوو لهوانه‌ی مام جه‌لالی كردوو به‌م كه‌سه‌ی ئه‌مڕۆ
 نه‌وشیروان مسته‌فا له‌پێناوی مام جه‌لالدا نه‌یهیشتوو كه‌س له‌یه‌كێتی به‌رامبه‌ر
 تاله‌بانی سه‌ره‌لدا

دیدیاری: سۆران عومهر، سێروان ئه‌مه‌دی

به‌شی یه‌كه‌م

مامۆستا عه‌تا قه‌ره‌داغی ئه‌دیب و نووسه‌ری ناسراو، له‌سه‌ر میژووی مملانیكانی
 ناو یه‌كێتی نیشتمانی و كێشه‌کانی نیوان مام جه‌لال و نه‌وشیروان و كۆسره‌ت
 ره‌سول قسه‌ده‌كات.

رینگه‌مه‌گه‌زین: سه‌ر كرده‌کانی كورد تانه‌مرن هه‌ر سه‌ر كرده‌ن، ئه‌مه‌ چه‌ نه‌ریتیکه‌؟
 عه‌تا قه‌ره‌داغی: بۆ وه‌لامی ئه‌م پرساره‌ ناوێت ئیمه‌ پشت له‌كۆمه‌لگه‌ی كوردی
 بکه‌ین و بمانه‌وێت له‌بۆشاییدا وه‌لامی پرسیارێکی له‌م شیوه‌یه‌ بده‌ینه‌وه‌، هه‌ر كه‌سێك
 له‌م كۆمه‌لگه‌یه‌دا كه‌ناوی كۆمه‌لگه‌ی كوردیه‌، بووبێته‌ به‌رپرسیکی سیاسی،
 بووبێته‌ سه‌ر كرده‌، نه‌ك له‌م قوناغی ئیستادا كه‌باسی ده‌که‌ین، به‌لكو هه‌ر له‌دیڤ
 زه‌مانه‌وه‌، له‌سه‌رده‌می دروستبوونی میرنشینه‌كانه‌وه‌، هه‌ر له‌سه‌ره‌لدا
 بزووتنه‌ویه‌ نه‌ته‌وه‌یه‌ییه‌کانی كورده‌وه‌، ئه‌وه‌ی ده‌سه‌لاتی به‌ده‌ست گرتی، ئه‌وه‌ی
 شوین و پله‌و پایه‌یه‌کی هه‌بووبێت به‌ده‌ر نییه‌ له‌و واقیعه‌ته‌ی كۆمه‌لگای كوردی
 كه‌ده‌شیته‌ خه‌لكێك به‌ئاسانی تییدا به‌رزبسه‌وه‌و ده‌ربکه‌ون، ئه‌گه‌ر توانایه‌کیان
 هه‌بێت یان لیها تووین، یان پینگه‌یه‌کی جه‌ماوهریانه‌ هه‌بێت، ئه‌وا ده‌توانن شوینی
 خۆیان بگرن، بینگومان پینگه‌ی جه‌ماوهری گرنگه‌، هه‌روه‌ك ده‌زانن له‌به‌رئه‌وه‌ی
 كۆمه‌لگه‌ی كوردی كۆمه‌لگه‌یه‌کی خێلا به‌تی بووه‌و تاكو ئیستاش هه‌ر هه‌مان عه‌قل
 و ستراتیژو كه‌لتوو روو كاری تییدا ده‌كات، بۆیه‌ ده‌شیته‌ ئه‌م عه‌قلیه‌ته‌ به‌ئاسانی
 پینگه‌و جینگه‌ به‌كه‌سانێك به‌خشیته‌، دیاره‌ له‌پێش هه‌ر كه‌سێكدا ئه‌وه‌ی بووه‌ته‌

جاوهن دەسەلات و نفوز لە کۆمەلگەی کوردیدا ئاگلا بەگ و شیخەکان بوون، ئەوەش کەمیرنشینەکان دروستبوون ھەر بنەمالەیکە یان ھەر تیرەو عەشیرەت یان خێلێک ھاتوو دەسەلاتێکی ناوچەیی دروستکردوو ھەندیک لەو دەسەلاتانە زیاتر پەردیان سەندوو ھەو سنووری دەسەلاتیان فراوان بوو بۆ دەسەلاتی میرنشین، ئەو میرنشینە تاکاتی رووخانی دەسەلات نەو بەنەو لەبایرەو ھەو بۆ باوکو لەباوکەو ھەو بۆ کور گواستراو ھەو ھەر خۆیان فەرمانرەوایەتیان کردوو، تائەو کاتە میرنشینە کە روخواو ھەو تەرمی میرنشینە کەیان لە گەن خۆیان بردۆتە ژێر گل و کۆتایی بەدەسەلاتیان ھاتوو، سەیری بزوتنەو کانی کورد بکە، بۆئوونە بزوتنەو ھەو بەدرخاننەکان، ھەر لەسەرەتاو تارووخانیان ھەر پیاوانی ئەو بنەمالەیکە رابەراییەتیان کردوو، بزوتنەو ھەو (شیخ عوبەیدوللا نەھری) یان بزوتنەو ھەو (شیخ مەھمودی حەفید کەئیمە بەرێزەو سەیری خەباتیان دەکەین، ھەرچەند ئەو ریزە وامان لێناکات کە لە کەموکورتییەکانیشیان بیدەنگ بین، ئەوانیش دەسەلات لەسنوری بنەمالەکانی خۆیان نەچۆتە دەرەو، تەنانەت ئیستاش لەئێو کۆمەلگەی کوردیدا نەو کانیان بەرێزەو سەیر دەکرین و حسابیان بۆ دەکریت، تەنانەت بارزانییەکان لەشیخ عەبدولسەلامی یەکەمەو تاکو ئیستا، کور لەباوکەو دەسەلات و رییەریەتی وەر دەگرت و سەرکردایەتی دەکات.

(مام جەلال) تاکە سەرکردەیکە لە بنەمالەیکەکی ھەزارو باوکیکی تارا ددەبەک نادیار ھەلکەوتوو، بەتوانا لێھاتوویی خۆی ھاتوو تە پێشەو ئیستاش ئەو پێگەییەتی کە دەبینن و چۆن ناتوانیت کورسی دەسەلات بەجیھێنیت، دیارە ئەو تەنیا خاسیتی مام جەلال و کا مەسعود نییە کە دەبیت ھەر خۆیان سەرکردە بن، بەلکو ئەو بەشیکە لە کەلتووری کوردی و رۆژھەلاتی کە دەلیت: ئەگەر بۆ تەنیا جارێک ھەلت بەدەست کەوت و بوو تە سەرۆک، ئیت بۆ ھەتا ھەتایەو تادەمریت تۆ سەرۆکیت).

له عهقلی کوردی و رۆژه لاتییدا ئەوهی جارێک بوو به سه روک ئیت ۹ ناتوانیت وری بوونی خۆی له ده ره وهی کورسی ده سه لات بکات، هه ره له به ره وه سه ره ده کانی کورد کورسی ده سه لات به جی ناهیلن و تا دواساته کانی ژیا نیان هه ره به سه ره ده یی دمینه وه .

ده توانم بلیم حزبی کوردی جیگره وهی سیستمی خیلا یه تییه، عه قلیسه تی خیلا یه تی عه قلیسه تیکی عه ره بی و کۆمه لگه دواکه وتوو هه کانه که تیایدا ئاراسته ی فه رمان له لوتکه وه ده کیشیت بۆ خواره وه، فه رمانه کان فه رمانی لووتکه ن، هه مان شیوه ی هه ره می دیینی که چۆن ده سه لات له خودا وه دیت بۆ پیغه مبه رو له ویشه وه بۆ پنته کانی خواروترو بۆ کۆی برواداران، ده سه لاتی خیلا یه تی که حزبی کوردیش جیجگره وهی خیلا یه تییه، سه روکی حزبه کانی ئیمه به بی جیاوازی له گه وره وه بۆ بچووک که سیان ناماده نین به ئاسانی جیگه ی خۆیان چۆل بکه ن، بۆنمونه (بارانی نه مر) تا ئه و کاته ی که کۆچی دوایی کردوو ه، هه ره سه روکی حزب بووه، له دوای ئه وه ش که (کاک ئیدریس و کاک مه سعود) هاتوون، له سالی (۱۹۷۹) وه تا کو ئیستا (کاک مه سعود) سه روکی حبه، یه کیتی نیشتمانی که دروستبوو هه ره له سالی (۱۹۷۶) وه (مام جه لال) سه روکی حزبه، ته نانه ت ئه و حزبه بچووکانه ش که دروستبوون له (سۆسیالیست و زه هه تکیشان) وه تا (کۆمه له ی ئیران) که (کاک عه بدوللای موهته دی) سکرته ری به شیکیانه و سه یه برایی عه لیزاده سکرته ری به شیکی تریا نه، تاده گاته (پارتی کریکارانی کوردستان) که ئه وه نده سه له سه روکه که ی له زیندانه، ئه و حزبه نه یه توانیوه سه روکیک بۆ خۆی دیاری بکات، مانای ئه وه یه ئه مه واقیعی که که کۆمه لگه ی کوردی تیدا ده ژی و ئه و عه قل ه سیاسییه ی له کۆمه لگه ی کوردیدا ناماده یه و کارده کات، عه قلی خیل ه و روو که شکراره به خاسی تی ستالینی و سیستمه سیاسی و حزبییه داخراوه کان که ئه مه ش عه قلیکی باش نییه و رینگه خۆشکه ره بۆ دروستکردنی دیکتاتۆرو سیستهمی تۆتالیته ری، ئه مه ش له وه وه دیت که سه ره کرده تائه و کاته ی ده مریت هه ره سه ره کرده یه و له ماوه ی ته مه نیدا

به كهسى تر نادات جيگاي بگريتهوه، ريگاش خوڤشه كات بوئهوهى كهسه
 كانى خوئى هموو بله كانى دهسهلات له حزببا بگرنه دهست و ئهوهش
 واده كات روبهري ئازادى و رووبهري ديموكراسى و رووبهري بهشداريى ئهوانى تر
 له دهسهلاتدا زور بهرتهسك ببيتهوه، رهنگه كه مبن ئه و كۆمهلگايانهى به ئه ندهزى
 كۆمهلگه كوردى باسى ديموكراسى و ئازادى و مافيان تيا دا ده كرئيت، به لآم
 داخو به چى ده پيوريٽ كه كۆمهلگه كوردى ئيمه كۆمهلگه كوردى ئازادو ديموكراسيه، كام
 حزبى كوردى ده توانيٽ له ناو پيگهاتهى حزبه كهيدا موماره سهى ديموكراسى بكات،
 بوئهوهى ئالوگوري دهسهلات بكات له پريزى حزبه كهى خويدا، بيگومان نهك
 ناتوانيٽ بو سكرتير يان سهرو كه كهى بگوريٽ، بهلكو سهر كر دايه تيبه كهشى بو
 ناگوريٽ، بو نمونه ئه ندامى (م.س) و سهر كر دايه تى پارتى مه گهر بمرن، ئه گينا
 تائه و كاتهى كه ده مرن ههر (م.س) ين و سهر كر دايه تين، ئه ندامى (م.س) و
 سهر كر دايه تى يه كيتى ههر هه مان شيويه، ده بيٽ هه موويان به سهر كر دايه تى بپرين بو
 گوڤستان، ئه و سهر كر دانهى پارتى و يه كيتى له سالى (١٩٧٢) وه وه بوونه ته
 سهر كر دايه تى، مه گهر ئه وانى شهيد بوون يان كوچى دوايان كردوو، ئه گينا
 ئه وانى تريان ههر سهر كر دهن، بپروانا كه م شتى له مجوره له هيج شونيكى دنيا دا بوونى
 هه بيٽ.

ريگا مه گه زين: تاله بانى له بنه مالهيهك نه بووه وهك بارزانيه كان، به لآم ئيستا تاله بانى
 بوته بنه مالهيهك و يه كيتى نيشتمانى به ره و ئه وه ده بن كه ته نها خويان خاوه نى بن،
 به تايبه تى دواى ئه وهى كه گوڤران چۆته ده ره وه، ئه وه تا هيروخان بو يه كه عجار پؤستى
 حزبى له سليمانى و ده ده گريٽ، چاوه روانى ئه وه ناكريٽ هيروخان بو جيگرتنه وهى
 تاله بانى هاتبيته پيشه وه؟

عه تا قه ره داخى: بيگومان ئه گهر ئيمه سه يرى ميژووى مام جهلال تاله بانى بكه ين،
 من خوڤم له و كه سه انهم سه ره راي ئه وهى كه راي تايبه تى خوڤم هه يه له سه ر ئهم
 مه سه له يه و چه ند جاريك با سه كر دووه مام جهلال و بوون به سه ر كر ده يى ئه و بريتيه

ئەمى ئىم حەزىبە بى ئومىدبوون، بەلام (مام جەلال) لەژۆر خىمە كانىشدا گەشېنانە داھاتووى دەكردو پىبوابوو ئەو شتىكى كاتىبە، ئەمە واقىيەتى دەروونى و بايۆلۆژى مام جەلالە، لەبەرئەو ئەم پىاوە لەئەسلدا جۆرىك لەشەخسىيەتى سەر كەردەيى تىدايە، لەگەن ئەو شەدا ئەوانەي كە لەدەورى (مام جەلال) بوون و ھەر ئەویش دەستی دابوو بەپشتى زۆربانداو كەردبوونى بەسەر كەردە لەگەن رىژمدا بۆ ھەموويان، بەدرىژايى مېژوو لەھەموو روويەكەو لە (مام جەلال) لاوازتر بوون، ھەرگىز نەيانتوانيوە لەبەرامبەر (مام جەلال) دا بوو ستن يان قسە لەروويدا بکەن و بلىن ئەم شتە نابىت، تەنانەت بەكاک نەوشىروانىشەو لەگەن رىژمدا بۆ كەيەك كاك لەو كەسانەيە يارمەتى زۆرى مام جەلالى داو كەبىت بەو مامە جەلالەي ئىستا كەحساب بۆ كەس نەكات بەخودى كاك نەوشىروانىشەو، ئەم پىاوە يەك كاك لە كەسە ھەرە نزيكە كانى سەردەمى منداڤ و گەنجى ئەو بوو، لەھەموو كەس جەلالى تر بوو ھەموومان دەزانين كەچەندە چالاک بوو، مام جەلال ئەم پىاوەي بەكارھىناو بۆ لىدانى ئەو كەسانەي كەپىبوابوو سەر بەرزە كەنەو لەناو يەك تىداو دەشىت ئەگەرى ئەو يان لىبكرىت لەرووى مام جەلالدا بوو ستن، ھەر لەسەردەمى (شەھىد ئارام) ھو، بۆ سەردەمى (سالارو بەختيارو جەعفر) و تائەو قۇناغەي دوايى كە لەنووسىنە كانى نىوان كاك نەوشىروان و كاك كۆسەرتدا بلاوبۆو، بۆ خەلك دەر كەوت كە (مام جەلال) ھەتا ئىشى بەكاك نەوشىروان ھەبوو بەكارھىناو، كاك نەوشىروانىش ھەر پىشتگىرى ئەو كەردوو و خۆشى دەلىت جارنىك بەمام جەلام وت (تۆ تەسەور دەكەي كەمن تۆم خۆشبویت؟ (مام جەلال) یش وتوويەتى: بەلى).

پىموانىيە كاك نەوشىروان ئەو قسەيەي ھەروا بۆ سەرفى محەلى گوتىت، بەلكو خۆشى و مام جەلالىش ئىشيان بەو قسەيە ھەبوو، لىكدانەو ھەر بەو جۆرەن كە لەدەو مام جەلالى خۆشويستوو بەو كەسەي زانىو كەشايەنى ئەو يە ھەموو شتىكى بۆ بكات.

پیموایه ئەووی که ئیمه باسی لیۆه ده کهن که (مام جهلال) به ته مایه بیته به بنه ماله و سه لات له ناو خویندا بهیئنه وه! په یوه نندیه کی که می به مام جهلال وه ههیه، به شیکی زوری ده که پرته وه بۆ لاوازی مه کته بی سیاسی و سه رکردایه تی به کیتی، سلیمانی قه لای یه کیتی نیشتمانی بوو، ئیستا حالی یه کیتی له ناو سلیمانیدا باش نییه و به دۆخیکی خراپدا تیده په ریت، رهنگه بیریان له وه کردبیته وه که به هیزترین کادیری یه کیتی له ئیستادا بکهن به مه ستولی مه لهنندی سلیمانی، بیشت به رزانی کاک ئه همدیان کرده به رپرسی سلیمانی، ده شیت هه ستیان کردبیت کاره کان له و بارودۆخه ی ئیستای یه کیتیدا به و ناره وات به رپوه، چونکه به شیکی زوری کادیره کانی مه لهنندی سلیمانی له گه ل گۆران بوون و ئیستا ریزه کانی یه کیتیان به جیهیشتوو وه و رویشتون، یه کیتی کۆمه لیک کادیری به ژماره که می له ناستی سه رکردایه تیدا له سلیمانی ماوه که کاک (عومه ر فه تاح) و کاک (به ره هم) له مه کته ب سیاسین، له گه ل (دکتۆر که مال فوناد) که هیجیان هی ئەوه نین تازه بن به به رپرسی مه لهنندی سلیمانی، پیموایه که سیکی باش له (هیرۆخان) یان

نه و شیروان له هه موو که س جهلالی تر بووه، مام جهلال ئەم پیاوه ی به کارهیناوه بۆ لیدانی ئەو که سانه ی که پیاو بووه سه ر به رزه که نه وه له ناو یه کیتیدا نه بووه، به و ئومیده شه وه (هیرۆخان) یان هیناوه که بتوانیت وه زعه که هه لبسیتیته وه یان بتوانیت ئیعتیار بۆ یه کیتی بگپرته وه، من نازام تچه نده سه رکه وتوو ده بیته .

رینگه گه زین: بۆ ئەوه نده باسی لاوازی مه کته بی سیاسی و سه رکردایه تی یه کیتی ده که یته؟ بۆ ئەمانه لاوازن له کاتیکدا که سیکی وه کو کۆسره ت ره سول خۆی به کوله یه کی گه و ره زانیوه، دکتۆر به ره هم پیاوایه ته که تولىکی گه و ره یه، ئایا ئەم لاوازیه ته نها له به رامبه ر تاله بانیدا یه؟

عه تا قه ره داخی: ئەمانه هه موو جیگای خۆیان هه یه، هه موویان هه ریه که به پیی توانای خۆی خه باتی کردوو وه شوینی خۆیان هه یه، ئەمانه له مه کته ب سیاسی و سه رکردایه تیدا جیگه ی خۆیان هه یه، به لام گرنگ ئەوه یه تۆ له سیاسه تدا بۆ خوارى

چۆن ئىش دەكەيت و چۆن خوارەو بەرپۆ دەبەيت، لەمەش گرنگتر ئەو یە
 سەرەو ی خۆت چۆن دەتوانیت بۆچوونت هەبیت، چۆن دەتوانیت
 بەشداربیت لەبەپاردان، چۆن دەتوانیت بەشداربیت لەگۆرینی هەندیک بریاری
 نابەجی، بەشداربیت لەو ی کە ئەم بەشەى ولات کە لەژێر دەستی کورددا یە، چۆن
 بەرپۆ دەچیت، چۆن بریاری لەسەر دەدریت، ئابووریە کەى لەکو یۆ دەیت و چۆن
 سەرف دەکریت، شیۆەى ئیدارە کەى چۆنەو بەپینی چ عەقل و بریارنیک
 بەرپۆ دەبریت، ئایا مەکتەب سیاسى دەتوانیت ئەو بەکات؟ بەداخەو تائىستا
 نەیتوانیۆ دەوری کارىگەرییان هەبیت لەبەپارە چارەنوساسازەکاندا، ئایا ئەم مەکتەب
 سیاسى بەدریژبى تەمەنى خۆیان توانیۆیانە رینگە لە (مام جەلال) بگرن بۆ ئەو ی
 کارنیک نەکات؟ یان رینگەى لیبگرن بۆ ئەو ی سەفەر نیک نەکات؟ رینگەى لیبگرن
 باجاریک و تارنیک پێشکەش نەکات لەمونا سەبەبە کدا؟ رینگەى لیبگرن کە تەسرىجیک
 نەدات؟ رینگەى لیبگرن کە گفتوگۆیک لەگەل تەلەفزیۆنى شۆیتنیک نەکات؟ من
 پیمۆیە نەپرسى پێکردوون و نەبەشایانى ئەو هشیان دەزانیت کە پرسیان پێکات،
 نەئەمانیش دەتوانن لەو بوارانەدا قسەیک بەکن و نەقسەشیان وەر دەگیریت، ئەمە
 واقیە کە یە، ئەو ی کە من دەلیم لاوازن لەئاسى سکریتىرى گشتیدا لاوازن، ئەگەر
 لاواز نەبوونایە، کۆدەبوونەو بە (مام جەلال) یان دەگووت بەرپۆ (مام جەلال)
 هەموومان دەزانن کە شوین و پینگەش تۆ چەندە گورە یە، تۆ خاوەنى (۵۰) سال
 خەباتى نەپساو هیت، تۆ لەمیزووی کوردا یە کە مین کەسیت گەیشتووی بە کورسى
 سەرۆک کۆمارى عیراق، واز لە سکریتىرى حزب بەیتە، ئەگەر ئەم مەکتەب سیاسى و
 سەرکردایەتیە لاواز نەبوونایە، هەر ئەو کاتەى (مام جەلال) بوو بە سەرۆک کۆمار
 عیراق، کۆبوونەو ی تايەتى خۆیان دەبەست و هەموو پێکەو پێیان دەگووت (ئیمە
 هەموومان تۆ بەباوکى رۆحى خۆمان و حزبە کەمان دەزانن، تۆ دامەزرىنەرى ئەم
 حزبەى، تۆ دروستکەرى ئیمەى، بەلام ئیت تۆ وەکو سەرۆک کۆمار دەبیت بێتە
 دەرەو ی حزب، چونکە پۆستى سەرۆک کۆمارى عیراق لە هەموو دنیا حیسابى بۆ

دەكریت، كهواته بهراورد بهسەرۆك كۆمارى عىراق، سىكرىتېرى يەكئىتى نىشتمانى
 پىشتىكى نزمزە لهچاو سەرۆك كۆمارى عىراقدا، بۆيه دەبىت رىنگه مان پىسدەيت
 كەسىكرىتېرىكى دىكە بۆ خۆمان هەلبژێرىن!)، ئايا توانيوانه بهههچ شىوهيهك لهناو
 خۆشيانداو لهپشتى مام جەلالىشهوه باسى شتى وابكەن؟ تەنانەت تەسەورىش ناكەم
 لهپەنا دىوارو دوو دووش بوێرن باسى شتى وابكەن، من مەبەستم لەلاوازيان
 ئەمەيه، ئەگەر ئەمەيان بگردايه بهقازانجى حەزبه كه بوو.

پىموايه ئەگەر ئەمەيان بگردايه نەحەزبه كه تووشى ئەم كىشهو گرفتانه دەبوو،
 نەخودى مام جەلالىس بەو شىوهيه شپىزهو پەك كەوتوو دەبوو، هەم دەياتنوانى
 هەندىك رىفۆرم لەحەزبه كەياندا بکەن و حەزبه كه ئاوا تووشى قەيران و دابەشبوون
 نەدەبوو.

رىگا مەگەزىن: تالەبانى زۆر كات بۆى ئىمزاكردوون كەجىگرەكانى هەمان
 دەسەلاتى ئەويان هەيه لەرووى بپاردانەوه، زۆرترىنىش جىگرەكانى لەكوردستاندا
 بوونيان هەبووه، چ كاك كۆسەرەت بىت، چ د.بەرهم يان ئەوكات كاك نەوشىروان
 بووه، تالەبانى هەميشە داکۆكى لەوه دەكات ئەوانە هەمان دەسەلاتى ئەويان
 هەبووه، دواين ياداشت و داواكرابى كەتالەبانى لەبەغدا بۆ ئىمزاكردن، ئەوهبوو
 كەهەموو مەكتەب سىياسى و جىگرەكانى بۆيان بردو پىيان وت تۆ ئەگەر ئەمانە
 ئىمزا نەكەى و پىوهى پابەند نەبىت، ئىمە ئىتر لەگەل تۆ نابىن؟

عەتا قەرەداخى: ئەوهى كەبۆ جەناباتم باسكرد، هەمووى خەتاي تالەبانى نىيه
 كەبارودۆخە كه وايه، بەلكو بەشىكى بەهۆى لاوازى ئەوانەى خوار ئەوهوهيه، تۆ
 سەيركە لىرەوه لاوازىيه كه دەرەكەوێت، ياداشتىك دەبەنە بەردەم مام جەلال مام
 جەلالىش دەلێت وەرەقهى سىپتان بۆ ئىمزا دەكەم، بۆن حزب رىكبخەنەوه، بۆن
 بارى دارابى رىكبخەنەوه، حكومەت رىكبخەنەوه، پەيوەندىيه كانى دەرەوه
 رىكبخەنەوه، بەلام ناكرىت! بۆ؟بەپراستى وەلامى ئەم پرسىاره بەلاى منەوه سەيرە! ئايا
 هەموو گىروگرفشە كان پەيوەندىيان بەلاوازى مەكەبى سىياسى وسەر كرايه تىيهوه

یان مام جه لالیش له بنه رته تدا ئهم قسانه ده کات، به لām ریگه ی
 کردنیان نادات؟ من ئهمه ده گپرمه وه بو دوو حالت، به شیکی به در یژایی
 میژوو به پیی ئه وه زمونه ی که سهر کردایه تی یه کیتی به وانه ی ماونه ته وه و به وانه شی
 که چوونه ته ده ره وه یان له ژیاندا ماون، له گه ل مام جه لال هه یانه و باش له وه
 تیگه یشتوون که چون کار بکه ن له له گه ل مام جه لال هه رو هه ی پیموانییه بتوانن وا
 به ئاسانی ده ست وه رده ن له هه ندیک کار که مام جه لال پی نازازی بی ت، هه رو هه ک مام
 جه لال هه ندیک شتی دروست کردوو هه که پروا نا که م ئه مان بو یرن ده ستی لییده ن، بویه
 سه د وه ره قه ی سپیشیان بو ئیمزا بکات، پیموانییه ته جاوزی ئه و حاله تانه بکه ن، ئهمه
 روویه کی مه سه له که یه، با بلیین هه ر له بنه رته وه ئه مان به شیوه یه ک تر سیندراون
 که ناتوانن ده ستبخه نه ئه و کارانه وه که مام جه لال خو ی کردوونی، رووی
 دوو هه میشی ئه وه یه من پیموانییه مام جه لال هه روا به ئاسانی ئه و هه موو ده سه لاته ی
 خو ی بداته ئه وان و وه ره قه ی سپیان بو ئیمزا بکات، بیان ده لیت وه ره قه ی سپیان
 بو ئیمزا ده که م، به لām ئهمه له ناو پروتۆکۆلیکی ره سمیدا نه بووه له ناو
 کۆبوونه وه یه کی فه رمی نه بووه، مام جه لال له کاتی تووره بووندا هه موو جاریک ئه وه
 ده لیت.

من پیموا یه و توویه تی ئیه هه چتان له بارا نییه ها ئه وه وه ره قه ی سپیان بو ئیمزا
 ده که م برۆن کار بکه ن، ئهمه هه ر شیوه ی ده ربهرینه که مانای لیسه ندنه وه ی مافه
 له وان که له و بو ارانه دا کار بکه ن یان بریار بده ن، ئه گه ر سه نج له سیستمی حزبی
 بده ین له ولاتیکی ئاسایی یان له کۆمه لگه یکی ئاساییدا، ئه و وه کو هه موو
 دامه زرا وه کانی تر ده سه لاته و سه لاحتیه کان دابه شکر اون، ده سه لاته یسکرتیری
 حزب دیاره، سه لاحتیه ته کانی جیگر دیاره، مه کته ب سیاسی سه لاحتیه تی دیاریکرا وه،
 سه رکر دایه تی سه لاحتیه تی دیاریکرا وه، به لām لیزه ده توانم بلییم هه موو ده سه لاته کان
 له که سیتی سه رۆک و سکر تیر دایه، ئیتر ئه و سه رۆک و سکر تیره کاک مه سه ود بی ت یان
 مام جه لال یان مامۆستا سه لاحتیه دین به هانه دین یان هه ر که سیکێ ترن به تاییه تی ئه و

شتانه‌ی که پر بایه‌خ و گرنگن و پیوه‌ندیان به‌مه‌سه‌له چاره‌نوساسازه‌انی حزب‌وه
ئه‌وانی تر هه‌ندیك ده‌سه‌لاتیان هه‌یه که له‌سنووریکی دیاریکراو‌دایه،
ده‌سه‌لاتیان هه‌یه بۆ پاره سه‌رفکردن، ده‌سه‌لاتیان هه‌یه بۆ خه‌لك کپین بۆ
ئاراسته‌که‌ی خۆیان، ده‌سه‌لاتیان هه‌یه که‌سه نزیکه‌کانی خۆیان به‌ینه‌ پێشه‌وه‌ن
ده‌سه‌لاتیان هه‌یه به‌پاره‌ی حزب و خه‌لك له‌خوار سه‌رۆک و سه‌کرتیره‌وه زمه‌ بکپن و
هێز بۆ خۆیان په‌یدا بکه‌ن. ده‌سه‌لاتیان هه‌یه بۆ مملاتی‌کردن به‌مه‌رجیک ئه‌و
مملاتییه‌ له‌خوار که‌سی سه‌رۆک یان سه‌کرتیره‌وه بیته، به‌لام ده‌سه‌لاتی ئه‌وه‌یان نییه
ده‌وریان هه‌بیته له‌برپاره چاره‌نوساسازه‌کانی حزبدا.

=====

گۆران یه‌کیکه له‌و خه‌وانه‌ی که‌هه‌موو ئایدۆلۆژییه‌کان بانگه‌شه‌یان کردووه
له‌کۆمه‌لگه‌ی کوردیدا، که‌چی له‌و به‌هه‌شته‌ی په‌یمانی دروستکردنیان داوه زۆر جار
دۆزه‌خیکیان بۆ هاوولاتیان خولقاندووه.

لقین: هادی حه‌مه ره‌شید-هه‌له‌بجه

خه‌ونی گۆران

له‌شۆرشێ سووری شاخه‌وه تادانیشت

سه‌رنجدانیکی وردی کۆمه‌لگه‌ی له‌نیو سه‌ده‌ی رابردوودا ده‌بیسین ئه‌و هێزه
کۆمه‌لایه‌تی و سیاسییانه‌ی که‌وه‌ک هێزی گۆران چاکساز خۆیان به‌یانکردووه،
کۆمه‌له هێزیک بوون زیاد له‌پێویست ده‌رویشی ئایدۆلۆژیاکه‌یان بوون و دوور
له‌واقیعی کۆمه‌لگه‌ تاکی کوردییان بارکردووه به‌کۆمه‌لیک وه‌هم و خه‌یان و
میسالییه‌ت، له‌دواجاردا دوا‌ی بیته‌نجام له‌گه‌ن کۆمه‌لگادا ورده‌ورده‌ پاشه‌کشه‌یان
له‌وه‌هم و خه‌ون و دروشمه‌ گه‌وره‌کانیان کردووه و هه‌ندیك جاریش (به‌هه‌مان
هه‌ناسه‌ی پێشوو) وه‌ک نه‌یاریکی توندی بۆچوونه‌کانی پێشوویان ده‌ره‌وتوون و له‌و
بواره‌دا یاریزانیکی شاره‌زاو هه‌رچییان پێکراوه کردوویانه.

ئه‌وه‌ی له‌و نیوه‌نده‌دا باجی ئه‌و شه‌ره‌ بیئاکامه‌ی داوه (په‌رۆسه‌ی) گۆرشان بووه

پڕۆسهی گۆران وهك پڕۆژهو بهرنامهی سیاسی و دوور له خهیاڵ و فانتازیای شاعیرانه دهگهڕێتهوه بۆ سههرهتای نیوهی دووهمی سهدهی رابردوو.

خهیاڵی شاعیر بهو پێیهی كه فراوانه و توانای خولقاندن و دروستکردنی وێنه و واعیقی و دوور له واقیعی ههیه، زۆر جار شاعیرانی كورد خهونیان به كوردستانیکی باشتره وه بینهوه وهك (ئهحمهد موختار جاف به هیوایه رۆژێك هیلێ شهمنه نده فەر بگاته چیاکانی هه ورامان، یان گۆران دهیهوێت كۆشکی ولات بنیاتبنیت و بیکاته بهههشت، ههمن سههرزه نشتی كورد دهكات و داویان لیدهكات وهك كچی نهتهوه کانی تر ئه مانیش بگه نه ناسمان و كه شفی ژیر ده ریا بکهن و له پیشكه و تنی ته كنه لۆژیا دا كوردستان بگه یه نن به ئاستی ولاتان، نهك کاریان ته نیا گۆره وی چنن و له بهردهرگا دانیشن بیت، ههروهها فایه ق بیکهس به شیعیر وێنه ی فرۆكه بۆ مندالانمان ده کیشی...)، هه رچه نده ئه مه بابه تیکی ئه ده بییه، به لام ده مه ویت بلیم خهیاڵ و فانتازیای شاعیرانمان كه مته ناواقیعین به به راورد له گه ل خه ونی نوخه ی سیاسی و كۆمه لایه تیمان، چونكه سه ره رای كه می خزمه تگوازیی، به لام پیشكه و تنه به رده وامه كانی دنیا به جۆریك ئه وه ی دوینی شاعیره كاغان به خهیاڵ بیریان لیده كرده وه، ئه مرۆ (كه م تازۆر) به واقیع ده بینریت، به پێچه وانه شه وه خهیاڵ و وه هم بووه به رنامه و پڕۆژه ی هه تزه كۆمه لایه تی و سیاسیه كانی كوردستان و خه ونی گۆران بووه!

له تبه ونی خه ونه كان

سه ره تای ۱۹۶۴ خه لکی كوردستان بینه ری درامای له تبه ونی شۆرشێ كوردستان بوون، كه له هه مان كاتدا په رتبه ونی خه ون و ئامانجه كانی شۆرش بوو.

كه رتبه ونی هه لۆیسته كان و ئاژاوه ی ناومالی پارتی جیا بونه وه ی (بالی مه كته بی سیاسی) ی لیکه و ته وه.

دهتوانریت ئەم جیا بوونەو هیه به جیا بوونەو هیه کی فیکری ناوبەرین، بهوییهی هیزی
 م که (پارتی و سەرۆکه کهی و هه ماههنگ له گهه هیزی زۆریه ی حیزب و
 هه ره مه کی خه لکدا) وه ک هیزی بنه ره تخوازو کۆنسیرفاتیف، هیزی دووهم (بالی
 مه کته بی سیاسی پارتی، برایم نه هه دوو مام جه لال و هاوریکانیان) وه ک هیزی نوخه بی
 چه پ و ئۆیۆسیۆن بوون!

ئەم باله له یه کهم کاردانه وه یاندا (وه ک له کتیبه کانی په نجه کان یه که تر ده شکین-ی
 نهوشیروان مسته فا، بیره وه ری پێشمه رگه یه ک - سه یه د کاکه، هاورینامه- هاوری
 باخه وان... دا هاتوه)، له ۴-۹/۴/۱۹۶۴ له ماوه ت کۆنفرانسیکیان به ست دوا ی
 چه ند رۆژیک به یاننامه یه کیان راگه یاندو تییدا (بارزانی) بیان تاوانبار کردو ره خنه یان
 له ناگره به ستی نیوان شۆرش و ده ولته تی عیراق گرت و به شیکی بیسوودیان وه سفکرد.
 (مه کته بی سیاسی) خۆیان به پارتیه کی ره سه ن هه ژمار کردو کۆنگره ی شه شه میان
 له که لار به ست وه ک درێزه پیده ری کۆنگره ی شه شه می کۆیه، له و کۆنگره یه دا برایم
 نه هه د به سه کرتیر هه لێژیره رایه وه وه مه لا مسته فایان له پارتی ده ر کرد! واته له یه ک
 کاتدا دوو (پ.د.ک) و دوو رۆژنامه به ناوی خه باته وه هه بوون! وه ک نهوشیروان
 مسته فا ده لیت: (له بری ئه وه ی هه ولتی ریگه چاره ی به لا داخسته نی هیمانه ی
 نا کۆکیه کان بدهن، نا کۆکیه کانیان قوولتر کردو بیانوی سیاسی و ئایدۆلۆژیان بۆ
 تاشی و سه ر کردایه تی بارزانیان به خیانه ت و جاشایه تی ئیران تاوانبار کرد، هه ره ک
 نه وانیش له لای خۆیان وه هه ولتی ناشتیانه یان نه داو (م.س) یان به جاشایه تی عیراق
 تاوانبار کرد).

پاشان له ماوه یه کی کورتدا له ئه نجامی زه ر مامه له کردنی ئەم ستافه دا دوو ژمنیکی
 زۆریان بۆ خۆیان دروستکرد (پارتی و گروپی بارزانی، حیزبی شیوعی عیراق که
 له کۆنه وه نا کۆکی له گهه پارتی هه بوو له ئه نجامی ترسیان له بالی مه کته بی سیاسی بۆ
 یه که جاری و تانیستاش له گهه پارتی پیکه اتن، کاژیک که پارتیکی نه ته وه بی بوون و
 گله بی و ره خنه یان له پارتی ئه وه بوو نانه ته وه بی و- فه ریکه مار کسی-ن، بۆیه

پشتگیری بارزانیان کرد، حکومت پشتگیری له‌بالی نهرمی بارزانی و دژایه‌تی نه‌وانی تر کرد، له‌سه‌ر ئاستی عه‌ره‌بی و هه‌ریمی و جیهانیش هه‌روابوو).

بۆیه پرۆژه‌یه‌کی به‌م جۆره‌ جگه له‌دروستبوونی دوو تیرم (مه‌لایی - جه‌لالی) هه‌چی لی شین نه‌بوو، (وه‌ك گۆران)، بگه‌ر گۆران نرخ‌ی ئه‌م راستیه‌ تاله‌ی داوه‌! چه‌پێکی توندپه‌وه‌..

مه‌ست به‌شۆرش‌ی نیو کتیبه‌کان!

هه‌یزی گۆران له‌ساتی‌کدا که‌دیت، خۆی به‌په‌یامبه‌ری خه‌رو هه‌یزی به‌رانبه‌ریش به‌خوا‌ی شه‌رو درپۆه‌په‌ده‌ری باری چه‌قه‌ستوو دژه گۆران ده‌زانیت!

له‌دوای هه‌ره‌س و له‌ناو گه‌رمه‌ی مملانیی رۆژه‌ه‌لات و رۆژناوا، په‌نابردنی گه‌لانی ژێر ده‌ست بۆ بیری چه‌بی شۆرش‌گیرانه له‌په‌ناوی سه‌ندنه‌وه‌ی مافیان، هاوکات مملانیی مه‌لایی و جه‌لالی هه‌لیکی چه‌پ له‌نیوا شۆرش‌ی کوردیدا فۆرمه‌له‌ بوو، که له‌زۆرینه‌ی گرووپی مه‌کته‌بی سیاسی و هه‌ندیک گه‌نج و لاوی خوینگه‌رم و گۆشکراو به‌بیری مارکسی- لینییی که له‌ناو شاره‌کانی زانکۆو نیوه‌نده‌کانی خویندنه‌وه‌ هاتبوون، کۆمه‌له‌ی مارکی - لینییی کوردستان، پاشان کۆمه‌له‌ی ره‌نجده‌رانیان دروستکرد، له‌گه‌ل بزووتنه‌وه‌ی سۆسیالیست و هه‌لی گشتیی (ی.ن.ک)یان پێکه‌یتا.

گه‌رچی له‌شۆرش‌ی نویدا ئه‌م گرووپه‌ کاریگه‌ری زۆریان هه‌بوه‌، به‌لام وه‌ك پشکو نه‌جه‌دین له‌ (ئه‌زموون و یاد)دا ده‌لیت: (زۆره‌ی زۆری ئه‌و خوینده‌وارانه که‌جیگیان له‌په‌زه‌کانی کۆمه‌له‌دا گرتبوو له‌و رۆژگاره سه‌ختانه‌دا دینه‌مۆی ئه‌و بزووتنه‌وه‌ فیکری و سیاسی و چه‌کدارییه‌یان هه‌لده‌سووراندو ئالا هه‌لگرانی شۆرش‌ی (نوی)بوون، له‌هه‌ندیک کات و شوتیشدا مو‌عجیزه‌یان ده‌خولقاند..).

به‌لام هه‌یج که‌سه‌یک له‌و به‌رپه‌رانه که‌میژووی ئه‌و شۆرش و بزووتنه‌وه‌یه‌یان

بووسیه تهوه باسیان له کالفامی و پینه گه‌یشتن و زبری هه‌لویست و پێشنیاره کانیان
 کۆران نه کردوو، پشکو نه جه‌دین باس له کهم نه زموونی خۆی ده کات و
 له هه‌مان کتێدا ده‌لیت: ((هه‌ندیك له‌دانراوه کانی لین و دوو کتیی جیقاراو
 (چه‌پکێک له‌وته کانی ماو)م خویندبووه‌وه، ئیدی خۆم به‌(رامبۆ)یه‌کی له‌شکانه‌هاتوو
 ده‌زانی))، له‌بری ئه‌وه‌ی ئه‌م هیزه‌ دیوه‌ جوانه‌که‌ی مارکسی له‌گیانی به‌رخودان و
 فه‌لسه‌فه‌ی ئیداری و عه‌داله‌تی کۆمه‌لایه‌تی و ... بجه‌نه‌ به‌رچاوی تاکی کورد،
 به‌پێچه‌وانه‌وه‌ هاتن ته‌رجه‌مه‌ی (مارکسیه‌ت)یان به‌(ئیلحاد) و راگه‌یانندی شه‌ر دژی
 کۆمه‌لگه‌و ناین و بیروباوه‌ری کۆمه‌لگا کرد، هه‌ر وه‌ک سه‌ید کاکه‌ له‌(بیره‌وه‌ری
 پێشمه‌رگه‌یه‌ک)دا باس له‌پێشمه‌رگه‌ کانی (ح.س.ع) ده‌کات که‌زۆر جار به‌به‌رچاوی
 خه‌لکی گونده‌کانه‌وه‌ گۆشتی به‌رازیان ده‌خواردو مه‌ییان ده‌خوارده‌وه‌ و ده‌چونه‌ نیو
 مزگه‌وته‌کانه‌وه‌ و پیسیان ده‌کرد... نه‌وشیروان مسته‌فاش به‌سه‌ره‌اتی دوو کچ
 ده‌گیرته‌وه‌ که‌ له‌سه‌لیمانیه‌وه‌ هاتبوونه‌ شاخ و هه‌والی ئه‌وه‌یان وه‌ک سه‌کرته‌ری
 کۆمه‌له‌ پرسییوو... ده‌لیت: یه‌کێک له‌کچه‌کان به‌یکه‌م پرسیار لێی پرسیم وتی:
 ((بروات به‌خوا هه‌یه‌؟!)) پاشان ده‌لیت: ((به‌لامه‌وه‌ سه‌یر بوو موناقه‌شه‌کانی به‌م
 پرسیاره‌ ده‌سته‌پیکرد، به‌لام تیگه‌یشتم خۆی به‌چه‌پیکێ نازادینخا‌زو سه‌ربه‌ست و
 کراوه‌ ده‌زانیت، بۆیه‌ وتم: ئه‌وه‌ شتیکی تایه‌تیه‌وه‌ په‌یوه‌ندی به‌ویژدانی مرۆڤ خۆیه‌وه‌
 هه‌یه‌))، له‌مه‌وه‌ ده‌رده‌که‌ویت له‌و ساته‌دا ده‌ربه‌ری نه‌بوونی خوا یه‌کسان بووه
 به‌چه‌پیکێ نازادینخا‌زو کراوه‌ و پێشکه‌وتنخوا!!

خێلی درۆ!

هه‌ندیك له‌هه‌لگرانی بیری مارکسیه‌ت چهند هه‌نگاوێک زیاتر ده‌چوون و پێیانوابوو
 پێویست به‌شۆرشێ چه‌کداری و خه‌باتی شاخ و تیکۆشان ناکات، به‌لکو ئه‌وه‌ ته‌نیا
 کۆمه‌لگای کۆنه‌په‌رست و ناینه‌ رینگه‌ له‌به‌رده‌م پێشقه‌چوونی کۆمه‌لگه‌دا، ناین
 تریاکی گه‌لانه‌و نه‌ریق کۆمه‌لایه‌تی کۆسپی به‌رده‌م سه‌رکه‌وتنی خه‌باتی چینایه‌تیه‌!
 له‌نیوان شاره‌کانی کوردستاندا داده‌نیشتن، له‌کاتیکدا له‌پله‌و پۆسته‌ حکومی و

و زه‌ماله‌ی خوتندن له‌ولاتان بیه‌ش نه‌ده‌کران له‌بلا و کراوه‌کانی رژیم و
 وئشنیرییه‌کاندا بینگه‌یه‌یک باشیان هه‌بوو، چهند بابه‌تیکی نه‌ده‌بی و فیکری و
 سیاسی کال و کرچیان ده‌نووسی، ئیدی خۆیان لیده‌بوو به‌(مارتن لۆسه‌ر)!

سواره‌ی ئیلخانی زاده له‌شعری (خێلی درۆ) دا رووبه‌روویان ده‌وه‌ستی (که‌خۆبیشی
 هه‌لگری هه‌مان فیکره) کۆمه‌لیک زاراوه‌یان بۆ به‌کار دینیت وه‌ک خێلی درۆ، گه‌لی
 ده‌م پر له‌هه‌را، کرمی کتیب، حاشارگری رووبه‌ندی وشه، بووکی بن تارای
 سوور... له‌رینگای ئەم ده‌قه‌وه پینانده‌لیت گۆران به‌هات و هاوارو چه‌له‌حانی
 ناكریت، گه‌لانی دی نالای سووری چه‌کوش و داس ده‌که‌نه هۆی سه‌ربه‌خۆیی و
 پێشکه‌وتن، به‌لام ئیوه وه‌ک تارای بووک ده‌یده‌ن به‌سه‌رتاندا! له‌بن سیبه‌ری ئەو
 نالایه‌دا وه‌ک (ماره‌یی) ئیمتیازات وه‌رده‌گرن!

وه‌می ئیسلامی و دروستکردنی دارولئیسلام!

له‌گه‌ل رووخانی بلۆکی رۆژه‌لات و هه‌ره‌سه‌هتانی یه‌کیتی سوڤیه‌ت و یوگسلافیاو
 سه‌ربه‌خۆیی زۆریک له‌کۆمکاره‌کانیان، به‌تایه‌ت ئەفغانستان و چیچیان و بۆسنه‌و
 کۆسۆڤۆ... و بووژانه‌وه‌ی بیریی ئایینی و ده‌رکه‌وتنی ئەوه‌ی پێده‌وترا (بێداری
 ئیسلامی)...

له‌کوردستانیش له‌گه‌ل راپه‌رینداو به‌هاتنه‌وه‌ی هێزه‌ نه‌ته‌وه‌یی و نائابینییه‌کان
 له‌شاخه‌وه بزووتنه‌وه‌ی ئیسلامیش گه‌رايه‌وه، پاشان یه‌کگرتووی ئیسلامی و
 بزووتنه‌وه‌ی راپه‌رین و ئیسلامی (لاجه‌ماعه) ... ده‌ستیان به‌بانگه‌واز کردو شه‌پۆلیک
 له‌گه‌نجان و رۆشنیران و که‌سانی چالاک له‌ده‌وریان کۆبوونه‌وه.

هاوکات له‌ئه‌نجامی شه‌ری نیوخۆی نیوان یه‌کیتی و پارتی و ناعه‌داله‌تی
 له‌دابه‌شکردنی ئیمتیازات و بوونی گه‌نده‌لی ئیداری په‌روه‌ده‌یی و کۆمه‌لایه‌تی..
 تاده‌هات بازاری ئیسلامیه‌کان گه‌رم و گه‌رمتر ده‌بوو، لی‌روه جارێکی دی ئومیدی
 گۆران لای تاکی کوردی چرووی کرده‌وه، پرسی گۆران که‌ماوه‌یه‌ک بوو تو‌زو
 گه‌ردی لیتیشته‌بوو، بگره‌ خه‌ریکبوو له‌یاده‌ره‌ماندا کالده‌بووه‌وه، ئاهێکی به‌به‌ردا

ئەم ئەم ھێزەش بەھەمان ھەناسەو ھەبەری بە کارھێنانی دیو ھیومانییە کە ی ئیسلام بو دەربازبوون لە نادادگەری و بەھێزکردن و رێکخستنەو ھێزەکانی کۆمەلگەو بە کارھێنانی چەکی ئاین بو یارمەتیدانی سەرۆھەری یاسا لە کوردستان، ھاتن و شەرە لاو ھەبە کانیان کردە پڕۆژە ی خۆیان لە نیو کۆمەلگە ی کوردیدا، ھە ک فاروق رەفیع ناوی ناو ھ (پڕۆسە ی بە ئیسلامکردنەو ھ)، دروستکردنی کیشە لە سەر کۆمەلگە ی زاراو ھ و پرسی لاو ھ کی کە ھێچ لە مانە نە ک ئامرازی گۆران نە بوون، بگرە پرسی کە شیان بە ئاقاریکی ناتەندروستا دە برد.

یۆتۆپیای عەلمانیەت

سەرەتا و ئەلف و بی عەلمانیەت بریتیە لە سەرۆھەری یاسا و ریزگرتن لە کەرەمەت و مافە مرۆییەکان، ھاوولاتیبوون و مافەکانی ژن، جیاکردنەو ھێزەکان دەسەلاتەکان لە ھەبە کدی، بوونی رێکخراو ھەکان، بوونی شەفافیەتی زیاتر و بەھێزکردنی دەسەلاتی چوارەم، مەملەتیی دیموکراسی و ھەلبژاردنی ئازادانە و دوور لە دەستبەردانی حیزب و حکومەت، دواچار گۆڕین و دەستاو دەستکردنی دەسەلات، نە ک تەنیا جیاکردنەو ھێزەکان دین لە دەوڵەت.

عەلمانیەت لە تاییە کوردییە کەیدا شتی ترمان پێدەلێت و جیاوازی لەو عەلمانییەتە ی کەبەم موفرداتانە دەستپێدە کات! بە لکو جاریکی دی دابەشکردنی کۆمەلگە بو (رەش و سپی، پێشکەوتنخواز و کۆنەپەرست، کراو ھ و داخراو ...)

ناتوانین بڵێن لە کوردستاندا ھێزی عەلمانی و ئەنق عەلمانی چوونەتە مەیدانی مەملەتیی پراکتیکی ھەو، چونکە ئەو ھێزە ی کە ناوی عەلمانیان لە خۆیان ناو ھ، لە قەیرانیکی قوولی نوینەرایەتیکردندا، نەیان توانیو ھەنانتە متمانە ی نوخبە ی سیاسی و دەستەبژیری حیزب بە دەستبەھێن، ھە ک لە دانیشتنەکانی ئەم دوناویە ی پەرلەمان بێنیمان لە سەر یاسای باری کەسی و بە تاییەتی پڕۆژە ی رەتکردنەو ھێزەکانی فرەژنی لە کوردستان ..

هه‌ده ئهم هه‌زه بتوانی پيشنباره‌کانی له‌چوارچيۆه‌ی ياساو شه‌عريعه‌تيدا
 بی جيا جياکاندا جيکاته‌وه، به‌لام له‌ده‌رپریندا نه‌یان‌توانیوه‌ خۆيان
 له‌ختوکه‌دانی هه‌ستی ئایینی خه‌لکی پياريزن، زۆر جاريش به‌بی ئه‌وه‌ی پيوست بی
 ده‌ست بو پيرۆزيه‌کانی خه‌لکی و نه‌گۆره‌کانی ئایین (پوابة) ده‌به‌ن، له‌کاتیکدا
 شه‌ری دژایه‌تیکردنی گه‌نده‌لی و به‌مه‌ده‌نیکردنی کۆمه‌لگه‌و داينک‌کردنی
 خزمه‌تگوزاری و به‌رخوردی لۆژیکي له‌گه‌ل ئایین — نه‌ک هه‌ولدان بو کوشتی—
 شه‌ری ئه‌وانه.

ئه‌مانه‌ نه‌ک هه‌ر خه‌ونی گۆرانیان دروستنه‌کرد، به‌لکو ره‌وشه‌که‌شیان به‌چه‌ند
 فه‌رسه‌خ به‌ره‌و دواوه‌ گه‌رانده‌وه.

بۆچی نەوشیروان مستەفا رابوردووی کۆسەرت رەسولێ هەڵدایەو؟

نەوشیروان مستەفا (٢٠٠٩/١١/٢٥) ی کردە ی سەرەتای شەرکردن لەسەر ئایندە ی خۆی و بزوتنەووەکە ی لەرێی کارتەکانی رابردوووە، بۆئەمەش سوودی زۆری وەرگرتوووە لەو تاییەتەندییە سیاسییە کەپێناسراوە، ئەویش بریتیە لەبەر دیکۆمیتتکردنی هەموو ئەو رووداوانە ی کە لە کوردستاندا روودەدەن، ئەمجارە نەوشیروان مستەفا بەبلا و کردنەووە ی یاداشتەکانی هەستیارترین قۆناغی خەباتی سیاسی خۆی و هاوڕێکانی، گەلێک پرسیارو سەرئنجی بەدوای خۆیدا هێنا، بەجۆرێک کەزۆرێک لەچاودێران ی سیاسی تووشی شوک کرد بەووە ی گری یادەووەرییەکانی بەردایە رابوردووی نزیکترین هاوڕێی خۆی، کە(کۆسەرت رەسول)ە، ئەووە ی لەم نیوەندەدا بەهای سیاسی خۆی هەیه، ئەوێهە کەبۆچی نەوشیروان مستەفا بیباکانە دوور لەرەچاوەکردنی پاراستنی پەيوەندییەکانی خۆی و کۆسەرت رەسول بۆچوونە میژوووییەکانی خۆی ئاراستە ی جیگرەکە ی تالەبانی کرد؟ بۆچی نەوشیروان مستەفا هەلئۆستی کۆسەرت رەسولێ لەکاتی هەلئۆستی هەلئۆزاردنی ٢٥ ی تەمۆزی رابوردوو لەبەرچاوە نەگرت؟

ئەمانە ئەو پرسیارە سیاسیانە کەدەبیت شروڤە ی وردیان بۆ بکریت، بەبۆچوونی ئێمە بلا و کردنەووە ی یاداشتەکانی نەوشیروان مستەفا لەم کاتەدا دەگەریتەووە بۆچەند خالێکی گرنگ، رەنگە گرنگترینیان پەيوەندییە بەو سیاسەتە توندە ی تالەبانییەووە هەبیت بەرانبەر بەگۆران، لەزۆر شوێندا بەراشکاوی ئەووە ی وتوووە کەدەبیت بەهەر شیوەیەک بیت بزوتنەووە ی گۆران لەنەخشە ی سیاسی کوردستاندا بتوێتیتەووە بەهیچ جۆرێک مامەلە ی سیاسیان لەگەڵدا نەکات.

نەوشیروان مستەفا کارتەکە ی کۆسەرت رەسول دەسووتینیت

هەرچەندە نەوشیروان مستەفا ناوێشانی ئەو بەشە ی یاداشتەکانی ناوانابوو (لەنیوا من و مام جەلالدا)، بەلام تەرکیزی تەواووەتی لەسەر کۆسەرت رەسول بوو،

لەبەر ئەوەی نەوشیروان مستەفا گەیشتوووە ئەو برۆایەیی کە هەمیشە کۆسەرەت
 یە ناو یە کێتیدا بەدوای کارتێ شەردا دە گەڕیت لە گەڵ مام جەلالدا، لەماوەی
 رابردووشدا کۆسەرەت رەسول گۆرانی وە کو کارتێکی بەهێز بەرانبەر بەتالەبانی و
 مەکتەبی سیاسی یە کێتی بە کارهێناوە، بەوەی وای لە مام جەلال و مەکتەبی سیاسی
 گەیاندبوو کە دەتوانی گۆران بە کاربەیت، لەم روو شەو بەشی زۆری ئەندامانی
 کوتلە کە ی لە سەر ئەو رەهێنابوو بەردەوام ئەو بەلین کە ئەوان پشتیوانی گۆران و
 ریفۆرم لە ناو یە کێتیدا، هەر وەها بەرانبەر بە گۆرانیش یە کێتی وە کو کارتێ
 موحامەدەو هیشتنەو ی پەيوەندییە کانی خۆی لە گەڵ گۆراندا بە کار دەهینا، بە مە
 نەوشیروان مستەفا ئەو کارتە ی کۆسەرەت رەسولێ سوتاند.

لە لایە کێ ترەو لە دوای ئەو ی مام جەلال ریکخستەو ی یە کێتی لە هەولێر سپارد
 بە کۆسەرەت رەسول، ئەویش لە چەند رینگە یە کێ جیاوازەو هەولیدا کە پلانێکی تۆکمە
 بۆ ریکخستەو ی یە کێتی لە هەولێر دابڕێژریت بۆ دەوڵە مەند کردنی پلانە کە شە
 کە و تە هەولێدان بۆ گەرانندەو ی کادرا نی ناو یە کێتی، بە تاییەتی ئەو کە سەنە ی
 کە گۆرشان کاندیدی کردبوون بۆ پەرلەمانی عێراق لە رێی پێدانی ئیمتیازاتی
 شە خسییەو ه.

هەر وەها رەنگە بلا و کردنەو ی یاداشتە کاین نەوشیروان مستەفا لەم کاتەدا
 هەلۆیستیکێ شە خسی بووبێت بەرانبەر بە کۆسەرەت رەسول، بە تاییەتی دوای ئەو ی
 کە نەوشیروان مستەفا سەردانی هەولێری کردو لە گەڵ هەریمی کوردستان
 هەوادارانێ گۆراندا کۆبوو وە، کۆسەرەت رەسول لە چوار چیۆ ی پلانە کە ی خۆیدا
 ئەو کادرا نە ی سەر بە بالە کە ی خۆی کە چوو بوونە ناو گۆرانەو هە گەرانندەو ه بۆ ناو
 یە کێتی، ئەم شە گۆرزیکی کوشندە ی دەروونی لە نەوشیروان مستەفا دا، هەر بۆ یە
 دەوتریت یە کێک لە هۆ کارە کانی بلا و کردنەو ی یاداشتە کانی نەوشیروان مستەفا لەم
 کاتەدا پەيوەندیی بەو هۆ یەو هە یە، چونکە بە بۆ چوونی نەوشیروان مستەفا کۆسەرەت
 رەسول زۆر بە نووسین لە سەری تیک دەچیت، نووسین کاریگەری گەورە ی لە سەری

دواى بلاو كردنه وهى ياداشته كانى نهوشىروان مستهفایان به دل نیه

بزووتنه وهى گۆراندا دروستبوو، هه ندىك له سه ر كرده كانى

**

رهنگه بلاو كردنه وهى ياداشته كانى نهوشىروان مستهفا لهم كاته دا هه لوىستىكى شه خسى بوو پیت بهرانبهر به كۆسره ت ره سون دژى ئه وهه لوىسته ی كۆسره ت له كاتى سه ردا نه كه یدا له هه ولیر به نهوشىروان مستهفا ی نواند

گۆران لهم هه لوىسته ی نهوشىروان مستهفا وه كو كاردا نه وهى ده ربړینى هه لوىست سه یر ناكهن، به لكو پینانویه ئه وهى به شىكه له نووسینه كانى سه رو كه كه یان، ته نیا بریتیه له گپرانه وهیه كى میژوویى و په یوه ست نیه به هه یج بارو دۆخىكى سیاسى ناو هه ریمى كوردستانه وه، هه ندىچكى تر له سه ر كرده كانى گۆران له گه ل ئه و بو چونه دا بوون كه نه ده كرا لهم بارو دۆخه دا نهوشىروان مستهفا ياداشته ناگرینه كانى بلاو بكا ته وه و بیده نگى باشترین وه لاهه بو تاله بانى و یه كیتى، ئه وان هه لوىستى نهوشىروان مستهفا ده رباره ی قسه كانى تاله بانى له پلینۆمدا به گه و ره ده زانن كه چۆن به ته نیا رسته یه ك وه لاهى تاله بانى دایه وه، ئه وان ئه و رسته یه به رسته یه كى میژوویى ناوده بن به كار یگه رترو گرنگترى ده زانن له بلاو كردنه وهى ياداشته كانى.

به لاه هه ندىكى تر پینانویه گۆران له بهرانبهر یه كیتیدا نه ریمى نواندوه و پینو یسته زۆر توندتر وه لاهى هیرشى راگه یاندى یه كیتى بو سه ر گۆران بدریته وه.

كى سوودمه ندبوو؟

تاله بانى سوودمه ندى یه كه مى بلاو كردنه وهى ئه و ياداشته نه بوو، چونكه پيش بلاو كردنه وهى ئه و ياداشته نه مه كنه بى سیاسى و تاله بانى له كۆسره ت ره سون به گومان بوون به وهى كه پشتگيرى گۆران ده كات، ئه مهش بو بووه قه لغا ئىك بو

به‌های کۆسرهت ره‌سول له‌ناو یه‌کیتیدا به‌وه‌ی تالّه‌بانی نه‌یده‌توانی له‌کۆسرهت ره‌سول بدات، ناچاربووم موجه‌له‌ی بکات، به‌لام ئیستا دوا‌ی بلا و کردنه‌وه‌ی یاداشته‌کانی نه‌وشیروان و لیدان له‌را‌بردووی کۆسرهت ره‌سول، ده‌رگا به‌رووی تالّه‌بانیدا کرایه‌وه به‌ئه‌وه‌ی له‌ژیره‌وه به‌له‌که‌ی برووخینیت. هه‌رچه‌نده له‌روو‌که‌شدا له‌که‌نالّه‌کانی راگه‌یانندا ستایشی رۆلی کۆسرهت ره‌سول ده‌کات، ئه‌مه له‌کاتی‌کدا‌یه که‌هه‌موو مه‌کته‌بی سیاسی یه‌کی‌تی دژی کۆسرهت ره‌سولن و له‌هه‌ولتی لاواز کردنی بی‌گه‌ی ئه‌ودان.

وه‌لامه‌که‌ی کۆسرهت ره‌سول تو‌ه‌ک چاوه‌روانده‌کرا کۆسرهت ره‌سول وه‌لامی نووسینه‌که‌ی نه‌وشیروان مسته‌فای دایه‌وه، وه‌لامه‌که‌ی زیاتر له‌نامه‌یه‌کی به‌رگری‌کاری ده‌چوو له‌خۆی و ده‌چیته‌خانه‌ی کاردانه‌وه‌وه، نه‌ک وه‌لامیکی گونجاوبیت بۆ نووسینه‌کانی نه‌وشیروان مسته‌فا، چونکه له‌سه‌ر له‌به‌ری وه‌لامه‌که‌یدا پاساو بۆ که‌مو‌کوری‌سه‌کانی ئه‌وکاته‌ی خۆی و حکومه‌ته‌که‌ی ده‌هی‌تیه‌وه، به‌لام به‌بروای کادرانی یه‌کی‌تی وه‌لامه‌که‌ پر به‌پیتستی نووسینه‌کانی نه‌وشیروان مسته‌فا بوو، به‌تایبه‌ت

رۆژ له‌دوا‌ی رۆژ به‌رژه‌وه‌ندی‌یه‌کانی کۆسرهت ره‌سول له‌ناو یه‌کی‌تی ده‌که‌ونه به‌رده‌م مه‌ترسی‌یه‌وه، چونکه له‌ناو سه‌ر کرده‌کانی یه‌کیتیدا تا‌کو ئیستا ئه‌و زیان‌ه‌ندی یه‌که‌مه له‌وه‌دا که‌نه‌وشیروان مسته‌فا که‌وته هه‌له‌یه‌کی می‌ژوو‌یی گرن‌گه‌وه، له‌و شو‌ینه‌دا که‌باسی کۆنگره‌ی دوو‌ه‌می یه‌کی‌تی ده‌کات و ده‌نووسیت که‌(جه‌بار فه‌رمان و کۆسرهت ره‌سول و ئه‌رسه‌لان با‌یز پاسه‌وانه‌کانیان هی‌نایه‌ ناو هۆلی کۆنگره‌و کردیان‌ه ئه‌ندامی کۆنگره‌، چونکه شتی‌کی ئاشکرایه که‌جه‌بار فه‌رمان له‌و کۆنگره‌یه‌دا ئاماده‌نه‌بوو، به‌لام نه‌وشیروان مسته‌فا بۆ ئه‌وه ده‌هی‌چینیه‌وه که‌پاسه‌وانانی جه‌بار فه‌رمان له‌رێی ئه‌رسه‌لان با‌یزه‌وه هاتوونه‌ته ناو هۆلی کۆنگره‌وه).

وه‌لامه‌که‌ی کۆسرهت ره‌سول خۆماندوو کردنی‌کی زۆری پێوه دیاره‌و به‌شی ناشتی و

دروستکردنه‌وهی په‌یوه‌ندیی له‌گه‌ل نه‌وشیروان مسته‌فای تیدا هیشتووته‌وه وه‌ك
 ده‌ویریت دواى بلاو‌کردنه‌وهی وه‌لامه‌كه‌ی كۆسره‌ت ره‌سول گله‌بى خۆى بۆ
 نه‌وشیروان مسته‌فا نار‌دوووه‌و باسى ئه‌وه‌ی كردوووه‌ كه‌نه‌ده‌بوو ئه‌و نووسینه‌نه
 بلاو‌بكاته‌وه، داواشى لی‌كردوووه‌ با‌كۆتایى به‌هه‌لدانه‌وه‌ی لاپه‌ره‌كانى رابوردوو
 به‌هینریت.

به‌ره‌م سال‌ح پشت له‌كۆسره‌ت ره‌سول ده‌كات

وه‌ك پێشتر وت‌مان له‌مه‌كته‌بى سیاسیدا كه‌س له‌گه‌ل بۆ‌چوونه‌كانى كۆسره‌ت ره‌سول
 یه‌كناگریته‌وه، ته‌نانه‌ت (د. به‌ره‌م سال‌ح) یش، هه‌ر‌چه‌نده‌ له‌كاتى هه‌لبژاردنه‌كانى
 ۲۵ ی ته‌مۆزى رابوردوو‌دا هه‌ست به‌ له‌یه‌كتر نزی‌كبوونه‌وه‌ی (به‌ره‌م سال‌ح و
 كۆسره‌ت ره‌سول) ده‌كرا، كۆسره‌ت ره‌سول پش‌تى (د. به‌ره‌م) ى گرت تا‌گه‌یشه‌ته
 سه‌ر كورسى سه‌رۆكى حكومه‌ت، به‌لام له‌دواى ئه‌وه‌وه‌ به‌ره‌م سال‌ح له‌و
 به‌لینه‌ى كه‌دا‌بوونى به‌كۆسره‌ت ره‌سول په‌شیمان بووه‌وه، به‌تایبه‌ت پشت‌گیرى‌كردنى
 یه‌كێك له‌كوپه‌كانى بۆ‌ئه‌وه‌ی پۆستى وه‌زیرى وه‌ربگریت.

هه‌ر‌چه‌نده‌ پێش هه‌لبژاردنه‌كان

گۆران پینوایه‌ ئه‌وانه‌ی له‌هه‌ولیر هاتوو‌نه‌ته‌ ناو گۆران له‌دا‌خى كۆسره‌ت ره‌سول
 وازیان هیناوه، بۆیه‌ كۆسره‌ت ناتوانیت له‌هه‌ولیر پاشه‌كشى به‌گۆران بكات
 كی‌پر‌کیه‌كى توند له‌نیوان به‌ره‌م سال‌ح و كۆسره‌ت ره‌سول‌دا هه‌بوو، تا‌كار گه‌یشه‌ته
 ئه‌وه‌ی كه‌كۆسره‌ت ره‌سول (د. نه‌جه‌دین كه‌ریم) به‌هینیته‌وه‌ بۆ كوردستان و به‌لینی
 پیدانى پۆستى سه‌رۆكى حكومه‌تى پیدات، به‌لام به‌هاو‌كارى تاله‌بانى (به‌ره‌م سال‌ح)
 له‌م كی‌پر‌کیه‌دا براوه‌ ده‌ر‌چوو.

بۆیه‌ رۆژ له‌دواى رۆژ به‌رژه‌وه‌ندیه‌كانى كۆسره‌ت ره‌سول له‌ناو یه‌كیتیدا ده‌كه‌ونه
 مه‌ترسییه‌وه، به‌تایبه‌ت دواى ئه‌وه‌ی كه‌ (د. به‌ره‌م سال‌ح) له‌گه‌مه‌كه‌دا براوه
 ده‌ر‌چوو، مام‌ج‌ه‌لالیش به‌پش‌تیوانى ئیران پۆستى سه‌رۆكى كۆمار مسۆگه‌ر كردوووه،
 بۆیه‌ ئه‌وه‌ی له‌م نێه‌نده‌دا زیاده‌مند ماوه‌ته‌وه، ته‌نیا كۆسره‌ت ره‌سوله‌.

تری مه کتهبی سیاسی دهستیان له کار کیشایهوه، چاودێرانی سیاسی پینانابوو ئه گهر بیت و کۆسرهت رهسول بگهڕیتهوه ناو یه کیتی، کۆتایی به ژێانی سیاسی خۆی دههینیت، بهلام دروستبوونی گۆران و هاتنه پيشهوه ههلبژاردنه کانی 25ی ته موز جارێکی تر کۆسرهت رهسولی کردهوه به کارتی ژمکاره یهك له ناو یه کیتی نیشتمانی کوردستاندا، ههرویهش له ماوهی پینج مانگی رابردوودا کۆسرهت رهسول کاری بۆ جیگرتهوهی تالهبانی ده کرد، وه کو کهسی یه کهم له ناو یه کیتیدا خۆی نمایشده کرد، سه ره رای به ره بهسته گهوره کانی بهردهم له ناو مه کتهبی سیاسیدا.

بهلام زهمن له ماوه یه کی کورتدا پینچهوانه ی خهونه که ی کۆسرهت رهسول کرده واقع، بهوهی که نهو له دوو لایه نهوه رووبهرووی کیشه بووه تهوه، له ئیستادا سیغهتی جیگری سهروکی هه ریمی نه ماوه، پاش تپه رپوونی سی مانگ به سه ر تپه رپوونی سویند خواردنی سهروکی هه ریمدا تانیستا پۆستی جیگری سهروکی هه ریم به خالی ماوه تهوه و ئه و ماوه یهش که له و پۆسته دا بووه نه یه توانیوه رۆلی پینوست بگه ریت.

له ناو یه کیتیشدا رووبهرووی کۆمه لیک به ره بهستی ناو خۆی به هیژ بووه تهوه، به بلا و کردنه وه ی یاداشته کانی نه وشیروان مسته فا ناینده ی کۆسرهت رهسول رووبهرووی له قبوون ده بیته وه، به تایهت وه کو سه ر کرده کانی گۆران ئه وه راده گه یه نن که گۆران له هه ولیر به ره و به هیژی ده چیت و پینانویه که نه وانه ی له هه ولیر هاتوونه ته ناو گۆران له داخی کۆسرهت وازیان له یه کیتی هیناوه، کۆسرهت ناتوانیت له هه ولیر پاشه کشی به گۆران بکات.

ململانی گۆران و یه کیتی به کوی ده گات؟

هه رچه نده رۆژ به رۆژ را گه یاندنی یه کیتی باس له وه ده کات که شه پۆل به شه پۆل هه لسه روا نی گۆران ده گه ریته وه بۆ ناو یه کیتی، له به رانه ریشدا گۆران باس له وه ده که ن که رۆژ به رۆژ کادرانی یه کیتی په یوه ندیی به گۆران وه ده که ن، به لام ئه وان

ناتوان ئیستیعیان بکن، وه کو سه رچاوه کاین ناو گۆران ئاماژهی بو ده کهن ئیستا ان له لوتکه دان، روژ به روژ به ره وه گه وه به یون ده چن، له مه شدا چهنه خالیك یارمه تی گه وه به یون ده دات، هه لسه که وتی توندی تاله بانی و یه کیتی به رانه به گۆران، که به رای ئه وان گۆران سوودی زۆریان له وه هه لسه که وته توندانه ی تاله بانی بینه وه، هه ره ها که رکوک و کوردانی تاراوگه پالپشتی سه ره کیی گۆران و خۆرپیکه خسته وه ی بزوتنه وه ی گۆران و هه لئێژاردنه کانی داها توو یارمه تیده ری سه ره کین بو گه شه کردنی گۆران.

به بو چوونی سه رکرده کانی گۆران له ئیستادا یه کیتی ته نیا قاله که ی ماوه، بو غوونه ماوه ی دوو مانگه ناتوانیت که سیك بکاته پارێزگاری سلیمانی، قورسایی یه کیتی له ئیستادا ته نیا سی شتن: راگه یانندن و ئیمتیازات و فشارخسته سه ر گۆران.

له به رانه ریشدا یه کیتی نیشتمانی کوردستان ده لیت که گۆران به ره وه هه لوه رین ده روات، هه لئێژاردنی داها توو جاری مردنی بزوتنه وه ی گۆرانه.

ئه وه ده کهن که هه یج کوتله و پارێکی عیراقی نه ماوه که داوای هاو په یمانیان له گۆران نه کردیت، به لام ئه وان هه موو په یوه ندیه کی خۆیان بو دوای هه لئێژاردنه کان هه لده گرن، داها تووش ئه وه په یامه مان ده داتی که کام له م دوو هه یزه سیاسییه کۆتاییان پیدیت؟

یه کیتی پیوایه که گۆران به ره وه هه لوه رین ده روات و له هه لئێژاردنی داها توو دا جاری مردنی گۆران لیده دریت

=====

په جه کان یه کتری ده شکینه وه

راپۆرت: چۆمان ئه هه د

نه وشیروان مسته فا له به شیکه دیکه ی یاداشتنا مه کانیدا به ناوی (له نیوان مام جه لال و مندا) کۆمه لیک رووداوی شاراوه ی گپراوه ته وه که په یوه ندیه به هه ندیک له سه رکرده

دیاره کانی یه کیتییه وه هه یه به تاییهت خودی سکر تیری یه کیتی جه لال تالسه بانی و رهسولی جیگری یه که می، به مهش دهنگدانه وهی راگه یاندنه کانی لیکوتیه وه، دوا جار کۆسرهت رهسولیش له ههر دوو رۆژنامه ی کوردستانی نویی زمانجالی یه کیتی و رۆژنامه ی ناسۆدا بلا و کرده وه، راگه یاندنه کانیش باس له وه ده که ن که تالسه بانیش وه لایمی ده داته وه.

په نجه کان یه کتری ده شکینه وه

نهوشیروان مسته فا یه کیک له وه سه ر کردانه ی یه کیتی که پرو دوا وه سیاسییه کانی سه رده می شاخ و بوونی خو ی له و باز نه یه دا به چه ند کتیییک وه کو یاداشتنامه نووسیوه ته وه دیارترینان کتییی (په نجه کان یه کتری نه شکینن) که باس له چه ندین رووداوی پشت په رده و مملانیی سیاسی ناو یه کیتی و یه کیتی له گه ل لایه نه کانی تر دا له م کتیییه دا ده خاته روو، نهوشیروان به رده و ام ده بیست له بلا و کردنه وهی یاداشته کانی و دوا به شی یاداشته کانیشی له ۲۵/۱۱/۰۹/۲۰۰۹ بلا و یکرده وه که تیییدا بو چوونه کانی خو ی له سه ر کۆسرهت رهسولن بلا و ده کاته وه، له به شیکی نووسینه که ییدا ده رباره ی کۆسرهت رهسولن ناماژه به وه ده دات نه و ده مه ی کۆسرهت رهسولن سه رۆکی حکومهت بووه دا هاتی حکومهت له تاریکی ته و او دا بووه، ده نووسیت (دا هاتی حکومهت له تاریکی ته و او دایه و جگه له کۆسرهت و وه زیری دارایی و چه ند کار مه ندییکی په یوه ندییدار که سی دیکه نازانی چه ند وه چی لییده کری و چۆن سه رف ده کریت).

نهوشیروان له به شیکی دیکه ی نووسینه که ییدا باس له وه ده کات که له کابینه که ی کۆسرهت رهسولدا وه زاره ته کان تالان کراون (له سه رده می حکومه ته که ی کۆسرهت رهسولدا وه زاره ته کان تالان کراون و ئامیرو سه یاره کانیان فرۆشان به ئیران).

نهوشیروان نه وهش روونده کاته وه که نه و سه رده مه کۆسرهت رهسولن سه رۆکی حکومهت بووه به فیرۆدانی دارایی گشتی و پیره وینه کردنی پیوانه ی قانونی له دا به شکردنی وه زیفه و باره و زهوی و خانوو له کابینه که ییدا رهنگدانه وه ی هه بووه

دەنوسیت (بەفێرۆدانی دارایی گشتی و پێرەوی نەکردنی پێوانەى قانونى
شکردنى وهزێفهو پارەو زەوى و خانوو و پێرەوینە کردنى یە کسانى لەرەفتار
نەکردن لە گەل ھاوولاتیاندا بوو تە دیار دەیه کى زەق).

لەبەشێكى دیکه‌ى یادداشته کانی‌دا نەوشیروان مستەفا دەربارەى کۆسرهت رەسول
دەنوسیت (وهختی حکومه‌تى هەرێمان

ئەو سەردەمەى کۆسرهت رەسول سەرۆكى حکومه‌ت بوو بەفێرۆدانی دارایی گشتی
و پێرەوینە کردنى پێوانەى قانونى لەدابەشکردنى وهزێفهو پارەو زەوى و خانوو
لە کابینه‌ کەیدا رەنگدانەوه‌ى هەبوو

تەسلیمی دەستی ئەم برادەرە کرد یەکیێ هەر لەزاخۆه تا کفرى بەدەسته‌وه‌ بوو،
ئێستا ئەو تەخۆى و حکومه‌تە کەى لەسلیمانین).

لەسەردەمى هەلگیرسانی شەرى ناوخوا‌دا نەوشیروان مستەفا پێوتوو شەرو نیو شەرى
هەر یە کیکن شەره‌ کە تەواو

لەدواى بلا‌وبوونەوه‌ى ئەم یادداشته‌ى نەوشیروان مستەفا ئەمین، کۆسرهت رەسول
بەجۆرنیک توورە دەبی‌ت دواى چەند رۆژنیک وه‌کو بەرگریه‌ک وه‌لامیک بۆ ئەم
نووسینه‌ى نەوشیروان مستەفا لەهەردوو رۆژنامەى کوردستانی نوێ و ئاسۆ لەژیر
ناونیشانى (پەنجە کانی نەوشیروان خەباتى ھاوڕێکانى دەشیونیت) بلا‌وده‌کاته‌وه‌،
کۆسرهت لەوه‌لامه‌ کەیدا ئەو شتانه‌ى کە نەوشیروان دەربارەى نوسیوتی‌تی بەتۆمەت
هەلەستن ناوده‌بات و نەوشیروان مستەفاش بەئەندازى تیکه‌لکردنى حیزب و
حکومه‌ت ناوده‌بات.

کۆسرهت رەسول عەلى لەبەشێكى وه‌لامه‌ کەیدا بۆ نەوشیروان دەلیت: (گەرچى
نووسینه‌ کەى بەقه‌ولى خۆى باس لەپەيوه‌ندى و کیشه‌کانى لە گەل مام جەلال
دەکات، بەلام لەبەشێكى زۆرى گیرانه‌وه‌ کانی‌دا کۆمەلێک تۆمەت و قسه‌ى نارەواى
ئیمه‌و میژووى تیکۆشاغان لەناو یەکیێ و سەردەمى بەرپرسیاریتیم لەسەرۆکایه‌تى
حکومه‌تى هەرێمى کوردستاندا، هەلبەستوه‌).

کۆسرهت رهسول باس له وهش دهکات که له سهردهمی ههنگیرسانی شهري ناوخۆدا
 ان مستهفا پیتوووه شهرو نیوه شهر هر یه کیکن شهیره که تهواو بکه
 ده نووسیت (له سهه داواى د. ئەحمەد چەلەبى سەرۆكى (□□□□) که ئەهوکات
 له ناو بژوانه کانی شهري ناوخۆ بوو، کاتیک مام جهلال و کاک نهوشیروان هاتنه وه
 له ئه ورو ویاوه هاتنه وه شام و بریاربوو کاک مهسعود بچیته ئیبراهیم خهلیل و
 پیشوازیان لییکات و پیکه وه بینه وه، له و کاتانه دا کاک نهوشیروان چهن دین جار
 ته له فۆنی بۆ من و براده ران ده کرد ده بوت شهرو نیوه شهر هر یه که هه مووی تهواو
 بکه ن، منیش له وه لامدا پیمده وت قهت شتی واناکه م! نه وه ئیوه و به ریز چه له بی و
 هه موو براده ران ماون بۆ شاهیدی).

سه بارهت به تیکه لکردنی حیز و حکومهت ه سهردهمی کابینه کهیدا کۆسرهت رهسول
 پیوایه نهوشیروان مستهفا ئەندازیاری تیکه لکردنی حیزب و حکومهت بووه له و
 بارهیه وه نووسیوتی (له و سهرده مه دا کاریگه ریی حیزب له سهه حکومهت ئاشرا دیار
 بوو، ئەندازیاری ئەم پرۆسه یه حکومهت و حیزب تیکه لکردنه هر خودیکاک
 نهوشیروان بوو، که وه کو جیگری سکرته ریی گشتی له سالی ۱۹۹۳ داواى له من
 ده کرد سه دان دۆنم زهوی له سلیمانی تاپۆ بکه م به ناوی به کیتی نیشتمانی
 کورسدستانه وه که یه کیک له و زهویانه شوینی ئەم ئوتیله ی شاری جوان کاک
 فاروقی مه لا مستهفا بوو).

سه رچاوه یه کی ئاگادار نزیك له کۆسرهت رهسول ده رباره ی هه لویستی کۆسرهت
 رهسول دواى بلا بوو نه وه ی یاداشته کانی نهوشیروان مستهفا وتی: (وه لامی کۆسرهت
 رهسول بۆ نهوشیروان مستهفا وتی: وه لامی کۆسرهت رهسول بۆ نهوشیروان مستهفا
 به ته نها ئه وه نه بووه که له رۆژنامه کان بلا بووه وه، به لکو کاک کۆسرهت
 توره یه که ی گه یشتوو ته ئاستیک که توندوتیژی لییکه ویته وه).

سه رچاوه که نه وه شی روونکرده وه که نووسینه که شی زۆر له وه توندتر بووه
 که بلا ویکر دوو ته وه.

لەنیوان نەوشیروان و مام جەلال یان نەوشیروان و کۆسەرەت؟

کۆسەرەت رەسول لە دەستپێکی وەلامە کەیدا بە نیگەرانییەوه باس لەو دە کات کە ئەو یادداشتە ی نەوشیروان هەرچەندە بە ناوی لەنیوان مام جەلال و مندا بلا و کرایەوه، بەلام بەشیکی زۆری تۆمەت بەخشینە بەمن، ئەمە لە کاتی کەدا بە لەدوای دەرچوونی بەلی ریفۆرم لەیە کێتی و دواتر دەرکەوتنی لیستی گۆران کە مەترین مەملانییە لەنیوان کۆسەرەت رەسول و نەوشیرواندا بەدیە کرا، بەلام لێرەوه بەخەستی مەملانییە نیوانیان دەستپێکرد.

عارف قوربانی رۆژنامەنووسی دیاری ناویە کێتی و سەرنووسەری رۆژنامە ی ناسۆ پێیوایە ئەم نووسینە ی نەوشیروان مستەفا زیاتر ناراستە ی ژبانی سیاسی کۆسەرەت رەسول تا کۆ مام جەلال قوربانی دەلیت (بەگۆیەری ئەو ی کاک نەوشیروان وای ناونا بوو، لەنیوان من و مام جەلالدا، بەلام دوای بلا و کردنەوه ی ئەو دەرکەوت نووسینە کە ناراستە ی کاک کۆسەرەت بوو، جوړیک بوو لە گێرانیەوه ی بێرەوه یی کەپە یوەندە بە ژبانی سیاسی کاک کۆسەرەت تا مام جەلال).

کۆسەرەت رەسول یە کێکە لەو سەرکردانە ی یە کێتی کە هەمیشە خاوەنی پێگە ی تایبەتی خۆی بوو، لە کاتی هەلبژاردنی مەلەبەندەکانی یە کێتی کۆسەرەت خاوەنی بەلی خۆی بوو، ئێستاش بەلە کە ی لەناو یە کێتیدا دیارە، زۆرینە ی دۆست و لایەنگرانی لەناوچە ی هەولێرە، هەندێک لە چاودێران ئەم یاداشتە ی نەوشیروان و الیکەدەندەوه کە بۆ بێهێز کردنی پێگە ی کۆسەرەت رەسول بێت لەناوچە ی هەولێر محەمەد توفیق رەحیم ئەندامی ئەنجومەنی کۆمپانیای وشە ئەمە بە گێرانیەوه ی بێرەوه یی ناودەبات و دەلیت: (ئەمە بەشیکی لە یاداشتەکانی خۆی، شتیکی سرووشتییە و بلا و یکردوونەتەوه، مافی هەموو کەسێکە لەسیاسەتدا بێت بابەت و رووداوەکان وەکو یاداشت بنووسیتەوه، ئەگینا هیچ مەسەلە یەکی دیکە نییە)، محەمەد توفیق ئەو هشی بۆ کورد تاجیز رونکردووە کە هەرکەسێک مافی خۆیەتی وەلام بەداتەوه.

"لەوسەر دەمەدا کاریگەری حیزب لەسەر حکومەت ناشکرادیاربوو ئەندازیاری ئەم

سەبەحە حکومەت و حیزب تێکەڵکردنە هەر خودی کاک نەوشیروان بوو، کەووە کو
 جێری سکرێتیری گشتی لەسالی ١٩٩٣ داوای لەمن دەکرد سەدان دۆنم زەوی
 لەسەلمانی تاپۆ بکەم"

بلاو کردنەووی یادداشت وەکو هەلمەتی هەلبژاردن

ماوەیهک پێش هەلبژاردنی پەرلەمانی و کردستان نەوشیروان مستەفا بەشیکێ دیکە
 یادداشتەکانی بەناوی (خەون یان مۆتەکە) بلاو کردەووە کەباسی لەپروداوەکانی شەری
 ناوخوازی نیوان یەکیتی و پارتی دەکرد، بەمەش یەکیتی تووشی شوک کرد، کار
 گەیشتە ئەو یەکەمام جەلال خۆی داوای لەنەوشیروان مستەفا کرد ئەو یادداشتانە
 رابگریت بەمەش داوای بلاو بوونەووی لەسایتی سەبی داوای چەند روژێک لەسەر
 سایته کە لا برا.

زۆرێک لەچاودێران ئەم کارانە نەوشیروان مستەفا بەهەلمەتی هەلبژاردن
 ناو دەبن، هەتایەتی لەئێستاشدا هەلبژاردنی پەرلەمانی عێراق نزیکبوو تەووە، وەکو
 عارف قوربانی دەلیت (من پێموا یە ئەمە جوژیکە لەهەلمەتی راگەیانندی پێش وەخت
 بوو پروپاگەندە هەلبژاردن، بوو دروستکردنی کەشیکە بیوروژین و سوودی
 لێوەر بگرن بوو هەلمەتی هەلبژاردنەکان).

لەبەر امبەردا محەمەد توفیق دەلیت (ئەمە پێوهندیی بەهیچ مەسەلەیهکی دیکەووە نییه
 تەنها گێڕانەووی بیر وەرییه، ئەگەر باس لەهەستیاری کاتەکش بکەین هەموو کاتیەک
 هەستیه).

لەپلینۆمی ئەم سالی یەکیتی نیشتمانی کوردستاندا مام جەلال کۆمەڵێک قسە
 دەبارە نەوشیروان مستەفا باسکردبوو وەکو کیمیاوییارانکردنی هەلەبجە بەهزی
 ئەووی نەوشیروان مستەفا سوپای ئێرانی هێناو تە هەلەبجەو لەدرێژە و تەکانیدا
 گەرمکردنی شەری ناوخوازی خستوو تە ئەستۆی نەوشیروان، هەرچەندە داوای چەند
 روژێک نەوشیروان مستەفا لەچاویکەوتنیکی لەکەنالی [] [] [] [] وەلامی و تەکانی مام
 جەلالی دایەووە، بەلام زۆرێک لەچاودێران پێیانوا یە کە ئەم بەشە یادداشتەکانی بوو

وهلامدانوهوی قسه کانی مام جهلال بیت له پلینۆمی یه کیتیدا.

وو تیژی لینا که ویته وه؟

له دوای بلا و بوونه وهی یاداشته کان که زیاتر هیرشیک بوو بۆسه ر که سایه تی کۆسره ت رهسول، هه ندیک له سه رچاوه ان باسی تورهبی کۆسره ت رهسولیان ده کردو ئه وه بیان ده خسته روو که کۆسره ت ویستوو یه تی کاردانه وهی توند به رامبه ر نه وشیروان مسته فا بنویتی، وه کو سه رچاوه که ی نزیک کۆسره ت رهسول وتی: (کۆسره ت رهسول زیاتر له وه نیگه ران بووه ه کئو به بیچه وانه ی سه ر کرده کانی دیکه ی یه کیتییه وه دزایه تی نه وشیروان مسته فای نه کردوه). ئه و سه رچاوه یه باسی له وه شکرده که کۆسره ت رهسول وه لامی توندتری لایه رهنکه له ناینده شدا به به لگه و دیکۆمیتته وه وه لام ده داته وه، سه باره ت به ئه نجامدانی توندوو تیژی له لایه ن کۆسره ته وه سه رچاوه که وتی: (ئیستا کۆسره ت له گه ل ئه وه دا نییه توندوو تیژی بنویتی، به لام به رده وام ده بیته له وه لامدانوه ی به شیوه ی نووسین).

له باره ی لیکه وتنه وه ی توندوو تیژی له نیوان کۆسره ت رهسول و نه وشیروان مسته فادا، عارف قوربانی ده لیت: (ئه وه ی من ناگادار بم وه لامی کاک کۆسره ت ته نها ئه م نووسینه بوو نووسینه که ش روونه)، عارف وتیشی: (ئیمه کاک کۆسره ت ده ناسین له ملاملانیکانی ناو یه کیتی و ده ره وه ی یه کیتیش په نای بۆ توندوو تیژی نه برده وه، که سیکه زیاتر باوه ری به وه بووه که کیشه کان به هیمی به لادا بجات)، عارق ناماژه ی به وه ش کرد که کۆسره ت رهسول هه لۆیستی به رامبه ر به گۆران روون بووه، بیری له کاری خراب نه کردوه ته وه، هه ره ها محمه د توفیق سه رکرده ی گۆران ها ورپایه له گه ل عارف قوربانیدا بیویه توندوو تیژی نایه ته کایه وه، ده لیت: (من پیشینی ئه وه ناه کم توندوو تیژی بکه ویته وه).

لای خۆشبه وه نه وشیروان مسته فا برپاریداوه وه لام نه داته وه وه کو سه رچاوه یه کی نزیک له کۆمپانیای وشه وتی: کاک نه وشیروان برپاری داوه وه لام نه داته وه).

+++++

به‌خیلی به‌به‌ره‌م س‌ال‌ح ناب‌ه‌م، ده‌ل‌یم خودا له‌کابینه‌ی نویدا ره‌ج‌می ب‌ین‌کات
سیاسه‌ته‌داری کورد، سه‌لا‌حودینی موته‌دی، له‌گفتو‌ۆ‌گیه‌کی والا‌دا له‌گه‌ن
والا‌پ‌ری‌س:

زه‌مانی د‌ۆ‌ستایه‌تی و براه‌رایه‌تی نه‌ماوه، ئه‌و زه‌مانه‌ رو‌یش‌ت که‌هه‌موان به‌پ‌یی
ر‌یک‌که‌وت‌ین‌یک له‌ده‌وری مام جه‌لال ک‌ۆ‌بو‌ونه‌وه

سه‌لا‌حودینی موته‌دی یه‌کی‌که له‌سیاسه‌ته‌دارانی کوردستانی ر‌ۆ‌ژه‌ل‌ات و ئ‌یستا
له‌شاری سل‌یمانی ن‌ی‌شته‌ج‌ییه، موته‌دی به‌وردی چا‌ود‌یری گ‌ۆ‌ران‌کاریه‌کانی
کوردستان و ع‌یراق و نا‌و‌چه‌که‌و ج‌یه‌ان به‌گ‌شتی ده‌کات و ب‌ی‌رو‌بو‌چوونی خ‌ۆ‌ی هه‌یه،
ئ‌یمه‌ش له‌والا‌پ‌ری‌س له‌سه‌ر پ‌رسی کورد به‌گ‌شتی و به‌تایه‌تی له‌ر‌ۆ‌ژه‌ل‌اتی کوردستان
ئ‌ه‌م گ‌فتو‌گ‌ۆ‌یه‌مان له‌گه‌ل‌دا ساز کرد.

سازدانی: له‌ت‌یف ح‌س‌ین

*دیاره ل‌یک‌تر‌ازان و ج‌یا‌بو‌ونه‌وه له‌ناو ح‌زبه کوردییه‌کانی ر‌ۆ‌ژه‌ل‌اتی کوردستاندا
زیانیکی مه‌عنه‌وی داوه له‌ئ‌ۆ‌پ‌ۆ‌زی‌سی‌ۆ‌نی کورد له‌ئ‌یران، ئ‌یوه وه‌ک سیاسه‌ته‌داریک چ‌ۆن
سه‌یری ئه‌و دیاره‌یه ده‌کەن و چ‌ی ب‌ک‌ری‌ت ب‌ۆ‌ئه‌وه‌ی ه‌ی‌زه کوردییه‌کانی ر‌ۆ‌ژه‌ل‌ات
له‌ده‌وری پ‌ر‌ۆ‌ژه‌یه‌کی نه‌ته‌وه‌یی ک‌ۆ‌بنه‌وه؟

-ئ‌ه‌م دیاره‌یه نه‌شت‌یک‌ی تازه‌یه‌و نه‌تایه‌ت‌یشه به‌کورد له‌ر‌ۆ‌ژه‌ل‌اتی کوردستاندا،
به‌ل‌کو دیاره‌یه‌کی ج‌هانییه‌و له‌ناو ز‌ۆ‌ر‌به‌ی بزووتنه‌وه سیاسیه‌کاندا رو‌ویانداوه،
له‌لایه‌کی تره‌وه له‌ناو کورددا ب‌ۆ‌ته ته‌قلید‌یک، به‌لام له‌ناو کوردو به‌تایه‌ت له‌ناو
کوردانی ر‌ۆ‌ژه‌ل‌اتدا ه‌ۆ‌کاری تایه‌تی هه‌بو‌وه، له‌وانه: ش‌ۆ‌رش و خه‌بات له‌وه‌ی
در‌ی‌ۆ‌خایه‌ن بو‌وه به‌به‌راورد له‌گه‌ن ش‌ۆ‌رش و بزووتنه‌وه ج‌یهانییه‌کان که‌ئه‌وه‌نده کاتی
نه‌ویستو‌وه سه‌رکه‌وتوون، هه‌ر ب‌ۆ‌یه ئه‌و ماوه ز‌ۆ‌ره وایکردووه شه‌ره‌ ده‌ندوک و
ب‌ینه‌وه‌رده‌ی ز‌ۆ‌ر له‌ناو بزووتنه‌وه‌کانی ئ‌یمه‌دا دروست ب‌ی‌یت، ه‌ۆ‌کاریکی تر

ئاسۆیه کی روون نەبوو بۆ سەرکەوتن، کەئەمەش ھۆکار بوو بۆئەوێ
 شەمشەم کیشم و بیزاری دروست بێت و دواجار جیا بنەو، ھۆکاری تر ئەوێ
 کە حزبە کوردییەکانی ئێران لەسەر خاکی خۆیان دوورن و لەناو جەماوەری خۆیاندا
 نین و فشاری خەڵکی خۆیان لەسەر نەبوو بۆ یە کگرتنەو و یە کبونیان، چوارەم
 ئەو حزبانە وەک ھەوزێکی ئاو وان کە ئاوی لەبەر برۆا، بەلام ئاوی نەیتە سەر،
 حزبە کوردییەکانی ئێران خەڵکیان شەھید دەبێت پیر دەبێت و دادەنیشن و دەتۆرین
 لەبەر امبەریدا کەسی تازەو گەنج و خۆینەواران نایەنە ناویان، چونکە لەناو خاکی
 خۆیاندا نین، بۆیە کاتێک کە حزبە کوردییەکانی ئێران لەناو خاکی ئێران کە لەناو
 خاکی ئێراندا بوون بەردەوام خەڵکی تازە پەییوەندی پێوە دەکردن، بەلام ئیستا نایەنە
 کوردستانی عێراق و پەییوەندیان پێوە ناکەن، ھۆکاریکی تریش دەستی دەرەکییە
 کە بەشیوەی نادیار دەستیان لەو تەفرە قەیدەدا ھەبوو، ھەموو ئەوانە وایکردووە لەناو
 حزبی کوردیی لە ئێران بەردەوام تەفرە قەسو جیا بونەو ھەموو رووبدات، ئەگەر سەیری
 سروشتی مرقیش بکەین کە حەزی بەسەر بەخۆبوون و بێر لەبەر ژەو نەدی خۆی
 دەکاتەو ئەگەر ماوێەکی زۆر نەیتوانی ئەوێ دەیتەوێت لەناو دەستەیک یان
 حزبی کەدا بە دەستی بێت ئەوا دەچیتەو سەر ئەسلی خۆی کە حەزی سەر بەخۆبوونەو
 دەروا دەتۆری.

سەبارەت بەوێ چێ بکریت بۆئەوێ ھەمووان لە دەوری پرۆژەیکەدا کۆبەنەو من
 شتیکم شک نایەو باوەرناکەم وابە ئاسانی یەک بگرنەو، چونکە ئەگەر یە کگرتنەو یان
 ئاسان بوا یە ئەوا ھەر لەئەسڵدا جیا نەبوونەو، ئەگەر لەرووی دیپلۆماسیەو
 قسە بکەم دەبێت بلیم کە بەئێ دەبێت ھەول بەدەین کە یەکیان بخەینەو و ئومید ھە یە
 کەئەو کارە بکەن، بەلام لەواقیعدا وانیبەو تازە یە کگرتنەو یان ئەستەمەو پیموانییە
 بتوان لەجەبەھەیکە کوردیدا ئەوان وا بە ئاسانی یە کبخرین.

* دۆخی ئیستای کوردی ئێران چۆن دەبینیت لەسایە کۆماری ئیسلامی ئێراندا، ئایا
 پیتوایە چارەسەری کیشە کورد لە چوارچێوەی کۆماری ئیسلامی ئێراندا کارێکە

سەردێم و سەردەبەم لەئێستادا رەوشێك و دۆخێكى لەمە خراپتر بۆ كورد لەئێراندا شك نایەم، بۆیە نەك دەولەتی ئێران هەولێ باشكردنی رەوشی كورد نادات لەناو خۆیدا، بەلكو هەولێ دەتوانێت هەرچۆنێ پێی بكرێت رەوشی كوردانی پارچه پارچه كانی تر تێكدهات، هەر وەك ماوەیهك لەمەوبەر داوایان لەتوركیا كەربوو كەبێن بەیەكەوێ هەولێ چارەسەر كەردنی كێشەى كورد بەدەن و توركیاش چاوە لەئێران بكات كەچۆن چارەسەری كێشەى كوردیان كەردوو، ئاشكراشە ئەو داوایە، داوایەكە بۆ سەر كۆتەكردنی كورد

لەكۆی جواپی شاعیرێك یان هونەر مەندێك یان نووسەرێك دەدەنەو، لەدوای سیاسەتدا بەرژەوێ نەدی حوكم دەكات نەك ئامۆژگاری و نەسیحەتی من و ئەو و ئەم چونكە نایەوێ وەك ئەوێ توركیا بكات، چونكە دەزانێت چارەسەری كێشەى كورد لەتوركیا زیان بەوان دەگەیهێنێ، هەر وەك ئاشكرايە ئێران و توركیا رێككەوتنی سەعدئابادو حلفی بەغداو پاشانیش هەر وەك چۆن دەولەتی سەفەوی و عوسمانی وێرایی شەرو ناكۆكى لەناو خۆیاندا یەكیان گرت بۆئەوێ سەر كۆتی میللەتی كورد بكەن، بۆیە ئێران دەیهوێ وەك چۆن ئەوانەیان لەكۆندا لەگەڵ توركیا دەرەق بەكورد كەردوو ئەو هاش ئێستا بێكەن، لەبەرئەمە نەك ئێران نایەوێ كێشەى كورد چارەسەر بكات، بەلكو هەرچی پێكێت هەولێ ئالۆز كەردنی هەر چارەسەرێكى دیکە دەدا كە لەپێناو كورددا بێت، هەر وەها چاوەروانی كەردنی دانێشتن و چارەسەری كێشەى كورد لەئێران چاوەروانییەكە كەمەگەر ئەوانەى ئێران نەناسن ئەمە چاوەرێ لەئێران بكەن، چونكە ئێران هەرگیز كاری واناكات، ئەوەتا ئێران نایەوێ لەناو خۆیاندا لەگەڵ ئەوانەى كەسەردەمێك حاكمی ئەو ولاتە بوون دانێشتی و گۆییان لێبگرێ وەك خاتەمی كەهەشت سال سەرۆك كۆمار بوو و لەگەڵ كەرووبی چوار سال سەرۆكى دەزگای شەھیدان و نوینەری خومەینی

ئێرانێك گۆی لەخاتەمی و گەرووبی و موسەوی ناگرت كەسەردەمێكى زۆر حاكمی

ئەو رۆلەتەبوون، چۆن گۆی لە کورد دەگریت و کیشەکان چارەسەر دەکات

ار سالیس سەرۆکی پەرلەمان بوو و موسەوی هەشت ساڵ سەرۆک وەزیر بوو، سەرکوتیان دەکات و زیندانیان دەکات و لیان دەدات کەتەنھا داوای ئەنجامدانی هەلبژاردنیکی پاک و شەفاف دەکەن، ئەمانە جوانان نادریتەو کەپیاوی حکومەت و دیاریش ئێر لە کۆی ئامادەییە لە گەل گەلیکدا دەدەنیشی کەدو نیایە ک داوای ئازادی و دیموکراتی دەکەن، بەلام لە گەل ئەو شەدا ئومید هەبە کەئەو دەسەلاتە دیکتاتۆر توندروو بگۆری هەرۆک دەلین زالم زەوالی بۆ پەیدادەبیت و ئیستاش ئەو زەوالە خەریکە لەسەر دەستی پیاوانی خۆیاندا پەیدا دەبیت و داوای گۆرین و چاکسازی دەکەن، کەمن پیموایە ئەو مەسەلەییە دەمیکە لەناو میللەتی ئێراندا هەبەو ئەو کەفوکۆلەش هەلبژاردنی ئەمجارە لەلایەن ئەو پیاوانەیی خۆیانەو کەبەناوی بزوتنەووی سەوزەو سەرپهه‌لداو هەولێ گۆران دەدەن، کەئەمەش وایکردوو کەلینیکی زۆر لەنیوان جەماوەرو دەسەلاتدا دروست بێت و وابەئاسانی ئەو کەلینە پرنابیتەو.

ئێستا بۆچوونیک لەناو هەندیک کەس و مینشدا سەرپهه‌لداو کەپیمانواپە دەبیت ئۆپۆزسیونی کوردی لەئێران خۆی لە گەل ئەو تەوژم و بزوتنەوویەدا خۆی بگۆنجینی و پەیوەندی پێوەبکات، نابیت بەتەنھا گۆشەگیری کار بکات، چونکە گۆشەگیری و بەتەنھا کارکردن و شەهیددان و قوربانیدانی بەتەنهای کورد کوتایی هاتوو، چونکە سی سالە بەتەنھا خەبات دەکەین و بەتەنھا ئاوارە دەبین و دەکوژرین، بۆیە دەبیت هەر لەئێستاوە لەلە گەل ئەم بزوتنەووی تازەبەیی ئێراندا خۆی بگۆنجیت، چونکە ناکریت خۆی بکات بەدووژمی حوکم و دەسەلاتیکی تازەو سی سالی تریش خەریکی خەبات و قوربانیدان بیت، بۆیە دەبیت هەرچی زوو ئۆپۆزسیونی کوردی خۆی رینکبخت و پەیوەندی بەو شەپۆلە نوییە ئێرانەو بکات.

*سەبارەت بە کوردستانی عێراق، هەندی پیاواناوە ئایندهی کوردستانی عێراق بەرەو خرابی دەچیت، چونکە لەماوەی شەش سالی رابردوودا بەشیک لە کیشەکانی کورد

له گهڻ حكومهتي ناوهندا چارهسەر نه کراون و گرژی بهردهوامه، تۆ پیتوایه ده بیټ
 و کردایه تی کورد چۆن مامه له بکات بۆ ئه وهی دهستکوه ته کانی له عیراقددا
 پاریزیت و ئه وهی به دینه هاتوو به دهستی بیټیت؟

- بارو دۆخی ئیمه له کوردستانی عیراق به ره و خرابی دهروات، خۆ هیچ نه بیټ ئیمه
 له مالی خۆمان به بی ترس دانیشووین ئه و سی پاریز گایهش له بن دهستاندا یه خۆ
 لیمان ناسه ننه وه، ئه وه تا خۆ ئیستا نه کهر کوک و نه موسل له بندهستی ئیمه دا نییه،
 مه گه ئه وه نده نه بیټ ئه و دوو شاره مان نه ده ننه وه، به لām یه کیوون و یه ک نه بونی ئیمه
 بی کاریگه ر نییه بۆ مافه کانی ئیمه، ئیستاش له کوردستانی عیراق ته فره قه وه
 جیا بوونه وه هه یه، به لām پیمباشه ههروهک چۆن تۆ له من ده پرسیت ئه و جیا بوونه وه یه ی
 له ناو کوردانی ئیراندا چ کاریگه ر یه کی هه یه بۆ سه ر مافه کانیان، ده کریت هه مان
 پرسیاریشم له سه ر کوردانی ئیره ش لی بکه یت، بۆ یه پیموایه چه نده له ناو یه کدا
 ته فره قه و جیاوازییمان هه بیټ له رووی فکه ره وه، به لām ده بیټ له ناوه ندو له به رامبه ر
 کیشه کان و مافه کاغان له ناوه ند یه ک بین، با ئیمه لی ره حزمان زۆر بیټ با
 ئۆپۆزسیۆنمان له ناو په رله ماندا هه بیټ، خۆ ئیمه به فرنین له به ر هه تاو بتوینه وه و کلۆ
 شه کرنین بتوینه وه، باره خنه بگرن و ئیمه ش وه لām یان ده ده بنه وه.

ئاساییه به ره ی ده سه لات له هه لژاردندا بدۆرین و بنه ئۆپۆزسیۆن و ئۆپۆزسیۆن
 حاکم بیټ خۆ کاره سات نییه، ئه وه کاره ساته له ناوه ند یه ک نه بین و له به رامبه ر
 داوا کاغان جیاوازییمان هه بیټ.

* به ریزت له سه ر ئه و نا کوکی و جیا بوونه وانه ی ئیره ش به تایه تی له نیو ریزه کانی
 یه کیتیدا که روویاندا، تۆ هه م که سیکی نزیک ی و دۆستایه تیت له گه ل خودی مام
 جه لال و هه م نه وشیروان مسته فادا هه یه، هیچ هه ولیکت بۆ نزیک کردنه وه یان نه داوه؟
 هه ولت نه داوه ئه و جیا بوونه وه یه ی نه وشیروان مسته فا که ئیستا بزوتنه وه یه کی
 خاوه ن (٢٥) کورسی دروست کردوو نه گاته ئه وه؟

- به لئی من دۆستیکی باشی هه م جه نابی مام جه لال و کاک نه وشیروان بووم و هه شم،

مەم و زینی ئەحمەدی خانیت خویندبێتەووە که لەشونئیکیدا دەلێ: ئەو عەیبە گەورەکانە، گوناھیان چییە خەلکی ھەزاران گوناھیان چییە نووسەر و ھونەران، بۆیە پاوە گەورەکان لەکۆی جواپی شاعیرێک یان ھونەرمندێک یان نووسەرێک دەدەنەووە، لەدونیای سیاسەتدا بەرژەوونەندی حوکم دەکات نەک ئامۆژگاری و نەسیحەتی من و ئەو و ئەم، ئەگەر تەفرەقەبەک ھەبێت ئەو نەیبە کە ئەوان نەزانی و نەزانی خراپە و ئیمە بچین ئامۆژگاریان بکەین، من وەک خۆم ھیچ ھەولێکم نەداو قسە ی خۆم خەسار نەکرد، چونکە دلنیا بووم کە

ئاسایی بەرە ی دەسەلات لەھەلبژاردندا بدۆرین و ببنە ئۆپۆزسیۆن و ئۆپۆزسیۆن حاکم بێت خۆکارەسات نییە، ئەو کارەساتە لەناو نەد یەک نەبێن و لەبەرەمبەر داواکاغان جیاوازیمان ھەبێت

بەقسەم ناکەن ھەر وەک چۆن بەقسە ی ئەوانەیان نەکرد کە ئەو ھەولەیاندا، چونکە ھەر وەک باسکرد لەسیاسەتدا بەرژەوونەندی ھەبەو ئەگەر ئەو کەسە یان ئەو تاقمە ئەو بەرژەوونەندییە نەبەتەدی ئەو بەنەسیحەت و ئامۆژگاری نایەتەووە سەر ئەو رییە ی تۆ دەتەوی، خۆ ئەمە لەناو خێزان و لەناو دێھاتدا نییەو ریش سپی ھەستی قسە ی خیری تیا بکات، بۆیە پیموایە ھەر وەک چۆن ئەو شتەم بۆ کوردەکانی ئێران و ت، ھەمان شتیش بۆ کوردەکانی ئێرە دەلێم کە ھەتا بەرژەوونەندییەکانیان ناکۆک بێت ئەو مەحالە یەک بگرنەووە مەگەر کوردو کوردستان بکەوێتە مەوقیعیێک کە ھەموان ھەست بکەن کە دەبێت یەک بگرن، چونکە میلەت لەمە ترسیدایە.

پیموایە ئەو زەمانە رۆی کە ھەمووان بەپێی ئیتیفاقیێک لەدەوری مام ھلال کۆدەبوونەووە بەرژەوونەندیان یەک بوو، ئیستا بەرژەوونەندییەکان زۆر بوون، ئەو کات کەس نەیدەوێرا قسە بکات، ئیستا قسە دەکات، ئیستا زەمانی برادەراییەتی و دۆستاییەتی نەماوە ھەموو دوا ی بەرژەوونەندی خۆی دەکەوێت، ئەگەر کەسیکی زۆر باشیش بێت مادام بەرژەوونەندی لەگەلیدا یەک نەبەتەووە ئەو برادەراییەتی و دۆستاییەتی ناخوات، من دلنیام مام جەلال نەک لەعیراق و کوردستاندا بەلکو لەھەموو

هه‌لانی ناوه‌راستدا که سێکی شایسته و به‌ئەزموون و سیاسییەکی زۆر بە‌هێژه،
 دەدەن؟ نا، لەبەر بەرژەوه‌ندییه، ئە‌گەر بەرژەوه‌ندییان لە‌گەڵیدا هەبێت دەنگی
 دەدەن، نە‌ک لە‌بەرئەوه‌ی لە‌رۆ‌هه‌لانی ناوه‌راستدا هاوشانی نییه، هه‌روه‌ها بۆ‌غورونه
 بە‌رهم س‌الک که‌ئێستا سه‌رۆکی حکومه‌تی کوردستانه‌و پێ‌موايه نه‌ لە‌ کوردستان و نه
 لە‌ عێراقیشدا که‌سێک ده‌ست نا‌که‌وێت وه‌ک ئە‌و به‌توانا و لێ‌هاتوو بیت، به‌لام ئە‌‌گەر
 بەرژەوه‌ندییان لە‌‌گە‌لی نه‌بێت ئە‌وا ده‌نگی پێ‌نا‌ده‌ن و ئە‌‌گەر لە‌دا‌هاتوو‌دا لە‌حکومه‌تی
 عێراقیشدا پۆستیکی وه‌ک ئێستای هەبێت، بۆ‌یه من پێ‌موايه ده‌بێت لە‌ئێستاوه‌ بێر
 لە‌هاو‌په‌یمانی بکه‌ینه‌وه‌ چ لە‌ناو‌خۆ‌و چ لە‌ناستی عێراقدا که‌مان‌کاته‌ یه‌ک و پێ‌که‌وه
 کاربکه‌ین.

*بەرپ‌رێز باسی دکتۆر بە‌رهم‌ت کرد، لە‌م سه‌روبه‌نده‌دا که‌به‌رهم س‌ال‌ح گه‌رايه‌وه
 کوردستان و بو‌یه سه‌رۆکی کابینه‌ی شه‌شه‌می کومه‌ت، تو‌ پێ‌توايه ئە‌و
 بە‌رپر‌سپار‌تییه‌ی ده‌که‌وێته‌ ئه‌ستۆی لە‌م کابینه‌یه‌دا چیه‌؟ ئە‌م کابینه‌یه‌ چی بکات
 بۆ‌ئە‌وه‌ی سه‌ر‌که‌وتوو‌بیت؟

—بە‌رهم چە‌ندین ئە‌رکی گ‌رنگی لە‌سه‌ر شانه، بە‌خیلی پێ‌نا‌به‌م، به‌لام خودا ره‌حمی
 پێ‌بکات. لە‌‌گە‌ل ئە‌مه‌شدا لە‌ کوردستاندا که‌سێک نییه‌ جگه‌ لە‌به‌رهم به‌توانا‌تر بیت
 بۆ‌ به‌جێ‌هێنانی ئە‌و ئە‌ر‌کانه، یه‌که‌مین ئە‌رکی بە‌رهم زیاتر حزبییه، ئومێد‌دان و
 بە‌رز‌کردنه‌وه‌ی وره‌ی جه‌ما‌وه‌ری یه‌کی‌تیه‌ به‌وه‌ی که‌ لە‌م هه‌ل‌بژار‌دنه‌دا تووشیان
 هات و ته‌فره‌قه‌یان تێ‌که‌وت و تووشی نا‌ئومێدی بوون و نا‌شکر‌دنه‌وه‌یان لە‌‌گە‌ل ئە‌و
 حزبه‌دا، دو‌وه‌م به‌‌فیع‌لی یه‌‌ک‌گر‌تنه‌وه‌ی وه‌زاره‌ته‌کانی حکومه‌ته‌ که‌ هه‌تا ئێستا
 یه‌کی نه‌‌گر‌تۆته‌وه‌، چو‌که‌ خاوه‌نی دو‌و بودجه‌و دو‌و وه‌زاره‌تی پێ‌شمه‌رگه‌و ئاسایشین،
 که‌به‌راستی ئە‌وه یه‌‌ک‌گر‌تنه‌وه‌ نییه‌و ئێمه‌ حکومه‌تی‌کمان له‌‌س‌لیمانی و حکومه‌تیکی
 ترمان له‌‌هه‌ولێر هه‌یه، ده‌بی بە‌رهم ئە‌م کاره‌ بکات و به‌‌فیع‌لی یه‌‌کیان ب‌خاته‌وه‌،
 ئە‌رکی سێ‌می قسه‌‌کردن و رێ‌که‌وتنه‌ له‌‌گە‌ل حکومه‌تی ناوه‌ند له‌‌سه‌ر کێشه

هه‌تر اسراوه‌کانی نیوانیان، که‌ئهمه‌ش به‌هۆی لی‌هاتوویی و هیمنی و زیره‌کی خۆیه‌وه
به‌هه‌ری‌گه‌ی هه‌زی جه‌ماوه‌رو خه‌لکه‌وه ده‌بی‌ت، چونکه‌ به‌ته‌نها نه‌رمی و هیمنی
به‌ره‌م به‌س نییه‌و ده‌بی‌ت جه‌ماوه‌ر له‌گه‌لیدا بی‌ت و پێشموایه‌ ده‌توانی‌ت ئه‌م کاره
بکات. ئه‌رکی چواره‌می به‌ره‌م که‌من و خه‌لکانی تری کوردی پارچه‌کانی تر
چاویان لی‌یه‌تی و ئومیدیان پێیه‌تی به‌وه‌ی که‌بتوانی به‌هۆی ئه‌و دۆستابه‌تییه‌ به‌هه‌زیه‌وه
که‌ له‌گه‌ل ولاتیانی ئه‌ورووپا و ئه‌مریکا هه‌یه‌تی دۆسی‌ی کورد زیاتر به‌نیوده‌ولته‌تی
بکات و چاره‌سه‌ری بکات، که‌ئهمه‌ش هه‌ر به‌و ده‌کریت.

حسین به فرین

بهش به کم

بۆ ماوهیهك ئهچیت كاك(نهوشیروان) دهرگایه کی بهناوی (پروژهی چاکسازی) کردووه تهوه، ئهگهرچی مه بهستی سه ره کی ئه وهولدهانه بۆ بووژاندنه وه و زیندوو کردنه وهی حیزبکی سیاسی دهسه لاتدار که پروژ به پروژ به ره و گلبوونه وه و پوو کانه وه دهچیت و ئه وه دهیویت به وه پروژه به ریگه ی مردنی لیگریت و مانه وهی بۆ مسۆگهر بکات، له بهرئه وهی من ههچ سه رو کاریکی دوور یا نزیکم به وه حیزبه وه نییه به ههچ جوړیک ته داخول له وه کیشه یه دا ناکم و باسه که ی من له وه باره یه وه نادویت و ههچ هه قیکیشم به سه ریبه وه نییه، به لام بوونی ئه وه حیزبه وه که یه کیك له دوو حیزبه دهسه لاتداره که ی ئیستای گۆره پانی سیاسی کوردستان نه که ههر من به لکو هه موو که سی تریش وه که هاوولاتی مافی خو یانه قسه له سه ره دهسه لاتی ئه وه حیزبه بکات که ئیداره ی ژبانی کۆمه لایه تی له دهست گرتو وه و خوی به ریرسیاری باری ژبانی سیاسی و کۆمه لایه تی و ته نانه ت چاره نووسی نه ته وه یی ئه وه کۆمه لگایه ش ده زانیت.

ئه وه پروژه یه ی ئه ویش له دوو جاردا بۆ ئه وه یه نه خو شی گهنده لی چاره سه ره بکات که به هۆی ئه وه حیزبه وه دهسه لاتی ئه وه حیزبه وه خراوه ته ناو ره گ و ریشه ی ئه وه ئیداره و ئیداره کردنه وه که به دهستی حیزبه وه یه، ئه وه له پروژه که یدا وای بۆ دهچیت ئه گهر هاتوو گهنده لی ناو ریکخستنه کانی حزبی چاره سه ره کرد ئه وا بی سی و دوو کردن گهنده لی ناو ئه وه ئیداره و ئیداره کردنه ش له و یوه خو به خو چاره سه ره ده کریت، واته ئه وه دهیه ویت به یه که به رد دوو چۆله که مل بشکینیت، به لام کیشه ی گهنده لیه که به وه جوړه چاره سه ره ناکریت و به یه که به ردیش دوو چۆله که ی بۆ ناکوژریت. من وه که وتم وه که هاوولاتیه که که به دهست دهسه لاتی ئه وه حیزبه وه گیرم خوار دووه و بووه ته مۆته که یه کی مه رگ به سه ره ژباغه وه ئه مه وی و مافی خو شمه قسه

لهسەر ئه‌و باری گهنده‌لییه بکه‌م که‌ژیانی من و ته‌واوی کۆمه‌لگا‌و بوونی نه‌ته‌وه‌یی
 یشی خستوو‌ته ژێر پال‌ه‌په‌ستۆی کوله‌مه‌رگیه‌وه. له‌م قسه‌ کردنه‌شدا نامه‌وێت
 کۆیخای که‌س بم و له‌سەر که‌س هه‌لبه‌مه‌ی، به‌لام دل‌نیام کاتیک به‌ناوی منی تاکه‌وه
 قسه‌ ده‌که‌م (له‌سه‌دا هه‌زار) هه‌موو منه‌کانی تری کۆمه‌لی شه‌ه‌موو به‌یه‌ک ده‌نگ
 ده‌لێن: (ئیمه‌ش هه‌موو وه‌ک تۆین و یه‌ک ده‌ردو یه‌ک مه‌رگ تووشی کردووین)، ئه‌مه
 راستیه‌که‌ ته‌نها ئه‌وانه‌ ده‌یزانن که‌ له‌خواره‌وه‌ی کێشه‌که‌ن له‌بنه‌وه‌ بۆ سه‌ره‌وه
 ده‌روانن، به‌لام خه‌ل‌کانی وه‌ک کاک (نه‌وشیروان) له‌به‌ر ئه‌وه‌ی له‌سه‌ره‌وه‌ی
 کێشه‌که‌ن و له‌سه‌ریشه‌وه‌ ته‌ماشای خواره‌وه‌ ده‌که‌ن کێشه‌که‌ به‌جو‌ره‌ ده‌بینن و
 ده‌یانه‌وێت ده‌سه‌لات و حزبی ده‌سه‌لاتدار پینه‌ بکه‌ن، گوايه‌ به‌و پینه‌کردنه
 چاره‌سه‌ری ده‌رده‌که‌ ده‌که‌ن و هه‌موو خراپه‌یه‌ک دوا‌یی دیت و ده‌برێته‌وه، ئیمه
 لێره‌دا ده‌پرسین ئه‌م گهنده‌لییه‌ له‌کۆپه‌هات؟

خه‌ل‌کی (گهنده‌ل‌چی) کێیه‌و چی هێنای و له‌چیه‌وه‌ په‌یدا‌بوو...!؟

کاتیک که‌سیکی وه‌ک کاک نه‌وشیروان بیه‌وی وه‌لامی. ئه‌و پرسیارانه‌ بداته‌وه‌ ریک ئه‌و
 پرۆژه‌یه‌ به‌رز ده‌کاته‌وه‌و ده‌لی ئه‌م نه‌خۆشیه‌ له‌ (ئێستا) دا په‌یدا‌بووه‌و (ئێستاش) نایه‌و
 مایه‌ی بوونییه‌تی، به‌لام لای که‌سیکی وه‌ک من که‌چه‌شنی ئه‌و له‌و ده‌سه‌لاته‌دا نیم و
 چه‌وساوه‌ی ده‌ستی ده‌سه‌لاته‌که‌م، به‌جۆریکی تر گهنده‌لییه‌که‌ ده‌ناسم و ده‌توانم
 به‌بۆ‌چوونیکی تر قسه‌ له‌سەر که‌سی (گهنده‌ل‌چی) بکه‌م و ده‌ریخه‌م له‌چیه‌وه‌ هاتوو‌وه‌و
 له‌چیه‌وه‌ په‌یدا‌بووه‌، له‌به‌رئه‌وه‌ خۆم به‌و (ئێسا) یه‌وه‌ نابه‌ستمه‌وه‌، به‌ل‌کو ئه‌و ئێستایه
 له‌را‌بردوو‌ه‌ کدا ده‌بینم که‌من ده‌توانم شایه‌تی له‌سەر بده‌م، چونکه‌ خه‌ل‌کی ناو
 ده‌سه‌لاته‌که‌ نیم و له‌ژێر پال‌ه‌په‌ستۆی ده‌سه‌لاته‌که‌وه‌م و گیرم به‌ده‌ستییه‌و خواره‌وو‌ه‌،
 به‌لام که‌سیکی وه‌ک کاک نه‌وشیروان، چونکه‌ خه‌ل‌کی ناو ده‌سه‌لاته‌که‌یه‌و به‌نازادی
 بای با‌لی خۆی ده‌دات نایه‌وی په‌رده‌ له‌سەر ئه‌و را‌بردوو‌ه‌ لابادات و په‌نجه‌ بۆ
 هۆکانی (زووی) را‌بکێشیت، به‌ل‌کو پێی باشه‌ هه‌ر له‌چوار‌چیه‌وه‌ی ئه‌و ئێستایه‌دا قسه
 له‌و باره‌یه‌وه‌ بکات، ئه‌مه‌یه‌ جیا‌وازی نیوان هه‌ردوو‌لا، کاتیک ئه‌و له‌سه‌ره‌وه‌ سه‌یری

ده کات تهنه چاره سهری لهو جوړه چاکسازیه دا ده بینته وه که چی کاتیک
 سهراره وه سهری سهره وه ده کهم نه ک چاره سهرن به لکو پهیدا بوونی
 نه خوشیه که له گریدانی رابردوو به نیستاو ده بینم و ده توانم دهردی خوّم و
 کۆمه لگه که شی له ناودا ده ستیشان بکه م و چاره نووسی ئەو (گهنده لیه) و
 (گهنده لچی) یانهش بینمه وه که به رهو کوی مل دهنی و چی به سهر دیت و به کام
 ریگادا دهریته وه، به ریگای چاکساز یان هی پاکساز یان هی ریگساز یان هی!
 کاتیک برپاره که وهای به سهر دایت، من لای خوّم وه وای به چاک ده زانم روو
 بکه نه وه ناو رابردوو یه ک که له سهره تاوه بوو به منال دانی ئەو، دیاره کوشنده یی ئەمرۆ
 به ناوی (گهنده ل) یه وه سهری هه لدا وه بوو ته مؤدیکی تازه ی سهرده م، زۆر به کورتی
 و به کوردی رابردوو که وه ها ده سپیده کات:

سالی ۱۹۷۵، سالیکی شوومه له ژیانی کورد به گشتی و تاکی کۆمه لکی کورده واری
 به تاییه تی، له م ساله دا زۆر شت هاته سهر چۆک و له بهرده م قه ده ره ی خویدا ملی
 که چکردو خوی ته سلیم کرد، زۆر شتی تریش له ده ره وه ی سنووری کوردستان
 ته سلیم به را کردن و خو دوور خستنه وه دووره په ریژ کردن بوو، له بارودۆخیکی
 وه هادا تهنه خه لکانیکی زۆر که م مانه وه که له چاو به رینی کۆمه لدا، وه ک دلۆپ
 به ده ریا و بوون، ئەم خه لکه که مه ئاماده ی خو به ده سه وه دان و هاته سهر چۆک
 نه بوون ئەگه ر نرخه که شی به مه رگی خوشیان ته واو ببوایه، به غه یری ئەو خه لکه
 که مه که سیکی تر له م ولاته نه بوو، ئەو ده سه ته خه لکه هه موو جوړه ریگایه کی یاخی
 بوونیان گرت بهر، ورده ورده تاریکی ئەوه زهنگ رووناکی تیزا، به پروو خاندنی
 دیوه زمه ی (شای ئیران) بارودۆخه که ده رگای له سهر کرایه وه، ماوه هه ناسه دان
 به رینتز بوو، بواری روانین کرایه وه، وره په ره ی سه ند، ژماره ی حیزب و
 ریخه راوه کان زۆر بووون، بۆچوونه کان زۆر تر بوون، تموح و هه لپه سیاسییه کان
 زیاتر بوون، پیشمه رگایه تی ته کانیکی گه وره ی پیدراو گه شه ی سه ند، گیانی
 بهر گریکردن رویداو چه که ره ی کرد، چریه کان به ده نگی بهرز قسه یان نه کردو سامی

دووژمن شكاوى چاوه كانى به كترىان ده بىنى و گيانبازى شتىكى ئاسايى بوو، ئازادى
 سهر زمانى زۆرىنهى خهلك و كوردستان بوو به پىروۆزترىن خواستى ئەو
 له پىناويدا كارى سياسى و پىشمه رگايه تىيان ده كرد، لىره دا تهنه ا يهك
 نمورنهى جوامىرى و جواغمه ردى ده گىرمه وه:

(محمدهدى حاجى سابىر) يه كىك لهو رۆلانهى ئەو رۆژگارەو له گه ل كاك
 (نهوشىروان) دا لای (حسك) گىرابوون. (محمدهد) نىردرابوو له لای (به كىتى) تا ئەو
 چه كانه به رىت بۆيان كه ئەوان داوايان كردبوو، ئەو چه كانهش وهك بىرم ماىت
 (۵۰) چهك بوون، من ئەو شه وه شايه تم كه براده رانى هه رىمه كانى (يهك و سى و
 پىنج) دانىشتبوون، تا به هممو لايهك ئەو په نجا چه كه ئاماده بكهن و به يانى (محمدهدى
 حاجى سابىر) بىباته وه بۆ (حسك) تا كاك نهوشىروان ئازاد بكهن و كىشه كه كو تايى
 بىت، براده ران هممو سه ريان كردبوو سهر (محمدهدى حاجى سابىر) و بۆ خو شى
 ده يان دوان و ده يان وت: (بىاوى ئازا ئاوا ده بىت به پىنى خو ي به ره و زىندان و
 با وه شى دووژمنه كه ي ده گه رپته وه، له بهر سه لامه تى گىانى هاو رپكه ي) ئەو پىش مناله
 بچو كه كانى له با وه ش گرتبوو به قه ناعه ت و به ده مى پر له پىكه نىنه وه ده بوت: (چى
 بكه م چار نىيه و رىگايه كه و گرتوومه)، ئەوانه ي به و ئاوا ته به رزانه وه ده ژيانن
 ده يانزانى ئەم جو ره مرۆقه ي له پىناوى بىرو رپايه كدا كه هه بىوو خو ي به خت ده كردن
 چه ند جوان و به رزو پىروۆزه، ئەو گيانبازىيه ي هاو رپيه ك بۆ هاو رپيه كى خو ي
 له ده ستى ده كات برا بۆ برا ي نه ده كرد، ئەم سىفه ته جوان و جوامىره هىچ حىزب و
 رپك خراو ئىك دروستى نه كردبوو، به لكو خو به خو له و گىانى به رگرى و
 به ره نكارىيه وه هه لقولا بوو كه ئەو مرۆفانه به گشتى به رامبه ر به درنده يى دوژمن و
 دا گىر كه ر بوو يان و وهك سه نگر تىايدا ده جه نگان.

له و كاته دا له زىندانه كان و له ژيانى ئاسايى و له ناو شاخه كانىشدا مرۆقه كانى بۆ
 ئازادى ده جه نگان و وه ها به نرخ و پاك و به رزو جوان بوون و نمورنه ي چاولى كردن
 بوون.

دا ئەگەر ئەم پرسیارانه بێنە پیشه‌وه و بێن: ئاخۆ بارودۆخه که هه‌روا مایه‌وه؟
 ئەو گیانازی و هاورییه‌تییه چی به‌سه‌رهات و هۆی به‌سه‌رهاته‌کانی چی بوون؟
 شۆرش به‌ره‌و پیشچوو یان پاشه‌کشی کردو بۆچی؟ من هه‌ول ده‌ده‌م وه‌لامی ئەم
 پرسیارانه بده‌مه‌وه، به‌لام له‌به‌رئه‌وه‌ی ئەم شۆینه‌ریگه‌ی وه‌لامی دوروو‌دریژم نادات
 هه‌ول ده‌ده‌م به‌سه‌ر سه‌رجه‌م به‌سه‌رهاته‌کاندا به‌گورجی گوزه‌ر بکه‌م و ئەو شتانه‌ی
 زۆر گرنگ و په‌یوه‌ندیان به‌باسه‌که‌وه هه‌یه په‌نجه‌ی ئاماژه‌یان له‌سه‌ر دابنیم
 بۆئه‌وه‌ی به‌هۆیه‌وه رووناکی بجه‌مه‌سه‌ر کیشه‌ بنه‌ره‌تییه‌که‌ی مه‌به‌ستمه، هه‌ز ده‌که‌م
 جارێکی تریش ئەوه دووباره بکه‌مه‌وه، من لی‌ره‌دا به‌شیوه‌ی راگوزه‌ر به‌ناو
 رووداوه‌کاندا تێده‌په‌رم و ئاماژه به‌شته‌کان ده‌که‌م و هه‌چی تر، ئەویش وه‌هایه:
 له‌و رۆژگاره‌دا به‌حساب (ی.ن.ک) له‌سی بآلی (کۆمه‌له‌ی ره‌نجده‌ران و خه‌تی گشتی
 و بووتنه‌وه) پیکه‌تابوو که (کۆمه‌له‌) باوترین و زۆرتین خه‌لکی ناو (ی.ن.ک) بوو
 ئەویش له‌به‌رئه‌وه‌ی ئیدیعی مارکسیه‌تی بۆ خۆی نه‌کردو خۆی به‌نۆینه‌ری
 چه‌وساوه‌کانی کوردستان ده‌زانی، بۆیه ئەو جه‌ماوه‌ری تینالابوو، ئەگه‌رچی
 جیاوازییه‌کی زۆر له‌نیوان (قاعیده‌ی کۆمه‌له‌) و (سه‌رکرایه‌تی کۆمه‌له‌) دا له‌رووی
 مارکسیه‌ت و ویستن و نه‌ویستتیا هه‌بوو، ئەوه‌نده‌ی (قاعیده‌) کیشه‌ی
 یه‌کلاییکردنه‌وه‌ی بیروباوه‌ری سیاسی به‌لاوه گرنگ بوو، (سه‌رکرایه‌تی) یا
 (ناوه‌ندی کۆمه‌له‌) نیو ئەوه‌نده‌ش ئەو کیشه‌ی به‌لاوه گرنگ نه‌بوو، ته‌نها
 که‌سانێکی که‌م نه‌ی حه‌زیان به‌و (خۆ دابرا‌نه) نه‌ده‌کر، تا له‌سالی ۱۹۸۱ و
 له‌کۆنفرانسی یه‌که‌می کۆمه‌له‌دا کیشه‌ شه‌خسیه‌کان به‌یه‌که‌تردا ته‌قینه‌وه به‌ناوی
 (کوئله‌) و (ته‌که‌تولجی) یه‌وه سه‌ریان هه‌لداو ورده ورده ناکۆکی و رقه‌به‌رایه‌تی
 ته‌شه‌نه‌ی کردو (به‌دبوون) و (به‌دکردنی) پێشمه‌رگه‌و پێشمه‌رگایه‌تی ده‌ستی پیکرد
 به‌تاییه‌تی دوا‌ی دامه‌زراندنی مه‌لبه‌نده‌کان) و نیزامی (تیبه‌کان) به‌مه‌ش تاده‌هات
 کۆمه‌له‌ سیفه‌تی شۆرشگێری له‌ده‌ست نه‌داو ده‌سه‌لاتیکی (عه‌سکه‌رتاریزم) جیی

دەرگرتەوه، هەرچی پێی دەوترا هاورێیهتی و خوشهویستی بهره بهره به دهستی ئەمان
 دەرگرتەوه و رق لیبوون و رق لیههنگرتن جیی گرتەوه، بهو جوړه تا دههات
 (قاعیدهی کۆمهله) و (سه رکردایهتی) له ناکۆکی و ململانیی بهره وامدا بوون و
 بهره وامیش ریکخراوی تازه تازه له ناو ریزه کانی کۆمهله دا دروست ده بوون و
 جیا ده بوونه وهك (کارگهزان و کارو کۆمهلهی مارکسی لینیی رزگار کوردستان،
 ریکخراوی تیکۆشانی رهنجده رانی کوردستان، دواجاریش (ناش) ئالای شوړش) تا
 (عهسکه رتاریزم) پێی زوړتر دابگرتایه ناکۆکی و دووژمنایهتی کردنی یه کتری
 توندووتیژتر ده بوو، دهسه لاتی (عهسکه رتاریزم) به هانه یه کی سیاسی بوو بو
 ده مکو تکردنی ئەوهی دژی شه ری براکوژ بووایه و نارازی و گله یی له که مکو رتی
 ناو ریزه کانی پیشمه رگایه تی هه بووایه، ئەو ساش به تۆمه تی (عیرا قچی تی) یا دهر به دهر
 ده کرا، یا هه ولی له ناو بردنی ده درا، ئەم کرده وانه ش چ له ناو هیزی پیشمه رگایه تیدا
 ببوه مایه ی رق و بیزاری، یه کیک له و زیانانه ی له و دهسه لاتی (عهسکه رتاریزمه)
 کهوته وه ئەوه بوو له سالی ۱۹۸۲ سه دان ههزار سه ربازی هه لاتووی ناو ناوچه
 رزگار کراوه کانی ناچار به ته سلیم بوونه وه کرد که به لیشاو بو باوه شی رژیم
 گه رانه وه له دو اتردا بوونه زه خیره ی له شکری بی پایانی بوون به (خه فیه).
 یه کیک تر له زیانه کانی ئەو دهسه لاته عهسکه رتاریزمه، دریزه کان به شه ری براکوژی
 بوو، له زوړبه ی ناوچه کاین کوردستان داو له گه ل زوړبه ی ریکخراوو حزه کانی تر دا
 که ئەمه ش له لایه ک بوو به هۆی له ناوچوونی سه دان پیشمه رگه ی دلسۆزو
 نیشتمان په روهی هه موو لایه نه کان که ئەوه نده ی له و شه ره لابه لایانه دا پیشمه رگه
 شه هید ده بوو له به رامبه ر دووژمندا (یهك له سه ر چواری) ئەوه ش تیا نه ده چوو،
 له لایه کی تریشه وه بوو به هۆی تووی ناکۆکی و دوو به ره کی چاندن له ناو ریزه کانی
 خه لکی کوردستان داو ههستی تۆ له سه نده وه له یه کتری و دژایه تی یه کتر کردن تاسه ر
 ئیسقان و هه ولی له ناو بردنی ئەم له ئەو جگه له و ده یان کاره ساته دلته زینانه ی لی ره
 له وهی روویدا.

هەر له‌ناو ریزه‌کانی خودی (ی.ن.ک) دا نا‌کۆکی و رکه‌به‌ری و دووژمنایه‌تی سه‌خسییه‌کان گه‌یشه‌ ئاستێکی وه‌ها ناخۆش و نا‌قۆلا که‌ده‌یان کاره‌ساتی دلته‌زینی ناو خۆی لیکه‌وته‌وه به‌هۆی تۆمه‌تی جو‌ربه‌جو‌ری وه‌ک شه‌هیدکردنی (خه‌لیفه‌و وریاو سالاری حاجی ده‌رویش و جوامیرو... هتد) ئەمانه‌ جگه‌له‌وه‌ی به‌ده‌ستی هاو‌پێ‌کانی خۆیان شه‌هید کران له‌هه‌مان کاتیشدا بوو به‌هۆی بلا‌بوونه‌وه‌ی دوو‌دلی و بی‌‌متمانه‌یی به‌یه‌کتری و بیر‌کره‌وه‌ی خراب به‌رامبه‌ر به‌یه‌ک.

ئهم ژيانه پر مه‌رگه‌ساته به‌جو‌ره درێژه‌ی کینشا تا گه‌رده‌لولی ئەنفال به‌جاریک له‌هه‌موو ناوچه‌کانی کوردستاندا هه‌لی‌کردو کۆمه‌لگه‌که‌ی شه‌ق و په‌ق کر، جگه‌له‌وه‌ی خه‌لکیکی بی‌‌اوانی زۆر ئەنفال‌کران، بزووتنه‌وه‌ی چه‌کداری کوردستانیش بوو به‌دوو به‌شه‌وه، به‌شیکێ خۆیان ته‌سلیمی رژیم کرده‌وه‌و بوونه (جاش و ته‌واری) به‌شیکیشی به‌ره‌و دیوی (ئێران) ئاودیو کران و هه‌له‌هاتن که له‌دوای خۆیان‌وه‌ نیشتمانیکێ چۆل‌کراوی وێرانه‌کراوی بی‌‌خه‌لک و بی‌‌گوزه‌رانیان جیه‌ه‌شت، ئیتر شتی‌ک نه‌مایه‌وه‌ ناوی پێشمه‌رگه‌و پێشمه‌رگایه‌تی بی‌ت، هه‌موو ئهم مه‌رگه‌ساتانه له‌کاتی ئەنفاله‌کاندا دوای ریکه‌که‌وتنی (ئێران و عێراق) له‌سه‌ر شه‌ر وه‌ستاندن هات به‌پێی مادده‌ی (٥٩٨) ی ولاته‌یه‌که‌گرتووه‌کان بوو که‌هه‌ردوولا له‌سه‌ری پێکهاتن و کوردیش تیا‌یدا بووه‌ قۆچی قوربانی.

ئهو هیژه‌ تیکشکاوانه‌ی چوونه‌ دیوی ئێران به‌ته‌واوته‌ی له‌واقیعی خۆی دابراو زۆرت‌ر خۆی دایه‌ ده‌ستی قه‌ده‌ریکی کوێر که‌نه‌یده‌زانی بۆ کوێی ده‌بات، ئەوانیش بوونه‌ سێ جو‌ر:

یه‌ک/ جو‌ریکیان هه‌ولیان ده‌دا به‌ره‌و هه‌نده‌ران ب‌روات، ئیتر به‌هه‌ر ریکه‌که‌ی کدا بی‌ت لای گ‌رنگ نه‌بوو، هه‌بوو ملی به‌ره‌و پاکستان ده‌نا، هه‌بوو به‌ره‌و تو‌رکیا و یۆنان ده‌چوو.

دوو/ جو‌ریکیان پاش ئه‌وه‌ی ده‌یزانی شاری نه‌ماو به‌و (عه‌فواته) به‌رده‌وامانه‌ی جار له‌دوای جار تازه‌ نه‌کرانه‌وه‌ به‌ره‌و باوه‌شی رژیم ده‌گه‌رایه‌وه‌و خۆی ده‌دایه‌ ده‌ستی

جۆرئىكىيان مانەوھەيان ھەلبژارد، ئەوانەى (سەلت) بوون لەو بارەگانەى سەر سەور نەژيان كەرييان پيدرابوو، ئەوانەى (خيزاندار) بوون لەناو شارەكاندا دەژيان، تا دەھات ئەمانەش رۆژ بەرۆژ ژمارەيان كەم دەبووھەوھەيان بەتەسليم بوونەوھەيان بەملنان بەرەو ھەندەران.

سەرجمەى ئەو خەلكە تووشى نائومىدى و بى برواى و دەردى رووخاوى ببوو، زۆرىھەى زۆرى سەركرەكانى بەرەو ئەورووپا ھەلھاتن و ئەو واقعە كەدوووركەوتنەوھە، باشترين نموونەش (عەلى بچكۆل) بوو كە لە(بەرەى كوردستانى)دا چ راستىيەك روويدابوو بلاوى كردهوھەو بەخۆى و منالەكانىيەوھە بەرەو (پاكستان) ھەلھات و رۆيشت.

بەباشى دەزام يەك دوو قسە لەسەر شتىك كەناوى (بەرەى كوردستانى) بوو بكەم، ئەم (بەرەىھە) پيش چوونە (ئيران) لەناو حيزبە كوردستانىيەكاندا لەدەمە دەمى ئەنقالەكاندا ەك (ھودنەيەك) وابوو لەنيوان ئەو حيزبانە بۆ راگرتنى شەرى براكوژى لەوھە زياتر رۆئىكى ئەوتۆى نەبوو كە كرانە ئيرانەوھە بارەگاكەى لە(رازان)ى ناوچەى (مەرگەوھەر) بوو، تەنھا ئىشى قسەى زل بوو ھىچى ترو ھىچ رۆئىكى نەبىنى.

بارودۆخەكە بەجۆرئىك رووخابوو نە(بەرەى كوردستانى) و نەھىچ (سەركرەىھەكى زۆر ئازا) و نەھىچ حيزبىكى گەورە يا بچوك بۆ سەرى نەدەكەوتنەوھە، مەگەر بەدىارىيەوھە ھەلتروشكايەو باوكەرۆى بكردايە، لەبەرئەوھە كيشەى كورد لەليواری مەرگدا بوو بەرئىككەوتنى (تەواوھەتى) نيوان عىراق و ئيران ئەگرە بكرايە يەكسەر دەمردو دەبرايەوھە، كەسىك نەبوو، ھەرچەندە سىاسى و زاناو ئاش بووايە، برواى بەوھە ھەبىت بەبى تەسليم بوونەوھە جارىكى تر سەر بەعىراقدا ئەكاتەوھەو چاوى بەزىدى خۆى دەكەوتنەوھە، ئەمە ئەو راستىيە تالەبوو ھەرھەموو كوردىكى ئاوارە لەناويدا دەژياو چاوەروانى (لەدايكبوونى گۆدۆ)ى تىادەكرا.

بەدەرێکی ئەو شەوگاری تەنگانەیهو پر بەبەرینی دەشتی نائومییدی خەلکی ئاوارە بوو، دەنگی رووداویک قیژاندی و مژدەیی بارانیکی خۆشی راگەیانندو چاوە کزەکانی گەشانهو، ئەویش (رووداوی) داگیرکردنی (کوھیت) بوو، ھەرچەندە سەرکردەکانی (بەرەیی کوردستانی) ترس بەری نەدابوون تاماوەی چەند مانگیکیش دوودل بوون لەوێ (سەدام) چی بەسەردیت، چونکە کەرژیم وەفدیکی بۆ (مفەوہزات) نارد لای (بەرە) ئەوان ھەموو نامادەبوونیکیان نیشاندا، کەچی کەوہفدەکەیی رژییم گەرایەوہ ئیتر بێرای بێر نەھاتەوہ، تا داگیرکردنی کوھیت، لەلایەن عێراقەوہ درێژەیی بکیشایەو ئیستەرەمی مانەوہی بکراویە، ئومییدی بەرپابوونی شەری (کەنداو) زۆرتەر دەبوو، روودانی ئەو شەرەش لەناوچوونی (سەدام)ی پێوہبوو، دواي ئەوہی حیزبە گەورەو بچوو کەکانی (بەرە) وەک (یەکیتی و پارتی و شیوعی و پاسۆک و حەسک و پارتی گەل) لە نەھاتنەوہی وەفدە کە دلنیا بوون، ئەوجا کەوتنە خۆئامادەکردن بۆ (وہزعی عێراقی دواي شەری) بەتایبەتی (یەکیتی) و (پارتی) کەزلترین حیزبی ناو (بەرە) بوون بەچاکی دەزانم بۆ تیگەیشتن لەحال و وەزعی ئەو دوو حیزبە بەرلەوہی (راپەرین) رووبدات کەمیک بەکورتی باسیان لەسەر بکەم، ئەویش وەھا بوون:

—یەک/ (یەکیتی) دواي ئەنفالەکان سەرۆمێ کەوتە ئێرانەوہ، لە ۱۹۸۸ بۆ ۱۹۹۱ ھێژیکی زۆر کەمی بەدەستەوہ مایەوہ کە بەزۆری لەناوچەکانی (مەریوان و بانەو سەقز) دا کۆکرا بوونەوہ خۆی لەھەزار کەس کەمتر دەدا لەناو شارەکانی کوردستانی عێراقیشدا ریکخستەکانی دووچاری داوہرین و تەنگەتاویبەکی تەواو بوون، بەپێی ئەو بەلگەنامانەیی لامن، ھەرە بەرپرسی گرنگی ریکخستن کە (جەباری حاجی رەشیدو برادەران یوو) لەنیوان ھولێرو سلیمانیدا گیران و زۆرەیان (تیعترا ف)یان لەسەر چۆنییەتی ئیش و کارەکانیان کردوہ، ئەگەر رژییم بەھۆی ئەو تەنگانەییوہ

بەبەرایە کە لەئەنجامی داگیرکردنی کوهیت رووبەرۆوی بوووه حەقەن چۆرپەری
 ەن، حیزبێکیگەورەو بەرفراوانی ەك یەکیکی تاکێت ەموو رێکخستنی
 مانیتەسەر خەلکانیکی ەها کەم، بمانەوی و نەمانەوی ئەو بەلگە ی خراپترین
 ەزعی سیاسی ئەو دەردەخات، حال و ەزعیکی ەهاش لەفەرەهنگی سیاسیدا مانای
 تایبەتی خۆی ەهە، پێویست بەهێچ جۆرە ئەملاو ئەولایەك ناکات.

دوو/ (پارتی دیموکرات) کەپێش ئەنقالە کان بنکەو بارە گا بەرپرسەکانی لەناوچەکانی
 (راژان و زیوی و شنوو... ەند)بوو جگەلەوہی خەلکیکی زۆر لەناوچە ی (بادینان)و
 لەناوچەکانی لقی (دوو/سی/چوار) بوو دوای ئەنقالە کان بەشی (بادینان) ی بەزۆری
 رووبدە کردە دیوی (تورکیا)و رۆژبەرۆژ بەرەو کەمبوونەو ە دەچوون، بەلام
 (بەرزانیەکان) زۆرینە ی خەلکی (پارتی) بوون کەمابوونەو ە لەو مانەو ەیدا ئەو
 زۆرتەین خەلکی مابوو.

یەك دوو مانگ بەر لەدەستپێکردنی شەری (کەنداو) دەزگاکانی ئەعلامی ئەمریکی
 و ئەورووی فوویان کردە (عیراق) ەو ەو ئەو ەندەیان گەرە کردەو ە لەسنووری
 (ئەفسانە)ش دەچوو، دیارە ئەوان لەو ەدا مەبەستی خۆیان ەدبوو:

یەك/ بیکەنە ەوی روودانی شەری تابەو شەری دەستیان بگاتە ناوچە کە.

دوو/ رای خەلکی ئەوروویا دنیاش رازی بکەن بەو ە ی (عیراق) مەترسیە کی ئەو ەندە
 گەرە ە بۆسەر مەرفایەتی، چونکە خەلکی سەرزەوی بەگشتی (گۆی لەمستی)
 ئەعلامەو رازیکردنی ئەو خەلکە نیو ە گەرەو کە مسۆگەر دە کات.

تاروودانی شەری کە نزیکتر بووایە خۆئامادە کردنی ئەو حیزبانە بۆ (وەزعی عیراقی
 دوای شەری) باشتر ەنگاوی چوونە پێشەو ە ی دەنا، (یەکیکی) لەو کارەدا دەستی
 خۆی ەشاندبوو بەو ە ی لە ەموویان چاکتر خەلکی لەخۆی کۆکردبوو ەو ە قایمتر
 جیی پێی خۆی کردبوو ەو ە، ئەویش بەم چەشنە بوو:

یەك/ (رادیی)کە ی خۆی کرد بەرادیوی (بەرە ی کوردستانی) توانی بەو ەوی ەو ە
 لەدەرگای ەموو مالیک بدات و جاریکی تر خۆی بەخەلکی کوردستان بناسیتەو ە

ئەمەش ئەوەندەى قازانجى بە(يەكيتى) دەگەياندو نيو ئەوەندەى قازانج بە(بەرە) ئەمەش گۆلئىكى خشكەيى بوو (يەكيتى) لە(بەرە) و لە(پارتى) كردبوو ھەر ئەوەش بوو بەھۆى ئەوھى . يەكيتى) لەو رۆژەوھ تائىستا دەنگى ئەعلامى (زال) دەنوئى.

دوو/ پيش حيزبەكانى تر لەچەند قۆلئىكى جياجياوھ بەھۆى ئەو (مەفرەزانە)ى لەناوچە چۆلكراوھەكان دای بەزاندبوو پەيوەندىيى كرد بەجاشەكان و پياوانى رژىمەوھ بەتايبەتى ئەوانەى كەھەردەمانىك پيشتر پيشمەرگەى ی.ن.ك بوون و لەبەر ھەندىك ھۆى (ھونەرى) تەسلىم ببوونەوھو ببوونە جاش و پياوى رژىم بەمانە (شانە چەكدارەكان)ى بۆ (راپەرىن) ئامادەكرد.

سى/ كاك (مەسعود بارزانى) كرد بەراپەرو بەرپرسى راپەرىنەكە، ئەمەش گۆلئىكى خشكەيى تر بوو يەكيتى) لە (پارتى) و لە(بەرە)ى كردو بەقازانجى خۆى تەواو بوو، ئەويش ئەوھ بوو توانى بەھۆى ئەوھوھ ئەو جاشانە دەمكوت بكات كەلایەنگرى (پارتى) بوون و ناچارىان بكات يا بچنە ناو جەماوهرى راپەريوھوھ يا بیدەنگى خۆيان رابگەيەنن.

لیرەدا ئەو پرسىارە دیتەپيش كەدەلى: بۆ جاشەكان پيوستيان بەراپەرىكى سياسىي ھەبوو؟ لەوھەلامدا دەلىم: كاتىك زۆربەى زۆرى جاشەكان برابوونە ناو كۆھىت بۆ شەركردن ئەوا بەرلەوھى شەركووبدات ھەلئھات و گەرانەوھ كوردستان، ئەگەر رژىم جارىكى تر بگەرايەوھو لەو شەھەدا سەركەوتوو بوايە تەواوى ئەو جاش و سەربازانەى ھەلئھاتبوون دەكردە پىنخۆرى مەرگ، جا ئەوان پيوستيان بەھيژىكى سياسىي ھەبوو بەمەرچىك ئەو ھيژە لە(دەورەى خۆيان) بىت و رابەرى ئەمان بكات تابتوان بەھۆى ئەو رابەرەوھ جەماوهرى خەلك لەخۆيان كۆبەكەنەوھو دژايەتى رژىمى پىنكەن.

لەبەرامبەر ئەوانىش حيزبەكانى كوردستان و مەفرەزەكانى پيوستيان بەو جاشانە بوو تابەھۆى ئەوانەوھ جەماوهرى خەلك راپەرىن و ئەو ناوچانە لەدەستى دەولەت

بکەن کە حکومەت ئەو پەڕی تیایدا لاوازەو بکریته سەنگەری بەرامبەر
 ھەموو ئەمانەش لەرێنگە ی ئەو بانگەوازانەو ھە جیھە جی دە کران کە داوای
 (ناشتبوونەو ھە ی گشتی) دە کردو خەلکی بۆ خۆ ئامادە کردن ھان دە داو داوای دە کرد
 کاری ھەم ئاھەنگی بکەن، جاشەکان لەو ھەم دڵنیابوون کە لە ھەموو کارو
 کردو ھە ی کە ی کردوویانە بە خشراون و کە سیك پەنجە ی خراییان بۆ درێژ نە کات و
 بە خراییش ناویان نابریت، لە بەر ئەو بە دڵسۆزی کاریان دە کردو خۆیان بۆ رۆژ نیک
 ئامادە دە کرد کە فەرمانی کار کردنیان پێرانی گە یەنرا، ئەوان دڵنیابوون لەو ھە ی ئەو
 کارە ی دە ی کەن لە دوو سەر ھەو گەر و دە بە نەو ھ:

یەك/ خۆیان لەو چاوەروانی و ھەر ھە شە ی مەرگە رزگار دە کەن کە بە سەریاندا
 سە پاو ھ.

دوو/ لە کاتی رزگاریدا خۆیان ھەموو کارو بارە کانی دوا رۆژ دە گرنە دە ست و خۆیان
 گەر ھە ی خۆیان دە بن و کە سیك نابیت بە ھیچ شیو ھە ی کە پەنجە ی خراییان لە روودا
 بەرز بکاتە ھەو ناویان بە یی، لە بەر ئەو ھەم باشترین ھیزی (دەر ھەو ھە ی خۆیان
 کە ئاواتە کانیان سەوز دە کات (بەر ھە ی ھەر بۆ ئەو مە بە ستە لە ژیر ھەو ریکە وتن و
 ئامادە بوونی خۆیان نیشاندا، لە سەر ھە کە ی تری شەو ھە (یە کیتی) بە خە یالی خۆی دە توانی
 بەو ھیزی جاشانە ھەم خەلکی ناچار بە (راپەڕین) بکات و ھەم بە لای کە مەو ھ
 ھە ندیک ناوچە ی رزگار کراو بۆ خۆی مسۆگەر دە کات و جار یکی تر دیتەو ھە مە یدان
 و ئاماژە سیاسی ھە کانی خۆی جیھە جی دە کات، ھەم بەم کردو ھە ی ش جە ماو ھ
 لە خۆی کۆ دە کاتە ھەو ھەو خۆی لەو تەنگانە یە رزگار دە کات کە تیی کە وتبوو، ئەو سا
 ئەو بە پستی جە ماو ھەرو جە ماو ھە ریش بە پستی ئەو دە سە لاتینی ئەو تۆ پە یدا بکەن
 بە ھۆ ی ھەو جە ھەو ی رای گشتی کورد بگری تە دە ست، بە مە ش ھیچ نە بی بە شیکی
 کورسی دە سە لاتی سیاسی بۆ خۆی دا بن دە کات، لە بەر ئەو ھەو بوو (یە کیتی) بە ناوی
 (لیبوردنی گشتی و ناشتبوونەو ھە ی گشتی) ی ھەو ھەموو رینگایە کی کۆ کردنەو ھە ی
 جە ماو ھەری بە کار ھیناو باو ھە شی بۆ ھەموو کەس کردو ھەو بە بی جیاوازی کردن و خۆ بۆ

به‌شێ چواره‌م

له‌میژووی گه‌لندا زۆر جار (درۆی ئه‌علام) بووه‌ته‌ هۆی سه‌رکه‌وتن یان تێکشکانی جوولانه‌وه‌یه‌کی کۆمه‌لا‌یه‌تی یا سیاسی، زۆرجاری تریش هه‌ر ئه‌و جوۆره‌ درۆیه‌بووه به‌هۆی ناوبانگ په‌یدا‌کردنی که‌سه‌یکی سیاسی یان نووسه‌ریک یا شاعیریک، له‌لای ئیمه‌ کوردیش ئه‌و (درۆی ئه‌علام) هه‌مان ده‌وری دیوه، یه‌کیک له‌و رووداوانه (درۆی ئه‌علام) ده‌وری تیغادا گیرا (راپه‌ڕین)ی ۱۹۹۱ بوو که‌پاش ئه‌وه‌ی کۆنه‌ چه‌کداره‌کانی (مه‌لبه‌ندی سی)ی (پیش ئه‌نفال) له‌گرتنی (رانیه)دا ده‌وری سه‌ره‌کیان بینی و به‌شوێنیدا کاک (مه‌سه‌عود بارزانی)یش وه‌ک رابه‌ری راپه‌ڕینه‌که‌ (به‌یانیکی شه‌ش خال)ی ده‌رکردو داوای له‌رژیمی عیراق کرد که‌ئه‌وه‌ راپه‌ڕینی خه‌لکی کوردستان خۆیه‌تی بۆ (ده‌سته‌به‌ر کردنی به‌یانی نازاری ۱۹۷۰ و هه‌یچ ده‌ستیکی ئه‌ملاو ئه‌ولا ده‌ستی تیۆه‌رنه‌داوه، به‌داوای ئه‌وه‌دا که‌(رانیه) بووه‌ پێگه‌ی (راپه‌ڕین) زۆر به‌خه‌یرایی راپه‌ڕینه‌که‌ خۆی گه‌یاند ه‌ ئۆردوگای (پیره‌مه‌گروون) و ده‌وروبه‌ری (بازیان)یش پیموایه‌ هۆی سه‌ره‌کی ئه‌و ته‌نینه‌وه‌یه‌ کێشه‌ی خزمایه‌تی خه‌لکی ئه‌و ناوه‌بوو که‌ له‌گه‌ یه‌که‌تردا هه‌یانه، به‌جوۆره‌ (سه‌لیمانی) دا‌برا له‌شاره‌کانی ترو ئه‌مه‌ش بۆخۆی هانده‌ریک بوو بۆ جوولنه‌خستنه‌ ناو شاره‌که‌وه، هاوکاتیش چه‌ند (درۆیه‌کی ئه‌علامی) کاریان کرده‌ سه‌ر خه‌لکی (سه‌لیمانی) تا به‌رابه‌ری (شانه‌ چه‌کداره‌کان) راپه‌ڕن، یه‌کیک له‌و درۆیانه‌ درۆی ئه‌علامی ئه‌ورووبی و ئه‌م‌ریکی بوو به‌وه‌ی (سه‌دام) داوای په‌نابه‌ری کردووه‌ ده‌میک له‌(روسیا) و ده‌میک له‌(هندستان) له‌کۆی و کۆی تری، یه‌کیکی تری درۆکان درۆی (به‌ره‌کی کوردستانی) بوو به‌وه‌ی حکومه‌تی عیراق فه‌رمانی ره‌میکردنی هه‌موو ئه‌و سه‌ربازانه‌ی ده‌رکرد که‌ له‌شه‌ری (کوه‌یت)

هه‌لهاتوون، ئەمەش خۆبەخۆ هەموو ماله کوردێکی دەگرتەوهو هەمووش
 ژراو دەبوون.

ئەم ترسه بەجاریک (سلیمانی) تەقاندەوه، خەلکی لیڤه‌دا بوونه دوو بەش، بەشیکیان
 گیانی خۆی بەخت دەکردو دەستەو یەخە لەگەڵ هیزه‌کانی پاشماوه‌ی (بەعس)دا
 شەری مان و نەمانیان دەکرد، بەشەکه‌ی تریان خەریکی تالان و برۆیی بوون،
 کاتیکیش پێشمەرگه‌کانی (بەرە) گەیشتنه‌ شار هەموو شتیکی له‌ته‌واو بووندا بوو،
 ئەوه‌بوو دوا‌ی رزگارکردنی (سلیمانی) خەلک بەلیشاو پەلاماری هەموو شارو
 ناوچه‌کانی تری دا تا بەرزگارکردنی (که‌رکوک)یش گەیشت.

ئەم تاقیکردنەوه‌یه‌ دەریخت هە جوولانەوه‌یه‌کی کۆمه‌لایه‌تی ئەگەر هاتو لافاوی
 خەلکی (تالانچی) لەگەڵدا ییت هەمیشه‌ سه‌رکه‌وتنی مسۆگەرە، لەراستیدا ئەم
 کردەوه‌ ناشرینه‌ هەر تاییه‌ت بە کورد نییه‌، بەلکو له‌میژووی گەلاندنا غوونه‌ی زۆره‌،
 هەر ئەوه‌ش هۆ بوو بۆئەوه‌ی ئەو راپه‌ڕینه‌ به‌رگه‌ی مانگیکی نەگرت.

ئەویش کاتیکی بۆیان دەرکه‌وت (سه‌دام)و رژێمه‌که‌ی هەر ماوه‌و بەر شالاوی
 دانه‌وه‌، ئێتر بەجاریک کورد سه‌رو مالی به‌جیه‌یشت و به‌ره‌و (تورکیاو ئێران)
 هه‌لهاتن و رایانکرد، لەراستیدا ئەو راکردن و هه‌لهاتنه‌ تیکراییه‌ی گه‌لی کورد
 له‌ترسی درنده‌یی رژیم بوو که‌ تۆله‌یان لیبکاته‌وه‌، چونکه‌ ئەگەر خەلکی کورد
 پێشتر بۆیان دەرکه‌وتایه‌ (سه‌دام)و رژێمه‌که‌ی دوا‌ی ئەوه‌ی کردیان هەر دەمی و
 دواتریش خودی (به‌ره‌ی کوردستان) بوو به‌وه‌ی حکومه‌تی عیراق فه‌رمانی
 ره‌میکردنی هەموو ئەو سه‌ربازانه‌ی دەرکردووه‌ که‌ له‌شەری (که‌هیت) هه‌لهاتوون،
 ئەمەش خۆبەخۆ هەموو ماله کوردێکی دەگرتەوه‌و هەمووش کورکوزراو دەبوون.

ئەم ترسه بەجاریک (سلیمانی) تەقاندەوه، خەلکی لیڤه‌دا بوونه دووبه‌ش، بەشیکیان
 گیانی خۆی بەخت دەکردو دەستەو یەخە لەگەڵ هیزه‌کانی پاشماوه‌ی (بەعس)دا
 شەری مان و نەمانیان دەکرد، بەشەکه‌ی تریان خەریکی تالان و برۆیی بوون،
 کاتیکیش پێشمەرگه‌کانی (بەرە) گەیشتنه‌ شار هەموو شتیکی له‌ته‌واو بووندا بوو،

ئەمەد پەرزەنگەر دواى رزگارکردنى سەلىمانى خەلك بەلېشاو پەلامارى ھەموو شارو تەيدا تا بەرزگارکردنى (كەركوك) یش گەيشت.

ئەم تەييارکردنەو ەيە دەريخت ھەر جولانەو ەيەكى كۆمەلەيەتى ئەگەر ھاتوو لافاوى خەلكى (تالانچى) لەگەلدەيەت ھەميشە سەرکەوتنى مسۆگەرە، لەراستيدا ئەم کردەو ە ناشرينە ھەر تايەت بەگورد نيبە، بەلكو لەمێژوو ى گەلاندە نمونە ى زۆرە، ھەر ئەو ەش ھۆ بوو بۆئەو ە ى ئەو راپەرینە بەرگە ى مانگىكى نەگرت.

ئەو یش كاتىك بۆيان دەركەوت (سەدام) و رژيمەكە ى ھەر ماو ە بەر شالاويدانەو ە، ئيت بەجاریك كورد سەر و مالى بەجەيشت و بەرەو (تورکيا و ئيران) ھەلھاتن و رايانکرد، لەراستيدا ئەو راکردن و ھەلھاتنە تیکراییە ى گەلى كورد لەترسى درنەيى رژيم بوو كەتۆلەيان لیبکاتەو ە، چونکە ئەگەر خەلكى كورد پيشتر بۆيان دەركەوتايە (سەدام) و رژيمەكە ى دواى ئەو ى کرديان ھەر ئەمىنى و دواتریش خودى (بەرە ى كوردستانى) ئەچیتە خزمەتى و ماچ و مووچى دەكەن ھەرگیز غيرەتى (راپەرین) ى نەدەبوو، ئەو ەبوو دواتر راکردن و ھەلھاتنە بۆ كورد بەباش گەراو كورد لەلایەن (ولایتە ى کگرتوو ەکان) ەو خراپە ژیر چاودیری دەسەلاتى ئەمريکا ە، ئەو ەش بۆ ى بوو نيمچە سەر بەخۆيبەك و لەدەسەلاتى رژيم دابرا.

ئەمە حىكايەت نەبوو، ئەمە گيرانەو ەيەكى كورتى ئەو راستيانە بوو كەزۆر بەخیرایى بۆنمونه ھیتامنەو ە بۆئەو ى لەدواييدا ھەندىك بەلگە ى تيدا دەستنيشان بەكەم تالیبەو ە ئەو رۆژە دیارى بەكەم كەھەموو شتىكى تيدا (پيس بوو) كەئەو یش رۆژى (راپەرین) ى ۱۹۹۱ و ئەم ئیستايە ى لەسەر دەژى و ئەم ئیستايە ى تيدا بەرھەم ھات و ئەيكەم بەجینگە ى قسەلەسەر کردنەكەم، وەك پيشتر گيرامەو ە و نامازەم پینکرد ھۆ زۆر بوون كەئەو (پيس بوون) ى رۆژەيان بەرھەمەيناو خستيانە ملی گەلینكى لیقەوماوى و بى دەسەلاتەو ە، دەتوانم بلیم ئەم ھۆيانە ھەرە گرنگە كانیەتى:

یەك/ ناسیاسیەتى (یەكیتی) كەبونىكى گەرە ى لەمەيدانەكەدا ھەبوو ئەو یش بەھۆ ى ئەو ى ئەو بالانە ى ناو یەكیتی لەبنەرەتەو ە سەر بەخۆبى سىاسى و فيكرى خۆيان

بەلکو شتێک بوون و دەرەق رۆژگار قووت کرابوونەوه، بەلگەش
 یەکەلاوکردنی (خەتی گشتی و بزووتنەوه) بوو لەسالانی هەشتاکاندا بۆ
 دروستکردنی (شۆرشگێڕان) کە ئەمە لەفەرەهەنگی بەسەرھاتی کۆمەلایەتیدا نییە
 نەبوو، ئەگەر راست بێت رێکخراویکی سیاسی نوێنەری چینیکی کۆمەلایەتی بکات
 تێکەڵکردنی دوو رێکخراو واتە تێکەڵکردنی دوو چین، شتی واش لەدنیادا نەبوو،
 دواتر کە یەکیتی تەواو لاواز ببوو هاتن (کۆمەڵەو شۆرشگێڕان)یشیان تێکەڵ کردو
 بوونە (یەکیتی) ئەم جۆرە تاکتیکە سەپرو بێ بناغانە هەر لەسەرەتاوە (یەکیتی) کرد
 بوو هێزێکی چە کەداری رووت و هەموو شت ملکەچی چەک بوو، چەک هەلگریش
 لەسەر وی کادری سیاسییەوه بوو، لەهەموو شتێکیشدا (یەکیتی) بەچەک وەلامی
 هەموو شتەکانی دەدایەوه، تەنھا (یەکیتی) لەزمانی چەکی دەزانی و هەر لەبەرئەوه چ
 لە(راپەرین) و چ دواتریش (یەکیتی) خۆی بەراپەریکی چە کەداری زانیوە و تازە بەم
 (پیری)یەش فێری پلاوخواردنی سیاسەت ناییت و دەست بۆ لووتی دەبات.

دوو/ دواى ئەنفالەکان ئەوہی ناوی پێشمەرگەو پێشمەرگایەتی بوو کۆتایی پێھات و
 ئەو خەڵکە مایەوه هەر گێز نەیان دەتوانی ئەو رۆژگارە بۆ دواوە بگێرێنەوه و بەو مانایە
 ببنەوه بەپێشمەرگە، تا دنیا بەدوونیا بەھەر خۆشیان بلێن پێشمەرگە، هەر ئەوہش
 بوو وایکرد (راپەرین) جگەوہی بەدەستی رابەرێکردنی . شانە چە کەدارەکان)وہ بێت
 و ئەوان لەگەڵ دووژمن شەر بۆ خەڵک بکەن و بەرەو سەرکەوتنی بەرن.

سێ/ ئەگەر (سەدام) پەلاماری کۆھیتی نەدایەو خۆی دووچارى ئەو تێکشکانە
 نەکردایە هیچ پیاویکی نازای کورد (ئەگەر کلاوہ کەى خدرى زیندە)یشی لەسەردا
 بووایە بەخەویش نەیدەتوانی سەر بەم کوردستانەدا بکاتەوه، مەگەر بەعەفوات
 تەسلیم ببوایەوه، ئەمەش بەلگەگێھەکی ترە بۆئەوہی پێشمەرگایەتی لەدواى
 ئەنفالەکانەوه بەسەرچوو، هەرچی هەبوو نەبوو لەو سەنگەرە رووخواوەدا لەگەڵ
 تەفەنگیکی شکاودا بەجێ هیشت و خۆی و سێبەرە کەى هەلھات و رویشتن.

چوار/ ئەو راپەرینە لە ۱۹۹۱ دا کرا بەزەبری ترس و نەخشەدانانی ئەسکەری بوو،

لهزۆر دروستکراو له ناخی تینگه‌یشتن و قه‌ناعه‌تی خه‌لکیه‌وه نه‌بوو، نه‌گه‌ر له‌هه‌ر سهر‌چاوه‌ی بگرتایه‌و به‌قه‌ناعه‌ته‌وه کاری بۆ بکرایه‌و نه‌خشه‌ی سهر‌که‌وتنی سیاسییانه‌ی بۆ له‌به‌رچاو بگرایه‌ ئه‌وا ئه‌وسا به‌شیه‌یه‌ک ده‌بوو که نه‌(راکردن)ی به‌کۆمه‌لی لێده‌که‌وته‌وه و نه‌دزی و تالانی ناشیرینی ده‌کردو نه‌هه‌یزکی ناواقیعی رابه‌رایه‌تی ده‌کردو دوا‌رۆژی خۆی له‌سهر بینه‌ ده‌کرده‌وه و کۆمه‌لگاشی به‌م ده‌رده‌ ده‌برد که‌تیی که‌وتوه، به‌لکه‌ به‌یه‌چه‌وانه‌وه سیاسییانه‌ مامه‌له‌ له‌گه‌ل هه‌موو رووداوه‌کان ده‌کردو به‌شیه‌یه‌کی ره‌واو گونجاو به‌سهر‌که‌وتنی ده‌گه‌یانده‌و نه‌یده‌هه‌شت تۆزی ناشیرینی پێوه‌ بنه‌یشه‌ته‌وه و کۆمه‌لگه‌کەشی له‌به‌ر رۆشنایی و جوانی ئه‌و سهر‌که‌وته‌دا بینه‌ ده‌کرده‌وه و مرۆقه‌کانی به‌ره‌و ئومێدو گه‌شانه‌وه ده‌برده‌و ژبانی له‌هه‌موو ناهه‌موارییه‌ک پاك ده‌کرده‌وه و حه‌قیقه‌ته‌کان بۆخۆیان ده‌دوان.

به‌شی پینجه‌م و کۆتایی

یه‌که‌م چه‌پکه‌ گۆلی دیاری ده‌ستی دیکتاتۆریه‌تی (به‌ره‌ی کوردستانی) به‌گشتی و (یه‌کتیی) به‌تایبه‌تی بۆ خه‌لکی شاره‌کان په‌لاماردانی (شوراکان) بوو ئه‌گه‌رچی ئه‌و (شورانه) خه‌لکانی که‌م نه‌زموون و (کتیی) سه‌ره‌رشتی ده‌کردن و ره‌فتاری منالانه‌یان ده‌نوان، به‌لام له‌راستیدا ویستی خه‌لک دروستی کردبوون، له‌به‌رچی چه‌کداره‌کانی (به‌ره‌ی کوردستانی) به‌گشتی په‌لاماری (شوراکان)یان داو نه‌یان هه‌یشت به‌رده‌وام بۆ؟ من له‌وه‌لامی ئه‌م په‌رسیاره‌وه به‌ره‌و ناخی باسه‌که ئه‌رۆم و ده‌لیم: هه‌رچه‌ند مه‌به‌ستی په‌لاماردان و لێدان و سه‌رکه‌وتکردنی (شوراکان) به‌رواله‌ت بۆ رازیکردنی دلی ئه‌م‌ریکا و ئه‌ورووپا بوو وه‌ک (د.فوناد مه‌عسوم) چه‌ند سال له‌وه‌وه‌ده‌وا درکاندی، به‌لام له‌جه‌وه‌هدا بۆ خۆفه‌رزکردن و ده‌سه‌لات به‌ده‌سته‌یه‌یان و (به‌ره‌لایی) دروستکردن بوو تائه‌و چه‌کدارانه‌ به‌و هۆیه‌وه ریگه‌ بۆ نیازو مه‌به‌سته‌ شاره‌وه‌کانی خۆیان خۆش بکه‌ن و قه‌زابه‌کی ئازاد پینکه‌یه‌ن بۆئه‌و نیاو

مه‌به‌ستانه‌ی له‌دوای ئەنفال و له‌رۆژانی ئاواره‌بیدا له‌دل و ده‌روونی دهر به‌که‌یاندا
 ره‌ی کردبوو که به‌ئاوته‌وه بوون رۆژێک دایته‌وه‌وه ده‌سه‌لات بکه‌ویته‌وه
 ده‌ستیان و به‌دلی خۆیان تۆله‌ی ئەو رۆژه تال و ناخۆش و پر له‌نه‌بوونی و بێ
 ده‌ره‌تانیه‌ی چه‌شتبوویان به‌(ده‌قات) بکه‌نه‌وه‌وه تاده‌شتوانن هه‌م خۆیان (م) بکه‌ن و
 هه‌م خۆیان (پ) بکه‌ن و هه‌م خۆیان (س) بکه‌ن، به‌و جو‌ره دروشمه‌کانی
 (خۆم‌کردن) و (خۆپ‌کردن) و (خۆس‌کردن) لای هه‌ر چه‌کداریکی (به‌ره‌ی
 کوردستانی) به‌گه‌وره‌وه بچووکیانه‌وه به‌رۆژانی راپه‌رینه‌وه روونوئاشکرا دیاربوون و
 خه‌لکی کوێریش ده‌یینین که‌چیان کردو چییان ده‌برد، به‌تایه‌تی ئەوانه‌ی
 له‌را‌بردوودا له‌کاره‌ساتی (هه‌له‌بجه) و شوینه‌کانی تر‌دا له‌م کرده‌وانه ر‌اهاتبوون هه‌ر
 باسیان نا‌کریت چۆن (لووشده‌ر) ێک بوون، من دل‌نیام را‌کردنی به‌کۆمه‌لی خه‌لکی
 کوردیش بۆ ئەوه دروستکرا تادروشمه‌کانی (خۆم‌کردن) و (خۆپ‌کردن) و
 (خۆس‌کردن) ی بێ په‌رده‌پۆش بکریت یه‌کیک له‌و به‌لگانه‌ی راستی ئەو قسه‌بهم
 ده‌سه‌لبێتی ئەو (به‌لگه‌نامانه) ی کاک (عومهر فه‌تاح) ه که‌خۆم له‌رۆژنامه‌ی
 (هه‌لۆیست) ی ژماره (١٨) ی سالی ١٣٠٥ بلاوم کردنه‌وه، هه‌روه‌ها به‌نده له‌ناو
 ره‌وی خه‌لکی به‌کۆمه‌ل را‌کردوودا به‌ناشکرا هه‌ستم به‌و ده‌سته ده‌کرد که‌خه‌لکی
 هانده‌دا تازۆرترو زووتر رابکه‌ن و له‌کوشنی به‌کۆمه‌ل دوور بکه‌ونه‌وه‌وه سه‌ریان
 سه‌لامه‌ت بێت.

پاش ئەوه‌ی کراو برا خه‌لکی به‌په‌شیمانیه‌وه ورده‌ورده به‌ره‌و شارو مالی خۆی
 گه‌راپه‌وه‌وه ته‌نها له‌و را‌کردنه‌دا یه‌ک (ده‌سه‌کوت) یان به‌ده‌ست هێنا ئەویش
 دیاریکردنی هێله‌کانی پاراستن بوو له‌لایه‌ن ولاته یه‌کگرتووه‌کان و ئەم‌ریکاوه
 به‌مه‌ش جو‌ره دا‌بران و نیمچه جیابونه‌وه‌یه‌ک بۆ ناوچه‌کانی کوردستان بێکهات،
 ئەوه‌ش جاریکی تر هیوای له‌دل و ده‌رونی خه‌لکی‌دا سه‌وز کرده‌وه، به‌بێ ئەوه‌یش
 هیه‌ج ده‌سه‌لاتێک رابهریان بکات و به‌رنامه‌ی گوزهرانی ژانیان به‌سه‌ردا فه‌رز بکات
 ئەوان بۆ خۆیان هه‌موو شتیکیان به‌بێ هیه‌ج (موقابیل) و هیه‌ج (مووجه) و ده‌سه‌کوتێک

بە گەن له گەن ئەوێ بەدیاری چاویانەوێ خەلکانی (بەرەوی کوردستانی) بەرزەیان بەردنی تالانی و خەباتی (ئەودیوکردن) دەداو وەستانیان نەبوو. دواى ئەوێ لیبوونەوێ هەموو شتێک بڕایەوێ کۆتایی هات و بەتەواوی (مېبوون) و (پېبوون) و (سېبوون) ئەوسا هاتن دەروازەى حەوشە گەورەى حەزبایەتییان خستە سەرپشت بۆ خۆ قەرەبالغ کردن و جەماوەر پەیدا کردن و نامادە کردن بۆ خەباتی زۆرانبازی لە گەن یە کتریدا.

هەموو دەزانین لەناوچەى (سۆران) دا (بە کیتی) لە بەر هەندى هۆی تایبەت لە هەموو حەزبەکانی تر زیاتر بە (پارتی) یشەوێ جەماوەریکی زۆر زەبەندى لى کۆببوو، ئەو جەماوەرەش زۆر بەى خەلکی گەنج و منالکار بون تا چاوی برى دە کرد سەوز دەچوونەوێ.

لای هەموو حەزبەکان هێچ مەرج و خال بەندیەک بۆچوونە ناو حەزب لە بەر چاوی نەگیرابوو، جگە لە مەرجی خۆزۆر کردن، چونکە حەزب حەزبى جەماوەر بوو، (بەیس و بەپاکەوێ)، (بەخراب و بەچاکەوێ)، بەداس و بەباشەوێ)، (بەجاش و بەئاش) هەوێ هەر دەهات و خۆی بە حەوشە گەورەى حەزبدا دە کردو دەبوو کورى حەزب و مالى حەزب و پیاوی حەزب و ئاوی بێنەو دەست بشۆ، لە هەر پەرتى ئەو خۆ قەرەبالغ کردنەدا، هەوای لە خۆبایی بوون و ئارەزووی کورسی دەسەلات پەیدا کردن کەوتە کەلەى سەرانی (بەرەوی کوردستانی) یەوێ داخواری دروستکردنی (پەرلەمان) و (حکومەت) و شتی وا هاتە ئاراوێ و شەرەپەرۆ شەرەقین و یە کتر بوغزاندن هاتە پێش و هەرچی هیوایەک زووتر خەلک هەبوو درایە بەر شەق و سەر جەم کۆمەلگە کەش بەزۆر بەرەو دووبەرەکی و تیکوینیکدان راپێچ کراو (پەرلەمان) یکی (دوورەگ) و (حکومەت) یکی (هار) قوتکرایەوێ کە ئەنجامە کەى بە شەری برا کۆزى و دوو کەرتکردنی کوردستان و وێرانکردنی کەسیتی مرۆفی کورد دواى هات.

لە ساتەوێ ختیکى وە هاداو لە سایەى پاز دە سال دەسەلاتى ئێرەو ئەوێ داو لە ماوێ پاز دە

فهرمانره وای چ له مبهرو چ له و بهردا به جیی خوی ده زانم روو بکه مه
 دژولاو بلیم: که ته شریفتان هینایه وه له بری گه وره کردن، بچوو کتان کردینه وه.

که هاتنه وه وهك داگیر که ران هاتن نیشتمان که تان داگیر کردینه وه وه له سه رتان نووسی
 ولاتیک بو کری، که گه پانه وه دزو جهرده ی دنیاتان تی بهرداین ته نانه ت کاسه ی
 سه رو رهنگی رو خسارو گلینه ی چاوشیان لی دزین، که گه پانه وه هه رچی هه تیوه ی
 دنیا بوو له ئیمه تان کرد به قاره مان و تیکۆشه رو کۆلنه ده ر، که گه پانه وه
 کۆمه لگه که تان شیواندین و خیزانه کانتان تیکداین و براو کس و کاره کانتان له بهر
 چاوه ر هه ش کردین.

که هاتنه وه به پۆل کو رو کالی ئه م ولاته تان فریودا تابه ره وه هه نده ران ره و بکه ن.
 که هاتنه وه هیوا براتان کردین و حه زه کانتان تال کردین و ژیانان ناخۆش کردین.
 که گه پانه وه سه رسوال که ره کانتان لی کردین به ملیۆنه رو به خاوه ن ته لارو باخ و
 باخات.

له و رۆژه وه گه پانه وه رۆژ نییه له زمانی ئیستگه ده م شه رو له چاوی رۆژنامه
 رووزه رده کانه وه به رده وام برینی شه هیده کان نه کولینه وه، له ورۆژه وه چه قوی درۆ
 له ملی ئیمه ده سوون، له ورۆژه وه بی ده رتانی ده که ن به مالی ئیمه و بو خۆشتان
 ناسووده ده ژین، له ورۆژه وه ناگری ترسه کانی خۆتان به سه ر ئیمه دا ده کوژینه وه بو
 خۆشتان باده ی نازادی هه لده ده ن، له ورۆژه وه ئیوه لی ره ن گه رده لوولی دوو دلپتان
 له ده شتی بریوی ئیمه دا هه لده که ن بو ئه وه ی به سه ری ره حه ت خه ونی خۆش بینن.

له ورۆژه وه لی ره ماونه وه ئه وه پیمان ناخۆش بوو کردتان و ئه وه دلمان پیی خۆش
 بوو بردتان، شوین نه ماوه نارنجۆکی رقی ئیوه ی تیا نه ته قی بیت، کات نه ماوه رمی
 کینه ی ئیوه ی پیا نه چه قیییت، له ورۆژه وه ئیوه لی ره ن هه رچی جوانی سه رووشت
 هه بوو به ده سته ناشرینی لیخن کرا، ئه سته ره ش به به رزیوه داگیرا، دره ختی شادی
 هه لکۆلرا، ته نانه ت رووباری خۆزگه ش ویران کرا، ته نانه ت شه عیره ش کوژراو مانای
 نووسین خنکیتراو میژووی ئاوه ژوو کرایه وه، ته نانه ت بو بلا و کردنه وه ی

واری) و تیکدانی رهوشتی (پهروههده) ش هاتن بهدهستی نهنفهست
نورههانی عهبهسوور) تان لهجیی (ئهلف و بی) یهکهی (بالدار) قووتکردهوه،
لهدواجار ئهپرسم لهولاتیکی وهها شیواودا کهدز پاسهوانی دهکات و خوڤرووش
پیاسهی تیا دهکات و درۆزن شیوهنی لهسهه دهگیریت، (سههری کام ناپیاو لهجی پیی
کام ناپیاوی تر دادهنری؟!).

ژماره (٥٠٢٧) دوو شه مه مه (٢٠٠٩ / ١١ / ١٦)

بۆچی پلینیۆم دۆسیی سهرکردایه تییه جیابووهرانی به یه کجاری داخست؟ نازاد جندیانی:

بهشی یه که م

پلینیۆم * به تیکرای دهنگ دۆسیی ئەندامیتی ئەو مه کتەب سیاسی و سهرکردایه تیانه یه کیتی داخست، که به ویستی خۆیان له یه کیتی چوونه دهره وه و چوونه پال لیستیکی رکابه ری یه کیتی، که سهرۆکی ئەو لیسته ش رایگه یاندووهر ئەوان ئیستا خۆیان به بزوتنه وه یه کی جیاواز ئەزانن و یه کیتیان بۆ خاوه نه کانیان جیهیشتووهر.

مانه وه یان ته کتیک بوو نه ک ستراتیژ

یه کلایکردنه وه ی چاره نوسی ئەو چهند ئەندامه ی ربه رایه تی یه کیتی، به جۆریک له جۆره کان، یه کلایکردنه وه ی کاری ئاینده ی یه کیتی بوو، بۆیه چیت دواخستنی هه لهنه گرت، به تایبه ت که له چهند سالی رابردوودا، ده یان دهره فته بۆ ئەوه ره خسا و ده یان هه ولئی جۆراو جۆر له لایه ن یه کیتییه وه دران تا ئەو کیشه یه به مانه وه ی ئەوانیش، له ناو خودی یه کیتیدا، چاره سهر بکریت، به لام ئەوان نه دهره فته یان به هیند وه رگرت و نه هه وله کانیشیان بۆ ئەو مه به سه ته ئیستیغلال کرد، ئەمه ش ته نیا ئەوه ی لیده خویندرا یه وه که ئەو سهرکردایه تیانه، چ ئەوانه ی زوو له پۆسته کانیان کشانه وه و چ ئەوانه ش تا چهند رۆژیکیش دوا ی پرۆسه ی هه لبژاردنه کان له ناو یه کیتیدا مابونه وه، مانه وه ی خۆیان له ناو یه کیتی و بگره مانه وه و پاراستنی یه کیتیان وه ک مه سه له یه کی تاکتیکی ته ماشا نه کرد و مامه له یان له گه ل نه کرد، بۆ مه سه له یه کی تری ستراتیژی، جیاواز، که ئەویش دامه زراندن ی حزبیك، یان بزوتنه وه یه کی جیاووهر.

گه رچی له و کاته وه که ره وتی گۆران ، وه ک ریکخراویکی دایکی بزوتنه وه ی (گۆران) له مانگی (ده) ی ٢٠٠٨ دا راگه یه ندرا و دواتریش لیستی جیاواز و

سەر بە خۆ ته‌نزیراتی بۆ کرا و بوو به واقع، له ناو ریزه‌کانی یه‌ کیتیدا گه‌فو گۆ
 له‌نیۆ دوو ره‌وت ده‌ستی پێکرد.

ره‌وتێکیان هه‌موو تیز و بۆچوون و هه‌ولێه‌کانی بۆ ئه‌وه‌بوو که یه‌ کیتی سه‌ره‌رای
 جیاوازی بیروبو‌چونیش به‌ یه‌ کگرتوویی ب‌م‌ینیته‌وه، که هه‌فالان سه‌کرتیری گه‌شتی و
 جیگرا‌نی سه‌کرتیری گه‌شتی و زۆرینه‌ی ئه‌ندامانی مه‌کته‌بی سیاسی و سه‌رکرده‌یه‌تی و
 کاده سه‌ره‌کیه‌ه‌کانی یه‌ کیتی و ئاسته‌کانی خواره‌وه تری یه‌ کیتی، خاوه‌نده‌ریه‌تی ئه‌و
 ره‌وته‌یان ده‌کرد.

ئاراسته‌ی دوو ره‌وته‌که

ره‌وتی دووه‌میش، ئه‌و ره‌وته‌بوو که نه‌وشیروان مه‌سته‌فا سه‌رکرده‌یه‌تی ئه‌کرد و له
 ماوه‌یه‌کی زۆر پ‌یشوو تر له‌ رووداوه‌ زانراوه‌کانی ئه‌و مه‌سه‌له‌یه‌ نه‌خشه‌ رینگای بۆ
 ئه‌وه ک‌یشابوو که یان یه‌ کیتی کۆنترۆڵ بکات یان تینکی بدات.

به‌واتایه‌کی تر دوو ره‌وت له‌ م‌لم‌لاییدا بوون، ره‌وتی پاراستن و مانه‌وه‌ی یه‌ کیتی و
 ره‌وتی ت‌یکدانی یه‌ کیتی یان له‌ باشترین حاڵدا ده‌سته‌سه‌راگرته‌ی.

ره‌وتی پاراستنی یه‌ کیتی، سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ی که می‌ژوو‌یه‌کی له‌به‌رده‌ستدا بوو له
 ناسینی ره‌وتی دووه‌م و هه‌ولێه‌کانی ر‌یبه‌ری ئه‌و ره‌وته‌ بۆ ت‌یکدانی یه‌ کیتی، به‌لام
 هه‌مدیسان، راست یان هه‌له‌، به‌پ‌یشوودر‌یژه‌یه‌کی زۆره‌وه رووبه‌رووی ره‌وتی ت‌یکدانی
 یه‌ کیتی ئه‌بووه‌وه و هه‌ولێه‌ی ئه‌وه‌ی ئه‌دا که خاڵه‌ هاوبه‌شه‌کان له‌سه‌ر حسابی خاڵه‌
 ناکۆکه‌کانی نیوان هه‌ردوولا پ‌تر بکا و ده‌رفه‌ت بۆ مانه‌وه‌ی کاره‌کنه‌ره
 سه‌ره‌کیه‌ه‌کانی ره‌وتی دووه‌م له‌ ناو یه‌ کیتیدا به‌ کراوه‌یی به‌یلته‌وه.

له‌و رۆژه‌وه نه‌وشیروان مه‌سته‌فا، ده‌ستی له‌پ‌ۆستی خۆی له‌ناو یه‌ کیتیدا ک‌یشایه‌وه به
 کرده‌وه بناغه‌یه‌کی بۆ بزوته‌وه‌ی گۆران دانا، که ورده‌ ورده‌ ناستی پ‌لانه‌که‌ی بۆ
 ت‌یکدانی یه‌ کیتی به‌ره‌و سه‌روتر هه‌له‌ ک‌یشا، تا کار گه‌یشه‌ بلاو کردنه‌وه‌ی به‌یاننامه‌ی
 نه‌ینی و هه‌روا دامه‌زراندنی ره‌وتی گۆرینی دیموکراتی له‌ مانگی (١٠) ی ٢٠٠٨

ئەو ئەو رووداوە مەملەتیکەیی گەیانە خەلیکی ترسناک، کە یەکیتی لە دوورپانیکیدا یان ئەوەتا ئەبوا یە مل بەدات کە یەکیتی بەوشیوە تاکتیکانە هەلا هەلا بێ، یان ئەبوا یە بەشیوەیەکی یە کلاکەرەووە لە بەرامبەر ئەو کارە کتەراندەدا بوەستیتەووە کە رەوتی دوو هەم بۆ مەبەستیکێ تاکتیکی هینابونییە واجیە.

بە واتایەکی تر سکرێتیری گشتیی و لە گەلێشیدا زۆرینەیی مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتی و کادەرەکان و قاعیدەیی یەکیتی ئەبوا یە بەو رەوتە بێن ستۆپ، چیت ئەو یارییە مەترسیدارانەتان لێ قبول ناکەین، چیت رینگاتان پێنادەین بە ناوی یەکیتی خۆیەو، یەکیتی تەفروتونا بکەن، بۆیە مەکتەبی سیاسی رۆژی ۱۰ / ۱۰ / ۲۰۰۸ لە کۆبونەوویەکی خۆی و لە رێی دەنگدانەو، برپاری دەرکردنی ئەو چوار کادەرە دەرکرد کە لەو پلانەدا کرابونە واجیە.

ئەم هەنگاوەی مەکتەبی سیاسی یەکیتی، یە یامینکی روون بوو بۆ نەوشیروان مستەفا و هاوڕێکان کە نیت سەر دەمی یاریکردن بە یەکیتی کۆتای بێ هاتوو، سەرەرای ئەو یە کە روون بوو ئەو پیلانە کێی لەپشتە و ئامانجەکانی چین، بەلام هیشتا سەرکردایەتی یەکیتی، بە تاییەتی هەقان سکرێتیری گشتیی، دەرگاکیان بە کراو یە هیشتنەو، هەر ئەمەش وایکرد لە ناو ریزەکانی یەکیتیدا گلەیی لە هەقان سکرێتیری گشتیی بکری و باس لەو بکری کە داخۆ بۆچی لە چارەکردنی ئەو دۆسی ترسناکەدا یە کلاکەرەو، نییە، بێگومان هەموو یەکیتی لەو ئەگەشت کە بۆ سەرکردایەتی وەک هەقان مام جەلال ئاسان نەبوو، تا دوا دەر فەتیکێ بچوکیش مابێ دەستبەرداری ئەو هاوڕێ دیرینانەیی خۆی بێت.

بە تاییەتی کە پێر لە ماو یە سی سالی کارکردن لە گەل نەوشیروان مستەفا، دەیان جار زویر بوون و خۆلەکار و ئەرک کێشانەو یە ئەو ی دی بوو، لەو هەل و مەر جەدا بوو کاتیک سکرێتیری گشتی پرۆژەیی لیک جیاکردنەو یە حزب و حکومەتی راگەیان، بەلان وەک خۆشی لە پلنیۆم ناشکرای کرد، پێش ئەو ی پرۆژە کە رابگە یەنێ بۆ نەوشیروان مستەفای نار دبوو و رای پرسییوو، ئەویش هەندیک تییینی

مستبوه سەر، ناردنی ئەو پرۆژەیه خۆی لەخۆیدا دەستپێشخەرییه کی تر بوو
 نزیك بوونهوه، چونکه نهوشیروان مستهفا خۆی وا ناساندبوو که خوازیری
 چاکسازی و ریفۆرمه وای نیشان ئەدا که گوايا ئەو لهپیناو ریفۆرمدا ململانێکهی
 له گهڵ سکرێتیری گشتیی و براده رانی تری سەرکردایهتی و مه کتهبی سیاسی دهست
 پیکردوو، ناردنی پرۆژه که بۆ ئەو، ئەو په یامه بوو که به داخه وه ئیمه مانانی
 راگه یاندنیش له وه ختی خۆیدا په یمان بهو په یامه گرنکه نه برد که له پشت ناردنی
 پرۆژه که وه بوو بۆ نهوشیروان مستهفا، په یامه کهش وهک وتمان، ئەوه بوو که
 نهوشیروان مستهفا بلی: تۆ به ردهوام ئەوه ئەللیته وه که یه کیتی پیوستی به
 چاکسازییه، دواتریش وت، سیسته می سیاسی کوردستان پیوستی به چاکسازییه،
 که به بۆ چوونی پسپۆر و شارهزایان لیکجیا کردنه وهی دهسته لات ته کان و
 لیکجیا کردنه وهی دهسته لات ی حزب و حکومت ههنگاوی یه که می ئەو
 چاکسازییه که ئەبیت له سیسته می سیاسیدا رووبدا، مام جهلال به ناردنی
 پرۆژه که ی ئەو ئەو په یامه ی دایه که: ئەگەر هه موو مه به ستیکی تۆ، چاکسازییه،
 وه ره ئەوه پرۆژه که و با پیکه وه کاری له سەر بکه یین، که رهنگه چۆن له سالی
 ۲۰۰۶ دا پرۆژه ی چاکسازی ناو یه کیتی بهو سپارد، پرۆژه ی چاکسازی سیسته می
 سیاسی کوردستانیش بهو سپاردبا.

به تایبەت که ته وه ره کانی پرۆژه که ی مام جهلال له گه ل ئەو ته وه رانه ی نوسینه کانی
 ئەودا یه کیان ئەگرت ه وه، که له و کاته دا له رۆژنامه ی رۆژنامه و سایی سبهیدا بلاوی
 نه کردنه وه و دواتر له نامیلکه ی (ئیمه و ئەوان) دا له ژیر ناو نیشانی حیزب و
 حوکم: ئەزموونی کوردستان له ۴۴- ۵۴ بلاوی کردنه وه نایا ناماژه ی له وه روونز
 هه یه بۆ ئەوه ی رایکی شیت ه وه ناو پرۆسه یه کی یه کیتیا نه؟

ئیمه و ئەوان سهره تا بۆ لیست جیایی

کاک نهوشیروان دوا ی ئەو و تارانە ی ناماژه مان پێیان دا، ئیتر بۆ چونه کانی له

باسکردنی بیرورا و تیزی جیاواز، که ئەبی و ئەشی له ناو یەك حزیشدا بۆچوونی
 از هەبی، گواستنەوه بۆ لێکدانەوه و نوسین دەربارە ی لێک جیاکردنەوه ی
 فیزیکی حزب و لەوبارەیهوه زنجیره نوسینیکی خۆی له ژێر ناویشانی (ئیمه و ئەوان)
 دا دەستپێکرد، بەکارهێنانی دەستهواژه ی ئیمه و ئەوان چیتز نەبوو بێجگه لەوه ی که
 پەيامی ئەوه بدا، ئیتز ئەوان له یه کیتی جیاوازی، لانی کهم ئەوان شتیکن و ئیمه ش
 شتیکی تر، واته بابەتە که ی له هەبوونی بیروبوچون و تیز و خۆریندەوه ی جیاوازه وه
 گەیانده سەر چوارچۆه ی سیاسی جیاواز، ئەو نوسینانە ی بهو ناویشانە وه زهنگیکی
 ترسناک بوو سەبارەت بە ناینده ی یه کگرتووی یه کیتی له ناو مەنجەقی مەملانیکه دا.
 له لایه کی دیکه وه، بالی نهوشیروان له ناو یه کیتیدا، ماوه یه کی زۆر پیش
 هەلبژاردنەکانی کوردستان، قسه و باسیان سەبارەت بە لیستی جیاواز له ناو
 راگەیانده کانه وه گەرم کردبوو، له بەرامبەردا بۆچونی یه کیتی روون و ئاشکرا بوو
 که بۆ هەلبژاردنی پەرله مان و نوێنەرایه تیه کانی ناییت حزبیك به دوو لیستی جیاواز
 بەشداری بکا، چونکه ئەمه پێچهوانه ی پرهنسیپی حزبايه تیه و به مەبهست بێ نا،
 یه کیتی له هەلبژاردنەکاندا شکست بێ دیتی، بۆ ئەو مەبهسته هەلمه تیه کی
 بهرفراوانی راگەیانده یان ئەنجامدا و چونکه هیشتا هەمووشمان به کرده وه له یه ک
 جهسته دا بووین، بۆیه رهتکردنەوه ی ئەو تیزه ناحزییه له ناو ریزه کانی یه کیتیدا
 ئاسان نەبوو، بەتایبهت که ئەوان له روانگه ی هەبوون یان نەبوونی بیرورای نازاده وه
 ئەو تیزه ی خۆیان خستبووه ناو ریزه کانی یه کیتییه وه.

نایشارمه وه که تیگه شتن له مەترسییه کانی ئەو تیزه و ناسی وه ک پلانیکی تر بۆ
 تیکدان، لای هەموومان، هەتا له ئاستی سەرکرده یه تیشدا وه ک خۆی وەر نه گیرا و
 ته ماشا نه ئە کرا.

رهتکردنەوه ی تیزه که وای لیها تبوو سەرده مانیک له سەر قبولکردن یان
 رهتکردنەوه ی تیزه که هەندیک کهس له ناو خۆشدا، یه کیتی یان به سەر دوو به ره ی
 کۆتره کان و هەلۆکاندا دابهش ئە کرد، که ئەمه گوتاریکی نامانجدار بوو بۆ

لێکدانێکی تر و بۆ ناشیرینکردنی ئەوانەى پێیان وابوو که هه‌بوونی دوو لیست
سیاسه‌تی‌که بۆ تێك و پێكدانی یه‌کیته‌ی و هیچی تر ، بۆ ئەوانه‌ی که
به‌راستگاوی بۆنی پیلانه‌که‌یان به‌ ریزه‌کانی یه‌کیته‌ی ئەناساند.

ناپشارمه‌وه ئەو هه‌لمه‌ته‌ی ئەوان، له‌ نه‌بوونی پرۆسه‌یه‌کی هۆشیاری دارپێژراودا،
گومان و دوودلی و دل‌ه‌راوکی له‌ ناو ئاسته‌جیا‌جیاکانی یه‌کیته‌ی دروستکرد، به‌لام
هاوکات به‌ره‌یه‌کیشی دروستکرد که له‌دژی لیستی جیاواز بوه‌ستنه‌وه و به‌لیستی
تێكدانی یه‌کیته‌ی و لیستی شکاندنی یه‌کیته‌ی بیناسین.

ئه‌وسا، واته‌ی دواى ئەوه‌ی یه‌کیته‌ی‌خ‌وازان تیزی لیستی جیاى ئەوانیان خسته‌ به‌ر
مه‌نگه‌نه‌ی گومان و ره‌تکردنه‌وه، ئەوان له‌ گۆرانیکى دراماتیکیدا، قه‌له‌مبازنیکیان
به‌سه‌ر ئەو تیزه‌داو تیزیکی دیکه‌ی ئەلتەرناتیڤیان هینایه‌پێش، که به‌لیستی سه‌ره‌به‌خۆ
ناوزه‌ندیان کرد.

ساغبوونه‌وه‌ی کۆتایان له‌سه‌ر لیستی سه‌ره‌به‌خۆدا، گه‌رچی به‌ره‌سمی له‌لایه‌ن
یه‌کیته‌یه‌وه ره‌تکرایه‌وه، به‌لام هه‌موو کاره‌کنه‌ره‌کانی ئەو ره‌وته‌ یه‌کیته‌یان به‌جی
نه‌ه‌یشت، مانه‌وه‌ی به‌شینکیان له‌ناو یه‌کیته‌ی و هه‌ک دواتر بینیمان بۆ دوو مه‌به‌ست
بوو، یه‌که‌میان: تا بۆیان بکریت کارکنه‌ری کارا له‌ ناو یه‌کیته‌ی بۆ ناو ره‌وته‌که‌یان
رابکێشن و یه‌کیته‌ی دووچاری راته‌کانیکى گه‌وره‌ بکه‌نه‌وه و دووه‌میشان:
له‌وه‌ختیکدا، که‌خۆیان دیاری بکه‌ن له‌ یه‌کیته‌ی بچه‌ده‌ر و دووچاری موفاجه‌ئەمان
بکه‌ن.

له‌و مەلملانیه‌دا، که‌ چەند سالیکی خایاند، به‌رده‌وام ره‌وتی جیا‌بووه‌کان بوو که
وه‌خته‌کانیان هه‌له‌به‌ژارد، به‌رای من ساغ نه‌بوونه‌وه‌ی زوو به‌ زووی یه‌کیته‌ی له‌سه‌ر
دۆسیه‌ی ئەو گرووپه‌، هه‌لومه‌رجیکى خولقاندبوو که‌به‌شێوه‌یه‌کی به‌رده‌وام فاکته‌ری
کات له‌ده‌ست ئەواندا بی، ئەمه‌ش ئەو هه‌له‌یه‌ بوو که دواتر له‌وه‌ختی
هه‌له‌به‌ژاردنه‌کاندا ئەنجامه‌که‌یمان چینه‌وه، چونکه‌ زۆر له‌ فالان و ده‌نگه‌ران بی ئەوه‌ی
به‌رچاویان به‌ ته‌واوه‌تی روون بیت چوونه‌ ناو هه‌له‌به‌ژاردنه‌کان و ده‌نگۆیان به‌ لیستی

انبار و پیشیان وابوو، که ئەوان شتیکی جیاواز نین لە یه کیتی، لانی کهم ئەوانهی بزووتنهوهی گۆران له ماوهی پیش ههلبژاردن و له وهختی بانگهشهی ههلبژاردنیشدا، گوتاری خۆیان به ئاراستهی یه کیتی و به ئاراستهی دهرهوهی یه کیتی تاودا، بۆ ناو یه کیتی، بێجگه له گوتاره گشتیه کهیان، قورسای خۆیان خستبووه سهر رێککهوتنی ستراتیژی نیوان یه کیتی و پارتی، به جۆرێک که ئەو رێککهوتنهیان به تهسلیم بوون به پارتی وینا نه کرد، که بێگومان له یادهوهری خهڵکی کوردستاندا و به تایبتهی یادهوهری ئەندامان و ههوادارانێ دوو لایهنه که ی رێککهوتنه که دا ئەو ساش هیشتا ئاسهواری شهڕی ناوخۆ ههر مابوو، بۆیه خۆیندن له سهر ئەو تهله بۆ ئەوان کارتێکی کارکردنی نهوتۆ بوو نهیتوانی کاریگهری به جیهیلانی، به تایبته که ئەوان گوتاره کهیان له سهر بنهغه ی دروستکردنی مهترسی زالبوونی پارتی دیموکراتی کوردستان دارشتبوو و وایان نیشان ئەدا که ئەو لایهنه ی له رێککهوتنه که دا قازانج نه کا، تهنها پارتیه، بێگومان ئەوان رووی ئەو گوتارهیان کردبووه ناوخۆی یه کیتی، له سلیمانی به پلهی یه کهم و له ههولێر به پلهی دووهم.

دروستکردنی مهترسییه که لای یه کیتییه کان، به تایبته له سلیمانی سهبارهت بهوهی یه کیتی تا ئەو ئاسته بچوک نه بیهتوه گویا سلیمانی سیما سیاسیه که ی به تهواوهتی نه گۆرێ، کهم نه بوو، به تایبته که یه کیتی نهیتوانی پێچهوانه ی ئەو مهسه له یه به سهر رایگهستی کوردا زال بکا، هۆکاری ئەو نهتوانینهش زۆربوون، به لام له هه موویان کاریگهتر ئەو گومانه بوو که ههر له سهره تاوه لهباره ی ئەو رێککهوتنه دروست بوو گوايه رێککهوتنه که بهندی نهیانی و ئاشکرانه کراوی تیا به، وهرنه گرتنهوهی پۆستی سهروکی حکومهتیش له نیوهی دووهمی کابینه ی پێنجهمی حکومهتی هه ریم، ههم ئەو گومانه ی گهوره کرد ههم مهترسییه که، که له راستیدا پاودانی وهرنه گرتنهوهی حکومهتی هه ریمیش له وهخته دا کاریکی ئاسان نه بوو.

نماژه مان بۆ سلیمانی، بۆ ئەوهیه که فاکته ریکی تری بردنهوه ی شه ره سیاسیه کان

بکهینهوه ئه‌ویش هه‌لبژاردنی شونیه، که له‌پای هه‌لبژاردنی ساته‌وه‌ختدا وه‌ک
 سه‌ره‌وه ئاماژه‌م پێیدا، چانسی پێشکه‌وتنی ئه‌وان له سلیمانی زۆرتر کرد.

ئاراسته‌ی دووه‌می گوتاری ره‌وتی گۆران، روو له رایگشتی بوو، به‌جۆرێک ئه‌و
 ره‌وته که ماوه‌یه‌کی زۆر پێشتر له‌سه‌ر ورۆژاندنی شه‌قام و رایگشتی کاری کردبوو
 و شوێنه‌کانی ناره‌زایی و چین و توێژه‌کانی به‌ وردی هه‌لبژاردبوو.

له هه‌له‌بجیه و که‌لار و دواتریش له سلیمانی و هه‌روا پشت به‌ستنی به‌چین و توێژی
 ئه‌وتۆ که ئاسانه‌ ئه‌جولێترین، به‌شێک بوو له تاکتیکی پشیوی نانه‌وه و راهێنانی ئه‌و
 توێژانه له‌سه‌ر ناره‌زایه‌تی ده‌ربهرین و یی به‌خشینی ئه‌زمون پێیان .

هه‌موو ئه‌و خۆپێشانندان و سوتاندن و ویرانکردنانه‌ی له‌و ناره‌زایه‌تیانه‌دا بینیمان،
 ئه‌گه‌رچی بۆ زۆریان زه‌مینه‌ی ماددی ئه‌وتۆ له‌ئارادا بوو که به‌ئاسانی قه‌ناعه‌تی
 ناره‌زایه‌تی ده‌ربهرین دروست بکا، به‌ تایه‌ت سستی و نارێکی پرۆژه
 خزمه‌تگوزارییه‌کان و که‌می کاره‌با و ئاو و خرابی خزمه‌تگوزارییه‌کانی تر و دیارده‌ی
 گه‌نده‌لی و به‌رتیلخواردن و روۆتین.

ره‌وتی گۆران له‌و زنجیره‌ کرده‌وه ناره‌زایه‌تیانه‌ی که هه‌مووی به‌شیوه‌یه‌کی
 به‌رنامه‌ریژکراو ئه‌وانی له‌پشت بوون، له داخستنی زانکۆی ئاینده‌ی سلیمانییدا
 یه‌که‌م سه‌رکه‌وتنی مه‌عنه‌وی بۆ خۆی تۆمارکرد.

له‌و ناره‌زایه‌تیانه‌دا ژماره‌یه‌کی به‌رچاو له ئه‌ندامان و هه‌واداران یه‌کێتیش
 به‌شداربوون، به‌مه‌ش نه‌وشیروان و هاوه‌لانی توانیان په‌رتکردنی ریزه‌کانی یه‌کێتی
 به‌کرده‌وه تاقیی بکه‌نه‌وه و تیایدا سه‌رکه‌وتنی رێژه‌ی وه‌ده‌ست به‌ین.

قۆناعی په‌رتکردنی یه‌کێتی

سیاسه‌تی په‌رتکردنی یه‌کێتی، بۆ گروپی نه‌وشیروان کاریکی سه‌خت نه‌بوو ، چونکه
 له‌ناو هه‌موو ئۆرگانه‌کانی یه‌کێتی که‌سانی کاربه‌ده‌ستی سه‌ر به‌و گروپه‌ هه‌بوون،
 نه‌ک هه‌ر هینده، به‌لکه‌ له هه‌ندێک ناوه‌ندی ده‌سته‌لاتیشدا بگه‌ر و به‌ر که‌سانی
 ئه‌و گروپه‌ بوون، له‌وانه‌ش وه‌زاره‌تی ناوخۆ و فه‌رمانده‌یی هێزی پێشمه‌رگه‌،

هه‌مانی شاره‌وانی سلیمانی و پارێزگای سلیمانی و ده‌یان ئۆرگانی حزبی و
 ئێکە‌ی حکومی تر .

ئەو پەرتکردنە، کە دەمیڤک بوو کاری بۆ کرابوو، بە مانای رای جیاواز نەبوو ،
 بە‌لکو بە‌مانای هە‌ل‌ئۆیست و کردە‌وه‌ی جیاواز بوو، بۆیە ئەو سیاسەتە مە‌ودای تری
 بە‌خۆ‌وه‌ بینی کە زە‌مینه‌سازی لی‌ک‌ت‌را‌زانی رین‌ک‌خ‌را‌وه‌یی دو‌اتری فە‌را‌ه‌م‌ک‌ر‌د .

نە‌وش‌ی‌روان، چە‌ند مانگیڤک پێش هە‌ل‌ب‌ژ‌ار‌د‌ن‌ه‌کانی پە‌ر‌ل‌ه‌مانی کوردستان تی‌ۆ‌ر‌ی‌زە‌کردن
 و تی‌زە‌ر‌دا‌زی‌ه‌کی بۆ لی‌ک‌ت‌را‌ز‌اند‌نی ریزە‌کانی یە‌ک‌یتی دە‌ست پین‌کرد و بە‌مە‌ش
 س‌تر‌اتی‌زیه‌تی ناس‌را‌وی خۆ‌ی لە‌ب‌ار‌ه‌ی چاک‌سازی لە‌ناو حزب گۆ‌ری بە‌ س‌تر‌اتی‌زیه‌تی
 چاک‌سازی لە‌دە‌ره‌وه‌ی حزب (نامی‌ل‌ک‌ه‌ی ئی‌مه‌ و ئە‌وان) .

ئە‌و س‌تر‌اتی‌ز‌ی نو‌ی خۆ‌ی لە‌سەر بناغە‌ی سە‌رنه‌که‌وتن لە‌ چاک‌سازی حزب دا‌ر‌شت
 و لە‌و‌ب‌ار‌ه‌وه‌ دان‌ی بە‌فە‌شە‌لی خۆ‌یدا هێ‌نا لە‌پ‌رۆ‌سه‌ی چاک‌سازی حزب، بە‌لام ئە‌و
 دا‌ن‌پێ‌دا‌نا‌نە‌ی نیشانه‌ی واق‌ع‌یی نە‌بوو، بە‌قە‌دەر ئە‌وه‌ی هە‌ول‌ئێ‌ک بوو بۆ ئە‌وه‌ی
 بە‌ش‌ی‌واز و دەر‌ب‌ر‌ئێ‌کی نە‌رم‌تر دوو ئامانج پین‌کی، یە‌که‌میان: ها‌وسۆ‌زی زۆ‌رت‌ری
 قاعی‌ده‌ی حزب بە‌ تی‌زە‌ تازە‌که‌یدا راب‌ک‌یش‌ین، ب‌ج‌ ئە‌وه‌ی بە‌وه‌ تۆ‌مه‌ت‌بار ب‌ک‌ر‌ئ کە ئە‌و
 ئە‌یه‌و‌ئ یە‌ک‌یتی لێ‌ک هە‌ل‌ب‌وه‌ش‌یت‌ه‌وه‌ .

دو‌وه‌میان: پە‌یام‌ئێ‌کی روون‌تر بداتە‌ دەر‌ه‌وه‌ی یە‌ک‌یتی لە‌یه‌ک‌یتی و دە‌سته‌لات نا‌را‌زی
 بوون، کە رووی کاری ئە‌و ، رووی گوتاری ئە‌و لە‌ نا‌وخۆ‌ی یە‌ک‌یتی نی‌یه‌ بە‌ ته‌نیا،
 بە‌لکو رووی لە‌دە‌ره‌وه‌ی یە‌ک‌یتیشە‌، بە‌ واتایه‌کی تر ئە‌و پە‌یامه‌ بۆ دەر‌ه‌وه‌ی یە‌ک‌یتی
 بە‌و مانایه‌ش بوو کە ئە‌و کاره‌ک‌تەرە‌کانی چالاکی سیاسی لە‌ کوردستان ئە‌گۆ‌ر‌ئ .

ئە‌مە‌ش بە‌خ‌ش‌ش‌ئێ‌کی کە‌م نە‌بوو بۆ ئە‌وانە‌ی بە‌پ‌شت بە‌ستن بە‌ خۆ‌یان لە‌ ما‌وه‌یه‌کی
 نزیک‌دا بتوانن کاره‌ک‌تەرە‌کانی چالاکی سیاسی لە‌ کوردستان، کە سەر بە‌ح‌زبه
 بە‌هێ‌زە‌کان بوون، پە‌را‌وی‌ز ب‌خ‌ن و بە‌چالا‌ک‌وانی سیاسی تازە‌ جین‌گە‌یان ب‌گ‌رنه‌وه‌ .

لە‌ب‌ار‌ه‌ی نا‌وخۆ‌ی یە‌ک‌یتیه‌وه‌، سەر‌کر‌دا‌یه‌تی هە‌ل‌ئۆیستی تری گ‌رت‌ه‌بەر، کە ئە‌توانین
 ناوی بنین هە‌ل‌ئۆیستی رازی‌کردنی ئە‌و گ‌روپه‌ لە‌ناو یە‌ک‌یتی، ره‌وتی ئە‌و رازی‌کردنە‌ تا

رویشت که به ته‌واوی ده‌سته‌لاته‌کانی په‌پیره‌وی ناو‌خۆش به‌زێندران، زۆرترین نمونه‌ی ئەو په‌پیره‌و به‌زاندنه که له‌لایه‌ن مه‌کته‌بی سیاسیه‌وه ئەنجامدرا، دانانی کاره‌کته‌ریکی کارای ئەو گروهه (شهمان عه‌بدولوه‌فا) له‌ ده‌ره‌وه‌ی په‌ره‌نسیه‌کان په‌پیره‌و کرا و کرا به‌ئه‌ندامی کۆمیته‌ی سه‌رکردایه‌تی و ده‌یان برپاری تری له‌و شیوه‌یه‌ش بۆ کادیرانی ئاستی خوارتری سه‌ر به‌و گروهه‌ ده‌رکران، سه‌رکردایه‌تی یه‌کیته‌ی و ئۆرگانه‌کانی خواروتری یه‌کیته‌ی له‌به‌رامه‌به‌ر ئەو جووره بریارانه بیده‌نگ بوون، ته‌نیا بۆ ئەوه‌ی ئەو گروهه قه‌ناعه‌ت بێ بینن که سیاسه‌تی سه‌رکردایه‌تی په‌راویزخستن و وه‌ده‌رنانی ئەوان نییه، ئەو سیاسه‌تی رازیکردنه‌ش هه‌ر دادی نه‌دا و ئەوانی له‌سیاسه‌تی هه‌لاه‌ه‌لاکردنی یه‌کیته‌ی په‌شیمان نه‌کرده‌وه.

سیاسه‌تی رازیکردنی نه‌وشیروان پێش ئەو وه‌خته‌ش هه‌ر دادی نه‌دا، بۆ نمونه مه‌کته‌بی سیاسی یه‌کیته‌ی که پرۆژه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فای بۆ هه‌لبژاردنه‌کان په‌سه‌ند کرد، وه‌ک کاتی خۆشی به‌شیک له‌ ئەندامانی مه‌کته‌بی سیاسی باسیان لێوه‌کرد، زۆر له‌و ئەندامانه به‌و پرۆژه‌یه‌ رازی نه‌بوون، به‌لام دوا‌جا‌ر هه‌قان سه‌کرته‌ری گه‌شتی وای کرد که رووبه‌رووی پرۆژه‌که نه‌وه‌سته‌وه‌ و بۆ هه‌یشتنه‌وه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا له‌ناو یه‌کیته‌ی مل بۆ ئەو پرۆژه‌یه‌ بدن که هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه‌ ئەیانوت پرۆژه‌یه‌کی سه‌قه‌ته‌ و زۆریش له‌ کادر و ئەندامانی یه‌کیته‌ی به‌مه‌ترسه‌یدار وه‌سفیان ئەکرد، دوا‌ی جیه‌جیه‌کردنیشی سه‌قه‌تی و مه‌ترسه‌دارییه‌که‌ی به‌ده‌رکه‌وت و روون بووه‌وه.

ئه‌وسا و ئیستاشی له‌گه‌ڵ بێ زۆرینه‌ی کادیرانی یه‌کیته‌ی به‌جاوی گومانه‌وه‌ ئەیان‌پروانییه پرۆژه‌که، به‌ تابه‌ت دوا‌ی ئەوه‌ی که‌وته‌ بواری جیه‌جیه‌کردنه‌وه‌ و ده‌ره‌نجامه خراپه‌کانی ئاشکرا‌بوون، زۆرینه‌ی کادیرانی یه‌کیته‌ی ئەو پرۆژه‌یه‌ به‌ پیلان ئەزانن.

روونکردنه‌وه‌که‌ی هه‌قان سه‌کرته‌ری گه‌شتی له‌ راپۆرته‌که‌ی له‌ به‌رده‌م پلۆنیۆمدا ۲۹/۱۰/۲۰۰۹ که‌ تیایدا ئاماژه‌ی به‌تیزیکێ دێرینی نه‌وشیروان مسته‌فا‌دا که‌ وتبووی با یه‌کیته‌ی هه‌لوه‌شینه‌وه‌ و شتیکی تر دروست بکه‌ین، راستی ئەو بۆ‌چوونه‌ی کادیرانی یه‌کیته‌ی سه‌باره‌ت به‌وه‌ی پرۆژه‌ی هه‌لبژاردنه‌کان پیلان بووه‌ بۆ

سکالان یان هه‌لوه‌شانده‌وه‌ی یه‌کیٚتی، له‌و تیزه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فاوه‌یه.

به‌رده‌م دوا پلنیۆمی یه‌کیٚتی وتی: له‌ ناو یه‌کیٚتیدا هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه‌ دوو بۆچوونی دژبه‌یه‌ک هه‌بووه، بۆچوونیک که‌ کاری کردوو یه‌کیٚتی بی‌ هیژ بیت، بۆچونه‌که‌ی تریش کاری کردوو که‌ پاریزگاری له‌ مانه‌وه‌ و به‌هیژی یه‌کیٚتی بکا.

ئه‌مه‌ نیشانه‌ی ئه‌وه‌یه‌ که‌ نه‌وشیروان مسته‌فا به‌رده‌وام به‌دوای هه‌لیکی گونجاودا گه‌راوه‌ تا یه‌کیٚتی لاواز و بچوک بکاته‌وه‌ و دواچار هه‌لبوه‌شینتیه‌وه‌.

به‌پیی ئه‌و راستیانه‌ی که‌ له‌ راپۆرته‌که‌ی هه‌قان سکرته‌یره‌ی گشتیدا ناماژه‌یان پیدراوه‌ و به‌پیی ره‌فتار و سیاسه‌ته‌کانی نه‌وشیروان مسته‌فا هه‌لوه‌شانده‌وه‌ی یه‌کیٚتی، ئه‌گه‌ر له‌په‌نای تیز و پرۆژه‌ی چاککردنی یه‌کیٚتیشدا شاردرابیته‌وه‌، ئه‌وا له‌بنه‌ره‌تدا سیاسه‌تیکی رانه‌گه‌ینه‌ندرا و بووه‌ و په‌یوه‌ندی به‌وه‌وه‌ نه‌بووه‌ و نییه‌ که‌ گواپا یه‌کیٚتی، وه‌ک نه‌وشیروان مسته‌فا له‌ نامیله‌که‌ی (ئیمه‌ و ئه‌وان) و له‌ ده‌یان نوسین و لیدوانی خۆی و هاوه‌له‌کانیدا باسیان ئه‌کرد، گه‌نده‌لی له‌جه‌سته‌ی داوه‌ و چاک نابێ و زه‌مه‌ن یه‌کیٚتی تپه‌راندوووه‌.

به‌هشی دووهم

له‌ کۆنگره‌ی یه‌که‌مه‌وه‌ کار بۆ هه‌لوه‌شانده‌وه‌ی یه‌کیٚتی ده‌که‌ن ئه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا بۆچی ئه‌یوه‌یست یه‌کیٚتی هه‌لبوه‌شینتیه‌وه‌؟ ئه‌و یه‌کیٚتییه‌ی که‌ ئه‌ویش یه‌کیٚک بوو له‌ دامه‌زرینه‌راکانی و یه‌کیٚک بوو له‌ که‌سه‌ دیار و کاره‌کته‌ره‌ به‌رچاو و کاریگه‌ره‌کانی و به‌رده‌وام که‌سی دووهم و هه‌نێ جارێش ئه‌وه‌لی موکه‌ره‌ر بووه‌ تیایدا؟ پرسیاړیکی تریش ئه‌وه‌یه‌ بۆچی له‌ دوا یه‌رپه‌ینه‌وه‌، به‌ تایبه‌ت دوا ی کۆنگره‌ی یه‌که‌م ئه‌و رایه‌ی هه‌بوو؟ بۆچی سالانی پێش راپه‌رین ئه‌و رایه‌ی نه‌بووه‌؟ سالانی خه‌باتی شاخ، به‌ حوکمی ئه‌وه‌ی کۆمه‌له‌ بالی سه‌ره‌کی یه‌کیٚتی بوو، به‌

دوای کاره ساتی هه کاری و دوای جیا بوونه وهی بزوتنه وهی سۆسیالستی
 ڕێژمان، له رێی کۆمهله و به هۆی کۆمهله وه که سه رکرده بنچینه ییه کانی زوو
 شه هید بیوون (خاله شیهاب و هه فالانی)، نهوشیروان مستهفا بیوه که سی یه که می
 کۆمهله (سکریتیر) و هه مووشمان ئەزانی که ئەو سه رده مه دهسته لاتی سکریتیری
 کۆمهله هه چی له دهسته لاتی سکریتیری گشتی یه کیتی که متر نه بوو، بۆیه ئەو وه خته
 نهوشیروان مستهفا کیشه یه کی به ناوی دهسته لات هوه نه بوو، به لام دوای راپه رین و
 دوای ئەوهی له یه که مین کۆنگره ی گشتیدا کۆمهله هه لوه شایه وه، ئیتر سکریتیری
 پیشووی کۆمهله بو هه شتته وهی دهسته لات هه کانی پیش راپه رینی خۆی به دوای
 فۆرمیکی دیکه دا گه را، ئەویش ئەوه بوو که له کۆنگره دا زۆرینه ی کورسییه کانی
 سه رکرده تی بگریته ده ست، ئاراسته ی ناو کۆنگره به ویست و دلێ ئەو نه رۆشت،
 هۆیه که شی جزواو جوۆر بوون، به لام به رای من چوار هۆی سه ره کی هه بوون
 (ریزه ندی ئەو هۆکارانه له م وتاره دا مه به ستدار نییه).

یه که میان: زۆر له کادرانی کۆمهله که له ناوه کۆنگره دا بوون، وه ک ریکخراویکی
 مارکس لینینی له وه ناره حه ت بوون که نهوشیروان مشت هفا کۆمهله ی
 هه لوه شانده وه ته وه و دووه میشیان: زۆر له ئەندامانی کۆمهله ئاکار و شتوای
 مامه له ی توندی ئەویان ئەزانی و له وه تیگه شت بوون که بو قوناغی شار که سیکی
 کراوه تر و نه رمز و وردبینز و کاریزماتر پیویسته، که ئەو سیفه ته یان له مام
 جه لالدا ئەبینه وه نه ک له نهوشیروان، بۆیه ئەوانه ی له هه لباژاردنی کۆنگره دا به
 کاندیدی ئەو ناسرابوون، که زۆرینه شیان هی جوگرافیا یه کی به رته سک بوون، دهنگی
 پیویستیان نه هینا، ئەمه یه که م شکستی ریکخراوه یی نهوشیروان مستهفا بوو له دوای
 راپه رینه وه، که بۆی قوت نه چوو، هه ر بۆیه له دوا رۆژی کۆنگره دا، پیش ئەوه ی
 قوناغی دووه می هه لباژاردن ده ست پی بکا، گروپی نهوشیروان ئاژاوه یه کی ترسناکیان
 له ناو کۆنگره دا نایه وه، ئەگه ر حیکمه ت و نه رمی نواندنی مام جه لال و
 له خۆبووردووی هه ندی کاندیدی هه لباژاردنه کانی کۆنگره نه بوایه، که له پیناو

ئەزەرى يەكیتی بەیە كگرتووی له مملانی ههلبژاردنه كان هاتنه دەر وه (بەندەش كك بوو له وان) ئەوا له وه خته وه، كه سەردەمیكى زۆر هەستیارى نەتە وهی و رێكخراوهی بوو، یەكیتی دوو چاری كەرت بوون دەبوو، سێهەمیشیان: ئەوه بوو كه له ناو كۆمەڵەدا كارەكتەرى بەهیزی تری وهك هەفان كۆسەرت رەسول هاتبوونه پیش و شانى له شانى ئەو ئەدا و له قۆناغى یەكەمى ههلبژاردنیشدا دەنگى زۆرىنەى هینا، چوارەمیشیان ئەو هەموو شەر فرۆشتنانه بوو كه له ناو كۆنگرەدا گروپی نەوشیروان بە سكرتیری گشتیان فرۆشت و هەر لەویوه ئەیانویست هەفان مام جەلال بچوك بكەنە وه، كه بۆیان نەچوو هەسەر.

كه باس له كۆنگرەى یەكەم ئەكەین بێ جێ نییه، كه نامازەیهكى خیرا بە وه بەدەین ئەو كۆنگرەیه له كەشوهه وایهكى پر له كیشمه كیشدا بەرپۆه چوو، مملانیكان گەیشته رۆخى تێكچوونی ناوخویى و رەنگ بوو كۆنگرە بەهۆى ئەو كەشوهه وایهكى نەوشیروان و گروپه كەى له وى دروستیان كەردبوو، لەنیوهى رێدا په كى بكهوى، بەلام دواتر لەپشتى كەوالیسە وه و بەهەولئى چەند هەفالیك بارودۆخه كه هێمن كرایه وه، شهو دانیشتیكى نارەسمى و پرۆتوكۆلى لەنیوان نەوشیروان مستەفا له مالى كاك كەرىم مەلا له هەولیر ئەنجامدرا، كه هەر لایهك هەشت كەسى ناو كۆنگرەیان بۆ ئەو دەعوته بانگ كەردبوو، كه وهك دەعوتهى راگەیاندى ناستبوونه وه و رێككەوتنه وهى هەردوولا ناوى دەر كەرد، ئەنجامدرا، بەندە یەكێك بووم له وه هەشت كەسى كه له لایەن هەفان مام جەلاله وه بانگ كرابوون.

ئێستا جێى خۆیه تى جارىكى دیکهش پیرسین ناخۆ: نەوشیروان مستەفا، نامانجى چاك كەردنى یەكیتی بووه، وهك ماوه یه كى زۆر باسى ئە كەرد؟ ئایا نامانجى له تێكدان و هەلۆه شانده وهى یەكیتی هینانه كایهى بەدیليكى كارا تر بووه؟ ئایا مەبهستى له جیابوونه وه و ركبەریتى یەكیتی گۆرین بووه؟ ئایا مەبهستى دژایه تى كەردنى گەندەلى بووه؟ ئایا مەبهستى باشكەردنى یان گۆرینی سیستەمى سیاسى كوردستان بووه؟ یان مەبهستى دەستەلاتى خۆى بووه؟

تیادا نییه که، هه‌م به‌کیتی و هه‌م حکومه‌تی هه‌رێم و هه‌م سیسته‌می سیاسی پێوستیان به‌پیداچونه‌وه و نه‌هێشتنی که‌موکوری و که‌مکردنه‌وه‌ی که‌لینه‌کان و نه‌هێشتنی دیارده‌کانی گه‌نده‌لێه و، کوردستانیش پێوستی به‌په‌ره‌پێدان و بوژانه‌وه‌ی به‌به‌رنامه‌تره و هاو‌لاتیانیش پێوستیان به‌خزمه‌تگوزاری زۆرتر هه‌یه و بودجه و گرێبه‌سته‌کان و زۆر شتی تریش پێوستیان به‌وه هه‌یه که روونتر و کراوه تر مامه‌له‌یان له‌گه‌ڵ بکری، به‌لام ئایا مه‌به‌ستی نه‌وشیروان و گروپه‌که‌ی له‌و مه‌سه‌لانه‌دا کورت ئه‌کرێته‌وه؟ واته ئایا ئه‌وه ستراتیژی نه‌وشیروانه یان ستراتیژه‌که‌ی ده‌سته‌لاتی خۆیه‌تی؟ به‌جۆریکی دیکه، ئایا چاککردنی ئه‌و مه‌سه‌لانه ته‌نیا له‌ریی لاوازکردن و دواچاره‌لوه‌شانده‌وه‌ی به‌کێشیه‌وه وه‌دی دین؟

نه‌وشیروان که هه‌ر له کۆنگره‌ی به‌که‌مه‌وه، تا یاداشته‌که‌ی و تا هه‌له‌بژاردنی مه‌له‌بنده‌کان، شکست له‌دوای شکستی چینییه‌وه و نه‌یتوانی زۆرینه‌ی سه‌رکردایه‌تی و مه‌کته‌بی سیاسی و رایگه‌شتی ناو به‌کیتی به‌قازانجی زالبوونی خۆی وه‌ده‌ست بێت، ئیتر ستراتیژی تێکدانی به‌کیتی گرته‌به‌ر.

ریفۆرم یان خود میحوه‌ری نه‌وشیروان؟

ستراتیژی تێکدانی به‌کیتی لای نه‌وشیروان له‌گه‌ڵ ستراتیژی خۆ زاکردن به‌کی گرته‌وه، ئه‌و زالبوونی خۆی له‌تێکدانی به‌کیتیدا ئه‌بینیه‌وه، بۆیه شکست پێهێنان و تێکدانی به‌کیتی بۆ ئه‌و له‌یه‌ک وه‌ختدا هه‌م تاکتیکه و هه‌م ستراتیژ.

له‌بنچینه‌دا دیدی ئه‌و گروپه‌ی نه‌وشیروان سه‌روکاری ئه‌کا له‌سه‌ر خۆزاکردن بیا‌دناوه، به‌واتایه‌کی تر ستراتیژی گۆران و ریفۆرم لای نه‌وشیروان ستراتیژی خودزالبوونه، هه‌ر بۆیه ماوه‌یه‌کی دوورودرێژ هه‌موو ئه‌و هۆکار و نه‌خشه‌رینگایانه‌یان تاقی ده‌کرده‌وه تا له‌رێی به‌کێشیه‌وه خود زالبوون دابین بکا، خودزالبوون له‌تێگه‌شتنی ئه‌ودا، گۆڕینی خوده، به‌خودته‌وه‌ریی، واته نه‌وشیروان گۆرانی، وه‌ک چه‌مک و دنیا‌بینی نه‌ک وه‌ک ره‌وت، به‌وه‌سیله‌یه‌ک ئه‌بینی بۆ وه‌دی هێنایی خودزالبوون.

خود له دیدی نهوشیروان دا خودی خۆیهتی، سرود بهودا ههڵدان و رینگه‌دان به وهی ئه‌و سرودانه له هۆکاره‌کالنی راگه‌یانندی وشه له وهختی بانگه‌شه‌ی هه‌ل‌بژاردندا، ته‌عبیریکی روونی ئه‌و خود ته‌وه‌رییه‌ (خود میحوه‌ری) که فه‌لسه‌فه‌ی گۆرانی لای نهوشیروان بێ نه‌ناسرێته‌وه.

وه‌ك چۆن نه‌هاتنه‌ ناو جه‌ماوه‌ری لیسته‌که‌ی و بردنی جه‌ماوه‌ره‌که‌ی بۆ لای ئه‌و بۆسه‌ر گرده‌که‌ شێوازێکی تر بوو بۆ وه‌دی هینانی خود ته‌وه‌ری لای نهوشیروان، ئه‌و جۆره‌ له هه‌ول‌دان بۆ دروستکردنی که‌سایه‌تی ته‌وه‌ره‌یی، کارکردنه‌ بۆ دروستکردنی مه‌رجه‌عیه‌تی تاقانه‌ و بێ به‌خشینی قودسیه‌ت، که‌ ئه‌م شێوازه‌ که‌ل‌ک وه‌رگرتنه‌ له که‌سایه‌تی شیخ له‌سه‌ر شیوه‌ی ته‌ریقه‌ته‌کانی سۆفیگه‌ری، به‌لام بۆ ته‌وه‌حد له‌گه‌ڵ خوا نا، به‌ل‌کو بۆ ته‌وه‌حد له‌گه‌ڵ که‌سێک که‌ناوی نهوشیروانه، به‌ تایه‌ت که‌ سه‌راپای باسکردنی نهوشیروان له‌ نوسین و ئه‌ده‌بیاته‌کاندا، به‌ نوسین و لێدوانه‌کانی خۆشیه‌وه‌ باسکردنی پاک‌ی و نه‌زاهه‌تی خودی ئه‌وه.

نهوشیروان کاتێک خۆی باس له‌ پێسبوونی ژینگه‌ی حزب و ره‌وته‌ سیاسییه‌کان ئه‌کا به‌هی خۆشیانه‌وه‌، هه‌رگیز باس له‌وه‌ نا‌کا که‌ ئه‌شی ئه‌ویش برێک له‌و ناته‌واوی و پێسییه‌ی ژینگه‌کانی به‌رکه‌وتبێ، به‌ل‌کو له‌باشترین حاله‌تدا دان به‌وه‌دا ئه‌نی که‌ له‌ناو ئه‌وانیشدا که‌سانی گه‌نده‌ل هه‌ن، به‌لام له‌په‌شتی ئه‌و دێرانه‌شدا که‌ له‌وه‌لامی ئه‌و ره‌خنانه‌دا هاتنه‌ پیش که‌ ئه‌وان به‌وه‌ تۆمه‌تبار ئه‌کران که‌ ئه‌وان فریشته‌ نین و ئه‌وانی تریش شه‌یتان، له‌و پاساودانه‌شیدا هه‌میشه‌ ئه‌و له‌ ده‌ره‌وه‌ی ئه‌و هاوکیشه‌یه‌دا خۆی نیشانداوه‌ و هه‌موو هه‌ولێکی بۆ ئه‌وه‌بووه‌ که‌ هه‌رکیه‌ک هه‌یه، به‌ هاوکارنی خۆشیه‌وه‌ ئه‌کری شه‌یتان بن، له‌رینگه‌ی به‌ شه‌یتان کردنی نه‌یار و هاوه‌له‌کانی خۆیه‌وه‌ چه‌په‌رێک له‌نیوان هه‌موو پێسییه‌کان و خۆیدا دروست ئه‌کا، ره‌نگه‌ رۆژگارێک بیت هه‌موان وه‌ك شه‌یتان نیشان بدا تا خۆی وه‌ك فریشته‌ یان شیخه‌ مه‌عسومه‌که‌ بنوێتی و به‌وجۆره‌ ئه‌و به‌ ته‌نیا بیته‌ که‌سه‌ میحوه‌رییه‌ که‌.

هه‌ربۆیه‌ش سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ی رۆژانه‌ که‌سانی سه‌ر به‌و ره‌وته‌ ده‌یان نوسین و لێدوان و

شکردهوه و تیۆرپهردازی ئەکەن، بەلام هەر ئەو بە تەنیا تەفسیره کانی پێیه، هەر ئەو
 یاسیا ههفتهی رۆژیک دینه سەر شاشه و تیۆرپهردازی ئەکا، وانا تەفسیری گۆران،
 وهك چەمک و پرۆسەیهکی فیکری —سیاسی لای ئەوه و لای کەسی تر نییه،
 بێگومان تاکه کەس لههەر بزوتنهوهیهکی سیاسی، کۆمه لایهتی یان فیکری رۆلی
 بهرچاوی خۆی ههیه، بەلام کاتیگ رۆلی تاکه کەسی ئەبێته رۆلی خود میحوهری،
 ئەوهی لێی وهبهرههه دی کەسیکی خود میحوهری دیکتاتور، مەرگیش نییه
 جهماوهری دیکتاتورەکان زادهی ترس و تۆقین و دهزگای سهرکوتهکهری پۆلیسی بێ،
 بهلکو ئەشی ئەوه جهماوهره زادهی قودسیهت بهخشین بیت به کەسیکی شهیدای
 خود محوهری، به تایههتی له چرکه ساتیکی تیپهری میژوو دا.

دیکتاتۆریهت به یه کێک له ماناکان کۆنترۆلکردنی خهڵکه، کۆنترۆلکردنی ئیرادهی
 خهڵکه، که ئەشی ئەو کۆنترۆلکردنه به کەلک وەرگرتن له قهیرانیکهوه هاتبیت، یان
 نهبوونی ئومیدیک، یان قهرهبوو کردنهوهی شکستیکی میژوویی، وهك ئەوهی له هاتنه
 سەر کاری هیتلهردا کهوتهوه، گهرچی بهشیوازیکی دیموکراتیانهش هاتبووه سەر
 کار.

نهوشیروان مستهفا، سیاسهتی خۆ بهمحوهرکردنی به گومان خسته سەر ههموو شتیکی
 یه کیتی و به تایهت مام جهلال دهست پیکرد و لهریی بهشیک لهو نوسهراکهی
 دۆستی بوون و ههروا لهریی ههندی ناوهندی راگهیا ندی وهك سایی کوردستان
 پۆست و چهند رۆژنامهیهکی دیکه گومانه دروستکراوه کانی خسته ناو رایگشتی
 بهجۆریگ سهرههههه وای لیهاهت حزبی بوون و به دیاریکراوتریش یه کیتی بوون لهناو
 نهوهی تازهدا بکری به عهیه.

ههموو کاره کتیره دیاره کانی یه کیتی به مشهخۆر و گهندهل نیشانی رایگشتی بدری،
 وا له خهڵکی بگهیهنری که مام جهلال لهبهر بهغدا کوردستان و یه کیتی
 بیرچوتهوه، لهوهش پتر وایان له خهڵکی ئەگهیا ندی که مام جهلال ههموو شتیگ، به
 یه کیتی و کوردستانی شهوه ئەکاته قوربانی ئەوهی که لهبهغدا سهروک کۆمار بیت،

ناشر بیکردنی هیزی پيشمه رگه و فرمانده کانی، شوبهاندنی راگه یاندنی یه کیتی به نئی به عس و لهو باره وه هه همیشه نه بوته وه که راگه یاندنی یه کیتی ستراتیژی دیواندنی مام جه لال په پیره و نه کا، له کاتیکدا نهو بووه خاوه نی سایت و رۆژنامه و دواتریش سه ته لایت هه مان نهو خالانه ی که ماوه یه کی زۆر لای نهو ببونه جیتی ره خنه و ناره زایه تی نهو، له ناوهنده کانی راگه یاندنی وشه به خراپتر دووباره نه بوونه وه .

بۆ نمونه به درێژای هه موو ته مهنی راگه یاندنی یه کیتی هه رگیز مام جه لال وه ک شیخیک یان تیۆرسینیک هه فتانه و به بهرنامه نه هیناوه ته سه ر شاشه و وه عز دابدا، به لام نهو شیروان مسته فا نه وه شی کرد، چونکه مام جه لال هه وال و کۆره کانی که بۆ ریکخستن یان هیزی پيشمه رگه یان بۆ ریکخراوه کان نه نجام نه دا به شیوه یه کی راسته و خو یان به شیوه ی راپۆرت بلاو نه کرانه وه، که ده می قسه کانی مام جه لال هه همیشه بۆ نه ندامانی ئۆرگانیکی حزبی بوون، نه ک وه ک نهو که بیهوی له سه ر هه موو خه لک کار بکا و بۆچونه کانی خو ی وه ک مه وعزه به گوئی هه موو خه لکدا بدات. له خوینه ران نه پرسم : کامه یان دروستکردنی دیکتاتور ه؟

دوای نه وه ی نهو شیروان به هۆی تۆرپیکی فراوان له هاوکارانی له نوسه ر و رۆژنامه نوسان بۆی چووه سه ر که یه کیتی له هه موو جو مگه کانی هه وه بخاته ژیر پرسیار و دوای نه وه له پشت چه ندین ناره زایه تی خویندکاران و جه ماوه ره وه وه ستا به کوردی زه مینه سازیه کی زۆری به تایبه ت له سلیمانی بۆ هه لگه رانه وه سازکرد، ناراسته ی سیاسه ته کانی بۆ لاوازکردن و هه لوه شانده نه وه ی یه کیتی دیاریکراو توندوتیژتر کرد. له و رووه وه سلیمانی کرده ناوه ندی به رپوه چوونی نهو سیاسه ته ی.

بهشی سییه م

خواه نداداریتی له سلیمانی

سلیمانی، له میژووی پتر له په نجا سالی کوردایه تیدا به مه له بندی چه بی کوردستان و به دریزای ته منی یه کیتیش به قه لای یه کیتی ناسرابوو، بویه نهوشیروان مسته فا قورسای خوئی خسته سهر سلیمانی.

دنه دانی رایگشتی سلیمانی له دژی یه کیتی بووه سیما و ناوه رۆکی سیاسه ته که ی و به ده یان شیوه خه لکی سلیمانی له یه کیتی هان نه دا. جارێک ئه یانوت ئه و پارهی یه کیتی له که رکوک سهرفی ئه کا هی خه لکی سلیمانییه، به مهش رقی سلیمانییه کانی له دژی که رکوک و که رکوکیه کان هه لئه ساند، جارێکی تر ئه و یان بلا وئه کرده وه که چون ئه بی مامۆستایه کی زانکو که خه لکی سلیمانی نییه بیته راگری کۆلیژێک، جارێکی تر له وه راست ئه بوونه وه که چون ئه بی به رپوه به ری فلانه فه رمانگهی حکومت ئه سللی سلیمانی نه بی یان چون ئه بی که سانی دهره وه ی سلیمانی بکریته به رپوه به ری هیچ ده زگایه ک، هه موومان ئه زانین که خه لکی سلیمانی شاره که ی خو یان خو شه ویت و ئه مهش شانازییه بو هه ر که سیك و به ر له هه مووانیش شانازییه که خه لکی سلیمانی شاره که ی خو یان خو ش بویت، به لام ئه و خو ش ویستنه هه رگیز نابی بیته هوی رقبونه وه له خه لکی تری شاره کانی کوردستان وه ک ئه وه ی نهوشیروان گه ره که یه تی، نهوشیروان زور زووتر تیۆریزه ی ئه وه ی کرد که خه لکی سلیمانی جگه له خو یان که سی تریان قبول نییه و ناتوانن له گه ل که سی تری خه واره ۱۵ هه لکه ن، ئه مهشی به وه تیۆریزه ئه کرد سلیمانی هه میشه کۆمه لگایه کی یه ک ده ست بووه و نه تور کومان نه عه ره بی تیا نه ژیاوه تا سایکۆلۆژیه تی کۆمه لگهی سلیمانی بای ئه وه بی که خه لکانی تر له گه ل خویدا ئیندماج بکا.

ئهم تیۆریه ی نهوشیروان مسته فا پینچه وانه ی ئه و ئاراسته یه شه که ئه ماره تی بابان کاری له سهر کرده وه و ویستویه تی بیته قه واره ی سیاسی بو هه موو کوردستان،

بە ئێستای ئێوەدا، ئەو کێشەکانی تر نەووشیروان مستەفا سیاسەتی دەریوەراندنی لە سلیمانیادا گرتەبەر و سەرپێشت سلیمانی یەک دەست بێت بۆ ئەوێ بەو جۆرە سلیمانی لە دەست یە کێشێ دەربینێ لە جیاتی ئەوێ سیاسەتی ئێندماج لە ناو سلیمانیادا پەیرەو بکا که هەموو شارە زیندوووەکانی دنیا خەلکی تر لە ناو خۆیاندا نەتوێننەو و سلیمانیش هەمیشە شارێکی زیندوو بوو و ئەوێ تیا ژیاوێ مام جەلال وتەنی سلیماناوی کراوێ.

بۆ دەرهێنانی سلیمانی لە دەستی یە کێشێ لەرووی سایکۆلۆژییەو پەنای برده بەر نامۆکردنی خەلکی سلیمانی بە یە کێشێ، بۆ ئەو مەبەستەش هەم خۆی و هەم بەشێک لە ئەندامانی مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتی یە کێشێ بە پێی پلانیکی وردە وردە هەلکشا و لە یە کێشێ دوورخستەو، تا سەرەنجام بە خەلکی بلێ: ئەها یە کێشێ هیچ پەيوەندییەکی بە سلیمانییەو نەماو؟ سلیمانی لە کۆنێ یە کێشیدا خۆی نەبینیتەو؟ کوا یە کێشێ هی سلیمانییەکانە؟ ئەو نێیە لە رێبەرانێ یە کێشێ کەسی سلیمانی تیا دا نەماو؟ لێدانهوێ قەوانی ئەوێ لەوێ کە سەرکردایەتی یە کێشێ لە سلیمانییەکان خالی بوو بە جۆریکی خەست و خۆل لێ ئەدرايەو و لەو روو شەو هەرگیز باسی کەسە دەست رۆشتووێ کانی سلیمانی لە ناو یە کێشیدا نەئەکرا، هەرگیز باسی دکتۆر بەرەم نەئەکرا، باسی دکتۆر کەمال فواد نەئەکرا، باسی عومەر فەتاح کە ماوێ یە سەرۆکی وەزیران و دواتریش جیگری سەرۆک وەزیران هەموو کوردستانی عێراق بوو نەئەکرا، باسی ئەندامانی تری سەرکردایەتی کە خەلکی سلیمانی بوون نەئەکرا، رەنگە یە کێک لە هۆکارەکانی رقبوونەوێ نەووشیروان مستەفا لە بەرەم سألەح و ئەوانی تر بۆ ئەو بگەرێتەو کە ئەوان تێزە کە ی ئەو یان لە مەر نامۆبوونی یە کێشێ بە سلیمانی و نامۆبوونی سلیمانی بە یە کێشێ بە درۆ نەخستەو، بۆ یە وا رقی لێیانە.

لە لیکدانهوێ کێ سادە ی ئەو بۆ چوونە ی نەووشیرواندا ئەوێ مان بۆ روون ئەبێتەو کە لە دیدی ئەو دا تەنیا لە یە کە حالەتدا هی سلیمانییەکانیشە کە نەووشیروان مستەفا ی تیا بێ، کە ئەو ی تیا نەبوو ئێز مانای وایە سلیمانی بە یە کێشێ نامۆ یە و سلیمانیش بە یە کێشێ نامۆ، سەیری ئەو بۆ چوونە بکەن کە لە پێشت سیاسەتە کە ی نەووشیروان

خۆی بهروونی ئەنویستی، ئەو بۆچوون و تیزه بۆچوونی خود میحوەر کردنی

سلیمانیچیتی

ئەبێ دان بەوەدا بنین کە هەندێک هەلە یه کیتی و بەخەستی کارکردنی گروپی نەوشیروان لەسەر سلیمانی تێهەلچوونەوهی هەندی کۆنە سەرکردایەتی یه کیتی کە خەلکی سلیمانی بوون بۆ پشتیوانبکردنی تیز و تیوریەکانی نەوشیروان لەمەڕ سلیمانیچیتی توانیان لە هەلبژاردنەکاندا لەشاری سلیمانی دەنگ لەبەکیتی زۆرتر بین و تیزی نامۆکردنی سلیمانی بە یه کیتی بخەنە پانتاییه کی فراوانزەوه ، بەلام لەراستیدا ئەوهی ئەو ئەیکا سلیمانیچیتی نییه، بەلکو نەوشیروان چیتییه؟

سلیمانیچیتی، دیاردەیه کە وه کو هەولیرچیتی ، بەغداچیتی، پاریس چیتی، برلینچیتی، ئەسفەهانچیتی و تارانچیتی و هیتز، ئەمە دیاردەیه کی کۆمەلایه تیه و بەجۆرێک لە جۆره کان پەيوهسته بە نوستۆلژیا و ئولفەتەوه و زیان بە پەيوهندیه کانی ئەو شوینە لەگەل شوینە کانی تر ناگەیهنی و شتیکه لەدەرەوهی خیتابی سیاسی تۆکمە ی نیشتمانی و هیچ زیانیک بە سیاسەتە نەتەوهیی و نیشتمانییه کان ناگەیهنی، جۆرێک تەعبیرە لە خۆشهویستی کەسانی شارێک بۆ شارە کە ی خۆیان، شانازیکردنە بە سەرۆکییه کانی شارە کە بەجۆرێک کە زۆر جار کەسانی شارێکی دیاریکراو ، بۆ نمونە رهواندز ئەهینمەوه کە شانازی بە پاشای گەورە ی ئەمارەتی سۆرانەوه ئەکەن، بەلام لەهەمان کاتدا وه ک ترادسیۆنیکی بەرینانە جۆرێک خۆشهویستیان بۆ شیتە کانی شارە کەشیان ههیه و هەن کە لەنیوان خۆیاندا وینە ی شیتە کانی شار بۆ یه کتری ئەنیرن، ئەمە هیچ پەيوهندیه کی بەخۆبهزلزانی و خۆهەلکیشانەوه نییه بەسەر کەسانی شارە کانی ترهوه . وه ک چۆن بۆ نمونە، حەزو ویستی سلیمانییه کی ئاواره بۆ ترخینە، حەزو عاشق بوون نییه بەخواردنیکی لەو جۆره ، بەلکو جۆرێکە لە نوستۆلژیا بۆ کلتوری شارە کە ی خۆیان، بۆ کلتوری ماله کە ی خۆیان ، بیرهاتنەوهی دەست و پەنجە ی نەرمی دایکە

ئەو خواردنه دروست ئەکا، سۆز و پەيوەست بوونە بەو رۆپورەسمەى لە مالددا بۆ
 ڕۆژنە خواردن بەرئ ئەکرا، شارووستى بەرلەوہى مەسەلەيە کى سياسى بىت ،
 مەسەلەيە کى سايکۆلۆژيە و تا ئەو شوئەى گونجاو و جوان و جىي شانازيە کە
 لەسۆسيۆلۆژياوہ ناگۆردئ بۆ سياسەت.

خۆشەويستى بۆ سلیماني، کاتيک بە وردى تەماشای ئەکەين، تەنيا هى سلیمانيەکان
 نيە، بەلکو هى ھەموو کوردستانە، بەشارەکان و بەشەکانى تری کوردستانیشەوہ،
 گەورەيى و مەزنى سلیماني لە يادەوہرى و لە قەناعەتى خەلکى کوردستاندا،
 لەدايک بووى خۆبەزلانينى ھەندئ کەسى سلیمانيەوہ نيە، بەلکو پەيوەندى بە
 مەزنانينى سلیمانيەوہ ھەيە کە لە کوردايەتيدا بينويەتى، ئەو رۆلەى کە مافى
 سلیمانيەکانە شانازى پيوە بکەن، بەلام بۆ ھەندیک نيە ئەو رۆلە تەنيا بۆ خويان
 مۆنۆپۆل بکەن، چونکە گەورەيى سلیماني و رۆلى سەربەرزانەى سلیماني لە
 کوردايەتيدا بەرھەمى ھەموو خەلکى کوردستانە، بەتايبەت هى رەوتى چەپى
 کوردستان، لەدێر زەمانەوہ بەرھەمى يە کيتى نيشتماني کوردستانە لە سێ دەيەى
 رابردوودا، وەك چۆن بەرھەمى نالى و سالم و کوردى و ئەورەھان پاشای بەبەشە.

ئەو قسانەم بەو مانايەيە کە سلیماني بە سلیمانيچيتى ھەموو خەلکى کوردستانەوہ
 جوان و پيشەنگە، ئەك تەنيا بە سلیمانيچيتى ھەندئ کەس کە سلیمانيچيتیە کەيان
 روو لە نامۆکردنى سلیمانيە بەھەموو کوردستان، تيزى نەوشيروان مستەفا لە
 سلیمانيچيتيدا زادەى تيزى خودمىحوەرى نەوشيروان مستەفايە و بەرھەمە کەى
 لاتەريک کردنى سلیماني و کورتکردنەوہى سلیمانيە بە ئیستای ميژويیەوہ لە
 شىخىکى وەك نەوشيروان مستەفادا، ئەمەش مەزنتر کردنى سلیماني نيە، چونکە ئەو
 تيز و بۆچوونەى سلیمانيچيتى کە نەوشيروان پەسەندى ئەکا و کارى بۆ ئەکا
 سەراپای لە دژى سلیماني و ئايندەى سلیمانيە و ئەکرئ ناوى سلیمانيچيتى لى
 بەسەننەوہ و پى بلين نەوشيروانچيتى.

به‌شی چواره‌م و کۆتایی نه‌وشیروانچیتی چیه؟

نه‌وشیروان مسته‌فا بۆ وه‌دی هینانی خود میحوه‌ریه‌که‌ی، به‌کیتی کردوه‌ته ئامانج و پئی وایه به‌نه‌مانی به‌کیتی بان لاوزبوونی ته‌واوی سلیمانی له‌ده‌وری میحوه‌ره‌که‌ی خۆی کۆبکاته‌وه و بیخاته‌ جه‌نگینکی فره‌ مه‌وداوه له‌دژی به‌شداریکردنی ناوچه‌کانی تر له‌نوسینه‌وه‌ی میژووی له‌مه‌ به‌دوای کوردستاندا. ئه‌یه‌وی ئه‌و شانازییه‌ له‌ سلیمانی به‌سه‌نیته‌وه که‌ خۆیندنگای کوردایه‌تی بووه، که‌ ناوه‌ندی بریاری سیاسی کوردستان بووه، که‌ پایته‌ختی روناکبیری و بزوته‌وه‌ی سیاسی کوردستان بووه، ئه‌و شانازییه‌ که‌پشکی هه‌موومانی تیا به‌.

تیزی خودمیحوه‌ری نه‌وشیروان مسته‌فا، بردنه‌وه‌ی خۆی له‌سه‌ر وه‌ده‌رنانی به‌کیتی له‌ سلیمانی بنیادناوه، له‌کاتی‌کدا لی‌کدانه‌وه و خۆیندنه‌وه‌یه‌کی مه‌نتقی بۆ میژووی نوی سلیمانی و میژووی کوردایه‌تی له‌عیرا‌قدا ئه‌و راستیه‌ ته‌ئکید نه‌کاته‌وه که‌ میژووی نوی ئه‌و دوولایه‌نه‌ به‌یه‌که‌وه گری دراوه و هه‌ر هه‌ولیک بۆ لی‌کترزاندنی به‌کیتی و سلیمانی ته‌نیا به‌ زیانی به‌کیتی ته‌واو نابێ، به‌لکو زیاتر له‌وه‌ش به‌ زیانی سلیمانی ته‌واو ئه‌بێ، چونکه‌ هاوکیشه‌ی نیوان به‌کیتی و سلیمانی هاوکیشه‌یه‌کی ساده‌ نییه‌ تا به‌ ئاسانی هه‌لبه‌شیریته‌وه‌.

له‌لایه‌کی تره‌وه، تیزی خودمیحوه‌ری نه‌وشیروان، تیز گۆرینی میحوه‌ر بوونی سلیمانییه‌ له‌ میژووی سیاسی و روناکبیری کوردستاندا به‌ نه‌وشیروان میحوه‌ری. به‌ده‌ره‌برینیکی دیکه‌، گۆرینی میحوه‌ر بوونی سلیمانی له‌ کوردایه‌تیدا، له‌ژێر هه‌ر ناو و بیانویه‌کدا بی‌ زالکردنی میحوه‌ریکی تره‌ له‌ پرۆسه‌ی سیاسی کوردستاندا، که‌ ئه‌گه‌ری زۆره‌ سه‌روه‌ریه‌کانی پیشوش به‌سپریته‌وه‌.

، نه‌وشیروان مسته‌فا، باش ئه‌وه‌ ئه‌زانێ که‌ پارسه‌نگی سلیمانی به‌کیتی بووه، وه‌ك چۆن پارسه‌نگی به‌کیتیش سلیمانی بووه، بۆیه‌ تیزی نه‌وشیروان میحوه‌ری خۆی

چەك كردنى يەكيتى له سلیمانی بنیادناوه، ئەمه تیزه كهیه، وهك پشوتویش
 پەمان هیچ ئاراسته و ئامانجیكى نییه ته نیا نهوشیروان میحوهری نه بیته و باسکردنی
 گۆران و ریفۆرم له و باره وه جگه له چاوهسته کی شتیکی تر نییه، ئەمهش ئەو
 حەقیقه تهیه که رۆژ له دواى رۆژ روونتر ئەبیته وه ، هیوادارم روون بوونه وهی
 تهواوتهی رۆژگارێک نه بی که گه رانه وه لیبی قورس و نه کراو بیته .

یه کیتى، یان وردتر بلیم به شیک له یه کیتى و سه رکردایه تی یه کیتى ، له زووه وه ئەو
 راستیه یان بۆ روون بووه وه که سیاسه تی نهوشیروان به ئاراسته ی نهوشیروان
 میحوهریه و باقی شته کانی تری له بابته تی شین و واوه یلا بۆ یه کیتى له سه رده میک و
 شین و واوه یلا بۆ سلیمانی له دواتردا و شین و شه پۆری گۆرینی سیسته می سیاسى
 کوردستان و ئاینده ی کوردستان ئەو دیوجامه و ده مامکانه بوون که له پشتیانه وه
 تاکه شتیکی خۆی مه لاسدابوو ئەویش، نهوشیروان میحوهری بوو و هیچی تر .

ئاراسته ی سیاسه تی نهوشیروان

تیگه شتن له ئاراسته ی سیاسه تی نهوشیروان مسته فا، به و میژووه دورودریژه ی له ناو
 یه کیتیدا هه یوو، به و ئەخلاقیاتانه ی که یه کیتى له ناو خۆیدا پبى ئەناسرایه وه، به و
 دجاگۆگیه ته ی بۆ په رته وازه بوونی یه کیتى و لیکن تازاندنی یه کیتى و سلیمانی
 گرتوو بو یه بهر، بهرچاولینیه کی زۆری له ئاستی جه ماوه رى یه کیتى و ده نگه رانی
 کوردستان و بگه ره له ئاستی مه کته بی سیاسى و سه رکردایه تی یه کیتیشدا دروست
 کردبوو، به جۆریک له رۆژی دواى تهواو بوونی هه لبژاردنه کانی په رله مانی
 کوردستانیش زۆر له هاو لاتیان ده نگیان به گۆران دا و به و نیاز و نیه ته وه ده نگیان
 پیدا که ئەوانیش یه کیتین و به شیکى دابراوین له یه کیتى .

ئه نجامه کانی هه لبژاردنی ۲۰۰۹/۷/۲۵ جه ماوه رى یه کیتى و سه رکردایه تیه که شی
 هه ژاند و رایچه له کاندن، سلیمانیشى رایچه له کاند و ئیتر دوو دلیه ک له باره ی

نیازی گروپی نهوشیروانه وه نه مایه وه؟

له لایه کی دیکه وه تا رۆژی هه لبژاردنیش جه ماوه رى یه کیتى پبى وابوو که

ئىمام جەلال و بەشىك لى مەكتەبى سىياسى و ھەولەكانى دكتور عومەر شىخ موس ئەتوانن ئەو لىك ترازانەى گروپى نەوشىروان دروستيان كوردبوو چارە بىكەن، بەلام دوای ھەلبژاردنەكان ئىتەر ھەموو لايەك لەو راستىيە گەيشتن نەخىر گروپى نەوشىروان ستراتىژىيەى خۆى لەسەر بنەغەى نەھىشتن و تەفروتوناكردى يەكيتى و روونتر بلین لەسەر نەھىشتنى يەكيتى مېحوەر بوون دارشتوو و سەرکەوتنى خۆى لە ۋەدبەھىتەنى نەوشىروان مېحوەریدا لەسەر داروپەردووى نەمانى يەكيتى بىنا كوردوو. لەپەلنۆمدا راپۆرتى ھەقال سكرتيرى گشتى لە باسكردنى ھەولەكانى ئەودا بۆ يەكخستنەۋەى يەكيتى بە روونى دەرپخست كە لای نەوشىروان كار گەيشتە ئاستىكى نادىلۆماسى ئەوتۆ ، كە نە ۋەلامى نامەى امام جەلالى داۋەتەۋە و نە بەو پىشنىازەش رازى بوو كە يەكتر بىينن، لە كاتىكدا بەدرىژايى سالانى رابردو گەلەبى زۆر لە امام جەلال ئەكرا كە دەستبەردارى نەوشىروان نايى و لەھاتنەۋەى زۆر كەم ۋەختىشدا بۆ سەلیمانى خۆى ئەكرە مېوانى نەوشىروان مستەفا و لەراگەياندىشدا بە گەرەبى و ریزەۋە باسى لىۋە ئەكرد.

شكستەھىتەنى ھەموو ئەو ھەولانەى بۆ خستنەۋە سەر رىي ئەو گروپە، بە بەرچاوى ھەموومانەۋە شكستيان ھىتا، بەجۆرىك بەماۋەبەك پىش ھەلبژاردنەكان ، بەھۆى ئەو ئەندامانەى گروپەكەۋە كە ھىشتا لە ناو يەكيتىدا مابوونەۋە، قەيرانى ناوخۆى يەكيتى چرتر بووۋە و يەكيتى گىرۆدەى بارودۆخىك كوردبوو كە ۋەك پىۋىست نەيئەپەرژايە سەر ئەركەكانى خۆ ئامادەكردن و ھەولەكان بۆ راکىشانى دەنگدەران بەلای بەرنامەى خۆیدا، بەھۆى ئەو گروپەۋە، كە بەشىۋەبەكى ئەنارشىستانە لەناو ریزەكانى يەكيتىدا كارىان ئەكرد و گەرەكيان بوو كە يەكيتى لەناو فەوزايەكدا بچىتە ناو قۆناغ و ئەركەكانى ھەلبژاردن كە فرىاي خۆى نەكەۋى.

يەكك لە ئامانجە سەرەككەكانى فرىاي خۆنەكەوتنى يەكيتى لای ئەو گروپە، بۆ ئەۋەبوو كە ئامانجەكانى ھەلبژاردن، بە تايبەت لەسەلیمانى بەقازانجى ئەوان بىت و سەرەنجام لە كۆى دەنگەكانى نىوان يەكيتى و پارتى ، يەكيتى ۋەك ھىزىكى سىياسى

سەنگ بێتە بەر چاو، کە بەمەش ئەیانویست نیشانە یەکی تریش بپێکن کە ئەویش سەنگ بوونی ھاو پەیمانیتی بوو، بە قازانجی پارتی بۆ ئەوێ ئەو لاسەنگییە بێتە ھۆی مشتومڕێک لەنیوان ئەو دوو لایەنە ھاو پەیمانە کە و دوچار ھاو پەیمانیتیە کە یان ھەلبووە شیتەو، بەلام خۆش بەختانە ھەست بە بەرپر سياریتی کردنی ھەردوو لایەنی یە کیتی و پارتی پێشی بەو پیلانە گرت.

ھەموو ئەو رفتار و کارانە ی کە ئەو گروپە بەدریژایی سی ساڵ لە ناو ھەموو ئاستەکانی یە کیتیدا کردیان، بۆ یە ک مەبەستی گشتی و دیاریکراو بوو، ئەویش زیانگە یانندن بوو بە یە کیتی نیشتمانی کوردستان، کە مەسە لە ی زیان گە یانندن بە یە کیتی لە ماددە ی (شەشەم / سزادان) ی پە پەرە ی ناو خۆدا سزاکە ی لێسە ندنەو ی ئە ندامی تیە، بۆ یە ئە بوایە یە کیتی لەو بارە یەو ە نە رمی نە نویتنی و پە پەرە ی ناو خۆ بە سەر ھەموو ئەو کەسانە دا کە مادە نامازە پێ دراو ە کە ی پە پەرە ئە یان گرتتەو ە، جیبە جی بە کا، جیبە جی کردنی ئەو سزایە ش ھۆ کارێکی گرن گ بوو و دەرە نجامی دواتری بە دوای خۆیدا ھینا.

ئەو ی کە پلینیۆم لە بارە ی ئەو سەر کردایە تیانە ی یە کیتی کە جیا بوونەو ە، برپاری لێدا و پەسە ندی کرد، برپاری ئێک بوو تەواو گونجاو لە گەل پە پەرە ی ناو خۆ، بەلام بێگومان لە ئەنجام و ئاکامدا بۆ زیان و ناو خۆ ی یە کیتی و بۆ رۆلی یە کیتی ئاسایی نییە، چونکە بە پێی شەرعیە تی پلینیۆم کۆتای بە مە تر سیدارترین پیلان و ھەر شە ھینا و بە مەش ئاراستە ی رووداو ەکانی پێچەوانە کردو ە و ئیتر یە کیتی لە نەوشیروانچیتی و ئاسەوار ەکانی رزگاری بوو بەم مانایە، داخستنی دۆسیی ئە ندامی تی ئەوان، داخستنی دەرگا بوو لە سەر پیلان گێری.

تالەبانی: گۆران دژی فیدرالی و گەرانەوی کەرکوک و پېشمەرگەن

لەیه کەم رۆژی پلینیۆمی یەکیتهی نیشتمانی کوردستان کە ئیوارە ی ۵/۲۹ لە سلیمانی دەستی بە کارەکانی کرد، سکریتی گشتی یەکیتهی تالەبانی هەموو نەسکۆکانی یەکیتهی و خەڵکی کوردستانی خستە ئەستۆی نەوشیروان مستەفای سەرۆکی لیستی گۆرانەو.

سەرچاوەیەکی تایبەت کە ئەندامی پلینیۆم بوو بە ئاوئینە راگەیاندا تالەبانی لە قسەکانیدا لەسەر نەوشیروان مستەفا و سیاسەتی گۆران وتویەتی " گۆران و سیاسەتە کەیان دژی فیدرالی، دژی گەرانەوی کەرکوک و دژی پېشمەرگەیه".

تالەبانی بۆ شیتەلکردنەوی ئەو بۆچوونانە لەسەر گۆران و نەوشیروان، وتویەتی " دژی فیدرالیەتن، چونکە دەیانەوێت سلیمانی جیاکەنەو و دەیانەوێت کەرکوک بکەنە هەریمیکی سەر بەخۆ و وتویانە کەرکوکێهەکان هەموو کوردستانیان دۆشیو، هەرەها بادینیەکانیش بە کورد نازان، سەبارەت بە پېشمەرگەش لەلای هەندێک دەوڵەت وتویانە پېشمەرگە زیادەیه".

دەربارە ی هەولێرییەکانیش تالەبانی وتویەتی "نەوشیروان مستەفا گالتهی بە بیزواری هەقان کۆسەرت رەسول دە کرد و دەبوت شقارته هەلدەن بۆ راکانی".

سەرچاوە باوەرپیکراوە کە ی ئاوئینە رایگەیاندا راپۆرتە کە ی سکریتی گشتی، واتە تالەبانی، نزیکە ی نیو کاتر میز بوو و زیاتر لە نیو ی قسەکانی بۆ هێرشکردنە سەر جیگرە پێشووە کە ی، نەوشیروان مستەفا بوو.

سەرچاوە کە ئاماژە ی بۆ ئەو کرد کە تالەبانی لەسەر تالی قسەکانیدا گەراوەتەو بۆ میژووی دامەزراندنی یەکیتهی و وتویەتی هەر لە کاتی دامەزراندنی یەکیتهیەو دوو تیروانی جیاواز لەناو ی کیتیدا هەبوو، یەکیکیان توندەرەو نامولتەزیم و بێدەر بەست لەیه کیتیی، ئەو ی تریشیان بەتەنگ موستەقبەلی یەکیتهیەو هاتوو و بەپەرۆشەو بوو بۆ ئایندهی یەکیتهی و میللەتەمان.

ئاماژەى بۆ ئەوێ كەردووێ كە لەوێستانى شەرى عىراق-ئىراندا، نەوشىروان و پىشمەرگەى پەرتەوازە دەكرد، زۆرىك لە كەسە نزیكەكانى خۆشى ناردە دەرەوێ وڵات.

لەشەرى كوێتدا بەقسەى تالەبانى بەسكرتىرى یەكێتییان وتووێ ئەگەر پارتى و یەكێتى پالپىشتى سەربازىمان بكەن، ئەوان بەرامبەر ئەو ئىلتىزامە فیدرالى بۆ هەرىمى كوردستان مسۆگەر دەكەن، بەلام كاتێك سكرتىرى گىشتى یەكێتى پەيوەندى بە نەوشىروان مستەفاوێ دەكات بۆ ئەوێ راي سەر كەرداى تى بزانیت، نەوشىروان بەبى گەڕانەوێ بۆ راي سەر كەرداى تى ئەو داواى یە ئەمرىكای رەتكەردۆتەوێ.

سەرچاوێ كەى ئاوینە ئاماژە بۆ ئەوێ كە تالەبانى وتویە تى لە كاتى راپەرىنەكەى سالى ۱۹۹۱ و بەتایبەتى لە كاتى رەوێ كەدا لەجىاتى مفاوێمەت و بەرىبەرەكانى، نەوشىروان چوو بۆ زەلى و خۆى شارەوێ، بەبىانوى ئەوێ خەلك تۆلەمان لى دەكاتەوێ.

تالەبانى دەلى هەر لەو كاتەدا نامەى كى بۆ سەدام نوسىوێ و تىايدا ناوى سەدامى وەك سەر كەردەى كى پىوىست بۆ گەلەكەى ناوێنەند كەردووێ.

سكرتىرى گىشتى یەكێتى لەراپۆرتەكەیدا ئاماژەى بۆ ئەوێ كەردووێ كە لەدواى راپەرىنەوێ نەوشىروان مستەفا هەمىشە جەختى لەسەر ئەوێ كەردووێتەوێ كە یەكێتى تىكبەدن و شتىكى نوێ دەستپىكەنەوێ.

بەبى قسەى سەرچاوێ كەى ئاوینە تالەبانى رايگەیاندووێ كە نەوشىروان مستەفا لەدواى راپەرىنەوێ ناوبەناو بىتاقەت و تورە بوو، داواى كەرد بچىتە دەرەوێ وڵات، ئىمە ۲۰۰ هەزار دۆلارمان پىدا، خەرجى كەردو گەراىوێ.

تالەبانى هىماى بۆ ئەوێ كەردووێ كە دەستەگەرى و تەكەتول لە ناو یەكێتیدا كە لەلایەن نەوشىروانەوێ دروستكراوێ، مێژووێ كەى دەگەرىتەوێ بۆ سالى ۱۹۹۲.

سكرتىرى گىشتى یەكێتى ئاماژەى بۆ ئەوێ كەردووێ كە لەدواى رووخانى رژیمى

و هاتنی هیزه فره‌ه‌گه‌زه‌کان بۆ ناو عێراق، نه‌وشیروان نه‌یهیشتوو سویای ناسراون که خزمه‌تیکی زۆری ئەو شوینه ده‌که‌ن که‌لیی نیشته‌جین-ئاوینه) ئەوه‌بوو له‌هه‌ولیر نیشته‌جیوون.

تاله‌بانی ئاماژه‌ی بۆ ئەوه کرد که دوا‌ی ئەوه‌ی وازی‌ی له‌جیگری سکرته‌ری یه‌کیته‌ی هینا، ئیمه ۱۰ ملیۆن دۆلارمان پێداوه بۆ دامه‌زراندنی ناوه‌ندیکی روشنی‌ی و توێژینه‌وه، به‌لام ئەمه‌ی نه‌کرد و له‌وه‌زگایانه‌وه که دروستیکردن که‌وته ته‌قه‌کردن له‌یه‌کیته‌ی. تاله‌بانی باسی له‌وه‌کردوو پێش هه‌لبژاردنه‌کانی په‌رله‌مانی کوردستان وێستویه‌تی له‌گه‌ل نه‌وشیروان دابنیشیت، به‌لام ئەو ئاماده‌ نه‌بووه.

تاله‌بانی ئاماژه‌ی بۆ ئەوه کردوو که له‌پروژه‌که‌ی خۆیدا که (به‌پروژه‌ی جیا‌کردنه‌وه‌ی حزب له‌حکومه‌ت ناسراوه)، نه‌وشیروان به‌شداری تێدا کردوو.

تاله‌بانی له‌کۆتای قسه‌کانیدا له‌سه‌ر نه‌وشیروان مسته‌فا و سیاسه‌تی گۆران وتویه‌تی "گۆران و سیاسه‌ته‌که‌یان دژی فیدرالی، دژی گه‌رانه‌وه‌ی که‌رکوک و دژی پێشمه‌رگه‌ن".

نهوشیروان مستهفا

نهوشیروان مستهفا، سه‌رۆکی بزوتنه‌وهی گۆران: نابینه حیزبکی پیکهاته ستالینی یهك کاژیر و نیو، له نوسینگه بچوکه که‌ی گفتوگۆی ده‌ره‌وه‌ی ریکۆردمان له‌گهڼ سه‌رۆکی بزوتنه‌وهی گۆران نهوشیروان مستهفا کرد، قسه‌کاغان تیکه‌لی دوکه‌لی کهم کوزاوه‌کانی ئەو و ئیمه‌ بوو، ئەو دوو به‌کالۆریۆسی له‌ بواری زانستی سیاسیدا هه‌یه، به‌لام گوتی ته‌نیا له‌و دوو ساله‌دا ئەو زانسته‌ی خۆی ته‌و به‌کاره‌یناوه. دوا‌ی ئەو گفتوگۆیانه هه‌فیه‌یینیکی ٢٦ خوله‌کیمان له‌باره‌ی بۆچوون و هه‌نگاوه‌ تاینده‌یه‌یه‌کانی بزوتنه‌وه‌ی گۆران له‌گهڼ نه‌نجامدا:

رووداو-سلیمانی

رووداو: بزوتنه‌وه‌ی گۆران چی لیدیت، وه‌ك خۆی ده‌میتته‌وه‌ یان له‌چوارچیه‌یه‌ کدا ریکیده‌خه‌ن؟

نهوشیروان مستهفا: ئیمه‌ نابین به‌حیزب، که ده‌لیم نابین به‌ حیزب مه‌به‌ستم ئەوه‌یه به‌ مه‌فهومی ستالینی نابین به‌حیزب، واته‌ مه‌کته‌بی سیاسی و کۆمیتته‌ی ناوه‌ندی و لق و مه‌ل‌به‌ندی نابیت. ده‌مانه‌ویت ئەم بزوتنه‌وه‌ نوێه له‌گهڼ خۆیدا کۆمه‌لێک مه‌فهومی سیاسی تازه‌ش به‌هیتته‌ ئاراوه که له‌جیاتنی ئەوه‌ی حیزب ئەداتیک بیت بۆ کۆنترۆل کردنی کۆمه‌ل و به‌حیزبیکردنی، جولانه‌وه‌یه‌ك بیت زیاتر پشت به‌ هه‌لبژاردن و به‌رنامه‌ی سیاسی به‌ستی بۆ هه‌لبژاردن.

ئهو جولانه‌وه‌یه له‌ جیاتنی ئەوه‌ی له‌شیوه‌ی دامه‌زراره‌یه‌کی سه‌ربازیدا ریکبخری وه‌ك ئەوه‌ی حیزبه‌ ستالینییه‌کان و تارا‌ده‌یه‌کیش تا ئیستا حیزبه‌ کوردیه‌یه‌کان به‌وشیوه‌یه‌ کارده‌که‌ن، ئیمه‌ ده‌مانه‌ویت شیوه‌یه‌کی نویی کاری سیاسی بێنینه ئاراوه که زیاتر حیزبه‌کانی ئەو ولاتانه‌ په‌یره‌وی لیده‌که‌ن که تیاندا هه‌لبژاردن و په‌نابردن بۆ

ی هه‌لبژاردن کراوه‌ته پێوه‌ری یه‌که‌م، له‌وانه‌یه‌ بلێن ئێمه ناتوانین لاسای
 ده‌وێمانیا یان فه‌ره‌نسا بکه‌ینه‌وه، به‌لام خۆ ده‌توانین لاسای پاکستان و هیندستان
 بکه‌ینه‌وه.

رووداو: واته ده‌تانه‌وێت بینه حیزبێک له‌سه‌ر شیوازی مۆدێرن؟
 نه‌وشیروان مسته‌فا: تانیستا بریارمان نه‌داوه بیینه حیزب.

رووداو: ئه‌و چوارچێوه‌یه‌ی خۆتانی پێ ریکده‌خه‌ن به‌شیوه‌یه‌که‌ ده‌بی که‌ بتوانن سوڤ
 له‌ یاسای کۆمه‌ڵ و حیزبه‌کان وه‌ربگرن که‌ له‌ په‌رله‌مانی کوردستان ده‌رچوه‌؟
 نه‌وشیروان مسته‌فا: یاسایه‌کی له‌وه‌ نوێتر هه‌یه‌ که‌ له‌سه‌رده‌می پۆل بریمه‌ر ده‌رچوه‌وه،
 ئه‌ویش یاسای ریکخه‌ستنی قه‌واره و حیزبه‌ سیاسیه‌کانه، ئێمه زیاتر په‌یره‌وی له‌وه
 ده‌که‌ین و، ئێمه به‌گۆیره‌ی ئه‌و یاسایه‌ مافی ئه‌وه‌مان هه‌یه‌ وه‌که‌ قه‌واره‌یه‌کی سیاسی
 له‌سه‌رتاسه‌ری عێراقدا کاربکه‌ین و باره‌گامان هه‌بیست. ئێمه پشتمان به‌ فه‌رمانی ژماره
 ۹۷ ی سه‌رده‌می بریمه‌ر به‌ستوه‌وه که‌ کۆمسیۆنی بالایی هه‌لبژاردنه‌کانیش تانیستا
 به‌گۆیره‌ی ئه‌و فه‌رمانه‌ کارده‌که‌ن.

رووداو: زۆر داواده‌کری له‌ئێوه‌ش که‌ بۆ هه‌لبژاردنه‌کانی به‌غدا له‌گه‌ڵ یه‌کیته‌ی و
 پارتیدا بن، دوا بریاتان له‌باره‌ی به‌شداریکردن له‌ هه‌لبژاردنی داها‌تووی په‌رله‌مانی
 عێراقدا چیه‌، به‌لیستی سه‌ربه‌خۆ به‌شداری ده‌که‌ن؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: به‌داخه‌وه ئه‌و دوو حیزبه‌ په‌یوه‌ندی کوردستانی عێراق و
 په‌یوه‌ندی نه‌ته‌وه‌ی کوردیان کورت کردوه‌ته‌وه‌ بۆ په‌یوه‌ندی دوو حیزب له‌گه‌ڵ
 به‌غدا که‌ ئێمه پێمان وایه ئه‌وه په‌یوه‌ندی نه‌ته‌وه‌ی کورد له‌گه‌ڵ نه‌ته‌وه‌ی عه‌ره‌ب و
 په‌یوه‌ندی هه‌ریمی کوردستانه‌ له‌گه‌ڵ حکومه‌تی ناوه‌ندی به‌غدا، ئێمه ده‌مانه‌وی ئه‌مه
 بگۆڕین، ئه‌و گوتاره‌ سیاسیه‌ی ئێمه هه‌مانه، جیاوازه‌ له‌ گوتاری ئه‌و دوو حیزبه،
 گوتاری ئێمه ده‌یه‌وی سه‌رله‌نوێ په‌یوه‌ندی نیوان ئێمه و حکومه‌تی ناوه‌ندی عێراق
 له‌سه‌ر بنه‌مای دوو نه‌ته‌وه‌ بنیات بنه‌یته‌وه، نه‌که‌ له‌سه‌ر بنه‌مای چه‌ند حیزبێک له‌گه‌ڵ
 حکومه‌ت.

مەسەلە نەتەوەییەکاندا شتی جینگیر و شتی گۆراویشمان ھەبە، لەمەسەلە
 ھەرێمەکاندا بێگومان ئێمە لە گەڵ ھەموو حیزبە کوردستانیەکان دەبین، وەك چۆن
 ئەمجارە لەمەسەلەى ھەلبژاردن و دانى تايبەتەندىتى بە كەركوك ئىسپاتمانکرد و
 پشتیوانیمان لە نوێنەرانی کورد کرد لە بەغدا، چ لە پەرلەمانی کوردستان و چ لە
 پەرلەمانی عێراق.

رووداو: دواى دەرکەوتنى ئەنجامەکانى ھەلبژاردنەکان، ئێو ھۆتان نازاد دەبین لە
 ھاوپیەمانىتى دروستکردن، بۆ نمونە کە ھاوپیەمانىتى کوردستان (پارتى و یەكێتى)
 ئىتتىلاف لە گەڵ لیستی ئىتتىلاف بکەن و ئێو ھە گەڵ لیستی دەولەتى قانون بیکەن
 بۆ پیکھێنانى حکومەت؟

نەوشیروان مستەفا: ئەو پرسیکی پێشوەختە، لەپاش ھەلبژاردن دەتوانین باسی ئەو
 بکەین، چونکە دیار نییە کێ دەر دەچێ و کێ دەر ناچێ.

رووداو: بەلام ھۆتان بە پابەند دەبین لە گەڵ ھاوپیەمانى کوردستاندا ئىتتىلاف
 لە گەڵ یەك لیستی عێراقیدا بکەن؟

نەوشیروان مستەفا: ئەگەر شتی ھاو بەشی نەتەوەبمان ھەبێت بەلێ.

رووداو: کابینەى نوێى حکومەت راگەیهندرا و پاش چەندین سال سەرۆک
 وەزیرانىكى یەكێتى چوو ھەولێر، ئەو پرۆسەییە چۆن دەبین؟

نەوشیروان مستەفا: پێموايە کابینەى شەشەمیش بەھەمان سیستەمى سیاسى دانانى
 کابینەى پێنجەمە، کاتێک ئێمە باسی گۆڕینی شیۆى بەرپۆوەبردن دەکەین، باسی
 گۆڕینی سیستەمى سیاسى دەکەین، مەبەستمان کۆدەتایە، باسی ئەو دەکەین کە
 لە کوردستان ھەلبژاردن کراو، وەك ھەموو شوێنێکی دنیا کە ھەلبژاردنی
 پەرلەمان دەکریت، سەرۆکی فراکسیۆنى زۆرینە رادەسپێردرێ بۆ ئەوێ حکومەت
 دروست بکات، ئەویش دەروات خۆی وەزیرەکانى دەدۆزیتەو و پاشان وەزیرەکانى
 دەباتە بەردەم پەرلەمان و لەوێ دەنگى بۆ دەدرێ، ئەوێ من بیستومە ئەمجارەش
 وەك جارەکانى دیکە ھەردوو مەکتەبى سیاسى کۆمەڵێک وەزیران نامادە کردوو و

دەیانەتە سەرۆک و جیگری سەرۆکی حکومەت، ئەمە هەمان سیستەمی سیاسی
 یشوو، بۆیە لەو باوەرەدانیم ئەمانیش بتوانن ئەرکەکانی خۆیان بە تەواوی جێبەجێ
 بکەن، چونکە تا ئەو کاتە دەستیوەردانی راستەوخۆی حیزب لە کاری رۆژانە
 حکومەتدا بێت و تا ئەو رۆژە دەستیوەردانی حیزب لە دانان و لابردنی
 وەزیرەکاندا بێت، لەسەر ئاسایش و پێشمەرگە پۆلیس بێت، لەسەر زانکۆ و بازار
 لەسەر دەستەلاتی دادوهری بێت، گومانم نییە ئەوەی ئێمە دەمانەوی نایەتەدی.

رووداو: بەلام زۆربەیی کەس دەلێن وەزیر پۆستیکی سیاسیە و دەبێ حیزب داین،
 ئیستا کوردستان گەشتوووتە ئەو قۆناغە وەزیری تەکنۆکرات دابنرێن و سەرۆک و
 جیگری سەرۆکی حکومەت بە پالیئوراوەکانی حیزب بۆ وەزیرەکانی رازینەبن؟

نەوشیروان مستەفا: ئەمە پرسیاریکی زۆر زۆر گرنگە، یەکیک لەو شتانەیی کە ئێمە
 دەمانەوی ئەوویە کە تۆ باسی دەکەیی، یەکیک لەو شتانەیی کە ئێمە دەمانەوی ئەوویە
 کە وەزیرەکان سیاسی بن و خاوەن بریار بن، بۆ ئەوەی ئەنجومەنی وەزیران بریارە
 سیاسیەکان بدات، ئەوەک مەکتەبی سیاسی بریاری سیاسی بدات و ئەمانە
 فەرمانبەربن و تەنیا فەرمانەکانیان جێبەجێ بکەن، ئێمە دەمانەوی دەزگای بریاردان
 بریتی بێ لە ئەنجومەنی وەزیران و پەرلەمان، زۆر بەلامەو ئاساییە کە هەموو
 وەزیرەکانیش حیزبی بن، هیچ گرنگ نییە تەکنۆکرات بن یان نا، بەلام سیاسی بن و
 خاوەنی دەستەلاتی بریاردان بن، بۆ ئەوەی لەمەولا بریارە سیاسیەکان لە ئەنجومەنی
 وەزیران بدرێن ئەک لە مەکتەب سیاسیەکان.

رووداو: مەبەستت ئەوویە کە کەسانی بەهێزتر لە ئەندامانی مەکتەبی سیاسی
 بچوبانایە نیو حکومەت؟

نەوشیروان مستەفا: بەلێ بێگومان، تۆ ئەگەر بتەوی مەرکەزی بریاردان لە مەکتەبی
 سیاسیەو بەگوازیتەو بۆ پەرلەمان و ئەنجومەنی وەزیران، پتویست بوو ئەوانەیی
 دەیانەوی لە بریاردانی سیاسیدا بەشداری بکەن، خۆیان بچن لە پەرلەمان و
 حکومەتیشدا بەشداری بکەن، بۆ ئەوەی ئیزدیواجیەت دروست نەبێ.

ته گهر له ههلبژاردنه کانی داهاتوودا زۆرینه تان هینا خۆت ده چیته نیو
 حکومهتهوه؟

نهوشیروان مستهفا: رهنگه ته مه نم یارمه تیدهر نه بی بچمه حکومهتهوه.

رووداو: گفتوگو له گه له نیوهش کرا بو به شداریکردنتان له حکومهت، دکتۆر
 بهرهم و نازاد بهرواری هاتنه لاتان، نیوه به شیوهیه کی بنبر ئه وه تان ره تکردهوه، یان
 دانوسانیک له نیوانتاندا هه بوو بو شیوهی به شداریکردن؟

نهوشیروان مستهفا: خه لک دهنگیان به ئیمه دا بو ئه وهی ته گهر زۆرینه مان هینا ئیمه
 حکومهت دروست بکهین و ته گهر زۆرینه شمان نه هینا بیینه ئۆپۆزیسیون، له بهر ئه وه
 پیشه وخت راما نگه یاندبوو که ئیمه ئۆپۆزیسیون ده بین، بۆیه که نهو برایانه هاتنه لای
 ئیمه و قسه مان کرد نه ئه وان داوایان له ئیمه کرد که به شداری له حکومهت بکهین
 نه ئیمهش ره تمان کردهوه، ته نیا پرس و راویژ بوو له سه ر پیکهینانی حکومهت و منیش
 بو چوونه کانی به راشکاوی پینگوتن.

رووداو: زۆر باسی ئه وه ده کرا که تو و مه سعود بارزانی سه روکی هه ریمی
 کوردستان کۆبونه وه ده کهن، به لām ئه و کۆبونه وهیه تا ئیستا نه کراوه، هۆی ئه وه
 چیه؟

نهوشیروان مستهفا: نازاخم.

رووداو: هیچ ریککه وتینکی پیشتر هه بوو که له گه له یه کتری کۆبینه وه؟
 نهوشیروان مستهفا: نه خیر، به لām به راستی یه کیلک له و شتانهی که هاندهر نه بوو بو
 من که بچم بو کۆبونه وه کانه وه ئه وه بوو که ژماره یه کی زۆر له وانیهی له کاتی
 ههلبژاردن پشتیوانیان له ئیمه کرد سزا دران، ئیمه چاوه ریمان ده کرد سه روکی
 هه ریم قبول نه کات هیچ که سیک له سه ر بیروبوچونی سیاسی له داموده زگا کانی
 حکومهت و له ناو پیشمه رگه و ئاسایش و له ناو که رتی پهروه رده له کار
 دوور بخړینه وه و سزا بدرئین.

رووداو: به لām دواتر لیژنه یه ک بو ئه وه پیکهات، هه ست ناکهیت زه مینه که له بارتر

نەوشیروان مستەفا: بەنەسبەت مەنەو هەر کاتێک بیانەوی من خەڵکی ئەم ولاتەم و یەکیکم لەوانە لەژێرانی سیاسیدا بەشداری دەکەم، هەر کاتێک پێویست بە کۆبوونەوە بەکات لەلای مەنەو هیچ رێگرییەک نییه و نامادەم بۆ کۆبوونەوە.

رووداو: ئێستا لە بەغدا گفتوگۆیەکی گەرم هەیە لەسەر یاسای هەلبژاردن، ئێوە پێشنیاری نوێنەری سکریتیری گشتی UN لە عێراق بۆ چارەسەری ئەو کێشەیه چۆن دەبینن؟

نەوشیروان مستەفا: ئێمە لەم گرتە سیاسییە ئێستا هاتووە پێشەو، ناگاداری ئەو نوێنەرانی بەغدامان کردووەتەووە که هەر بریارێک ئەوان بیدەن ئێمە پشتیوانیان لێدەکەین، وەک چۆن لە پەرلەمانی کوردستانیش فراکسیۆنی ئێمە دەنگی خۆی خستە پال ئەوانی دیکە، ئەو مەسەلەیەکی نەتەووییه، لەبەر ئەوە لەگەڵ ئەواندا دەبین.

رووداو: لەسەر مەسەلەی لیستی کراوە و داخراو گفتوگۆ زۆرە، لە هەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستانیشدا داوای لیستی کراوەتان دەکرد، بۆ بەغداش هەمان راتان هەیە؟

نەوشیروان مستەفا: بەلێ ئێمە بۆ هەلبژاردنی پەرلەمانی عێراق لایەنگری لیستی کراوە و فرەبازنەین، واتە هەر پارێزگایەک لە عێراق لیستی تایبەتی خۆی هەیە.

رووداو: پێتوانییه لە فرەبازنەیدا کورد زەرەر دەکات؟

نەوشیروان مستەفا: نەخێر کورد زەرەر ناکات.

رووداو: خۆت بەنیازی بچیتە پەرلەمانی عێراق؟

نەوشیروان مستەفا: نەخێر بۆ پەرلەمانی عێراقیش ناچم، بەلام پشتگیری کۆمەڵێک خەڵک دەکەم وەک فراکسیۆنی بچنە پەرلەمانی عێراق، من بەنیاز نیم هیچ وەزیفەیهکی حکومەتی وەرەبگرم.

رووداو: لەبەشە عەرەبییه کە عێراقدا ناوەندیک هەیە بۆ ئاراستەکردن، بۆ نمونە

کوردیسی وەک سیستانی که رای خوئی له سهر مهسه له یه کی سیاسی ههستیار دهلی، پیتوایه ئه وه خالیکی لاواری بیته بۆ کورد، که عه ره ب ناوهندی وه های ههیه و کورد نیه تی؟

نهوشیروان مستهفا: بهلی وهك چون شیعه مه رجه عیه یکی مه زهه بیان ههیه، سیستانی مه رجه عیه کی مه زهه بییه نهك سیاسی و له حاله تی پیوستدا باسی سیاسه ت دهکا، پیوسته کوردیش له هه ریمی کوردستان مه رجه عیه کی سیاسیمان هه بیته که سه رۆ کایه تی هه ریم په رله مان و حکومه ته.

رووداو: ئیوه وه کو بزوتنه وه ی گۆران کی شه یه کتان له گه ل یه کیته ههیه که لی جیا بونه ته وه، به لام ئایا هیج کی شه یه کتان له گه ل پارته ههیه، یان پارته به پی حسابی یه کیته مامه له تان له گه ل ده کات، ئایا هیج ده ستیش خه رییه ك ههیه بۆ دروستکردنی په یوهندی که ئیوه ئیستا بوونه ته واقیه کی سیاسی له کوردستان، هیج په یوه ندیه کتان ههیه نه گه ر له ئاستی خواره وه شدا بیته؟

نهوشیروان مستهفا: ئیمه رۆژانه خه لکمان یه کتری ده بینی له ناو بازار و له ناو زانکو و شوینه گشتیه کان، به لام تائیتا په یوهندی به شیوه ی فه رمی له نیوان ئیمه و پارته نیه، جگه له په یوهندی ناو په رله مان، ده توانن په سیاره کهش له وان بکه ن.

رووداو: کاتی ئه وه نه هاتوو ه که نهك هه ر له گه ل پارته، به لکو له گه ل یه کیته ی بکه نه گه تو گۆ وهك چون هه موو حیزه کان له گه ل یه کتری داده نیشن؟

نهوشیروان مستهفا: بهلی، ئیمه له لای خو مانه وه ئاماده ی بۆ ئه وه به یه کیته شه وه، نه گه ر لایه نه کانی تر ئاماده بن.

رووداو: عیما د نه هه د له هه قه یه یه نیکیدا له گه ل (رووداو) دا باسی ئه وه ی کردبو و که هاتو چۆ و گه تو گۆیه کی ناهه رمی له نیوان ئیوه و پارتهیدا ههیه؟

نهوشیروان مستهفا: تائیتا شتیکی فه رمی نیه، جگه له و کۆبونه وه یه که سه رۆکی هه ریم کردبو ی له گه ل هه موو قه واره سیاسیه کان، تائیتا به شیوه یه کی فه رمی وه فدیکی بزوتنه وه ی گۆران له گه ل پارته، یان وه فدیکی گۆران له گه ل

ئێستا که کابینهی نوێی حکومت بیکهاتوو، هه ندیک لایه ن له وانهی بریاربوو به شداری حکومت بکه ن، به شدار نه بوون و که وتنه دهره وه ی حکومت، له وانه کۆمه ل و یه کگرتووی ئیسلامی، ئیوه هیچ به رنامه یه کتان هه یه بۆ ئه وه ی له گه ل ئه و لایه نانه به ره یه کی ئۆپۆزیسیۆن دروست بکه ن، یان هه ره یه که و بۆخۆتان به جیا کار ده که ن؟

نه وشیروان مسته فا: بێگومان له شته هاوبه شه کاندا بیکه وه کار ده که یه ن، نه ک هه ر له گه ل ئه وان به لکو له گه ل فراکسیۆنه کانی دیکه شدا که به شدار و لایه نگر ی حکومت ده که ن، هه ر کاتیک شتی هاوبه ش ها ته پێشه وه به یه که وه کار ده که یه ن و له کاره باشه کاندا پشتگیر ییان ده که یه ن.

رووداو: له گه ل لایه نه کانی ئۆپۆزیسیۆن قسه و باسی کتان کردوو ه له سه ر ئه وه؟
نه وشیروان مسته فا: به لئێ له نیوان خۆماندا کردوو مانه.

رووداو: ئیوه وه ک بزوتنه وه ی گۆران ه یچ نه رمیه ک پێشان ده دن بۆ ئه وه ی له که رکوک یه ک لیستییه ک له گه ل پارتی و یه کیتی و لایه نه کانی دیکه دا دروستبکه ن؟
نه وشیروان مسته فا: ئیمه له که رکوکیش به لیستی سه ره بخۆ به شداری ده که یه ن، پێشمانوایه ئه و حال ته ی ئێستا له ناوچه دا براوه کانی پێگه یشتوو، له نیویشیاندا که رکوک، سه ر کردایه تی سیاسی کورد لئێ به ر پر سیاره، له که رکوک یه کیک له هۆکاره کانی ئه وه ی که دۆخه که به وه ی ئه مرۆ گه یشتوو ئه وه یه که ئیداره کوردیه که ی که رکوک له ئاستی پۆستدا نه بووه، تانیستا هه ردوو حیزبه که له وئ وه ک دوو هێزی جیاواز کار ده که ن و زیاتر حیزبایه تی ده که ن وه ک له وه ی کوردایه تی بکه ن، تانیستا له زۆر داووده زگادا دوو ئیداره هه یه، بۆیه پێمانوایه ئه وه هه ر شتیکی روکه شه که باسی یه ک لیستی ده که ن، یه ک لیست بوون، به لām دوو ئیداره بوون، ئیمه هه ول ده ده یه ن چه ند لیستی ک بیه ن، به لām یه ک ئیداره بیه ن.

رووداو: له تورکیا سیاسه تی ک به ناوی (کرانه وه ی دیموکراسی) یان وه ک ئه وه ی

ناوی (کرانه وه بهرووی کورددا) لیترا بوو، دهستی پکړدووه، لهو
شدا pkk دوو گروپی ناشتی نار دووه، تو ئه و رووداوه چو ن ده بی نی و
پښتویه ده بی رولی هه ریمی کوردستان لهو پرؤسه یه دا چو ن بیت؟

من نه و پرؤسه یه به شتی کی باش ده بینم و پښمویه حیزی داد و گه شه پیدان که ئیستا
له تورکیا له سه ر کاره، حیزی کی که مالیست نییه و لهرووی ئایدو لؤژییه وه له حیزه
شؤقی نییه کانی تورک جیا وازه، ئومیده وارم ئه مه هه نگا ویک بیت به ره و چاره سه ری
کی شه ی نه ته وه ی کورد له تورکیا، ئومیدیشم وایه که حکومتی هه ریمی کوردستان
و حیزه سیاسییه کانی کوردستانی عیراق نه وه نده ی بیان بکری رولی کی ئیجابی بینن
له پښتوانی کوردنی چاره سه ر کوردنی ناشتیانه ی کی شه ی کورد.

رووداو: ئیوه له هه لمه تی هه لئار دندا به ره نگار بوونه وه ی گهنده لیتانه کورد بووه
یه کیك له دروشمه کانتان، ئیستا ش سه رؤ کایه تی لیژنه ی نه زاهه له نیو په رله مان بهر
فراکسیونی گوړان که وتووه، پلان و بهرنامه ی ئیوه بو کارا کوردنی نه و لیژنه یه چییه؟
نه و شیروان مسته فا: پښمویه گهنده لی ته نیا به وه بنبرنا کری که دوو موچه خوړی
گهنده ل بدیه دادگا، ده بی له سه رو هه موو شتی که وه ده زگایه ک بو نه زاهه دا بجه زری
که ده زگایه کی بیلان بیت، دیوانی چاودیری دارای کارا بکری، داواکاری گشتی و
دادگا کارا تر بکری له وه ی ئیستا، زیاتر ریگه به روژنامه و گوڤاره کان بدری
سه رچاوه ی زانیاریان ده سته که وی، هه روه ها په رله مان کارا تر بیت بو لیپرسینه وه له
وه زیره کان و له و گریه ستانه ی که ده کرین، پیوسته بودجه ی هه ریمی کوردستان
به ته وای روون و ناشکرا بیت لهرووی سه رف کوردنی پاره و سه رچاوه ی داهات،
شه فایه تی بودجه چاودیری کوردن له ری نه و داووده زگایانه وه ئاسان ده کات، پشم
وایه نه وه پرؤسه یه کی یه ک روژه نییه و پرؤسه یه کی دریز خایه نه، نه گه ر بتوانن نه و
کارانه بکه ین، دلنیام به لی ده توانن چاره سه ریک بو گیروگرفتی گهنده لی له
کوردستان بدؤزینه وه، به لام کاری کی قورسیشه.

رووداو: پرؤسه یه ک بو گه راننده وه ی نانپراوه کان ده ستی پکړدبوو، هه ندیک گله بی

ه کرد که به زۆری فۆرمی په شیمان بونه وه یان بی پر کراوه ته وه، به گشتی ئیوه

هیچ ده ستیپشخه ریه ک ده بینن بۆ گێرانه وهی ئه وه خه لکانه بۆ سه ر کاری خۆیان؟

نه وشیروان مسته فا: به راستی پر کردنه وهی فۆرمی پاکانه کردن به خه لک کارێکی زۆر ناشیرینه، ئه وه یان به خه لک کردوه و من خۆم چهند نمونه به کم له لایه، خه لکیک له شوینیکه وه دوور خراوه ته وه بۆ شوینیکی دوور به ناوی ئه وهی که ئه مه دهرنه کراوه، من ده برسم دوور خسته وهی که سیك له کفریه وه بۆ لای چۆمان، یان له ماوه ته وه بۆ سه نگاو بگوازیته وه ئه وه دهر کردن نییه؟ له وهش خراپتر که به راستی ئه وه جوړیکه له سوکایه تیکردن به یاسا، که سانیك هه ن ۱۰-۱۵ ساله سه رپه رشتیاری په روه رده یه، که چی به بریاریک لادراون کراونه ته وه به مامۆستا له به رده ستی که سیك که کاتی خۆی قوتابی خۆیان بووه.

رووداو: به لام ئیستا راگه یه ندراره که ده ستکراوه به گه راندنه وهی ئه وه که سانه بۆ

سه ر کاری خۆیان؟

نه وشیروان مسته فا: تا ئیستا له و پرۆسه یه رازی نیم، چونکه بانگی که سیك بکه ی و پینی بلایی ده تگه رێتمه وه به مه رجیک پاکانه بکه ی ئه وه به راستی پیشیلکردنی که رامه تی ئینسانه.

چاوپێکه‌وتن له‌گه‌ڵ (فوناد مه‌عسوم)

ده‌رباره‌ی ئەنجامه‌کانی پلینیۆم و یاسای هه‌لبژاردن بۆ په‌رله‌مانی عێراق، ئاوینه‌ ئەم چاوپێکه‌وته‌ی له‌گه‌ڵ کارگیرێ مه‌کته‌بی سیاسی یه‌کێتی نیشتمانی کوردستان و سه‌رۆکی لیستی هاوپه‌یمانی کوردستان له‌په‌رله‌مانی عێراق، دکتۆر فوناد مه‌عسوم دا سازکرد.

ئاوینه: هه‌لسه‌نگاندنی تۆ بۆ پلینیۆم و ئەنجامه‌کانی چیه‌؟ ئایا هه‌ست ده‌که‌ی ئەم پلینیۆمه‌ بیه‌ته‌ی مایه‌ی به‌ره‌و پێشچوونی یه‌کێتی و بیه‌ته‌ فاکته‌ریک بۆ زالبوون به‌سه‌ر ئەو کێشانه‌دا که‌ چه‌ندین ساڵه‌ پێوه‌ی ده‌نالین؟

د. فوناد مه‌عسوم: ده‌توانم بڵێم پلینیۆم سه‌رکه‌وتوو بوو له‌رووی گفتوگۆکردن له‌سه‌ر هه‌موو ئەو بابه‌تانه‌ی هاتبوونه‌ پێش که‌ بابته‌ی گرنجیوون، هه‌روه‌ها له‌رووی ئەوه‌ی که‌ ئەندامانی پلینیۆم به‌ ئازادانه‌ هه‌ر قسه‌ و ره‌خنه‌یه‌کیان هه‌بوو کردیان، به‌بی بوونی هه‌یچ سانسۆریک به‌شێوه‌یه‌کی زۆر ته‌ندروست به‌رێوه‌چوو. بابته‌ی هه‌ره‌ گرنجی پلینیۆمیش ئەو یه‌کیوونه‌ بوو که‌ له‌ ناو پلینیۆمدا ده‌سته‌به‌ر بوو، که‌ هه‌مووی به‌ئاراسته‌ی یه‌کیوون و به‌هێزبوونی یه‌کێتی راکیان ده‌رپری. هه‌تا رای ئەندامانی پلینیۆم له‌سه‌ر پرکردنه‌وه‌ی جه‌وت ئەندامی سه‌رکرده‌یه‌تیش که‌سه‌ له‌خه‌می ئەوه‌دا نه‌بوو که‌ خۆی بچیه‌ته‌ سه‌رکرده‌یه‌تی، به‌لکه‌و زۆر بابته‌یه‌که‌ له‌خه‌مه‌تی به‌رژه‌وه‌ندییه‌کانی یه‌کێتیدا بریاری له‌سه‌ردرا که‌ دوا بخریت تا به‌ستنی کۆنگره‌.

هه‌روه‌ها له‌مه‌سه‌له‌ی پێکهێنانی ئەنجومه‌نی ناوه‌ندیشدا که‌ هه‌رچه‌نده‌ به‌داخه‌وه‌ ماوه‌ی هه‌شت ساڵه‌ دواکه‌وتوو، چونکه‌ سه‌ره‌تا جه‌مسره‌ به‌هێزه‌کانی ناو یه‌کێتی دژی بوون، به‌لام مام جه‌لال وه‌ک موساوه‌مه‌یه‌ک به‌و تێروانینه‌ی ئیستا بریاردرا ئەو ئەنجومه‌نه‌ دروست بکریت. له‌وباوه‌ره‌دام ئەرکه‌کانی ئەو ئەنجومه‌نه‌ زۆر زۆر گرنجییه‌ت له‌ دوا‌ی به‌ستنی کۆنگره‌ی یه‌کێتیه‌وه‌، هه‌روه‌ها بریاردان له‌سه‌ر

من وای بۆده چم که نهجامه کانی پلینیۆم ههنگاوێکی چۆنایه تی بوو بۆ یه کیتی، ههروهها یه کیتی بهچاوێکی پر لهقینهوه تهماشای نهوانه ی نه کرد که جیابونهتهوه له یه کیتی، تهنها بۆ نهوانه نه بیته که سه رکردایه تی بوون، هه رکه سیك بگه رپهتهوه بۆ ناو یه کیتی مالی خۆیه تی.

ئاوینه: ئایا نهو به لگه نامه ئاکاره ی که ئیمزاتان کرد، ترسیکه له وه ی که جارێکی تر یه کیتی دووچاری دوولت بوون بیته وه، یان به ربه ستیکه بۆ نه وه ی هه مان نهو کیشانه ی پیشتر دووباره نه بیته وه؟

د. فوئاد مه عسوم: بۆ دلنیا بوونی ئەندامانه له لایه ک و ، له لایه کی تریشه وه بۆ نه وه یه که کهس جارێکی تر ته که توله نه کات، هاوکات له مه پهریک ده بیته له به ده م نهوانه ی بیانه ویت ته که توله بکه ن.

ئاوینه: ئایا دانانی ئەندامانی ئەنجومه نی ناوه ند به هه مان شیوه ی ته که توله و ته که تولکاری جاران پیکناهێریت؟

د. فوئاد مه عسوم: زۆری ژماره که ی که هه شتا که سه، رێگره له به رده م ته که تولدا، زۆر زه جه ته ته که تولیک بتوانیت نهو ژماره زۆره ی خۆی به سه پینیت، نه مه له کاتی کدا کۆمه لیک پرانیسیس له ئارادان بۆ دانانی ئەندامانی نهو ئەنجومه نه، له وانه ئەندامی سه رکردایه تی پیشووی یه کیتی نهوانه ی که میژوویه کیان هه یه و ئیستاش توانای کارکردنیا هه یه، ههروهها له به رچاوگرته ی رێژه ی ژن، ده بیته رێژه یه کی باش له ژنان بیته ناو نهو ئەنجومه نه وه، ههروهها ژماره یه ک لاوی گه نج به هێرپه ته ناو ئەنجومه نه وه و ته نانه ت هه ندیک خه لکی پیشه یی شاره زا بکرینه ئەندام.

به له به رچاوگرته ی نوینه رایه تیکردنی ناوچه کانی کوردستانیش، ئیستا داوا له خه لکیک کراوه که (CV) خۆیان بنیرن تا هه لسه نگاندنی بۆ بکریت، نهو ئەنجومه نه به پێی په یه وه ی ناو خۆی یه کیتی مافی چاودێر یکردنی هه موو ئۆرگانه کانی یه کیتی هه یه، به پێی په یه وه هه ندی ده سه لاتی بریاردانیشی هه یه و به ره وررووی

بهی پی ئەو زانیاریانی دزه یانکرد له پلینۆموه و تره که ی مام جهلال و تاریکی زۆر توند بووه له سهه کاک نهوشیروان و لیستی گۆران، بهلام ئەو راگه یاندنه ی له کۆنگروه دهه چوو جیاوازییه کی زۆری هه بوو له گه ل ئەو وتاره دا، ئایا ئیراده ی پلینۆم زال بوو به سهه و تاره که ی مام جهلالدا، یان ئایا بۆ راگه یاندنه که ی پلینۆم هیچ ناماژه یه کی له وتاره که ی مام جهلال تیا نه بوو؟

دزفوناد مه عسوم: مام جهلال باسی موعاناتی خۆی و یه کیتی کرد، بهلام راگه یاندنه که ی پلینۆم باسی بریار و هه لۆیستی داهاتووی یه کیتی کرد، وتاره که ی مام جهلال میژووی موعاناته که بوو، ئەو موعاناته به درێژای ئەو میژووه که له که بووه و چیتر ته حه مول نه کرا، جا ئەو باسی له و موعاناته کرد.

ئاوینه: ئایا ههست ناکهیت ئەم وتاره ی مام جهلال بۆ ئەزموونی دیموکراتی کوردستان باش نییه؟ یه کیتی و پارته ی بۆ هه لێژاردنی په رله مانی عیراق ده یانه ویت ریزبه ندیه کی کوردستانی پێکه یتن، ئایا ئەمه زه ره ر به و تیروانینه ناگه یه نیت؟ ئایا کاته که ی باشه، ئایا ئەمه کاری میژوونوس نییه؟

د. فوناد مه عسوم: میژوونوس که دهست به کارده کات، ده بیته ماده یه کی له به رده ستدا بیته و ته ماشای ئەو مادانه ده کات، ئینجا خۆی بریار ده دات، بهلام ئەگه هه ر تۆ بیته نگ بیته، ئینجا واههست ده کریت هیچ له گۆریدا نییه و نه وه ی ده وتریت هه مووی راسته. من وای ده زانم که یه کیتی پیوستی به وه بوو که له رێی ئەو راستیانه وه هه ندیک له و بنکه جه ماوه ریانه ی که له هه لێژاردنه که ی دوایدا له ده ستیدا بیگه ر پێته وه، چونکه هه ندیک پر و پاگه نده ی وا کرابوو که نه وانه تا ئیستا یه کیتین و به شیکن له و ئاراستانه ی له ناو یه کیتیدا هه ن، یان تاکتیکیکه له نێوان مام جهلال و کاک نهوشیرواندا، بۆ نه وه ی به هیزکی زۆره وه بیته ناو په رله مان به رامبه ر پارته ی، بۆیه پیوست بوو ئەو قسانه بکریت و مه سه له کان بگه نه ئەو ئاسته و بوتریت نه وانه یه کیتی نین و هیچ په یوه ندیه کیان به یه کیتییه وه نه ماوه، ئەمه پیوست بوو

به‌پرێزت وهك كه‌سێك له سه‌ركرده دياره‌كاني يه‌كێتی كه له‌گه‌ن ئه‌و كاروانه‌ مێژوویدا هاتویت، ئایا تۆش هاو‌راپیت له‌گه‌ن هه‌موو ئه‌و شتانه‌دا كه‌ مام جه‌لال له‌ پلینیۆمدا له‌سه‌ر كاك نه‌وشیروان وتویه‌تی؟

د.فوناد مه‌عسوم: مام جه‌لال باسی له‌ مو‌عاناتێك كرد كه‌به‌شی هه‌ره زۆرمان ئه‌و مو‌عاناته‌مان بینیه‌.

ئاوینیه: ئایا ده‌كریت بڵێن جه‌نابێشت هاو‌راپیت له‌گه‌ن ئه‌و قسانه‌ی مام جه‌لالدا؟

د.فوناد مه‌عسوم: مام جه‌لال هه‌یج شتیکی باس نه‌كردوه كه‌ دوور بێت له‌ واقع.

ئاوینیه: ئایا ئه‌و راپۆرتیه‌ی مام جه‌لال ده‌بێته‌ یه‌كێك له‌ به‌لگه‌نامه‌كاني پلینیۆمی یه‌كێتی؟

د.فوناد مه‌عسوم: جه‌نابی مام جه‌لال باسی مو‌عانات كردوه، كه‌ كێشه‌یه‌ك هه‌بووه‌ چۆن په‌ره‌ی سه‌ندوووه‌ و به‌جی گه‌یشتوووه‌، به‌لام ئه‌وه‌ی كه‌ په‌یوه‌ندی به‌ نه‌ده‌بیاتی حزبه‌وه‌یه‌ ئه‌و بریارانه‌یه‌ كه‌ له‌پلینیۆمدا دراوان و ئه‌و وتاره‌یه‌ كه‌ مام جه‌لال تێیدا باسی ئه‌وه‌ی كردوه‌ كه‌ چۆن ئیش بكه‌ین و بارودۆخه‌ سیاسه‌سه‌كه‌ چۆن ده‌چیته‌ پێش، چ له‌سه‌ر ئاستی كوردستان چ له‌سه‌ر ئاستی عێراق. پلینیۆمیش ئه‌و ده‌رفه‌ته‌ بوو كه‌ ئه‌و رێژه‌ی زۆره‌ی له‌ كادیرانی تێدا بوو تا ئه‌و قسانه‌ی تێدا بكریت.

چاره‌سه‌ر كردنی مه‌سه‌له‌ی كه‌ركوك به‌هێز ناكریت

ئاوینیه: ئایا پێشبینی چی ده‌كه‌ین بۆ یاسای هه‌لبژاردنه‌كاني عێراق؟

د.فوناد مه‌عسوم: كێشه‌ی دوو لایه‌نه‌، لایه‌نیکیان له‌و كه‌سانه‌وه‌یه‌ كه‌ حه‌ز به‌ به‌ سه‌ركه‌وتنی پرۆسه‌ی سیاسی له‌ عێراقدا ناكه‌ن و ده‌یانه‌وێت دوو‌چاری كێشه‌ بێت و مه‌سه‌له‌ی هه‌لبژاردنیان كردووته‌ كارتێك بۆ سه‌رنه‌كه‌وتنی پرۆسه‌كه‌، هاو‌په‌یمانی كوردستانی به‌رپرس نییه‌ له‌ كێشه‌كه‌، ئیمه‌ ده‌لێن هه‌لبژاردن بكریت، ئه‌وان كێشه‌یان دروستكردوووه‌، لاکه‌ی تری كه‌سانێك هه‌ن نایانه‌وێت ئه‌و سیاسه‌ته‌ی سه‌دام له‌ كه‌ركوك و ناوچه‌كاني تر گرتویه‌به‌ر هه‌یج گۆرانیکی به‌سه‌ردا بێت،

ئەو گۆرانی کەمەى کە هەیه و خەلکە کەى گەرپراوتەو بە ناشەرعى بگەرێتەو بۆ کەرکوک و بارودۆخە کە وەك پێش رووخانى لیبیتەو.

مەسەلە کە حەساسە، هەندیک لە هێزە عەرەبیەکان پێیان ناخۆشە کە کورد دەنگى زۆر بێت و کەرکوک بەرەو هەریم بگەرێتەو، هەندیکى تریشیان ئەگەر بە دەستیان بێت نایەلن ئەو دەستەلاتەى هەریمی کوردستانیش کە ئیستا هەیه تی بێت، مەسەلەى کەرکوک نە لەلایەن ئیمەو نە لەلایەن بەغداو بەهێر چارەسەر ناکریت. ئاوتێ: هەست ناکەن لە مەملەتێى چەند رۆژى رابردوودا لە پەرلەمانى عێراق، کورد کە نارەگى کەوتوو و کەس لەو هاوپەیمانانەى هەمیشە باسیان دەکەین لە گەلمان نین؟

د. فوئاد مەعسوم: من ناتوانم وا بلیم، چونکە هەندیکیان هەن لە گەل ئەو ئاراستەیه نین کە عەرەب و تورکومانەکانى کەرکوک بەرزیان کردوووەتەو و دەیانەوێت حالەتێکى تاییەت بەدەن بە کەرکوک، چونکە لەو گەشتوون کە مەبەستى ئەوان کەرکوک نییه و راگرتنى تیکرای پرۆسە سیاسیه کەیه، ناییت ئەو شەمان لەبەر بچیت ئیمە لە خراپترین حالدا دوو فیتۆمان بە دەستەوویە، کە دەتوانین هەر بریارێکیش بەدریت بیگەرێتەو، بەمەش هەلبژاردن دواوە کەوێت و کێشەیه کى گەرە لە عێراق دروست دەبێت.

ئاوتێ: ئایا وەك جارانی پێشوو ئەمریکیه کان بێنە سەر خەت و گوشارمان بچەنەسەر وەك جارانی پێشوو، مل نادەین بۆ داواکارییه کانیان؟

د. فوئاد مەعسوم: تائیستا لەسەر ئاستى عێراق لەسەر هیچ شتێک تەنازولمان نە کردوو، لەوانە دەستکاریکردنى دەستور، چوارسالە گەفتوگۆ بەردەوامە تەنازولمان نە کردوو، هەر وەها کێشەى نەوت و هەموو یاسا هەلپەسێردراوێ کانی تر.

ئاوتێ: پێدەچیت لە هەلبژاردنى داهااتووی عێراقدا، زیاتر لە سێ لیست لە کوردستاندا هەبێت، ئایا بۆ لەسەر نەخشەیه کى رینگان هەندیک پەرسى نەتەوێ

بۆ ئهوهى كورد يهك گوتارى سياسى ههبيت؟

د. فوئاد مهعسوم: ئوميد هوارين ئهگه چهند ليستيک ههبيت بههه مان رۆحيهتى ئيستاى ئيمه و ليستى يه کگرتوو کار بکهين، ئهوهى له بهغداديش گرنگه ئهبيت كورد له سهه مهسهله سزاتيژيهه كانى خهلكى كوردستان ههلوپستان يهك بيت.

ئاويته: له و باوه ره دايت كورد بهم ليسته جياوازانه، پۆسته سيادييه كانى وهك سهروك كۆمار، وهزيرى دهره وه، جيگري سهروك وهزيران، وهربگريته وه له بهغدا؟

د. فوئاد مهعسوم: سهروك كۆمار وهرده گرينه وه، ئه وه پۆسته سياديانهى له عيراقدا ههه يه كيكيان وهرده گرينه وه، بگه لايهنى تريس باسى ئه وه ده كهه پۆستى سهروك كۆمار ههه بۆ كورد دهبيت و ههه مام جهلاليش دهبيت، بۆ ئهه ههلبژاردنه نا، بهلام بهپۆستى دهزانم بۆ ههلبژاردنى داهاوو تر پيويسته كورد ليستى فراوانتر بکات، بۆ ئهوهى بچوو ك نهبينه وه.

ئو کاتە ی ئەو شیروان وازی هینا به کوتله ی مام جه لالم ده زانی

سازدانی جیهان سلیمانی

دکتۆر فوئاد مه عسوم ئەندامی مه کتەبی سیاسی یه کیتی نیشتمانی و سه رۆکی فراکسیۆنی هاوپه یمانی کوردستانی له پهرله مانای عێراق، به دوو ته وه ره دواندمان که یه کێکیان کیشه کانی ناو یه کیتی و هۆکاره کانی روودانیان، ئەوی دیکه شیان مه سه له ی کیشه کانی به غدا و هه ریم، فوئاد مه عسوم به شیوه یه کی راشکاوانه بیرو را کانی خۆی ده بری.

ته وه ری یه که م کیشه کانی ناو یه کیتی و هۆکاره کانی روودانیان

جیهان: به شیوه یه کی گشتی رات چۆنه سه به ره ت به کیشه کانی یه کیتی؟

د. فوئاد مه عسوم: ئەوه جاری یه که م نییه ئەو کیشه نه له ناو یه کیتیدا رووده ده ن، چه ند جارێک ئەو کیشه نه روویانداوه، چونکه یه کیتی سه ره تا سی بال بووه و دواتر بونه وه یه ک و دیسانه وه بوون به سی بال و دواتر هه ندیکیان لێ جیا بونه وه و زۆریان گه رانه وه، ئەوه ی که هه یه زۆر ئاساییه، که نابیت که س وازییت، که س ره خنه بگریت، چونکه ئیشکردن له ناو حیزب نیشتمایه و مه سه له ی بریاری شه خسییه که له ناو کام حیزبدا کار ده کات، ئەوجا له سه ر هه ر پله و پایه ک بیت، ئەو کیشه یه ش ئەوه نییه گه شتبیته ئاستیک که چاره سه ر نه کریت و مومکینه چاره سه ر بگریت، ره نگه هه ندیک بیان هوی به یه که جاری نه گه رینه وه یان هه ندیکه دیکه وازی بێن، ئەوه شتیکی ئاساییه، چونکه یه کیتی ئیستا بۆته حه قیقه تیک، هیژیک که ناتوانی و به ئاسانی لاواز بگریت و له بن بیت، ده بی یه کیتی وه ک حیزب هه موو هه ولێک بدات که ئەندامه کانی خۆی بگریته وه باوه ش، به لām ئەوه ش که لێی ده رده چن ئەوه شتیکی ئاساییه، چونکه له دنیا دا حیزب خه لک دیته ناوی خه لکیش لێی ده رده چییت، ئەوه ش وانییه که ئەوه ی وازی لێهێنایت دژایه تی بکه یه ت و به دوژمنی دا بنییت، ده کریت له حیزبیش نه مینی و په یوه ندیشی باش بیت. له گه ل

من له و باوه رهدام ئەوانەى كە موبەرەريان هەيه بۆ بە جێهێشتن هەول بەدریت

كەيان چارهسەر بکریت و بگه‌رێته‌وه بۆ ناو باوه‌شى يه کيتى.

جيهان: باسى ديالۆگت کرد زۆرێك لهو به‌رێزانەى وازيان له‌مه‌كتەبى سياسى هێناوه ئەوه‌يان بلاو کردوه‌ته‌وه، كە مه‌كتەبى سياسى يه‌کيتى باوه‌ريان به‌ ديالۆگ نيه، بۆيه ده‌ستيان له‌ کارکێشاوه‌ته‌وه و باوه‌ريان به‌ چاکسازى و ريفۆرم نيه له‌ناو يه‌کيتى؟

د.فوناد مه‌عسوم: بۆ زانياريت ئەو هه‌فاله‌ نه‌مانبيني رۆژێك له‌ رۆژان له‌ناو مه‌كتەبى سياسى پرۆژه‌يه‌كيان ته‌رح کردبیت بۆ چاکسازى و زۆرینه ره‌فرى ئەو پرۆژه‌يه‌ى کردبیت شتى وا نه‌بووه و حه‌ق وابوو چ کيشه‌يه‌كيان هه‌بیت، بين له‌ کۆبونوه‌ى مه‌كتەبى سه‌رکردايه‌تى له‌ کۆبونوه‌ى مه‌كتەبى سياسى باسى بکه‌ن و ئيمه باوه‌رمان وايه كەيه‌کيتى ناتوانیت به‌مشيوه‌ى ئیستا بێت و پيوستى به‌م چاره‌سه‌رانه هه‌يه تکه‌يه باگفتوگوى ئەو پرۆژه‌يه بکه‌ين ئەگه‌ر ئەو پرۆژه‌يه ره‌تکرايه‌وه، يان ئيه‌مالکرا گوى نه‌گيرا ئەوا حه‌قيان بوو وازبه‌هێنن، به‌لام ده‌ستله‌ کارکێشانه‌وه‌ى راسته‌وخۆ له‌ راگه‌يانندنه‌وه بلاو بکریته‌وه، ئەوه خۆش نيه، به‌لام له‌ گه‌ل ئەوه‌شدا پيوسته هه‌موو هه‌ولێك بەدریت بۆ چاره‌سه‌رى ئەو کيشانه، چونکه ئيمه هه‌فالى يه‌کين و پێکه‌وه ماوه‌يه‌کى زۆره کارمان کردوو. پرۆژه‌يه‌ک کاتى خوى پيشکه‌شکرا له‌وه زياتر نه‌بووه.

من وه‌ك فوناد مه‌عسوم راموايه تا ده‌سته‌لات مه‌رکه‌زى بێت له‌ناو يه‌کيتى، ئيمه رزگارمان نايبیت له‌و کيشانه، نه‌ك ئيمه هه‌موو حيزبێك به‌ مه‌رکه‌زیه‌ت کيشه‌ى بۆ دروست ده‌بیت، پيوسته ده‌سته‌لات دابه‌ش بکریت به‌سه‌ر چه‌ند ده‌زگايه‌ کدا بۆ ئه‌وه دوو ده‌زگا هه‌بیت بريا‌ره‌كان جيه‌جيه‌کات، به‌لام هه‌موو ده‌سته‌لاته‌كان له‌ده‌ست کۆمه‌له‌ كەسيك بێت كە خويان بريا‌ر به‌دن و خۆشيان جيه‌جيه‌کهن، ئەمه‌يان مومکين نيه چاره‌سه‌رى کيشه‌كان بکات، هه‌روه‌ك په‌رله‌مان چۆن بريا‌ر ده‌رده‌کات و ده‌زگايه‌کيش هه‌يه كە حه‌کومت بريا‌ره‌کەى په‌رله‌مان جيه‌جيه‌کات،

ئەبەستە لەناو حیزبیشدا دوو دەزگا ھەبێت، بۆ ئەوەی بزانییەت ئەو بڕیارە چۆن
 ھێڵدەکرێن؟ کۆ مەسئولە لەو جێبەجێکردنە؟ ئەو دەزگایانە نەبەن کێشەکان
 بەردەوامن، لە کۆنگرە دووھەمی یەکیی پێویست بوو ئەم کارە بکرییەت، بەلام لەو
 کۆنگرە بەشەرمەو ھە پاشکۆیەکی خرایە ناو پەپرەو ھەو، چونکە ئەوانە مەرکەزی
 ھێزبوون لە کۆنگرە قبوڵی ئەوەیان نەکرد، کە زانرا زۆرینە لەگەڵ ئەو ھەوایە،
 ناخرجار مام جەلال پێشنیاری ئەوەی کرد ھەو پاشکۆیەکی بخریتە ناو پەپرە و
 ھەولبدرییەت جێبەجێکرییەت، بەلام کەس لەگەڵ ئەو ھەوایە جێبەجێکرییەت و تانیستاش
 ھەو خۆی ماو ھەتەو ھ.

جیھان: وا بلاو کر ھەو ھەو کە دارایی و مەکتەبەکان و شوینە گرنگەکان بەدەست
 کوتلە تالەبانی ھەو، ئەم بڕوایە بەدەوام میدیاکان و ناو ھەندەکانی راگەیاندا
 پڕکردو ھ، تالەبانی بڕیار دەری یە کەمە؟ ئەمە چۆن دەبینی.

د. فوئاد مەعسوم: وایزەم بەشیکێ زۆری ئەو بڕادەرانە، ئەگەر وا ناوی بێن بە
 کوتلە مام جەلال دادەنرا، چونکە لەناو مەکتەبی سیاسی ئەو ھەو ھەو مام جەلال
 کوتلە یەکی ھەبوویت و ئەوەی دیکە کوتلە یەکی ھەبوویت، گوناھە بەو شوپۆیە
 مەسەلەکان تەرح بکرییەت، لەناو مەکتەبی سیاسی ئەو بەرێزانە خواو ھەو بڕیاربوون و
 ئەو کاتەش بەو شوپۆی ئیستا نەبوو، کۆ کوتلە مام جەلال بوو و کۆ کوتلە
 مام جەلال نەبوو، ئەم رەنگە بە کوتلە مام جەلال دانین، بەلام تا ئیستا ھێچ
 دەستەلاتیکم نەبوو لەناو یەکییەدا، بەلام مەن دەورم ھەبوو و تەنھا یە کجار پۆستم
 ھەرگرتوو ھەویش ھەو سەرۆکی حکومەت.

جیھان: یانی نەو شیروان مستەفا خواو ھەو بڕیاربوو لەناو یەکییەدا؟
 د. فوئاد مەعسوم: بەتەئکید خواو ھەو بڕیاربوو، زۆر جار قسەکانی ئەو بوو بەدوا
 بڕیار، لەبەر ئەوە کە سایەتێکی ئەساسی ناو یەکییە و مەکتەبی سیاسی بوو.

جیھان: زۆرێک لەو سەرکردانە یەکییە دەستیان لە کارکیشاو ھەو ئەوەیان
 بلاو کردو ھەو، کە مام جەلال گوئی لێ نەگرتوون، ھەروەھا ئەو ھەو دەلێن ئەوان

ئەم بۆ گۆرانکاری کردوو، بەلام بەگۆریان نەکراوە پرۆژەکانیان پشتگۆی

د.فوناد مەعسوم: مەحزەری جەلسەمان ھەبە و ماوە، لەیەك مەحزەردا ئەو ھەبە و تراپیت چاکسازی دەکەین و نەکراپیت، یان و تراپیت نابیت بکراپیت، بەردەوام کۆبونەوکانی مەکتەبی سیاسی بەپێکەنین و قسەیی خۆش تەواو بوو، رەنگە قسە و پروت و بۆلە کراپیت، بەلام لەناو مەکتەبی سیاسی ھێچ کێشەبەك نەھاتوو تە پێش، بۆچوونی جیا جیا نەھاتوو تە پێش کە نەگەبە ئەنجام، کێشەیی واش نەھاتوو تە پێش کە داوایەك کراپیت یان پرۆژەبەك لە کۆبونەوکانی مەکتەبی سیاسی باس نەکراوە کە بلێن، ئەو مام جەلال رەفری دەکات و قبولی نییە، چونکە ئیمە تا ئەو رۆژەش کاک نەوشیروان وازی ھێنا بەکوتلەیی مام جەلالمان دەزانی، چونکە ئەو بەھەموو ھیزی خۆبەو پشنگیری لەمام جەلال دەکرد و مام جەلالیش پشتی بەو دەبەست.

جیھان: ئایا تالەبانی دەتوانیت ئەو کێشانە چارەسەر بکات؟

د.فوناد مەعسوم: ئومیدمان وایە، مام جەلال مرونت لەبیرورایدیە و رق و غەرەزی لەناودا نییە ئەو بەحوکمی ئەو ھەبە کە ھەبە کەسایەتیەکی میژووی دەرکەوتوو، ھەول دەدە و دەتوانیت ئەو کێشانە چارە بکات.

جیھان: بەشیو ھەبەکی گشتی رات چۆنە سەبارەت بە ریفۆرم و بلاوونەو ھەبە ئەو چەمکە؟

د.فوناد مەعسوم: مە کارم بەو زاراو ھەبە نییە، مە لەگەڵ ئیسلام و لەو بارەو ھەبە بیرورام دەرپرێو پێویستمان بەگۆرانکارییە، بەحوکمی ئەو ھەبە ئیمە لەشاخ بووین و ھاتوین تە ناو شار، بەعس نەماو و ئەزموونی حکومەتمان کرد، پێویستمان بە بەخۆداچونەو ھەبە، چونکە کەسانێک ھەبە ئیستیغالی و ھەبە کەیان دەکەن بۆ خۆدەو لەمەند کردن غەدر لەخەلک کردن، بەلام نەک ریفۆرم بەکەبە شیعاریکی سیاسی، بەلکو پێویستە ھەبە گۆرانیکی سیاسی و کۆمەلایەتی سەبەر بکراپیت، نەک ھەبە شیعاریکی سیاسی بۆ ئەو ھەبە شەری پێ بکەیت، مە لەگەڵ ئەو ھەبە زاراو ھەبە

بکریټ، له گهڼه نه ووم پيوسته ئيسلاح بکهين، چونکه هه موو له بهر دهه
د نين، زه مانى جاران نيه فلانه کهس بو نه دماى کوڼگره، پيوسته خه لک
دهنگمان بداتى له ريځاي دهنگدانه وه پوستانى حيزبى و حکومى وه رگرين، چونکه
خه لک دهنگمان ناداتى نه گهر گهندهل بين، بهرگرى له بهر ژه وهنديه کانين نه کهين و
داواکانين جيټه جى نه کهين.

جيهان: يانى نه و ئيسلاحه وهك خوټ ده يلىټ تنهها دروشمه؟

د. فوناد مه عسوم: نه وه تنهها دروشمه، چونکه نه گهر ريفورم دروشم نه بيت، پيوسته
چاره سه رى هه موو نه و حاله تانه بکات، خه لک دهيه ويت خزمه تگوزراى هه بيت،
حيزب دهسته خاته ناو کاروبارى خه لک، پرژه کهى مام جهلال پرژه يه کى گرنگ
بوو بو نه وهى کارى له سه ر بکريټ، به تاييه تى دواى نه و زياد و سه رنجانهى که
خرانه سه ر پرژه کهى ته نانه ت کاک نه وشيروان نامهى بو بهر پر مام جهلال نارد که
هه ندى تيټيټي هه بوو سه باره ت به ميکانيزمى جيټه جيکردنى پرژه که.

جيهان: يانى نه وشيروان نامهى بو تاله بانى نارد وه بو جيټه جيکردنى پرژه که؟

د. فوناد مه عسوم: به لى نه وشيروان نامهى نارد بو مام جهلال تيټيټيټي کهى له سه ر
پرژه که له نامه که دا روونکر ابو وه و نه و لايه نانهى خرابو نه روو بو نه وهى
پرژه که جيټه جيکريټ.

جيهان: گوایا جه نابت و دکتور بهر هه م و مه لا به ختیار ريگرن له گه رانه وهى
نه وشيروان مسته فا؟

د. فوناد مه عسوم: يه که م: شتيكى وا نه بو وه به دهنگ لام که نه وشيروان ده گه رپته وه
يان ناگه رپته وه.

دووم من له گه ل کاک نه وشيروان هيچ کيشه يه کم نه بو وه ته نانه ت نه و کاتهى که
يه کيټى بريټى بوو له سه رى بال نه و بهر پر سى بالى ريفورم بوو، من بهر پر سى بالى
شور شگيران بووم، کيشه له نيواغاندا نه بو وه، ما وه يه کى زور له بهر گه لو بوين و هيچ
کيشه يه کمان نه بو وه، نه کريټ راى جياوا زمان هه بو بيت و نه و را يه کى له سه ر

هه‌بویت و منیش رایه‌کی تر، کیشیه‌کی تایه‌تی نه‌بووه که له مه‌کتبه‌ی سیاسی و تبیتم نه‌گه‌رپته‌وه، ئیستاش ده‌یلیم گه‌رانه‌وه‌ی کاک نه‌وشیروان شتیکی باشه، وتوشمه که کاک نه‌وشیروان ده‌گه‌رپته‌وه نه‌ئو شهرت به‌سه‌ر ئیمه‌دا فه‌رز بکات نه‌ئیمه شهرت به‌سه‌ر ئه‌ودا فه‌رز بکه‌ین.

جیهان: نایا تۆش شه‌ری پۆستی بالای یه‌کیتی ناکه‌یت؟

د. فوئاد مه‌عسوم: تائیستا نه‌ رۆژی له‌ رۆژان، نه‌ لای هیچ که‌سیکم باس نه‌کردوه و ئه‌وه‌شم راگه‌یاندوه له‌م کۆنگره‌یه به‌شداری ناکه‌م و دوور ده‌که‌ومه‌وه له‌ژیانی سیاسیم و له‌کاری سیاسیم له‌و پله‌یه‌ی هه‌مه‌ ناشه‌وی له‌و پله‌یه‌ی کاربکه‌م، به‌لام وه‌ک ئه‌ندامێک ده‌مینمه‌وه و شانازیش ده‌که‌م که یه‌کیکم له‌ دامه‌زێنه‌رانی یه‌کیتی.

ته‌وه‌ری دووه‌م: کیشه‌کانی هه‌ریم و به‌غدا

جیهان: رۆژ به‌رۆژ کیشه‌کانی نیوان هه‌ریم و به‌غدا رووی له‌ په‌ره‌سه‌ندنه هۆکاره‌کانی په‌ره‌سه‌ندنی ئه‌و گرژیا نه‌ چین؟

د. فوئاد مه‌عسوم: واده‌زام ئه‌گه‌ر زمانی گه‌توگۆ و دیالۆگ بگه‌رپته‌به‌ر له‌نیوان به‌غداد و هه‌ریم ئه‌وا کیشه‌کان به‌زووی چاره‌سه‌ر ده‌کری، چونکه به‌شیک زۆری ئه‌و کیشانه‌ی که هه‌یه ئه‌وه نییه کیشه‌ی ده‌ستوری بن و هه‌ریه‌کی و به‌لایه‌کدا به‌ریت، راسته بۆچوونی جیا جیا هه‌یه، راسته مه‌سه‌له‌که ده‌سه‌لاته، به‌غداد و ته‌ماشای ده‌کات که ده‌سه‌لات له‌ عیراقدا مه‌رکه‌زی بیته، بۆ ئه‌وه‌ی بتوانیت ئه‌و سیاسه‌ته‌ی که خۆی هه‌یه‌تی ئه‌و سیاسه‌ته جیه‌جیه‌بکریته، له‌لایه‌کی تره‌وه هه‌ریم ده‌ستور مافیکی زۆری پێداوه و چۆن ده‌بیته ده‌ست له‌و مافانه هه‌لگه‌ریته بۆ به‌غدا، به‌لام واده‌زام ئه‌گه‌ر گه‌توگۆیه‌کی جددی ده‌سته‌پیکات له‌نیوان هه‌ردوولا نه‌ک به‌سی رۆژ و چوار رۆژ و ته‌واو، گه‌توگۆیه‌کی جددی، چونکه نه‌ کوردستان ده‌توانیت له‌م‌رۆدا ده‌ست له‌ به‌غدا هه‌لگه‌ریته، نه‌ به‌غدا ده‌توانیت ده‌سته‌برداری هه‌ریم بیته.

جیهان: تۆ پیتوایه به‌ده‌ستور کیشه‌کان چاره‌بکریته له‌کاتیگدا ئیستا مالیکی داوی که‌مکردنه‌وه‌ی هه‌ریم و ده‌سه‌لاته‌کانی و گۆرانکاری له‌ده‌ستوردا ده‌کات؟

مه‌عسوم: ده‌ستوور شتێك نیه وا به‌ئاسانی ده‌سکاری بكریت، چونكه ده‌ستووری هه‌یه ئه‌و ماده‌ ده‌ستووریه ده‌لیت كه هه‌ر گۆرانكاریه‌ك له‌ده‌ستووردا بكریت، ئه‌گه‌ر له‌ سێ پارێزگادا دوو له‌سه‌ر سێ رازی نه‌بن به‌و ده‌سكارییه ئه‌وا گۆرانكاریه‌كان هه‌له‌ده‌وه‌شێنرێته‌وه، ئیستا ئه‌گه‌ر مالیکی له‌ په‌رله‌مانی داها‌تووشدا زۆرینه‌ی كورسییه‌كانی به‌ده‌ست به‌ییت، ئه‌وا دیسان ناتوانیت گۆرانکاری له‌ ده‌ستوور بکات، چونكه هه‌ریمی كوردستان سێ پارێزگایه و به‌بێ ویستی ئه‌و هه‌ریمه ناکریت گۆرانکاری له‌ ده‌ستووردا بكریت کاتی ریفرا‌ندۆم بكریت، له‌به‌رئه‌وه مه‌سه‌له‌كه ئاسان نیه ئه‌كری سه‌رۆك وه‌زیران ئه‌و قسانه بکات، به‌لام ئه‌و قسانه به‌و جیبه‌جی ناکرین.

جیهان: ئه‌گه‌ر وتویژی جددی له‌نیوان هه‌ریم و به‌غدا هه‌بیته ئه‌وا كێشه‌كان چاره‌سه‌ر ده‌كریت رۆلی ئیوه جیبه‌ وه‌ك ئه‌ندامانی په‌رله‌مان و نوێنه‌ری خه‌لكی كوردستان له‌په‌رله‌مانی عێراق بۆ چاره‌سه‌رکردنی ئه‌و كێشانه؟

د.فوناد مه‌عسوم: ئیمه له‌به‌غدا نوێنه‌ری كوردستانین، نوێنه‌ری كوردستانین به‌هه‌ریم و ده‌ره‌وه‌ی هه‌ریم ئیمه نوێنه‌ری حكومه‌تی هه‌ریم نین ئه‌و كێشانه پێویسته له‌سه‌ر ئاستی ده‌سه‌لاتی ته‌نفیزی چاره‌سه‌ر بكرین، حكومه‌تیش وه‌ك ده‌سه‌لاتی ته‌نفیزی نوێنه‌ری خۆی هه‌یه، له‌به‌غدا سه‌رۆکی حكومه‌ت و له‌هه‌ریمیش سه‌رۆکی حكومه‌ت هه‌یه ئیمه‌ش له‌به‌غدا كه‌مپینی بۆ بکه‌ین وا‌ته كێشه‌كان له‌نیوان ده‌سه‌لاتی ته‌نفیزیدان له‌ به‌غدا و هه‌ریم.

جیهان: زۆر كه‌سایه‌تی و لایه‌ن گلیه‌یی له‌ئیوه ده‌كه‌ن؟

د.فوناد مه‌عسوم: ئه‌و گله‌بیانه كه ده‌كرین له‌جی خۆیان نین، چونكه لیستی هاوپه‌یمانی سه‌نگه‌ری هاوپه‌یمانی كوردستانه له‌ به‌غدا به‌رگری له‌ مافه‌كانی كوردستان له‌ به‌غدا و په‌رله‌مانی عێراق ده‌كات له‌و پێناوه‌شدا ده‌وری خۆی گێراوه، لیستی هاوپه‌یمانی ده‌توانیت کاریگه‌ری له‌سه‌ر بریاری ناو په‌رله‌مانی عێراق هه‌بیته بۆ ئه‌وه‌وه میزانیه‌ی ئه‌مه‌ساڵ كێشه‌ی بۆ نه‌هاته پێش، به‌لام ساڵی پار كێشه‌ی

جيهان: تۆ پيتوايه كه حكومهتي ههرىم جددى بووه بۆ چارهسهر كردنى كيشه كانى له گهڤا به غدا با ئيمه بهردهوام نه ليين به غدا نايهوى، بۆ جارئكيش ئه و پرسياره له خومان بكهين بزائين حكومهتي ههرىم دهيهويت ئه و كيشانه چارهسهر بكات؟
 د. فوناد مهعسوم: من ناتوانم بلييم خهتاي ئهوانه وا پيويست ده كات ههردوولا دانيشن بۆ ئهوهى كيشه كان چارهسهر بكه ن بهرپر مام جهلال رۆلى سهره كى ههيه بۆ ئهوهى كيشه كان نه گه نه بن بهست و نه گاته ته قينهوه.

جيهان: سهفهري سهركرده كانى ههرىم بۆ دهروهه چهند دهورى ههيه له گرژيهه كانى ههرىم و به غدا به تاييهتي سهردانه كى سهروكى ههرىم؟
 د. فوناد مهعسوم: لهرووى دهستووريهوه هيج شتيك نيهه ريگرى لهو سهفهرا نه بكات، بهلام رهنگه سهروك وهزيران پي خوش نهبيت كه سهروكى ههرىم پرس بهو نه كات، سهروك وهزيرانى عيراق واى پيخوش بيت كه پرسى پيكرت ئه و سهفهره كان ديارى بكات، بهلام ههرىميش حهقى خوى ههيه ئه و چالاكيانه بنويتيت به تاييهت بهرپر كاك مهسعود كه قورساى خوى ههيه.

جيهان: پيتوايه گرژى نيوان به غدا و ههرىم به تاييهت له سهر مهسه لهى كه ركوك رووه ئالۆزى زياتر بجيت؟

د. فوناد مهعسوم: باسى شهر ده كهن كه هه لده گيرسيت له نيوان پيشمه رگه و سوپا، هه ندى جوجول بووه، بهلام هه ندى ده يانه وى له نوسينگه كانيان ئه وه ده ربخه ن كه عيراق پر به تي له كيشه ي سياسى هه نديك واپيشان ده دن كه كورد دژى عيراقه و نايه وى عيراق به وشيوه به ينيته وه و ته نانه ت ئه وش ده خه نه روو كه رژيمي سه دام حه قى بووه كه كوردى له ناو بردووه، چونكه كورد دژى عيراق بووه و هه ميشه كيشه ي بۆ عيراق دروست كر دووه كه ئه مهش عه قلى شو قينييه كانه.

جيهان: شتيك ههيه به ناوى شهري كورد و عه ره ب؟

د. فوناد مهعسوم: تاييستا شهري كورد و عه ره ب له ئارادا نه بووه، له رابردووشدا

د و حکومتە یەك لەدوايه كه كانى عێراق بووه نەك شەرى كورد و بەلام تائىستا حكومەتى عێراق لەتوانايدا نىيه شەرى دروست بكات ئەگەر ئەمەش بكات ئەوا وەك حكومەتە كانى پيشوو دەبىت لەبەرئەوه نە وەك سىياسەت نە لەرووى هېزەوه نە لەرووى بىر كوردنەوه حكومت عێراق نابەوى شەرى لەگەڵ كورددا بكات.

جيهان: بەلام زۆر ئێك لەچاودێرانى سىياسى پىياناويه كه ئەگەر راپۆرتە كەى نەتەوه يە كگرتووە كان خراب بىت ئەوه ئەگەرى تەقینەوهى هەيه؟

د. فوئاد مەعسوم: مەسەلەى ماددەى ١٤٠ پەيوەندى بە كوردستانەوه نىيه كاتى خۆى مەسەلەى ١٤٠ باسكرا لایەنى شىعە دەيانوت مەسەلەى كەركوك مەسەلەى كى مێژوویە لەبەرئەوه پىويستە كارێك بكریت، كە ئىمەش حەقمان لەدەستچوو، ئەو حەقمان بۆ بگێردریتەوه. مەسەلەى كەركوك كى شەيهك نىيه بە نەتەوه يە كگرتووە كان چارەسەر بكریت و ئىمەش مۆلتەزىم نىن بەوهى كە بۆچوونە كانى جىيە جىيەكەين، نەتەوه يە كگرتووە كان دەيانەوێت يارمەتى ئىمە بەدەن بۆ چارەسەر كەردنى ئەو كى شەنە سەرەتا مەن خۆم تىيىم دايه دىمستۆرا كە راپۆرتە كەى هەلەيه پىويستە مەسەلەكە بە شىبۆهيه كى گشتى وەرگىرین، نەك چەند ناوچەيهك فەرامۆش بكەين و تەنيا خۆمان ببەستىنەوه بە كەركوكەوه، ئىمە مۆلتەزىم نىن تا نەتەوه يە كگرتووە كان بە گوێرەى بریارێك حەكەمێك دانەنیت و بە بریار شەرعىەتى پىيدات كە ئەمە حەكەمە و پىويستە هەموولایەك بە گوێى بكەن ئىمە مۆلتەزىم نىن بە بریارى نەتەوه يە كگرتووە كانەوه، ئەوان تەنها يارمەتیمان دەدەن هەروەك چۆن يارمەتیمان دەدەن بۆ مەسەلەى هەلبژاردنە كان و دەستور و زۆر لایەنى دىكە.

نەوشیروان مستەفا بۆ لێڤین: ئەگەر خەڵکانێک بیانەوێت بۆ مەبەستی سیاسی گۆڕی رابردوو هەلبەندەن، ئێمە لە رابردووی خۆمان ناترسین، لە بەر ئەوە هیچ شتێکمان نییه

بە شۆڤیری ئەو تەکسیهەمان و تە گەر بەردینی بۆ گەردە کە: ئەگەر تۆ نەوشیروان مستەفا ببینیت، چ پرسیاریکی لێ دەکەیت؟ وتی: پێدەلێم چۆن و بەچی ئەم بارودۆخە دەگۆریت؟

نەوشیروان مستەفا ئەمێن جیگری پێشوی تالەبانی و سەرۆکی لیستی (گۆران) ی رکابەری سەرەکی تالەبانی و بارزانی، لە دیداریکی گۆڤاری لێڤیندا لە سەر هەلبژاردنەکانی کوردستان و بەرنامەی قەوارە کە و هەلمەتی راگەیاندن لە هەلبژاردنەکاندا دەوێت.

ئەو دواي نائۆمیدبوونیکی زۆر لە تالەبانی و حیزبە کە، هاتە دەرەو و کۆمپانیای (وشە) ی دامەزراند و دواتریش دەستی بە بلاو کردنەوێ رابو بۆ چوونەکانی خۆی کرد دەربارە ی سیستەمی سیاسی لە کوردستاندا، ئەمەشی کردە بناغە ی دروستکردنی لیستی (گۆران).

نەوشیروان بە حەزەریکی زۆرەو مامەلە دەکات، ئێستا نەوشیروان مستەفا لە هیچ کاتیکی تر ناچیت، ئەو هەم سەلە کاتەو و هەم شادمانە.

سەلە کادەتەو لەوێ کە رینگریهەکان بواری ئەوێ نە دەنی خەو نەکانی بکاتە حەقیقەت و شادمانی شە بەوێ کە تیکرای شە قامی نارازی کوردی چاویان لە ئەو و ئۆمیدی گۆرانیان پێو بەستووەتەو.

نەوشیروان مستەفا دەبەوێت بەو بە هەمووان بلیت ئەو ئێستا جیاوازتر لە جاران بێرە کاتەو و جیاوازتریش کار دەکات.

هەر لەبەر ئەو هۆیە شە، هەمووان چاویان لەو پیاوێ کە سالانیکی زۆر جیگری تالەبانی رکابەری بوو و ئێستا دەبەوێت لە هەلبژاردنەکاندا بە زۆر سیاسی

لقین: لیسته‌که‌ی ئیوه‌ناوی گۆرانه و دروشمه‌که‌شتان گۆرانکارییه، به‌بروای تۆ ئەم بارودۆخه ده‌توانریت بگۆریت، به‌و مانایه‌ی گۆران ته‌نیا به‌دروشم و پروپاگه‌نده‌ی هه‌لبژاردنه یان خه‌ونیکه ده‌توانریت به‌هێرته‌دی؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: له‌م قۆناغه‌ی ئیستای هه‌رێمی کوردستاندا، باشترین هه‌لومه‌رج ره‌خساوه بۆ ئه‌وه‌ی گۆرانیکه‌ی بنه‌ره‌تی بکریت. ئیمه که باسی گۆران ده‌که‌ین، مه‌به‌ستمان ئینقیلابی عه‌سکه‌ری نییه، که باسی گۆران ده‌که‌ین مه‌به‌ستمان روخاندن نییه، مه‌به‌ستمان ئه‌وه نییه ترس له‌هه‌رێمی کوردستان دروست بکریت، به‌لکو مه‌به‌ستمان ئه‌وه‌یه که مۆدێلێکی سیاسی له کوردستان هه‌یه، ئه‌و مۆدێله پێوستی به‌گۆرانکاری هه‌یه.

ره‌نگه (٥) ساڵ له‌مه‌وپه‌ش ئه‌و مۆدێله زۆر له‌بار و گونجاو بویت. (١٠) ساڵ له‌مه‌وپه‌ش، گونجاو و له‌بار بویت، ته‌نانه‌ت تا ١٥ ساڵ له‌مه‌وپه‌ش ره‌نگه پێوست به‌گۆرانی ئه‌و سیسته‌مه نه‌کرا بێت، به‌لام ئیستا کاتی ئه‌وه هاتوه که ئه‌و سیسته‌مه سیاسیه‌ی له کوردستانی عێراقدا حوکم ده‌کات، جۆریک له‌گۆرانی به‌سه‌ر بێت که بشو به‌یت به سیسته‌مه سیاسیه‌ی کانی دونه‌یا، نه‌ک سیسته تۆتالیتاریه‌ی کانی دونه‌یا. ئه‌م سیسته‌مه‌ی ئیستا که ئیمه هه‌مانه، ئیمه له کوردستانی عێراقدا په‌رله‌مانمان هه‌یه، ده‌سه‌لاتی جیه‌جیکردنی هه‌یه و ده‌سه‌لاتی داده‌وریان هه‌یه، به‌لام له‌سه‌رووی ئه‌وانه‌وه سه‌رکردایه‌تی سیاسیمان هه‌یه. بۆ ئه‌وه له هه‌لبژاردنی ئه‌مجاره‌دا، کێ بریاریدا که هه‌لبژاردنی په‌رله‌مانی کوردستان به‌لیستی داخراو بێت؟ مه‌که‌ته‌بی سیاسی بریاریدا نه‌ک په‌رله‌مان، کێ بریاریدا جیگری سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران بگۆریت؟ له‌مه‌که‌ته‌بی سیاسی بریاری له‌سه‌ر درا، نه‌ک ئه‌وه‌ی که په‌رله‌مان یه‌کیک بانگبکات و متمانه‌ی لێسێتته‌وه و یه‌کیکی دیکه بانگ بکات و متمانه‌ی پێ بیه‌خشیت. ئیستا کاتی ئه‌وه هاتوه که ئه‌و کاره بکه‌ین. ره‌نگه جاران بوونی ئه‌و

دهه تیه سیاسییه له بهر بوونی ناسایشی نه تهوهیی زه رور بوو بیت، به لآم له یاسای ئیستادا به ره و نهوه ده رۆین، که هه موو چوار چیه هه کی سیاسی و یاسای و ده ستووری و ئابووری جینگیره بووه. له بهر نهوه ئیتر پیوسته ناو مالی خویمان رینکجه بینهوه، رینکجه ستنه وهی ناو مالی خویمان به مانای نهوه نییه، که کس زه ره ری لیبیکات، به لکو به مانای نهوهی که ده سکاری شیوهی حوکمرانی سیاسی ولاته که مان بکهین. نهویش نهوهیه ئیتر ئیمه ولاته که مان به ره و نهوه بهرین، که ده سه لاتی مه کته بی سیاسی به سه ره نه نجومه نی وه زیران و ده سه لاتی دادوه رییه وه نه میتیت.

لقین: باست له وه کرد که گۆران لای ئیوه پروژه هیه، ئایا نه خشه هه کتان بۆ ئه م گۆرانکاریه ههیه، روه نتر بلتین: نهو جو مگانه ی کۆمه لگا کامانه ن که به پروای ئیوه پیوستیان به گۆران ههیه؟

نهوشیروان مستهفا: له سه روو هه موو شتیکه وه، گۆران له وهی که ده ستوه ردانی حیزب نه بیت، به مانایه کی تر، جیا کردنه وهی حیزب له حکومت، ده ستیوه ردانی حیزب له کاروباری بهر له مان، نه نجومه نی وه زیران، له کاروباری ده سه لاتی دادوه ری، ده ستیوه ردانی حیزب له زانکۆکان، ده ستیوه ردانی حیزبه له بازار، ئه مانه نهو شتانه ن که ده بیت سنورنکیان بۆ دابهریت، هه موو ده زگایه ک له وه ده زگایانه ی ئیمه هه مانه له کوردستاندا، ده بیت نه که کانی خۆی وه کو نه وهی له یاسای ده ستووریدا باسکراوه له هه موو دنیا دا باوه، جیهه جی بکات.

لقین: ئه مانه هه موو نهو قسانه ن که تاله بانی و بارزانی ش ده یانکه ن، به لآم ئه مه چۆن ده چنه بواری جیهه جی کردنه وه؟

نهوشیروان مستهفا: پیموایه قسه که ی من تازه هیه.

لقین: بۆ ئه و نه مام جه لال پروژه هیه کی ههیه بۆ جیا کردنه وهی حیزب له حکومت، کاک مه سه ودیش له چه ند بۆ نهیه کدا باسی نه وهی کردوه که ده بیت ده ستیوه ردان له حکومتدا نه بیت و سه ره بخۆی دادگا کان پارێزراو بیت، به لآم له سه ره ناستی واقعی هه چکام له مانه نه بینه ران، په سیاری خه لکی نه وهیه که ئه م بانگه شانه چۆن

ده‌جته بواری جیبه‌وجیکردنه‌وه، ئیوه چ میکانیزمیکی کرده‌بیستان بو ئهم کاره

نه‌وشیروان مسته‌فا: من نازام تاچهند نویسنه‌کان و به‌رنامه‌کانی ئیمه‌ت خویندوو‌ه‌ته‌وه، ئه‌و مه‌سه‌له‌یه که ئیمه باسیده‌که‌ین، که خیزب له‌حکومه‌ت جیابکریته‌وه، به‌و روژشینییه‌ی که ئیمه ئاماژه‌مان پیکردوو‌ه، که‌سی دیکه باسی نه‌کردوو‌ه، هیچ لایه‌نیکی سیاسی باسینه‌کردوو‌ه، وه‌ختیک ئیمه باسی ئه‌وه ده‌که‌ین که په‌رله‌مان خاوه‌ن ده‌سه‌لات بیت، له‌وه‌ی سی ئه‌رکی سه‌ره‌کی هه‌یه جیبه‌جینی بکات، یه‌کیکیان یاسادانانه، که ئیستا ده‌یکات. دوو، ئه‌رکی تری ماون که جیبه‌جینه‌کردوون، یه‌کیکیان ئه‌وه‌یه که هه‌میشه له‌په‌رله‌مان هه‌موو جیگا‌کانی دنیا ئه‌وانه‌ن که متمانه به وه‌زیره‌کان ده‌به‌خشن و متمانه‌ی لیده‌سینه‌وه. ده‌توانن وه‌زیره‌کان بو لیپرسینه‌وه بانگبکه‌ن، له‌کاتی‌کدا ئه‌رکه‌کانی جیبه‌جینه‌کات متمانه‌ی لیپسینه‌ته‌وه، ئه‌مه یه‌کیکه له‌و ئه‌رکانه‌ی که په‌رله‌مانه‌که‌ی ئیمه نه‌یتوانیوه به‌ته‌واوه‌تی جیبه‌جینه‌کات. ئه‌رکیکی دیکه ئه‌وه‌یه که ده‌بیت سالانه داها‌ت و خه‌رجی حکومه‌ت به‌وردی لیکۆلینه‌وه‌ی له‌سه‌ر بکات و بزانی‌ت داها‌ت چه‌نده؟ خه‌رج چه‌نده؟ چۆن خه‌رج‌کراوه؟ ده‌سه‌لاتی ئه‌وه‌ی هه‌بیت له‌که‌رتیکه‌وه بگو‌یزیته‌وه بو که‌رتیکی تر. په‌رله‌مان ئهم ئه‌رکه‌شی جیبه‌جینه‌کردوو‌ه.

هه‌روه‌ها ده‌سه‌لاتی دادوهریمان هه‌یه، به‌ته‌نیش‌ت ده‌سه‌لاتی دادوهریبه‌وه مه‌که‌بی کاروباری کۆمه‌لایه‌تی حیزبه‌کان هه‌یه، که ئه‌وانیش کاروباری دادگا جیبه‌جیده‌که‌ن. ئه‌مه پیوستی به‌وه‌یه که له په‌رله‌ماندا یاسا ده‌ربکریت که کاروباری دادگا ته‌نیا دادگا بتوانیت بیینی‌ت، نه‌که له‌ته‌نیش‌ت ئه‌وانه‌وه ده‌سه‌لاتیکی دیکه‌ش هه‌بیت، ئه‌و شتانه‌ی که باسه‌مان‌کردوون، ئه‌وانی دیکه له‌وانه‌یه وه‌کو دروشم باسیان کردی‌ت، به‌لام ورده‌کارییه‌کانیان باسه‌مان‌کردوون.

لقین: واته ده‌تانه‌وی‌ت له‌ریگه‌ی په‌رله‌مانه‌وه ئه‌و کاره بکه‌ن؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: به‌لێ ده‌مانه‌وی‌ت له‌ریگه‌ی په‌رله‌مانه‌وه ئه‌و کاره بکه‌ین.

به لایم خه لکی ده لێن به شیک له ئەندامانی پەرله مان که له سەر لیستی کهسی نزیکي نهوشیروان مسته فان و خۆی دایناون، نه گهر نهوشیروان مسته فا ده توانیت ئەم کاره به پەرله مان بکات، بۆچی تا ئیستا ئەم کاره ی نه کردوو؟ نهوشیروان مسته فا: ده گهرینه وه بۆ ئەوه ی که موکوری له سیسته می سیاسی ولاته که ماندا ههیه، مه سه له ئەوه نییه که موکوری له ئەندامانی پەرله ماندا ههیه، زۆرێک له ئەندامانی پەرله مان خه لکی به توانا و لیوه شاوه ن، پاشان هه رچه نده من په شیمانیش نیم که به شیک له وان من دامان بن، یاخود به ئیمزای من بوین به ئەندامی پەرله مان ئەوانه هه موویان مرۆفی دلسۆز و نیشتمانپه روه رن، که موکوری له سیسته می ولاته که ی ئیمه دایه که له سه روو ئەوانه وه شتیک ههیه پیی ده وتريت سه رکر دایه تی سیاسی یان مه کته بی سیاسی، دوا بریار به ده ست ئەوانه، به ده ست پەرله مان نییه، که پیوست بوو به ده ست ئەوان بیت.

لقین: هه ندیک ده لێن نهوشیروان مسته فا جیگری مام جه لال بووه، جیگری سه کرتیری یه کیتی بووه، ئەو کاته ی که له یه کیتیدا بوو بۆ ئەم کارانه ی نه کردوو، که ره نگه له پۆسته کهیدا بیتوانیایه بیانکات؟

نهوشیروان مسته فا: ئیستا دوو جیگری ههیه، ده توانیت برۆیت پرسیار له جیگره کانی بکهیت، که ده سه لاتیان چه نده؟

لقین: هه ندیک پیانوایه له دوا ی ئەوه ی که نه تانتوانی له رینگه ی هه لپژاردنه ناوخۆیه کانی یه کیتییه وه ده ست به سه ر یه کیتیدا بگرن، ئیستا ده تانه ویت یه کیتی لاواز بکه ن، دروست کردنی ئەم لیسته ش به به شیک له و کاره ده زانن؟

نهوشیروان مسته فا: ئەوه بۆچونیکي چه وته، ئیمه به نیازین ده ست به سه ر یه کیتیدا بگرن، ئیمه ده مانه ویت گۆرانکاری له هه موو وه زعی سیاسی هه ریمی کوردستاندا بکهین، گۆرانکاری له پەرله مان و ده سه لاتی جیه جیگر دندا بکهین، به پیچه وانه وه، هه بوونی چه ند لیستی جیاواز له ململانیی سیاسی له گه ل یه کتری، بیرو بۆچونی جیاواز له ناو پەرله مان ده هینته پیشه وه، ره نگه ئەوه یارمه تیده ر بیت بۆ ئەوه ی

دیکه به خۆیاندا بچنهوه، ئیمه نه داوامان له کهس کردوو هیزبه که ی پارچه بکات، نه داوامان له کهس کردوو بکشیتهوه، نه به ته مای نهوه بووین شتیکی لیبکهین، منیش و هاوړیکانیشم ماوهیه کی زۆر پیمانواوو له ریڼگی ریڼوومی ناو هیزبهوه، ده توانین کاریگه ریمان له سهر نهوه هه بیته که بتوانین چاکسازی له بارو دۆخی گشتی کوردستاندا بکهین، دوا ی به کردهوه بۆمان ده رکهوت که چاکسازی له ناو هیزیدا ناکریت، به لکو له ده ره وه ی هیزب ده کریت به پشته ستن به خه لکی ناحیزی و نهو که سانه ی که له بنکه ی هیزبه کاندایانجیان له گۆریندایه .
لښین: هه ندیک ده لاین کیشه ی نهوشیروان مسته فا له یه کیتیدا کیشه ی ده سه لات و کیشه ی پاره بووه؟

نهوشیروان مسته فا: به شیوه یه کی گشتی هه موو کیشه کان له کوردستان کیشه ی ده سه لات و پاره ن. کیشه ی ده سه لاته بۆ نه وه ی ده سه لاتیکی یاسایی که عه داله تی کۆمه لایه تی جیه جییکات، بیته کایه وه. کیشه ی پاره شه بۆ نه وه ی به شیوه یه کی عه داله ت به سهر خه لکدا دابه شبکریت، بۆ نه وه ی نه ده سه لاته که به خرابی به کاربه ئیریت، نه پاره که به کاربه ئیریت.

به بۆچونی ئیمه، تائستا ده سه لاته که ش خراب به کارده هئیریت و پاره که ش خراب به کارده هئیریت. ئیمه لایه نگری نه وه ی که پاره و ده سه لات به قازانجی خه لک و عه داله تی کۆمه لایه تی به کاربه ئیریت.

لښین: له ناو یه کیتیدا ده سه لات و پاره له ده ستی تۆدا له چ ناستیکدا بوون؟
نهوشیروان مسته فا: له ناو یه کیتیدا نه ک من، ره نگه براده ری تریش ده سه لاتی نه وه ی هه بویت، زه وی دابه ش بکات، پاره به سهر خه لکدا دابه ش بکات، پله ویا یه به خشیته وه، به لام له ناو مه کته بی سیاسیدا هه میشه که سی یه که م بریاری سیاسی به ده ست بووه.

لښین: تۆ هه رگیز کیشه ی نه وه ت هه بووه داوا ی نه وه بکه یته بیته سه روکی حکومه ت یان سه روکی په رله مان و ریڼگی کراییت؟

شیروان مستهفا: من خۆم نهمووستوو، بهلام دهتوانی بيم.

له مانگی رابردوودا کاتیک ناوی لیسته کهتان له کۆمسیۆنی تۆمارکرد، له لایه ن راگه یاندنی پارتي و یه کیتییه وه هیرشیکی توند کرایه سهرتان، پیتانویه ئه وه ههلمه ته ی که کرایه سهر خۆتان و لیسته کهتان، هۆکاره که ی بۆچی ده گه رپته وه.

نه وشیروان مستهفا: پیموایه له کۆمه لیک ی وه کو کۆمه لی کوردیدا، ئه وانه شتی ئاسایین. ئه گینا له ولاته دیمو کراته کاندا، ئه وه هیرشی راگه یاندنه له کاتی هه لبژاردنه کاندا، شتیکی ئاساییه، له کوردستانیشدا ئه گه ر هیزی چه کداری بیلایه ن بوایه و مولکی حکومه ت بوایه، نه ک له ژیر دهستی حیزبدا بوایه، زۆر شتیکی ئاسایی بوو، بهلام له بهر ئه وه ی له لای ئیمه هیزی چه کدار بیلایه ن نییه، بۆیه شتیکی ئاسایی نییه.

لغین: پیتوایه له هه لبژاردنه کاندا هیزی چه کداری کوردستان بیته ناوه وه و لایه نگری لیستیک له لیسته کان بکات؟

نه وشیروان مستهفا: هیوادارم شتی وا نه بیت.

لغین: نه یاره کانت ده لێن نه وشیروان مستهفا هه میشه له مملانیکاندا نه فه سی کورت بووه، بۆنمونه: له دانوستاندنه کاندا، له شه ره کاندا، باس له وه ده که ن که له مملانیندا زوو بیزار ده بیت و وازده هییت، ئایا ئه مجاره به ئاسانی گۆره پانه که به جیده هییت؟

نه وشیروان مستهفا: من له کاتی پێشمه رگایه تیدا (۱۵) سان له شاخ بووم، له دوای راپه رین کاتیک هاتوو ته سهر دابه شکردنی ده سته که وت و پله و پایه له و کاته دا و له کاتی شه ری ناو خۆدا، من بۆم به جیه یشتوون، پێشموایه ئه وه کاره م جینگه ی سه ره برزییه، به جیه یشتی مه دانه که له بهر نه فه سکورتی نه بوو، له بهر نار هزایه تی بوو، له بهر ئه وه هه ندیک جار له بهر نار هزایه تی بووه که به جیمه یشتوو، نهمووستوو هه مملانیکیه م، نهمووستوو پێکدادانی چه کداری بکه م.

له هه موو زه مه نیکدا شتی یه که م هه یه و ئه وله ویات هه یه. له سه ره ده میکدا پارێزگاری

، ئەولەویەتی ھەبوو، لەسەردەمیکی دیکەدا، پارێزگاریکردنی ھەرمی
 کوردستان ئەولەویەتی ھەبوو، لەبەرنەوھ چاوپۆشیمان لە زۆر شت کردوو و پیمان
 لە زۆر شت ناو، وازمان لە زۆر شت ھێناو، لەسەردەمی کدا لە پینا و قەوارە
 یە کیتی نیشتمانی و لەسەردەمیکی دیکەدا، لە پینا و قەوارە گەلی کوردستاندا، بۆ
 خۆشەختی ئەو دوو قەوارە ئیستا هیچ مەترسییەکیان لەسەر نەماو، بۆیە دەتوانم
 ئیستا بە ئازادی جولە بکەم.

لقین: پیتوایە لە ئیستادا مەترسی لەسەر ھەرێم نەماو؟ ئەی مەترسی دەرەکی؟
 نەوشیروان مستەفا: وەکو جاران نییە، گرنگترین شت بۆ ئەو یە کە بتوانیت بەرە
 رووی مەترسی دەرەکی بیستەو، ئەو یە کە جەبھە ی ناوخیی خۆت بە ھێز بیست،
 دەبیست متمانە بگێریتەو بۆ نیوان خەلک و حکومەت، خەلک حکومەت بە ھی خۆی
 بزانیست و حکومەتە کەش جینگە ی متمانە و باوهری خەلک بیست، ئە گەر جەبھە ی
 ناوخیی بە ھێز بوو، ئەو کاتە ئە گەر مەترسی لە دەرەو ھەبوو، پیتوایە ئەسلەن
 ئە ھمیەتی نییە، بۆ نمونە: دەولەتیکی وەکو ئەمەریکا ھەمیشە دەلیت مەترسی
 دەرەکی لەسەرە، روسیا دەلیت مەترسی دەرەکی لەسەرە، ھەمیشە کەوختیک
 تیوری ئاسایشی نەتەو یی خۆیان دادەنن، لەسەر بنەمای مەترسی دەرەکی و ناوھکی
 دایدەرێژن. دەولەتیک ھەرچەندە بە ھێزیش بیست، خۆی بە بیبەش نازانیست لەو ی
 کە مەترسی دەرەکی لەسەر بیست. دەبیست گومان بکات کە مەترسی دەرەکی
 لەسەرە، بەلام شیوازەکانی گۆراون لە گەل (١٠) سالی لە مەو پیتشدا.

لقین: رات چییە لەسەر متمانە ی نیوان خەلک و دەسلات؟
 نەوشیروان مستەفا: پیتوایە متمانە لە نیوانیاندا نەماو، دەلاقە کە و توووتە نیوانیانەو.
 لقین: دوایەمین نوسینی خۆت پیشکەشی ئەوانە کردوو کە تۆ بە ئەندازیاری شەری
 ناو خۆ دەزانن، لیکدانەو ی تۆ چییە بۆ ئەم بابەتە؟ بۆچی ھەندیک دەیانەو ی تۆ
 وەکو ئەندازیاری شەری ناو خۆ بناسیتن؟

نەوشیروان مستەفا: ئەوانە دوو جۆرن، جۆریکیان برپاری پیتشوەختیان داو

من بکهن. کاری باش بکهم و کاری خراب بکهم، ئەوان لەقەناعەتی
 خۆیانمان و بریارەیانداوە، من ناتوانم قەناعەتی ئەوان بگۆرم، بەلام تووژیکی دیکەش
 لەناو خەڵکدا هەیە، کە کەوتنەتە ژێر پروپاگەندەی نەیارەکانەو. بۆ نموونە: کە
 باسی ئەو دەکەن کە ئەندازیاری شەری ناوخوا، هەندیک کەس هەیە ئاگاداری
 رووداوەکان نییە، رەنگە بروا بکات. من بۆیە ئەو یاداشتانەم بلاوکردهوه کەدوای
 خۆیندەهوی خۆینەران خۆیان داوهری بکهن، کەسێکی بیلابێن بتوانیت داوهری
 بکات، ئایا بەراستی وەکو نەیارەکانی من دەلێن، من ئەندازیاری شەری ناوخوا بووم
 یان ئەندازیار نەبووم؟!

لەقین: بەپروای تۆ بەکارهێنانی ئەم کارتە (واتە کارتێ شەری ناوخوا)، کارتێکی
 بێهەیاوە لەهەلبژاردندا؟

نەوشیروان مستەفا: من تەمەنای ئەو دەکرد ئیستا گفتوگۆ لەسەر سبەینی و دوو
 سبەیی بکهین، ئەک گفتوگۆ لەسەر پیری و بەسرپیری، من خۆم لایەنگری ئەو بووم
 گۆری رابردوو هەلنەدەینەو، بەلام کاتێک کە خەڵکی تر بۆ مەبەستیکی دیاریکراو
 و بۆ مەبەستیکی سیاسی بیانەوێت رابردوو هەلبدەنەو، ئیمە لەرابردوی خۆمان
 ناترسین. لەبەر ئەو هێچ شتیکیان نییە.

لەقین: بەینی یەکیک لەو بەلگەنامانەی لەبەردەستی (لەقین) دان، کە فاکسیکی تۆیە
 لەئێرلەنداوە بۆ مەکتەبی سیاسیت ناردوو، لەدوای ریککەوتنی دبلنی نیوان یەکیتی
 و پارتی. بەئاشکرا و تووتە جارێکی دیکە بەشداری دانوستاندن لەگەڵ یەکیتی و
 پارتی ناکەیت، ئایا ئەمە مانای ئەو ناگەیهنیت کە تۆ دانوستاندنت رەتکردوو تەو؟
 نەوشیروان مستەفا: هێشتا ئەو بەشەم لەیادداشته کان بلاونە کردوو تەو، ئەو کاتە
 ئەو بەشەم بلاوکردهوه، دەتوانیت ئەو پرسیارەم لێ بکهیت.

لەقین: هۆکار چیه کە لەبلاوکردنەو یادداشته کانت وەستایت؟

نەوشیروان مستەفا: بۆ ئەوێ گرژی زیاتر نەبیت، وەستاندمن.

لەقین: دوای دروستکردنی لیستەکەت، پەيوەندی خۆت لەگەڵ یەکیتی لە چ

لەسەر ئاستی شەخسی پەيوەندىيە كام ئاساين، چونكە من سالانىكى دورودريژه لەگەڵ ھەموو ئەوانەدا ھاورى و ھاوسەنگەر بووم و پىكەوھ كارمانكردوو، ئىستا بۆچونى سياسيمان جياوازه، ئەگىنا ھىچ كيشەيەكى ترمان نىيە، بەلام بەداخوھە كە لە رۆژنامەكاندا ھەندىك جار ھىرش و شتى وا دەكرىت، من پىموايە جۆرىك لەبىوژدانى ھەيە.

لەقن: چ رىوشونىك دەگرىتەبەر بۆ ئەوھى لە ھەلبژاردنەكاندا دەستىوھردانى سەربازى روونەدات؟

نەوشىروان مستەفا: ئىمە پەنا دەبەينە بەر دادگا، پەنادەبەينە بەر ياسا. ئەگەر پىوستىشى كرد، پەنا دەبەينە بەر دەسەلاتى دادوھرى بەغدا، ئىمە بەھىچ جۆرىك باوھرمان بەوھ نەماوھ كە چەك و توندوتىژى بەكاربەيتىت، پىمانوايە پاراستنى ئاسايشى پرۆسەى ھەلبژاردن لە سەرەتاوھ تا كۆتايى، لەئەستوى حكومەتى ھەرىمى كوردستاندايە.

لەقن: پىشبينىدەكەيت لەھەلبژاردندا ھىچ گرژى و كارىكى نااسايى رووبدات؟ نەوشىروان مستەفا: ھىوادارم بەشيوھەكى ئاساى بەرپۆھ بچىت.

لەقن: بەتپروانىنى تۆ ركابەرى نىوان لىستەكانى ھەلبژاردن چۆن دەبىت؟ نەوشىروان مستەفا: دەبىت چاوھرى بكەين، ئومىدم وايە بەسەر كەوتوى كۆتايىت.

لەقن: چ جياوازيەك لەنىوان ئەم ھەلبژاردنە و ھەلبژاردنەكانى پىشوودا دەبىنيت؟ نەوشىروان مستەفا: قۆناغەكە گۆراوھ، لەقۆناغەكانى پىشوودا سەردەمىك ئەولەويەت بە پارىزگارىكردى قەوارەى حىزب دەدرا، سەردەمىكى تر بۆ پارىزگارىكردى لە قەوارەى ھەرىم بوو، ئىستا قەوارەى حىزب و ھەرىم پارىزراوھ، مەملەتيەكى سياسى لەنىوان بۆچونى سياسى جياواز لەسەر جۆرى بەرپۆھبردنى حكومەت و لەسەر ئىدارەى دەولەت ھەيە.

لەقن: بەنيازن بچنە حكومەت يان وەك ئۆپوزىيون دەمىنەوھ؟

نەوشیروان مستەفا: ئەو بەندە بەو هی چەند کورسی لە پەرلەمانی داها توودا دەست دەهێن. ئێمە هەولێ دەهین دەسەلات بگرین دەست لەلای ئێمە تەنیا خەون نییە، بەلکو هەولێشی بۆ دەهین.

لقین: لەم هەلێژاردنەدا بە چ ئەنجامێکەوێت دەرهو، خۆت بە سەرکەوتوو دەزانیت؟

نەوشیروان مستەفا: هەر شتێک میلەتە کەم هەلێژێرێت، من بەسەرکەوتنی دەزانم. لقین: هەندێک دەلێن ئەگەر لیستی گۆران لە ئاستی ئەو چاوەروانییەکی کە هەیەتی، دەنگ نەهێنێت، ئەو کات نەوشیروان مستەفا بە ئیجگاری دەچێتە دەرهو و کوردستان جێدەهێلێت.

نەوشیروان مستەفا: بۆچی دەچمە دەرهو، هەلومەرجێکی ئاسایی هەیە، نەشەری ناوخۆ هەیە، نە کێشە هەیە، خەڵک چۆن بێردە کاتەو، کەیفی خۆیەتی.

لقین: واتە مەیدانە کە بەجێناهیێت؟

نەوشیروان مستەفا: بێگومان بەجێناهیێم، نەخیر.

نايەوئىت نەوشىروان مستەفا ھەلبژاردن بىاتەوہ

لەبەرەمبەر نەوشىروان مستەفا و چوار حيزبەكە، ئىران پشتگىرى لىستى يەكئىتى و پارتى دەكات، نايەوئىت دۆخى سىياسى ھەرىم بگۆررئىت.

راپۆرتى شىكارىي نە ھەمدە مېرە

ئەگەر ھەلبژاردنى داھاتووى كوردستان كە لە ۲۰۰۹/۵/۱۹ ئەنجامدەدرئىت، ئەو دەبئتە تاكە ھەلبژاردن لە كوردستاندا كە لە ماوہى ۱۸ سالى رابردوودا پىر كىپر كىيانە ئەنجام بدرئىت، چونكە لەم ھەلبژاردنەدا لىستە جياوازەكان بەھىزتر و كارىگەرتر مەملانئىدەكەن و چەندىن لىستى بەھىز لە دەرەوہى يەكئىتى و پارتى دئىتە مەيدانەكەوہ، ئەوہى روونە تائىستا نەوشىروان مستەفاى جىگرى پىشووئى تالەبانى بەتەنيا خۆئى بىھاوپەيمانى لەگەل لىستى تردا دەچئتە ناو ناو مەملانئى ھەلبژاردنەكانى كوردستانەوہ، زانىارىيەكان لەنزىكى گىردەكەوہ ئامازە بۆ ئەو دەكەن دۆخى ناوخۆئى يەكئىتى ھەر گۆرپانئىكى بەسەردا بئىت كارناكەتە سەر ئەوہى نەوشىروان مستەفا لە لىستەكەئى پەشىمانبئىتەوہ.

گىردەكە حوكم دەگرئىتەدەست؟

گىردەكەئى زەرگەتە لەسلىمانى تائىستا نەوشىروان مستەفا و ھاورىكانى لئىيەوہ دەرۋانە ئائىدەئى سىياسى كوردستان، رەنگە ھەلبژاردنى داھاتو بىكاتە شوئىئىكى گىرنگ لە حوكمرائىي كوردستان و شوئى قەلاچۆلان و سەرى رەش بگىرئىتەوہ.

نەوشىروان مستەفا و بالەكەئى ئەمجارە بەھەموو ھىزى خۆيانەوہ دئىتە مەيدانى مەملانئىوہ، بەجۆرئىك رەنگە زەبر و زەنگى پارتى و يەكئىتى نەتوانئىت پاشەكشىيان بئىبكات، پئىدەچئت بانگەوازى قۇناغى نەھئى تئىپەرئىن و سىياسەتى مەسىح پەيرەو نەكەن و لەكاتى لئىدانى زلەئىيەكدا روومەتەكەئى تريان رانەگىر بۆ زلەئىيەكەئى تر، بەلكو رەنگە سىياسەتى لەكوئىوہ زەبر ھەبوو لەوئى زەبر ھەئىە بۆ وەلامدانەوہ پەيرەوبكرئىت.

شیروان مستهفا لهم ههلبژاردنه دا چاوی لهوویه که بتوانیت دهنگی جهماوهری
 کوردستان به دهستههیت و به قورساییه کی زوره وه بجیته ههلبژاردنه وه،
 هه رچهنده بهوتهی که سهکانی نزیك له نهوشیروان به بوچوونی ئه و گۆران له وه دا
 خوئی نابینته وه که ژماره یه کی زور ئه ندام په رله مان هه بیت، به لکو رهنگه ئه و
 به نیازیی به ژماره یه کی که میش ناگر له خهرمانی به رژه وهندی حیزیی دهسه لات
 به ریدات.

خه ملاندنه سه ره تاییه کان له به رژه وهندی لیستی نهوشیروان مستهفادان، نامازه کان
 بو ئه وه ده چن که لیسته که ی نهوشیروان مستهفا ده توانیت به لایه نی که مه وه له
 ۱۵٪ ی دهنگه کان به دهستههیت، به لام رهنگه هینانی کورسی زور و که م
 کارنه کاته سه ر به رنامه که ی نهوشیروان مستهفا له ههلبژاردنی داهاتوودا، ئه گه ر
 لیسته که ش نه توانیت ریژه یه کی زور به دهستههیت به چنده کورسیه کی که مه وه
 دهیه ویت کاری زور به و دهنگه نارازیانه بکات، که دهنگین له سه ر رابردووی
 خه باتی نهوشیروان مستهفا ده چنه په رله مانه وه و رهنگه بینه دهنگه شقارته یه ک که
 کاری گه وره به دوای خویندا بهین.

نهوشیروان مستهفا پشت به کی ده به ستیت؟

رهنگه ئه مجاریان نهوشیروان مستهفا سیاسه تی هه لئه ی سه ره نای رابه رین
 دووباره نه کاته وه، که پشتی له عه شایه ر و خه لکی رابردو و خراب کرد، چونکه
 له ههلبژاردندا دهنگه کان به باش و خراییه وه یه کسانن به یه ک، هه ربویه ئه وه ی
 پیشینی ده کریت نهوشیروان مستهفا پشت به که سانی عه شایه ر و که سایه تی دیاری
 کومه لایه تی و ئه کادیمییه کان و گه نجه نوسه ره کان بیه ستیت، به تاییه تی له ناوچه ی
 هه ولیر و دهوک، نهوشیروان ده توانیت سود له عه شیرته گه وره کانی ده فهره که
 وه رگری، ئه گه ر نهوشیروان مستهفا له مه دا سه رکه وتوو بیت، ئه و
 له ههلبژاردنه کاندای گورزیککی گه وره له پارتی ده دات.

نایا یه کیتی و پارتی ده توان ته زویر بکه ن؟

چوونی دهسهلات مهترسییه کی گه ورهیه و هه رلایهک به شداریت تیییدا ده بیته
 یه که ی بدات، سه ره رای ئه و نزیکیه سیاسییه نیوان نهوشیروان مستهفا و چوار
 حیزبه که ئیستا ئه و بۆچوونه له ئارادایه که نهوشیروانیش ده یه ویت ریزی
 چوار حیزبه که په رت بکات، چونکه راسته و خۆی به هیزی دوا یه کیتی و پارتییان
 ده زانیته، بۆیه ده وتیته که رۆژی ۵ شه مه ۲۰۰۹/۲/۲۲ نهوشیروان مستهفا
 وه فدیکی به سه ره و کایه تی مام رۆسته م و خه لیل سه رکانی (دوو فه رمانده ی سه ره بازی
 ناسراوی باله که یین) نار دووه بۆ مه کته بی سیاسی حیزی سۆسیالیست و داوایان له
 محمه دی حاجی مه هود کردووه تا له هاو په یمانی له گه ل سی حیزبه که ی تر
 په شیمان بیته وه، به لام کاکه حه مه ئه م داوایه ی ره تکر دوونه ته وه و وتویه تی
 به ئیتمانی پیداون.

نهوشیروان مستهفا و کال کردنه وه ی یه کگرتوو

رهنگه لیستی نهوشیروان مستهفا بتوانیته پشکیکی گه وره ی به ره ی ئۆپۆزیسیون بۆ
 خۆی به ریت و ناوی یه کگرتوو وه کو ئۆپۆزیسیونی پله یه ک کالبکاته وه، به لام
 به لای یه کگرتوو وه دابه زینی نهوشیروان له هه مانکاتدا ده بیته هاو کارێک بۆ
 که مکردنه وه ی فشاری ئه منی له سه ریان و له په رله مانیشدا ده بیته پالپشتیکه گه وره
 بۆیان.

ئایا چوار حیزبه که پینکه وه داده به زن

هه رچه نده تانیستا چوار حیزبه که یه کلانه بوونه ته وه له سه ر ئه وه ی ئایا به یه ک لیست
 داده به زن یا خود به جیا، به لکو ئیستا له دله راوکیی سیاسییدا ده ژین و زۆر جاریش
 خۆیان له یه کتری به دوور ده گرن.

گه وره ترین گرفت له به رده م لیستی هاو به ش له وه دایه که پیکهاته ی لیسته که چۆن
 بیته؟ پاش هه لبژاردن ده سه که وته کانی لیسته که چۆن به شبکه ن؟ په یوه ندییه کانیان
 له گه ل یه کیتی و پارتی سه ره چاوه یه کی تری مه ترسی به رده م دروستبوونی لیستی
 هاو به شه، بۆنموونه نیچیرقان بارزانی گله بی زۆری له دارا حه مه ئه مینی وه زیری ژینگه

لیستی کۆمهڵی ئیسلامی کردوو، که چۆن دهچنه ناو لیستی چوار
 له کاتی ههلمهته کانی ههلبژاردندا ئەم کارته رابکیشیت و کاردانهوهی خرابی بهسەر
 لیستی هاوبهشوه ههبیته، ئەمه سههرهپرای فشار و پیدانی ئیمتیازات بهچوار حیزبه که
 که لهههموو کاتی کاتیکدا ئەگهری بههێزه بۆ ههلوهشاندنهوهی لیستی هاوبهش.

ئەگهری گهورهبوونی لیسته که

تائیتا چوار حیزبه که که لهسەر لیستیکی هاوبهش ریکنه کهوتوون و کیشهی
 زۆریان ههیه و لیدوانی بهرپرسه بالاکانیان جیاوایی زۆری تیدایه، بهلام رهنگه
 لهساتهوهختی راگهیانندی لیستی هاوبهشدا چوار حیزبه که بیر لهفراوانکردنی
 لیسته کهیان بکه نهوه بهجۆریک زۆرتین حیزب و کهسایهتی نازاری لهخۆ بگریت.
 ئیتا باس لهوه دهکریت که لهپێی حیزبی زههههتکیشانهوه چهپهکان بانگبکری و
 تهناهت لهگهڵ پارتی چارهسهری دیموکراتی کوردستان (بالی باشوری کوردستانی
 په که که) قسهیان کردوو، بهلام ترسیان ههیه لهوهی که هینانه ناوهوهی ئەم دوو
 رهوته له روی ههریمیهوه بهتایهت لهگهڵ ئێران و تورکیا کیشه بۆ چوار حیزبه که
 دروستبکات، چونکه ئەوان لهدهسهلاتدا نین و زۆر بهوردیهوه مامه له گهڵ ئەم
 دۆخدا ده کهن، له لایه کی ترهوه ههولدهدهن که بزوتنهوهی ئیسلامی بهینه ناو
 لیستی چوار حیزبه کهوه، ئەمهش دهبیته پالپشتیکی گرنگ بۆ راکیشانی دهنگی
 ئیسلامیه کانی تر بۆ لیسته کهیان، ئەمه له کاتی کاتیکدا پارتی لهههولتی به کارهینانی
 بزوتنهوهی ئیسلامیاده وه ک کارتیک له بهرامهر به کگرتووی ئیسلامی و کۆمهڵی
 ئیسلامی.

ههروهک دهوتریت تاله بانی له تاران به چاودێری ئێرانییهکان له گهڵ عیرفانی مهلا
 عهلیدا کۆبووه تهوه بۆ ئهوهی بزوتنهوهی ئیسلامی له گهڵ لیستی پارتی و یه کیتی
 دابهزیت، ئەم ئەگه ره زۆر نزیکه سهربگریت، چونکه وهک بهشیک له داوای
 ئێرانییهکان حسابی بۆ دهکریت، بزوتنهوهش بۆ خۆی هێزیک بچوو و په رته وازهیه

جوای پالپشتی به هیژدا ده گهریت، تاوه کو ههر هیچ نه بیّت نووزه یان بباته وه ناو
 و پەرله مان.

ئه گهری جیا بو نه وهی چوار حیزبه که له یه کتری

ئیران نیگه رانه له پیکه وه کۆبوونه وهی سی دۆسته که ی خۆی (یه کگرتوو، کۆمه ل و
 سۆسیالیست) له گه ل هیزیکی چه یی وه کو زه همه تکیشان که رهنگه کاربکاته سه ر
 په یوه ندی چوار حیزبه که و ئیران، ههروه ها کۆمه لی ئیسلامی چاوی له وه یه که
 به هۆی فراوانبوونی بنکه ی جه ماوه ریه که یه وه بیه ویت هیزی خۆی تاقیکاته وه. ئه مه
 به بی له بهر چا و گرتنی نه وه ی که کۆمه لی ئیسلامی له هه لبژاردنی پیشوودا دوو
 سه رچاوه ی گرنگی دهنگ کۆکردنه وه ی هه بوو له م هه لبژاردنه دا له ده ستیداو ن،
 یه که مین گرتنی ئه میری کۆمه لی ئیسلامی (م.عه لی باپیر) بوو، وه ک چه کی مه زلومی
 خۆیان به کاربانه یئا بو راکیشانی سه رهنجی موسولمانانی کوردستان، دووه میشیان
 نه وه بوو یه کگرتوی ئیسلامی له لیستی هاو په یمانیدا بوو، ئه مه ش سه رچاوه یه کی
 گرنگ بوو بو راکیشانی دهنگی ئه ندامان و لایه نگرانی یه کگرتوو به لای خۆیدا،
 به تاییه تی که کورسیه کانی یه کگرتوو له لیستی هاو په یمانیدا جیگیر بوون.

هه ربۆیه ش ئیستا له بیرى نه وه دان له ئه گهری نه بوونی لیستی هاو به شدا له ژیر
 دروشمی (واعتصموا بحبل الله) بچه هه لبژاردنه وه، ئه مه ش له ئیستا وه هه ولیکه بو
 راکیشانی سه رهنجی موسولمانانی کوردستان، ههروه ها یه کگرتوی ئیسلامی
 کوردستان توشی غروریکى گه وره بووه و ده یه ویت هه ییه تی خۆی به سه ر سی
 حیزبه که ی تر دا سه پینیت، له رپی زۆری ژماره ی ئه ندامانی له پەرله مان و حکومه تدا
 له چا و حیزبه کانی تر. ههروه ها دهنگی زۆری ئه وان له هه لبژاردنه کانی پیشوودا و
 فراوانی بنکه ی جه ماوه ری ئه وان له ناوچه ی بادینان که حیزبه کانی تر بوونیان نیه
 له و ناوچه یه.

ئیران دژی لیسته که ی نه وشیروان پشتگیری یه کیتی و پارتی ده کات

رۆژه ربه رۆژ پارتی وه کیتی زیاتر ده گه رینه وه باوه شی ئه و دۆسته پشتشکینه یان، که

زۆره به جیانهیشتوو، دواى گۆرانى هه‌لۆیستی ئەمه‌ریکا به‌رامبه‌ر به‌ کورد
 راتێژی نوێی له‌ ناوچه‌ که‌دا، پارته‌ی و یه‌ کێتی ده‌یانه‌وێت جارێکی تر بگه‌رێته‌وه
 باوه‌شى تاران.

هه‌رچه‌نده‌ ده‌بیته‌ ئه‌و راستیه‌ بزانه‌ی که‌ ئێران له‌مامه‌له‌ی ئیزدیواجیانه‌ی پارته‌ی و
 یه‌ کێتی نیگه‌رانه‌، چونکه‌ هه‌ر رۆژه‌ و له‌سه‌ر ئاوازیکی سیاسى گۆرانى ده‌چرن، که
 ئاوازیکه‌ له‌گۆی سیاسى ئێراندا زه‌بر و ناخۆشه‌، به‌لام ئێران له‌ترسى گۆرینی
 هاوکیشه‌ سیاسیه‌کان له‌ کوردستاندا ره‌نگه‌ ئه‌مجاره‌ش باوه‌شیاى بۆ بگه‌رێته‌وه، ئێران
 به‌بیانوی تیکچوونی ئاسایشی ناوچه‌که‌ حه‌ز به‌گۆرانى هاوکیشه‌ی سیاسى هه‌ریم
 ناکات، به‌بۆچوونی ئه‌وان هه‌لبژاردنه‌کانی ئه‌مجاره‌ی کوردستان دۆخى سیاسى
 هه‌ریم ده‌سه‌له‌قینه‌، ئێرانییه‌کان بڕوایان وایه‌ که‌ له‌رێگه‌ی مه‌ده‌نییه‌وه‌ هه‌یچ هه‌یڤک
 ناتوانیت گۆران له‌هه‌ریمدا دروستبکات، له‌به‌رئه‌وه‌ هه‌میشه‌ بۆ یه‌ کلایکردنه‌وه‌ی
 هاوکیشه‌کان هه‌یڤی چه‌ک دێته‌پێشه‌وه‌، ئه‌مه‌ له‌کاتیکه‌دا ئه‌گه‌رى به‌کارهێنانى هه‌یڤی
 چه‌کداریه‌ی له‌ کوردستان ئه‌گه‌ری لئاوزه‌، چونکه‌ دۆخى هه‌ریم و ناخۆیى بواری به
 به‌کارهێنانى چه‌ک نادات و ئەمه‌ریکیه‌کانیش به‌رده‌وام دژی به‌کارهێنانى هه‌یڤ
 له‌یه‌ کلایکردنه‌وه‌ی کیشه‌کانى ناخۆی عه‌یراقدا، ئێران له‌م قۆناغه‌دا به‌دروستبوونی
 لیستی نه‌وشه‌یروان مسته‌فا بۆ هه‌لبژاردنه‌کانى داهاوه‌ نیگه‌رانه‌ و سه‌لى لیده‌که‌نه‌وه‌،
 پێناوایه‌ له‌ئه‌گه‌رى دروستبوونی لیستیکه‌دا که‌ نه‌وشه‌یروان مسته‌فا سه‌رکرده‌یه‌تى
 بکات، له‌وانه‌یه‌ دۆخى سیاسى هه‌ریم بگۆریت و زیان له‌به‌رژه‌وه‌ندییه‌کانى ئه‌وان
 بدات، چونکه‌ نه‌وشه‌یروان مسته‌فا ئه‌وه‌ی تانیستا روونه‌ دواى ده‌سته‌له‌کارکیشانه‌وه‌ی
 له‌جیگه‌رى سه‌کرته‌یر هه‌یچ په‌یوه‌ندییه‌کی ژێر به‌ژێرى له‌گه‌ل ولاتانى دراوسێی هه‌ریمدا
 نه‌کردوه‌، ئه‌م هه‌لۆیسته‌ی نه‌وشه‌یروان مسته‌فا پێچه‌وانه‌ی هه‌موو ئه‌و هه‌لۆیسته
 سیاسیه‌ یاخیانه‌یه‌ که‌ له‌مێژووی سیاسى کوردیدا روویانداوه‌، که‌ هه‌میشه‌ هه‌یڤه
 یاخیه‌کان بۆ به‌هه‌یڤکردنى پێگه‌ی خۆیان پشتیان به‌هه‌یڤی ده‌ره‌کی به‌ستوه‌، ئه‌مه‌ش
 وایکردوه‌ که‌ ئێرانییه‌کان به‌گومانه‌وه‌ له‌ نه‌وشه‌یروان مسته‌فا و سیاسه‌ته‌که‌ی بڕوانن

هه‌وای وه‌کو سه‌رچاوه‌ی نیکه‌رانی سه‌یری ده‌که‌ن، پێیانوایه‌ نه‌وشیروان مسته‌فا سیاسی کورده‌ که له‌گه‌مه‌ سیاسیه‌ کاندایه‌ مانه‌تی نییه‌، هه‌رچه‌نده‌ ئه‌و به‌پێی بیرورا بلا‌و‌کراوه‌کانی خۆی ده‌یه‌وێت ئاستی په‌یوه‌ندییه‌ دیپلۆماتسیه‌کانی به‌رزبکاته‌وه‌، ئه‌وه‌ به‌دنیای ده‌ره‌وه‌ی هه‌رێم بلیت که‌ ئه‌و دژی رێککه‌وته‌کانی کورد و لایه‌نه‌کانی ده‌ره‌وه‌ی تری هه‌رێم نییه‌.

نه‌وشیروان مسته‌فا به‌دریژایی میژووی په‌یوه‌ندییه‌کانی ئێران و یه‌کیتی نیشتمانی ئه‌ندازیاری رێککه‌وته‌کان بووه‌ و رۆلی گه‌وره‌ی گێراوه‌ له‌راگرته‌ی په‌یوه‌ندییه‌کی سه‌رکه‌وتوو له‌گه‌ڵ ئێراندایه‌، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا نه‌وشیروان مسته‌فا سیاسیه‌که‌ که‌ دره‌نگ متمانه‌ به‌ به‌رامبه‌ره‌کانی ده‌کات، ته‌نانه‌ت له‌هه‌لوێستی ئه‌مه‌ریکییه‌کانیش به‌رامبه‌ر به‌کێشه‌ی کورد، دوردو‌نگه‌ و بروای به‌پالپه‌شتی ئه‌وان نییه‌.

هه‌رچه‌نده‌ ئه‌مه‌ریکا بۆ گۆڕینی دۆخی سیاسی چاوی له‌سه‌ر نه‌وشیروان مسته‌فا و لیسته‌که‌یه‌تی ئه‌ویش ده‌یه‌وێت ئه‌و سه‌ره‌نجه‌ له‌سه‌ر خۆی لابه‌ریت که‌ نه‌یاره‌کانی لای ئه‌مه‌ریکا و هێزه‌کانی تر بۆیان دروستکردوو، ئه‌ویش سه‌پاندنی پێناسه‌ی توندپه‌ویه‌ به‌سه‌ریدا.

وه‌کو ده‌وتریت له‌یه‌ک کاتدا هه‌م ئه‌مه‌ریکا هه‌م ئێرانیش له‌گه‌ڵ مانه‌وه‌ی یه‌کیتی و پارتیدان له‌ده‌سه‌لاتی هه‌رێمدا، چونکه‌ ده‌توانین باش به‌رژه‌وه‌ندییه‌کانیان پارێژن، به‌ تایبه‌تی که‌ ئه‌مه‌ریکییه‌کان خول بۆ کادیرانی یه‌کیتی و پارتی ده‌که‌نه‌وه‌ بۆ ئه‌وه‌ی فێریانکه‌ن چۆن له‌هه‌لبژاردنه‌کاندا براوه‌ ده‌بن، هه‌روه‌ها تاله‌بانی هه‌موو قورسای دیپلۆماتسیی خۆی و پۆستی سه‌رۆک کۆماری به‌کاره‌یناوه‌ بۆ لێدانی پێگه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا و باله‌که‌ی له‌لای ئه‌مریکی و ئێرانییه‌کان، چونکه‌ تاله‌بانی باش له‌و راستیه‌ گه‌بشتوو که‌ هه‌یج هه‌یژیک ناتوانیت له‌ کوردستاندا گه‌وره‌ بییت و گه‌شه‌ بکات به‌مه‌رجیک ئێرانی له‌په‌شت نه‌بییت، هه‌ر بۆیه‌ش هه‌ولده‌دات نه‌وشیروان مسته‌فا له‌لای ئێرانییه‌کان بشکینیت و له‌ناوخۆی کوردستانیش له‌رێگه‌ی هه‌لمه‌تی میدیاییه‌وه‌ وایکردوو که‌ له‌دیدای پارتیدا نه‌وشیروان مسته‌فا و بناسینیت، که‌

پارتی و گه شه سەندنێ خۆی و بالە کە یێش ئەوێ مەترسی بێت بۆ سەر
ئەترسییە بۆ سەر پارتی.

بە پێی زانیارییەکانی لێن تالەبانی لە تاران دوای لە کار بە دەستانی ئەو ولاتە کردوووە
کە پالپستی رێککەوتنی ستراتیژی نیوان یە کیتی و پارتی بن و دژی گۆرانی دۆخی
سیاسی هەریمی کوردستان بوو ستنهوه، هەلۆیستی ئاشکرای قەرارگای رەمەزان و
مەکتەبی خامنەیی لە ئێستادا بەم جۆرە یە، بە لām رایە ک هە یە کە پێی وایە وەزارەتی
ئیتلاعاتیش لەم روووە بەرنامە یە کێ دیکە ی هە یە و پێیاشە هێزگە لی جیاواز لە
یە کیتی و پارتی لەم هە لێژاردنە دا بێنە پێشە وه، کە کە مە تر چاویان لە دەستی ئە مە ریکا
بیت و هە موو پرۆژە ی خۆیان بە ئە مە ریکا وه نە بە سنه وه.

بەڵێ گشتی بە چ حەقیك داوای یهكیتیبوون و سەرکردایهتی دهكهن، نهوان
یهكیتیان گه یانده نهم رۆژه

عوهمهري سهید عهلی کارگیري پیشووی مهکتهبی سیاسی یهكیتی و سەرکرده ی
دیاری ئیستای لیستی گۆران بۆ لەشێن
گفتوگۆی هیمداد حه مید و سۆران پالانی

لەشێن: دواى بڵاوبونهوهی ئەنجامی هەلبژاردنهكان، هەندێك له لیست و لایهنهكان
باسیان له پیشیلکارییهکی زۆر کرد، ئیوه به گشتی پرۆسه که چون ههڵدهسهنگین؟
عوهمهري سهید عهلی: پرۆسهیهکی زۆر گرنگ بوو لهرووی سیاسیهوه.
نزیکهی سهده ساڵه کورد خهبات دهکات و شۆرش به دواى شۆرش بهرپا نهکات دژ
به رژیمی عێراق، بۆ مافه نیشتمانی و نهتهوهیی و کۆمه لایهتیهکانی تێده کۆشیت.
دیاره به رههه می خهباتی گه له کهمان له راپه ریندا تاجی سهر کهوتنی له سه ر نا، دواتر
په رله مانى هه لبژێردرا و حکومه تی هه ریم پیکهات، هه ژده ساڵه کورد ده سه لاتیه
به ده ست خۆوه یه تی، به شه ری ناوخۆ و ناشتی و سهر کهوتنه وه. ئەم ده سه لاتیه
به تاییه ت به ده ست یه کیتی و پارته یه وه بووه. به لام دواى ئەو هه ژده ساڵه ئیستا
کۆمه لانی خه لکی کوردستان هۆشیاری سیاسیان گه یشته ئەو ئاسته ی که به م
ده سه لاتیه بلین: نا. نا بۆ دیموکراتینه بوون. خه لک داوای ئازادی و دیموکراتی و
دادپهروه ری کۆمه لایه تی مافی مروه ده کهن، دژی گه نده لێ قسه ده کهن و ده نگ
به رز ده کهنه وه، هه موو چین و توێژه کۆمه لایه تیه کان و زۆر له ره وت و ریکخراوه
سیاسیه کان و هه لبژارده ی رۆشنبیرانی گه له کهمان ئەو (نا) یه یان به ده سه لات
وت. گوێیان نه گرت، ره نگه ئەو لایه نه سیاسیانیه که ئیستا له ده سه لات و
حکومه تدان، بلین: ئەوه ئازادی و دیموکراتی نییه که هه موو که سیك به و په ری
سه ره سه تیه وه ره خنه ده گری و به ئازادی قسه ده کات، ره نگه ئەمه وای، به لام ئەوه

وه كه نهوه وایه كه دهسهلآت بلیت: تو ههرچی دهلیت بلی، منیش چۆم و یست
 بو دجه شهفای نییه، دهسهلآت کۆنترۆله بو ههر دوو حیزب، خهلك لهسه دهنگدان
 دهرده کریت و دهگوازیتهوه، وه کو نهوهی تاکه کانی کۆمهله بهنده بن و حزب و
 دهسهلآت کرینی. نهوانه زۆربه یان پۆست و پلهی حکومیان ههیه لایان ده بهین،
 دهسهلآت بهوانه خوارتر نهلیت: مادام دهنگت بهلیستی گۆران داوه، موجه کت
 ده برین، به تایید لهسنوری پارێزگای سلیمانی و گهرمیان و کۆبه له کاتی کدا نهمانه
 ئه رکیک جیه جی ده کهن و مافیکیان ههیه، که نهو موجهیه خیزان و خۆیانی بی
 ده ژین، ئه رکی حکومهت نهوهیه کار بو خهلك بدۆزیتهوه، بهلام نهوان لهم
 رینگه وه بیکاری دروستده کهن.

که دهشپرسیت بو موجه ده برین؟ دهلیت من موجهم نه بریوه، بهلکو گواستومه تهوه و
 کیشهی ههیه. باشه که سینک کیشهی هه بوو له کاره کهیدا، (۱۰) کهس کیشهی
 هه بوو، (۱۰۰) کهس کیشهی هه بوو، یاخود نه مه به پلان و بهرنامهیه، بو پیش
 هه لێژار دهنه کان کیشهی نه بوو؟، نهوانهش که له ههیزه کانی ناسایش و پۆلیس و
 پاسهوانی سنور و هیزی پێشمه رگه و وهزارهتی پێشمه رگه دهنگیان بهلیستی
 (گۆران) داوه، نزیکه ی چهن دین ههزار بوون. ئه کریت نه مه هه مووی ده رکه ن یان
 خۆیان گرفت بو خۆیان دروست ده کهن قهینا کا حیزبه کان با پۆسته سیادییه کان هی
 خۆیان بیته، بهلام پۆچی مامۆستا و بهرپۆه بهری قوتابخانه و فه رمان بهر ده رده کریت،
 پۆست و پلهی لیبسه ننه وه و بیگوازنه وه و زیندانی بکری و موجهی بری و
 ده ربکری؟! نه بیته هه موو شتیکی خواره وهش که له جومگه کانی حکومه تدا یه به
 ئاره زوی خۆیان رهفتاری له گه ل بکه ن؟، حکومهت هی خه لکه یا نه م دوو حزبه؟.

لقین: با واز له دیوه نه خلاقیه که ی نه م دیارده یه به یین و باس له دیوه سیاسییه که ی
 بکهین، پیتوانیه نه گه ر که سینک کار بو حیزبه که ی خۆی نه کات و کار بو لیستیکی
 دیکه بکات، نهو حیزبه مافی خۆیه تی موجهی نه داتی و کاره که ی لیبسه نته وه؟

نەوشیروان مستەفا: بەنەسبەت مەنەو هەر کاتێک بیانەوی من خەلکی ئەم ولاتەم و یەکیکم لەوانە لەژێرانی سیاسیدا بەشداری دەکەم، هەر کاتێک پێویست بە کۆبوونەوە بەکات لەلای مەنەو هیچ رێگرییەک نییە و نامادەم بۆ کۆبوونەوە.

رووداو: ئێستا لە بەغدا گفتوگۆیەکی گەرم ھەیە لەسەر یاسای ھەلبژاردن، ئیوە پێشنیاری نوێنەری سکرێتیری گشتی UN لە عێراق بۆ چارەسەری ئەو کێشەییە چۆن دەبینن؟

نەوشیروان مستەفا: ئێمە لەم گرتە سیاسییە ئێستا ھاتووەتە پێشەو، ناگاداری ئەو نوێنەرانی بەغدامان کردووەتەووە کە ھەر بڕیارێک ئەوان بیدەن ئێمە پشتیوانیان لێدەکەین، وەک چۆن لە پەرلەمانی کوردستانیش فراکسیۆنی ئێمە دەنگی خۆی خستە پال ئەوانی دیکە، ئەو مەسەلەیەکی نەتەوەییە، لەبەر ئەوە لەگەڵ ئەواندا دەبین.

رووداو: لەسەر مەسەلەی لیستی کراوە و داخراو گفتوگۆ زۆرە، لە ھەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستانیشدا داوای لیستی کراوەتان دەکرد، بۆ بەغداش ھەمان راتان ھەیە؟

نەوشیروان مستەفا: بەلێ ئێمە بۆ ھەلبژاردنی پەرلەمانی عێراق لایەنگری لیستی کراوە و فرەبازنەین، واتە ھەر پارێزگایەک لە عێراق لیستی تایبەتی خۆی ھەیە.

رووداو: پێتوانییە لە فرەبازنەیدا کورد زەرەر دەکات؟

نەوشیروان مستەفا: نەخێر کورد زەرەر ناکات.

رووداو: خۆت بەنیازی بچیتە پەرلەمانی عێراق؟

نەوشیروان مستەفا: نەخێر بۆ پەرلەمانی عێراقیش ناچم، بەلام پشتگیری کۆمەڵێک خەلک دەکەم وەک فراکسیۆنی بچنە پەرلەمانی عێراق، من بەنیاز نیم هیچ وەزیفەییەکی حکومەتی وەرەبگرم.

رووداو: لەبەشە عەرەبییەکی عێراقدا ناوەندیەک ھەیە بۆ ئاراستەکردن، بۆ نمونە

کوردیسی وەک سیستانی که رای خوئی له سهر مهسه له یه کی سیاسی ههستیار دهلی، پیتوایه ئه وه خالیکی لاواری بیته بۆ کورد، که عه ره ب ناوهندی وه های ههیه و کورد نیه تی؟

نهوشیروان مستهفا: بهلی وهك چون شیعه مه رجه عیه یکی مه زهه بیان ههیه، سیستانی مه رجه عیه کی مه زهه بییه نهك سیاسی و له حاله تی پیوستدا باسی سیاسه ت دهکا، پیوسته کوردیش له هه ریمی کوردستان مه رجه عیه کی سیاسیمان هه بیته که سه رۆ کایه تی هه ریم په رله مان و حکومه ته.

رووداو: ئیوه وه کو بزوتنه وه ی گۆران کی شه یه کتان له گه ل یه کیتی ههیه که لی جیا بونه ته وه، به لام ئایا هیج کی شه یه کتان له گه ل پارته ی ههیه، یان پارته ی به یی حسابی یه کیتی مامه له تان له گه ل ده کات، ئایا هیج ده ستی شخه رییه ك ههیه بۆ دروستکردنی په یوهندی که ئیوه ئیستا بوونه ته واقیعیکی سیاسی له کوردستان، هیج په یوه ندیه کتان ههیه نه گه ر له ئاستی خواره وه شدا بیته؟

نهوشیروان مستهفا: ئیمه رۆژانه خه لکمان یه کتری ده بیته له ناو بازار و له ناو زانکو و شوینه گشتیه کان، به لام تانیستا په یوهندی به شیوه ی فه رمی له نیوان ئیمه و پارته ی نییه، جگه له په یوهندی ناو په رله مان، ده توانن په سیاره کهش له وان بکه ن.

رووداو: کاتی ئه وه نه هاتوو ه که نهك هه ر له گه ل پارته ی، به لکو له گه ل یه کتیش بکه نه گه توه گۆ وهك چون هه موو حیزه کان له گه ل یه کتری داده نیشن؟

نهوشیروان مستهفا: بهلی، ئیمه له لای خو مانه وه ئاماده ی بۆ ئه وه به یه کتیشه وه، نه گه ر لایه نه کانی تر ئاماده بن.

رووداو: عیما د نه هه د له هه قه یقی نیکیدا له گه ل (رووداو) دا باسی ئه وه ی کردبو و که هاتو چۆ و گه توه گۆ یه کی ناهه رمی له نیوان ئیوه و پارته یدا ههیه؟

نهوشیروان مستهفا: تانیستا شتیکی فه رمی نییه، جگه له و کۆبونه وه یی که سه رۆکی هه ریم کردبو و ی له گه ل هه موو قه واره سیاسیه کان، تانیستا به شیوه یه کی فه رمی وه فدیکی بزوتنه وه ی گۆران له گه ل پارته ی، یان وه فدیکی گۆران له گه ل

نەوشیروان مستەفا: بەنەسبەت مەنەو هەر کاتێک بیانەوی من خەڵکی ئەم ولاتەم و یەکیکم لەوانە لەژێرانی سیاسیدا بەشداری دەکەم، هەر کاتێک پێویست بە کۆبوونەو بەکات لەلای مەنەو هیچ رێگرییەک نییە و نامادەم بۆ کۆبوونەو.

رووداو: ئێستا لە بەغدا گفتوگۆیەکی گەرم هەیە لەسەر یاسای هەلبژاردن، ئێوە پێشبیناری نوێنەری سکرێتیری گشتی UN لە عێراق بۆ چارەسەری ئەو کێشەیه چۆن دەبینن؟

نەوشیروان مستەفا: ئێمە لەم گرتە سیاسییە ئێستا هاتووە پێشەو، ناگاداری ئەو نوێنەرانی بەغدامان کردووەتەووە کە هەر بریارێک ئەوان بێدەن ئێمە پشتیوانیان لێدەکەین، وەک چۆن لە پەرلەمانی کوردستانیش فراکسیۆنی ئێمە دەنگی خۆی خستە پال ئەوانی دیکە، ئەو مەسەلەیەکی نەتەوویە، لەبەر ئەوە لەگەڵ ئەواندا دەبین.

رووداو: لەسەر مەسەلەی لیستی کراوە و داخراو گفتوگۆ زۆرە، لە هەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستانیشدا داوای لیستی کراوەتان دەکرد، بۆ بەغداش هەمان راتان هەیە؟

نەوشیروان مستەفا: بەلێ ئێمە بۆ هەلبژاردنی پەرلەمانی عێراق لایەنگری لیستی کراوە و فرەبازنەین، واتە هەر پارێزگایەک لە عێراق لیستی تایبەتی خۆی هەیە.

رووداو: پێتوانییە لە فرەبازنەیدا کورد زەرەر دەکات؟

نەوشیروان مستەفا: نەخێر کورد زەرەر ناکات.

رووداو: خۆت بەنیازی بچیتە پەرلەمانی عێراق؟

نەوشیروان مستەفا: نەخێر بۆ پەرلەمانی عێراقیش ناچم، بەلام پشتگیری کۆمەڵێک خەڵک دەکەم وەک فراکسیۆنی بچنە پەرلەمانی عێراق، من بەنیاز نیم هیچ وەزیفەیهکی حکومەتی وەر بگرم.

رووداو: لەبەشە عەرەبییەکی عێراقدا ناوەندیەک هەیە بۆ ئاراستەکردن، بۆ نمونە

کۆماری وەک سیستانی که رای خۆی له سەر مه سه له یه کی سیاسی ههستیاری دهلی،
 پێتوانه دهیته ناوهندی هیژ بۆ ئاراسته کردنی بریاری سیاسی، پیتوانه ئهوه خالیکی
 لاواری بیته بۆ کورد، که عه ره ب ناوهندی وه های ههیه و کورد نیه تی؟

نهوشیروان مسته فا: به لی وه ک چۆن شیعه مه رجعه عیه یکی مه زه به بیان ههیه، سیستانی
 مه رجعه عیه کی مه زه به بیبه نه ک سیاسی و له حاله تی پیتوستدا باسی سیاسه ت ده کا،
 پیتوسته کوردیش له هه ری می کوردستان مه رجعه عیه کی سیاسیمان هه بیته که
 سه رۆ کایه تی هه ری م په رله مان و حکومه ته.

رووداو: ئیوه وه کو بزوتنه وه ی گۆران کیشیه کتان له گه ل یه کیتی ههیه که لی
 جیا بونه ته وه، به لام ئایا هیچ کیشیه کتان له گه ل پارتی ههیه، یان پارتی به پی حسابی
 یه کیتی مامه له تان له گه ل ده کات، ئایا هیچ ده ستپیشخه رییه ک ههیه بۆ دروستکردنی
 په یوهندی که ئیوه نیستا بوونه ته واقیعیکی سیاسی له کوردستان، هیچ په یوهندیه کتان
 ههیه نه گه ر له ئاستی خواره وه شدا بیته؟

نهوشیروان مسته فا: ئیمه رۆژانه خه لکمان یه کتری ده بیته له ناو بازار و له ناو
 زانکو و شوینه گشتیه کان، به لام تانیستا په یوهندی به شیوه ی فه رمی له نیوان ئیمه و
 پارتی نیه، جگه له په یوهندی ناو په رله مان، ده توانن پر سیاره کهش له وان بکه ن.

رووداو: کاتی ئه وه نه هاتوو ه که نه ک هه ر له گه ل پارتی، به لکو له گه ل یه کیتیش
 بکه نه گه تو گو و ه ک چۆن هه موو حیزبه کان له گه ل یه کتری داده نیشن؟

نهوشیروان مسته فا: به لی، ئیمه له لای خۆمانه وه ئاماده یین بۆ ئه وه به یه کیتیشه وه،
 نه گه ر لایه نه کانی تر ئاماده یین.

رووداو: عیما د نه هه د له هه قه یه یه یه کیدا له گه ل (رووداو) دا باسی ئه وه ی کردبوو
 که هاتوچۆ و گه تو گو یه کی ناهه رمی له نیوان ئیوه و پارتیدا ههیه؟

نهوشیروان مسته فا: تانیستا شتیکی فه رمی نیه، جگه له و کۆبونه وه یه کی که
 سه رۆ کی هه ری م کردبووی له گه ل هه موو قهواره سیاسیه کان، تانیستا به شیوه یه کی
 فه رمی وه فدیکی بزوتنه وه ی گۆران له گه ل پارتی، یان وه فدیکی گۆران له گه ل

نەوشیروان مستەفا: بەنەسبەت مەنەو هەر کاتێک بیانەوی من خەڵکی ئەم ولاتەم و یەکیکم لەوانە لەژێرانی سیاسیدا بەشداری دەکەم، هەر کاتێک پێویست بە کۆبوونەوە بەکات لەلای مەنەو هیچ رێگرییەک نییە و نامادەم بۆ کۆبوونەوە.

رووداو: ئێستا لە بەغدا گفتوگۆیەکی گەرم ھەیە لەسەر یاسای ھەلبژاردن، ئیوە پێشنیاری نوێنەری سکرێتیری گشتی UN لە عێراق بۆ چارەسەری ئەو کێشەییە چۆن دەبینن؟

نەوشیروان مستەفا: ئێمە لەم گرتە سیاسییە ئێستا ھاتووەتە پێشەو، ناگاداری ئەو نوێنەرانی بەغدامان کردووەتەووە کە ھەر بریارێک ئەوان بیدەن ئێمە پشتیوانیان لێدەکەین، وەک چۆن لە پەرلەمانی کوردستانیش فراکسیۆنی ئێمە دەنگی خۆی خستە پال ئەوانی دیکە، ئەو مەسەلەیەکی نەتەوویە، لەبەر ئەوە لەگەڵ ئەواندا دەبین.

رووداو: لەسەر مەسەلەی لیستی کراوە و داخراو گفتوگۆ زۆرە، لە ھەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستانیشدا داوای لیستی کراوەتان دەکرد، بۆ بەغداش ھەمان راتان ھەیە؟

نەوشیروان مستەفا: بەلێ ئێمە بۆ ھەلبژاردنی پەرلەمانی عێراق لایەنگری لیستی کراوە و فرەبازنەین، واتە ھەر پارێزگایەک لە عێراق لیستی تایبەتی خۆی ھەیە.

رووداو: پێتوانییە لە فرەبازنەیدا کورد زەرەر دەکات؟

نەوشیروان مستەفا: نەخێر کورد زەرەر ناکات.

رووداو: خۆت بەنیازی بچیتە پەرلەمانی عێراق؟

نەوشیروان مستەفا: نەخێر بۆ پەرلەمانی عێراقیش ناچم، بەلام پشتگیری کۆمەڵێک خەڵک دەکەم وەک فراکسیۆنێک بچنە پەرلەمانی عێراق، من بەنیاز نیم هیچ وەزیفەییەکی حکومەتی وەرەبگرم.

رووداو: لەبەشە عەرەبییەکی عێراقدا ناوەندیەک ھەیە بۆ ئاراستەکردن، بۆ نمونە

کوردیسی وەک سیستانی که رای خوئی له سهر مهسه له یه کی سیاسی ههستیار ده لئی، پێتوایه ئه وه خالیکی لاواری بیته بۆ کورد، که عه ره ب ناوهندی وه های ههیه و کورد نییه تی؟

نهوشیروان مستهفا: به لئی وەک چۆن شیعه مه رجه عیبه یکی مه زهه بییان ههیه، سیستانی مه رجه عیکی مه زهه بییه نه ک سیاسی و له حاله تی پێویستدا باسی سیاسهت ده کا، پێویسته کوردیش له هه ری می کوردستان مه رجه عیکی سیاسیمان هه بیته که سه ره و کایه تی هه ری م په رله مان و حکومه ته.

رووداو: ئیوه وه کو بزوتنه وه ی گۆران کێشه یه کتان له گه ل یه کیتی ههیه که لئی جیابونه ته وه، به لام ئایا هیچ کێشه یه کتان له گه ل پارته ی ههیه، یان پارته ی به یی حسابی یه کیتی مامه له تان له گه ل ده کات، ئایا هیچ ده ستپێشخه رییه ک ههیه بۆ دروستکردنی په یوهندی که ئیوه ئیستا بوونه ته واقیعیکی سیاسی له کوردستان، هیچ په یوهندیه کتان ههیه نه گه ر له ئاستی خواره وه شدا بیته؟

نهوشیروان مستهفا: ئیمه ره ژانه خه لکمان یه کتری ده بیته له ناو بازار و له ناو زانکو و شوینه گشتیه کان، به لام تانیستا په یوهندی به شیوه ی فه رمی له نیوان ئیمه و پارته ی نییه، جگه له په یوهندی ناو په رله مان، ده توانن په سیاره کهش له وان بکه ن.

رووداو: کاتی ئه وه نه هاتوو ه که نه ک هه ر له گه ل پارته ی، به لکو له گه ل یه کتیش بکه نه گه توه گۆ وەک چۆن هه موو حیزبه کان له گه ل یه کتری داده نیشن؟

نهوشیروان مستهفا: به لئی، ئیمه له لای خۆمانه وه ناماده ین بۆ ئه وه به یه کتیشه وه، نه گه ر لایه نه کانی تر ناماده بن.

رووداو: عیما د نه هه د له هه قه یه یه یه یه کیدا له گه ل (رووداو) دا باسی ئه وه ی کردبوو که هاتوچۆ و گه توه گۆیه کی ناهه رمی له نیوان ئیوه و پارته یدا ههیه؟

نهوشیروان مستهفا: تانیستا شتیکی فه رمی نییه، جگه له وه کۆبونه وه یه کی سه ره وکی هه ری م کردبووی له گه ل هه موو قه واره سیاسیه کان، تانیستا به شیوه یه کی فه رمی وه فدیکی بزوتنه وه ی گۆران له گه ل پارته ی، یان وه فدیکی گۆران له گه ل

عومهری سهید عهلی: ئەگەر تۆ پۆستیکی بالای حیزیت داییت به کهسیک و کار بۆ دنی سیاسهتی حیزبه کهی نهکات، حهقی خۆیهتی لایههری، بهلام ئەم بۆچونهش قسهی خۆی لهسهره، چونکه ئەو کهسه دهلیت من لهگهڵ بربو بۆچونهکانی تۆدا نیم و ئەم حیزبهش تهنها تۆ دروستت نه کردوه، منیش له دامهزراندنیدا خهباتم کردوه و قوربانیم داوه، لهسهر چ بنه مایهک دهرمه کهیت؟ پله و موچه م نهپری، جگه لهوه بۆچونهکانی ئیوه لهگهڵ بهرزه وهندی گشتی گهله کهم یه کناگریتهوه.

باشه منیش دهلیم تۆ به چ حهقیک روژانه ملیۆنیک دۆلار له بودجهی پارێزگای سلیمانی و گهرمیان ده بهیت بۆ حیزبه کهت، له کاتی کهدا خهڵک له گهرمیان و ههله بجه برسییه و بیکاره؟ لیتهش من لهسهر دهنگدان دهرئه کهی، ئەگەر موچه له دارایی حیزب نه دهن باشه، به وهش من ههر شه ریکم لهو بودجهیه، چونکه به رهه می خهباتی هه موو لایه کمانه کهم تا زۆر.

لقین: جار جار دهنگیک له ناو لیستی (گۆران) و بالی ریفۆرمه وه ده بیستزیت، که دهلیت ئیوه هیشتا خۆتان به یه کیتی دهزانن. پرسیاره که ئه وه یه: ئیوه وه ک بالی ریفۆرم ده تانه ویت ده سته ردار ی یه کیتی بن؟

عومهری سهید عهلی: ئیمه ئیستا وه ک بالی ریفۆرم له (ی.ن.ک) به شی کین له لیستی گۆران.

لقین: وه کو روژنامه نوسان و چاودیرانی سیاسی و بهرپرسه حیزبیه کان ده یلین، یه کیتی له قهیراندایه و ئەگەر زوو نه که ویته خۆی، ناینده یه کی مه تر سیدارتر و پرگرفت ز رو به رووی ده بیته وه، تۆ له مباره یه وه چی ده لییت و ناینده ی یه کیتی چۆن ده بییت؟

عومهری سهید عهلی: من ناینده یی یه کیتی به باش نایینم و یه کیتی به ره و داخرا و بوون و بچو کی و نه وه ده چیت. هه موو پینه و په رۆیه کیش، ده یانگه یه نیته ئەم ناکامه ی ئیستا. له هه لبژاردنه کان (٢٠٠٦) ی مه لبه نده کان یه کیتیدا، پاره یان به خشییه وه،

زەمان دابەشکرد، دەسەلاتیان بە کارهینا، سەیارە و دەمانچەیان بە خشییهو و ئەمانە بەرپێژەیی جوړاوجوړ، جگە لە ترس و تۆقاندن و ھەرەشەکردن، ھەرۆھە راگەیانیدیان بە کارهینا، بەرپێژ سکریتیژی گشتی لایەنگر بوو، کە دەبوو ئەو لەسەرۆکی ئەو ئاستە بووایە، بەمەش بەشیکێ زۆری مەلەبەندەکانیان بردەو. بۆیە کاک نەوشیروان و کاک محەمەد توفیق ھاتنە دەرەو، ئیمە وەک بەللی ریفۆرم مابنەو و مەملەتی خۆمان کرد لە پینا و چاکسازی و ریفۆرم. ئیمە ھەموو کیشەکانمان دیاریکرد و لەرینگەیی کەنالەکانی حزبەو. کۆبونەووەکانی مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتیمان کرد بەو مەیدانە و داکوکی لە بۆچون و راکامان، ھەتا ھەندی لە ئەندامان سەلمانیدیان، بەلام ئەوانی تر نەیانویست بیسەلمین و دواتریش یاداشتیکمان دایە بەرپێژ سکریتیژی گشتی و دوای ئەو ھەش پرۆژەیکمان پینا. دواتر دەستمان لە بەرپرسیاریتی کیشایەو و پالپشتی لیستی (گۆران) مان کرد.

ئەجھارەشیان ئەوان لە ھەلبژاردن ئەزمونی ۲۰۰۶ یان دووبارە کردەو و بەھەمان رێچکە و شیواز رویشتن بە تەخشان و پەخشان کردن لە ھەموو روو ئاست و بواریکدا کە دادی نەدان، لە بەردەمی کۆمەلانی خەلک شکستیانخوارد. بۆیە دەبیت ھەست بەو سزایەیی کۆمەلگە بکەن. لە کاتیکدا لیستی گۆران بە پشتیوانی خەلک توانی ئەو سەرکەوتنە بە دەستبھێت.

ئیمە لە ناو شاری سلیمانیدا (۱۵۲) ھەزار دەنگمان ھینا ئەوان، ئەوان (۹۴) ھەزار دەنگیان ھینا، لە کاتیکدا خۆیان دەلین لە ناو شاری سلیمانیدا (۷۰) ھەزار ئەندامان ھەیە، ئەو رێکخراوە دیوکراتییەکان چی لێھات کە دەیانوت (۳۰۰) ھەزار ئەندامی ھەیە؟ ھەرۆھە مەکتەبی کۆمەلایەتی و مەکتەبەکانی بەرپێژ مام جەلال و سەرجم مەکتەبەکانی (ی.ن.ک)، ئەمە جگە لەوێ ئەوان لە گەل پارتیدا ئەو ھەندە دەنگیان ھیناوە. ئیمە لە سەر ئاستی پارێزگای سلیمانی و ئیدارەیی گەرمیان (۳۰۷) ھەزار دەنگمان ھیناوە و ئەوانیش (۲۶۶) ھەزار دەنگیان ھیناوە. لە (۱۸۷) بنگەیی ناو شاری سلیمانیدا ئەوان لە تەنھا بنگەیکدا لە ئیمەیان بردەو، ئەویش

دهنگ. سهره‌رای ئه‌وه‌ی که شاری کۆیه‌شمان لی بردنه‌وه که ده‌سه‌لآتی یه‌کیتی نیشتمانی‌دیه.

لقین: که ده‌لئیت کۆیه له‌ژێر ده‌سه‌لآتی یه‌کیتیدا، مه‌به‌ستت ئه‌وه‌یه که ئیستاش کوردستان دوو ئیداره‌یه؟

عومه‌ری سه‌ید عه‌لی: تا ئیستاش کوردستان دوو ناوچه‌یه، دوو ئیداره‌یه و دوو داراییه و دوو هێزی چه‌کداره. به‌شیوه‌یه‌کی شکلی په‌رله‌مان و حکومه‌تی هه‌رێم هه‌یه و یه‌کی نه‌گرتوه‌ته‌وه، تائینستا مودیر ناحیه‌یه‌کی پارتی له‌ ناوچه‌یه‌کی یه‌کیتیدا نییه و به‌پێچه‌وه‌انه‌شه‌وه. من تیناگه‌م ئه‌مانه بۆ له‌خۆیان نا‌پرسن ئه‌گه‌ر ئه‌و دوو ئیداره‌یه یه‌کیگرتا‌یه‌ته‌وه، مێژوو بۆ کێی ده‌نوسی؟ بۆ به‌رێزان مام جه‌لال و کاک مه‌سه‌ودی ده‌نوسی؟ یان بۆ ئه‌ندامانی سه‌رکرده‌یه‌تی و مه‌که‌تب سیاسییه‌کانیان؟ به‌لام نازانم بۆچی نایکه‌ن؟ ئه‌وه نزیکه‌ی ۱۱ سا‌له گه‌توگۆ له‌سه‌ر یه‌کخستنی ئه‌م دوو ئیداره‌یه هه‌یه، که له ۱۲-۲-۱۹۹۸ وه یه‌که‌م کۆبونه‌وه‌ی ناشتی ده‌ستپێک‌کرد له‌ شه‌قلاوه نه‌یتوانیوه ئه‌م دوو ئیداره‌یه یه‌کبخات، ئه‌مه گونا‌هی کێیه؟ ئه‌مه سیراعی عه‌ره‌ب ئیسرا‌ئیله؟ ئیتمه ئه‌م په‌رسا‌ره‌مان له‌به‌رچاوی خۆیان چه‌ندین جار کردووه، و تومانه تا هه‌ردوولا نه‌ینه‌ ناوچه‌ی یه‌کت و به‌یه‌کدا نه‌چین، ئه‌م یه‌کگرتنه‌وه‌یه ئه‌سل و ئه‌ساسی نییه، تا ئیستا دوو حکومه‌ت و دوو داراییه و دوو ئیداره‌یه و دوو هێزی چه‌کداره، ئه‌وه‌ش که ده‌لئین یه‌کیگرتوو‌ته‌وه، خۆ‌ل‌کردنه‌ چاوی خه‌ل‌که، سه‌یر ئه‌وه‌یه له‌ملاشه‌وه به‌ئیمه ئه‌لئین ئه‌یان‌ه‌وی ئه‌ماره‌تی بابان دروست بکه‌ن.

لقین: تو ماوه‌یه‌کی زۆر له‌مه‌که‌ته‌بی سیاسی بویت و سه‌روکارت له‌گه‌ل ژماره و داتا هه‌بووه، له لیستی گۆرانی‌ش به‌هه‌مان شیوه. دوا‌ی بردنه‌وه‌ی سه‌لیمانی که چه‌قی لایه‌نگرانی یه‌کیتی بوو، به‌پێی زانیاریه‌یه‌کانی ئیوه ئیستا جینفوزی یه‌کیتی کویه؟

عومه‌ری سه‌ید عه‌لی: ئه‌وه له‌سه‌رکرده‌یه‌تی (ی.ن.ک) په‌رسه، بلئین ئه‌وه داتا و ژماره‌کان، ژماره‌کانی خۆتان کوان؟ ئیوه په‌رسن کوا قاعیده‌ی یه‌کیتی و یه‌کیتی چی

ئەوان با ئەم پرسیارانە وەلام بدەنەو، قاعیدەى یەکیتی بۆچی ئاواى لێهات
 دەست شکستی هینا؟

لەین: رەنگە هەندیکیان بلین بەهۆى دروستبوونی لیستی گۆرانەو، کەبەشیک
 بوون لەیەکیتی و جێدەستیان لەیەکیتیدا هەبوو، ئاسایەشە بتوانن لە کاتیکی ئاوا
 دەنگەکانى یەکیتی پەرت بەکن؟

عومەرى سەید عەلى: گۆران و پینکەتە کەى بیروباوەرى جیاوازی هەبوو، کە وابوو،
 گۆران راستى کرد کە ئەمان ووت دابراون لەجەماوەر گۆریان نەئەگرت، دەرکەوت
 کى راستە، بۆ ئەوان دان بەو راستیەدا نائین کە وەك رۆژ دياره؟

لەین: بەلام هەموو ئەو کەسانەى دەنگیان بەلیستی گۆران داو یەکیتی نەبوون؟
 عومەرى سەید عەلى: من نالیم هەمووی یەکیتیە. پینکەتەى گۆران بەشیکى بالى
 ریفۆرمە کە زۆرى لەخەتەى گشتى، یەکیتی شۆرشگێران، کۆمەلە، ئالای شۆرش،
 سۆسیالیستە، کەبەشیکن لە جولانەوێ گۆران، لەدەرەوێ یەکیتیش پاسۆک و
 زەحمەتکێشانی تێدا، پێشمەرگەى دێرین و رێکخستنى پارتى تیا بە دانێشتوو،
 شیوعى و پیاوی ئاینى تیا، چەپ و دیموکراتیشى تیا، هەروەها بەشى هەرە زۆرى
 جەماوەرى بێلابەن و پان و بەرین، بە تابهتێ گەنجان و ژنان. ئەمە جگە
 لەهەلبژاردەى رۆشنیران کە رۆلى زۆر گەرمیان هەبوو لە ئاراستەى خەلک
 بەنوسین و وتار و گفتوگۆى واقعی و بەپێز لەسەر رووبەرى سەرجم کەنالەکانى
 راگەیاندن.

لەین: کە وابوو، تاجەند لەگەڵ ئەو قسەیهى عیماذ ئەحمەد دايت دەلێت ((گۆران
 مەنجهلێکە و سەرى زۆرى تێدا))؟

عومەرى سەید عەلى: ئەو دەیهوێت بۆ مەبەستى تر ئەو قسەیه بەکات، ئێمە
 بزوتنەوێهە کى جەماوەرین و توانیومانە خەلک لە دەورى بەرنامەى سیاسى خۆمان
 کۆبکەینەو، خالى بەهیزی بەرنامە کەمان لەو دایە، کە هەموو لایەنەکانى
 لەخۆگرتوو، ئەو قسەیهش کە ئەو کاکەیه کردووێت، کێشە نییە و خۆمان

بلنگه شهی ئه وه مان کردوو که بیروباوه‌ری جیاوا زمان تێدایه. ئه‌ی یه کیتی نیشتمانی
 ئه‌ی ئه‌ی شۆرشێ تێدا نییه؟! ئه‌ی شۆرشێ تێدا نییه؟! شۆرشگێران و
 کومه‌له‌ی تێدا نییه؟! عه‌شایه‌ری تێدا نییه؟! ئه‌ی ئه‌وه چ مه‌نجه‌لیکه؟ سه‌رکردایه‌تی
 ئیستای یه‌کیتی واقیع نابینیت و له‌چاوی ئه‌وه راپۆرتانه‌وه که ئه‌مان بۆیان ده‌نوسن،
 بارو دۆخه‌که ده‌خویننه‌وه و سیاسه‌ت نه‌خش ئه‌که‌ن. بۆیه توشی ئه‌وه شکسته هاتن.

لقین: عارف قوربانی که کادیریکی بالا‌ی راگه‌یاندنی یه‌کیتییه، ده‌لیت: ئه‌وانه‌ی
 ده‌ورو خولی تاله‌بانان داوه، وایانکردوو که سه‌کرتیری گشتی به‌چاوی خۆی
 بارو دۆخه‌که نه‌خوینیته‌وه و لی‌کدانه‌وه‌کانی بۆ دۆخی ناو‌خۆی یه‌کیتی دروست
 نه‌بن، ئه‌گه‌رنا چاوی ئه‌وه له هه‌مووان واقیعێتر بووه، تۆ چی ده‌لیت، یاخود کۆ
 به‌رپرسه له‌وه دۆخه‌ی که ئیستا یه‌کیتی تیکه‌وتوووه؟

عومه‌ری سه‌ید عه‌لی: هه‌مووان به‌رپرس له‌به‌رپرز مام جه‌لاله‌وه تا خواره‌وه، چونکه
 ئه‌وه شتانه‌مان پیتوون، له‌کۆبونه‌وه‌ی کۆمیته‌ی سه‌رکردایه‌تی له‌ نازاری ۲۰۰۷
 جه‌سته‌ی یه‌کیتیمان توتیوی کرد، له‌به‌ر رۆشنای راپۆرتی مه‌کته‌بی چاودێری و
 پشکنین کاک دکتۆر فوئاد مه‌عسوم وتی ئه‌وه (۳۰) سا‌له‌ کۆبونه‌وه‌ی ئاوام
 نه‌کردوو، که به‌راشکانانه ده‌ستخراوه‌ته سه‌ر کێشه‌و برینه‌کان، به‌رپرز به‌رپرسی
 مه‌کته‌بی ریک‌خستنیش وتی راسته کادری ئۆرگانه‌کان له‌ ئاستی به‌رپرسیاریتیدا نین و
 کاره‌کانیان بۆ نابریت به‌رپۆه، به‌لام چاره‌سه‌ری بۆ نادۆزنه‌وه، هه‌ر که‌سه‌یک
 به‌رپرسیاریتی زیاتری هه‌بیت، زیاتر به‌رپرسه، هه‌موو ئه‌وانه‌مان باس کرد و پیمان وتن
 رۆژێک دیت په‌نجه‌ی په‌شیمانی ده‌گه‌زن، ئه‌مه ئه‌وه رۆژه‌یه.

لقین: زۆرێک له‌به‌رپرسه بالا‌کانی یه‌کیتی ده‌لین، یه‌کیتی له‌مسالدا کۆنگره
 ده‌به‌ستیت، ئیوه وه‌کو با‌لی ریفۆرم به‌شداری کۆنگره ده‌که‌ن؟
 عومه‌ری سه‌ید عه‌لی: بۆ ئه‌وه هیشتا زوو.

لقین: پێده‌چیت نه‌تانه‌وێت ده‌ستبه‌رداری یه‌کیتی بن؟
 عومه‌ری سه‌ید عه‌لی: ئه‌وه له‌کاتی تردا وه‌لام ده‌ده‌ینه‌وه، به‌لام چاره‌نوسی ته‌نها

ئەوان نىيە و بەدەست ھەموومانە، بە چ حەقىك ئەوان بانگەشەى يەكيتى سەرکردايەتى دەكەن، ئەوان يەكيتيان گەياندە ئەو رۆژەى ئىستا، نەك بەلى ريفۆرم، ئىمە بەدوای ئىمتيازات و پلەويایەدا نەگەراوين، وەك خەلکى سلیمانى دەلیت: ئىمە لەپال حەجە کەدا بووين، ھەرچىە کمان بویستايە، بۆيان دە کردین، بەلام دەستبەردارىشى بووين، بۆ زانیارتان رەنگە تائىستا من و دوو کەسى تر بزانت، من کە وەك کارگېر، مەکتەبى سیاسىم بەجیھىشتوو، (۵) ملیۆن دۆلارمان پاشەكەوت کردوو، تائىستاش رەنگە ژمارەيەك لە مەکتەبى سیاسى نەزانت. ئىستا رەنگە تىي بروکین ھەریە کە بەلى بەشە نەسریەم ئەوی، ئەمەمان لە نەسریەى مەکتەبى سیاسى گېراوتەو، ئىمە بەو شیۆە بە کارمان بۆ یەكيتى کردوو.

بۆ لەمەودوا وەکو بەلى ريفۆرم دەتانهوت دەستان لەیەكیتیدا ھەبیت و بە ئاراستەيە کدا بیجولین؟

عومەرى سەید عەلى: ئىمە تەمەنىكى زۆرمان لە خەباتدا بەسەر بردوو، ئىمە خەباتمان بۆ گەل و نیشتمان کردوو، حیزب وەسیلەيەك بوو بۆ گەیشتن بە ئامانجەکانى گەلەکەمان، بەلام ئەگەر کۆمەلێك کەس دەستی بەسەردا بگرن، لەبارودۆخیکى تاییەتدا بۆ پوانکردنى دەسەلات و بەرژەوھەندى تاییەت ، تۆ دەسەلات چىیە؟! بەلام ئەوا لەبەردەمى جەماوەر و ئەندامانى یەكيتى و واقیە کەداین بزانت بە کوئ ئەگەین.

لقین: تۆ دەلیت حیزب ئامرازە بۆ گەیشتن بە ئامانج، ئیوہ کە لە یەكيتى ھاتنەتە دەروە، بەپى قسەى بەرپرسیانى یەكيتى لە پەپرەوى ناوخۆ لاتانداوہ و ماف و ئەرکتان نىيە لەو حیزبەدا، ئەوھیان چۆن لىکدەدەیتەوہ؟

عومەرى سەید عەلى: ئەوان لەپەپرەو لایانداوہ و ئامادەنەبوون کۆنگرە بگرن، بۆیە پەپرەو چەند شەرعیەتى بۆ ئەوان ھەيە ئەوھەندەش شەرعیەتى ھەيە بۆ ئىمە، ئەگەر بابەتیانە سەیری مەسەلە کە بکەین، بە چ حەقىك ئەوان خاوەنى ئەو حیزبەن، ئەوان تائىستا دەسەلاتیان زەوتکردوو لەرووی سیاسى و ئىدارى و مالى و مالی و

ههناوهی، بهو دهسه لاته‌ی به‌دهسته‌یانه‌وه‌یه خه‌لکی بی دهرده‌که‌ن، نه‌وان هه‌وی ناوخو لایانداوه و شکست له‌دوای شکستیان به‌سه‌ر یه‌کیتیدا هه‌ناوه و یه‌گه‌ی جه‌ماوه‌رییان نه‌ماوه.

لغین: با راشکاو تر بم، ئیوه ده‌تانه‌ویت لی‌ره مملانی له‌سه‌ر میژوو و چاره‌نوسی یه‌کیتی ده‌سته‌پیکه‌ن؟

عوهمه‌ری سه‌ید عه‌لی: ئیمه ئه‌م مملانییه، به‌زۆرانی بیروباوه‌ری سیاسی ده‌زانی بۆ نه‌وه‌ی به‌شیوه‌یه‌کی هه‌یم و سه‌رده‌میانه ئه‌نجامی به‌هین، له‌یه‌کیتیدا بیروباوه‌ری جیاواز هه‌بووه، یه‌که‌م گۆرانی ئیمه به‌ر له‌ به‌ده‌سته‌پیکانی کورسیه‌کانی په‌رله‌مان ده‌ست پیده‌کات بۆ پالپشتی لیستی گۆران و بوون به‌به‌شیک له‌ لیسته‌که، که نه‌و هه‌شیاریه سیاسییه‌ی لای کۆمه‌لانی خه‌لک له‌ کوردستان دروستکرد، ئه‌مه گۆرانه، نه‌وه‌بوو خه‌لک له‌سه‌ر سندوقی ده‌نگدان به‌ ده‌سه‌لاتی وت: (نا) که (ی.ن.ک) به‌شیک گرنگی ده‌سه‌لات بوو.

لغین: دوای ده‌رکه‌وتنی ئه‌نجامی کۆتای هه‌لبژاردنه‌کان، لیستی گۆران (٢٥) کورسی له‌ په‌رله‌مانی کوردستان گرت که زۆرینه‌ی ده‌نگه‌کانی له‌ ناوچه‌کانی ژیر ده‌سه‌لاتی یه‌کیتیه‌وه برد، به‌پروای تو یه‌کیتی ده‌توانیت وه‌کو جاران رکابه‌ری سه‌ره‌کی بیت و بتوانیت مملانی له‌گه‌ل پارتیدا بکات؟

عوهمه‌ری سه‌ید عه‌لی: نه‌و پرسیاره له‌سه‌ر کردایه‌تی یه‌کیتی خو‌ی بکه، یه‌کیتی دیت خه‌لکی قوربه‌سه‌ر و فه‌رمانبه‌ر و کادره‌کانی خواره‌وه دهرده‌کات، بۆ محاسه‌به‌ی سه‌رکرده‌کانی ناکات، که چ جۆره‌ سیاسه‌تیکیان په‌په‌وه کرد، که گۆریان له‌و راپۆرت و ئاماره‌ دوور له‌راسته‌یانه ئه‌گرت و سیاسه‌تیان له‌سه‌ر دانه‌رشت که ده‌ره‌نجامه‌که‌ی نه‌و شکسته‌یان به‌سه‌ردا هه‌نا؟!

لغین: هه‌ندیک له‌چاودیرانی سیاسی پیناویه گۆران له‌رووی قورسای و هه‌زه‌وه یه‌کیتی تپه‌رانند و ده‌یه‌ویت له‌گه‌ل پارتیدا مملانیکان ده‌سته‌پیکات، لیکدانه‌وه‌تان بۆ ئه‌م رایه‌ چیه‌؟

سەید عەلی: ئیمە هاتووین لەسەر خو و بەهیمنی لەری مەملەتی سیاسی یەکەین بۆ گۆڕینی سیستەمی حوکم بەشیوەیەکی ئاشتیانە و دەستاو دەستکردنی دەسەلات بەهۆی سندوقی دەنگدانەوه، کە ئەمەش بەقازانجی کۆمەڵگا و خەڵکە بۆ گەشتن بە مافە رەواکانی خۆیان کە لە نازادی و دیموکراتی و دادپەروری کۆمەڵایەتی و مافی مرۆڤ وە کە یەکی لەبەردەم یاسادا و... خۆی دەبینێتەوه، نەک بەو شەر و هەپەرەشە.

لقین: ئیوه وەك لیستی گۆران، سەنگ و قورسای خۆتان لەو ئاستەدا دەبینن؟
 عومەری سەید عەلی: بەلێ، نزیکی نیو ملیۆن دەنگمان هێناوه، یێکھاتە لیستە کە و پشێوانی چین و توێژەکان بۆی، بە تاییەتی گەنج سەنگ و قورسای زۆری پێداوه ، ئەگەر ئەو ساختە کاری و فێلانەیان نەکردایە، ئیستا لە ریزی پێشەوه بووین، ئیوه خۆتان بینتان لە ماوهی مانگیکی هەلەمەتی هەلبژاردندا، لە سلیمانی و گەرمیان و کۆیە چ حەشرێک بوو لە نێوان لیستە سیاسیەکاندا، لە هەولێر و سلیمانی باسی چی هەبوو لە چاوی سلیمانیدا ، تا رۆژی هەلبژاردن، ئەی خێرە لە دەهۆک لە (٨٥٪) و لە هەولێر نزیکی (٨٠٪) و لە سلیمانی (٧٤٪) دەنگە بدات، ئەمە بە چ مەنتیق؟! تەنانەت لە رێژەی زیادکردنی دانیشتواندا غەدر لە سلیمانی کراوه و زیادە رێژەی دانیشتوان لە دەهۆک و هەولێر زیاترە تا سلیمانی. لە چەند سالی رابردوودا ئەمەش بەهۆی نەبوونی سەرژمێری گشتی کە دە سالە داوا ئەکرێت.

لقین: بەپێی زانیاری و داتاکانی ئیوه، رێژەی کورسییە (تەزویر) هەکانی لیستی کوردستانی چەندە؟

عومەری سەید عەلی: تا سەعات سی، لە هەولێر و دەهۆک (٤٠٪) ی خەڵک دەنگی داوه ئەوه زانیاری هەندی سەرچاوهی کۆمسیۆنی بالا خۆیەتی، چون بەو چوار سەعاتی دوا گەشتە ئەوهەندە؟! ئیمە بە لانیکەمەوه (٨) تا (١٠) کورسی غەدرمان لێکراوه.

لقین: ئیوه کاتیکی لە لەناو یەکییدا بوون دەتوانت بەشێک لە کێشەکان ئەوهیە

سازشی زۆری بۆ پارتهی کردوو و ئەمهتان بۆ هۆکاری بچوکیبونهوهی دهزانی، ئیستاش باس لهوهدهکریت که ئەجاره بهکیتهی پۆستی سهروکی حکومهت وهردهگریتهوه و دهستهبرداری نابیت، تۆ پیتوایه بهکیتهی بهو پۆسته ههژمونی سیاسی خۆی دروستبکاتهوه؟

عومهری سهید عهلی: بهلێ ئیمه ئهوهمان وتوو، ئیستاش بهکیتهی نهک پۆستی حکومهت، پهڕلهمان و حکومهت بهیهکهوه وهرگری، تا ئهوه ئهڤای شیوازی کارکردنی بیت، هیچ پیشکهوتنیک بهدهستناهینیت، دهبیت بهکیتهی سیستهمهکهی بگۆریت نهک دهموچاو کهسهکان. گهر وا نهکات ههژمونی سیاسی دروست ناکاتهوه و بۆی ناگهڕیتهوه، بهلام بهداخهوه بهکیتهی و پارتهی حکومهتیان کردوو به ملکی خۆیان نهک هی خهڵک، له وهزیریکهوه تا چایچییهکان لهبهینی خۆیان بهشکردوو، ئهمه سیستهمه دیموکراتی و عادلکهیه که باسی دهکهن.

لقین: ئیوه وهکو بالی ریفۆرم بهشیکتان دلّتان ههه لهلای گۆرانه و ههه لهلای بهکیتهش، ئایا هیچ دانیشتنیک نهبووه بۆ ئاشتبونهوهی گشتی لهناو بهکیتهدا، ئهوه ئهگهره بهدوور دهزانیت؟

عومهری سهید عهلی: تانیستا هیچ شتیک نهبووه له هیچ لایهکمانهوه، ئهوانه برادهری ئیمه و قسهمان پیکهوه ههیه و رهنگه لهبۆنه کۆمه لایهتییهکانیشدا بهکتر ببینن و دانیشتمان ههیی، هههچهنده ئیمه لیان زویر و نیگهراوین بهرامبهر رهفتاریان، لهدهرکردن و لاڤردن و دوورخستنهوه و نانپینی برادهرهکانمان.

جیاوازی نهوشیروان مستهفا له قازانجی یهکیتی نییه و دهبیته

ئیشیقاق"

عیماذ نه حمهد کاندیدی یهکیتی بو جیگری سهروکی حکومت له دیداریکی تاییه تی
 ئشیندا جهخت لهوه دهکاتهوه که یهکیتی خهریکی چاکسازییه و لهم پرۆسه یه شدا
 سهرکه وتوو دهبیته.

گفتوگۆ هیمداد حمهد و گۆران دوکانی

لغین: ئیستا بریاره تو پۆستی جیگری سهروک وهزیران وه برگریته، ده توانیت
 به دیداریکراوی کارنامه ی خوت بو ئهم سی مانگه باسبکهیت؟

عیماذ نه حمهد: له یه کگرتنه وهی ههردوو ئیداره دا به ریز کاک نیچیرقان له په ره له مان
 به برنامه یه کی دهستنیشان کرد، له سه ره هه مان به برنامه ده رۆین، به لام خوتان ده زانن که
 نه وه هه مووی جیه جینه کراوه، نه وهی ئیمه له م ماوه یه دا جهختی له سه ره ده که یه نه وه،
 زیاد کردنی شه فافیه ت و داد پهروه ری له ئیش کردندا، که مکردنه وهی رۆتین، دانانی
 خه لکی شیوا له شوینی شیوا، شو ر کردنه وهی یه کگرتنه وهی ئیداره کان له سه ره وه بو
 خواره وه، له زاخوو بو خانه قین، یه کگرتنه وهی نه و سی وه زاره ته به زوو ترین کات
 که ئیستا یه کیان نه گرتوو ته وه، گرنگیدان به راو بو چوونی رۆژنامه نوسان و
 راگه یاندنه کان و دروست کردنی کان لیککی تاییه ت به و مه به سته، ههروه ها
 به شداریکردنی ریک خراوه کانی کۆمه لگای مه ده نی له بریاردا، خزمه ت کردنی کۆمه لانی
 خه لک به تاییه تی که سوکاری شه هیدان و نه فال و کیمیا باران و که منه ندانمان و
 زیندانه سیاسیه کان و پێشمه رگه دیرینه کان و کادره ماندوو ه کان.

لغین: پیتوایه له ماوه ی ئهم سی مانگه دا، بتوانیت ناره زایه تیه کانی خه لک
 که مبه که یه نه وه، به تاییه تی له سنوری پارێزگای سلیمانی، وه ک ده زانن ناره زایه تیه کی
 زۆر له حکومت و که می خزمه تگوزاری هیه؟

عیماذ نه حمهد: تا پێمبکریته هه ولتی بو ده ده م، به هاو کاری برا وه زیره کان، پارێزگای

سلیمانی و شارهوانی سلیمانی و داموده زگاکانی دیکه‌ی سلیمانی، ئینشائه‌للا
 ده‌که‌ینه‌وه، هه‌ول ده‌ده‌ین خزمه‌تیکی باش بکه‌ین، بۆ ئه‌وه‌ی کۆمه‌لانی خه‌لك
 لیمان رازیبن.

لقین: ده‌زانین له‌م کاته‌دا جه‌نابتان بوون به‌ جیگری سه‌رۆك وه‌زیران که به‌هۆی
 حاله‌تیکی نا‌کاو و گۆرانیکی کتوپری دۆخی ناو یه‌کتییه‌وه بوو، ئیستا خۆش‌حالیته‌
 که له‌و پۆسته‌دا‌یت؟

عیما‌د ئه‌حمه‌د: به‌قورسی ده‌زانم، به‌لام زۆرجاری دیکه‌ ئه‌رکی قورسیان خستوه‌ته
 سه‌ر شانم و نه‌شمتوو‌ه نا، له‌ناو یه‌کتیدا له‌ زۆر بو‌اردا ئیشمکردوو‌ه، له‌زۆر کاتی
 ناخۆش و خۆشدا ته‌کلێفکراوم و ره‌دی پۆستم نه‌کردوو‌ه‌ته‌وه، ئه‌گه‌ر پۆسته‌که
 به‌رزه‌ رازیبووم، له‌هه‌مانکاتدا پۆستی نزمی‌شم قبول‌کردوو‌ه، ئه‌گه‌ر به‌رێوه‌به‌ری ناحیه
 بیته‌ بۆ خزمه‌تکردنی خه‌لك و کۆمه‌لانی خه‌لك، ره‌دینا‌که‌مه‌وه.

لقین: ئه‌ندامیکی سه‌رکردایه‌تی ده‌لیته‌ ده‌بیته‌ دان به‌وه‌دا بنیین که عومه‌ر فه‌تاح به
 گوشاریکی زۆر لا‌برا، ئیستا که تۆ چو‌ویت به‌ جیگه‌ی ئه‌و، ئاسوده‌ی له‌و جیگه‌یه‌؟
 عیما‌د ئه‌حمه‌د: کاک عومه‌ر خۆی ئیستیقاله‌ی کردوو‌ه ئیمه‌ هیچ گوشاریک به‌دی
 نا‌که‌ین، ده‌توانن ئه‌و په‌رسیا‌ره له‌ به‌رپێژ کاک عومه‌ر خۆی بکه‌ن.

لقین: له‌م کاته‌دا که تۆ ئه‌و پۆسته‌ت وه‌رگرتوو‌ه، نا‌ره‌زایه‌تی سلیمانییه‌کان بۆ تۆ
 چاوه‌روان‌کراوه، به‌تایه‌تی که تۆ دوا پۆستی سیادیت له‌ سلیمانییه‌کان وه‌رگرته‌وه.

عیما‌د ئه‌حمه‌د: له‌ زۆر کاتدا له‌ سلیمانی ئیشمکردوو‌ه، (١٢) سال له‌مه‌وبه‌ر بووم
 به‌ به‌رپرسی مه‌لبه‌ندی سلیمانی، گه‌وره‌ترین مه‌لبه‌ندی یه‌کتیتی بووه، دووجاریش
 لێ‌پرساویتی مه‌لبه‌ندی سلیمانیم کردوو‌ه، خه‌لكی سلیمانی نه‌یانوتوو‌ه ئه‌مه‌ خه‌لكی
 سلیمانی نییه‌ بۆ به‌رپرسم بیته‌. له‌وانه‌یه‌ هه‌ندیک خه‌لك ئه‌و بۆچو‌ونه‌ی هه‌بیته‌،
 به‌لام نزیکه‌ی (٥٤) سال ته‌مه‌غه‌، (٢٧) سالی دوا‌یی له‌ سلیمانی و ده‌ورو‌به‌ری
 ژیاوم و له‌شاره‌که‌ی خۆم دوور‌که‌وتوو‌مه‌ته‌وه، ئه‌مه‌ پێنجه‌مین پۆستی ناو حکومه‌ته‌،
 له‌سه‌رده‌می‌کدا یه‌ک پۆستی سیادیمان هه‌بوو، پۆسته‌که‌ کاک کۆسه‌ره‌ت وه‌ریگرت، که

سلیمانی نه بووه و (۴-۵) سالیس سه رو کایه تی نه نجومه نی وه زیرانی
 و که سیش نه بو تووه ناییت، خه لکی سلیمانی له وه بهر زتر و به ناگاتر و
 مه سولترن که رۆحیه تی ناوچه گه ریان له لا مه به ست بیت، ئەم شاره شاری
 هه لمه ت و قوربانی و پیشه وه ی خه باتی سیاسی بووه له زۆر سهرده مدا.

لقین: به لآم له سهرده می کابینه که ی کۆسه رت ره سولیشدا ناره زایی له و رووه وه
 هه بووه؟

عیما د نه چه د: ئەوه ده کریت، هه ندیک خه لک بیان ه ویت ئەو ناوچه گه ریه بکریت،
 حاله تیک که زیان له یه کیتی نه ته وه یی خو مان بدات، ئەو حاله ته به راست نازانم،
 به لآم ده بیت هاوسه نگی تیدا بیت، ئەوه نیه بلیم له ناو خه لکی سلیمانی من
 باشترین که سم ئەو پۆسته وه بهر بگرم، بگره زۆر که س له من شایسته تر بوون، به لآم
 له بارودۆخیکی وادا که ته کلیفه کراوم و ئەرکینکی قورس خراوه ته سه رشانم، خو م
 داوای ئەو پۆسته م نه کردووه و به ناماده یی هه موو ئەندامانی مه کته بی سیاسی
 دانراوم، به لآم داوام کردووه که هه ر که سیک ده یه ویت ئەم پۆسته م لیوه بهر بگرته وه،
 پیرو زبایشی لیده که م و پشتیوانیشی لیده که م، مودیر ناحیه یی له گه لدا ده که م.

لقین: مه به ستم ناره زایی خه لکی سلیمانیه، بۆ نمونه چاودێرانی سیاسی پیناویه
 که کۆمپانیای وشه له به شیکیدا، یاخیوونی سلیمانیه له یه کیتی؟
 عیما د نه چه د: نه خیر زۆر خه لکی غهیره سلیمانی هه ن له وشه ن و هاوکاری
 ده که ن، وه کو بزاتم نامانجی کۆمپانیای وشه سلیمانی چیتی نیه.

لقین: به لآم نامانجی کۆمپانیای وشه وه ک سیمبولیکی سلیمانی ده رده که ویت؟
 عیما د نه چه د: راسته له ناو سلیمانی دایه، به لآم ئیشوکاری کاک نهوشیروان و
 کۆمپانیای وشه سه رتاسه ریه، کوردستانیه، ناوچه گه ر نیه.

لقین: له بهر نامه کانی ته له فزیوئیدا وتت ده بیت دان به وه دا بنیین یه کیتی کیشه ی
 هه یه، ده توانیت به دیاریه کراوی ئەو کیشه نه باسکه یه ت؟

عیما د نه چه د: کیشه کان ئەوانه ن له ناو مه کته بی سیاسیدا روویاندا، نه گونجان

لههراو بۆچووندا ههیه، نه گونجان لهههلسوکهوتی رۆژانه دا ههیه، شته کاغان شاراو و ههمووی لای میدیاکانن و لهههموو دنیا بلا بووه تهوه ونههتیمان نییه.

لشین: بهرهم سالح له دیداریکی رۆژنامهی (شهرق ئهلههوسهت) دا دهلیت: ئەم گۆرانکاریانهی له ناو یه کیتیدا کراون، له بهرژه وهندی هه ندیک کهس ده دهن، به لام له بهرژه وهندی خه لکدان و بهرژه وهندیی خه لکیش ئەوه دههیتیت له بهرژه وهندی هه ندیک کهس بدریت، تۆش رات له گه ل ئەو جیگره ی سکر تیری یه کیتیدا یه؟ عیماد ئەحه د: هه ر کهسیک تیگه شتی خۆی بۆ شته کان هه یه، هه موو گۆرانکارییه ک هه تا ئەگه ر گۆرانکارییه کیش له گه ل نوپوونه وه شدا بیته، هه ندیک کهس زه ره رمه ند ده بن، جا ئەو زه ره رمه نده حه قه، یان حه قینکی له ناحه قی وه رگرتوه، لێده سه نریته وه، به لام له هه موو حاله تیکدا هه ر زه ره رمه نده، بۆ نموونه که ئیستا ده لێن خه لکی شیاو له شوینی شیاو، نه شیاوه کان زه ره رمه ند ده بن.

لشین: پیتوایه له م گۆرانانه دا کێ نه شیاو زه ره رمه نده؟

عیماد ئەحه د: ئەوه له پرۆسه که دا بۆ مان ده رده که ویت، ناتوانین ئیستا فیشه ک به تاریکیه وه بنیین، ئەو کاته ده توانین ئەوه بکه ین که هه لسه نگاندنیک هه بیته بۆ مانده رده خات کێ شیاو و کێ شیاو نییه.

لشین: له تیگه یشتی قسه کانی تۆدا ده رده که ویت یه کیتی بارودۆخینکی زۆر ئاسایی هه بیته، ئەمه له کاتی که دا یه زۆر به ی زۆر به ی به پر سه کانی ناو یه کیتی زۆر به راشکاوانه باس له کیشه گه وه کانی یه کیتی ده که ن؟

عیماد ئەحه د: من نالیم وه زعی یه کیتی ئاساییه، ئەوانه ی ده ستیان له کار کیشه وه، پیمان باشه بگه رینه وه و ئیسمان له گه ل بکه ن، مام جه لال سکر تیره، جار هه بووه ئیستیقاله ی کردووه و قبول نه کراوه، براده ران رازی نه بوون.

لشین: که ی ئیستیقاله ی داوه؟

عیماد ئەحه د: زۆر جار ئەو کیشه نه هه بوون، له سالێ (۱۹۹۴) مام جه لال ده ستی له کار کیشه یه وه و سه فه ری ده ره وه ی کرد، له کاتی ته زامونی مه کته بی سیاسی

لهه ههندیک شتی ئه و کاته، دواى هاتهوه له گه له سه رکردايه تی بارودوخه که چاکه بووه، زۆر جار کاک نهوشیروان عاجز بووه و رۆشتووته دهروهه و هاتووتهوه، له ناو شوڤرش دانیشن هه بووه، ئه م حالته یه که هجار نییه، به لام ده کریت بلین یه که هجاره رۆژنامه گهری چووته بنج و بنهوانیهوه و وایکردوو ه گیان و میشک و دلمان له بهردهستی خه لک بیته، جاران زۆر که م ده زانرا، به لام نیستا هه مو شته کاغان ئاشکرا و زانراون.

لشین: بهرپر سه بالا کانی یه کیتی باس له وه ده که ن که یه کیتی گه یشتووته ئاستیک یان ده بیته چاکسازی بکات، یان ده بیته ریگه بدات به مملانی شی خسی و مملانی کانی گه یشتن به ده سه لات، تۆش رات وایه یه کیتی گه یشتووته ئه و ئاسته؟ عیما د ئه حمده: یه کیتی پیوستیه کی حه تی به چاکسازی هه یه، یه کیتی خاوه ن گۆرانه له ئه لبوی خه باتدا، واته له خه باتی شاخه وه هاتووته خه باتی شار، له حیزی موعاره زه وه بووه ته حیزی ده سه لاتدار، له حیزی نوخه و تیگۆشانه وه بووه ته حیزی جه ماوه ر، ئه مه هه ندیکى باشه و هه ندیکى خراپه، له هه ندیک حالته دا ئاوساوه و ده بیته سوژنیکى پیدابکه یته، ئه و باو شتانه ی لیده ریچیت و بیته وه به حالته تیکى ئاسای خۆی له شته کان، زۆر ته پوتۆز له گیانمان نیشتوو، ده بیته خۆمان به ته کتین، هه مو دنیا ش وایه، قسه یه کی لین هه یه ده لیت بزار کردن حیزب به هیژ ده کات، ئایا ده بیته خۆمان بزار نه که ین؟ ئایا ده بیته بی که مو کوری بین و ئیجرائات نه که ین؟!

لشین: مه به ستت ئه وه یه یه کیتی گه یشتووته ئه و ئاسته ی به ده ربړنی کۆسه رته ره سول د. به ره م، گه یشتووته دووریانیک، یان چاکسازی یانه ریگه دان به و مملانی ناشه رعیه؟

عیما د ئه حمده: چاکسازییه که بیته باشتره، به رده وامبوونی مملانی به و شیوه یه کی نیستا هه یه، به خه تهر ده زانم بۆسه ر یه کیتی.

لشین: دوو جیگره که چوون بۆ به غدا و باس له گۆران کرا، دواتر له را گه یاندنی یه کیتییه وه باس له وه کرا مام جه لال سه لاحتیه تی ته وای پیانداوه؟

عیباد ئەحمەد: پێشتر مام جەلال بەنوسین سەلاحیەتی خۆی داوێ بە هەردوو
 یەکە، لەمەکتەبی سیاسیش و تووویەتی ئەرك و ئیشوکاری ناو یەکیی دەسپێرم بە
 هەردوو جیگرە کە و مەکتەبی سیاسی، با من وەك مورا قیب سەرپەرەشتی کارەکان
 بکەم.

لقین: ئەمە لە کاتی کدا هەمووتان باس لە چاکسازی دەکەن، پێتان وانییە مام جەلال
 بەم هەنگاوی بیانوی هەمووتانی برپوێ؟

عیباد ئەحمەد: بەلێ، مام جەلال بەشیکە لە یەکیی، ناتوانین لە دەرهوێ یەکیی
 دایینین، ئەو چوارەش کە موزە کەرە کەیان داوێ، دەلێن چاکسازی بەرپەرەشتی مام
 جەلال.

لقین: ئەو شیعارەشیان هەیه کە چاکسازی بەی ئەوێ کە هەموو ئەو ئەندامانی
 کە لە مالهوێ نە گەرینەوێ، چاکسازی ناکریت، تۆ پێتوایە لە یە کتر تیگە یشتن نییە؟
 عیباد ئەحمەد: نەخیر، باش لە یە کتر تیگە یین، وازەینانی ئەوان پەرەندی
 بە هەلوێستی خۆیانەوێ هەیه، ئەوان لە مەنزور ییکەوێ بۆی دەچن، برادەرانی
 مەکتەبی سیاسی و بەرپێز مام جەلال هۆکارە کە و کاتە کەشی دەزانن، پێمانباشنەبوو
 ئەوان ئەو هەلوێستە وەر بگرن، پێمانباشبوو ئەوان بەشیک بوونایە لە چارەسەر، نەك
 بەشیک بن لە کیێشە.

لقین: پێتوایە ئاراستە یەکیی بەرەو کوی دەروات؟

عیباد ئەحمەد: ئە گەر هیمەتە کەین، بەرەو باشی ناروات.

لقین: رینگری و بەرەستە کانی بەردەم ریفۆرمیکی عەمەلی چین، یاخود پێتوایە
 بەرەست نییە؟

عیباد ئەحمەد: چۆن بەرەست نییە؟ بەرەست بەرژەوێ ندییه تایبەتە کانی، رای
 جیاوێ، بالانسی ناو تە کەتولە کانی یەکیی، ئەمانە هەموو کۆسپن، چەند
 هەلبێژاردغان لە ناو یەکیییدا کردوێ بۆ دامودەزگاکان، بۆ ئەم هەلبێژاردنە یە خیر
 ئەمە ی لیکەوتەوێ؟ بۆ ئەوانی تر وایان لێنەهات؟

لڦين: نه گهر نهوشيروان مستهفا نه گهريتهوه، چي دهبيت؟

عيماد نهجهد: پيماخوشه بگهريتهوه، بهلام بهم هاوكيشهيهي نيسا، زهجهته بگهريتهوه، بهموستهحيلي نازانم كه بگهريتهوه، تهسهورم وايه كه تيگهيشتن لهنيوان مام جهلال و كاك نهوشيرواندا ههبيت و پيشمباشه ئهو تيگهشته هه ههبيت.

لڦين: نه گهر نه گهريتهوه چي دهبيت؟

عيماد نهجهد: كاك نهوشيروان زور لهوه گهورهتره كه خهلك بير له ههنديك شت دهكاتهوه، كاك نهوشيروان مستهفا مهسئوله و برياري مهسئولانه دهوات.

لڦين: ئاماده كاريتان بو ئهوه كردووه كه نه گهر ليستيك لهدهرهوهي بهكيئي دروست بييت، ههلويستان چي دهبيت؟

عيماد نهجهد: پيمانباش نيهه، ليستيك لهناو بهكيئي جيابيتهوه و دروستبييت، ليستيك خاريجي بيت ئاساييه، بهلام ليستيك لهبهكيئي جيابيتهوه، پيمانباش نيهه.

لڦين: ههلويستان چي دهبيت؟

عيماد نهجهد: پيمانباش نيهه و دهرهخامهكهي له قازانجي بهكيئي و خويني شههيدان و ئهه ميللهته چهوساويه نيهه، چونكه ئهوه دهبيته ئينشيقاق، بهقازانجي نازانين.

لڦين: بهويپيهي ئهندامي مهكتهبي سياست، بهچوونه دهرهوهي بالي ريفورم بارودوخه بهكيئي چي ليديت؟

عيماد نهجهد: دينهوه و لهلايهن مام جهلال و زور كهسي تريشهوه ههولي بو دهرت كه بينهوه، چونكه مام جهلال پيخوش نيهه كه كاك نهوشيروان لهدهرهوهي موعادهله كه بييت.

لڦين: نيسا ههوله كاني ئهه گهراوهويه گهيشتونتهه كوي؟

عيماد نهجهد: مام جهلال نامهيه كي لهرينگهه كاك دليري سهيد مهجيدهوه ئاراستهه كاك نهوشيروان كردووه، ئيمكانه بهمنزيكانه بهكتره بينين.

لڦين: بالي ريفورم و چوار ئهندام مهكتهب سياسييه كه و كوسرهه رهسوليش باس لهوه دهكهه كه ناشهفافي لهناو بهكتيدا ههيه؟

عیماڊ ئەحمەد: بەلێ واڤه، بەلام بۆ دەلێن بالێ ریفۆرم، باله کە ی تر ناریفۆرمه؟ ناو
 دەیت له گەل ناوەرۆ کدا بگونییت.

لەقین: ریفۆرم وهك ئەوهی دهوتریت که ناسراوه به بالی ریفۆرم.

عیماڊ ئەحمەد: نا بالی چی، کاک نهوشیروان تا ئیستا به خۆی نهوتوووه من بالم، برۆ
 له خۆشی بپرسه، بزانه به خۆی دهلی چی و خۆی ئەو وهلامهت ده داتهوه.

لەقین: گروپی نهوشیروان مستهفا فیکرهی جیاوازیان ههیه و له گەل چوار ئەندامه که
 دهلێن ناشه فافی له ناو یه کیتی ههیه؟ تۆش پیتوايه ههیه؟

عیماڊ ئەحمەد: منیش دهلیم ههیه، بەلێ منیش له گەل رهئی ئەواندام، ده بییت
 ههولبدهین ئەو مهسه له یه جیه جیکهین و له خوشمانه وه ده ستییکهین و ئەوهی
 وهرمانگرتوووه بۆ چالاکیه کانی چوار سال له مه وهه، ته سفیهی حیساباتی خۆمان
 بکهین و بیخهینه بهردهم لایه نی په یوه ندیدار.

لەقین: سی مانگی تر هه لباردن ده کریت، پیتوايه یه کیتی پۆستی سه رۆک وه زیران له
 پارتی وه ربگریته وه؟

عیماڊ ئەحمەد: بینگومان حه قی خۆیه تی، پارتیش نکولی لینه کردوووه.

د. عومەر شیخ موس: خەلك حەقی خۆبەتی را پەڕین بکات، ئەگەر پارتنی و یەکیتی نەگۆڕین لێرەش را پەڕین دەستپێدەکات.

گفتوگۆی ئیراهیم عەلی و هەلنگور سەمەد

د. عومەر شیخ موس لە دامەزرێنەرە سەرەکییەکانی یەکیتی نیشتمانی کوردستانە، هەرچەندە (٢٢) ساڵە وازی لە کاری حیزبایەتی هێناوە، بەلام زۆر نیکهوانە لەو بارودۆخە یەکێتی یێدا تێدەپەڕیت، هەر بۆیە ئیستا هاتوووەتەووە بۆ کوردستان و بە نیازە میانگیری بکات لە نێوان بەللی تالەبانی و نەوشیرواندا.

کاتیك لە بەرامبەری دادەنیشیت، بەو تەمەنەشەووە هەستدە کەیت لە بەرامبەر کەسیك دانیشتوویت کە زۆر بەدقیقەتەووە قسەدە کات و حیساب بۆ یە کە بە یە کە ی قسەکانی دە کات، سیاسەتە دار عومەر شیخ موس یە کیک لە دامەزرێنەرانی یە کیتی، ئەو کەسیکی قالبوی نیو سیاسەتە وەك شارەزایەك لە رۆژەلاتی ناوەراست و چاودێرێکی بارودۆخی سیاسی کوردستان، لەم دیمانه یەدا تیشك دەخاتە سەر زۆر شت، لەوانە: بارودۆخی ناو خۆ ئیستای یە کیتی نیشتمانی و ئەو نارەزایە ی خەلکی کوردستان لە بەرامبەر دوو حیزبە کە هەیانە، ئەمەش بەشی یە کەمی ئەو دیمانه یە کە (لقین) لە دواین سەفەری عومەر شیخ موسدا بۆ کوردستان، لە گەل سازیداو.

لقین: بەرپررت وەك یە کیک لە دامەزرێنەرانی یە کیتی، پیتوایە دوای تێپەربوونی (٣٣) سال بە سەر دامەزراندنی یە کیتیدا، ئەم حیزبە پابەندە بەو ئامانجانەووە کە لە پیناویدا دروستبوو، یان پشتیکردووەتە ئامانجە راستەقینەکانی خۆی؟

عومەر شیخ موس: دەتوانم بلییم لەو ئامانجانە ی کە بۆ خۆمانمان دانابوو، ٨٠٪ ی بەدیھاتوون، لەوانە یە ٢٠٪ یان بە دەستەھاتییت، لە ٨٠٪ ی لەووەدا بە دەستەھاتوووە کە رژیمی سەدام روخا و کوردستان بوو تە هەریمکی فیدرالی، میللەتی کورد مەترسی راگواستن و ئەنقالی لە سەر نەماو، ئیستا کوردستان یە کیکە لە هەریمە

هه‌به‌کانی رۆژه‌لاتی ناوه‌راست، له‌و ئاماڤانه‌شی که‌یه‌کیتی نه‌یتوانیوه
 ده‌ستیانه‌یه‌یت، هه‌ندیک ئاماڤی کۆمه‌لایه‌تیمان هه‌بوو، وه‌ک مه‌سه‌له‌ی گۆرینی
 کۆمه‌ل و مافه‌کانی ژنان و دابه‌شکردنی زه‌وی و چه‌ندانی دیکه، ئه‌مانه‌ دو‌اخراوه
 له‌به‌ر ئه‌و ره‌وشه‌ی که‌ له‌دوای (۱۹۹۱) وه‌ هاتوونه‌ته‌پیش، له‌دوای راپه‌رینه‌وه
 تاوه‌کو ئیستا، چه‌ندان رووداو‌ی ناخۆش روویانداوه، وه‌کو شه‌ری ناوخۆ، به‌لام
 ئیستا وا خه‌ریکه‌ حکومه‌تی یه‌کگرتوو دروستده‌بیست، به‌لام هه‌ندیک دیارده
 په‌یدا‌بوون له‌نیۆ به‌رپرسیانی یه‌کیتی نیشتمانی و حیزبه‌کانی تریش که‌ به‌دلم نین، ئه‌و
 لێپرسراوانه‌ خه‌ریکه‌ ده‌بن به‌نوخه‌یه‌که‌ وه‌ک به‌رپرسیانی زۆریک له‌ولاتیانی جیهانی
 سییه‌م، له‌کاتی خه‌باتی رزگاربخوازی شتی‌ک بوون، که‌چی که‌هاته‌ سه‌ر ده‌سه‌لات،
 بوونه‌ته‌ شتیکی دیکه، من به‌شبه‌حالی خۆم، ئیستا زۆریک له‌دۆسته‌کانی خۆم
 نانا‌سمه‌وه، ئه‌وه‌ په‌یوه‌ندی به‌ده‌سه‌لانه‌وه‌ هه‌یه، نالیم هه‌موویان، به‌لام زۆریان
 وایان‌لیه‌هاتووه، ده‌بیست وریا بن.

لشین: ئیستا له‌هه‌موو کات زیاتر، یه‌کیتی به‌ده‌ست گرتی ناوخۆیی خۆیه‌وه
 ده‌نالێبجت، به‌بروای تو، له‌سایه‌ی ئه‌م بارودۆخه‌دا یه‌کیتی به‌ره‌و کۆی ده‌چیت؟
 عومه‌ر شیخ موس: ئیمه‌ که‌یه‌کیتی نیشتمانیمان دامه‌زراند، بیرمان له‌ریک‌خراویکی
 یه‌کگرتوو کرد‌بووه‌وه، نه‌ک له‌سه‌ر بنه‌مای ته‌یاراتی ریک‌خراو بیست، به‌لکو قبولمان
 بوو که‌ فیکری جیاواز و بۆچوونی جیاواز له‌ناو یه‌کیتیدا هه‌بیست، به‌لام له‌ناو
 ریک‌خراویکی یه‌کگرتوودا، ئیمه‌ ئه‌وانه‌ی له‌ده‌ره‌وه‌ی ولات بووین، به‌وشیوه‌یه
 بیرمان لی کرد‌بووه‌وه، به‌لام به‌داخه‌وه ئه‌و براده‌رانه‌ی له‌ناو ولات بوون،
 به‌شیوه‌یه‌کی دیه‌ جموولیان کرد و ئیمه‌ش ناچار‌بووین ئه‌وه‌ قبول‌که‌ین. ئه‌ویش بوو
 به‌ته‌یاراتی ریک‌خراو، کۆمه‌له‌ و بزوتنه‌وه‌ و خه‌تی گشتی بوون، ئه‌م حاله‌ته‌ به‌رده‌وام
 بوو تا ئه‌م سالانه‌ی دوایی، ته‌یاراتی ریک‌خراو نه‌ما و یه‌کیتی بوو به‌یه‌ک ریک‌خراو،
 به‌لام ئه‌و جیاوازییه‌ فیکریه‌ی که‌ هه‌بوو، ئیستا ره‌نگی ته‌که‌تولی به‌خۆیه‌وه‌ گرتووه،
 ئه‌وه‌ زه‌ره‌ریکی گه‌وره‌ی له‌یه‌کیتی داوه، له‌جیاتی ئه‌وه‌ی یه‌کیتی ریک‌خراویکی

گهواره بیټ، ئەو ته که تولاته خه ریکه کار یگه ری ده بیټ بۆ که مېوونه وهی
 لاوازی شیهه تی. هۆی به هیزیه که ی نه وه به که ریکه خراوینکی لیبراله و رینگه ده دات به
 بۆچوون و دهر برینی جیاواز، له کاتی خۆی رینگه به دروستبوونی ریکه خراوی
 جیاوازیش ده دا، به لام هه ر ئەو ته بار اتانه خۆیان ده توانن ببن به هۆی لاواز بوونی
 یه کیتی، چونکه سه ره نجام ناکۆکی له نیوان ئەم ته یار اتانه دروست ده بیټ، نه ک ملامانی
 ریکوینکی دیمو کراتیانه، به داخه وه خه ریکه وای به سه ربیټ، به لام نیستا بیریان له وه
 کردووه ته وه که ئەوه زه ره ر له یه کیتی ده دات و بیریان له ئالیه تی ک کردووه ته وه بۆ
 کۆنگره ی داها توو، که به لایه نی زۆریه وه له به هاری ئاینده دا ده بیټ.

لغین: ئەگه ر مه سه له ی نازادی یه کینک بیټ له نامانجه کانی یه کیتی، نیستا ده بین
 له سه ر بۆچوون و رای جیاواز خه لک له یه کیتی ده رده کریت، ئەوه له کۆنی
 یه کیتیدا جینگه ی ده بیټه وه؟

عومه ر شیخ موس: من له گه ل ئەو بۆچوونه نیم که له سه ر رای جیاواز خه لک له
 یه کیتی ده ربکریټ، بۆیه ش من له وه ختی خۆی له سالی (۱۹۸۶) نیستیقاله م داوه،
 چونکه من بۆچوونیکه دیکه م هه یه، من بېمباشه یه کیتی وه کو حیزینکی
 سۆسیالیستی فه ره نسا بیټ، که رینگه به ته یاراتی جیاواز ده دات له ناو حیزبه که دا،
 یه کیتی نیشتمانی نیستا بریاری داوه که قبولی موعاره زه ی ریکه خراو ناکات له نیو
 حیزبدا، ئەوانه ی که خۆیان ناوده نین حیزب، یه کیتی ده لیت نیمه رینگه ده ده ی
 به بروراو بۆچوونی جیاواز، به لام له چوار چۆه ی حیزبدا.

لغین: بېتوایه ئەو رینگه نه دانه، ترسی له ده ستدانی کورسیه کانیانه له لایه ن
 سه ر کردایه تی یه کیتییه وه؟

عومه ر شیخ موس: دوور نییه، من له وه دنیایم، چونکه من ماوه یه کی زۆر نییه که
 ها توومه ته وه، به لام نیستا وا پنده چیت که مه ترسی نیشیقاقینک له ناو یه کیتیدا
 هه بیټ.

لەقین: پێتوانییه دوورکه و تنه وهی نهوشیروان مستهفا ئەم رهوشه ی ئیستای یه کیتی
 دروستکردوه؟

عومەر شیخ موس: ئەو مەملەتییە ی که ههیه، مەملەتیی فیکری جیاوازه، ئەوه هیشتا
 ساغنه بووه تهوه که به کام لادا دهروات، کاک نهوشیروان خوشی بریاره که ی نه داوه
 که ئایا له ناو یه کیتیدا ده مینیت یان له ده ره وه ی یه کیتی ده بیت، ده بیت له نیوان
 خۆیان گفتوگۆ بکه ن که به ره و کام لا ده رۆن، من ئەوه ی که ده بیینم سی چوار
 بۆ جوونی جیاواز له ناو یه کیتیدا ههیه، به لām ئەوانه ی که به زه قی بیرواری خۆیان
 ده رده برن، کاک نهوشیروان و ئەو براده رانه ن که له گه لیدان.

لەقین: چاودێرانی سیاسی پێتوانییه که سه ره له دانی ئەو بالا نه له ناو یه کیتی و
 سه رقالبوونی یه کیتی به ناو خۆی خۆیه وه، ده بیته هۆی ئەوه ی که پارتنی به هیز بیت و
 ته رازووی هیز له کوردستان لاسهنگ بیت، به بۆ جوونی ئیوه، ئەو مەملەتییە ی ئەم
 دوایه ی ناو یه کیتی ته رازووی هیز له کوردستان تیکه ده دات؟

عومەر شیخ موس: بێگومان هه رکه سه یك له ئەلف و بای سیاسه ت تییگات،
 ده زانیت که ئەو رهوشه ی ئیستای یه کیتی زه ره ره له یه کیتی نیشتمانی ده دات. من
 به شه به حالی خۆم، زۆر به زه ره ری ده زانم که تا که حیزبیک له کوردستاندا زال بیت
 به سه ره رهوشی سیاسی له هه موو کوردستان، من زال بوونی هه ر دوو حیزبه که شه
 به خراب ده زانم بۆ ئاینده ی سیاسی له کوردستان، من پێمخۆشه به دیلی سه یه م و
 چواره میش هه بیت، پێمباشه حیزبیک سیه می به هیز و حیزبیک چواره می به هیز
 هه بووایه، بۆ ئەوه ی ئەو دوو جه مه سه رییه ی که له کوردستان ههیه، نه مینیت. ئیمه
 له سیسته می جیهانی سیاسی ده زانین که له کاتی سو فیه ت و ئەمریکا مەملەتیکه چه ند
 سه خت و داخرا و بوو. من ئەو دوو جه مه سه رییه ی پێ خرابه بۆ پرۆسه ی دیموکراسی
 کوردستان، به لām نه ک بیت به نا کۆکی و شه ری ناوخۆ.

لەقین: پێتوانییه که یه کیتی و پارتنی خۆیان رینگن له دروستبوونی هیزی سه یه م و
 چواره م له کوردستاندا؟

دوور نیهه ئهوان پینانخووش بیت، بهلام ئه گه رلا خه لک خوئی
 و ریگه خووشبکات و ریکخستن دروستبکات، ئهوان ناتوان ریگری
 بکهن، بهلام بیگومان کهس بهناسانی دهسه لآت به جیناهیلیت، ئه مه له هه موو دونیادا
 وایه، دوورنیهه پارتی و یه کیتی دروستبوونی هیزکی له و جزه ریهان پیناخووش بیت،
 دوور نیهه ریگهشی لیگیرن.

لشین: تو له سه ره تا ئه ماژوت به وه کرد که براده رانی سه رده می شوړش ئیستا
 نانا سیه وه، زور جار دهوتریت ئه وانه ی له سه رده می شوړش له پیناو ئازادیدا خه باتیان
 کرد، هه مان ئه و که سانه ن که ئیستا بوونه ته مه ترسی به سه ر ئازادیه وه، ئیستا له
 کوردستانیش هه مان شت ده بیری، ئیوه تیبینتان له سه ر ئه مه چییه؟

عومەر شیخ موس: وه کو باس مکرد له زور شوینی دنیا هیزه رزگار بخوازه کان که
 دهسه لآت ده گرنه ده ست، جزه ر گۆرانیکیان به سه ردیت که له گه ل سروشتی
 پیشوویان ناگوئیت، پیموایه ئه مه سروشتی دهسه لآت، هه ندیک له و براده رانه چ
 له ناو پارتی و چ له ناو یه کیتی، به داخه وه دیاره دهسه لآت گیزی کردوون.

لشین: پینوایه یه کیتی پیوستی به گۆرانه له سیسته م یان پیوسته سه ر کردایه تی یه کیتی
 بگۆریت و کۆمه لیک که سی دیکه بیته پیشه وه؟

عومەر شیخ موس: به بۆچوونی من، پیوسته هه ردوو گۆرانکاریه که بکریت،
 یه کیتی پیوستی به گۆرانکاری له ریکخسته کانی هه یه، پیوستی به به رنامه و
 پهیره ویکتی ناوخوی تازه هه یه، پیوستی به گۆرانکاریه کی گه وره هه یه
 له سه ر کردایه تی و له ریکخسته کانیدا، نه ک ته نیا یه کیتی به لکو پارتی و ته وای
 هیزه کانی دیکه ش پیوستیان به و گۆرانکاریانه هه یه، ئه گه ر خویان نه گۆرن وه کو
 حیزبه کانی ئه وروپای رۆژه لآت و سوڤیه تیان به سه ردیت و له شوینی خویان ده مرن،
 ئه گه ر سه یری سه ر کردایه تی حیزبه کان بکه ین، زور به یان له جیلی یه که می ئه و
 حیزبه ن، جیلی دووهم و جیلی سییه م زور به که می هاتوونه ته سه ر کردایه تی، ئه و
 حیزبه نه توشی جوړیک له چه به ستن بوون، ئه و پیره وی ناوخوییه ی یه کیتی له سالی

١٩٧٤) نوسراوه، لهسالی (١٩٧٥) هه تاوه کو ئیستا دنیایه ک گۆران روویداوه، گهر لهیه کیتییهوه سهیر بکهین، یه کیتی لهحیزیکی بچوکی رزگاربخوازی بووهته یه کیک لهحیزه گهورهکان، دهسلاتی له عیراق و کوردستاندا ههیه، ئیویسته پیرهویکی تازه و ئامانجی تازه بو خوی دابیت، دنیا بهشیویهک گۆراوه، ئه گهر خوی تازهنه کاتهوه، ئلیندهی باش نابیت.

لقین: ئه گهر سهیری یه کیتی و پارتی و تهواوی حیزه کوردیهکان بکهین، دهبین زۆر له نویبونهوه و کۆنگره ترسیان ههیه، لهتهواوی میژووی یه کیتیدا تهنیا دوو کۆنگره یه بهستووه، هۆکاری ئه و ترسه له کۆنگره چیه؟

عومهر شیخ موس: من بهپلهی یه کهم بهرپرسیاریتی ئه مه دهخمه ئه ستزی سه رکدايه تی ئه و دوو حیزه، نه ک له بهرئه وه ی که ده ترسن، به لکو ئه وان رازین به وه ره وشه ی که هه یه، بوخویان باشه ئه گهر حیزه کانیا ن نویبهنه وه، چونکه گروتینیکی تازه ده دریته وه به حیزه کان به هۆی نویبونه وه یان. ئه مه بوچوونیکي ناراسته که وا ده بین ئه گهر ئه م ره وشه وه ها بمیتته وه، به قازانجی ئه وان، من ئه مه به چیتچه وانه وه ده بینم.

لقین: له کاتیکدا که گۆران له بهرژه وهندی ره وشه که و حیزه که بیت، ده بین که هه ر ره وتیک له ناو ئه و حیزانه دروست ببیت بو چاکسازی و گۆران، هه ولی بچو ککرده وه و له ناو بردنی ده دریت، ئه مه هۆکاریک نییه بو مانه وه له ده سلالات تا مردنی که سه کان؟

عومهر شیخ موس: ئه وه سه ره تاي مملانیکه یه، مه رج نییه هه تا هه تا واییت، دوور نییه ریگا چاره یه کیدی که بدۆزنه وه، ئه وه دیارده یه که په یوهندی به سه ره لدان ی مملانیکه انه وه هه یه، به لام له ناوه وه ده بیت چاره سه ریکي بو بدۆزرتته وه.

لقین: خویندنه وه ت بو ئاینده ی یه کیتی چیه؟ ئایا وه کو ئیستا به و حالته به رده وام ده بیت، یا خود لیکترازانی باله کان روودهدات و ده بنه چهند هیزیکي جودا، یان ده بیته هیزیکي توکمه ی بی ته که تول؟

عومەر شیخ موس: ناتوانم هیچ پیشینییهك بکهم، بهلام من له گهڵ سه رکرده کانی بهرنامهیهکی تازه دابنن.

لقین: بهلام زۆر جار بهرپرسیانی یه کیتی گلهیی ئهوه دهکهنکه برپاره یه کلایکهروهوه کانی یه کیتی (به کۆنگره شهوه)، ته نیا تالهانی برپاری لیده دات، پیتوانیه یه کیتیش بیته حیزبکی بنه مالهیی؟

عومەر شیخ موس: من ناتوانم بلینم یه کیتی ده بیجته حیزبکی بنه مالهیی، چونکه هیشتا نه گه یشتوو ته ئه و رادهیه، پارتیش خه ریکه ده بیته پارتیکی دامه زراوهیی، نه ک ته نیا بنه مالهیی بیت، بۆیه من ئه و بۆچوونه به راست نازام، جار ان رهنگه ئه و بۆچوونه راست بوو بیت، بهلام که ده بین کوردستان به ره و دهوله تیکی مونه سه ساتی ده چیت، ئه و دوو حیزبه ناچار ده کات که بگۆرین.

لقین: ئه مه رهنگه بلین تارادهیهك راسته، بهلام ده بین پارتی و یه کیتی ئه وه ندهی له پیناو به دیهتانی ئاماخه حیزبیه کانیانه ولده دن، ئه وه نده بۆ به دیهتانی ئاماخه نه ته وه یه کان هه ولنا ده ن.

عومەر شیخ موس: ئه وه کاریکی خراپه، من له وه دا له گه لندام، کاتی ئه وه هاتوو که یه کیتی و پارتی ته نیا بیر له بهر ژه وه ندی حیزبی خویان نه که نه وه، ده بیت بیر له بهر ژه وه ندی نه ته وه یی بکه نه وه، هه ر حیزبیک مافی خۆیه تی که هه ولی ئه وه بدات، نفوزی خۆی زیاتر بکات، بهلام که تو دهوله تیکت دامه زران د و حکومه تیکت هه بیت و ده سه لاتت به سه ر گه لیکدا هه بیت، ده بیت بیر له و گه له بکه یته وه، زۆر جار ده بیجت واز له بهر ژه وه ندی حیزبی به یتریت له پیناو بهر ژه وه ندی میلله تدا، بۆیه به و ره فتاره زه ره له خویان ده دن، نابیت بیر یان وا سنور دار بیت، ته نیا بیر له بهر ژه وه ندی حیزبی بکه نه وه، ئه وه ده بیته هۆی نارازی بوونی خه لک له ده ستیان، له وه شدا چه ند شتیک هه یه رهنگه ئه وه بیته هۆی نارازی بوون و ته قینه وه به روویاندا، یه کیک

هه کاره کان مهسه له ی گهنده لیه، ههروهه ها شتیکی دیکهش دهسه لاتی حیزبیه، ههک ههتا ههتا یه ئهوه قبولناکات، ده بیته خویان بگۆرن و بۆچوونه کانی خویان بگۆرن، ئه گه رنا لیره ش راپه رین ده ستیپنده کات.

لقین: پیتوانیه بنه ماکانی ئو راپه رینه به ده رکه وتوو ه له کوردستاندا، بۆ نمونه: باسی دوو خالته کرد که گه یشتونه ته لوتکه، گهنده لی و دهسه لاتی ره های حیزب؟ عومه ر شیخ موس: من نازانم ئه و شتانه گه یشتوونه ته له وتکه یان نا، به لام خه لک بۆ زۆر باسی ده کهن، پیموایه ئه وه زیاده بونی نارازی بوونه، بۆیه خویندکار و خه لک بۆ ئاو و کاره با خویشاندا ن ده کهن، چه ندین خویشاندا ن روویدا وه، من ده لیم ده بیته زوو به خو بکه ون ریفۆرم و چاکسازی بکه ن، من ئه وه شته م به به رپرسانیش وتوو ه، به کاک هۆشیار و کاک به ره هم و به مام جه لالم وتوو ه. مه سه له ی راپه رین حه قی خه لکه، که شتیکی بوو داوای گۆرین بکات و داوای مافی خو ی بکات، هه قی خۆیه تی، به لام شتیکی دیکه که زۆر لیی ده ترسم، ئه ویش ئه وه یه که هیزی ئیسلامی سیاسی له ده ره نجامی ئه و ره وشه به هیزی بن، وه کو فه له ستین و تورکیا، وه کو زۆر یئک له ولاتانی ئاسیا و رۆژه لاتی ناوه راست که ده سه لات بگر نه ده ست.

دەهکەن یان تەنازول گفتوگۆی ئیبراهیم عەلی و هەلگورد سەمەد

د. عومەر شیخموس لە دامەزرێنەرە سەرەکییەکانی یەکییتی نیشتمانی کوردستانە، هەرچەندە (٢٢) ساڵە وازی لە کاری حیزبایەتی هێناوە، بەلام زۆر نیگەرانه لەو بارودۆخە یەکە ئیستا یەکییتی پێدا تێپەرێدەبێت، هەر بۆیە ئیستا هاتوووە تەووە بۆ کوردستان و بە نیازە میانگیری بکات لە نێوان بەلێ تالەبانی و نەوشیرواندا.

بەشی دووهم و کۆتایی

لقین: ئەو نزیکییە حەفدە ساڵە کە کورد لە کوردستان حوکمی خۆی دەکات، بەلام دەبینین رۆژبەرۆژ کێشەکان زیاتر دەبن، بەتایبەت ئەو نادادییە کە هەدیە و مەسەلە ی گەندەلێ و نازادی رادەبەری و دەیان شتی دیکە، کە ئەزمونی هەریمی

کوردستان دەخەنە ژێر پرسیارەو، بیرورای ئیو لەوبارە یەووە چییە؟

عومەر شیخ موس: مەروە کە حوکم لەسەر هەر شتێک بدات، دەبێت بەویژدانەووە حوکمی لەسەر بدات، مێژووی حوکمرانی کورد لە ساڵی (١٩٩٢) هەو دەستپێدەکات، لەو کاتە ی کە هەلێژاردنی پەرلەمانی کوردستان ئەنجامدرا و حکومەتی هەریم دامەزرا، ئەو کات کوردستان وێران بوو، حکومەتی هەریم ئەو کات لە ژێر ئابڵۆقە ی دوو لایەندا بوو، نەتەووە یە کگرتوووە کان و حکومەتی عێراقی، ئەو حکومەتە یە کگرتوووە ی هەریم تەنیا دوو ساڵ بەوشیووە مایەووە، دوواتر شەری ناوخۆ هەلگیرسا و بوو بە دوو حکومەت و ناکوکییەکی توند لە نێوان هەردوو لادا هەبوو، ولاتانی دراوسی لە یە کەم رۆژەووە شەری ئەم کیانە یان کردوووە، دوووە هجار کە حکومەتی یە کگرتوو دروستکرایەووە لە ساڵی (٢٠٠٦) بوو، کەواتە ئەو حکومەتە تەمەنی تەنیا دوو ساڵە، بەلام بە گشتی ئەگەر تەماشابکەین لە ساڵی (١٩٩٢) هەو تەووە کو ئیستا، بە کەمی ئیمکانیاتی شەووە، دەسکەوتەکانی حکومەتی هەریم بە بەراورد

هه‌روه‌ها گه‌مارۆدانی حکومه‌تی هه‌رێم وڵاتی دۆنیا ده‌سکه‌وتی گه‌وره‌ن. هه‌روه‌ها گه‌مارۆدانی حکومه‌تی هه‌رێم وڵاتی دراوسێه، یه‌کیکی تره‌ له‌فاکته‌ره‌کانی پێشنه‌که‌وتنی حکومه‌تی هه‌رێمی کوردستان، به‌لام سه‌ره‌رای ئه‌وانه‌ش، له‌ناوخۆ که‌موکۆری هه‌یه، هه‌ردوو حیزبه‌که‌ خه‌لکی لیۆه‌شاوه‌یان له‌شوینی به‌رپرسیاریتی دانه‌ناوه، خه‌لکی حیزبیان دانه‌وه، که‌ له‌وانه‌یه‌ شاره‌زای له‌و شویته‌ نه‌بیته‌ که‌ لێی دانه‌راوه، ئه‌وه‌ زیانیکی زۆر گه‌وره‌ی له‌ کوردستان داوه، ده‌کرا زۆر له‌وه‌ زیاتر بکرایه‌ که‌ ئێستا هه‌یه، ئه‌گه‌ر خه‌لکی لیۆه‌شاوه‌ له‌به‌رپرسیاریتی دانه‌رابایه، ئه‌وا ده‌سکه‌وتمان زۆر زیاتر ده‌بوو و پێشکه‌وتووتر ده‌بووین.

لقین: زۆرجار باسی دروستبوونی ئۆپۆزیسیۆن ده‌کریت، پێتوایه‌ له‌ کوردستان بۆچی تاوه‌کو ئێستا ئۆپۆزیسیۆن دروستنه‌بووه؟ ئایا زه‌مینه‌که‌ له‌بارنیه، یاخود پارته‌ی و یه‌کیته‌ی رینگرن له‌ دروستبوونی ئۆپۆزیسیۆن، چونکه‌ له‌ کورسیه‌کانی خۆیان ده‌ترسن؟
 عومه‌ر شیخ موس: ناتوانم به‌ته‌واوی بڵێم که‌ هۆکاره‌کانی دروستنه‌بوونی ئۆپۆزیسیۆن له‌ کوردستان، ئایا رینگری یه‌کیته‌ی و پارته‌یه‌یان نا، به‌راستی من پێمخۆشه‌ که‌ پارته‌ی سییه‌م و چواره‌م هه‌بیته‌ له‌ کوردستان، من سالی (١٩٩٣) که‌ سه‌ردانی کوردستانم کرد له‌گه‌ڵ ژماره‌یک رۆشنبیری ئیره‌ دانیشتم و زۆر هانم دان که‌ پارته‌ی سییه‌م دروست بکه‌ن، به‌لام به‌داخه‌وه‌ پێیان نه‌کرا، هۆی دروستنه‌بوونی پارته‌ی سییه‌م له‌ کوردستان، به‌بۆچوونی من دوو سێ هۆکاری هه‌یه، یه‌کیکیان له‌وانه‌یه‌ ئه‌م دوو حیزبه‌ پێیان ناخۆش بیته‌ که‌ پارته‌ی سییه‌م دروست بیته‌ و له‌ کورسیه‌کانی خۆیان ده‌ترسن، دووه‌م: حیزبیک دروست بیته‌ که‌ بتوانیت مملانی له‌گه‌ڵ پارته‌ی و یه‌کیته‌ی بکات، ده‌بیته‌ ئیمکاناتیکی زۆری هه‌بیته‌ یان هیژیکی جه‌ماوه‌ری زۆری هه‌بیته‌.

سییه‌م: ئه‌گه‌ر دیموکراسیه‌ته‌ هه‌بیته‌، ده‌بیته‌ ئه‌و هیزه‌ دروست بیته‌، له‌ ده‌روه‌ له‌سه‌ر ئه‌م بابه‌تانه‌ فشار ده‌خه‌ریته‌ سه‌ر سیسته‌می سیاسی کوردستان و ره‌خنه‌ی لێده‌گیریت، بۆه‌ونه: ئه‌و راپۆرتانه‌ی سالانه‌ وه‌زاره‌تی ده‌روه‌ی ئه‌مریکا بڵاویانده‌کاته‌وه‌ و باس له‌و مه‌سه‌لانه‌ ده‌کات، هه‌روه‌ها به‌رپرسیانی یه‌کیته‌ی ئه‌وروپا

دهوامی چاودیری رهوشی کوردستان ده‌که‌ن، هه‌روه‌ها مه‌سه‌له‌ی
 کاریه‌کانی مافه‌کانی مرو‌ف که سالانه نه‌منستی و هیومان رایتس وۆچ باسی
 لیوه ده‌که‌ن، بۆیه پیویسته رایگشتی جیهانی بۆ خۆمان رابکیشین، رایگشتی که‌ئیستا
 له‌گه‌ل ئیمه‌یه، به‌هۆی ئه‌و عه‌لمانیه‌ته‌ی که هه‌یه. پیویسته ریژ له‌مافه‌کانی مرو‌ف و
 بیرواده‌برپین و روژنامه‌گه‌ری و راگه‌یاندن بگ‌رین، ئه‌گه‌ر هاتوو ری له‌مانه نه‌گیرا،
 ئه‌وا کاریگه‌ری له‌سه‌ر ناوبانگی کوردستان ده‌بی‌ت.

لقین: پیتوایه له‌کوردستان زه‌مینه‌سازی بۆ دروستبوونی ئۆپۆزیسیۆن هه‌یه؟

عومهر شیخ موس: به‌لێ ره‌وشی مه‌وزوعی له‌باره، ئه‌وه سروشتی هه‌ر حکومه‌تیکه
 له‌دو‌نیادا که خه‌لکی لێی نارازییه، ئه‌گه‌ر هه‌ر حکومه‌تیک داخوازییه‌کانی خه‌لک
 جیه‌جیه‌کات، ئه‌وا خه‌لک لێی نارازییه. له‌هه‌لبژاردنی ئاینده‌دا به‌دیارده‌که‌وی‌ت که
 ئایا خه‌لک ده‌نگ به‌مانه ده‌دات یان نا، به‌بۆچوونی من ئیستا له‌کوردستان
 زه‌مینه‌یه‌کی زۆر خۆش هه‌یه بۆ دروستبوونی ئۆپۆزیسیۆن. ئه‌و حیزبانه‌ی که‌ئیستا
 له‌سه‌ر ساحه‌که‌ن، هه‌چکامیان ناتوانن ئه‌و رۆله‌ بیه‌نن و بن به‌ ئۆپۆزیسیۆن،
 زه‌حه‌تکیشان و حیزبی شیوعی و سۆسیالیست و ئیسلامیه‌کان، هه‌ریه‌کیکیان
 هه‌ولده‌دات یان یه‌کی‌تی یان پارتی رازی بکات بۆ ئه‌وه‌ی که به‌شداریی‌ت له
 ده‌سه‌ک‌وته‌کان، من به‌ئۆپۆزیسیۆنی راسته‌قینه‌یان نازانم، به‌لام دوور نییه له‌ئیستاوه
 تاوه‌کو هه‌لبژاردنی ئاینده ئۆپۆزیسیۆن دروست بی‌ت.

لقین: سه‌باره‌ت به‌ په‌یوه‌ندی نیوان به‌غدا و هه‌ولێر، ئایا پیتوایه که ده‌سه‌لاتدارانی
 هه‌ولێر مامه‌له‌یه‌کی دروستیان له‌گه‌ل ده‌سه‌لاتدارانی به‌غدا کردووه، به‌تایه‌ت که
 ده‌بینن کۆمه‌لێک کیشه‌ هه‌یه، چه‌ندین ساله‌ نه‌توانراوه له‌گه‌ل به‌غدا
 یه‌کلایبکریته‌وه، وه‌ک ماده‌ی ۱۴۰ و کیشه‌ی گریبه‌سته‌کانی نه‌وت و چه‌ندانی
 دیکه‌؟

عومهر شیخ موس: یه‌کی‌ک له‌و هۆیانه‌ی که زۆر کیشه‌ یه‌کلایی نه‌بووه‌ته‌وه، ئه‌وه‌یه
 که سه‌رکرده‌کان زۆر پشوو کورتن و له‌به‌غدا نامینه‌وه، گفتو‌گۆکان به‌دوورودریژی

ئەلبەيەھە کى گەفتوگۆ ئەوھەيە كە دەبەيت لە گەفتوگۆدا تۆ بەرامبەرە كەت
 ئەوھەندە ماندوو بەكەيت، ئەوھەندە لەسەر خۆ بېت و لەسەر داواكانت سوربەيت،
 بۆئەوھەي ھەموو داخوایبەكانت قبول بەكات، دەسەلاتدارانى كورد زۆر پشوو
 كورتن. ئېمە وەكو كورد بەگشتى سەياسەتھەدارانغان وا مامەلە دەكەن كە مامەلەھەي
 تاكە كەسەي بېت، بۆ نمونە: جوامبەري دەكەين و تەنازولى زۆر دەكەين، بەلام
 لەمەسەلە نەتەوھەيەكان نایبەت وا رەفتار بەكەيت، سەياسەت بەرژەوھەندەيە، دەبەيت
 شت وەر بەگريت و بیدەيت، چونكە مەسەلەكە بەرژەوھەندەيە. نایبەت لەبەرژەوھەندەيە
 بەرھەتیبە كانی خۆت بېتەخوارەو، شتێكى دیکە ھەيە كە رێككەوتنەكانغان بەنوسەين
 نەبوو، بەشێكى زۆرى رێككەوتنەكان تەنیا زارەكى بوو، بۆيە تەفسیری زۆر بۆ
 دەكریت. لەرۆژى يەكەمەو دەبوايە شتەكان يەكلایى بەكرابانايەو، دەشتوانرا وا
 بەكرابا، ئېستاش ئېمە لەبەرامبەر عێراقدا لەبەھێزترین كاتين، چونكە ھەموو
 لايبەنەكانى دیکە لەلايەنى كوردی بېھێزترن، مەسەلەھەيەكى دیکە ئەوھەيە كە نایبەت
 كورد ئەوھەندە فشار لەئەمریکا قبولبەكات، ئەمریکا فشارى خۆى دەكات، كەيفى
 خۆبەتەي، بەلام نایبەت ۱۰.۱٪ فشارەكانى قبولبەكرين. بەبۆچوونى من، سەر كرايەتیبە
 كوردستان ھەلەھەيەكى گەورەيان كرددوو، ئەويش ئەوھەيە كە جەماوھەرى خۆيان
 نەخستووھتە گەر.

لەين: بۆچوونێك ھەيە كە ھەندێك چاودێرى سەياسى بېيانوايە بەھێزبوونى بەغدا،
 يەكسانە بەلاوازبوونى حكومەتى ھەرېم، بۆچوونى ئێوھە لەوبارەيەوھە چيە؟
 عومەر شېخ موس: نەخېر، مەرج نيبە ئەوھە وابېت، دوور نيبە كە حكومەتى ناوھەندى
 ئەو خواستەي ھەبېت، وەك جەعفەرى ھەولى دا، وەك مالیکى ھەولى بۆ دەدا،
 بەلام دەستور خاوەن دەسەلاتە، ئەگەر دەستور چوارچۆبەھەيەكى رێكوبەيت بېت بۆ
 حوكم، بەھێزبوونى حكومەتى فیدرال نایبەت لەسەر حسابى حكومەتى ھەرېم بېت،
 يان بەھێزبوونى حكومەتى ھەرېم نایبەت لەسەر بېھێزبوونى حكومەتى فیدرال بېت.

لەين: بېتوانیبە حیزبە كوردیەكان مامەلەھەيەكى ناچوونەك و ناچۆر لەگەڵ حیزبە

شیعه‌کانی عێراق ده‌که‌ن، جه‌وه‌ر نامیق پێنوایه حیزبه کوردیه‌کان
 ریککه‌وتنامه‌ی دوو قۆلی و سێ قۆلی و چوار قۆلی ده‌که‌ن له‌عێراق،
 بۆچوونی ئیوه چیه‌یه له‌وباره‌وه؟

عومهر شیخ موس: به‌لێ ئهم بۆچوونه وایه، ده‌بینین یه‌کیته‌ی و پارتی و هه‌ندیک
 حیزبی تر هاو‌په‌یمانیه‌تی کوردستانیان هه‌یه. ده‌بیته‌ له‌سه‌ر به‌رنامه‌یه‌ک ریککه‌ون که
 به‌رنامه‌یه‌کی روون و ئاشکرایان هه‌بیته‌ و به‌و به‌رنامه‌یه‌ بچنه‌ ناو گه‌توگۆ‌کانه‌وه.
 ئه‌و حاله‌ته‌ی که‌ئێستا هه‌یه، له‌ئه‌نجامی ئه‌وه‌یه که هه‌لۆیسته‌یه‌کی یه‌ک‌گرتوو و
 به‌رنامه‌یه‌کی یه‌ک‌گرتوو یان نییه.

لقین: نه‌بوونی ئهم هه‌لۆیسته‌یه‌ک‌گرتوو، ره‌نگدانه‌وه‌ی ئه‌و مملانه‌یه‌ حیزبیه‌ نییه
 که له‌ کوردستان هه‌یه؟

عومهر شیخ موس: به‌لێ وایه، تا راده‌یه‌ک وایه، به‌لام هۆکارێکی دیکه‌ ئه‌وه‌یه که
 ده‌بینین عه‌ره‌به‌کان به‌شی هه‌ره زۆریان حیزبی ناسیۆنالیسته‌ی عه‌ره‌بین، به‌شیکی
 که‌میان عملانی دیموکراتین، شیعه‌کان ئیسلامیه‌ی سیاسین و له‌فیکریاندا نییه که دان به
 مافه‌کانی کورددا بنین.

پروفایلی عومهر شیخ موس

له‌ ساڵی (١٩٤٢) له‌ شاری (عامودا) ی کوردستانی سوریا له‌دایک بووه.
 یه‌کیکه‌ له‌ دامه‌زێنه‌رانی یه‌کیته‌ نیشتمانی کوردستان له‌ ساڵی (١٩٨٦) له‌ یه‌کیته‌ی
 ئیستیفاله‌ی داوه.

ده‌رچووی کۆلیژی زانستی سیاسی و په‌یوه‌ندیه‌ نیوده‌وله‌تیه‌کانه‌ له‌ زانکۆی
 له‌نده‌ن.

له‌ (١٩٧٣) تا (٢٠٠١) مامۆستا و لیکۆله‌ری سیاسی بووه له‌ زانکۆی
 ستۆکهۆلم.

به‌رپرسی پێشووی به‌شی کوردی ده‌نگی ئەمریکا بووه و ئیستا له‌ ولاتی سوید
 نیشه‌جیه.

هەندیک ئەسەر کردەکانی یه‌کیته‌ی ئەسەر ته‌که‌تول راهاتوون و ناتوان دەستبەرداری ببن، چونکه‌ به‌رژه‌هه‌ندیان ده‌که‌وێته‌ مه‌ترسییه‌وه.

عومەر شیخ موس، ئەندامی ده‌سته‌ی دامه‌زێنه‌ری یه‌کیته‌ی باس له‌ یه‌کیته‌ی دوا‌ی پلینیۆم ده‌کات

عومەر شیخ موس ئەندامی ده‌سته‌ی دامه‌زێنه‌ری یه‌کیته‌ی نیشتمانی کوردستان ره‌خه‌ له‌ تائه‌بانی ده‌گریته‌ و ده‌لیته‌ "پیمخۆش نه‌بوو مام جه‌لال له‌ پلینیۆمدا باسی کاک نه‌وشیروانی کرد. "هه‌روه‌ها ده‌لیته‌ " نه‌ده‌بوو به‌هیچ شیوه‌یه‌ک مام جه‌لال ئەوه‌نده‌ ته‌گه‌یز بخاته‌ سه‌ر کاک نه‌وشیروان."

لێشین: گفتوگۆی ئیبراهیم عه‌لی-هه‌ولێر

شیخ موس بر‌وای خۆی ده‌خاته‌روو سه‌باره‌ت به‌ نه‌مانی ته‌که‌تول له‌ناو یه‌کتیدا به‌هۆی په‌یمانی نا‌کاره‌وه‌ و نا‌ماژه‌ به‌وه‌ ده‌کات هه‌ندیک سه‌ر کرده‌کانی یه‌کیته‌ی ئەسەر ته‌که‌تول راهاتوون و ئەسته‌مه‌ به‌ئاسانی بتوان وازی لێهێتین، چونکه‌ وه‌کو ئەو وتی "مانه‌وه‌یان به‌نده‌ به‌ته‌که‌توله‌وه‌."

د.عومەر شیخ موس هه‌رچه‌نده‌ به‌ فیعلی له‌مه‌که‌ته‌بی سیاسی یه‌کتی نییه‌، به‌لام هه‌میشه‌ له‌یه‌کتیدا وه‌کو خاوه‌ن مال حسیبکراوه‌ و وه‌کو ئەندامیکی مه‌که‌ته‌بی سیاسی فه‌خری حسیبکراوه‌، شیخ موس به‌وه‌ ده‌ناسرته‌ له‌ کیشه‌ ناوخۆیه‌کانی ئەمدوا‌یه‌ی یه‌کتیدا هه‌لوێستی مامناوه‌ندی گرت و هه‌ولێ میانگه‌ڕیشتی له‌نیوان نه‌وشیروان مسته‌فا و مام جه‌لالدا، به‌لام سه‌رکه‌وتوو نه‌بوو.

لێشین: له‌ماوه‌ی رابردوودا یه‌کتی نیشتمانی کوردستان به‌نامانجی چاره‌سه‌ر کردنی کیشه‌ ناوخۆیه‌کانی پلینیۆمی به‌سه‌ت، به‌بۆچوونی به‌رێژتان کیشه‌کان ئەوه‌نده‌ ئاسانن که‌ بتوانرته‌ به‌به‌سته‌تی پلینیۆم چاره‌سه‌ر ببن؟

عومەر شیخ موس: بێگومان نه‌خێر، پلینیۆم ته‌نیا هه‌نگاوێک بوو به‌ ئاراسته‌ی چاره‌سه‌ری کیشه‌کان، هه‌روه‌ها پلینیۆم ئاماده‌ کاری بوو بۆ کۆنگره‌، چونکه‌ به‌شی

كيشه كان له كۆنگره دا ده توانریت چاره سهری ریشه بیان بو بدۆزریته وه،
 له هه شه وهدا چهند بریاریکی باش له پلینیۆمدا دران، یه کیکیان دامه زرانندی
 کۆمیسۆنیکی نه زاهه له لایه ن پینچ پارێزه وه بو لیکۆلینه وه له سه روه ت و سامانی
 به بریرسانی یه کیتی، بریاری ئه وه وه رگیرا له مانگی نیسان یان ئایاری سالی داهاتوو
 کۆنگره به سه ریت، ئه گه ر له و کاته دا کۆنگره نه به سه ریت ئه وه سه رکر دایه تی
 شه رعیه تی نامییت، ئه وه ی که گرنگ بوو ئه وه بوو که هه لۆیستیکی نه رمیان
 وه رگرت به رامبه ر به جیا بو وه ووه کان، ده رگاشیان دانه خست به رامبه ر ئه وانه ی
 په شیمان ده بنه وه، ته نیا ئه ندامانی مه کته بی سیاسی و سه رکر دایه تی نه بییت، چونکه
 گورزیکی کوشنده یان له یه کیتی نیشتیمانی دا. به بو چوونی ئه ندامانی مه کته بی
 سیاسی و سه رکر دایه تی ئه وانه زیانیکی گه وریان گه یاندوه به ده سه لات و
 هه میهنه ی یه کیتی له ناوچه ی ده سه لاتی خویدا، جیا له وه بریاری دامه زرانندی
 ئه نجومه نیکی چاودیری درا، که ئه مه ش ده توانی چاودیری بکات به سه ر ته وای کار و
 چالاکیه کانی یه کیتی له هه ر ئاستیکدا بییت. به گشتی ده توانین بلین پلینیۆم
 هه نگاوی باشی نا بو دۆزینه وه ی چاره سه ری باشتر له کۆنگره دا.

لشین: په یمانی ئاکار بو کۆتایه یان به کیشه ی ته که توله یه کیک بوو له ده ره نجومه کانی
 پلینیۆم، به لām کۆسه رت ره سول له لیدوانیکی روژنامه وانیدا ئه وه ی خسته روو که
 تایتستا هه نگاونه راوه بو کۆتایه یان به ته که توله یه کیتی به ته کانی یه کیتی
 توانای ئه وه یان نه ماوه که پابه ندی ئه و بریارانه بن که واژویان له سه ر ده که ن؟
 عومه ر شیخ موس: په یمانی ئاکار که راگه یه نراوه هه موو به شدارانی پلینیۆم دلیان
 پیخۆش بوو، هه روه ها به ئومیدی ئه وه بوون که کۆتای به کیشه ی ته که توله یه کیتی
 له ریزکانی یه کیتیدا، سه رکر ده کانی یه کیتی نابی ئه وه یان بیرچی که ئه وان به لینی
 ئه وه یان داوه که کۆتایی به ته که توله یه کیتی، به لām به بو چوونی من ئه و کاره پیوستی
 به ماوه یه کی زۆر هه یه، دوور نییه هه ندیک سه رکر ده له وه راهاتبن که کار به ته که توله
 بکه ن، ئه گه ر نا به رژه وه هندیه کانیان ده که ونه مه ترسیه وه، بیگومان ئه وانه وا به ئاسانی

ههسته بر داری ته که تۆل نابن، ئومیدده کم به یه کجاری کۆتای به ته که تۆل بیت. ده بیت
 بهر کرده کانی یه کیتی ئەوه بزانی که ئەگەر یابهندی پهیمانی ئاکار نهبن، ئەوه
 ریکخسته کانی یه کیتی لییان قبول ناکهن و دوور نییه وهک چۆن له ههلبژاردنی
 په ره مانیدا سهر کرده کانی یه کیتی توشی شکست بوون ئاواش له کۆنگره
 رووبه پرووی هه مان سیناریۆ ببنه وه، هه ره که سیک له و پهیمانه لابادات له لایهن
 ئەنجومه نی چاودێرییه وه سزاده دریت به وهی که نابیت خۆی ههلبژیریت له کۆنگره دا.
 لفین: له ماوهی رابردوودا یه کیک له و خالانهی که یه کیتی جیاده کرده وه له هه ر
 هیزیکی دیکه، بوونی بۆچوونی جیاواز بوو، به لام له ئیستادا ئەو کادیرانهی که
 به گۆپراپه لێ کارنه کهن و خاوهن برپاری خۆیان بن، یان دوورده خرینه وه له پۆست،
 یان په راویزده خرین. ئەم حاله ته چهند له بهر ژه وه ندیی یه کیتییه؟

عومەر شیخ موس: ئەوهی روون و ئاشکرایه لای من جیاوازییه کی زۆر ههیه
 له نیوان یه کیتی و پارتهی له رووی لیبرالییهت و ئازادی کارکردن و رینگه دان
 به بۆچوونی جیاواز، به لام ئەوهی یه کیتی قبولی ناکات ئەوهیه که ناکریت رهوتی
 ریکخراو له نیویدا دروستبیت، به لام پلاتفۆرمی جیاواز قبولده کهن له نیوان ریزه کانی
 خۆیاندا. به شیوهیه کی گشتی یه کیتی خواستیکی به هیزی ههیه که بیت به حیزبیک
 سۆسیال دیموکراتی راسته قینه، ئەگەر بیهوی بیت به حیزبیک سۆسیال دیموکراتی
 راسته قینه نابێ له سه ره شیوازی حیزبه ستالینییه ته قلیدییه کان حیزبایه تی بکات و
 رینگه له بیرورای جیاواز بگریت، چونکه ئەو کات تووشی رهخه ی توند ده بیته وه
 له لایهن حیزبه سۆسیال دیموکراته کانه وه و دوورنییه ئەندامیتی خۆی له ده ستبادات،
 دوورنییه هه ندیک کادری سه رکردایه تی هه بن که له که شیکی نادیموکراتیانه
 په روه رده کراون و بۆچوونی لینییان هه بیت بیانه وی بیرورای جیاواز نه بیت له ناو
 یه کیتیدا، ئەوانه پیوستیان به کات ههیه که خۆیان راهینن له گه ل بارودۆخی نوێ
 یه کیتی.

لفین: له سالانی رابردوودا کادرا نی یه کیتی رهخه یان له پارتهی ده گرت و به وهی

کەبەیان حیزبی بنەمالەیه و لەپارتیدا جگە لەبنەمالەیی بارزانی کەسی تر نییە، بەلام لەئێستادا بەکێتیش لەژێر هەمەنەیی بنەمالەیی تالەبانی بەرپۆ دەدەچی و تەواوی ئەندامانی خانەوادەیی تالەبانی پۆستی گەرنگیان لەبەردەستە و بریار بەدەستی بەکێتین، هەندێک دەلێن لەم روووە ئەو جیاوازییە کۆتایهات کە لەنیوان پارتی و بەکێتیدا هەبوو.

عومەر شیخ موس: بەکێتی هێشتا نەگەیشتوووە پارتی لەرادەیی نفوز و دەسەلاتی بنەمالەدا، واهەستدەکەم پارتیش دەیهوێ نفوز و دەسەلاتی بنەمالە کەمبکاتەوه، بەلام لەگەڵ ئەو هوش نکولی لەوه ناکرێت کەچەند کەسێک لەنیو بنەمالەیی تالەبانی هاتوونەتە نیو دەسەلاتەوه، بەلام هەندێکیان مافی خۆیانە، چونکە لەناو شۆرش بوون و کاریان کردوو، تۆ ناتوانی مافی وەرگرنتی پۆست لەوانە وەربرگرتەوه تەنیا لەبەرئەوهی ئەندامی خانەوادەیی تالەبانین، بەلام ئەگەر کەسێکیش لەبنەمالەیی تالەبانی هاتە ناو دەسەلات کە کارەکانی دیار نەبن و بەمافی خۆی پۆستی حیزبی و حکومی وەرئەگریت، ئەوه ئەو کات خەڵک مافی خۆیتە گلیهیی بکات، ئەگەر ئەو کەسانە شیواوی وەرگرنتی پۆست بن با وەربرگرن، چی تێدا یە؟ مەترسییە کە لەوه دایە ئەگەر کەسێک پۆست وەربرگرت تەنیا لەبەرئەوهی ئەندامی بنەمالەیی تالەبانییە، نەک مافی خۆی بیت.

لقین: ئەوهی باس دەکرێت لەپلینیۆمی بەکێتیدا جەلال تالەبانی ئۆبالی تەواوی شکستە میژوویەکانی بەکێتی خستە ئەستۆی نەوشیروان مستەفا، بەرێزتان لەم بارەوه چی دەلێت؟

عومەر شیخ موس: بەراستی من پێمخۆش نەبوو کە مام جەلال لەپلینیۆم ئەم باسانەیی کرد، ئەگەر زوش بەاتمایەتەوه کوردستان ئەوه پێشنیاری ئەوه دەکرد کە تالەبانی ئەم باسانەیی نەوروژاندایە لەسەر کاک نەوشیروان، بەلام بەدایەوه پێوانە گەیشتم. نەدەبوو بەهیچ شیوێک مام جەلال ئەوه نەدەتەریکی بەخاتە سەر کاک نەوشیروان، چونکە پلینیۆم بۆ پێداچوونەوه بوو بە کارەکانی بەکێتی و هەروەها

هه‌ڕه‌نگه‌ ڕه‌نگه‌ نه‌وه
 سه‌رکرده‌کردن بوو بۆ به‌ستنی کۆنگره‌، نه‌ک ئه‌و شتانه‌ باس بکری‌ن. ره‌نگه‌ نه‌وه
 سه‌رکرده‌کردنی و مه‌کتبه‌ی سیاسیی یه‌کیته‌ی و مام جه‌لالی ده‌که‌ن. مام جه‌لالیش ره‌نگه‌
 ئازاری زۆری چه‌شتبیت و موعاناتی زۆری بینیی، به‌لام له‌گه‌ڵ هه‌موو ئه‌وانه‌ش
 ده‌کرا له‌شوێنیکی دیکه‌ له‌کاتیکی دیکه‌ له‌ ئاستیکی دیکه‌دا باسی لێوه‌بکرده‌یه‌، یان
 مام جه‌لال چی هه‌بووایه‌ له‌یاداشته‌کانیدا باسی بکردنایه‌.

لقین: هۆکاری چیه‌ که‌ پیتباشنه‌بوو تاله‌بانی له‌و کاته‌دا ئه‌و قسانه‌ بکات؟ له‌به‌ر
 نه‌وه‌ بوو ئه‌م شتانه‌ی باسیان لێوه‌ده‌کات حه‌قیقه‌تیان نییه‌، یان کێشه‌ی سیاسیی نیوان
 گۆران و یه‌کیته‌ی قولت‌ز نه‌بنه‌وه‌؟

عومهر شیخ موس: من به‌هۆی نه‌وه‌ی ئاگادرای ته‌واوی میژووی یه‌کیته‌ی
 پیمباشنه‌بوو، هه‌روه‌ها قه‌ناعه‌تیشم به‌و قسانه‌ نه‌بوو. ره‌نگه‌ هه‌ندیک شتی راست بێت
 و هه‌ندیکیشی هه‌له‌، به‌لام ناگریت تۆ له‌راپۆرتی حیزبکی سیاسیدا باسی ئه‌و شتانه‌
 بکه‌ی، چونکه‌ ئه‌م شتانه‌ پێویستیان به‌سه‌لماندن هه‌یه‌، هه‌ستده‌که‌م له‌ئه‌نجامی ئه‌و
 هه‌رشانه‌ی که‌ کراوه‌ته‌ سه‌ری به‌پێویستی زانیوه‌ که‌ وه‌لامبه‌ده‌وه‌، به‌وردی ناتوانم
 راده‌ی راستی و ناراستی ئه‌و شتانه‌ باسبکه‌م.

لقین: یه‌کیته‌ی له‌ ئه‌گه‌ره‌کان نه‌وه‌بوو که‌ له‌سه‌ر ئاستیکی سیاسیی نزیکبونه‌وه‌
 له‌نیوان گۆران و یه‌کیته‌ی بێته‌ ئاراوه‌، به‌لام له‌ئێستادا ده‌وتری ئه‌م وتاره‌ی تاله‌بانی
 کۆتایی به‌ ئه‌گه‌ریکی وا هه‌ینا و بگه‌ر ئه‌گه‌ری ئه‌وه‌ هه‌یه‌ کێشه‌کان قولت‌زبنه‌وه‌،
 پێتوانییه‌ قسه‌کانی تاله‌بانی بۆ نه‌وه‌ بوون که‌ پێکه‌وه‌ژایانیکی سیاسیی له‌نیوانیان نه‌یه‌ته‌
 ئاراوه‌؟

عومهر شیخ موس: سالی رابردوو من هه‌ولێکی زۆرمدا که‌ نزیکبونه‌وه‌ له‌نیوان
 کاک نه‌وشیروان و مام جه‌لال بێته‌ ئاراوه‌، ئه‌و کات ئه‌نجامی باشیشی هه‌بوو، به‌لام
 دواتر به‌هۆی هاته‌نپێشی هه‌لبژاردنه‌کانه‌وه‌ دياره‌ کاک نه‌وشیروان ئه‌وه‌ی به‌هه‌ل زانیوه‌
 که‌ هه‌یزه‌ سییه‌م له‌ کوردستان دروستبکات و جیاپه‌وه‌ روویدا، بۆیه‌ وه‌کو

هیچ هه‌بایه‌ک نییه بۆ پیکه‌وه ژبانی سیاسی، به‌لام ئه‌وه‌ی جینگه‌ی
 ژێشیه ئه‌وه‌یه که ئیستا ته‌واوی حیزبه سیاسییه‌کان گه‌یشتوونه‌ته ئه‌و ده‌بیته
 دانیشتن و لیکنزیکیبونه‌وه هه‌بیته، راسته ئیستا گۆران و بگره چهند هیزیک
 دیکه‌ش بریاری ئه‌وه‌یانداوه که به‌لیستی جیاواز برۆنه هه‌لبژاردن بۆ په‌رله‌مانی
 عێراق، به‌لام هه‌موویان به‌لیتی ئه‌وه‌یانداوه له‌ گرفته نه‌ته‌وه‌یه‌یه‌کان یه‌ک هه‌لوێست
 بن و بتوانن به‌هه‌موویانه‌وه باشتر مافه‌کانی کورد مسۆگهر بکه‌ن، ناکریت له‌و
 جیاپه‌رله‌مانه‌یه‌ی که ئیستا هه‌یه به‌چاویکی دۆژمنکارانه له‌یه‌کتر برۆن، زۆریش
 ئاسایه که کاره‌کته‌ری سیاسی جیاواز له‌ گۆره‌پانه‌که‌دا بوونی هه‌بیته، به‌لام گرنگ
 ئه‌وه‌یه لیکتیگه‌شتن له‌نیواناندا هه‌بیته، پیموایه ئه‌و گرژیه‌ی که هه‌بوو له‌نیوان
 هیزه‌کاندا له‌کاتی هه‌لمه‌تی هه‌لبژاردن خه‌ریکه کۆتایی‌دیت و ئاراسته‌یه‌کی سیاسی
 دروست دیته ئاره‌وه، من به‌پێچه‌وانه‌ی ئه‌و بۆچونه‌ی بیر ده‌که‌مه‌وه که قسه‌کانی مام
 جه‌لال بۆ ئه‌وه بووبن که په‌یوه‌ندی نیوان گۆران و یه‌کیتی دروست نه‌بیته، چونکه
 له‌پلینیۆم من سه‌رۆکی ئه‌و لیژنه‌یه بووم که بزانیته هه‌لوێستی پلینیۆم چی بیته
 به‌رامبه‌ر جیاپه‌رله‌مانه‌کان، توانیم قه‌ناعت به‌و لیژنه‌یه بێم که هه‌لوێستی زۆر مه‌عقول
 به‌رامبه‌ر ئه‌و که‌سانه وه‌ریگریته، ئه‌وه‌ی جینگه‌ی دلخۆشی بوو که کاک نه‌وشیروان
 هیچ کاردانه‌وه‌یه‌کی نیشان نه‌دا به‌رانبه‌ر ئه‌و قسانه ، هه‌رچنده برۆماویه
 که‌رۆژیک له‌رۆژان ئه‌ویش قسه‌ی خۆی بکات له‌وباره‌وه.

لقین: کۆمه‌لیک خه‌لک که له‌یه‌کیتی جیاپه‌رله‌مانه‌وه، ئیستا ده‌بینن ده‌گه‌رینه‌وه بۆ ناو
 ئه‌و حیزبه، راگه‌یانندی یه‌کیتی به‌رده‌وام جه‌خت له‌وه‌ده‌کاته‌وه که ئه‌وانه پێشتر
 هه‌لخه‌له‌تیاربوون و ئیستا په‌شیمانبوونه‌ته‌وه له‌پشتگیری بزوتنه‌وه‌ی گۆران،
 له‌لایه‌کی تروه سه‌رکرده‌کانی بزوتنه‌وه گۆران له‌ریگه‌ی پاره‌وه ئه‌و که‌سانه
 ئیغراکراون، یان هیچ نه‌بیته ئه‌و که‌سانه‌ی گرفتێ ماددیان هه‌یه بۆیه ده‌گه‌رینه‌وه،
 پیتوایه ده‌کریت حیزبیکێ سۆسیال دیموکرات پاره به‌کاربێنی بۆ کرینی خه‌لک؟

عومهر شیخ موس: (به‌پیکه‌نینه‌وه) من به‌و حاله‌ته نالیم کرین و به‌و که‌سانه‌ش نالیم

خه له تاو، ئهوانه ژماره يه ك كهسى دلسۆزى نيو ريزه كانى يه كيتى بوون
 سهرده مى شاخ و شاريش، بويه ئهوانه ههله ناخه له تين و بزوتنه وهى گۆرانيش كار
 له سهر ههله خه له تاندى خه لك ناكات، ئهوانه به شيويه به كى ئازادانه و به خواستى
 خوڤان برپارى ئه وه ياندا كه بچه ناو بزوتنه وهى گۆران و چيتر ناتوانن له ريزه كانى
 يه كيتيدا كار بكهن، باوه ر ناكمم ئهوانه له ژير فشارى مادديش بگه رپنه وه ناو يه كيتى،
 چونكه ئه و حاله تهى ئيستاهيه يه كه عجار نيبه ئه و شته رووبدات له ناو يه كيتيدا.
 لقين: سه ر كرده كانى گۆران به لگه ي راستى قسه كانيان به وه ده سه لى تين كه ئه و
 هۆكاره ي كه ئه و كه سانه له پيتاويدا ده ستبه ردارى يه كيتى بوون تا ئيستاهيچيان
 چاره سه ر نه كراون، كه واته ئهوانه له بهر نه بوونى مووچه گه راونه ته وه نيو يه كيتى،
 نه ك له سه ر بنه ماى مه بده ئو قه ناعه ت.

عومهر شىخ موس: مه سه له ي نانبرين شتىكى خراپه ، به لام ده مه وى ت ئه وه روون
 بكه مه وه كه برينى مووچه ي كارمه ندانى حكومه ت و ئه و كه سانه ي له كه رتى
 حكومه تدا كاره ده كن شتىكى خراپه و ئه وه ده سه لى تىت كه حيزب و حكومه ت
 تىكه له ، به لام كادرى حيزبى كه به چىت بو حيزبىكى ديكه كاربكات، ئه وه ئه و حيزبه
 مافى خوڤه تى مووچه كه ي برىت، به لام له شه رى راگه يانندا به رده وام ئه و فاكته رانه
 به كاره ده هينرين كه بوچوونه كان به هينربكات، ئه گه ر يه كيتيش فشارى مادى بو ئه و
 كه سانه به كاربه يت، ئه وه كارىكى هه له ده كات و ده ره نجامه كه شى زور خراپتر
 ده بىت له وهى هه يه، به لام به هوى ئه وهى كه تازه گۆران له يه كيتى جيا بووه ته وه،
 بويه برينه كان جارى نوڤن، ئه گه ر نا دلنيام له داها تودا چوارچيوه يه كى زورباش
 ده دوزرپته وه بو كار كردن.

لقين: به شى هه ره زورى ئهوانه ي له يه كيتى نانبراو كراون ئهوانه ن له هينرى
 پيشمه رگه دان. پيتوانيبه به هوى ئه وهى كه يه كيتى ده سه لانتى ره هاى هه يه به سه ر
 پيشمه رگه و به هيبى خوى ده زانى، بويه وا مامه له ده كات؟ بويه تا ئيستاش پيشمه رگه
 وه ك ميليشيا سه ير ده كرپت، نه ك وه ك هينرىكى نيزامى؟

شیخ موس: لیژنه‌یه‌ك دروستبووه بۆ ئه‌وه‌ی كه هیزی پێشمه‌رگه بكاته
 لیزامی و حیزب ده‌سه‌لاتی نه‌بیته‌ به‌سه‌ر پێشمه‌رگه و به‌لكو پێشمه‌رگه
 ده‌بیته ئه‌ركه‌كانی دووربیته له ئه‌ركی حیزبی و به‌هه‌موو شیوه‌یه‌كیش رێكخستنی
 حیزبی له‌ناو پێشمه‌رگه‌دا ده‌بیته قه‌ده‌غه‌ بیته، حیزبه‌كانیش ده‌بیته قه‌ناعه‌تیان به‌وه
 هه‌بیته كه نابێ چیتز کاری رێكخستن له‌ناو پێشمه‌رگه‌دا بكهن.

لقین: له‌دجانه‌یه‌كی به‌رپزێتدا له‌گه‌ل (لقین) كه ژماره ٧٨ بلاو كراوه‌ته‌وه و تئوته
 نه‌گه‌ر به‌كیتی و پارتی خۆیان نه‌گۆرن، ئه‌وه ده‌بیته چاوه‌ڕێی راپه‌ڕین بکه‌ن، پیتوایه
 كه ده‌ره‌نجامی هه‌لبژاردنه‌كانی ٢٥ ته‌موز راپه‌ڕینیك بوو له‌دژی یه‌كیتی و پارتی؟

عومهر شیخ موس: به‌لێ، ده‌ره‌نجامی هه‌لبژاردنه‌كان راپه‌ڕینیکی دیموكراسیانه و
 سیاسیانه و شارستانیانه‌ی خه‌لك بوو دژ به‌پارتی و یه‌كیتی، دلم به‌وه خۆشه‌ كه ئه‌وه
 راپه‌ڕینه‌ دروستبوو، به‌تایه‌ت كه‌به‌شیوه‌یه‌كی مه‌ده‌نیانه‌ كاره‌كان ته‌واو بوون، ئه‌وه‌ی
 زۆر دلی من خۆش ده‌كات ئه‌وه‌ بوو كه ده‌نگه‌ نارازییه‌كان بۆ هه‌ژینی عه‌لمانی بوون
 نه‌ك ئیسلامی، چونكه ئه‌وه‌ ده‌نگانه‌ كه بۆ گۆران رۆشتن بۆ داهااتوی كوردستان زۆر
 سویدیان هه‌یه.

لقین: زۆر جار به‌رپرسیاری پارتی ده‌ره‌نجامی هه‌لبژاردنه‌كان به‌شكست ده‌ده‌نه قه‌له‌م
 بۆ یه‌كیتی نه‌ك پارتی، به‌هۆی ئه‌وه‌ی گۆران له‌سنوری ئیداره‌ی سلیمانی توانی
 سه‌ركه‌وتنی گه‌وره‌ به‌ده‌سته‌بهنیت.

عومهر شیخ موس: ئه‌گه‌ر به‌رپرسیاری پارتی و ابیربکه‌نه‌وه، ئه‌وه خۆیان ده‌خه‌له‌تین،
 چونكه ئه‌وه‌ ده‌نگانه‌ی كه گۆران هه‌ناونی ئه‌وانه‌ن كه به‌سیسته‌می حوكمرانی پارتی و
 یه‌كیتی رازینین، ته‌نانه‌ت له‌ده‌ره‌نجامه‌كانی هه‌لبژاردنی سه‌رۆكایه‌تیش بینیمان كه
 دكتور كه‌مال میراوده‌لی ده‌نگینی زۆر هه‌ناو له‌گه‌ل كاندیده‌كانی دیکه‌ نزه‌كه‌ی له
 ٣٠٪ ی ده‌نگه‌كانیان هه‌نا، ئه‌وه‌ش ئه‌وه‌ ده‌گه‌یه‌نیت كه خه‌لكی زۆر هه‌یه
 به‌سه‌رۆكایه‌تیكردنی مه‌سه‌ود بارزانی رازینییه، به‌لام به‌بروای من پارتیش بۆچوونی
 گۆراوه، ئه‌وه‌نییه‌ كه نیچیرفانی بارزانی ناچاره‌ له‌گۆفاری (لقین) هه‌و راییگه‌یه‌نیت

ئەخۆی سەرپەرەشتی ریفۆرمی ناو پارتی دەکات؟ لەلایەکی دیکەوه مەسعود زۆرائی لەبەردەم یەکیتی ئەوروپا وتی پێویستە یارمەتیمان بدەن بۆ بەدامەزرێوەی کردنی دامودەزگاکانی حکومەتی هەرێم، کەواتە لەرابردوودا گرفت هەبوو و دامودەزگاکان دامەزرێوەی نین و پێویستە گۆڕانی رێشەیی بێتە ئاراوه.

لەئین: چاودێران پێیانوایە سیستمی حیزبی پارتی ریفۆرم قبۆلناکات، چونکە پارتی حیزبیکە زیاتر حیزبی بنەمالەیه، پێتوایە پرۆژەی ریفۆرم لەناو پارتیدا سەرکەوتن بەدەستبەھێنیت؟

عومەر شیخ موس: زۆرم پێخۆشە کە گۆران وایکرد یەکیتی بەخۆیدا بچیتەوه و رایسگەیهنیت بەرنامەی ریفۆرم جێبەجێدەکات، هەرۆهە لەوێش گرنگتر ئەوێه کە پارتیش هەمان بۆچوونی بۆ دروستبوو. نازاییەکانی کوردستان لەهەڵبژاردنەکان کاردی سیاسی خۆیان بەکارهێنا لەدژی پارتی و یەکیتی و ناچاری ئەوێان کردن کەچیتر بەو سیستمەدی جارێان کارنەکەن، ئەگەرنا شکستی گەورەتریش چاوهڕێی پارتی و یەکیتی دەکات. هیوادرام کە پارتی و یەکیتی بەشیۆهێکی جدی کار لەسەر بەرنامەی ریفۆرم بکەن. لەناو ریزەکانی پارتیش خەلکی رەخنەگر دروستبوو و پارتی تاهەتایە ناتوانی حیزبی بنەمالە بێت، بەتایبەت ئەگەر بیهویت لەگۆرەپانی سیاسیدا بچیتەوه.

و دهستاوودهستکردنی دهسهلات نییه، ئهوان پێیانوایه لهم ولاتهدا ههتا ههتایه دهبیته خۆیان حاکم بن، ئیتر مهلیکی یان وهکو ئیمارهتهکانی خهلیج"

لقین: دیداری هیمن باقر - سلیمانی

لقین: برباره لههفتهی داهاتوودا ههلمهتی ههلبژاردن دهستیپکات، چاوهڕێدهکه ن ملامانی نیوان لایهنهکان لهههلمهتی ههلبژاردندا بگاته چ ئاستیک؟

سالار عهزیز: ئیمه دهمانهویت ئهوهی که لهبهڕنامه کهماندا ههیه بلاویکهینهوه و ئیسی لهسه ر بکهین، ئهوهی زیاتر لهبهڕنامهی ئیمه دایه په یهوندی بهسیسته مهوه ههیه، ههروهها په یهوندی به دهسهلاتهکانی یاسادانان و جیه جیکردن و دهستور و تهناوت خودی په ر لهمانه وه ههیه. شتی ئه ساسی ئیمه مه سه لهی حکومهت و سیسته م و یاسایه، ئه مانهش خواستی کۆمه لانی خه لکی کوردستانه.

ئه وه نهی که سه ره ئجده درئ براده رانی تر شته کان ده به نه وه بۆ لایه نی شه خسی، له جیاتی ئه وهی باسی ئه وه بکه ن که گۆران ده که ن و ژیا نی خه لک باش تر ده که ن، بیر له وه ده که نه وه که کار له سه ر که سه کان بکه ن. له ما وهی رابردو ودا کاره کانی ئه وان به هه ردوو لایه نه وه (یه کیتی و پارتهی) له سه ر ئه وه بو وه که له خودی کاک نه وشیروان بدن، به شیوه یه کی ئه ساسی ئه وهش له وه وه سه رچا وه یگرتو وه که ئه وان بپروایان به کۆمه لانی خه لک نییه، چونکه ئه وه نده ی له ده سه لاتدا بو ون کارێکی وایان نه کردو وه که خه لک له گه لیان بیته، پێیانوایه خه لک نا هۆشیاره. له وه پهری غرو ره وه سه یری خه لکیان ده کرد، له وه وه سه یریان ده کرد که ئه وان به پرسن و خه لک عاشقی ئه وان، وایانده زانی که سی یه که می حیزبه کان هه رچی بلین خه لک به قسه یان ده کات، له نا و یه کیتیدا ئه و لایه نه هه ر پشتیان به سه کرتیری گشتی قایم بو، خۆیان هه رچی هاتن و هه رچی خه ریک بو ون و هه رچی وتیان که س گوتی لینه گرتن، ئه وان پشتیان به وه قایم بو که سه کرتیری یه کیتی ده توانیته هه موو شته کان راستبکاته وه،

عومهری سهید عهلی: ئەگەر تۆ پۆستیکی بالای حیزیت داییت به کهسیک و کار بۆ دنی سیاسەتی حیزبه کهی نهکات، حەقی خۆیەتی لایهەری، بهلام ئەم بۆچونەش قسەى خۆى لهسەرە ، چونکه ئەو کهسه دهلیت من لهگەڵ بربو بۆچونه کانی تۆدا نیم و ئەم حیزبهش تهنهها تۆ دروستت نه کردوو، منیش له دامهزراندنیدا خهباتم کردوو و قوربانیم داوه، لهسەر چ بنه مایهك دهرمه کهیت؟ پله و موچه م نهپری، جگه لهوه بۆچونه کانی ئیوه لهگەڵ بهرزه وهندی گشتی گهله کهم یه کناگریتهوه.

باشه منیش دهلیم تۆ به چ حەقیك روژانه ملیۆنیک دۆلار له بودجهی پارێزگای سلیمانی و گهرمیان ده بهیت بۆ حیزبه کهت، له کاتی کدا خهلك له گهرمیان و ههله بجه برسییه و بیکاره؟ لیڕهش من لهسەر دهنگدان دهرئه کهی، ئەگەر موچه له دارایی حیزب نه دەن باشه، به وهش من هەر شه ریکم لهو بودجهیه، چونکه به رهه می خهباتی هه موو لایه کمانه کهم تا زۆر.

لقین: جار جار دهنگیک له ناو لیستی (گۆران) و بالی ریفۆرمه وه ده بیستزیت، که دهلیت ئیوه هیشتا خۆتان به یه کیتی دهزانن. پرسیاره که نه وهیه: ئیوه وهك بالی ریفۆرم ده تانه ویت ده سته ردارى یه کیتی بن؟

عومهری سهید عهلی: ئیمه ئیستا وهك بالی ریفۆرم له (ی.ن.ك) به شیکی له لیستی گۆران.

لقین: وه کو روژنامه نوسان و چاودیرانی سیاسی و بهرپرسه حیزبیه کان دهیلین، یه کیتی له قهیراندایه و ئەگەر زوو نه که ویته خۆی، ناینده یه کی مه تر سیدارتر و پرگرفتزر رووبه رووی ده بیته وه، تۆ له مباره وه چی ده لییت و ناینده ی یه کیتی چۆن ده بییت؟

عومهری سهید عهلی: من ناینده یی یه کیتی به باش نایینم و یه کیتی به ره وه داخراو بوون و بچو کی و نه وه ده چیت. هه موو پینه و په رۆیه کیش، ده یانگه یه نیته ئەم ناکامه ی ئیستا. له هه لبژاردنه کانی (٢٠٠٦) ی مه لبه نده کانی یه کیتیدا، پاره یان به خشییه وه،

زەمەنێک دابەشکرد، دەسەلاتیان بە کارهێنا، سەیارە و دەمانچەیان بە خەشییەوه و ئەمانە هەرۆهە بەرپێژەیی جۆراوجۆر، جگە لە ترس و تۆقاندن و هەرەشەکردن، هەرۆهە راگەیانیدیان بە کارهێنا، بەرپێژ سکریتیژی گشتی لایەنگر بوو، کە دەبوو ئەو لەسەر ووی ئەو ئاستە بووایە، بەمەش بە شێکی زۆری مەلەبەندەکانیان بردەوه. بۆیە کاک نەوشیروان و کاک محەممەد توفیق هاتنە دەرەوه، ئێمە وەک بەللی ریفۆرم مابنەوه و مەملانێی خۆمان کرد لە پیناوی چاکسازی و ریفۆرم. ئێمە هەموو کێشەکانمان دیاریکرد و لەرێگەیی کەناله کانی حزبەوه. کۆبوونەوه کانی مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتیمان کرد بەو مەیدانە و داکۆکی لە بۆچون و راکامان، هەتا هەندێ لە ئەندامان سەلمانیدیان، بەلام ئەوانی تر نەیانویست بیسەلمین و دواتریش یاداشتیکمان دایە بەرپێژ سکریتیژی گشتی و دواي ئەوهش پرۆژەیکمان پیندا. دواتر دەستمان لە بەرپرسانی کێشایەوه و پالپشتی لیستی (گۆران) مان کرد.

ئەجھارەشیان ئەوان لە هەلبژاردن ئەزمونی ۲۰۰۶ یان دووبارە کردەوه و بەهەمان رێچکە و شیواز رویشتن بە تەخشان و پەخشان کردن لە هەموو روو ئاست و بواریکدا کە دادی نەدان، لە بەردەمی کۆمەلانی خەلک شکستیانخوارد. بۆیە دەبیت هەست بەو سزایەیی کۆمەلگە بکەن. لە کاتیکدا لیستی گۆران بە پشتیوانی خەلک توانی ئەو سەرکەوتنە بە دەستبھێت.

ئێمە لە ناو شاری سلیمانیدا (۱۵۲) هەزار دەنگمان هینا ئەوان، ئەوان (۹۴) هەزار دەنگیان هینا، لە کاتیکدا خۆیان دەلین لە ناو شاری سلیمانیدا (۷۰) هەزار ئەندامان هەید، ئەو رێکخراوە دیوکراتییەکان چی لێهات کە دەیانوت (۳۰۰) هەزار ئەندامی هەید؟ هەرۆهە مەکتەبی کۆمەلایەتی و مەکتەبەکانی بەرپێژ مام جەلال و سەرجم مەکتەبەکانی (ی.ن.ک)، ئەمە جگە لەوهی ئەوان لە گەل پارتیدا ئەوهندە دەنگیان هیناوه. ئێمە لە سەر ئاستی پارێزگای سلیمانی و ئیدارەیی گەرمیان (۳۰۷) هەزار دەنگمان هیناوه و ئەوانیش (۲۶۶) هەزار دەنگیان هیناوه. لە (۱۸۷) بنگەیی ناو شاری سلیمانیدا ئەوان لە تەنھا بنگەیکدا لە ئێمەیان بردەوه، ئەویش

دهنگ. سهره‌رای ئه‌وه‌ی که شاری کۆیه‌شمان لی بردنه‌وه که ده‌سه‌لآتی یه‌کیته‌ی نیشتمانی‌دیه.

لقین: که ده‌لیت کۆیه‌ له‌ژێر ده‌سه‌لآتی یه‌کیته‌دیه، مه‌به‌ستت ئه‌وه‌یه که ئیستاش کوردستان دوو ئیداره‌یه؟

عومه‌ری سه‌ید عه‌لی: تا ئیستاش کوردستان دوو ناوچه‌یه، دوو ئیداره‌یه و دوو داراییه و دوو هێزی چه‌کداره. به‌شیوه‌یه‌کی شکلی په‌رله‌مان و حکومه‌تی هه‌رێم هه‌یه و یه‌کی نه‌گرتوه‌ته‌وه، تانیستا مودیر ناحیه‌یه‌کی پارتی له‌ ناوچه‌یه‌کی یه‌کیته‌دا نییه و به‌یچه‌هوانه‌شه‌وه. من تیناگه‌م ئه‌مانه‌ بۆ له‌خۆیان ناپرسن ئه‌گه‌ر ئه‌و دوو ئیداره‌یه یه‌کیگرتایه‌ته‌وه، میژوو بۆ کێی ده‌نوسی؟ بۆ به‌رێزان مام جه‌لال و کاک مه‌سه‌ودی ده‌نوسی؟ یان بۆ ئه‌ندامانی سه‌رکرده‌یه‌تی و مه‌که‌تب سیاسییه‌کانیان؟ به‌لام نازام بۆچی نایکه‌ن؟ ئه‌وه‌ نزیکه‌ی ۱۱ ساله‌ گه‌توگۆ له‌سه‌ر یه‌کخستنی ئه‌م دوو ئیداره‌یه هه‌یه، که له ۱۲-۲-۱۹۹۸ وه یه‌که‌م کۆبونه‌وه‌ی ناشتی ده‌ستییکرد له‌ شه‌قلاوه‌ نه‌یتوانیوه ئه‌م دوو ئیداره‌یه یه‌کبخات، ئه‌مه‌ گوناھی کیه‌؟ ئه‌مه‌ سیراعی عه‌ره‌ب ئیسرائیله‌؟ ئیتمه‌ ئه‌م په‌رسیا‌ره‌مان له‌به‌رچاوی خۆیان چه‌ندین جار کردوو، و تومانه‌ تا هه‌ردوو‌لا نه‌ینه‌ ناوچه‌ی یه‌کت و به‌یه‌کدا نه‌چین، ئه‌م یه‌کگرتنه‌وه‌یه ئه‌سل و ئه‌ساسی نییه، تا ئیستا دوو حکومه‌ت و دوو داراییه و دوو ئیداره‌یه و دوو هێزی چه‌کداره، ئه‌وه‌ش که ده‌لین یه‌کیگرتوو‌ته‌وه، خۆلکردنه‌ چاوی خه‌لکه‌، سه‌یر ئه‌وه‌یه له‌ملاشه‌وه به‌ئیمه‌ ئه‌لین ئه‌یان‌ه‌وی ئه‌ماره‌تی بابان دروست بکه‌ن.

لقین: تو ماوه‌یه‌کی زۆر له‌مه‌که‌ته‌بی سیاسی بویت و سه‌روکارت له‌گه‌ل ژماره‌ و داتا هه‌بووه، له‌ لیستی گۆرانی‌ش به‌هه‌مان شیوه. دوا‌ی بردنه‌وه‌ی سه‌لیمانی که چه‌قی لایه‌نگرانی یه‌کیته‌ بوو، به‌یپی زانیاریه‌یه‌کانی ئیوه ئیستا جینفوزی یه‌کیته‌ کویه‌؟

عومه‌ری سه‌ید عه‌لی: ئه‌وه له‌سه‌رکرده‌یه‌تی (ی.ن.ک) په‌رسه، بلین ئه‌وه داتا و ژماره‌کان، ژماره‌کانی خۆتان کوان؟ ئیوه په‌رسن کوا قاعیده‌ی یه‌کیته‌ و یه‌کیته‌ چی

ئەوان با ئەم پرسیارانە وەلام بدەنەو، قاعیدەى یەکیتی بۆچی ئاواى لێهات
 دەستەش شکستی هینا؟

لەین: رەنگە هەندیکیان بلین بەهۆى دروستبوونی لیستی گۆرانەو، کەبەشیک
 بوون لەیەکیتی و جێدەستیان لەیەکیتیدا هەبوو، ئاسایشە بتوانن لە کاتیکی ئاوا
 دەنگەکانی یەکیتی پەرت بەکن؟

عومەری سەید عەلى: گۆران و پینکەتە کەى بیروباوەرى جیاوازی هەبوو، کە وابوو،
 گۆران راستی کرد کە ئەمان ووت دابراون لەجەماوەر گۆریان نەئەگرت، دەرکەوت
 کى راستە، بۆ ئەوان دان بەو راستیەدا نائین کە وەك رۆژ ديارە؟

لەین: بەلام هەموو ئەو کەسانەى دەنگیان بەلیستی گۆران داو یەکیتی نەبوون؟
 عومەری سەید عەلى: من نالیم هەمووی یەکیتیە. پینکەتەى گۆران بەشیکى بالى
 ریفۆرمە کە زۆری لەخەتی گشتی، یەکیتی شۆرشگێران، کۆمەلە، ئالای شۆرش،
 سۆسیالیستە، کەبەشیکن لە جولانەوێ گۆران، لەدەرەوێ یەکیتی پاسبۆک و
 زەحمەتکێشانی تێدا، پێشمەرگەى دێرین و ریکخستنی پارتی تیا بە دانیشتوو،
 شیوعى و پیاوی ئاینی تیا، چەپ و دیموکراتیشی تیا، هەروەها بەشى هەرە زۆرى
 جەماوەرى بێلابەن و پان و بەرین، بە تابهتی گەنجان و ژنان. ئەمە جگە
 لەهەلبژاردەى رۆشنیران کە رۆلى زۆر گەرمیان هەبوو لە ئاراستەى خەلک
 بەنوسین و وتار و گفتوگۆى واقعی و بەپێز لەسەر رووبەرى سەرجم کەنالەکانی
 راگەیاندن.

لەین: کە وابوو، تاجەند لەگەڵ ئەو قسەیهى عیماذ ئەحمەد دايت دەلێت ((گۆران
 مەنجهلێکە و سەرى زۆرى تێدا))؟

عومەری سەید عەلى: ئەو دەیهوێت بۆ مەبەستی تر ئەو قسەیه بەکات، ئێمە
 بزوتنەوێهە کى جەماوەرین و توانیومانە خەلک لە دەوری بەرنامەى سیاسى خۆمان
 کۆبکەینەو، خالی بەهیزی بەرنامە کەمان لەو دا، کە هەموو لایەنەکانی
 لەخۆگرتوو، ئەو قسەیهش کە ئەو کاکەیه کردوو، کیشە نییە و خۆمان

بلنگه شهی ئه وه مان کردوو که بیروباوه‌ری جیاوا زمان تێدایه. ئەهی یه کیتی نیشتمانی
 ئه وه مان کردوو؟ سۆسیالیستی تێدا نییه؟! ئالای شۆرشێ تێدا نییه؟! شۆرشگیران و
 کۆمهلهی تێدا نییه؟! عهشایه‌ری تێدا نییه؟! ئەهی ئه وه چ مه‌نجه‌لیکه؟ سه‌رکردایه‌تی
 ئیستای یه‌ کیتی واقیع نابینیت و له‌ چاوی ئه وه راپۆرتانه‌وه که ئه‌مان بۆیان ده‌نوسن،
 بارو دۆخه‌ که ده‌خویننه‌وه و سیاسه‌ت نه‌خش ئه‌که‌ن. بۆیه توشی ئه وه شکسته هاتن.

لقین: عارف قوربانی که کادیریکی بالای راگه‌یاندنی یه‌ کیتییه، ده‌لیت: ئه‌وانه‌ی
 ده‌ورو خولی تاله‌بانان داوه، وایان کردوو که سه‌کرتیری گشتی به‌چاوی خۆی
 بارو دۆخه‌ که نه‌خوینیته‌وه و لی‌کدانه‌وه‌کانی بۆ دۆخی ناو‌خۆی یه‌ کیتی دروست
 نه‌بن، ئه‌گه‌رنا چاوی ئه وه له‌ هه‌مووان واقیعێتر بووه، تۆ چی ده‌لیت، یاخود کۆ
 به‌رپرسه له‌و دۆخه‌ی که ئیستا یه‌ کیتی تیکه‌وتوووه؟

عومه‌ری سه‌ید عه‌لی: هه‌مووان به‌رپرس له‌ به‌رپرز مام جه‌لاله‌وه تا خواره‌وه، چونکه
 ئه‌و شتانه‌مان پیتوون، له‌ کۆبونه‌وه‌ی کۆمیته‌ی سه‌رکردایه‌تی له‌ نازاری ۲۰۰۷
 جه‌سته‌ی یه‌ کیتیمان توتیوی کرد، له‌ به‌ر رۆشنای راپۆرتی مه‌کته‌بی چاودێری و
 پشکنین کاک دکتۆر فوئاد مه‌عسوم وتی ئه‌وه (۳۰) ساڵه‌ کۆبونه‌وه‌ی ئاوام
 نه‌کردوو، که به‌راشکانانه ده‌ستخراوه‌ته سه‌ر کێشه‌و برینه‌کان، به‌رپرز به‌رپرسی
 مه‌کته‌بی ریک‌خستنیش وتی راسته‌ کادری ئۆرگانه‌کان له‌ ئاستی به‌رپرسیاری تێدا نین و
 کاره‌کانیان بۆ نابریت به‌رپۆه، به‌لام چاره‌سه‌ری بۆ نادۆزنه‌وه، هه‌ر که‌سه‌یک
 به‌رپرسیاریتی زیاتری هه‌بیت، زیاتر به‌رپرسه، هه‌موو ئه‌وانه‌مان باس کرد و پیمان وتن
 رۆژێک دیت په‌نجه‌ی په‌شیمانی ده‌گه‌زن، ئه‌مه ئه‌و رۆژه‌یه.

لقین: زۆرێک له‌ به‌رپرسه‌ بالا‌کانی یه‌ کیتی ده‌لین، یه‌ کیتی له‌ مسالدا کۆنگره
 ده‌به‌ستیت، ئیوه وه‌کو بالی ریفۆرم به‌شداری کۆنگره‌ ده‌که‌ن؟
 عومه‌ری سه‌ید عه‌لی: بۆ ئه‌وه هیشتا زوو.

لقین: پێده‌چیت نه‌تانه‌وێت ده‌ستبه‌رداری یه‌ کیتی بن؟
 عومه‌ری سه‌ید عه‌لی: ئه‌وه له‌ کاتی تردا وه‌لام ده‌ده‌ینه‌وه، به‌لام چاره‌نوسی ته‌نها

ئەوان نىيە و بەدەست ھەموومانە، بە چ حەقىك ئەوان بانگەشەى يە كىتى
 ھەر كرايەتى دەكەن، ئەوان يە كىتياں گەياندە ئەو رۆژەى ئىستا، نەك بەلى
 ريفۆرم، ئىمە بەدوای ئىمتيازات و پلەويایەدا نەگەراوين، وەك خەلكى سەلىمانى
 دەلىت: ئىمە لەپال حەجە كەدا بووين، ھەرچىە كمان بوىستايە، بۆيان دە كردىن، بەلام
 دەستبەردارىشى بووين، بۆ زانيارىتان رەنگە تائىستا من و دوو كەسى تر بزائن، من
 كە وەك كارگىر، مەكتەبى سىياسىم بەجىھىشتوو، (۵) ملىون دۆلارمان پاشەكەوت
 كردوو، تائىستاش رەنگە ژمارەيەك لە مەكتەبى سىياسى نەزانن. ئىستا رەنگە تىي
 بروكىن ھەريەكە بەلى بەشە نەسرىەم ئەوى، ئەمەمان لە نەسرىەى مەكتەبى سىياسى
 گىراوئەتو، ئىمە بەو شىوئەيە كارمان بۆ يە كىتى كردوو.

بۆ لەمەدووا وەكو بەلى ريفۆرم دەتانهوت دەستان لەيە كىتيدا ھەبىت و بە
 ئاراستەيە كدا بىجولئىن؟

عومەرى سەيد عەلى: ئىمە تەمەنىكى زۆرمان لە خەباتدا بەسەر بردوو، ئىمە
 خەباتمان بۆ گەل و نىشتىمان كردوو، حىزب وەسەيلەيەك بوو بۆ گەيشتن بە
 ئامانجەكانى گەلەكەمان، بەلام ئەگەر كۆمەلىك كەس دەستى بەسەردا بگرن،
 لەبارودۆخىكى تايبەتدا بۆ پوانكردنى دەسەلات و بەرژووەندى تايبەت ، تۆ
 دەسەلات چىيە؟! بەلام ئەوا لەبەردەمى جەماوەر و ئەندامانى يە كىتى و
 واقىعەكەداين بزائىن بەكوئ ئەگەين.

لقىن: تۆ دەلىت حىزب ئامرازە بۆ گەيشتن بە ئامانج، ئىوہ كە لە يە كىتى ھاتونەتە
 دەرەو، بەپى قسەى بەرپرسانى يە كىتى لە پەپرەوى ناوخۆ لاتانداوہ و ماف و
 ئەركتان نىيە لەو حىزبەدا، ئەوہيان چۆن لىكدەدەيتەوہ؟

عومەرى سەيد عەلى: ئەوان لەپەپرەو لايانداوہ و ئامادەنەبوون كۆنگرە بگرن، بۆيە
 پەپرەو چەند شەرعىەتى بۆ ئەوان ھەيە ئەوئەندەش شەرعىەتى ھەيە بۆ ئىمە، ئەگەر
 بابەتيانە سەيرى مەسەلەكە بكەين، بە چ حەقىك ئەوان خاوەنى ئەو حىزبەن، ئەوان
 تائىستا دەسەلاتيان زەوتكردوو لەرووى سىياسى و ئىدارى و مالى و مالى و

ههناوهی، بهو دهسه لاته‌ی به‌دهسته‌یانه‌وه‌یه خه‌لکی بی دهرده‌که‌ن، نه‌وان هه‌وی ناوخۆ لایانداوه و شکست له‌دوای شکستیان به‌سه‌ر یه‌کیتیدا هه‌ناوه و یه‌گه‌ی جه‌ماوه‌رییان نه‌ماوه.

لغین: با‌راشکاوتر بم، ئیوه‌ده‌تانه‌ویت لیره‌ململانی له‌سه‌ر میژوو و چاره‌نوسی یه‌کیتی ده‌سته‌په‌که‌ن؟

عوهمه‌ری سه‌ید عه‌لی: ئیمه‌ئه‌م ململانییه، به‌زۆرانی بیروباوه‌ری سیاسی ده‌زانی بۆ نه‌وه‌ی به‌شپوه‌یه‌کی هه‌یم و سه‌رده‌میانه‌ ئه‌نجامی بده‌ین، له‌یه‌کیتیدا بیروباوه‌ری جیاواز هه‌بووه، یه‌که‌م گۆرانی ئیمه‌ به‌ر له‌ به‌ده‌سته‌په‌نیانی کورسیه‌کانی په‌رله‌مان ده‌ست پیده‌کات بۆ پالپه‌شتی لیستی گۆران و بوون به‌به‌شیک له‌ لیسته‌که، که‌ نه‌و هه‌شیاریه‌ سیاسییه‌ی لای کۆمه‌لانی خه‌لک له‌ کوردستان دروستکرد، ئه‌مه‌ گۆرانه، نه‌وه‌بوو خه‌لک له‌سه‌ر سندوقی ده‌نگدان به‌ ده‌سه‌لاتی وت: (نا) که‌ (ی.ن.ک) به‌شیکێ گرنگی ده‌سه‌لات بوو.

لغین: دوای ده‌رکه‌وتنی ئه‌نجامی کۆتای هه‌لبژاردنه‌کان، لیستی گۆران (٢٥) کورسی له‌ په‌رله‌مانی کوردستان گرت که‌ زۆرینه‌ی ده‌نگه‌کانی له‌ ناوچه‌کانی ژێر ده‌سه‌لاتی یه‌کیتیه‌وه‌ برد، به‌بروای تۆ یه‌کیتی ده‌توانیت وه‌کو جاران رکا‌به‌ری سه‌ره‌کی بیت و بتوانیت ململانی له‌گه‌ل پارتیدا بکات؟

عوهمه‌ری سه‌ید عه‌لی: نه‌و پرسیاره‌ له‌سه‌ر کردایه‌تی یه‌کیتی خۆی بکه، یه‌کیتی دیت خه‌لکی قوربه‌سه‌ر و فه‌رمانبه‌ر و کادره‌کانی خواره‌وه‌ دهرده‌کات، بۆ محاسه‌به‌ی سه‌رکرده‌کانی ناکات، که‌ چ جۆره‌ سیاسه‌تیکیان په‌په‌وه‌ کرد، که‌ گۆریان له‌و راپۆرت و ئاماره‌ دوور له‌راسته‌یانه‌ ئه‌گرت و سیاسه‌تیان له‌سه‌ر دانه‌رشت که‌ ده‌ره‌نجامه‌که‌ی نه‌و شکسته‌یان به‌سه‌ردا هه‌نا؟!

لغین: هه‌ندیک له‌چاودێرانی سیاسی پێناویه‌ گۆران له‌رووی قورسای و هه‌زه‌وه‌ یه‌کیتی ته‌په‌رانند و ده‌یه‌ویت له‌گه‌ل پارتیدا ململانی‌کان ده‌سته‌په‌کات، لیکدانه‌وه‌تان بۆ ئه‌م رایه‌ چه‌یه‌؟

سەید عەلی: ئیمە هاتووین لەسەر خو و بەھیمی لەری مەملەتی سیاسی یەکەین بۆ گۆڕینی سیستەمی حوکم بەشیوەیەکی ئاشتیانە و دەستاو دەستکردنی دەسەلات بەھۆی سندوقی دەنگدانەو، کە ئەمەش بەقازانجی کۆمەلگا و خەلکە بۆ گەشتن بە مافە رەواکانی خۆیان کە لە نازادی و دیموکراتی و دادپەروری کۆمەلایەتی و مافی مرۆف و وەکە یەکی لەبەردەم یاسادا و... خۆی دەبینیتەو، نەک بەو شەر و ھەرەشە.

لقین: ئیو ەک لیستی گۆران، سەنگ و قورسای خۆتان لەو ئاستەدا دەبین؟
 عومەری سەید عەلی: بەلی، نزیکە یو ملیۆن دەنگمان ھێناو، یەکھاتە لیستە کە و پشێوانی چین و توێژەکان بۆی، بە تاییەتی گەنج سەنگ و قورسای زۆری پێداو ، ئەگەر ئەو ساختە کاری و فیلانەیان نەکردایە، ئیستا لە ریزی پێشەو بووین، ئیو خۆتان بینتان لە ماوێ مانگیکی ھەلمەتی ھەلبژاردندا، لە سلیمانی و گەرمیان و کۆیە چ حەشرێک بوو لە ئیوان لیستە سیاسیەکاندا، لە ھەولێر و سلیمانی باسی چی ھەبوو لە چاو سلیمانیدا ، تا رۆژی ھەلبژاردن، ئە ی خیرە لە دەوک لە (۸۵٪) و لە ھەولێر نزیکە (۸۰٪) و لە سلیمانی (۷۴٪) دەنگە بدات، ئەمە بە چ مەنتیق؟! تەنانت لەرێژە ی زیادکردنی دانیشتواندا غەدر لە سلیمانی کراو و زیادە ی رێژە ی دانیشتوان لە دەوک و ھەولێر زیاترە تا سلیمانی. لەچەند سالی رابردوودا ئەمەش بەھۆی نەبوونی سەرژمیری گشتی کە دە سالە داوا ئە کریت.

لقین: بە پێی زانیاری و داتاکانی ئیو، رێژە ی کورسییە (تەزویر) ەکانی لیستی کوردستانی چەندە؟

عومەری سەید عەلی: تا سەعات سی، لە ھەولێر و دەوک (۴۰٪) ی خەلک دەنگی داو ئەو زانیاری ھەندی سەرچاوە ی کۆمسیۆنی بالا خۆیەتی، چون بەو چوار سەعاتە ی دوا ی گەشتە ئەوئەندە؟! ئیمە بە لانیکەمەو (۸) تا (۱۰) کورسی غەدرمان لیکراو.

لقین: ئیو کاتیکی لە لەناو یەکتیدا بوون دەتانت بەشێک لە کیشەکان ئەوئە

سازشی زۆری بۆ پارتهی کردوو و ئەمهتان بۆ هۆکاری بچوکیبونهوهی دهزانی، ئیستاش باس لهوهدهکریت که ئەجاره به کیتی پۆستی سهروکی حکومهت وهردهگریتهوه و دهستبهرداری نابیت، تۆ پیتوایه به کیتی بهو پۆسته ههژمونی سیاسی خۆی دروستبکاتهوه؟

عومهری سهید عهلی: بهلێ ئیمه ئهوهمان وتوو، ئیستاش به کیتی نهک پۆستی حکومهت، پهڕلهمان و حکومهت بهیهکهوه وهرگری، تا ئهوه ئهڤای شیوازی کارکردنی بیت، هیچ پیشکهوتنیک بهدهستناهینیت، دهبیت به کیتی سیستهمهکهی بگۆریت نهک دهموچاو کهسهکان. گهر وا نهکات ههژمونی سیاسی دروست ناکاتهوه و بۆی ناگهڕیتهوه، بهلام بهداخهوه به کیتی و پارتهی حکومهتیان کردوو به ملکی خویان نهک هی خهڵک، له وهزیریکهوه تا چایچییهکان لهبهینی خویان بهشکردوو، ئهمه سیستهمه دیموکراتی و عادلکهیه که باسی دهکهن.

لقین: ئیوه وهکو بالی ریفۆرم بهشیکتان دلّتان ههه لهلای گۆرانه و ههه لهلای به کیتیش، ئایا هیچ دانیشتنیک نهبووه بۆ ئاشتبوونهوهی گشتی لهناو به کیتیدا، ئهوه ئهگهره به دوور دهزانیت؟

عومهری سهید عهلی: تانیستا هیچ شتیک نهبووه له هیچ لایه کمانهوه، ئهوانه برادهری ئیمه و قسهمان پیکهوه ههیه و رهنگه لهبۆنه کۆمه لایهتییهکانیشدا به کتر ببینن و دانیشتمان ههیی، هههچهنده ئیمه لیان زویر و نیگه رانین بهرامبهر رهفتاریان، لهدهرکردن و لاڤردن و دوورخستنهوه و نانبرینی برادهره کاتمان.

جیاوازی نهوشیروان مستهفا له قازانجی یهکیتی نییه و دهبیته

ئیشیقاق"

عیماد نه حمهد کاندیدی یهکیتی بو جیگری سهروکی حکومت له دیداریکی تاییه تی
 ئشیندا جهخت له وه دهکاته وه که یهکیتی خهریکی چاکسازییه و لهم پرۆسه یه شدا
 سهرکه وتوو دهبیته.

گفتوگۆ هیمداد حمهد و گۆران دوکانی

لغین: ئیستا بریاره تو پۆستی جیگری سهروک وه زیران وه برگریته، ده توانیت
 به دیداریکراوی کارنامه ی خوت بو ئهم سی مانگه باسبکهیت؟

عیماد نه حمهد: له یه کگرتنه وه ی ههردوو ئیداره دا به ریز کاک نیچیرقان له په ره له مان
 به برنامه یه کی دهستنیشان کرد، له سه ره هه مان به برنامه ده رۆین، به لام خوتان ده زانن که
 نه وه هه مووی جیه جینه کراوه، نه وه ی ئیمه له م ماوه یه دا جهختی له سه ره ده که یه نه وه،
 زیاد کردنی شه فافیه ت و دادپهروه ری له ئیشکردندا، که مکردنه وه ی رۆتین، دانانی
 خه لکی شیوا له شوینی شیوا، شو ر کردنه وه ی یه کگرتنه وه ی ئیداره کان له سه ره وه بو
 خواره وه، له زاخوو بو خانه قین، یه کگرتنه وه ی نه وه سی وه زاره ته به زوو ترین کات
 که ئیستا یه کیان نه گرتوو ته وه، گرنگیدان به راو بو چوونی رۆژنامه نوسان و
 راگه یاندنه کان و دروست کردنی کان لیککی تاییه ت به و مه به سته، ههروه ها
 به شداری کردنی ریک خراوه کانی کۆمه لگای مه ده نی له بریاردا، خزمه ت کردنی کۆمه لانی
 خه لک به تاییه تی که سوکاری شه هیدان و نه فال و کیمیا باران و که منه ندانمان و
 زیندانه سیاسییه کان و پێشمه رگه دیرینه کان و کادره ماندوو ه کان.

لغین: پیتوایه له ماوه ی ئهم سی مانگه دا، بتوانیت ناره زایه تیه کانی خه لک
 که مبه که یه نه وه، به تاییه تی له سنوری پارێزگای سلیمانی، وه ک ده زانن ناره زایه تیه کی
 زۆر له حکومت و که می خزمه تگوزاری هیه؟

عیماد نه حمهد: تا پێمبکریته هه ولتی بو ده ده م، به هاو کاری برا وه زیره کان، پارێزگای

سلیمانی و شارهوانی سلیمانی و داموده زگاکانی دیکه‌ی سلیمانی، ئینشائه‌للا
 ده‌که‌ینه‌وه، هه‌ول ده‌ده‌ین خزمه‌تیکی باش بکه‌ین، بۆ ئه‌وه‌ی کۆمه‌لانی خه‌لک
 لیمان رازین.

لقین: ده‌زانین له‌م کاته‌دا جه‌نابتان بوون به‌ جیگری سه‌رۆک وه‌زیران که‌ به‌هۆی
 حاله‌تیکی نا‌کاو و گۆرانیکی کتوپری دۆخی ناو یه‌کتییه‌وه‌ بوو، ئیستا خۆش‌حالیت
 که‌ له‌و پۆسته‌دایت؟

عیما‌د ئه‌حمه‌د: به‌قورسی ده‌زانم، به‌لام زۆرجاری دیکه‌ ئه‌رکی قورسیان خستوه‌ته
 سه‌ر شانم و نه‌شمتوو‌ه‌ نا، له‌ناو یه‌کتیدا له‌ زۆر بو‌اردا ئیشمکردوو‌ه‌، له‌زۆر کاتی
 ناخۆش و خۆشدا ته‌کلیف‌کراوم و ره‌دی پۆستم نه‌کردوو‌ه‌ته‌وه‌، ئه‌گه‌ر پۆسته‌که‌
 به‌رزه‌ رازیووم، له‌هه‌مانکاتدا پۆستی نزمی‌شم قبول‌کردوو‌ه‌، ئه‌گه‌ر به‌رێوه‌به‌ری ناحیه
 بی‌ت بۆ خزمه‌ت‌کردنی خه‌لک و کۆمه‌لانی خه‌لک، ره‌دینا‌که‌مه‌وه‌.

لقین: ئه‌ندامیکی سه‌ر‌کر‌دا‌یه‌تی ده‌لیت ده‌بی‌ت دان به‌وه‌دا بنی‌ین که‌ عومه‌ر فه‌تاح به
 گوشاریکی زۆر لا‌برا، ئیستا که‌ تۆ چو‌ویته‌ جیگه‌ی ئه‌و، ئاسوده‌ی له‌و جیگه‌یه‌؟
 عیما‌د ئه‌حمه‌د: کاک عومه‌ر خۆی ئیستی‌قاله‌ی کردوو‌ه‌ ئی‌مه‌ هیچ گوشاری‌ک به‌دی
 نا‌که‌ین، ده‌توانن ئه‌و په‌رسیا‌ره‌ له‌ به‌رپێژ کاک عومه‌ر خۆی بکه‌ن.

لقین: له‌م کاته‌دا که‌ تۆ ئه‌و پۆسته‌ت وه‌ر‌گر‌توو‌ه‌، نا‌ره‌زایه‌تی سلیمانییه‌کان بۆ تۆ
 چاو‌ه‌روان‌کراوه‌، به‌تایه‌تی که‌ تۆ دوا پۆستی سیادیت له‌ سلیمانییه‌کان وه‌ر‌گر‌ته‌وه‌.

عیما‌د ئه‌حمه‌د: له‌ زۆر کاتدا له‌ سلیمانی ئیشم‌کردوو‌ه‌، (١٢) سا‌ن له‌مه‌وبه‌ر بووم
 به‌ به‌رپرسی مه‌لبه‌ندی سلیمانی، گه‌وره‌ترین مه‌لبه‌ندی یه‌کتیی بووه‌، دووجاریش
 لپه‌رسراویتی مه‌لبه‌ندی سلیمانیم کردوو‌ه‌، خه‌لکی سلیمانی نه‌یان‌توو‌ه‌ ئه‌مه‌ خه‌لکی
 سلیمانی نییه‌ بۆ به‌رپه‌رم بی‌ت. له‌وانه‌یه‌ هه‌ندیک خه‌لک ئه‌و بۆچو‌ونه‌ی هه‌بی‌ت،
 به‌لام نزیکه‌ی (٥٤) سا‌ن ته‌مه‌غه‌، (٢٧) سا‌لی دوا‌یی له‌ سلیمانی و ده‌ورو‌به‌ری
 ژیاوم و له‌شاره‌که‌ی خۆم دوور‌که‌وتوو‌مه‌ته‌وه‌، ئه‌مه‌ پین‌جه‌مین پۆستی ناو حکومه‌ته‌،
 له‌سه‌رده‌می‌کدا یه‌ک پۆستی سیادیمان هه‌بوو، پۆسته‌که‌ کاک کۆسه‌رت وه‌ری‌گر‌ت، که‌

سلیمانی نه بووه و (۴-۵) سالیس سه رو کایه تی نه نجومه نی وه زیرانی
 و که سیش نه یوتوه ناییت، خه لکی سلیمانی له وه بهر زتر و به ناگاتر و
 مه سولترن که رۆحیه تی ناوچه گه ریان له لا مه به ست بیت، ئەم شاره شاری
 هه لمه ت و قوربانی و پیشه وه ی خه باتی سیاسی بووه له زۆر سهرده مدا.

لقین: به لآم له سهرده می کابینه که ی کۆسه رت ره سولیشدا ناره زایی له و رووه وه
 هه بووه؟

عیما د نه چه د: ئەوه ده کریت، هه ندیک خه لک بیان ه ویت ئەو ناوچه گه ریه بکریت،
 حاله تیک که زیان له یه کیتی نه ته وه یی خو مان بدات، ئەو حاله ته به راست نازانم،
 به لآم ده بیت هاوسه نگی تیدا بیت، ئەوه نیه بلیم له ناو خه لکی سلیمانی من
 باشترین که سم ئەو پۆسته وه بهر بگرم، بگره زۆر که س له من شایسته تر بوون، به لآم
 له بارودۆخیکی وادا که ته کلیفه کراوم و ئەرکیکی قورس خراوه ته سه رشانم، خو م
 داوای ئەو پۆسته م نه کردوه و به ناماده یی هه موو ئەندامانی مه کته بی سیاسی
 دانراوم، به لآم داوام کردوه که هه ر که سیک ده یه ویت ئەم پۆسته م لیوه بهر بگرته وه،
 پیروزبایشی لیده که م و پشتیوانیشی لیده که م، مودیر ناحیه یی له گه لدا ده که م.

لقین: مه به ستم ناره زایی خه لکی سلیمانیه، بۆ نمونه چاودێرانی سیاسی پیناویه
 که کۆمپانیای وشه له به شیکیدا، یاخیوونی سلیمانیه له یه کیتی؟
 عیما د نه چه د: نه خیر زۆر خه لکی غهیره سلیمانی هه ن له وشه ن و هاوکاری
 ده که ن، وه کو بزاتم نامانجی کۆمپانیای وشه سلیمانی چیتی نیه.

لقین: به لآم نامانجی کۆمپانیای وشه وه ک سیمبولیکی سلیمانی ده رده که ویت؟
 عیما د نه چه د: راسته له ناو سلیمانی دایه، به لآم ئیشوکاری کاک نهوشیروان و
 کۆمپانیای وشه سه رتاسه ریه، کوردستانیه، ناوچه گه ر نیه.

لقین: له بهر نامه کانی ته له فزیوئیدا وتت ده بیت دان به وه دا بنیین یه کیتی کیشه ی
 هه یه، ده توانیت به دیاریه کراوی ئەو کیشانه باسکه یه ت؟

عیما د نه چه د: کیشه کان ئەوانه ن له ناو مه کته بی سیاسیدا روویاندا، نه گونجان

لههراو بۆچووندا ههیه، نه گونجان لهههلسوکهوتی رۆژانه دا ههیه، شته کاغان شاراو
 و ههمووی لای میدیاکانن و لهههموو دنیا بلا بووه تهوه ونههتیمان نییه.

لغین: بهرهم سالح له دیداریکی رۆژنامهی (شهرق ئهلههوسهت) دا دهلیت: ئەم
 گۆرانکاریانهی لهناو یه کیتیدا کراون، له بهرژه وهندی هه ندیک کهس دهدهن، بهلام
 له بهرژه وهندی خه لکدان و بهرژه وهندیی خه لکیش ئەوه دههیتیت له بهرژه وهندی
 هه ندیک کهس بدریت، تۆش رات له گه ل ئەو جیگره ی سکر تیری یه کیتیدایه؟
 عیما د ئهحه د: هه ر کهسیک تیگه شتی خۆی بۆ شته کان ههیه، هه موو گۆرانکارییه ک
 هه تا نه گه ر گۆرانکارییه کیش له گه ل نوپوونه وه شدا بیته، هه ندیک کهس زه ره رمه ند
 ده بن، جا ئەو زه ره رمه نده حه قه، یان حه قینکی له ناحه قی وه رگرتوه،
 لێده سه نریته وه، به لام له هه موو حاله تیکدا هه ر زه ره رمه نده، بۆ نموونه که ئیستا
 ده لێن خه لکی شیاو له شوینی شیاو، نه شیاوه کان زه ره رمه ند ده بن.

لغین: پیتوایه له م گۆرانانه دا کێ نه شیاو زه ره رمه نده؟

عیما د ئهحه د: ئەوه له پرۆسه که دا بۆ مان ده رده که ویت، ناتوانین ئیستا فیشه ک
 به تاریکیه وه بنیین، ئەو کاته ده توانین ئەوه بکه ین که هه لسه نگاندنیک هه بیته
 بۆ مانده رده خات کێ شیاو و کێ شیاو نییه.

لغین: له تیگه یشتی قسه کانی تۆدا ده رده که ویت یه کیتی بارودۆخینکی زۆر ئاسایی
 هه بیته، ئەمه له کاتی کدا یه زۆر بهی به پر سه کانی ناو یه کیتی زۆر به راشکاوانه باس
 له کیشه گه وه کانی یه کیتی ده که ن؟

عیما د ئهحه د: من نالیم وه زعی یه کیتی ئاساییه، ئەوانه ی ده ستیان
 له کار کیشه وه، پیمان باشه بگه رینه وه و ئیسمان له گه ل بکه ن، مام جه لال
 سکر تیره، جار هه بووه ئیستیقاله ی کردووه و قبول نه کراوه، براده ران رازی نه بوون.

لغین: که ی ئیستیقاله ی داوه؟

عیما د ئهحه د: زۆر جار ئەو کیشه نه هه بوون، له سالێ (۱۹۹۴) مام جه لال ده ستی
 له کار کیشه یه وه و سه فه ری ده ره وه ی کرد، له کاتی ته زامونی مه کته بی سیاسیی

عیباد ئەحمەد: پێشتر مام جەلال بەنوسین سەلاحیەتی خۆی داوێ بە هەردوو
 یەکە، لەمەکتەبی سیاسیش و تووویەتی ئەرك و ئیشوکاری ناو یەکیی دەسپێرم بە
 هەردوو جیگرەكە و مەکتەبی سیاسی، با من وەك موراقيب سەرپەرەشتی كارەكان
 بكەم.

لقین: ئەمە لەكاتێكدا هەمووتان باس لە چاكسازی دەكەن، پێتان وانییە مام جەلال
 بەم هەنگاوی بیانوی هەمووتانی برپوێ؟

عیباد ئەحمەد: بەلێ، مام جەلال بەشێكە لەیەکیی، ناتوانین لەدەرەوێ یەکیی
 دایینین، ئەو چوارەش كە موزەكەرەكەیان داوێ، دەلێن چاكسازی بەرپەرەشتی مام
 جەلال.

لقین: ئەو شیعارەشیان هەیه كە چاكسازی بەی ئەوێ كە هەموو ئەو ئەندامانی
 كە لەمالههون نەگەرینەوێ، چاكسازی ناكریت، تۆ پێتوایە لەیەكتر تیگەیشن نییە؟
 عیباد ئەحمەد: نەخیر، باش لەیەكتر تیگەین، وازهینانی ئەوان پەرەندی
 بەهەلوئستی خۆیانەوێ هەیه، ئەوان لە مەنزورێكەوێ بۆی دەچن، برادەرانی
 مەكتەبی سیاسی و بەرپێز مام جەلال هۆكارەكە و كاتەكەشی دەزانن، پێمانباشنەبوو
 ئەوان ئەو هەلوئستە وەربرگرن، پێمانباشوو ئەوان بەشێك بوونایە لە چارەسەر، نەك
 بەشێك بن لە كێشە.

لقین: پێتوایە ئاراستە یەکیی بەرەو كوی دەرۆات؟

عیباد ئەحمەد: ئەگەر هیمەتەكەین، بەرەو باشی نارۆات.

لقین: رینگری و بەرەستەكانی بەردەم ریفۆرمیكی عەمەلی چین، یاخود پێتوایە
 بەرەست نییە؟

عیباد ئەحمەد: چۆن بەرەست نییە؟ بەرەست بەرژەوێندییە تایبەتەكانن، رای
 جیاوازه، بالانسی ناو تەكەتولەكانی یەکیی، ئەمانە هەموو كۆسپن، چەند
 هەلبژاردغان لەناو یەکییدا كەردووێ بۆ دامودەزگاكان، بۆ ئەم هەلبژاردنە ئێخیر
 ئەمە یەكەوتەوێ؟ بۆ ئەوانی تر وایان لێنەهات؟

لڦين: نه گهر نهوشيروان مستهفا نه گهريتهوه، چي دهبيت؟

عيماد نهجهد: پيماخوشه بگهريتهوه، بهلام بهم هاوكيشهيهي نيسا، زهجهته بگهريتهوه، بهموستهحيلي نازانم كه بگهريتهوه، تهسهورم وايه كه تيگهيشتن لهنيوان مام جهلال و كاڅ نهوشيرواندا ههبيت و پيشمباشه ئهو تيگهشته هه ههبيت.

لڦين: نه گهر نه گهريتهوه چي دهبيت؟

عيماد نهجهد: كاڅ نهوشيروان زور لهوه گورهتره كه خهلك بير له ههنديك شت دهكاتوه، كاڅ نهوشيروان مستهفا مهسئوله و برياري مهسئولانه دهوات.

لڦين: ئاماده كاريتان بو ئهوه كردووه كه نه گهر ليستيڅ لهدهرهوهي بهكيئي دروست بييت، ههلويستان چي دهبيت؟

عيماد نهجهد: پيمانباش نيهه، ليستيڅ لهناو بهكيئي جيابيتهوه و دروستبييت، ليستيڅ خاريجي بيت ئاساييه، بهلام ليستيڅ لهبهكيئي جيابيتهوه، پيمانباش نيهه.

لڦين: ههلويستان چي دهبيت؟

عيماد نهجهد: پيمانباش نيهه و دهرهخامهكهي له قازانجي بهكيئي و خويني شههيدان و ئهه ميللهته چهوساويه نيهه، چونكه ئهوه دهبيته ئينشيقاق، بهقازانجي نازانين.

لڦين: بهويپيهي ئهندامي مهكتهبي سياست، بهچوونه دهرهوهي بالي ريفورم بارودوخى بهكيئي چي ليديت؟

عيماد نهجهد: دينهوه و لهلايهن مام جهلال و زور كهسي تريشهوه ههولي بو دهرت كه بينهوه، چونكه مام جهلال پيخوش نيهه كه كاڅ نهوشيروان لهدهرهوهي موعادهله كه بيت.

لڦين: نيسا ههوله كاني ئهه گهراوهيه گهيشتونتهه كوي؟

عيماد نهجهد: مام جهلال نامهيه كي لهرينگهي كاڅ دليري سهيد مهجيدهوه ئاراستهي كاڅ نهوشيروان كردووه، ئيمكانه بهمنزيكانه بهكترى بينين.

لڦين: بالي ريفورم و چوار ئهندام مهكتهب سياسييه كه و كوسرهه رهسوليش باس لهوه دهكهه كه ناشهفافي لهناو بهكتيدا ههيه؟

عیماد ئەحمەد: بەلێ وایه، بەلام بۆ دەلێن بالی ریفۆرم، باله کە ی تر ناریفۆرمه؟ ناو دەیت له گەل ناوەرۆ کدا بگونجیت.

لەقین: ریفۆرم وهك ئەوهی دهوتریت كه ناسراوه به بالی ریفۆرم.

عیماد ئەحمەد: نا بالی چی، كاك نهوشیروان تا ئیستا به خۆی نهوتوووه من بالم، برۆ له خۆشی بپرسه، بزانه به خۆی دهلی چی و خۆی ئەو وهلامەت دەداتەوه.

لەقین: گروپی نهوشیروان مستهفا فیکرهی جیاوازیان ههیه و له گەل چوار ئەندامه که دهلێن ناشه فافی له ناو یه کیتی ههیه؟ تۆش پیتوایه ههیه؟

عیماد ئەحمەد: منیش دهلیم ههیه، بهلێ منیش له گەل رهئی ئەواندام، دهییت ههولبدهین ئەو مهسهلهیه جیه جیه کین و لهخۆشمانهوه دهستپیکهین و ئەوهی وهرمانگرتوووه بۆ چالاکیه کانی چوار سال له مهوههر، تهسفیهی حساباتی خۆمان بکهین و بیخهینه بهردهم لایهنی په یوه ندیدار.

لەقین: سی مانگی تر ههلبژاردن ده کریت، پیتوایه یه کیتی پۆستی سهروک وهزیران له پارتی وهربگریتهوه؟

عیماد ئەحمەد: بینگومان حهقی خۆیهتی، پارتیش نکولی لینه کردوووه.

د. عومەر شیخ موس: خەلك حەقی خۆبەتی را پەڕین بکات، ئەگەر پارتی و یه کیتی نه گۆڕین لێره ش را پەڕین دەستپێدهکات.
گفتوگۆی ئیراهیم عەلی و هەلنگور سەمەد

د. عومەر شیخ موس لە دامەزرێنەرە سەرەکییەکانی یه کیتی نیشتمانی کوردستانه، هەرچەنده (٢٢) ساڵه وازی له کاری حیزبایهتی هێناوه، به لای زۆر نیکهرا نه له و بارودۆخه ی که ئیستا یه کیتی پێدا تێده پەڕیت، هەر بۆیه ئیستا هاتوو تهوه بو کوردستان و به نیازه میانگیری بکات له نیوان بالی تالهبانی و نهوشیرواندا.

کاتی که له بهرامبهری داده نیشیت، به و ته مەنه شهوه ههسته ده کیت له بهرامبهر که سیك دانیشتیویت که زۆر به دیکه تهوه قسه ده کات و حیساب بو یه که به یه که ی قسه کانی ده کات، سیاسه ته دار عومەر شیخ موس یه کیک له دامه زرێنه رانی یه کیتییه، نه و که سیکی قالبوی نیو سیاسه ته وه ک شاره زایه ک له رۆژه لاتی ناوه راست و چاودێرێکی بارودۆخی سیاسی کوردستان، له م دیمانه یه دا تیشک ده خاته سه ر زۆر شت، له وانه: بارودۆخی ناو خۆ ئیستای یه کیتی نیشتمانی و نه و نار ه زایه ی خه لکی کوردستان له بهرامبهر دوو حیزبه که هه یانه، نه مه ش به شی یه که می نه و دیمانه یه یه که (لقین) له دواین سه فه ری عومەر شیخ موس دا بو کوردستان، له گه ل سازیدا وه.

لقین: به رپرت وه ک یه کیک له دامه زرێنه رانی یه کیتی، پیتوایه دوای تپه ر بوونی (٣٣) سال به سه ر دامه زرانندی یه کیتیدا، نه م حیزبه پابه نده به و ئامانجانه وه که له پینا ویدا دروست بووه، یان پشتیکر دووه ته ئامانجه راسته قینه کانی خۆی؟

عومەر شیخ موس: ده توانم بلیم له و ئامانجانه ی که بو خۆ مانان دانابوو، ٨٠٪ ی به دیهاتون، له وانه یه ٢٠٪ یان به دهسته هاتییت، له ٨٠٪ ی له وه دا به دهسته هاتوو که رژیمی سه دام روخا و کوردستان بووه ته هه ریمیکی فیدرالی، میلله تی کورد مه ترسی راگواستن و نه نفالی له سه ر نه ماوه، ئیستا کوردستان یه کیکه له هه ریمه

هه‌به‌کانی رۆژه‌لاتی ناوه‌راست، له‌و ئاماژانه‌شی که‌یه‌کیتی نه‌یتوانیوه
 ده‌ستیانه‌یه‌یت، هه‌ندیک ئاماژی کۆمه‌لایه‌تیمان هه‌بوو، وه‌ک مه‌سه‌له‌ی گۆرینی
 کۆمه‌ل و مافه‌کانی ژنان و دابه‌شکردنی زه‌وی و چه‌ندانی دیکه، ئه‌مانه‌ دو‌اخراوه
 له‌به‌ر ئه‌و ره‌وشه‌ی که‌ له‌دوای (۱۹۹۱) وه‌ هاتوونه‌ته‌پیش، له‌دوای راپه‌رینه‌وه
 تاوه‌کو ئیستا، چه‌ندان رووداو‌ی ناخۆش روویانداوه، وه‌کو شه‌ری ناوخۆ، به‌لام
 ئیستا وا خه‌ریکه‌ حکومه‌تی یه‌کگرتوو دروستده‌بیست، به‌لام هه‌ندیک دیارده
 په‌یدا‌بوون له‌نیۆ به‌رپرسیانی یه‌کیتی نیشتمانی و حیزبه‌کانی تریش که‌ به‌دلم نین، ئه‌و
 لێپرسراوانه‌ خه‌ریکه‌ ده‌بن به‌نوخه‌یه‌که‌ وه‌ک به‌رپرسیانی زۆریک له‌ولاتیانی جیهانی
 سییه‌م، له‌کاتی خه‌باتی رزگاربخوازی شتی‌ک بوون، که‌چی که‌هاته‌ سه‌ر ده‌سه‌لات،
 بوونه‌ته‌ شتیکی دیکه، من به‌شه‌حالی خۆم، ئیستا زۆریک له‌دۆسته‌کانی خۆم
 نانا‌سمه‌وه، ئه‌وه‌ په‌یوه‌ندی به‌ده‌سه‌لاته‌وه‌ هه‌یه، نالیم هه‌موویان، به‌لام زۆریان
 وایان‌لیه‌هاتووه، ده‌بیست وریا بن.

لشین: ئیستا له‌هه‌موو کات زیاتر، یه‌کیتی به‌ده‌ست گرتی ناوخۆی خۆیه‌وه
 ده‌نالێبجت، به‌بروای تۆ، له‌سایه‌ی ئه‌م بارودۆخه‌دا یه‌کیتی به‌ره‌و کۆی ده‌چیت؟
 عومه‌ر شیخ موس: ئیمه‌ که‌یه‌کیتی نیشتمانیمان دامه‌زراند، بیرمان له‌ریک‌خراویکی
 یه‌کگرتوو کرد‌بووه‌وه، نه‌ک له‌سه‌ر بنه‌مای ته‌یاراتی ریک‌خراو بیست، به‌لکو قبولمان
 بوو که‌ فیکری جیاواز و بۆچوونی جیاواز له‌ناو یه‌کیتیدا هه‌بیست، به‌لام له‌ناو
 ریک‌خراویکی یه‌کگرتوودا، ئیمه‌ ئه‌وانه‌ی له‌ده‌ره‌وه‌ی ولات بووین، به‌وشیوه‌یه
 بیرمان لی کرد‌بووه‌وه، به‌لام به‌داخه‌وه ئه‌و براده‌رانه‌ی له‌ناو ولات بوون،
 به‌شیوه‌یه‌کی دیه‌ جموجولیان کرد و ئیمه‌ش ناچار‌بووین ئه‌وه‌ قبول‌که‌ین. ئه‌ویش بوو
 به‌ته‌یاراتی ریک‌خراو، کۆمه‌له‌ و بزوتنه‌وه‌ و خه‌تی گشتی بوون، ئه‌م حاله‌ته‌ به‌رده‌وام
 بوو تا ئه‌م سالانه‌ی دوایی، ته‌یاراتی ریک‌خراو نه‌ما و یه‌کیتی بوو به‌یه‌ک ریک‌خراو،
 به‌لام ئه‌و جیاوازییه‌ فیکریه‌ی که‌ هه‌بوو، ئیستا ره‌نگی ته‌که‌تولی به‌خۆیه‌وه‌ گرتووه،
 ئه‌وه‌ زه‌ره‌ریکی گه‌وره‌ی له‌یه‌کیتی داوه، له‌جیاتی ئه‌وه‌ی یه‌کیتی ریک‌خراویکی

گهواره بیټ، ئەو ته که تولاته خه ریکه کاریگه ری ده بیټ بۆ که مېوونه وهی
 لاوازشیه تی. هۆی به هیزیه که ی نه وه به که ریکه خراوینکی لیبراله و ریکه ده دات به
 بۆچوون و ده برپینی جیاواز، له کاتی خۆی ریکه به دروستبوونی ریکه خراوی
 جیاوازیش ده دا، به لām هه ر ئەو ته باراتانه خۆیان ده توانن ببن به هۆی لاوازبوونی
 یه کیتی، چونکه سه ره نجام ناکۆکی له نیوان ئەم ته یاراتانه دروستده بیټ، نه ک ملاماتی
 ریکه یه کیتی دیمو کراتیانه، به داخه وه خه ریکه وای به سه ره بیټ، به لām نیستا بیران له وه
 کردووه ته وه که ئەوه زه ره ر له یه کیتی ده دات و بیران له ئالیه تیک کردووه ته وه بۆ
 کۆنگره ی داها توو، که به لایه نی زۆریه وه له به هاری ئاینده دا ده بیټ.

لغین: ئەگه ر مه سه له ی نازادی یه کیک بیټ له نامانجه کانی یه کیتی، نیستا ده بینن
 له سه ر بۆچوون و رای جیاواز خه لک له یه کیتی ده رده کریت، ئەوه له کۆنی
 یه کیتیدا جینگه ی ده بیته وه؟

عومه ر شیخ موس: من له گه ل ئەو بۆچوونه نیم که له سه ر رای جیاواز خه لک له
 یه کیتی ده برکریټ، بۆیه ش من له وه ختی خۆی له سالی (۱۹۸۶) نیستیقاله م داوه،
 چونکه من بۆچوونیکه دیکه م هه یه، من بېمباشه یه کیتی وه کو حیزبیکه
 سۆسیالیستی فه ره نسا بیټ، که ریکه به ته یاراتی جیاواز ده دات له ناو حیزبه که دا،
 یه کیتی نیشتمانی نیستا برپاری داوه که قبۆلی موعاره زه ی ریکه خراو ناکات له نیو
 حیزبدا، ئەوانه ی که خۆیان ناوده نین حیزب، یه کیتی ده لیت ئیمه ریکه ده ده ن
 به بروراو بۆچوونی جیاواز، به لām له چوارچۆیه ی حیزبدا.

لغین: بېتوایه ئەو ریکه نه دانه، ترسی له ده ستدانی کورسیه کانیانه له لایه ن
 سه ر کردایه تی یه کیتیه وه؟

عومه ر شیخ موس: دوور نییه، من له وه دنیایم، چونکه من ماوه یه کی زۆر نییه که
 ها توومه ته وه، به لām نیستا وا پنده چیت که مه ترسی ئینشیقاقیک له ناو یه کیتیدا
 هه بیټ.

لەقین: پێتوانییه دوورکه و تنه وهی نهوشیروان مستهفا ئەم رهوشه ی ئیستای یه کیتی
 دروستکردوه؟

عومەر شیخ موس: ئەو مەملەتییە ی که ههیه، مەملەتیی فیکری جیاوازه، ئەوه هیشتا
 ساغنه بووه تهوه که به کام لادا دهروات، کاک نهوشیروان خوشی بریاره که ی نه داوه
 که ئایا له ناو یه کیتیدا ده مینیت یان له ده ره وه ی یه کیتی ده بیت، ده بیت له نیوان
 خۆیان گفتوگۆ بکه ن که به ره و کام لا ده رۆن، من ئەوه ی که ده بیینم سی چوار
 بۆ چوونی جیاواز له ناو یه کیتیدا ههیه، به لām ئەوانه ی که به زه قی بیرواری خۆیان
 ده رده برن، کاک نهوشیروان و ئەو براده رانه ن که له گه لیدان.

لەقین: چاودێرانی سیاسی پێتوانییه که سه ره له دانی ئەو بالا نه له ناو یه کیتی و
 سه رقالبوونی یه کیتی به ناو خۆی خۆیه وه، ده بیته هۆی ئەوه ی که پارتنی به هیز بیت و
 ته رازووی هیز له کوردستان لاسهنگ بیت، به بۆ چوونی ئیوه، ئەو مەملەتییە ی ئەم
 دواییه ناو یه کیتی ته رازووی هیز له کوردستان تیکه ده دات؟

عومەر شیخ موس: بێگومان هه رکه سیك له ئەلف و بای سیاسه ت تییگات،
 ده زانی ت که ئەو رهوشه ی ئیستای یه کیتی زه ره ره له یه کیتی نیشتمانی ده دات. من
 به شه به حالی خۆم، زۆر به زه ره ری ده زانم که تا که حیزبیک له کوردستاندا زال بیت
 به سه ره رهوشی سیاسی له هه موو کوردستان، من زال بوونی هه ر دوو حیزبه که شه
 به خراب ده زانم بۆ ئاینده ی سیاسی له کوردستان، من پێمخۆشه به دیلی سییه م و
 چواره میش هه بیت، پێمباشه حیزبیک سییه می به هیز و حیزبیک چواره می به هیز
 هه بووایه، بۆ ئەوه ی ئەو دوو جه مسه رییه ی که له کوردستان ههیه، نه مینیت. ئیمه
 له سیسته می جیهانی سیاسی ده زانین که له کاتی سو فیه ت و ئەمریکا مەملەتیکه چه ند
 سه خت و داخرا و بوو. من ئەو دوو جه مسه رییه م پێ خرابه بۆ پرۆسه ی دیموکراسی
 کوردستان، به لām نه ک بیت به نا کۆکی و شه ری ناوخۆ.

لەقین: پێتوانییه که یه کیتی و پارتنی خۆیان رینگن له دروستبوونی هیزی سییه م و
 چواره م له کوردستاندا؟

دوور نیهه ئهوان پینانخووش بیت، بهلام ئه گه رلا خه لک خوئی
 و ریگه خووشبکات و ریکخستن دروستبکات، ئهوان ناتوان ریگری
 بکهن، بهلام بیگومان کهس بهناسانی دهسه لآت به جیناهیلیت، ئه مه له هه موو دونیادا
 وایه، دوورنیهه پارتی و یه کیتی دروستبوونی هیزکی له و جزه ریهان پیناخووش بیت،
 دوور نیهه ریگهشی لیگیرن.

لشین: تو له سه ره تا ئا مازه ت به وه کرد که براده رانی سه رده می شوړش ئیستا
 نانا سیه وه، زور جار دهوتریت ئه وانه ی له سه رده می شوړش له پیناو ئازادیدا خه باتیان
 کرد، هه مان ئه و که سانه ن که ئیستا بوونه ته مه ترسی به سه ر ئازادیه وه، ئیستا له
 کوردستانیش هه مان شت ده بیری ت، ئیوه تینینتان له سه ر ئه مه چییه؟

عومەر شیخ موس: وه کو با سمر کرد له زور شوینی دنیا هیزه رزگار بخوازه کان که
 دهسه لآت ده گرنه ده ست، جزه ر گۆرانیکیان به سه ردیت که له گه ل سروشتی
 پیشوویان ناگوئجیت، پیموایه ئه مه سروشتی دهسه لآت، هه ندیک له و براده رانه چ
 له ناو پارتی و چ له ناو یه کیتی، به داخه وه دیاره دهسه لآت گیزی کردوون.

لشین: پینوایه یه کیتی پیوستی به گۆرانه له سیسته م یان پیوسته سه ر کردایه تی یه کیتی
 بگۆریت و کۆمه لیک که سی دیکه بیته پیشه وه؟

عومەر شیخ موس: به بۆچوونی من، پیوسته هه ردوو گۆرانکاریه که بکری ت،
 یه کیتی پیوستی به گۆرانکاری له ریکخسته کانی هه یه، پیوستی به به رنامه و
 پهیره ویکتی ناوخوی تازه هه یه، پیوستی به گۆرانکاریه کی گه و ره هه یه
 له سه ر کردایه تی و له ریکخسته کانیدا، نه ک ته نیا یه کیتی به لکو پارتی و ته وای
 هیزه کانی دیکه ش پیوستیان به و گۆرانکاریانه هه یه، ئه گه ر خو یان نه گۆرن وه کو
 حیزبه کانی ئه و روپای رۆژه لآت و سو فیه تیان به سه ردیت و له شوینی خو یان ده مرن،
 ئه گه ر سه یری سه ر کردایه تی حیزبه کان بکه ین، زور به یان له جیلی یه که می ئه و
 حیزبه ن، جیلی دووهم و جیلی سییه م زور به که می هاتوونه ته سه ر کردایه تی، ئه و
 حیزبه نه توشی جوړیک له چه قبه ستن بوون، ئه و پیره وی ناوخوییه ی یه کیتی له سالی

١٩٧٤) نوسراوه، له سالى (١٩٧٥) هه تاوه كو ئىستا دنيايهك گۆران روويداوه، گهر لهيه كىتييهوه سهير بکهين، يه كىتى له حيزىكى بچو كى رزگار بخوازى بووه ته يه كىك له حيزه گهوره كان، دهسه لاتی له عىراق و كوردستاندا ههيه، ئىويسته پيره ويكى تازه و ئامانجى تازه بو خوى دابىت، دونيا به شيويهك گۆراوه، ئه گهر خوى تازه نه كاتهوه، ئليندهى باش نابىت.

لقين: ئه گهر سهيرى يه كىتى و پارتى و تهواوى حيزه كوردىيه كان بکهين، دهبينن زۆر له نوپوونهوه و كۆنگره ترسيان ههيه، له تهواوى ميژووى يه كىتيدا ته نيا دوو كۆنگره ي بهستووه، هۆكارى ئه و ترسه له كۆنگره چيه؟

عومهر شىخ موس: من به پلهى يه كه م بهرپرسيارىتى ئه مه دهخمه ئه ستزى سه ركردايه تى ئه و دوو حيزه، نهك له بهرئه وهى كه ده ترسن، بهلكو ئه وان رازين به وه روشه ي كه ههيه، بوخويان باشه ئه گهر حيزه كانيان نوپببنه وه، چونكه گروتىنىكى تازه ده دريته وه به حيزه كان به هوى نوپوونه وه يان. ئه مه بوچوونىكى ناراسته كه وا ده بينن ئه گهر ئه م روشه وه ها بمىيته وه، به قازانجى ئه وان، من ئه مه به چىچه وان ه وه ده بينم.

لقين: له كاتىكدا كه گۆران له بهرژه وه ندى روشه كه و حيزه كه بيت، ده بينن كه ههر ره وتىك له ناو ئه و حيزانه دروست ببىت بو چاكسازى و گۆران، هه ولى بچو ككر دنه وه و له ناو بردنى ده درىت، ئه مه هۆكارىك نيه بو مانه وه له ده سه لات تا مردنى كه سه كان؟

عومهر شىخ موس: ئه وه سه ره تاي مملانىكه يه، مه رج نيه هه تا هه تا و ابىت، دوور نيه ريگا چاره يه كى دىكه بدۆزنه وه، ئه وه ديار ده يه كه په يوه ندى به سه ره لدانى مملانىكه انه وه ههيه، به لام له ناوه وه ده بىت چاره سه رىكى بو بدۆزرىته وه.

لقين: خويندنه وه ت بو ئايندهى يه كىتى چيه؟ ئايا وه كو ئىستا به و حاله ته به رده وام ده بىت، يا خود ليكترازانى باله كان روودهدات و ده بنه چهند هيزىكى جودا، يان ده بىته هيزىكى تو كمه ي بى ته كه تول؟

عومەر شیخ موس: ناتوانم هیچ پیشینییهك بکهم، بهلام من له گه‌ل سه‌ر کرده‌کانی ده‌ستیمانی قسه‌مکردوو، ده‌زانم که کۆنگره‌یان له‌پیشه و بریاریانداوه بۆ هه‌ندیک هه‌نگاوی ریفۆرم و نوێکردنه‌وه، بریاریشیان داوه له کۆنگره‌ی ئاینده‌دا، به‌رنامه‌یه‌کی تازه‌ دابنن.

لقین: بهلام زۆرجار به‌رپرسیانی یه‌کیته‌ی گله‌یی ئه‌وه ده‌که‌نکه‌ برپاره یه‌کلایکه‌ره‌وه‌کانی یه‌کیته‌ی (به کۆنگره‌شه‌وه)، ته‌نیا تاله‌بانی برپاری لیده‌دات، پیتوانییه یه‌کیته‌ی حیزبکی بنه‌ماله‌یه‌ی؟

عومەر شیخ موس: من ناتوانم بلینم یه‌کیته‌ی ده‌بیچته حیزبکی بنه‌ماله‌یه‌ی، چونکه هه‌شتا نه‌گه‌یشتووته ئه‌و راده‌یه، پارتیش خه‌ریکه ده‌بیته پارتیکی دامه‌زراوه‌یه، نه‌ک ته‌نیا بنه‌ماله‌یه‌ی بیت، بۆیه من ئه‌و بۆچوو نه‌ به‌راسته نازانم، جارێن ره‌نگه ئه‌و بۆچوو نه‌ راست بووبیت، بهلام که ده‌بینن کوردستان به‌ره‌و ده‌وله‌تیکه‌ی موئه‌سه‌ساتی ده‌چیت، ئه‌و دوو حیزبه‌ ناچار ده‌کات که بگۆرین.

لقین: ئه‌مه ره‌نگه بلین تارا ده‌یه‌ک راسته، بهلام ده‌بینن پارتی و یه‌کیته‌ی ئه‌وه‌نده‌ی له‌پینا و به‌دیته‌نانی ئاماژه حیزبیه‌کانیان هه‌وله‌ده‌ن، ئه‌وه‌نده بۆ به‌دیته‌نانی ئاماژه نه‌ته‌وه‌یه‌کان هه‌وله‌ناده‌ن.

عومەر شیخ موس: ئه‌وه کاریکه‌ی خراپه، من له‌وه‌دا له‌گه‌لتدام، کاتی ئه‌وه هاتوو که یه‌کیته‌ی و پارتی ته‌نیا بیر له‌ به‌رژه‌وه‌ندی حیزبی خۆیان نه‌که‌نه‌وه، ده‌بیته‌ی بیر له‌به‌رژه‌وه‌ندی نه‌ته‌وه‌یه‌ی بکه‌نه‌وه، هه‌ر حیزبیکه‌ی مافی خۆیه‌تی که هه‌ولتی ئه‌وه‌ بدات، نفوژی خۆی زیاتر بکات، بهلام که تۆ ده‌وله‌تیکه‌ی دامه‌زرا‌ند و حکومه‌تیکه‌ی هه‌بیته‌ی و ده‌سه‌لاتت به‌سه‌ر گه‌له‌کدا هه‌بیته‌ی، ده‌بیته‌ی بیر له‌وه‌ گه‌له‌ بکه‌یته‌وه، زۆرجار ده‌بیچت واز له‌به‌رژه‌وه‌ندی حیزبی به‌یتریت له‌پینا و به‌رژه‌وه‌ندی میلله‌تدا، بۆیه به‌و ره‌فتاره‌ زه‌ره‌ر له‌خۆیان ده‌ده‌ن، نابیته‌ی بیریان و سنورداریته‌ی، ته‌نیا بیر له‌به‌رژه‌وه‌ندی حیزبی بکه‌نه‌وه، ئه‌وه ده‌بیته‌ی هۆی نارازیبوونی خه‌لک له‌ده‌ستیان، له‌وه‌شدا چه‌ند شتی که هه‌یه ره‌نگه ئه‌وه به‌یته‌هۆی نارازیبوون و ته‌قینه‌وه به‌روویاندا، یه‌کیته‌ی

هه کاره کان مهسه له ی گهنده لیه، ههروهه ها شتیکی دیکهش دهسه لاتی حیزبیه، ههک ههتا ههتا یه نهوه قبولناکات، ده بیته خویان بگۆرن و بۆچوونه کانی خویان بگۆرن، نه گه رنا لیره ش راپه رین ده ستیپنده کات.

لقین: پیتوانیه بنه ماکانی ئو راپه رینه به ده رکه وتوو ه له کوردستاندا، بۆ نمونه: باسی دوو خالته کرد که گه یشتونه ته لوتکه، گهنده لی و دهسه لاتی ره های حیزب؟ عومه ر شیخ موس: من نازانم نهو شتانه گه یشتوونه ته له وتکه یان نا، به لام ههک زۆر باسی ده کهن، پیموایه نهوه زیاده بونی نارازی بونه، بۆیه خویندکار و ههک بۆ ئاو و کاره با خویشاندا ده کهن، چه ندین خویشاندا روویداوه، من ده لیم ده بیته زوو به خو بکه ون ریفۆرم و چاکسازی بکه ن، من نهوه شته م به به رپرسانیش وتوو ه، به کاک هوشیار و کاک به ره هم و به مام جه لالم وتوو ه. مه سه له ی راپه رین حه قی ههک ه، که شتیکی بوو داوای گۆرین بکات و داوای مافی خو ی بکات، هه قی خۆیه تی، به لام شتیکی دیکه که زۆر لیته ده ترسم، نه ویش نه وه یه که هیزی ئیسلامی سیاسی له ده ره نجامی نهو ره وشه به هیزی بن، وه کو فه له ستین و تورکیا، وه کو زۆر یهک له ولاتانی ئاسیا و رۆژه لاتی ناوه راست که ده سه لات بگر نه ده ست.

دەهکەن یان تەنازول گفتوگۆی ئیبراهیم عەلی و هەلگورد سەمەد

د. عومەر شیخموس لە دامەزرێنەرە سەرەکییەکانی یەکییتی نیشتمانی کوردستانە، هەرچەندە (٢٢) ساڵە وازی لە کاری حیزبایەتی هێناوە، بەلام زۆر نیکه‌رانه‌ له‌و بارودۆخ‌ه‌ی که ئیستا یه‌کییتی پیا‌دا تێه‌رده‌بێت، هه‌ربۆیه ئیستا هاتوو‌ه‌ته‌وه بو‌و کوردستان و به‌نیازه میانگیری بکات له‌نیوان بالی تال‌ه‌بانی و نه‌وشیرواندا.

به‌شی دووهم و کۆتایی

ل‌قین: ئەوه نزیکه‌ی چه‌فده سا‌له که کورد له کوردستان حوکمی خۆی ده‌کات، به‌لام ده‌بینین رۆژبه‌رۆژ کیشه‌کان زیاتر ده‌بن، به‌تایبه‌ت ئەو نادادیه‌ی که هه‌دییه و مه‌سه‌له‌ی گه‌نده‌لی و نازادی راده‌برین و ده‌یان شتی دیکه، که ئەزموونی هه‌ریمی

کوردستان ده‌خه‌نه ژێر پرسیاره‌وه، بیرو‌رای ئیوه له‌وباره‌یه‌وه چه‌یه؟

عومەر شیخ موس: مرو‌ف که حوکم له‌سه‌ر هه‌ر شتی‌ک بدات، ده‌بیت به‌ویژدانه‌وه حوکمی له‌سه‌ر بدات، میژووی حوکم‌رانی کورد له سا‌لی (١٩٩٢) هه‌و ده‌ستپه‌ده‌کات، له‌و کاته‌ی که هه‌ل‌بژاردنی په‌رله‌مانی کوردستان نه‌نجامدرا و حکومه‌تی هه‌ریم دامه‌زرا، ئەو کات کوردستان وێران بوو، حکومه‌تی هه‌ریم ئەو کات له‌ژێر ئاب‌ل‌وقه‌ی دوو لایه‌ندا بوو، نه‌ته‌وه یه‌ک‌گرتوو‌ه‌کان و حکومه‌تی عێراقی، ئەو حکومه‌ته‌ یه‌ک‌گرتوو‌ه‌ی هه‌ریم ته‌نیا دوو سا‌ن به‌وشیوه‌یه‌ مایه‌وه، دو‌اتر شه‌ری ناوخۆ هه‌ل‌گیرسا و بوو به‌دوو حکومه‌ت و نا‌کو‌کیه‌کی توند له‌نیوان هه‌ردو‌ولادا هه‌بوو، ولاتانی دراوسی له‌یه‌که‌م رۆژه‌وه شه‌ری ئەم کیانه‌یان کردوو، دو‌وه‌مجار که حکومه‌تی یه‌ک‌گرتوو دروستکرایه‌وه له سا‌لی (٢٠٠٦) بوو، که‌واته ئەو حکومه‌ته‌ ته‌مه‌نی ته‌نیا دوو سا‌له، به‌لام به‌گشتی ئە‌گه‌ر ته‌ماشابکه‌ین له سا‌لی (١٩٩٢) هه‌و تاوه‌کو ئیستا، به‌که‌می ئیمکانیاتی‌شه‌وه، ده‌سکه‌وته‌کانی حکومه‌تی هه‌ریم به‌ه‌راورد

هه‌روه‌ها گه‌مارۆدانی حکومه‌تی هه‌رێم وڵاتی دۆنیا ده‌سکه‌وتی گه‌وره‌ن. هه‌روه‌ها گه‌مارۆدانی حکومه‌تی هه‌رێم وڵاتی دراوسێه‌، یه‌کیکی تره‌ له‌فاکته‌ره‌کانی پێشنه‌که‌وتنی حکومه‌تی هه‌رێمی کوردستان، به‌لام سه‌ره‌رای ئه‌وانه‌ش، له‌ناوخۆ که‌موکۆری هه‌یه‌، هه‌ردوو حیزبه‌که‌ خه‌لکی لیۆه‌شاوه‌یان له‌شوینی به‌رپرسیاریتی دانه‌ناوه‌، خه‌لکی حیزبیان دانه‌، که‌ له‌وانه‌یه‌ شه‌ره‌زای له‌و شویته‌ نه‌بیته‌ که‌ لێی دانه‌، ئه‌وه‌ زیانیکی زۆر گه‌وره‌ی له‌ کوردستان داوه‌، ده‌کرا زۆر له‌وه‌ زیاتر بکرایه‌ که‌ ئێستا هه‌یه‌، ئه‌گه‌ر خه‌لکی لیۆه‌شاوه‌ له‌به‌رپرسیاریتی دانه‌رایه‌، ئه‌وا ده‌سکه‌وتمان زۆر زیاتر ده‌بوو و پێشکه‌وتوو تر ده‌بووین.

لقین: زۆرجار باسی دروستبوونی ئۆپۆزیسیۆن ده‌کریت، پێتوایه‌ له‌ کوردستان بۆچی تاوه‌کو ئێستا ئۆپۆزیسیۆن دروستنه‌بووه‌؟ ئایا زه‌مینه‌که‌ له‌بارنیه‌، یاخود پارته‌ی و یه‌کیته‌ی رینگه‌ر له‌ دروستبوونی ئۆپۆزیسیۆن، چونکه‌ له‌ کورسیه‌کانی خۆیان ده‌ترسن؟
 عومه‌ر شیخ موس: ناتوانم به‌ته‌واوی بڵێم که‌ هۆکاره‌کانی دروستنه‌بوونی ئۆپۆزیسیۆن له‌ کوردستان، ئایا رینگه‌ری یه‌کیته‌ی و پارته‌یه‌ یان نا، به‌راستی من پێمخۆشه‌ که‌ پارته‌ی سییه‌م و چواره‌م هه‌بیته‌ له‌ کوردستان، من سالی (١٩٩٣) که‌ سه‌ردانی کوردستانم کرد له‌گه‌ڵ ژماره‌یک رۆشنبیری ئیره‌ دانیشتم و زۆر هه‌م دان که‌ پارته‌ی سییه‌م دروست بکه‌ن، به‌لام به‌داخه‌وه‌ پێیان نه‌کرا، هۆی دروستنه‌بوونی پارته‌ی سییه‌م له‌ کوردستان، به‌بۆچوونی من دوو سێ هۆکاری هه‌یه‌، یه‌کیکیان له‌وانه‌یه‌ ئه‌م دوو حیزبه‌ پێیان ناخۆش بیته‌ که‌ پارته‌ی سییه‌م دروست بیته‌ و له‌ کورسیه‌کانی خۆیان ده‌ترسن، دووه‌م: حیزبه‌یک دروست بیته‌ که‌ بتوانیت مملانی له‌گه‌ڵ پارته‌ی و یه‌کیته‌ی بکات، ده‌بیته‌ ئیمکاناتیکی زۆری هه‌بیته‌ یان هێزێکی جه‌ماوه‌ری زۆری هه‌بیته‌.

سییه‌م: ئه‌گه‌ر دیموکراسیه‌ته‌ هه‌بیته‌، ده‌بیته‌ ئه‌و هێزه‌ دروست بیته‌، له‌ ده‌ره‌وه‌ له‌سه‌ر ئه‌م بابه‌تانه‌ فشار ده‌خه‌ریته‌ سه‌ر سیسته‌می سیاسیی کوردستان و ره‌خنه‌ی لێده‌گیریت، بۆه‌ونه‌: ئه‌و راپۆرتانه‌ی سالانه‌ وه‌زاره‌تی ده‌ره‌وه‌ی ئه‌مریکا بڵاویانده‌کاته‌وه‌ و باس له‌و مه‌سه‌لانه‌ ده‌کات، هه‌روه‌ها به‌رپرسیانی یه‌کیته‌ی ئه‌وروپا

دهوامی چاودیری رهوشی کوردستان ده‌که‌ن، هه‌روه‌ها مه‌سه‌له‌ی
 کاریه‌کانی مافه‌کانی مرو‌ف که سالانه نه‌منستی و هیومان رایتس وۆچ باسی
 لیوه ده‌که‌ن، بۆیه پیوسته رایگشتی جیهانی بۆ خۆمان رابکیشین، رایگشتی که‌ئیستا
 له‌گه‌ل ئیمه‌یه، به‌هۆی ئه‌و عه‌لمانیه‌ته‌ی که هه‌یه. پیوسته ریژ له‌مافه‌کانی مرو‌ف و
 بیرواده‌برین و روژنامه‌گه‌ری و راگه‌یاندن بگه‌رین، ئه‌گه‌ر هاتوو ری له‌مانه نه‌گیرا،
 ئه‌وا کاریگه‌ری له‌سه‌ر ناوبانگی کوردستان ده‌بی‌ت.

لقین: پیتوایه له‌کوردستان زه‌مینه‌سازی بۆ دروستبوونی ئۆپۆزیسیۆن هه‌یه؟
 عومه‌ر شیخ موس: به‌لێ ره‌وشی مه‌وزوعی له‌باره، ئه‌وه سروشتی هه‌ر حکومه‌تیکه
 له‌دو‌نیادا که خه‌لکی لێی نارازییه، ئه‌گه‌ر هه‌ر حکومه‌تیک داخوازییه‌کانی خه‌لک
 جیه‌جیه‌کات، ئه‌وا خه‌لک لێی نارازییه. له‌هه‌لبژاردنی ئاینده‌دا به‌دیارده‌که‌و‌یت که
 ئایا خه‌لک ده‌نگ به‌مانه ده‌دات یان نا، به‌بۆچوونی من ئیستا له‌کوردستان
 زه‌مینه‌یه‌کی زۆر خۆش هه‌یه بۆ دروستبوونی ئۆپۆزیسیۆن. ئه‌و حیزبانه‌ی که‌ئیستا
 له‌سه‌ر ساحه‌که‌ن، هه‌چکامیان ناتوانن ئه‌و رۆله‌ بیه‌نن و بن به‌ ئۆپۆزیسیۆن،
 زه‌حه‌تکیشان و حیزبی شیوعی و سۆسیالیست و ئیسلامیه‌کان، هه‌ریه‌کیکیان
 هه‌ولده‌دات یان یه‌کی‌تی یان پارتی رازی بکات بۆ ئه‌وه‌ی که به‌شداریی‌ت له
 ده‌سه‌ک‌وته‌کان، من به‌ئۆپۆزیسیۆنی راسته‌قینه‌یان نازانم، به‌لام دوور نییه له‌ئیستاوه
 تاوه‌کو هه‌لبژاردنی ئاینده ئۆپۆزیسیۆن دروست بی‌ت.

لقین: سه‌باره‌ت به‌ په‌یوه‌ندی نیوان به‌غدا و هه‌ولێر، ئایا پیتوایه که ده‌سه‌لاتدارانی
 هه‌ولێر مامه‌له‌یه‌کی دروستیان له‌گه‌ل ده‌سه‌لاتدارانی به‌غدا کردووه، به‌تایه‌ت که
 ده‌یه‌ین کۆمه‌لێک کیشه‌ هه‌یه، چه‌ندین سا‌له نه‌توانراوه له‌گه‌ل به‌غدا
 یه‌کلایه‌کریته‌وه، وه‌ک ماده‌ی ١٤٠ و کیشه‌ی گه‌یه‌سته‌کانی نه‌وت و چه‌ندانی
 دیکه‌؟

عومه‌ر شیخ موس: یه‌کی‌ک له‌و هۆیانه‌ی که زۆر کیشه‌ یه‌کلای نه‌بووه‌ته‌وه، ئه‌وه‌یه
 که سه‌رکرده‌کان زۆر پشوو کورتن و له‌به‌غدا نامینه‌وه، گفتو‌گۆکان به‌دوورودریژی

ئەلبەيەھە کى گەفتوگۆ ئەوھەيە كە دەھيەت لە گەفتوگۆدا تۆ بەرامبەرە كەت
 ئەوھەندە ماندوو بەكەيت، ئەوھەندە لەسەر خۆ بېت و لەسەر داواكانت سوربېت،
 بۆئەوھەي ھەموو داخوایبەكانت قبول بەكات، دەسەلاتدارانى كورد زۆر پشوو
 كورتن. ئېمە وەكو كورد بەگشتى سىياسەتمەدارانغان وا مامەلە دەكەن كە مامەلەھى
 تاكە كەسى بېت، بۆ نمونە: جوامبىرى دەكەين و تەنازولى زۆر دەكەين، بەلام
 لەمەسەلە نەتەوھەيەكان نایبەت وا رەفتار بەكەيت، سىياسەت بەرژەوھەندىيە، دەبېت
 شت وەر بەگريت و بېدەيت، چونكە مەسەلەكە بەرژەوھەندىيە. نایبەت لەبەرژەوھەندىيە
 بەرھەتیبە كانی خۆت بېتەخوارەو، شتێكى دیکە ھەيە كە رێككەوتنەكانغان بەنوسین
 نەبوو، بەشتێكى زۆرى رێككەوتنەكان تەنیا زارەكى بوو، بۆیە تەفسىرى زۆر بۆ
 دەكریت. لەرۆژى يەكەمەو دەبوايە شتەكان يەكلایى بەكرابانايەو، دەشتوانرا وا
 بەكرابا، ئېستاش ئېمە لەبەرامبەر عێراقدا لەبەھێزترین كاتین، چونكە ھەموو
 لایەنەكانى دیکە لەلایەنى كوردی بېھێزترن، مەسەلەھەكى دیکە ئەوھەيە كە نایبەت
 كورد ئەوھەندە فشار لەئەمریکا قبولبكات، ئەمریکا فشارى خۆى دەكات، كەيفى
 خۆبەتە، بەلام نایبەت ۱۰.۱٪ فشارەكانى قبولبكرین. بەبۆچوونى من، سەر كرايەتیبى
 كوردستان ھەلەھەكى گەورەيان كرددوو، ئەويش ئەوھەيە كە جەماوھەرى خۆيان
 نەخستووھتە گەر.

لەئین: بۆچوونێك ھەيە كە ھەندێك چاودێرى سىاسى بېئانوايە بەھێزبوونى بەغدا،
 يەكسانە بەلاوازبوونى حكومەتى ھەرێم، بۆچوونى ئێوھە لەوبارەيەوھە چيە؟

عوھەر شېخ موس: نەخېر، مەرج نيبە ئەوھە وابېت، دوور نيبە كە حكومەتى ناوھندى
 ئەو خواستەي ھەبېت، وەك جەعفەرى ھەولئى دا، وەك مالكى ھەولئى بۆ دەدا،
 بەلام دەستور خاوەن دەسەلاتە، ئەگەر دەستور چوارچۆبەھەكى رێكوبېنك بېت بۆ
 حوكم، بەھێزبوونى حكومەتى فیدرال نایبەت لەسەر حسابى حكومەتى ھەرێم بېت،
 يان بەھێزبوونى حكومەتى ھەرێم نایبەت لەسەر بېھێزبوونى حكومەتى فیدرال بېت.

لەئین: بېتوانیبە حيزبە كوردیيەكان مامەلەھەكى چاچوونەك و ناچۆر لەگەل حيزبە

شیعه‌کانی عێراق ده‌که‌ن، جه‌وه‌ر نامیق پێنوایه حیزبه کوردیه‌کان
 ریککه‌وتنامه‌ی دوو قۆلی و سێ قۆلی و چوار قۆلی ده‌که‌ن له‌عێراق،
 بۆچوونی ئیوه چیه‌یه له‌وباره‌وه؟

عومهر شیخ موس: به‌لێ ئهم بۆچوونه وایه، ده‌بینین یه‌کیته‌ی و پارتی و هه‌ندیک
 حیزبی تر ها‌وپه‌یمانیه‌تی کوردستانیان هه‌یه. ده‌بیته‌ له‌سه‌ر به‌رنامه‌یه‌ک ریککه‌ون که
 به‌رنامه‌یه‌کی روون و ئاشکرایان هه‌بیته‌ و به‌و به‌رنامه‌یه‌ بچنه‌ ناو گفتوگۆکانه‌وه.
 ئه‌و حاله‌ته‌ی که‌ئێستا هه‌یه، له‌ئه‌نجامی ئه‌وه‌یه که هه‌لۆیسته‌یه‌کی یه‌کگرتوو و
 به‌رنامه‌یه‌کی یه‌کگرتوو یان نییه.

لقین: نه‌بوونی ئهم هه‌لۆیسته‌یه‌کگرتوو، ره‌نگدانه‌وه‌ی ئه‌و مملانه‌یه‌ حیزبیه‌ نییه
 که له‌ کوردستان هه‌یه؟

عومهر شیخ موس: به‌لێ وایه، تا راده‌یه‌ک وایه، به‌لام هۆکارێکی دیکه‌ ئه‌وه‌یه که
 ده‌بینین عه‌ره‌به‌کان به‌شی هه‌ره‌ زۆریان حیزبی ناسیۆنالیسته‌ی عه‌ره‌بین، به‌شیکی
 که‌میان عملانی دیموکراتین، شیعه‌کان ئیسلامی سیاسی و له‌فیکریاندا نییه که دان به
 مافه‌کانی کورددا بنین.

پروفایلی عومهر شیخ موس

له‌ ساڵی (١٩٤٢) له‌ شاری (عامودا) ی کوردستانی سووریا له‌دایک بووه.
 یه‌کیکه‌ له‌ دامه‌زێنه‌رانی یه‌کیته‌ نیشتمانی کوردستان له‌ ساڵی (١٩٨٦) له‌ یه‌کیته‌
 ئیستیفاله‌ی داوه.

ده‌رچووی کۆلیژی زانستی سیاسی و په‌یوه‌ندیه‌ نیوده‌وله‌تیه‌کانه‌ له‌ زانکۆی
 له‌نده‌ن.

له‌ (١٩٧٣) تا (٢٠٠١) مامۆستا و لیکۆله‌ری سیاسی بووه له‌ زانکۆی
 ستۆکهۆلم.

به‌رپرسی پێشووی به‌شی کوردی ده‌نگی ئەمریکا بووه و ئیستا له‌ ولاتی سوید
 نیشته‌جییه.

هەندیک ئەسەر کردەکانی یه‌کیته‌ی ئەسەر ته‌که‌تول راهاتوون و ناتوان دەستبەرداری ببن، چونکه‌ به‌رژوه‌ه‌ندیان ده‌که‌وێته‌ مه‌ترسییه‌وه‌.

عومەر شیخ موس، ئەندامی ده‌سته‌ی دامه‌زێنه‌ری یه‌کیته‌ی باس له‌ یه‌کیته‌ی دوا‌ پلینیۆم ده‌کات

عومەر شیخ موس ئەندامی ده‌سته‌ی دامه‌زێنه‌ری یه‌کیته‌ی نیشتمانی کوردستان ره‌خه‌ له‌ تائه‌بانی ده‌گریته‌ و ده‌لیته‌ "پیمخۆش نه‌بوو مام جه‌لال له‌ پلینیۆمدا باسی کاک نه‌وشیروانی کرد." هه‌روه‌ها ده‌لیته‌ "نه‌ده‌بوو به‌هیچ شیوه‌یه‌ک مام جه‌لال ئەوه‌نده‌ ته‌کیز بخاته‌ سه‌ر کاک نه‌وشیروان."

لێشین: گفتوگۆی ئیبراهیم عه‌لی-هه‌ولێر

شیخ موس بر‌وای خۆی ده‌خاته‌روو سه‌باره‌ت به‌ نه‌مانی ته‌که‌تول له‌ناو یه‌کتیدا به‌هۆی په‌یمانی نا‌کاره‌وه‌ و نا‌ماژه‌ به‌وه‌ ده‌کات هه‌ندیک سه‌ر کرده‌کانی یه‌کتی له‌سه‌ر ته‌که‌تول راهاتوون و ئەسته‌مه‌ به‌ئاسانی بتوان وازی لێهێتین، چونکه‌ وه‌کو ئەو وتی "مانه‌وه‌یان به‌نده‌ به‌ته‌که‌توله‌وه‌."

د.عومەر شیخ موس هه‌رچه‌نده‌ به‌ فیعلی له‌مه‌که‌ته‌بی سیاسی یه‌کتی نییه‌، به‌لام هه‌میشه‌ له‌یه‌کتیدا وه‌کو خاوه‌ن مال حسیب‌کراوه‌ و وه‌کو ئەندامێکی مه‌که‌ته‌بی سیاسی فه‌خری حسیب‌کراوه‌، شیخ موس به‌وه‌ ده‌ناسرێت له‌ کێشه‌ ناوخۆیه‌کانی ئەمدوا‌یه‌ی یه‌کتیدا هه‌ل‌ئۆیستی مامناوه‌ندی گرت و هه‌ولێ میان‌گیریشی له‌نیوان نه‌وشیروان مسته‌فا و مام جه‌لالدا، به‌لام سه‌رکه‌وتوو نه‌بوو.

لێشین: له‌ماوه‌ی رابردوودا یه‌کتی نیشتمانی کوردستان به‌نامانجی چاره‌سه‌ر کردنی کێشه‌ ناوخۆیه‌کانی پلینیۆمی به‌سه‌ت، به‌بۆچوونی به‌رێژتان کێشه‌کان ئەوه‌نده‌ ئاسانن که‌ بتوانرێت به‌به‌سته‌تی پلینیۆم چاره‌سه‌ر ببن؟

عومەر شیخ موس: بێگومان نه‌خێر، پلینیۆم ته‌نیا هه‌نگاوێک بوو به‌ ئاراسته‌ی چاره‌سه‌ری کێشه‌کان، هه‌روه‌ها پلینیۆم ئاماده‌ کاری بوو بۆ کۆنگره‌، چونکه‌ به‌شی

کیشەکان لە کۆنگرەدا دەتوانرێت چارەسەری ریشەییان بۆ بدۆزرێتەوه، ئەوەشدا چەند بریارێکی باش لە پلینیۆمدا دران، یەکیان دامەزراندنی کۆمیسۆنیکی نەزاهە لەلایەن پینچ پارێزەرەوه بۆ لیکۆلینەوه لەسەر وەت و سامانی بەرپرسیاری یەکی، بریاری ئەوه وەرگیرا لە مانگی نیسان یان ئایاری سالی داهاوو کۆنگرە بێسەریت، ئەگەر لەو کاتەدا کۆنگرە نەبەسەریت ئەوه سەرکردایەتی شەریعیەتی نامییت، ئەوهی که گرنگ بوو ئەوه بوو که هەلوێستێکی نەرمیان وەرگرت بەرامبەر بە جیابووهوهکان، دەرگاشیان دانەخست بەرامبەر ئەوانەهی بەشیمان دەبنەوه، تەنیا ئەندامانی مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتی نەبیت، چونکه گورزێکی کوشندەیان لەیەکی نیشتمانی دا. بەبۆچوونی ئەندامانی مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتی ئەوانە زیانیکی گەورەیان گەباندوو بەدەسەلات و هەمەنەهی یەکی لەناوچەهی دەسەلاتی خۆیدا، جیا لەوه بریاری دامەزراندنی ئەنجومەنیکی چاودێری درا، که ئەمەش دەتوانی چاودێریکات بەسەر تەواوی کار و چالاکیەکانی یەکی لەهەر ئاستیکدا بێت. بەگشتی دەتوانین بڵین پلینیۆم هەنگاوی باشی نا بۆ دۆزینەوهی چارەسەری باشتر لە کۆنگرەدا.

لەین: پەیمانی ئاکار بۆ کۆتایهێنان بەکیشەهی تەکەتول یەکێک بوو لە دەرەنجامەکانی پلینیۆم، بەلام کۆسەرەت رەسول لەلیدوانیکی رۆژنامەوانیدا ئەوهی خستەروو که تایتستا هەنگاوەنراوه بۆ کۆتایهێنان بە تەکەتول بێتوانییه که سەرکردهکانی یەکی توانای ئەوهیان نەماوه که پابەندی ئەو بریارانە بێن که واژۆیان لەسەر دەکەن؟

عومەر شیخ موس: پەیمانی ئاکار که راگەیهنراوه هەموو بەشداریانی پلینیۆم دلێان بێخۆش بوو، هەر وەها بەئومیدی ئەوهبوون که کۆتای بەکیشەهی تەکەتول بێت لەریزکانی یەکتیدا، سەرکردهکانی یەکی نابی ئەوهیان بیرچی که ئەوان بەلێنی ئەوهیان داوه که کۆتایی بەتەکەتول بهین، بەلام بەبۆچوونی من ئەو کارە پێوستی بەماوهیەکی زۆر هەیه، دوور نییه هەندیک سەرکرده لەوه راهاتبێن که کار بەتەکەتول بکەن، ئەگەرنا بەرژەوهندیەکانیان دەکەونه مەترسیهوه، بێگومان ئەوانە وا بەناسانی

ههسته بر داری ته که تۆل نابن، ئومیدده کم به یه کجاری کۆتای به ته که تۆل بیت. ده بیت
 بهر کرده کانی یه کیتی ئەوه بزانی که ئەگەر یابهندی په یمانی ئاکار نه بن، ئەوه
 ریکه خسته کانی یه کیتی لییان قبول ناکهن و دوور نییه وهک چۆن له ههلبژاردنی
 په ره مانیدا سهر کرده کانی یه کیتی توشی شکست بوون ئاواش له کۆنگره
 رووبه پرووی هه مان سیناریۆ ببنه وه، هه رکه سیک له و په یمانه لابادات له لایهن
 ئەنجومه نی چاودێرییه وه سزاده دریت به وهی که نابیت خۆی ههلبژیریت له کۆنگره دا.
 لفین: له ماوهی رابردوودا یه کیک له و خالانهی که یه کیتی جیاده کرده وه له هه ر
 هیزیکی دیکه، بوونی بۆچوونی جیاواز بوو، به لām له ئیستادا ئەو کادیرانهی که
 به گۆپراپه لێ کارنه کهن و خاوهن برپاری خۆیان بن، یان دوورده خرینه وه له پۆست،
 یان په راویزده خرین. ئەم حاله ته چهند له بهر ژه وه ندیی یه کیتییه؟

عومەر شیخ موس: ئەوهی روون و ئاشکرایه لای من جیاوازییه کی زۆر هه یه
 له نیوان یه کیتی و پارتهی له رووی لیبرالییهت و ئازادی کارکردن و رینگه دان
 به بۆچوونی جیاواز، به لām ئەوهی یه کیتی قبولی ناکات ئەوه یه که ناکریت ره وتی
 ریکه خراو له نیویدا دروستبیت، به لām پلاتفۆرمی جیاواز قبولده کهن له نیوان ریزه کانی
 خۆیاندا. به شیوه یه کی گشتی یه کیتی خواستیکی به هیزی هه یه که بیت به حیزبیک
 سۆسیال دیموکراتی راسته قینه، ئەگەر بیهوی بیت به حیزبیک سۆسیال دیموکراتی
 راسته قینه نابێ له سه ر شیوازی حیزبه ستالینییه ته قلیدییه کان حیزبا یه تی بکات و
 رینگه له بیرو رای جیاواز بگریت، چونکه ئەو کات تووشی ره خه ی توند ده بیته وه
 له لایهن حیزبه سۆسیال دیموکراته کانه وه و دوور نییه ئەندا میتی خۆی له ده ستبادات،
 دوور نییه هه ندیک کادری سه ر کردایه تی هه بن که له که شیکی نادیموکراتیانه
 په روه رده کراون و بۆچوونی لینییان هه بیت بیانه وی بیرو رای جیاواز نه بیت له ناو
 یه کیتیدا، ئەوانه پیوستیان به کات هه یه که خۆیان راهینن له گه ل بارودۆخی نوێ
 یه کیتی.

لفین: له سالانی رابردوودا کادرا نی یه کیتی ره خه یان له پارتهی ده گرت و به وهی

کەبەیان حیزبی بنەمالەیه و لەپارتیدا جگە لەبنەمالەیی بارزانی کەسی تر نییە، بەلام لەئێستادا بەکێتیش لەژێر هەمەنەیی بنەمالەیی تالەبانی بەرپۆ دەدەچی و تەواوی ئەندامانی خانەوادەیی تالەبانی پۆستی گەرنگیان لەبەردەستە و بریار بەدەستی بەکێتین، هەندیک دەلێن لەم روووە ئەو جیاوازییە کۆتایهات کە لەنیوان پارتی و بەکێتیدا هەبوو.

عومەر شیخ موس: بەکێتی هێشتا نەگەیشتوو تە پارتی لەرا دەیی نفوز و دەسەلاتی بنەمالەدا، واهەستدە کەم پارتیش دەهەوێ نفوز و دەسەلاتی بنەمالە کەمبکاتەو، بەلام لەگەڵ ئەو هەوش نکولی لەو ناکرێت کە چەند کەسیک لەنیو بنەمالەیی تالەبانی هاتوونەتە نیو دەسەلاتەو، بەلام هەندیکیان مافی خۆیانە، چونکە لەناو شۆرش بوون و کاریان کردوو، تۆ ناتوانی مافی وەرگرنتی پۆست لەوانە وەر بگریتهو تەنیا لەبەر ئەوەی ئەندامی خانەوادەیی تالەبانین، بەلام ئەگەر کەسیکیش لەبنەمالەیی تالەبانی هاتە ناو دەسەلات کە کارەکانی دیار نەبن و بەمافی خۆی پۆستی حیزبی و حکومی وەر نەگریت، ئەو ئەو کات خەڵک مافی خۆی تە گلیهیی بکات، ئەگەر ئەو کەسانە شیایوی وەرگرنتی پۆست بن با وەر بگرین، چی تێدا یە؟ مەترسییە کە لەو دەایە ئەگەر کەسیک پۆست وەر بگریت تەنیا لەبەر ئەوەی ئەندامی بنەمالەیی تالەبانیه، نەک مافی خۆی بی.

لقین: ئەو هەوێ باس دەکرێت لەپلینیۆمی بەکێتیدا جەلال تالەبانی ئۆبالی تەواوی شکستە میژوویەکانی بەکێتی خستە ئەستۆی نەوشیروان مستەفا، بەرێزتان لەم بارەو چی دەلیت؟

عومەر شیخ موس: بەراستی من پێمخۆش نەبوو کە مام جەلال لەپلینیۆم ئەم باسانەیی کرد، ئەگەر زوش بەاتمایەتەو کوردستان ئەو پێشنیاری ئەو دەکرد کە تالەبانی ئەم باسانەیی نەروژاندایە لەسەر کاک نەوشیروان، بەلام بەدایەو پێوانە گەیشتم. نەدەبوو بەهیچ شیوێک مام جەلال ئەو نەندە تەریز بخاتە سەر کاک نەوشیروان، چونکە پلینیۆم بۆ پێداچوونەو بوو بە کارەکانی بەکێتی و هەروەها

هه‌ڕه‌نگه‌ ڕه‌نگه‌ نه‌وه
 ڕه‌نگه‌وه‌ی ڕه‌خنه‌ی سه‌رکرده‌کانی گۆڕان بێت که به‌رده‌وام ئاراسته‌ی
 سه‌رکرده‌یه‌تی و مه‌کته‌بی سیاسی یه‌ کیتی و مام جه‌لالی ده‌که‌ن. مام جه‌لالیش ڕه‌نگه‌
 ئازاری زۆری چه‌شته‌یت و موعاناتی زۆری بیه‌یی، به‌لام له‌ گه‌ل هه‌موو ئه‌وانه‌ش
 ده‌کرا له‌ شوێنیکی دیکه‌ له‌ کاتیکی دیکه‌ له‌ ئاستیکی دیکه‌دا باسی لێه‌بکرده‌یه‌، یان
 مام جه‌لال چی هه‌بووایه‌ له‌یاداشته‌کانیدا باسی بکردنایه‌.

لقین: هۆکاری چیه‌ که پیتباشنه‌بوو تاله‌بانی له‌و کاته‌دا ئه‌و قسانه‌ بکات؟ له‌به‌ر
 نه‌وه‌ بوو ئه‌م شتانه‌ی باسیان لێه‌ده‌ه‌کات حه‌قیقه‌تیان نییه‌، یان کیشه‌ی سیاسی نیوان
 گۆڕان و یه‌ کیتی قولت نه‌بنه‌وه‌؟

عومهر شیخ موس: من به‌هۆی نه‌وه‌ی ئاگادرای ته‌واوی میژووی یه‌ کیتیم
 پیمباشنه‌بوو، هه‌روه‌ها قه‌ناعه‌تیشم به‌و قسانه‌ نه‌بوو. ڕه‌نگه‌ هه‌ندیک شتی راست بێت
 و هه‌ندیکیشی هه‌له‌، به‌لام ناکریت تۆ له‌راپۆرتی حیزبکی سیاسیدا باسی ئه‌و شتانه‌
 بکه‌ی، چونکه‌ ئه‌م شتانه‌ پێویستیان به‌سه‌لماندن هه‌یه‌، هه‌ستده‌که‌م له‌ئه‌نجامی ئه‌و
 هه‌رشانه‌ی که کراوه‌ته‌ سه‌ری به‌پێویستی زانیوه‌ که وه‌لامبه‌ده‌وه‌، به‌وردی ناتوانم
 راده‌ی راستی و ناراستی ئه‌و شتانه‌ باسبکه‌م.

لقین: یه‌ کیک له‌ ئه‌گه‌ره‌کان نه‌وه‌بوو که له‌سه‌ر ئاستیکی سیاسی نزیکبونه‌وه‌
 له‌نیوان گۆڕان و یه‌ کیتی بینه‌ ئاراوه‌، به‌لام له‌ئێستادا ده‌وتری ئه‌م وتاره‌ی تاله‌بانی
 کۆتایی به‌ ئه‌گه‌ریکی وا هه‌ینا و بگه‌ر ئه‌گه‌ری ئه‌وه‌ هه‌یه‌ کیشه‌کان قولت بینه‌وه‌،
 پێتوانیه‌ قسه‌کانی تاله‌بانی بۆ نه‌وه‌ بوون که پێکه‌وه‌ژایانیکی سیاسی له‌نیوانیان نه‌یه‌ته‌
 ئاراوه‌؟

عومهر شیخ موس: سالی رابردوو من هه‌ولێکی زۆرمدا که نزیکبونه‌وه‌ له‌نیوان
 کاک نه‌وشیروان و مام جه‌لال بینه‌ ئاراوه‌، ئه‌و کات ئه‌نجامی باشیشی هه‌بوو، به‌لام
 دواتر به‌هۆی هاته‌نپه‌یشی هه‌لبژاردنه‌کانه‌وه‌ دیاره‌ کاک نه‌وشیروان نه‌وه‌ی به‌هه‌ل زانیوه‌
 که هه‌زه‌ سییه‌م له‌ کوردستان دروستبکات و جیاپونه‌وه‌ روویدا، بۆیه‌ وه‌کو

هیچ هه‌بایه‌ک نییه بۆ پیکه‌وه ژبانی سیاسی، به‌لام ئه‌وه‌ی جینگه‌ی
 رۆشه‌یه ئه‌وه‌یه که ئیستا ته‌واوی حیزبه سیاسییه‌کان گه‌یشتوونه‌ته ئه‌و ده‌بیته
 دانیشتن و لیکنزیکیبونه‌وه هه‌بیته، راسته ئیستا گۆران و بگره چهند هیزیک
 دیکه‌ش بریاری ئه‌وه‌یانداوه که به‌لیستی جیاواز برۆنه هه‌لبژاردن بۆ په‌رله‌مانی
 عێراق، به‌لام هه‌موویان به‌لیتی ئه‌وه‌یانداوه له‌ گرفته نه‌ته‌وه‌یه‌یه‌کان یه‌ک هه‌لوێست
 بن و بتوانن به‌هه‌موویانه‌وه باشتر مافه‌کانی کورد مسۆگهر بکه‌ن، ناکریت له‌و
 جیاپوونه‌وه‌یه‌ی که ئیستا هه‌یه به‌چاویکی دوزمنکارانه له‌یه‌کتر بروان، زۆریش
 ئاسایه که کاره‌کنه‌ری سیاسی جیاواز له‌ گۆره‌پانه‌که‌دا بوونی هه‌بیته، به‌لام گرنگ
 ئه‌وه‌یه لیکتیگه‌شتن له‌نیواناندا هه‌بیته، پیموایه ئه‌و گرژیه‌ی که هه‌بوو له‌نیوان
 هیزه‌کاندا له‌کاتی هه‌لمه‌تی هه‌لبژاردن خه‌ریکه کۆتایی‌دیت و ئاراسته‌یه‌کی سیاسی
 دروست دیته ئاراهه، من به‌پێچه‌وانه‌ی ئه‌و بۆچونه‌ی بیر ده‌که‌مه‌وه که قسه‌کانی مام
 جه‌لال بۆ ئه‌وه بووبن که په‌یوه‌ندی نیوان گۆران و یه‌کیتی دروست نه‌بیته، چونکه
 له‌پلینیۆم من سه‌رۆکی ئه‌و لیژنه‌یه بووم که بزانیته هه‌لوێستی پلینیۆم چی بیته
 به‌رامبه‌ر جیاپووه‌وه‌کان، توانیم قه‌ناعت به‌و لیژنه‌یه بێم که هه‌لوێستی زۆر مه‌عقول
 به‌رامبه‌ر ئه‌و که‌سانه وه‌ریگریته، ئه‌وه‌ی جینگه‌ی دلخۆشی بوو که کاک نه‌وشیروان
 هیچ کاردانه‌وه‌یه‌کی نیشان نه‌دا به‌رانبه‌ر ئه‌و قسانه ، هه‌رچنده برواموایه
 که رۆژیک له‌رۆژان ئه‌ویش قسه‌ی خۆی بکات له‌وباره‌وه.

لقین: کۆمه‌لیک خه‌لک که له‌یه‌کیتی جیاپوونه‌وه، ئیستا ده‌بینن ده‌گه‌رینه‌وه بۆ ناو
 ئه‌و حیزبه، راگه‌یانندی یه‌کیتی به‌رده‌وام جه‌خت له‌وه‌ده‌کاته‌وه که ئه‌وانه پێشتر
 هه‌لخه‌له‌تیاربوون و ئیستا په‌شیمانبوونه‌ته‌وه له‌پشتگیری بزوتنه‌وه‌ی گۆران،
 له‌لایه‌کی تروه سه‌رکرده‌کانی بزوتنه‌وه گۆران له‌ریگه‌ی پاره‌وه ئه‌و که‌سانه
 ئیغراکراون، یان هیچ نه‌بیته ئه‌و که‌سانه‌ی گرفتێ ماددیان هه‌یه بۆیه ده‌گه‌رینه‌وه،
 پیتوایه ده‌کریت حیزبیکێ سۆسیال دیموکرات پاره به‌کاربێنی بۆ کرینی خه‌لک؟

عومهر شیخ موس: (به‌پیکه‌نینه‌وه) من به‌و حاله‌ته نالیم کرین و به‌و که‌سانه‌ش نالیم

خه له تاو، ئهوانه ژماره يه ك كهسى دلسۆزى نيو ريزه كانى يه كيتى بوون
 سهرده مى شاخ و شاريش، بويه ئهوانه ههله ناخه له تين و بزوتنه وهى گۆرانيش كار
 له سهر ههله ناخه له تاندى خه لك ناكات، ئهوانه به شيويه به كى ئازادانه و به خواستى
 خوڤان برپارى ئه وه ياندا كه بچنه ناو بزوتنه وهى گۆران و چيتر ناتوانن له ريزه كانى
 يه كيتيدا كاربه كن، باوه ر ناكمم ئهوانه له ژيهر فشارى مادديش بگه رپنه وه ناو يه كيتى،
 چونكه ئه و حاله ته ي ئيستاهيه يه كه عجار نيبه ئه و شته رووبدات له ناو يه كيتيدا.
 لقين: سه ركرده كانى گۆران به لگه ي راستى قسه كانيان به وه ده سه لمتين كه ئه و
 هۆكاره ي كه ئه و كه سانه له پيتاويدا ده ستبه ردارى يه كيتى بوون تا ئيستاهيچيان
 چاره سه ر نه كراون، كه واته ئهوانه له بهر نه بوونى مووچه گه راونه ته وه نيو يه كيتى،
 نه ك له سه ر بنه ماى مه بده ئو قه ناعه ت.

عومهر شيخ موس: مه سه له ي نانبرين شتيكى خراپه ، به لام ده مه ويت ئه وه روون
 بكه مه وه كه برينى مووچه ي كارمه ندانى حكومه ت و ئه و كه سانه ي له كه رتى
 حكومه تدا كارده كن شتيكى خراپه و ئه وه ده سه لمتيت كه حيزب و حكومه ت
 تيكه له ، به لام كادري حيزبى كه به چيت بو حيزبيكى ديكه كاريكات، ئه وه ئه و حيزبه
 مافى خوڤه تى مووچه كه ي برپيت، به لام له شه رى راگه يانندا به رده وام ئه و فاكته رانه
 به كارده هيترين كه بوچوونه كان به هيتر بكات، ئه گه ر يه كيتيش فشارى مادى بو ئه و
 كه سانه به كاريه يت، ئه وه كاريكى هه له ده كات و ده ره نجامه كه شى زور خراپتر
 ده بيت له وه ي هه يه، به لام به هوى ئه وه ي كه تازه گۆران له يه كيتى جيا بووه ته وه،
 بويه برينه كان جارئ نوڤين، ئه گه ر نا دلنيام له داها تودا چوارچيوه يه كى زورباش
 ده دوزرپته وه بو كار كردن.

لقين: به شى هه ره زورى ئهوانه ي له يه كيتى نانبراو كراون ئهوانه ن له هيترى
 پيشمه رگه دان. پيتاوييه به هوى ئه وه ي كه يه كيتى ده سه لاتى ره هاى هه يه به سه ر
 پيشمه رگه و به هيبى خوى ده زانى، بويه وا مامه له ده كات؟ بويه تا ئيستاش پيشمه رگه
 وه ك ميليشيا سه ير ده كرپت، نه ك وه ك هيترىكى نيزامى؟

شیخ موس: لیژنه‌یه‌ك دروستبووه بۆ ئه‌وه‌ی كه هیزی پێشمه‌رگه بكاته
 لیزامی و حیزب ده‌سه‌لاتی نه‌بیته‌ به‌سه‌ر پێشمه‌رگه و به‌لكو پێشمه‌رگه
 ده‌بیته ئه‌ركه‌كانی دووربیته له ئه‌ركی حیزبی و به‌هه‌موو شیوه‌یه‌كیش رێكخستنی
 حیزبی له‌ناو پێشمه‌رگه‌دا ده‌بیته قه‌ده‌غه‌ بیته، حیزبه‌كانیش ده‌بیته قه‌ناعه‌تیان به‌وه
 هه‌بیته كه نابێ چیتز کاری رێكخستن له‌ناو پێشمه‌رگه‌دا بكهن.

لقین: له‌دجانه‌یه‌كی به‌رپزێتدا له‌گه‌ل (لقین) كه ژماره ٧٨ بلاو كراوه‌ته‌وه و تئوته
 نه‌گه‌ر به‌كیتی و پارتی خۆیان نه‌گۆرن، ئه‌وه ده‌بیته چاوه‌ڕێی راپه‌ڕین بکه‌ن، پیتوايه
 كه ده‌ره‌نجامی هه‌لبژاردنه‌كانی ٢٥ ته‌موز راپه‌ڕینیك بوو له‌دژی یه‌كیتی و پارتی؟

عومهر شیخ موس: به‌لێ، ده‌ره‌نجامی هه‌لبژاردنه‌كان راپه‌ڕینیکی دیموكراسیانه و
 سیاسییانه و شارستانیانه‌ی خه‌لك بوو دژ به‌پارتی و یه‌كیتی، دلم به‌وه خۆشه‌ كه ئه‌وه
 راپه‌ڕینه‌ دروستبوو، به‌تایه‌ت كه‌به‌شیوه‌یه‌كی مه‌ده‌نیانه‌ كاره‌كان ته‌واو بوون، ئه‌وه‌ی
 زۆر دلی من خۆش ده‌كات ئه‌وه‌ بوو كه ده‌نگه‌ نارازییه‌كان بۆ هه‌ژینی عه‌لمانی بوون
 نه‌ك ئیسلامی، چونكه ئه‌وه‌ ده‌نگانه‌ كه بۆ گۆران رۆشتن بۆ داهااتوی كوردستان زۆر
 سویدیان هه‌یه.

لقین: زۆر جار به‌رپرسانی پارتی ده‌ره‌نجامی هه‌لبژاردنه‌كان به‌شكست ده‌ده‌نه قه‌له‌م
 بۆ یه‌كیتی نه‌ك پارتی، به‌هۆی ئه‌وه‌ی گۆران له‌سنوری ئیداره‌ی سلیمانی توانی
 سه‌ركه‌وتنی گه‌وره‌ به‌ده‌سته‌بهنیت.

عومهر شیخ موس: ئه‌گه‌ر به‌رپرسانی پارتی و ابیربکه‌نه‌وه، ئه‌وه خۆیان ده‌خه‌له‌تین،
 چونكه ئه‌وه‌ ده‌نگانه‌ی كه گۆران هه‌ناونی ئه‌وانه‌ن كه به‌سیسته‌می حوكمڕانی پارتی و
 یه‌كیتی رازینین، ته‌نانه‌ت له‌ده‌ره‌نجامه‌كانی هه‌لبژاردنی سه‌رۆكایه‌تیش بینیمان كه
 دكتور كه‌مال میراوده‌لی ده‌نگینی زۆر هه‌ناو له‌گه‌ل كاندیده‌كانی دیکه‌ نزه‌كه‌ی له
 ٣٠٪ ی ده‌نگه‌كانیان هه‌نا، ئه‌وه‌ش ئه‌وه‌ ده‌گه‌یه‌نیت كه خه‌لكی زۆر هه‌یه
 به‌سه‌رۆكایه‌تیكردنی مه‌سه‌ود بارزانی رازینییه، به‌لام به‌بروای من پارتیش بۆچوونی
 گۆراوه، ئه‌وه‌نییه‌ كه نیچیرفانی بارزانی ناچاره‌ له‌گۆفاری (لقین) هوه راییگه‌یه‌نیت

هخۆی سه‌ره‌یه‌ره‌شتی ریفۆرمی ناو پارتی ده‌کات؟ له‌لایه‌کی دیکه‌وه مه‌سه‌ود
 زۆرائی له‌به‌رده‌م یه‌کیته‌ی ئه‌وروپا وتی پێویسته یارمه‌تی‌مان بده‌ن بۆ
 به‌دامه‌زراوه‌ییکردنی داموده‌زگا‌کانی حکومه‌تی هه‌رێم، که‌واته له‌را‌برد‌و‌دا گرفت
 هه‌بووه و داموده‌زگا‌کان دامه‌زراوه‌ی نین و پێویسته گۆڕانی ریشه‌یی بێته‌ ئاراوه.
 لهن: چاودێران پێنانه‌وایه سیسته‌می حیزبی پارتی ریفۆرم قبول‌ناکات، چونکه پارتی
 حیزبیکه زیاتر حیزبی بنه‌ماله‌یه، پێنانه‌وایه پرۆژه‌ی ریفۆرم له‌ناو پارتیدا سه‌رکه‌وتن
 به‌ده‌سته‌بهنیت؟

عومهر شیخ موس: زۆرم پێخۆشه که گۆران وایکرد یه‌کیته‌ی به‌خۆیدا بجێته‌وه و
 رایگه‌یه‌نیت به‌نامه‌ی ریفۆرم جێبه‌جێده‌کات، هه‌روه‌ها له‌وه‌ش گرن‌گه‌ر ئه‌وه‌یه که
 پارتیش هه‌مان بۆ‌چوونی بۆ دروستبووه. ناره‌زیه‌کانی کوردستان له‌هه‌له‌بژاردنه‌کان
 کارتیی سیاسی خۆیان به‌کاره‌ینا له‌دژی پارتی و یه‌کیته‌ی و ناچار یان ئه‌وه‌یان کردن
 که‌چیتر به‌و سیسته‌مه‌ی جاران کارنه‌که‌ن، ئه‌گه‌رنا شکستی گه‌وره‌تریش چاوه‌ڕێی
 پارتی و یه‌کیته‌ی ده‌کات. هیوادرام که پارتی و یه‌کیته‌ی به‌شیوه‌یه‌کی جدی کار
 له‌سه‌ر به‌نامه‌ی ریفۆرم بکه‌ن. له‌ناو ریزه‌کانی پارتیش خه‌لکی ره‌خنه‌گر دروستبووه
 و پارتی تاهه‌تایه ناتوانی حیزبی بنه‌ماله‌ بێت، به‌تایبه‌ت ئه‌گه‌ر بیه‌ویت له‌گۆره‌پانی
 سیاسیدا بچینه‌ته‌وه.

و دهستاوودهستگردنی دهسهلات نییه، ئهوان پێیانوایه لهم ولاتهدا ههتا ههتایه دهبیته خۆیان حاکم بن، ئیتر مهلیکی یان وهکو ئیمارهتهکانی خهلیج"

لقین: دیداری هیمن باقر - سلیمانی

لقین: بریاره لههفتهی داها توودا ههلمهتی ههلبژاردن دهستپیکات، چاوهڕێدهکه ن مملانیی نیوان لایهنهکان لهههلمهتی ههلبژاردندا بگاته چ ئاستیک؟

سالار عهزیز: ئیمه دهمانهویت ئهوهی که لهبهڕنامه کهماندا ههیه بلاویکهینهوه و ئیسی لهسه ر بکهین، ئهوهی زیاتر لهبهڕنامهی ئیمه دایه په یهوندی بهسیسته مهوه ههیه، ههروهها په یهوندی به دهسهلاتهکانی یاسادانان و جیه جیکردن و دهستور و تهنا نهت خودی په ر له مانه وه ههیه. شتی ئه ساسی ئیمه مه سه لهی حکومهت و سیسته م و یاسایه، ئه مانه ش خواستی کۆمه لانی خه لکی کورده ستانه.

ئه وه نهی که سه ره ئجده درئ براده رانی تر شته کان ده به نه وه بۆ لایه نی شه خسی، له جیاتی ئه وهی باسی ئه وه بکه ن که گۆران ده که ن و ژیا نی خه لک باش تر ده که ن، بیر له وه ده که نه وه که کار له سه ر که سه کان بکه ن. له ما وهی رابردو ودا کاره کا نی ئه وان به هه ر دوو لایه نه وه (یه کیتی و پارتهی) له سه ر ئه وه بو وه که له خودی کاک نه وشیر وان به ن، به شیوه یه کی ئه ساسی ئه وه ش له وه وه سه رچا وه یگرتو وه که ئه وان بر وایان به کۆمه لانی خه لک نییه، چونکه ئه وه نده ی له ده سه لاتدا بو ون کار یکی وایان نه کردو وه که خه لک له گه لیا ن بیته، پێیا نوایه خه لک نا هۆشیا ره. له و په ری غرو ره وه سه یری خه لکیان ده کرد، له وه وه سه یریا ن ده کرد که ئه وان به رپرسن و خه لک عاشقی ئه وان، وایان ده زانی که سی یه که می حیز به کان هه رچی بلین خه لک به قسه یان ده کات، له نا و یه کیتیدا ئه و لایه نه هه ر پشتیا ن به سه کرتی ری گشتی قایم بو و، خۆیا ن هه رچی ها تن و هه رچی خه ریک بو ون و هه رچی وتیا ن که س گو یی لینه گرتن، ئه وان پشتیا ن به وه قایم بو و که سه کرتی ری یه کیتی ده توانی ته هه موو شته کان راستبکاته وه،

وادهزانی ئه وهه قسهیه کی کرد خه لک چه پله ی بۆ لیده دات و ده لئین قوریان تۆ ده فهرمووی ئیمه واده کهن، به لām و رده و رده ده رکوت وانیه. به پینچه وانه وه، ئه مه بزوتنه وه یه کی گه وریه، ده ستییکردوه و نارهبایه کی زۆری خه لک هه یه، له هه ندیک شویندا گه یشتووه ته رق له وه ده سه لات و سیسته مه و چه زده کات بیگزیته و له بهر چاوی نه میتیت، له وه شدا زۆر ناشاره زان و تیناگه ن که مه سه له ی نارهبای کۆمه لانی خه لکه و خه لک گۆرانی ده ویت. ئه وان شته کان هه موو له کاک نه وشیرواندا کورته کهنه وه، واده زانی گهر هه ندیک بوختان و قسه ی نارهبایان ده رهق کاک نه وشیروان کرد، ئیتر بزوتنه وه که ده شکیت. ئه وان هه لکه دا چوون، گریمان گهر کاک نه وشیروان هه لبه یه کی زۆر زۆر گه وری کردیت له ژبانی خزیدا، من پیموایه بۆ ئه م کاره خه لک هه ر قبولیه تی. ئه وان ته نیا ده یانه ویت کاک نه وشیروان بشکیتن، به هه ر رینگایه ک بیت، به لām پیموایه له مه شدا شکسته هین.

لئین: له ماوه ری رابردودا لیستی گۆران ره خنه ی راسته وخۆی له حکومه ت و پرۆژه کانی و له سیسته می سیاسی هه ریم گرتوه، به لām له بهرانه ردا یه کیتی و پارته کاربان له سه ر میژووی کاک نه وشیروان کرد، به رای تۆ هۆکاری ئه وه چی بوو که ئه وان کاربان له سه ر میژوو کرد؟

سالار عه زیز: ئه وان له نه زانییه وه ئه و کاره ده کهن. میژووی کاک نه وشیروان میژووی یه کیتی نیشتمانییه، میژووه له گه ل سکرته ی گشتیدا، که سمان به بی یه کتر به جیا کارمانه کردوه، هه ر کاریکمان کردیت مام جه لال لئی بهرپرسه، ئه و که سی یه که م بووه و له هه موو شته کان ئاگاداره و به بی ئه و هه یج شتیک نه کراوه. له بهر ئه وه مه گهر برۆن درۆ بۆ کاک نه وشیروان هه لبه سن و بوختانی بۆ بکه ن. من پیموایه کاک نه وشیروان هه رچی کردیت مام جه لال له گه لیدا هاو رابوو، چونکه روژنیک نه ماندی مام جه لال له سه ر کاره کانی ره خنه ی لیگرتیت، یان گه شتیته حالته تی دا بران. هه مو مان پیکه وه له میژووی یه کیتیدا به هه موو لایه نه کانییه وه بهرپرسین.

لئین: راگه یاندنی پارته ی یه کیتی ره خنه ی ئه وه ده گرن گهر سه ر کرده یه ک له ژبانی

ئەوتیژ بوویت، چۆن دەتوانیت رێبەرایەتی بزوتنەوی گۆران بکات؟ بۆچی
 لەم میژووی یە کیتیدا دەدریتە پال ئیو و نەوشیروان مستەفا؟

سالار عەزیز: ئەوەی توندوتیژی روویدا بێت کە مەتر لای ئیمە روویداوە، گەر
 بەراوردی بکە بە لایەنە کە ی تر کە پارتییە، گەر میژووی ئەو حیزبە هەلبەدەینەووە لە
 کۆنەووە تاوە کۆ ئیستا هەر باسی نە کەین باشە.

سەبارەت بە میژوو، ئیمە لەرابردوودا بروامان بە ئایدۆلۆژیا هەبوو، بروامان
 بە دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا هەبوو، جا بیهێنە بەرچاوی خۆت ئەوانە لە یە کیتی
 سۆفیەت و چین کران، گەر دەسەڵاتمان هەبوایە هەر وامان دەکرد، ئیمە کوشتە ی
 دەستی ئایدۆلۆژیابووین و گەر کوشتە ی توندوتیژی بووین، ئایدۆلۆژیا
 فێرکردووین، هەر بە راستمان زانیووە لەو کاتەدا، ئیمە کە هاتین ئایدۆلۆژیای چەمان
 تێکەڵکرد لە گەڵ مەسەلە ی نەتەوا یەتی کورد، ئامانجمان ئەو بوو کە مەسەلە ی
 کورد چارەسەر بکەیت، بروامان بەو هەبوو حیزبی پێشەرە و داخە زڕین، ئەمەش عەیی
 ئیمە نەبوو وە کۆ تا ک، ئایدۆلۆژیا کە وا فێرکردبووین.

لقی: کەواتە دەتەوێت بلیت ئەم رەوتە ی ئیستا جیاوازه لەو رەوتە میژوویە
 لەرووی ئایدۆلۆژیەو؟

سالار عەزیز: ئەم رەوتە ئیستا جیاوازه لەو هە ی رابردوو، بە پێی ئەو گۆرانکاریە ی
 لە دنیا دا روویداوە، ئیمەش گۆراوین، یە کیتی سۆفیەت دەسپێکی ئەم گۆرانە بوو،
 بێگومان ئەو گۆرانکاریانە ی دنیا کاریگەریان کردووە تەسەرمان، ئیمە ی وا
 لیکردوووە لەباتی ئەو هە ی حیزبکی چەپ بین، بین بە سۆسیال دیموکرات. یان
 هێزکی لیبرال.

باشە لەوانە یە ئیستاش خەلک هە بێت لەناو ئیمە دا سۆسیال دیموکراتیشی قبول نە بێت،
 بۆ یە ئیمە لەرابردوودا هەرچیمان کرد بێت، ئیستا بروامان بەو شتانە نە ماو، ئیمە
 چاومان لە گۆرانکاریە ی، چاومان لەو هە ی ئەم دەسەلاتی دەسەلاتی خەلک بێت.

ئیستا ئیمە باس لە دەستور و دیموکراسییەت دە کەین، باس لە عەدالەت و

شەرفەت دەکەین، ئەمە بەشیکە لەمەسەلە نەتەواوەتی و نیشتمانییە کە ی ئیمە کە
 جاران رەنگە باوەرمان بەدیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا هەبویت بۆ
 دروستکردنی کۆمەڵگای سۆسیالیزم، بەلام ئیستا قەناعەتمان گۆراوە و باوەرمان
 بەدیوکرەسی هەیه، چونکە تیگەیشتین ئەو بۆچوونیکێ دروست نییە، ئەو
 ئەزموونی دنیا دەریخست کە رینگایەکی ناراستە، ئیستا ئیمە بەم رینگە راستەدا
 دەڕۆین، بۆ هینانەدی دادپەرەری و یەکسانی و دیوکراییەت لەولاتدا.

لقین: لەم هەلمەتی راگەیانندەدا کە قسەکردن بوو لەسەر میژووی یەکی،
 هەست بەو دەکرا کە راگەیانندی پارتی دەیهوێت بێتە ناو ئەم بابەتەو هەریگە
 قسەکردن لەسەر میژووی یەکی و میژووی نەوشیروان مستەفا، ئایا ئەم
 هاتەناوەو هەری راگەیانندی پارتی بۆ قسەکردن لەسەر کاک نەوشیروان پەیوەندی
 بەچیەو هەیه؟

سالار عەزیز: من پیموایە ئەوان زۆر ساکارانە و نەزانانە داخڵی ئەم بابەتە بوون،
 ئەوان پێیانوایە ئەم بابەتە لەخودی کاک نەوشیرواندا کورتبووتەو، کە وا نییە.
 لەراستیدا ئەمە بزوتنەو هەیهکی نارهزایی بەهێزە، کە دژی دەسەلات دەستیگر دوو،
 ئەگەر هەر کەسێکی تر بەهاتایە سەرکردایەتی ئەم جولانەو هەیه بکرایە، ئەوان
 بەردەوام دەبوون لەدژایەتیکردنی، بەلام لایەنی بەهێزی کاک نەوشیروان ئەو هەیه
 کە پیاویکی پاکە، لایەنی بەهێزی ئەو هەیه کە ئەم پیاوێ ماندوو پیاویکی رۆشنیرە،
 لەناو بزوتنەو هەیه کوردایەتیدا بوو، بەردەوام یەکیک بوو لەسەر کردەکانی، پیاویکە
 دەتوانیێت سەرکردایەتی بکات، ئەمە لایەنە ئیجابییەکانییەتی، کە خەڵک دەتوانیێت
 سودی لێوەربگرێت بۆ خۆی، بەلام ئەو لایەنانە ی تر پێیانوایە کاک نەوشیروان
 دروستکەری ئەم نارهزاییەتیە کە لەخوارەو دەستیگر دوو، نەخیر، ئەو نارهزاییە
 خۆی دروستبوو و خۆی هەیه، هەر ئەو نەندە ی دەوێت بیجولێنی و ریکێخەیت،
 ئەم شتانە خۆیان هەبوون، بەلام ئیمە توانیومانە بزوتنەو هەیه کی باشی لیدروستبکەین،
 بۆ ئەو هەیه خەڵک هەست بەو بکات هێزێک لەپشتیەو هەیهتی، تۆزێک ترس و لەرزێ

ئیمه دەرەو، ئیمه تەنیا ئەوومان پێراو. پارتی پێنایوایە ئەگەر بێت و ئەوان کاک نەوشیروان بکەن، بەتایبەتی بەرپرسی راگەیاندنیان کە بەخرابی و ناشیرینی دەستپێکرد. هەموو ئەندامێکی یەکی دەزانیت هەرکاتێک ئەندامێکی پارتی قسە لەسەر میژووی یەکی دەکات، مانای ئەو یە دەیهوێت لەیەکی بەدات، چونکە پارتی دەیهوێت هەرچی حیزبێک هەیە لە کوردستان بپشکێت، هەموومان دەزانین کە پارتی بروای بەدیموکراتییەت و دەستاودەستکردنی دەسەلات نییە، ئەوان پێیان وایە لەم ولاتادا تاهەتایە دەبێت خۆیان حاکم بن و حوکمران بن، ئێز مەلیکی بێت یان وەکو ئیمارەتەکانی خەلیج بێت، بەهەر شیوەیەک بێت دەبێت ئەوان حوکمران بن لەم ولاتەدا. لەبەرئەو ئەوان کەدین لەمیژووی یەکی دەدەن و خەلکی ناو یەکی دەدەن، ئەمە پشیمانێکی گەورە یە لەپارتی، پارتی ئەو یە دەیهوێت میژووی خۆی چاکبکات و بلیت هەرچی من کردوووم بەرامبەر یەکی نیشتمانی من راستمکردوو، ئەو نییە برادەرانی خۆشیان دەیلین و پشیمانی ئیمه دەکەن.

لەم هەلەمەتەدا ئەوان دەیانەوێت میژووی یەکی لەکاک نەوشیرواندا کۆبکەنەو، لەکاتێکدا میژووی یەکی لەکۆمەڵەو دەستپێدەکات، بەکاک شەهاب و کاک ئارامیشەو، بەهەموو ئەو برادەر و هەزاران شەهیدەو، بەو هەموو خەلکانە ی تا دەگاتە کاک نەوشیروان و خودی سکرێری یەکی، ئەمانە هەموو میژووی یەکی. لەبەرئەو لیدان لەکاک نەوشیروان لیدانە لە میژووی یەکی، بەپێچەوانەشەو لیدان لەوان لەلایەن ئیمه و جیاکردنەو ئەو لەمیژووی یەکی دیسان لیدانە لەیەکی، پارتی بەمەبەست وادەکەن، وەکو بلیت هەلیکیان بۆ هەلکەوتوو کە میژووی یەکی بشیوین بەهۆی هیرشکردنە سەر کەسەکانەو. لقی: واتە تۆ وادەبینیت پارتی ئەم جیاوازی و ناکوکییە ی ناو یەکی قۆستوو تەو بۆ هیرشکردنە سەر یەکی؟

سالار عەزیز: بەتەئکید پارتی قازانجیکی زۆر زۆری کردوو، ئەو برادەرانی

کانی دیکه‌ی یه‌کیتی، به‌بی‌تاگا و به‌بی‌ئوه‌ی ته‌سه‌وری داهاتوو بکه‌ن، سبه‌ینی که‌سی یه‌که‌می یه‌کیتی که‌هه‌میشه‌ ته‌نیا حسیب بو‌ئوو رۆژه‌ ده‌کات که‌تیدا ده‌ژی، قه‌ت حسیبی ناینده‌ی نه‌کردوو، ئیستا ئیمه‌ دوژمنین لای ئه‌وان، نایانه‌ویت له‌سبه‌ینی تی‌بگه‌ن، بیر له‌وه‌ ناکه‌نه‌وه‌ که‌ سبه‌ینی ریککه‌وته‌که‌ی نیوان یه‌کیتی و پارتی چیی به‌سه‌ردیت، نه‌گه‌ر خوانه‌خواسته‌ لیستی کوردستانی سبه‌ینی بردیانه‌وه‌، پارتی ده‌بیته‌ هیزی یه‌که‌م، به‌لام یه‌کیتی ده‌بیته‌ هیزی سیه‌م و چواره‌م، یه‌کیتی له‌م هه‌رل‌بژاردنه‌دا به‌شیوه‌یه‌کی زۆر خوار و خێچ ره‌فتار ده‌کات و هه‌مووشتیکی چر‌کردوو ته‌وه‌ له‌و هاوپه‌یمانییه‌ی له‌گه‌ل پارتی هه‌یه‌تی، ئیستاش که‌ قسه‌ده‌که‌ن له‌پیشدا باسی پارتی ده‌که‌ن، پاشان باسی خویان ده‌که‌ن، ئه‌و کاته‌ بازانین ناینده‌ چی ده‌بیته‌؟ هه‌رچه‌نده‌ ناینده‌ زۆر زۆر روونه‌.

لغین: به‌لام هه‌ندیك له‌به‌رپرسیانی یه‌کیتی ناماژه‌ به‌وه‌ده‌که‌ن که‌ پارتی هاوکاریکردوون له‌وه‌ی قبولی هاوپه‌یمانی له‌گه‌ل یه‌کیتی کردوو؟
سالار عه‌زیز: پارتی هیچ زیانیك ناکات. هاوپه‌یمانییه‌تییه‌ که‌یان کامه‌یه‌؟ وه‌ره‌ سه‌هریبه‌که‌ سه‌روۆکی هه‌ریم پارتیه‌، سه‌روۆکی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران پارتیه‌، ئه‌وه‌ی ده‌لیت وانیه‌ راستناکات.

لغین: چه‌ به‌لگه‌یه‌ک هه‌یه‌ که‌ سه‌روۆکی حکومه‌ت ده‌دریته‌وه‌ به‌پارتی؟
سالار عه‌زیز: به‌رای من وایه‌، ئه‌وان هه‌تا ئیوار بلین وانیه‌، من ده‌لیم وایه‌، هه‌موو وه‌زاره‌ته‌ گرنگه‌کانیش لای پارتی ده‌بن، هه‌تا نه‌گه‌ر واش نه‌بیته‌ پارتی هه‌زیکه‌ ئیلتیزام به‌ هاوپه‌یمانییه‌تییه‌وه‌ ناکات، پارتی چی له‌به‌رژه‌وه‌ندی خوی بیته‌ ئه‌وه‌ ده‌کات، پارتی له‌په‌رۆسه‌یه‌کی زۆر قورسدایه‌، بیر له‌وه‌ده‌کاته‌وه‌ سه‌رده‌که‌ویت یان نا؟ بیر له‌وه‌ناکاته‌وه‌ سه‌رده‌که‌ون یان سه‌رناکه‌ون؟

لغین: به‌بروای تو ئه‌نجام چۆن ده‌بیته‌؟ پارتی سه‌رده‌که‌ویت و خه‌ونه‌کانی ده‌چنیته‌وه‌ یان نا؟

سالار عه‌زیز: من پیموایه‌ نه‌گه‌ر هه‌ل‌بژاردنیکی شه‌فاف هه‌بیته‌ و ئه‌وانه‌ مه‌جالی

نەبیّت، هیچیان نایبەنەو و زۆرینە نابن لەپەرلەمان، ئەوکات دەبیّت دەکەن؟ شەپەرە کەن؟ شەپەرە کەن بەرانبەر بەو هەموو خەڵکە دەنگیان نەداو بەوان؟ شەپەرە کەن کە ئەوان بەشیکن لەعیراق و پارە لەعیراق وەر دەگرن؟ شەپەرە کەن لە کاتی کدا ئەمەریکا لەسەر ساحە کەیه؟

ئەمڕۆ ئەو پێشمەرگە یە کە هەیه وەکو جاران نییە کە ئەمیان پێکردن پەلاماری لیستی گۆران بەن، پێشمەرگە شەپەرە ئەوان ناکات، پێشمەرگە چاوی لەو یە کێ مووچە دەداتی، سەبەیی حکومەتی عیراق و هەتا ئەمەریکا لەسەر زاری بەرپرسە کانیانەو دەلێن " ئێمە پشتگیری ئەو لایەنە دەکەین کە دەبیاتەو". خۆ قابیلە ئەمانە یاخی دەبن و دەچنە ئەو شاخ و کێو؟

لقین: ئەگەر لەبانگەشە هەلیژاردندا بەشیک لەشەرەکان ببنە شەپەرە میژوو، ئێو لەو شەرەدا براو دەبن یان دۆراو؟

سالار عەزیز: ئێمە خۆمان بەدۆراو نازانین، ئەو میژوو چیه؟ لە کاتی کدا ئێمە کەسی یە کەمیش نەبووین لەو حیزبەدا، بۆ ئێمە بگریتهو؟ من پیموایە ئەو میژوو بەپەلی یە کەم کەسی یە کەمی حیزب دەگریتهو، پاشان دەپەرتەو بۆ ئەوانی تر.

لقین: بۆ نمونە یە کێک لەو مەلەفانە لەم چوارچۆبەدا ئاماژە ی پێدە کریت ئەو کوشتنە ناو خۆی و ئیغتیالاتانە یە کە لەشارەکاندا روویانداو لەسەر دەستی شۆرش، بۆچی لەناو شۆرشدا ئێو بەم مەلەفانە تۆمەتبار دەکرین و پەنجە بۆ ئێو رادە کیشریّت؟

سالار عەزیز: من بەر لەهەموو شتی ک دەلێم گەر ئیغتیالات لەسلیمانی کراییت، رەنگە خەڵکی بیتاوانیش کوژاریت، جاری یە کەم من نەمبیس توو هێچی بە ئیمزای کاک نەوشیروان بوویت، هەرچیە کیش کراییت سکریتی گشتی لێی بەرپرسە، کەسیشمان نەمانبینی سکریتی گشتی رۆژیک لەرۆژان بلیت بۆچی وادە کەن؟

لقین: پەيوەند لەگەڵ ئەم مەلەفە، باسی کوشتنی یە کێک لە کادیرەکانی ناو شار

سالی ۱۹۹۴ له به یان نامه ی مه کتبه ی سیاسی په شیمان بوونه وه خوی راگه یانده

له کوشتنی وریا؟

سالار عزیز: باشه با وادابنیین، ئەمه هه‌له‌یه کی گه‌وره‌یه، ئایا ئەم هه‌له‌یه یه کێک ده‌کاته تاوانبار له کاتی کدا سکر تیری گشتی خوی که‌سی یه که‌می یه کیتی بووه؟ وه‌کو وتم له‌به‌ر نه‌وه‌ی سکر تیری گشتی خوی که‌سی یه که‌می حیزب بووه، مام جه‌لال خوی به‌ده‌ره‌جه‌ی یه‌ک لیبه‌ر پیره‌سه.

ئەمه تاوانیکه له‌ناو هه‌موو نه‌و تاوان و شه‌ری ناوخو و کوشتن و برین و هینانی ده‌وله‌تانه‌ی که‌ کراره، ئەمه دلۆبیکه له‌ده‌ریا یه‌ک، من تیده‌گه‌م له‌هه‌وله‌کانی نه‌وان، تیده‌گه‌م له‌وه‌ی هه‌ندی‌ک خه‌لک له‌ناو یه‌کیتیدا له‌م وه‌تیره‌ ده‌ده‌ن. من پیموایه‌ ئەمانه‌ هه‌چی برناکه‌ن، ئەمانه‌ دلۆبیکن له‌ده‌ریا یه‌ک، ئیمه‌ باسی ئیستا و ئاینده‌ ده‌که‌ین، با نه‌و براده‌رانه‌ی ناو یه‌کیتی یان هه‌ر که‌سیکی دیکه‌ با باین باسی ئاینده‌ بکه‌ن.

لقین: ئایا نه‌وانه‌ی که‌ ئەم باب‌ه‌ته‌ ده‌وروزین میژووی خویان خالییه‌ له‌م کارانه‌؟

سالار عزیز: نه‌خیر، نه‌وه‌ی که‌ باسی نه‌وه‌ ده‌کات و زیاتر نه‌و شتانه‌ بلا‌وده‌ کاته‌وه، ئە‌گه‌ر ئیمه‌ باین باسیان بکه‌ین شتی وایان کردووه‌ که‌س نه‌یکردووه‌، ئیستا خو‌ش نییه‌ ئیمه‌ باسی بکه‌ین، بۆ‌غوونه‌ خه‌لک به‌هینیت و ده‌عوته‌ی بکه‌یت و بیکوریت، که‌پیاوی مه‌رد شتی وانا‌کات.

لقین: ئە‌گه‌ر له‌بانگه‌شه‌ی هه‌ل‌بژاردندا نه‌و شه‌ره‌ هاته‌ کایه‌وه، ئایا ئیوه‌ وه‌لامتان ده‌بی‌ت؟

سالار عزیز: نه‌خیر، ئیمه‌ ناچینه‌ نه‌و شه‌رانه‌وه، خه‌لکیش خه‌یالیان لای نه‌و شتانه‌ نییه‌، ئە‌گه‌ر نه‌وان پینا‌واییت به‌مه‌ شه‌خسیه‌تی کا‌ک نه‌وشیروان یان که‌سیکی دیکه‌ که‌مه‌ده‌که‌نه‌وه، من پیموایه‌ شته‌کان له‌وه‌ تپه‌ریوه، میلله‌ت بریاری خۆیدا‌وه، میلله‌ت خه‌یالی لای میژوو نییه‌، میلله‌ت حسیبی نه‌وه‌ناکات کیّ چیی کردووه‌ و کیّ چیی نه‌کردووه، خه‌لک چاوی له‌وه‌یه‌ که‌ بژی، چاوی له‌ئاینده‌یه‌ که‌ له‌م

لەئین: بەلام ئەو یاداشتەکانی کاک نەوشیروان بلاویکردنەوه لەسەر شەری ناوخوا کاریگەری زۆریان هەبوو لەسەر وەستاندنی هەلمەتی یەکی و پارتی؟ هۆکاری چی بوو کە دواى بلاوکردنەوهی بەشێک لەو یاداشتە هێرشەکان روویان لە کەمبونەوه کرد؟

سالار عزیز: لەبەرئەوهی ئەوان دەیانویست باسی میژوو بکەن، ئێمەش باسی میژوو دەکەین، بەلام ئەوان تیگەشتن کە ئەمە زەنگینکی مەترسیداره ، لەبەرئەوه داوایانکرد کە رابگریت لە بەرانەر ئەوهی کە ئەمانیش بێدەنگین و شتی بێمانا نەئین. بپارە ئێز باسکردنی ئەو جوړە شتە کوتایی بییت، بەلام ئیستا ئەوان دەیانەویت خەلکی دیکە رابسیرن ئەو کارەیان بۆ بکات. ئێمە دەزانین ئەوانە کێن، ئەوانە هەندیک کەس لەناو مەکتەبی سیاسی یە کێن.

لەئین: چاوەرێدەگری ئەو دواى هەلبژاردن کێشە لەنیوان یەکی و پارتی دروستبییت، بەتایبەت ئەگەر سەرۆکی حکومەت بەریتەوه بەپارتی؟ بەبروای تۆ ریککەوتنی ئەم دوو هیزە تا کوی بڕدەکات؟

سالار عزیز: من پیموایە کێشە دروست دەبییت، بەلام یەکی ئەوهەندە بچوکیبوو ئەوه کە کاریگەری ناییت لەسەر پارتی، بەلام کە دەرکەوت وانیە کێشە لەناو خۆیاندا دروستدەبییت.

لەئین: دەوتریت بەهۆی ئەم نابەرانبەرییەوه رەنگە بنکەى جەماوەری یەکی دەنگ بە گۆران بدات؟

سالار عزیز: ئێمە وای دەبینین کەخەلک بەگشتی حەز بەگۆران دەکات و مەسەلەى حیزبایەتی زۆر کالبوو ئەوه لەناو پارتی و یەکی و لەناو ئیسلامییەکانیش، بۆیە چاوەرێدەکەین خەلکی زۆر هەبییت پشتگیری بەرنامەى گۆران بکات.

لەئین: دواى پرسیارمان ئەوهیە، ئایا بەلای ریفۆرم سەبارەت بەئێوه وەك لیستی گۆران

عەزیز: ئیمە لەوەتە بەناوی کۆمپانیای وشەوێ کار دەکەین، هەمیشە
 یستومانە بەفیکر و بەکردهوش بەرگی حیزبایەتی و ئینتیمای بۆ بەلێک یان
 تەکەتولێکی ناویە کیتی لەخۆمان دا بمان.

هیچ خۆشان بەدریژکراوی ئەوێ پێشوو نازانین.. ئەوێ بەلای ئیمەوێ گرنگە
 ئایندەێ ئەم ولاتە و ئایندەێ بەرپۆهبردنی هەرێم ئازادی و دیموکراسی و یەکسانی و
 خۆشگوزەرانیی خەلک و دەولەتی یاسایە.. ئیستاش ئەم رەوتە ئەم بزوتنەوێهێ مۆرکی
 هیچ لایەن و حیزبێکی پێوئییە، هی هەموو ئەو کەسانە یە کە گۆرانیان دەوێت.

رادەێ بەلێ ریفۆرم کە هاتوون پشنگیری لیستی گۆران دەکەن، بەشیکێ بچوکی
 ئەم بزوتنەوێ گەورە یەن و سەرتاسەر لەناو ئەم بزوتنەوێهێ دا خەلکانی پارێ و
 یە کیتی و ئیسلامی و پاسۆک و چەپ و راست هە یە و بەپلە ی سەرەکی خەلکانی
 بێلایەن و کەژاوه کەشی بەدەیان و سەدان و هەزاران گەنج و خاوەن قەلەم و
 نیشتمانی پەرور رازینراوه تەو.

یۆن بۆلگه سیاسی و مهلا مستهفای بارزانییهوه، من له گهله مه کتهبی
 بووم، دواتر چوومه ناو یه کیتی قوتاییانی کوردستانهوه، بوومه ته لیپرسراوی
 سلیمانی یه کیتی قوتاییان. سالی ۱۹۶۷-۱۹۶۸ چوومه ته سکرترایه تی یه کیتی
 قوتاییانی کوردستانهوه. سالی ۱۹۷۰ کاتیک ئه و دوو ئاراسته یه تی ناو پارته
 یه کیانگرتیه وه من بوومه ئه ندای سکرترایه تی یه کیتی قوتاییانی کوردستان. سالی
 ۱۹۷۰ ئیمه (کۆمهله) مان دروستکرد. من له ناو شان یه که مه کانی کۆمهله دا بووم.
 ئیمه پیش ده رکردنی به یانی یانزه ی نازاری سالی ۱۹۷۰ کۆمه لیک بووین هه لگری
 بیروپرای چه پ بووین، ئه و باله ش مام جه لال سه رکردایه تی ده کرد، ئیمه به و
 ئاراسته یه دا بیرمان ده کرده وه که کۆمه له دروستبیت، دروستبوونی کۆمه له له وه وه
 هات که ئیمه هه موو برۆمان وابوو که ده بیت کۆمه له دروستبیت و ریکخسته نیکی
 سه ربه خو ی هه بیت، ئه وه ی که ده سپیشخه ر بوو بو ئه وه ی براده ران کۆبکاته وه و
 قسه یان له گه لدا بکات، کاک شه هاب بوو. هه ربۆ شوونه کاک شه هاب له گه ل هه موو
 ئه وانده دا قسه ی ده کرد که بو ئه و کاره به باشی ده زانین، هه تا هاته سه ر من، منیش
 رازی بووم و بو ئه م مه به سه شه قسه ی له گه ل زۆر که س تر دا کردبوو، ئیمه
 که سانیکی دیاربووین، فیکرمان ئاشکرا بوو هه یچ جیاوازیه ک له نیوانماندا نه بوو،
 هه ربۆیه دانیشتین و له و باره یه وه قسه مانکرد، دامه زرانندی کۆمه له ئاوابوو، واته
 دروستبوونی کۆمه له به و شیوه یه نه بوو که شانیه کی نه یی بوو بیت و دواتر
 په یه وندی به خه لکه وه کراییت و ئینجا دروست بوو بیت.

من هه م ئه ندای کۆمه له بووم و هه م ئه ندای سکرترایه تی یه کیتی قوتاییان بووم،
 کۆمه له ئه وکات ریکخسته نی نه یی هه بوو، ئیمه له ناو قوتاییاندا کارمان بو ئه و
 ریکخسته نه نه یییه ده کرد و هه ولمانده دا خه لکی به نینه ناو ریزه کانی کۆمه له وه.
 تاسالی ۱۹۷۴ هه ر ئه ندای سکرترایه تی یه کیتی قوتاییان بووم، ئیتر ئه وه بوو
 ئاشبه تال روویدا، من ئه وکات له گه ل ئه و ئاراسته یه تی ناو کۆمه له دا بووم که
 باوه ریان به به رگریکردن هه بوو دژی رژیم، ئاراسته یه کی تریش ده بوت بابرۆینه ناو

سەر بەئاراستەى یەكەم بوم، بەلام كە دواى خرايه دەنگدانەوه، ئاراستەى دەنگدانەى زۆرتەى هینا و گەپانەوه بۆ ناو شار.

كە گەپانەوه ناو شار دەستمانكردەوه بەكاركردن بۆ رێكخستى كۆمەلە، ئەوهبوو حكومەت یەكێك لەوبرادەرانی ئیمەى گرت كەناوى (ئەنوەر زۆراب) بوو، كاتێك ئەنوەر گىرا، ئیمە خۆمان شاردهوه، هەندێك لەبرادەرانی رویشتنە دەرەوه، ئەوانەمان كە ماينەوه دەستمانكرد بەئیشكردن، كۆمیتەى هەرئیمەكانمان دروستكرد، دواى خۆمان ئامادەكرد بۆ شۆرش، دواتر وردەوردە لەگەڵ برادەرانی دەرەوه قسەمانكرد و پەيوەندیمان لەگەڵدا دروستكردنەوه، هەرچەندە پەيوەندییەكە زۆر گران بوو، ئەو كاتە مام جەلال و برادەرەن لە سوریا بوون، بەلام ئیمە بریارى خۆمان داوو كە دەبێت شۆرش بەرپا بكەینەوه.

ئێتر ئەوهبوو سەرلەنوێ هاتینەدەرەوه، ئەو كات من وەكو لیبیرسراوى دەستە چەكدارەكان هاغەدەرەوه، پەپەرەویشمان هەبوو كە ناوى (پەپەرەوى ناوخواى دەستە چەكدارەكان) بوو، ئەو كاتە وردە وردە مەفرەزەكانمان دەهاتنە دەرەوه، كاتێكیش مام جەلال و كاك نەوشیروان گەپانەوه، مەكتەبى سیاسى یەكێتى نیشتمانی كوردستان دروستبوو، من و كاك ئارام بووینە ئەندامى مەكتەبى سیاسى، بەلام لەهەمانكاتدا ئەندامى ناوەندى كۆمەلەیش بووین، ئێتر هەموو ئەو ماوەیە لەناو مەكتەبى سیاسدا مامەوه، تا كۆنفرانسى لەسالى ۱۹۸۰ ئەو سالە بوو كە ناكۆكییەكانى ناو كۆمەلە دەستپێكرد و جیاوازی كەوتە نێوانمانەوه، بەلام ئەوهى بەلای ئەو گروپەى ئیمەوه گرنگ بوو ئەوه بوو دەبێت بەرگری لەمانەوه كۆمەلە بكەین و كۆمەلە بمبێت، چونكە كۆمەلە بۆ ئیمە وەكو هەلگیرساندەوهى شۆرش وابوو، پارێزگاریمان لە كۆمەلە بەپێویست دەزانى، ئێتر جیاوازی لەسەر ئەوه و هەندێك مەسەلەى تریش دروستبوو.

دواى ئەمانە كۆنفرانسى یەكەم كرا، لەكۆنفرانسى یەكەمدا هەندێك برادەر یەکیانگرتبوو لەدژی ئیمە (ئیمە كە دروستكەرى شۆرشەكەبووین)، بەلام ئەو

نهوشیروان پێکهوه له گهڵ برادهرانی سجن) له گهڵ برادهرانی كاك نهوشیروان پێکهوه
 یانگرتبوو دژی ئیمه، نهوان داوای كۆنفرانسیان كرد، دیاره پێشتر ئاماده کاری
 زۆریان بو كۆنفرانسه كه كردبوو، بهلام ئیمه هیچی وامان نه كردبوو، ئیمه تهسهوری
 نهومان نه ده كرد واماندهزانی پاش نهو هه موو قاره ماننیهی كردومانه، مه دالیا
 ده كه ن به یه خه مانه وه، نهوان وهك وتم ئیشی زۆریان بو كۆنفرانسه كه كردبوو،
 كه سانیکی زۆریان بانگ كردبوو، ئیتر به ئیمه یان دهوت نهوه نهوانهش هاتون وه ستاون
 با بانگیان بکهینه ژووره وه، ئیتر بهوشیوهیه له پان پاکیتی و دلسۆزی ئیمه شدا توانییان
 نفوزی خۆیان به سه ر كۆنفرانسه كه دا بسه پێتن. دوا یی ده ركه وت كه نهوانه دژایه تی
 ئیمه ده كه ن و ده یانه ویت (به تابه تی من و مامۆستا جه عفر) شكست پێهین و
 بانه پینه خواره وه، ئیتر نهوه ههنگاوی یه كه م بوو، نه م ههنگاوه هه موویان رینگبوون
 له سه ری، مام جه لال له دووره وه ئاگاداری بوو و كاك نهوشیروانیش له گه لیدا بوو.
 به داخه وه لی ره دا ده مه ویت شتیك بو میژوو بلیم، له كاتیكدا كه كاك نهوشیروان
 گیرابوو، نهو گروپه ی پێانده و ترا (گروپی سجن) و به پله ی یه كه میش كاك
 فه ریدون عه بدولقادر، له و كاته دا من و مه لابه ختیار له شارباژێر بووین، مام جه لال
 نهو كاته له ده ره وه بوو، فه ریدون كۆبوونه وه یه کی به كادیره كانی ده وره بیه ری
 سه ر كرده یه تی رینگخستبوو، لهو كۆبوونه وه یه دا رایگه یانده بوو گوایه مام جه لال
 نایه ته وه، هه روه ها وتبووی كاك نهوشیروان گیراوه، لهو كۆبوونه وه یه دا دژایه تی كاك
 نهوشیروانی كردبوو و قسه ی زۆری كردبوو، ته نانه ت دژایه تی مام جه لالیشی
 كردبوو، ئیمه له شارباژێره وه به وه مانزانی، من به گور هاتمه وه، كۆبوونه وه كه م
 پێه لوه شانده وه، پیموتن ئیوه ده تانه ویت ریزه كانی كۆمه له تیکبه ن، نهوانه براده ری
 ئیمنه و ئیلتیزامیکی نه خلاقیان هه یه له به رامبه ر كاك نهوشیروان و نهوانی تر دا،
 به لام كاتیك كۆنفرانس به سه ترا نهو براده رانه خه ربیکی نه مه بوون، چوون له گه ل كاك
 نهوشیروان یه کیانگرت دژی ئیمه، نهوان بهوشیوهیه لایه نگریان بو خۆیان زۆر كرد،
 ئیمه ش نهو كۆمه له خه لكه پاك و بینگه رده ی ناو كۆمه له بووین كه به شداری

کۆنفرانسه دا هه ندیک ره خه ی هه له ق و مه له ق له ئیمه کرد، له و کۆنفرانسه دا هه ندیک ره خه ی هه له ق و مه له ق له ئیمه کرد، ده بیته هه لێژاردنه وه ی بۆ بکریت، یان هه ر بۆی نییه بیته هه ندامی سه ر کردایه تی. ده بوایه سه ر کردایه تی نۆ که س بن، واته ده بیته هه ریه ک له و نۆ که سه له نیوه زیاتر ده نگ به یین، نه گه ر نیوه ی ده نگیان نه یینا، ده بوایه هه لێژاردنی بۆ بکریته وه، هه لێژاردنی یه که م کرا چوار که س ده رچوون، چوار که سه که ش یه کیکیان که مال خوشنا و بو (به ره حهت بیته)، کاک نه وشیروان و فه ره یدون عه بدولقادر و مه لا به ختیاریش ده رچوون، حه زده که م بزانه کاک که مال خوشنا و تا نه و کاته دیار نه بوو که کۆمه له یه، که چی له هه مووان زیاتر ده نگه یینا، به هه ر حال ئیمه زۆر به لمانه وه ئاسایی بوو، هه ندیک له براده رانی ئیمه هه ستان قسه یانکرد، کاک نازاد هه ورامی هه ستا زۆر به توندی قسه ی کرد، مسته فا چاره وه ش زۆر به توندی قسه یکرد، کاک مولا زم عومه ر قسه یکرد، مه لا به ختیار زۆر به توندی قسه یکرد، هه موو قسه کانیش له سه ر نه وه بوون نه م واقیعه چییه تییکه وتووین، په سیارده کرا بۆچی کۆمه له ئاوی لیته، قسه کرا له باره ی نه وه وه بۆچی نه وانه ی که رۆلی سه ره وه رییان دیوه له گرتنه وه ی کۆمه له و له دروستکردنه وه ی شوړش و له دروستکردنه وه ی په شمه رگه و خه لکانیکی پاک و بیگه رد و ریکوینیکن وایانلیکرت و هه ندیک که تا نه و کاته هه یچیان نه کردوه له په ریکدا بن به شت، منیش هه ستام قسه مکرد، زۆر به نه رمی قسه مکرد، وتم: نه وه ی که روویدا هه یچ گه رگه نییه و ئه لته زام ده که م به وه وه که روویداوه، نه وانه چاره پریان نه ده کرد ئاوا قسه بکه م، که ئیمه رۆشتین نزیکه ی نیوه ی به شدار بووانی کۆنفرانسه که له گه لمان هاتنه ده ره وه، کۆنفرانسه که له خه ری ناوزه نگ بوو، ئیمه له تۆژه له بووین، قسه یه ک ده که م هه قه خه لک بۆ میژوو بیزانه، چونکه به هه له نوسراوه ته وه، کاک نه وشیروان هات بۆ لای ئیمه، خه لکانیک دانیشتیوون، کاک ئاوات عه بدولغه فور بوو، کاک مولا زم عومه ر بوو، کاک (دارۆ) ی کۆچکردوو بوو، کاک نازاد هه ورامی بوو، وایزانه نه بو شه هایش بوو، نه و هاتنه ده ره وه یه ی ئیمه

ئەوەندە سادە نەبوو گۆیی پێنەدریت. لە ۸۰٪ ی پێشمەرگەکان لە گەل
 ھاتنە دەرەو، بەرپرسی پێشمەرگەکانیش لە گەل ئیمەدا بوون، کادیرە
 باشەکان لە گەل ئیمەدا بوون، کاک نەوشیروان وتی: کاکە ئەوێ روویدا
 ناخۆشبوو، ئەوێ کە روویدا روویدا، بەلام تکایە با برۆینەوێ ناو کۆنفرانس،
 روویکردە من و وتی کاک سالار خۆت ھەلبژێرەو، من خۆم لەوێ باس لە خەبات و
 تێکۆشانی ئێوە دەکەم، لەوێدا من بە کاک نەوشیروانم وت: بەداخەوێ کاک نەوشیروان
 تۆ نەدەبوو وابکەیت، ئیمە زۆر ھاوڕێی تۆ بووین، ئیمە بروامان وانەبوو ئەوەمان
 بەرامبەر بکریت، پیموت ئەگەر ئیمە تەکەتولمان بکەدایە زۆر بەھێزتر دەبووین،
 ئیمەش دەمانتوانی خەڵک لە ئێوە زۆرتر بەیئین. من بریارمدا خۆم ھەلنەبژێرمەو،
 چونکە توشی رەشبینی و ناوئمییدیەکی گەورە بووم، ھاوڕێی وام ھەبیت لەبری
 ئەوێ ریزم لیبگریت و مەدالیا و ئەستێرە سەرشانم پێدات، درۆم بۆ ھەلبەسیت
 و بلی کاک سالار لە کەسیکی داوێ لەسەر ئەوێ لەبەری ھەلنەستاو، ئیتر چۆن
 بێتومید نام. کاک نەوشیروان وتی دە باشە با کاک عومەر خۆی ھەلبژێریت، کاک
 عومەر وتی: منیش نایکەم. وتی با کاک ئازاد خۆی ھەلبژێریت، کاک ئازاد وتی: منیش
 خۆم ھەلنابژێرم، کاک نەوشیروان وتی: من پێشیاریکم ھەیە، مادام وایە لەبەر خاتری
 کۆمەڵە سەبی وەرێ بۆ کۆنفرانس، پێشیارێ من ئەوێ ئەو چوار کەسە بچینەوێ تا
 پلینیۆم، ئیمەش وتمان ئەوا لەبەر خاتری کۆمەڵە قبوڵی دەکەین، ھاتینە ناو پلینیۆم
 لەبەر داخوایبە کە کاک نەوشیروان و لەبەر خاتری کۆمەڵە، ھیچ قسەمان نەکرد،
 کاک نەوشیروان ھەستا قسەیکرد و وتی بەداخەوێ کار گەیشتنە ئەمە، ئیتر زۆر
 ستایشی ئیمە کرد و وتی: من پێشیاریکم ھەیە، تا پلینیۆم با ئەو چوار کەسە
 سەرکردایەتی بن. کاک عەلی بچکۆل ھەستا و وتی کاک نەوشیروان تۆ لەژێر فشاری
 برادەراندان ئەم بریارەت داوێ و ناھێلیت پێنج ئەندامە کە تۆ بۆ سەرکردایەتی
 ھەلبژێردرت. من ھەستام و وتم: کاکە گیان ئیمە فشارمان بۆ کەس نەھیناوە، ھەر
 کەسیک ھەلبژاردن دەکات با بیکات، بەلام کە من خۆم ھەلنەبژێرم ئارەزووی

من دلتیابووم که له ۸۰٪ ی دهنگه کان به ده سته هیتیم، ههروه ها مولازم نازاد هه ورامیش، به لām به داخه وه له هه ندیک نوسیندا ئه و رووداوه وا نوسراوه ته وه که گوایا ئیمه بۆیه له کۆنفرانس چووینه ته دهره وه له بهر ئه وه ی دهرنه چووین، حه یفه میژوو ئاوا بنوسرینه وه، ئه وه ی باسکرد راستیه که یه، شایه ته کانیش زۆریان ماون."

لقین: دهوتریت له سلیمانی فره کویخای هه یه، بۆ نمونه، پارێزگاری سلیمانی که سی یه که م نییه له بهر پۆه بردنی شاردا، رای تو له مباره وه چیه؟ سالار عهزیز: رای من ئه وه یه ده بیته له هه موو شویتیکدا یه که س بهر پرس بیته، نه یانوتوو ه دوو خوا هه یه، وتویانه یه که خوا هه یه، نه یانوتوو ه دوو سه ر کۆمار هه یه، یه که سه ر کۆمار هه یه، له فه رمانگه یه که دا ده بیته یه که بهر پۆه بهر هه بیته. له بهر ئه وه له شاریکدا ده بیته یه که س بهر پرس بیته. پیموایه یه که یکه بهر پرس بیته، ئه ویش به ته شکیلاتی ئیداری، ده بیته پارێزگار بیته، لای ئیمه پارێزگاره، له شویتیک تر له وانیه سه رۆکی شاره وان ییته. ده بیته بهر پرس بیته له هه موو به شه ئیداریه کان که له شاره که دا هه یه.

لقین: له سلیمانیدا ئه م حاله ته هه یه، واته یه که س له کاروباری شار بهر پرس بیته؟ سالار عهزیز: نه خیر، ئیستا چه ندین جۆر له حاکی تیدا یه، ئیستا لی ره حیزب ده سه لاتدار، کار به ده ستیک ی حیزب له مه کته بی سیاسیدا، چی بویت له م شاره دا ده بکات. سه رۆک وه زیران و جیگری سه رۆک وه زیران ده ست ده خه نه ئیشی پارێزگاره وه، راسته جیگری سه رۆک وه زیران، به لām ئه و له باز نه ی ئیشه که ی خۆیدا بهر پرسه له هه ندیک شت. پارێزگار بهر پرسه له م شاره دا، پۆسته که س ته داخول نه کات له ئیشوکاره کانیدا، کاتی که موکوپه کی هه بوو و له نیزام و یاسا لایدا، ئه و کاته پۆسته لی بی پرسته وه.

لقین: هۆکاری ئه مه بۆچی ده گێرته وه؟ سالار عهزیز: هۆکاره که ی ده گێر مه وه بۆ ئه وه ی به نه نقه ست وا له م ولاته کراوه

بیت له پشوی و فوزا و داری بهسەر بهردیهوه نهییت، بۆ ئەوهی ئەو
 کەسێکی بەرژوهەندیان ههیه لهم دۆخهدا، بتوانن ئیشه کانی خۆیان بکهن.

لقین: ته که تولاتی ناو یه کیتی تا چهند کاریگهری ههیه لهسەر دروستکردنی ئەم
 حالته؟

سالار عهزیز: راسته ته که تولات له ناو یه کیتیدا ههیه، بهلام شه خسی یه کهم بهرپرسه
 له وهی نه هیلیت واییت.

لقین: شه خسی یه کهم مه بهستت کینه؟

سالار عهزیز: شه خسی یه کهم مه بهستم سکریتی گشتی یه کیتییه، ئەو ده توانیت
 نه هیلیت، به تایهت له کاروباری ئیداریدا، له هه مانکاتدا که خوشی سه روک کۆماره،
 نه هیلیت کهس بتوانیت ته داخل بکات. من پارێزگار بووم، سکریتی یه کیتی
 پشتیوانی له من کردوو، بهلام من یاسایه کیشم به دهسته وه بوو که یاسای پارێزگاگان
 بوو، لهسەر ئەو یاسایه روشتووم، له بهرئوه پشتیوانی لیکردووم، بهلام خوشی
 ئەگەر روژێک داخواییه کی هه بوو بیت و ههستم کرد بیت نایاسایه و نا کریت،
 بۆمنه کردوو.

لقین: به قسهی کهست کردوو له سهرووی خۆته وه؟

سالار عهزیز: به قسهی کهسم نه کردوو له سهرووی خۆمه وه، مه گەر ئەوه نه بیت
 که یاسا رێگای پێده دات.

لقین: که واته لهم حالته دا که سایه تی پارێزگار رۆل ده بینیت له وهی که قبولی
 گه نده ئلی نه کات له سهروو خۆیه وه؟

سالار عهزیز: که سایه تی پارێزگار زۆر زۆر گرنگه، ئیستا ئەگەر پارێزگاری
 سلیمانی بلیت که خوی کادیریکی باشه و پیاویکی دلسوژه و هه مومان ده یناسین،
 بهلام یاسایه کی نییه ئیشی پێکات. باوه ریم وایه ئەگەر یاسایه که هه بیت کاک دانا
 کاری پێکات به قسهی کهس ناکات.

لقین: هه مان حالته له هه ولیتر ههیه، ئەوهی که یاسایه که نیه بۆ دیاریکردنی ئیشی

بەلام دەبینن ئیسه كان به شیوه کی تر دهروات؟

له بهرئهوهی لهههولیر سهروك وهزیران خوئی كه سایهتی بههیزه و لهناو حیزبه كه شدا هه بههیزه، نه بهیشتروه هیچ كهس له سهرووی خویهوه ته داخولبكات، چونكه نهو خوئی شه خسیکی بههیزه، نه ندامینکی مه كتهبی سیاسی نه ده توانیت و نه ده ویریت ته داخولبكات، خوئی له گهڵ پارێزگاردا ته نسیقیان ههیه و رێككهوتوون و به ههردووکیان ئیسه كان ده كهن، له بهرئهوه لهوئ سهركهوتوو تر وهك لیڤه.

لقین: له سلیمانی نهو حاله ته نیه؟

سالار عهزیز: نه خیر، ههتا ئه گه ر جیگری سهروك وهزیران كه كاك (عومهر فهتاح) ه له گهڵ پارێزگاردا كه كاك (دانا) یه، رێككهون له سهه ئهوهی بهیه كهوه كاره كان بکهن، یه کینکی تر له مه كتهبی سیاسی ته داخولده كات و ئیسه كه له وانیش تیکه داتهوه. جاری واهیه رهنگه ئه ندامی مه كتهبی سیاسییهك ئه مر بکات به جیگری سهروك وهزیران، بۆ نمونه، كاغهزێك ده نویت و ده لیت كاك فلان پارچه زهوییهك بده به كاك فلان، به كهسه كهش ده لیت ئه گه ر بۆی نه كردهت وهروهه بۆلام. له بهرئهوهی جوړه ها حاکمی تیدا یه. هه موو كه سیك ته داخول ده كات، له كهسی یه كه مه وه بیگه ره تا ئه ندامانی مه كتهبی سیاسی، تا ئه وان هشی كه سهه به وه زاره ته كانن، بۆ نمونه، وهزیری فلان ته داخول ده كات له ئیسی ناو سلیمانی، كه پێویسته به بی ئاگاداری پارێزگار ته داخول نه كات. راسته ئه و ئیسه په یوه ندی به وه زاره ته وه ههیه، بهلام ئه و كه سهی سهه ره هشتی ده كات و ئاگاداریه تی، پارێزگاره. پارێزگار ده توانیت پرۆژه كه بوه ستیت، ده توانیت جیاواز بیته له پرۆژه كهیدا كه وه زاره ت بریاری له سهه رداوه. پێویسته پارێزگار چاودێر بیته به سهه ر کاروباره داراییه کانی وه زاره تی داراییه وه، ههتا ده توانیت ته داخول بکات له بانقه كاندا، ده توانیت ئه گه ر شتیکی به دل نه بوو، رایگریت، واته پارێزگار به ریرسی هه موو وه زاره ته كانه له ناو شاره کانی خویدا، بۆیه ئه م فهوزایه ی ئیستا وینه ی له هیچ شوئینکی دنیا دا نیه.

كهواته دهتوانين بليين شاري بي حاكمه يان فره حاكمه؟

عەزیز: شاری بی حاکمه، شاری فهوزایه، شاری بههدهردانی پارهیه، به پروای من چی خراپه دهتوانیت بلینی نهویه.

لقین: یه کیتی که قورساییه کهی له سلیمانییه، چ سودیک ده بینیت له وهی ئەم فهوزایه هه بیته، به پرسه کانی یه کیتی چ سودیک ده بینن؟
سالار عەزیز: هه ندیکیان له داغه و خه یالیکدان پینانویه دنیا زور باشه و نهو قسانه ی ده کریت هه مووی درویه و خه لک هه مووی ناسوده یه و گوزهرانیان زور باشه. خه لک پتلاوه کانیان نه دراوه، گه نج کیشه ی نییه، هه موو خه لک تییه.

لقین: واته له خه یالدا ده ژین؟

سالار عەزیز: هه ندیک لهو به پرسانه بو رازیکردنی خه لک و بو نهوه ی خو یان به هیز بکه ن له سه ر حکومه ت و پاره ی حکومه ت و یه کیتی نیشتمانی. ته داخول ده که ن له ئیشی حکومه تدا، بو زهوی، بو قوته رات، بو یارمه تیدان، بو زور شت حکومه ت به کارده هینن، داموده زگا کانی حیزب به کارده هینن بو به رژه وهندی شه خسی خو یان، بو ته که تولاتیان بو به رژه وهندی ئابوری خو یان. ئەگەر لییه پارێزگار یاسایه کی وای له به رده ستدا بیته، هیچ ئەندامی کی مه کته بی سیاسی ده ویریت له ژیره وه له قوته راتی کدا شه ریک بیته، هیچ که سی ک ده توانیت ته نده ریک بدات به که سی ک به بی که مکردن و زیاد کردن؟

لقین: ئەمه بو نهوه ناگه رپته وه که زۆریه ی به پرسه کان خه لکی ئەمشاری نین، واته کیشه یان نییه له م شاره چی ده گوزهریت؟

سالار عەزیز: نهوه ش گرنگه، په یوه ندیشی به وه وه هه یه، من پینده لیم شه خسی یه که م له هه مووی گرنگتره. چاک و خراپ ده گه رپته وه بو تو، له ناو فه رمانگه یه کیشدا هه روایه، ئەگەر فه رمانبه ره کان خراپ بن و فاشیل بن و ئیشی خه لک جیه جینه که ن و فهوزای تیدا بیته، نهوه په یوه ندی به به رپوه به ره که وه هه یه. که به رپوه به ره که خو ی له که س نه پرسیته وه و ترسنوک بیته و خو ی سود لهو

بیییت، بهر یوه بهر که خوی پاک نه بییت، ئیدی چون ده توانییت له خه لکی
 دیکه بیر سیته وه؟! خوی پیاویکی نه زان بییت و پینه زانییت، چون ده توانییت ناگادرای
 بارودۆخی فرمانگه که ی بییت، به نیسهت وه زیریکیشه وه ههروایه، خۆت ده زانییت
 وه زیر له سه ر بناغهی ته که تولات داده نریت، وه زیریک ده هیییت له بهرئه وه ی سه ر
 به فلان ته که توله، به بیی ئه وه ی ئه وه وه زیره به توانا بییت، به بیی ئه وه ی دل سۆز بییت،
 به بیی ئه وه ی ئه وه وه زیره جورئه تی تیدا بییت، به بیی ئه وه ی ئه وه وه زیره ههستی
 نیشتیمانی به هیی بییت، به بیی ئه وه ی بیر له خه لک بکاته وه و به زه یی به فه قیر دا بیته وه .
 دیت ده یکات به وه زیر، بۆ ئه وه ی ئه گه ر خۆی ئیشیکی هه بوو له لای ئه وه وه زیره
 بۆی جیه جییکات. بۆ ئه وه ی به هیی بییت له ناو حکومه تدا. ئه گه ر ئه وه وه زیره زه عیف
 بوو، له ئه ندای مه لبه ند ده ترسیت، له ئه ندای مه کته بی سیاسی ده ترسیت، چونکه
 خۆی به وشیه وه هاتوو ه. که سیکی به توانا نییه، واته ده بوو سه روک وه زیران کاتییک
 ته کلیف له یه کییک ده کات بۆ ئه وه ی بییکات به وه زیر. ده بییت مه منونی بییت
 به رامه ره که ی رازی بییت، نه ک وه کو ئیستا وه کو وتم له سه ر ئه ساسی ته که تولات
 داده نریت، که بیگومان که سی بیوانای تیده که ویت. ده بییت وه زیر ناگای له
 وه زاره ته که ی خۆی بییت، له هه ر وه زاره تییکدا کیشه هه بوو، وه زیره که به ریره سه .

شەمال عەبدولوەفا: نازانم ھێرۆخان وەکو چی دەسەلاتی ئەیەکیتیدا

ھەبە، ئەکاتیکیدا ئەندامی مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتیش نییە

گفتوگۆی ھەردی مەھدی و عەزیز رەئووف

شەمال عەبدولوەفا وەزیری پێشوی کشتوکال بوو و ئیستاش لێسراوی مەکتەبی پەپوونەندیەکانی دەرەووی یەکیی نیشتمانی کوردستانە، بەلام ھاوکات ئەو ھەش ناشاریتەووە کە لەگەڵ داواکانی بەلای ریفۆرمداوە و نەو شیروان مستەفاش بەسیمیولی ئەو بەلای ناوژەند دەکات، ئەو لەبەرپرسە ھەرە دیارەکانی ئەو بەلایە کە ئیستا کەم تا زۆر لەناو یەکیتیدا جێپێیان پێ لێژ دەکرێت. پێیوایە پێویستە یەکیی لەناو دارستانە ئالۆزەکەیدا بەدوای رینگە ی دەرچووندا بگەرێت، پێیوایە سەرکردایەتی سیاسی خۆی نەگۆرێت، ئەوا زەمەن و قەدەر دەیکۆرێت، ئەمە جگە لەووی لەگەڵ ئەو دەبایە کە یەکیی ئەگەری ئەووی تێدایە بێتە چەند حیزبێک ئەگەر کێشەکان چارەسەر نەکات.

سەرەتای دیدار لەگەڵ شەمال عەبدولوەفادا بە باسکردن لەبالانسی ھێز و ریککەوتنی ستراتیژی کرایەووە، ئەو پێیوایە لێلی لەو ریککەوتنەدا ھەبە و دەلیت: "دەبیت لەمەفھومی ریککەوتنی ستراتیژی تێگەین، ئایا لەسەر ھێزە یان لاوازی، لەسەر بنەمای ھێز کراوە یان لەسەر بنەمای ترس، ئایا دەزگا کردوویەتی یان حیزب، ریککەوتنی ستراتیژی جوۆرە تارماییەکی لەسەرە، گەر بەراوردیکی بەکە ی لەگەڵ واقعیی ئیستا، ریککەوتنی ستراتیژی دەقەکە ی گرنگ نییە، تەرجومەکە ی گرنگە. ئەووە گرنگە ئیرادە ی کورد چۆن تەرجومە ی دەکات لەبەغدا، لەھەرێم، لەپەپوونەندیەکانی دەرەووەدا" ئەو لەگەڵ ئەووەدا نییە کە لەریککەوتنی ستراتیژیدا ریککەوتن لەسەر ھەلێژاردنەکان بکرێت، وەک دەلیت: "بەلام گەر یەکیی و پارتی ریککەوتن کە لە (۸) سالی داھاتوودا یەکیی و پارتی لەھەلێژاردندا بەبەک لیست

ئەو لە گەل ئەرکە کانی رێککەوتنیکی ستراتیژیدا یە کنا گریتهوه.

بەرپرسی مەکتەبی پەيوەندییە کانی دەرەو سوره لەسەر ئەووی که ناکریت هیزیک خۆی زالبکات، " وەك ئەووی هەندیک لە کادیرانی یە کیتی و خەلکیش دەلیت که پارتی وا دەرەو کەویت خۆی بالادەست دە کات و دەسەلاتی بە دەستە، ئەو رێککەوتنی ستراتیژی نییە، رێککەوتنی ستراتیژی سازشی تیاییە، گەر پارتی بیری کاتەووە که یەگ سازشی بۆ بکات و بە پێچەوانەو، ئەو رێککەوتنی ستراتیژی نییە، رێککەوتن گونجان و هاوسەنگی تیاییە، هاوسەنگی و هاوتاییە که لەنیوان دوو هیزدا بۆ سەردەمیك بۆ قۆناغیک."

شەمان عەبدولوهفا کاتیک دیتەسەر باسی ئەدای سیاسی، دەلیت: "دەپرسم نایا یە کیتی و پارتی توانیوانە گوتاریکی یە کگرتوویان لە بەغدا هەبیت؟ ئەمە رێککەوتنی ستراتیژییە؟ تاجەند گوتاریکی یە کگرتوومان هەبوو لە کەرکوک؟ بۆچی قەیرانی کەرکوک دروستبوو؟ نایا لە کەرکوک یە کیتی و پارتی کێرکیتی جیزی لەسەر پۆستە کانی کەرکوک ناکەن؟

من بە شێبە حالی خۆم وتوو مە که یە کیتی و پارتی وتاریکی یە کگرتوویان نەبوو لە بەغدا و لە کەرکوک، هەر بۆیە هیشتا کیشە ی قەولمان لە بەغدا ماو.

سەبارەت بە کاردانەووی نەبوونی پلان و ستراتیژ لەسەر حکومەت، رەخنە ی ئەو دە گریت که " گەر پلانیکی هەریما یەتی و گرنگمان هەبووایە، بەو (۳۰) ملیار دۆلارە ی ئەم چەند سالی و شتی تریش، دەمانتوانی حکومەتیکی باشمان هەبووایە و کارمان لەسەر چەمکی هاوالاتیوون و دەزگاگان بکردایە و هاوالاتی بەرگری لیبکردینایە، بەلام ئەو تا نیستا هاوالاتیان بەرگریان لیناکەن، خەلک تۆفانی رەخنە ی لەسەرمانە، لەم هەریمەدا پڕۆسە ی هاوالاتیوون بوونی نییە، ئەمڕۆ پڕۆسە ی کوردبوون و هاوالاتیوون بوونەتە پڕۆسە ی حیزببوون."

لەئێستادا چاودیرانی سیاسی لەو باوەرەدان که یە کیتی بە قۆناغیک نالۆزی سیاسیدا تێپەردەبیت و لاوازه، بەرپرسی پەيوەندییە کانی دەرەو هەرچەندە نکولی لەو

بەلام دەلیت : " یه کیتی وه بکهی جهماوه‌ری لاوازی نییه، بهلام له‌وانه‌یه سهرکردابه‌تیدا لاواز بیت، هه‌رچهنده ئه‌وه‌ش له‌وانه‌یه جو‌ره فله‌سه‌فه‌یه‌کی په‌یوه‌ندی تیابیت، له‌وانه‌یه دیوێکی سزاتیژی و ته‌کتیکیش بیت که له‌گه‌ل پارتیدا وا مامه‌له ده‌کات. " له‌وا گه‌شه‌سهندنی ئالۆزیه‌کانی ناو یه‌کیتی و کیشه هه‌ل‌واسراوه‌کانی، ده‌رکردنی ره‌وتی دیموکراتی (ره‌گ) تازه‌رگه‌یه‌نراو بوو، شه‌مان عه‌بدولوه‌فا نه‌یاری خو‌ی بو‌ ئه‌و بریاره، ئه‌وه‌ش روونده‌کاته‌وه " سه‌باره‌ت به‌ ده‌رکردنی (ره‌گ)، له‌ناو مه‌کته‌بی سیاسدا خیلاف هه‌بوو، ئایا ده‌رکردن چاره‌سه‌ره، یان ئه‌گه‌ر کیشه هه‌یه، بییت دان به‌کیشه‌کاندا بنییت؟ کو‌پونه‌وه‌که به‌سه‌ره‌یه‌شته‌ی مام جه‌لال بووه، ده‌رکردنیان به‌تیکرای ده‌نگ نه‌بووه، به‌زۆرینه بووه، جگه‌له‌وه‌ش ئه‌وانه کو‌مه‌لیک کادیری کو‌نی یه‌کیتین، بابلین له‌خسته‌روودا هه‌له‌یان کردییت، به‌لام خو‌ ناوه‌رو‌که ئه‌و به‌یاننامه له‌گه‌ل واقعی یه‌کیتیدا یه‌کده‌گرێته‌وه، ئه‌وانه خو‌ دوژمنمان نین، من له‌گه‌ل گه‌فتو‌گو‌دام، خو‌ ئه‌و براده‌رانه هیچ مه‌ترسییه‌کیان له‌سه‌ر یه‌کیتی و ئه‌منی قه‌ومی دروستنه‌کردووه، جه‌ریه‌یان نه‌کردووه، ره‌خنه‌شتیکی سروشتیه‌یه، باشه خو‌ مام جه‌لال خو‌ی ده‌لیت هه‌مووتان بێن به‌قاز، به‌لام ناتوانین هه‌موومان بێن به‌قاز. "

ئه‌و به‌رپرسه‌ی یه‌کیتی باس له‌وه‌ده‌کات که‌پێویسته یه‌کیتی سه‌رده‌میان هه‌لسوکه‌وت بکات، وه‌ک ده‌لیت : " یه‌کیتی ئیستا گه‌وره بووه ، جارێ له‌شاخ بوو شه‌ریه‌تی شو‌رشگێرانه‌ی هه‌بوو، به‌لام ئیستا له‌شاره، ده‌بیته شه‌ریه‌تی شار و ده‌ستووری هه‌بیته. "

له‌مه‌رۆدا زۆرێک له‌به‌رپرسیانی بالی ریفۆرم، به‌توندی ره‌خنه له‌وشیوه به‌رپه‌وه‌بردنه ده‌گرن که یه‌کیتی له‌سه‌ری ده‌رواته، شه‌مان عه‌بدولوه‌فا وه‌ک ئه‌وه‌ی له‌ وتاره‌کانیدا ره‌خنه‌کانی دوویات ده‌کاته‌وه، لێره‌شدا دێته سه‌ر باسی ده‌سه‌لاته‌کانی ناو حیزبه‌که‌ی و ده‌لیت : " قسه و کردار زۆر جیاوازن، مه‌به‌ستم ئه‌وه‌یه له‌ناو یه‌کیتیدا ده‌سه‌لات دابه‌شناکریت، من ناگام له‌بریاره‌ی سیاسی یه‌کیتی نییه، من کانسله‌کردنی

به چاره‌سەر نازام، شکاندنی په‌نجه‌کانی یه‌کتر به‌چاره‌سەر نازام، ئەوه شایمته‌ی یه‌کیتی و حیزبکی دیموکراسی نییه.

ئهو ئەندامه‌ی سه‌رکردایه‌تی یه‌کیتی، ئەو تۆمه‌تانه رته‌ده‌کاته‌وه که مملانی‌ی بالی ریفۆرم و خه‌تی گشتی له‌سه‌ر ده‌سه‌لات و پاره‌بیت، هه‌روه‌ک به‌رگری له‌سیمبولی باله‌که‌شیان ده‌کات و ده‌لیت: " ئە‌گه‌ر کیشه‌ی کاک نه‌وشیروان پاره و ده‌سه‌لات بیت (وه‌ک هه‌ندیک ده‌لیت)، باشه کاک نه‌وشیروان که‌سی دووهمی ناو یه‌کیتی بوو، ده‌سه‌لاتدار بوو، پاره‌داربوو، یه‌کیتی له‌حکومه‌تی به‌غدا و هه‌ریم شه‌ریکه، به‌رژه‌وه‌ندی جو‌راوجۆری هه‌یه، پاره له‌ناو یه‌کیتیدا، له‌سه‌ر گرده‌که نییه." له‌سه‌ر قبولکردنی ره‌خه‌کانی ریفۆرم له‌ناو یه‌کیتی له‌ئێستادا، ده‌لیت: " تا ئەم‌ڕۆ له‌ناو یه‌کیتیدا ره‌خه‌شمان گرتوو و ده‌رنه‌کراوین، به‌لام نازام سه‌بینه‌ی که ده‌چینه ناو کۆنگره، بالی ریفۆرم ده‌رده‌کریت یان ده‌رنه‌چیت، ئەوه شتیکی تره. ئەمه‌ش ئە‌گه‌ریکه له ئە‌گه‌ره‌کان."

شه‌مان عه‌بدولوه‌فا نی‌گه‌رانه له‌دابه‌شکردنی ده‌سه‌لات له‌ناو حیزبه‌که‌یدا و ده‌لیت: " له‌یه‌کیتیدا کۆمیته‌ی سه‌رکردایه‌تی گه‌وره‌ترین ده‌سه‌لاته، به‌لام له‌ته‌رجمه‌کردنی ئەو ده‌سه‌لاته‌دا وانیه، مه‌کته‌بی سیاسی ده‌سه‌لاته، به‌لام دیسان ئایا مه‌کته‌بی سیاسی هه‌مووی بریار ده‌دات؟ ده‌بیت ئەو پرسیاره له‌خۆیان بکه‌یت، به‌لام له‌کوردستاندا ده‌سه‌لات و بریاری سیاسی به‌ده‌ست مام جه‌لال و کاک مه‌سه‌وده‌وه‌یه، ره‌نگه نه‌توانم به‌روونی وه‌لامت بده‌مه‌وه، به‌لام مه‌کته‌بی سیاسی له‌هه‌موو بریاریکدا به‌شدار نییه، له‌یه‌کیتیدا بریاری کۆبی غانیه، شه‌فافیه‌تی سیاسیش لینه.

به‌شیکی کادیره‌کانی ناو یه‌کیتی له " ده‌سه‌لاتی بیسنور" ی هێرۆخان نی‌گه‌رانن. سه‌باره‌ت به‌پرسیاری شه‌ریه‌تی ئەو ده‌سه‌لاته به‌چ سیفه‌تیکه؟ شه‌مال عه‌بدولوه‌فا ده‌لیت: " به‌لێ هێرۆخان ده‌سه‌لاتی هه‌یه، به‌لام نازام وه‌کو چی ده‌سه‌لاتی هه‌یه، له‌کاتی‌که‌دا مه‌کته‌بی سیاسی و سه‌رکردایه‌تیش نییه، به‌لام ژنیکی تیکۆشه‌ره."

له‌پرسیاری دوا ئە‌گه‌ره‌کانی ریککه‌وتن و چاره‌سەر له‌نیوان باله‌کاندا، به‌رپرسی

هه‌تدیه‌کانی دهره‌وه جهخت له‌وه ده‌کاته‌وه که " کاک نه‌وشیروان به‌شیکه له
 رۆی یه‌کیته‌ی، یه‌کیته‌ی به‌شی ئه‌وه‌ی تیماوه بگه‌ینه ریگه‌چاره، کاک نه‌وشیروانیش
 به‌شیکه گرنه‌گه له‌چاره‌سه‌ر، مام جه‌لال له‌به‌ر کورد ته‌نازول بۆ پارته‌ی و شیعه و
 سونه‌ ده‌کات، باشه بۆ له‌به‌ر خاتری یه‌کیته‌یش ته‌نازول بۆ هاوڕێکانی ناکات؟! مام
 جه‌لال و کاک نه‌وشیروان (٤٧) ساڵه‌ هاوڕین. " ئه‌و باس له‌وه ده‌کات که " تانیستا
 موباده‌ره‌یه‌کی وا نابینم بۆ چاره‌سه‌ر، به‌لام کاک نه‌وشیروان نیشانه‌ی کاره‌کانی روونه
 و کیشه‌ی شه‌خسی له‌گه‌ل که‌سدا نییه له‌ یه‌کیته‌یدا، ئه‌و داوای ئه‌وه ده‌کات ئه‌م
 سیسته‌مه بگۆڕین و ده‌شیته‌ بیگۆڕین و یه‌کیته‌یش مقاوهمه‌تی ئه‌وه‌ی تیدا‌یه. ئه‌گه‌ر
 نه‌یگۆڕین، ئه‌وا زه‌مه‌ن له‌سه‌ر که‌س ناوه‌سته‌یت و ئه‌و ده‌مانگۆڕیته‌، یان ده‌بیته
 بیکه‌ینه موه‌سه‌سات، یان ئه‌وه‌تا قه‌ده‌ر ده‌مانگۆڕیته‌. " ئه‌وه‌ش ناشاریته‌وه که گه‌ر
 کیشه‌کان چاره‌سه‌رنه‌ کرین، " ئه‌گه‌ری ئه‌وه هه‌یه یه‌کیته‌ی بۆ چه‌ند حیزبه‌که‌ دابه‌ش
 بیته‌. "

یه‌کیته‌ی ئه‌ندامیه‌کی دیاری رێکخراوی (SI) یه، سالانه‌ نزیکه‌ی (٣٥) هه‌زار دۆلار
 ئابونه‌ ده‌دات، به‌لام هه‌مانکات وه‌ک زۆریک له‌روشنی‌بان ئه‌م حیزبه‌ ده‌لین،
 پێکهاته‌کانی ئه‌و حیزبه له‌گه‌ل رێکخراویکی سۆسیال دیموکراتدا ناگونجیته‌، له‌وانه‌ش
 زیندوکردنه‌وه‌ی خه‌یله‌کان، له‌وباره‌یه‌وه شه‌مان عه‌بدولوه‌فا که ئه‌ندامی وه‌فدی
 یه‌کیته‌ی بوو له‌ کۆنگره‌ی ئه‌مسالی رێکخراوه‌که له‌ ئه‌سینا، ده‌لیته‌: "
 زیندوکردنه‌وه‌ی خه‌یله‌ و پاره‌دان به‌دیوه‌خانه‌کان له‌گه‌ل یه‌کیته‌یدا ناگونجیته‌، ئه‌وه
 دیارده‌یه‌کی ته‌ندروست نییه، چونکه‌ یه‌کیته‌ی پێکهاته‌ی خه‌یله‌یه‌تی نییه، راسته
 خه‌یله‌کان پێکهاته‌ی میلله‌ته‌که‌مانن. به‌راستی ئه‌وه مونا‌فه‌سه‌ی حیزبه‌یه‌ ئه‌و دیارده‌ی
 دروستکردوه‌، خه‌یله‌ هه‌یه له‌هه‌ردوو حیزب پاره‌ وه‌رده‌گریته‌، خه‌یله‌کان ده‌وره‌کان
 دابه‌شده‌که‌ن، یه‌کیته‌ ده‌نیرن بۆ ناو یه‌کگرتوو، یه‌کیته‌ بۆ ناو پارته‌ی و ئه‌ویتر بۆ
 یه‌کیته‌ی، ته‌نانه‌ت ئه‌و دیارده‌ی خه‌یله‌یه‌تییه‌ و دابه‌شبوونیان له‌ناو قوتبه‌کانی یه‌کیته‌شدا
 ده‌بینیته‌، هه‌یه پشته‌گیری کاک نه‌وشیروان ده‌کات، هه‌یه پشته‌گیری مام جه‌لال

ههشه پشتگیری کاک کۆسرهت دهکات، خوشیان لهسه ر ئهوه ریکهوتوون."

لهدوا تهوه ره ی دیداره که، شه مان عهبدولوه فای ئه ندامی سه رکردایه تی یه کیتی سه رهنجی خۆی له باره ی ریکهراوه که بهمشپوهیه دهخاته روو و ده لیت: " ئینته ناسیۆنال جار ان حیزبه گه وره کانی ئه وروپای رۆژناوا تیایدا ئه ندام بوون، به لام ئیستا حیزبه کانی باشوری ئه فریقا و باشوری رۆژه لاتی ناسیا و ئه مریکای لاتینی و ریکهراوی نادمو کراتی و ناسیۆنالیستی نامافی مرو فانه ی تیکه وتوو، سیما و و خه سلته تی ئیستای گۆراوه، وه ک جار ان نییه، ته نانه ت حیزبه گه وره کانی ئه وروپای رۆژناوای ره خنه یان له سه رکردایه تی (IS) ی هه یه، یه که م رۆژی کۆنگره ش ئه و ره خانه ده رکه وتن، ئیستاش ئاراسته ی وا هه به که ده یه ویت سه رکردایه تی (IS) بگۆردیت."

سه باره ت به جیگره کانی سه رۆکی ریکهراوه که ش، ده لیت: " ئه و ریکهراوه (۳۷) جیگری هه یه، مام جه لال یه کیکه له و جیگرانه، جیگره کانیش به یی پی پۆستی که سه کان و ناوچه کان و موراعاتی قهومیه ت و مه زه ب و پیکهاته جیا جیا کان دانراون، ئیستا ئه و ریکهراوه وه ک پیکهاته ئه سلیه که ی سالی (۵۱) ی نه ماوه، ته نانه ت ئینشیا قی تیکه وتوو."

ئاواتی شیخ جناب: کاک به ختیار بهو هه مو ئیدیعیای دیموکراسیییه ت و مؤدیرنه و پۆست مؤدیرنه بووایه، ده بوو کراوه تر بووایه
دیمانه ی هه ردی مه هدی و ئیسماعیل عوسمان

دۆخی یه کیتی له هه ر کات زیاتر په رێشان و په رپالته، لیدوانه تونده کان و کۆبوونه وه و لیشاوی ره خه له یه کتر گرتن له جارێان په ره سه ندووتره، راسته یه کیتی هه میسه ئه وه نده به ره یه کی سیاسی بووه، حیزبێکی پته و نه بووه، به لām مه رج نییه هه موو کات ئه نجامی مملانیکان بهو ئاراسته یه دا برون که ئه و حیزبه له سه ری راهاتوووه، له م دیداره دا له گه ل ئاوات شیخ جناب که به رپرستیکی دیاری بالی ریفورمه، تاووتوی دیوانی مملانی نیو باله کانی یه کیتی و گۆرانکارییه کان ده کریت، هاوکات وه لāmی هه ندیک له لیدوانه کانی به رپرسانی خه تی گشتی ده دا ته وه.

لقین: تیروانینت به رامبه ر بارو دۆخی ئیستای یه کیتی چییه؟

ئاوات شیخ جناب: یه کیتی حیزبێکی ئاسایی نییه، ره نجی داوه و ته مه نیکی بریوه، ژماره یه کی زۆر شه هیدی هه یه، هه ندیک له وانه سه رکرده و ئه ستیره ی رۆشنیری بوون، کاریگه ریان زۆر بووه، ئه گه ر شه هیدبوونی ئه وان نه بووایه، ره نگه یه کیتی به م رۆژه نه گه یشتایه، له وانه: شه هید شه هاب و هاوڕێکانی، یه کیتی حیزبێکی مه حبووبی ناو میلله ت بوو، به لām ئیستا به قه برانیکی فیکری و ته نزیمی و نه بوونی متمانه ی نیو خه لک و حیزبدا ده روا ت، ئه گه ری ئه وه هه یه ئه وه ی ئیستا هه یه تی، له کیسی بداتچونکه په یوه ندی نیوان حیزب و چینه کانی کۆمه ل، زه واجی کاسۆلیکی نییه تا هه تایه به رده وام بێت، به لکو په یمان یان گریبه ستیکه له نیوان حیزب و کۆمه لدا، ئه گه ر حیزبه که راستگۆ نه بێت له گه ل ئه و ئامانج و دروشمانه ی به رزیکردوونه ته وه که له پیتاوی کۆمه لدان، یان جیه جییان نه کات، یان لییان باشگه زبێته وه، ده کریت میلله ت ئه و خۆشه و یستییه ی که هه یه تی، بێگۆریت. له و

1. ئەو حیزبە شکستدەھێنیت، تەجرو بەی دنیاش وابوو، شۆرشى جەزائىر شۆرشىكى يەك ملیۆن شەھیدی بوو، کە میللەت پشتی تیکرد، ئەھمەد بن بیلای رابەرى شۆرشە کە رایکرد بۆ فەرەنسا و بوو بە پەنابەر. پێویستە ئەو ش بوترى تەنھا یە کیتی لەو ئەزمەیدە ناژى، بەلکو هەموو ئەو حیزبانەى ئیستا لە دەسەلاتدان، لەو ئەزمەیدە دان. ئەگەر یە کیتی بتوانیت بەدیراسە و بەمەنتیق چارەسەرى حالەتى کشانەو بەکات، ئەوا دەتوانیت وەزعی حیزبە کە بگۆریت و ئەو خۆشەویستییەى کە جاران لەناو خەلکدا هەببوو، بۆى بگەریتەو، ئەگەر وانەبیت دیارە میژوو لەسەر کەس نەووەستاو و ناشوەستیت.

لەقین: ئەوەى بەدیده کریت روژانە دیار دەى دەرکردن و بێبەریکردن لەو حیزبەى کە هەمووتان دروستتان کردوو، زیاتر دەبیت، بەو دۆخەو پیتوایە لەناو یە کیتی هەنگاو بەرەو ناشتەوایی و چاکسازی و لیکنزیکبوونەو بەریت؟

ئاوات شیخ جەناب: ئەو کارانەى کە کران و هەن، پیتوایە تەمسیلی ئەو ئیرادەبە دەکات کە وەک حیزبىکى نەیارى بەرھەلستکار هەلسوکەوت لەگەن ئیمە دەکات و من بە ئیرادەى شەر ناوی دەبەم و لەبرامبەریشدا ئیرادەى خیر (کە مەرج نیبە تەنھا لەناو رفرمخوواندا بیت). ئەو ئیرادە خراپە، لەبرى ئەوەى بەرەو ئاراستەى لیکنزیکبوونەو و دیالوگ و لیکنیگەشتنى بەریت، بەرەو لیکندوورکەوتنەوەى دەبات.

من بپتومید نیم، سەرەنجام ئیرادەى خیر بالادەست دەبیت و ئیرادەى گۆران و چاکسازی و دژایەتیی گەندەلئى و چارەنوسى هاوبەش و ئامانجى هاوبەش سەر دەکەویت، من بپتومید نیم، لەناو یە کیتیدا ئیمکاناتی گەورەى فیکرى و کادیر و میژوو هەبە، ئەو نەندە کەرەستە هەبە لەناو ئەم حیزبە و سەرکردایەتییە کەیدا کە بتوانیت گۆران و چاکسازی بەکات. دیارە ریفۆرمکردنیش بەلابردنى کەسینى گەندەل و دانانى یە کیتی تر ئەنجامى پۆزەتیشى لیناکەویتەو، بەلکو پێویستە چاکسازی لەسیستەمى بەرپۆرەردنى حیزب و حکومەتدا بەریت، لەم دونیادا ئەو

که چەند ئەستەم و قورسە، گەندەلی بەرپرسیک ئاشکرا بکریت، لەوەش ئەوەیە گومانەکی لەسەر لابریت، بۆیە باشترین ریگە بۆ ریفۆرمکردن، گۆڕینی سیستمی کارکردنە، بۆ ئەو گۆڕینەش ئەگەر توانای ناوخۆمان کەمییت، ئیمە ئەندامین لە سۆسیال ئەنتەرناسیۆنال و دەتوانین داوا و سود لە شارەزایی ئەوان وەر بگیرین.

لقین: باست لەناوەندی بریار کرد، لەناو یە کیتیدا یەکێ بریار بە دەستە؟ ئەوانە ی کە خۆیان بەزۆرینە و خەتی گشتی دەزانن، یان ئەو چوار کەسە (مستەفای سەید قادر، عوسمانی حاجی مەحمود، عومەری سەید عەلی و جەلال جەوهدەر) بە مەبەستی چاکسازی یاداشتیکیان دایە سکرتری گشتی لەم دواوەدا؟

ئاوات شیخ جەناب: موفرداتی دەسەلات ئیستا بە دەست کێیە؟ کێیە ئەو کەسە ی دەتوانییت وەزیری دابی یان لایدات؟ کێ دەتوانییت یە کێک بکات بەسەر کردایەتی، دەسەلات لای ئەو، ئەویش سکرتری گشتییە کە مام جەلالە، ئەگینا نە ئەو چوارە دەسەلاتی ئەوتۆیان هەیە نە ئەوانی تریش زۆر لەمان باشترن، رەنگە هەبیت بلی (م.س) بە واجباتی خۆی هەلساییت، هەرچەندە من لە گەل ئەم رایەدا نیم، بەلام ئەگەر واش بییت، دەلالەتی نەبوونی دەسەلاتە. ئەگینا باوەرێناکەم هەبیت و دەسەلاتی هەبیت و بەکارینەهینیت، لە کاتی کدا هەر کەسێک دەگریت، دەلیت کێشە کێشە دەسەلاتە، دەسەلات ئەوەندە خۆشەویست بییت، شەری لەسەر بکریت، ئیتر یە کێک هەبیت چۆن بەکاریناھینیت.

لقین: باست لەوە کرد کە دەسەلات لای سکرتری گشتی یە کیتییە، بەلام دوا ی بلاو بوونەوی زنجیرە و تاریکی نەوشیروان مستەفا کە رەخنە ی لە ئەدای حیزب و حکومەت و نادادی کۆمەلایەتی کرد، مەلا بەختیار لە و تاریکیدا ئاماژە ی بەوە کرد لەسەر شاشە ی تەلەفزیۆن لە گەل نەوشیروان مستەفا رووبەر و ببنەو، پیتوانییە ئەمە تەحەدا یە ک بییت بۆ نەوشیروان مستەفا؟

ئاوات شیخ جەناب: پێشبارە کە ی کاک بەختیار بەشیوازیکی شارستانی نازانم،

دهسپنکی وتاره کهی، لام سه یروبو کاک بهختیار پیشنیاری وا بکات، ئە گەر لە روزنامەیی (چاودێر) نەمینیایە، دەمووت کاری ئەو نییە. بەکارهێنانی (کاک) بەرپێژ، جەناب) ئیمتیازە کهی ئەوەندە بۆ بەکارهێنەرە کهیەت، ئەوەندە بۆ بەکارهێنراوە که نییە تا لێیوهر بگرێتەوهر. ئەو لۆجیکەش، لۆجیکی سەدەکانی ناوهراستە بۆ چارهسەرکردنی کێشهکان، ئەوهری که دەلێت: "هل من مبارز) پیموانییه گرفت وا چارهسەر بکریت، باشترابوو وهلامی ههموو رستهیه کی کاک نهوشیروان بداتهوه و پێچهوانه کهی بهسلاندايه، خو ئەو ههچی بهدزییهوه نهوتوه، لهنوسینه کهی کاک بهختیاردا، (۲۵) سالی دیاریکردوو، دیاره تهمهنی یه کیتی لهوه زیاتره. رهنگه مه بهستی ئەو سهردهمه بیته که کیشهی (ئاش) تاییدا سه ریهلدا و پاشان جیابوونهوهی لیکهوتەوه، ئەو کاته من یه کێک بووم لهوانه ی پریشکی (ئاش) م بهرکهوت، له زۆر بۆچووندا له گهڵ کاک بهختیاردا بووم و پشتگیریم کردوو، بهتاییهت له کۆنفرانسی سێدا، بهلام پروام به جیابوونهوه نهبوو. ئەو کاته له گهڵ کاک بهختیاردا باوهرمان وابوو که ریکخستن دهوری نییە و عهسکهرتاریهت ههیه و دیموکراتیهت نییە و کهسی شیاو له شوپنی شیادا نییە و من بۆ خۆم دژی مفاوهزاتیش بووم. ئەو کات لهسەر ئەوانه کاک بهختیار تا جیابوونهوه رۆشت، ئەو کاته یه کیتی و کۆمهله له لوتکهی خۆشهویستی وم سهرکهوتندا بوون، ئیمه له گهڵ کاک بهختیار ره خنهمان ههبوو، کهچی ئیستا پێچهوانه یه و کاک بهختیار پیتی نهسته مه خه لکی باسی ئەو شتانه بکات، ئەو خۆشی چهندجار و لهچهند مناسه بهتیکدا باسی چاکسازی کردوو، پیمواییت مه بهستی له چاکسازیکردن بوویت له چاکدا، به لکو چاکسازی له گهنده لیدا ده کریت.

واباوه کاک بهختیار پیاویکی هیمنه، بهلام ئەم ماوهیه زۆر توره ده بیته و جارێک دهتکا به تابووری پینج و جارێکی به ئینقیلابی و جارێکی تر به حیزب لهناو حیزب و خواش دهزانی چیتری به دوا دا دیت.

ئیمه شانسیکی گه وره مان ههیه له سه ره وهی یه کیتی، شارهزای و حیکمه تی مام

ههیه، ئەگینا ئەو دەرپرینانە بەم رستە ئاگریناویانە ی برا دەران، کە زوو زوو
 دەبرن و بلاویان دەکەن وەك دەلێن خۆتی لێهەل دەستا.

لەقین: پیتوانییە چەند کەسێک لەناو یە کیتیدا دەیانەوێت ئەو کێشە یە گەر مێر بکەن،
 هۆکاری ئەو یە کە دەسەلاتیکیان بە دەستەپناو، نایانەوێت لە دەستەپناو؟
 ئاوات شیخ جەناب: رەنگە تارا دەیکە واییت، مەن بۆخۆم ماو یە ک شتی ئەوتۆم
 لەسەر کاک ئەرسەلان نەبێستوو و بێدەنگتەر، بەلام کاک بەختیار و کاک ئازاد
 کێچێک دەکەن بە گایەک، رەنگە پەتای هەلێژاردن و پێش کۆنگرە ی بێت بۆ
 دیعایە کردن بێت، یان زیاد لە پیتوێست حەساس بوون بەرامبەر بە ریفۆرم و
 هە کامیکیان بێت، پیتوانییە ئەو جوۆرە کردووە و گوفتارانە سود بەخش بن، کاک
 بەختیار بەو هەموو ئیدیعیای دیموکراسیەت و مۆدێرنە و پۆست مۆدێرنیتەو، دەبوو
 کراو تر بووایە.

راستیە کە هەیه دەبێت هەموومان لەبیری نەکەین، مەدرەسە کە ی یە کیتێ ی هەموومان ی
 فێری جوۆرێک لە لامەر کەزێت کردووە، ئەو مەدرەسە ییە هەر هیچ نەبێت، سێ
 لەسەر چواری تەمەنی یە کیتێ درێژە ی کێشاو، هەموومان ی فێری جوۆرێک لە
 ئیستیفالییەت کردووە لەبۆچوون و دەرپریندا، لەناو خۆ ی یە کیتیدا جوۆرێک لە
 رادیکالییەت هەبوو و کەس شەرمینە کردووە رای خۆ ی دەرپریت. بۆ نمونە: کاتی
 خۆ ی محەمەد موکری رۆمانیک ی نوسی بەناوی (سەگەر)، هەمووی تانە و تەشەر و
 رەخنە بوو لە پێشمەرگە، پاش بلاو بوونەو ی پێشمەرگە هەمووی تورەبوون و وتیان:
 چۆن دەبێت بەپارە و چاپخانە ی یە کیتێ ئەمە بنوسریت؟ دواتر چوونە لای مام جەلال
 و کاک نەوشیروان و شکاتیان کردبوو، کاک نەوشیروان پیتووتوون بڕۆن ئیو ش
 بەنوسین وەلامبێدەنەو، وتوویان ئاخەر بلیین چی؟ وتبووی بنوسن: سەگەرە کە ی
 حەمە موکری بەراستی سەگەرە. " بۆ لەناو یە کیتیدا و لەسەر دەمی ئازادیدا،
 بارو دۆخیک ی وا دروستنە کریت بۆ گفتوگۆ، بۆ لەجیاتی ئەو توندە تەبیعە تانە، سکریتی
 گشتی لە گەل ئەوانە دا دابنیشیت و قسەبکات. خۆ هەموویان پێشمەرگە و هاوڕێ ی

ئەگەر تائىستا بەبىيانووى كىشەى عىراق و بارودۆخى كوردەوہ نەىكردىت، پىويستە لەمەودوا گرنكى زياتر بدات بەئىشوکارەكان و كىشەكانى ناوخۆ، چونكە بەدەست ھەندىك برادەربىت، دارى بەسەر بەردەوہ ناھىلىت.

تەبىعەت و مېژووى ئەم حىزبە، واىە ئەوہى لەپلەيەكى خوارەوہ پىشمەرگايەتى كردوہ و تاسەرەوہ و لەكادىرئىكى خوارەوہ تا سەرەوہ، مەساحەبەكى ھەيە لەدروستكردنى ئەم حىزبەدا، بەويپىيەى خۆى بەخواھنى حەق دەزانىت لەسەر يەكىتى. ئەم مافە بەپرپار لەكەس ناسەنرئتەوہ و واپىويستە ئەمانە بەشىوہيەك لەشىوہكان سەرلەنوئى لەنوسىنەوہى مېژوو و بىناكردنەوہى يەكىتيدا لەرنگەى دىالۆگەوہ بەشدارىيان پىبكرىت، بەشدارىيەكردن لە راستكردنەوہى ھەندىك چەمكى گرنگدا، بۆ نمونە: ئىمە سۆسىال ديموكراتىن، كوا عەدالەتى كۆمەلايەتى سۆسىال ديموكرات؟ ئىمە ديموكراتىن كوا شەفافیەت و ئازادى رادەبرىن و كوا بەشدارى ژنان؟ سەرەوہى ياسا لای كۆمەلگای مەدەنى پىرۆزە، ئىمە چىمانكردوہ بۆ سەرەوہى ياسا، دەياھا پرسىار و چەمكى تر ھەيەكە پىويستىان بەرىفۆرم ھەيە.

لقىن: دواى ئەوہى كە بالئى رەگ لەناو يەكىتى خۆى راگەياندا، دوو قسە لەئارادان، يەكىكىان ئەوہيە ئەمە بۆمىنكى بالئى رىفۆرم بىت، دووھىيان پەيوەندى بەو مەملەنئىيەوہ ھەيە كە لەگەل شانازى ئىبراھىم ئەھمەددا لەبەرىتانيا ھەيانە، تۆ رات چىيە لەوبارەيەوہ؟

ئاواتى شىخ جەناب: نە بۆمبە و نە مېزەلەدان، ئەوہ كاك ئازاد خۆى پىيخۆشە وا ناويھىتت، لەم سئى چوار سالىەى پىشووفا، ئىمە بە ياداشت و نوسراو و وتار و پىرۆزە و چەندىن شىوہ، بىرۆبۆچوون و داخوازى و شتەكانى خۆمان وتووہ و نوسىوہ و پىشكەشكردوہ، شەرمان نەكردوہ و نايكەين، پىويستمان بەرئىزئىكى زۆرە و پىويستمان بەوہ كىل نىيە.

ئەو برادەرانە ئەوہى وىستويانە لەبەيانەكەى خۆياندا بلاويانكردوہتەوہ، من

بە ئێمە لەوردە کاری رێکخستنه کانی دەرەو هەنیه، ناتوانم بڵێم شاناز چی کردووه، بە ئێمە یکردوو، بەلام دەزانم کێشه هەبووه، پێشموایه هەلە یه کێتی لهوه دایه لهبری ئەوهی کێشه کان له نێوانیاندا چاره سەر بکات، مه لێبەنده که ی هه لێوه شانده وه، به وهش بێت ئومیدی لای کۆمه لێک دروستکرد که چاره سەر به دینایهت، ده بوایه مه کته بی رێکخستن ههردوو لایه نی رێکبخستایه، ئەگەر لایه ک گونا هبار دەرچوو، مو حاسه به ی بکات.

لهو ره خنده شی که گرتوو یانه، پێموایه شتیکی نوێ تیا بێت و لای هه مووان ناشنا و دووباره ن و به شی زۆری راستن، به لام پێموایه ئوسلو به که بیان زۆر راست یان سیاسییانه نه بێت و بر وانا کهم کهس له دنیا به رجا و تکا و داوا کاری، وازی له سه ر کردایه تی و ده سه لاتی هیناییت و کورسی به جه یه شتییت، دهر کردنه که شام له لای کارێکی زۆر حیزبیانه نییه و به پێی پێره و نه بووه.

لقن: رات چیه له سه ر ئەو دابه شبوونه ی که له ناو هه یکه لی ئەم حیزبه دا هه یه؟
 ئاوات شیخ جه ناب: ئیستا له ناو یه کتیدا دابه شبوون له سه ر حسابی عه شایه ری هه یه، له سه ر بنه مای پێشه مرگه ی دا برا و دانه برا و هه یه، له سه ر بنه چینه ی پێشه مرگه ی دیرین و تیکۆشه ر هه یه، خه تی گه شتی هه یه، ریفۆرم هه یه، وه ک کاک نازاد ده لیت بالی مام جه لال و بالی کاک نه وشیروان هه یه. تاجه ند رۆژیکیش له مه و پێش ئاراسته ی یه کبوون هه بوو، هه موو ئەمانه له سه ر مه فهومی شتی هاو به ش له ناو خۆیاندا رێکه وتوون و هه مووشیان هه ن و یه کتین و هه یه چیشیان حیزب نین له ناو حیزبدا، یه کتیش هه روا بووه له موخیده وه بۆ ئیماندار، له ناغا و دهره به گه وه بۆ جوتیار و سه رمابه دار و کرێکار، هه مووی هه بوون و هه ن و به هه یه هێرێکیش یه ک بۆیاخیان لێنادریت.

لقن: ئەو پاره زۆره ی له ناو یه کتیدا هه یه، به رژه وه ندی بازرگانی هاو به ش و ئەو که سایه تیه نه ی که رۆل ده بینله سه رفکردنی پاره که دا، رۆلێکی خرایان نه گێراوه له ناو یه کتیدا؟

پاره و دهسه لات لهه موو شوین و کاتیکدا شتی گۆرپوه و دهیگۆرپیت و لهناو یه کیتیشدا هه ر وابوو و لههه لباژاردنی یه کیتیشدا رۆلی یه کلاکه ره وهی بینی. به پروای من لهناو کۆمه لئی کورده واریشدا دوو چینی نوینی دروستکرد، که ئه وانیش (پیاو ماقۆلی شه ر) و (بازرگانی شه ر) ن، دیاره بازرگانی شه ر له سه ر دهستی دوژمنانی شۆرش دروستبوون، پیاو ماقۆلانی شه ریش به وهی دهسه لات و پاره وه توتنیویانه نفوزی سیاسی و کۆمه لایه تی (عه شایه ری) به ده سه ته یین.

لقین: ئه و کیشانه ی که باست لیوه کردن، یه کیتی به ره و چ ئافارێک ده بن؟ کۆنگره هه موو ئه و کیشانه یه کلایده کاته وه؟ یا خود کۆنگره، کۆنگره ی خه تی گشتی ده بیته؟ ناوات شیخ جه ناب: کۆنگره ئه گه ر وه ک کۆنگره بیته، نه بوونی باشزه، ئه گه ر کیشه هه لپه سیر دراوه کان چاره سه ر نه کات، نه کریت چاکتره، ئه گه ر جارێکی تر هه لباژاردنی سه ر کردایه تی پیش په سه ند کردنی پیره و و پروگرام بیته، نه بوونی باشزه، به لام ئه گه ر کۆنگره بو ریفۆرم و چاکسازی بیته لئی. بو ساریژ کردنه وهی برینه کان بیته، به لئی. بو عه داله تی کۆمه لایه تی و دیموکراسیه ت و سه ره وهی یاسا و دژایه تیکردنی گه نده لئی بیته، به لئی، کۆنگره ئه گه ر کۆنگره ی ئازادی راده برین و هه موو ره نگه کان بیته، به لئی. چه پکه گۆل بیته، به لئی، بو ئه وهی یه کیتی بیته وه به یه کیتییه مه حبووبه که ی جاران. پیوسته ئه وهش بو تریت کۆنگره ئه وه نده ی مه سئولیه تی سه ر که ونی له نه ستۆی سکر تیری گشتیه، له لای که سی تر نییه، ئه گه ر ئه و لۆجیکه راست بیته، ده بیته مام جه لال نموونه ی ئه و سلوکه ی که له به خدا په یه وهی ده کات، له ناو کۆنگره و له ناو یه کیتیش نیشانیبدات، ده نا حه قه روو به پرووی ره خه ی گه وه بیته وه.

لقین: هه ندیک له وانیه که پیشتر به برسیاریتی دیاریان هه بوو له ناو یه کیتیدا، ئیستا دانیشتوون (دابراوه کان) که تۆ یه کیکیت له وان، ئه و دابراوانه نایانه ویت بگه رپته وه بو ناو یه کیتی و بچه ناو ئه و یارییه ی ئیستا؟

شیخ جناب: راستر وایه بلین بهزۆر دانیشاراوه کان یان بهزۆر
 بهزۆر ده رنه چوووه کان. ئیمه که سمان وازمان له یه کیتی نه هیتاوه و
 به خ و شیش واز له یه کیتی ناهین، ئه و میژوووه ی که ئیمه هه مانه له گه ل ئه م حیزبه دا
 هی ئه وه نییه له سه ر بریاری که س وازی لیهین و بو که سی به جیهیلین، یه کیتی
 هی ئیمه یه و ئیمه ش هی یه کیتین، هه موو ئه وانیه که بهزۆر دا براون، ئاماده ی کار و
 تیکۆشانیان تیدایه، هه لبه ته له چوارچیوه ی عه داله ت و که سی شیواو له شوینی
 شیواودا، له چوارچیوه ی هاوتایی و هاوسه نگیدا نه ک له سه ر بنه مای پاکانه و درۆزه و
 سوآلکردن.

لغین: له مده وایانه دا ئازاد چوندیانی باسی له وه کرد که بو ریککه وتن و ئاشته وایی
 له گه ل دا براو و ئه وانیه که کشاونه ته وه، ده بیته پیشمه رج بو ریککه وتن و
 گه رانه وه دا بریت، ئه مه تان بی قوله؟

ئاوات شیخ جناب: من نه مبه ستوووه یه کیتی پیشمه رجه ی هه بیته له سه ر حیزبه
 نه یاره کانه له سه ر ئاستی کوردستان و نه له سه ر ئاستی عیراق، نه ک نه یار بگه ره
 له گه ل دوژمنه کانیشدا، ئه م پیشمه رجه بیده عه ی کاک ئازاده، ئه گه ر کاک ئازاده
 مه رجه ی هه بیته، نه ک یه کیتی، ئه وه ده بیته ئیمه له سه ر ده ستی لایه نیکی بیلایه نی وه ک
 حیزبکی س و سیال دیموکرات به لین وه ربگرین، تاجاریکی تر له هه لبراردنی یه کیتیدا،
 ده سه لاتی گشتی، پاره ی گشتی، ئاسایش و هه والگری و زانیاری و فه رمانده ی
 عه شایه ر و شتی تر بو به رژه وه ندی ده سه ته گه ری به کارنه هینریت.

- ئاوات جەناب نوری، سالی ۱۹۵۸ لەدایکبووه، لەسالی ۱۹۷۴ بووئەتە کۆمەڵە.
- لەدروستکردنی شانە سەرەتاییه کانی یه کیتی و مەفرەزە سەرەتاییه کان و خویندکاراندا بەشداربووه، سالی ۱۹۷۸ بووئەتە پێشمەرگە.
- سالی ۱۹۷۹ دەستگیرکراوه و بەلەسێدارەدان حوکمدراوه، دوواتر لەبەرباری لیبوردنی ۱۶/۸/۱۹۷۹ دا ئازادکراوه.
- چەندین پلە ی پێشمەرگایه تی بریوه، لەوانه: ئامر هیزی قەرەداخ و ئەندامی لەشکری سلیمانی و بەرپرسی لیوای تایه تی سلیمانی.
- لەکاروباری حکومی و ئیداریشدا، پۆستی جۆراوجۆری وه رگرتووه، دووجار بووئەتە قایمقامی سلیمانی، ماوه یه ک بریکاری وه زیری گه یانندن بووه، بۆ ماوه ی دوو سالیش، بەرپۆه به ری ئیدراهی مه کته بی سیاسی بووه.
- کۆلیژی یاسای زانکۆی سلیمانی ته و او کردووه.
- دوا کاری حیزی، بەرپرسی مه لبه ندی گه رمیانی یه کیتی بووه، لەهه لبژاردنه کانی یه کیتی، نوینه ری بالی ریفۆرم بووه، بەلام دوا ی دهرنه چوونی لەکاری رێکخستن و حیزی دابراوه.

محمدەدی حاجی مەحمود: نەوشیروان مستەفا بۆ شەڕ هاتبوو، کەچی کە گرتەمان

ووتی هاتووم دایکەم ژنەم بۆ بهینیت

گفتوگۆی دلێر عەبدوڵلا

لەم چاوپێکەوتنەدا، محمدەدی حاجی مەحمود سکرێتێری حیزبی سۆسیالیستی دیموکراتی کوردستان، وەلامی چەند پرسیارێک دەداتەووە لەسەر لەسەر کتیبەکە (رۆژژمێری پێشمەرگەیکە)، لەوێشەووە وەلامی چەند پرسیارێک دەداتەووە سەبارەت بەهەندێک زانیاری کە لە کتیبەکەیدا ئاماژەی پێنەداون، باسی ئەو سەردەمە دەکات کە هێشتا ئەندامێکی یەکییتی بوو، دواتر باسی وازهێنانی خۆی لە یەکییتی دەکات، کە زۆرتیش وەک دەکرێ و ابوو، لەمیانەی وەلامدانەووی پرسیارەکانیشدا، باسی ئەو دەکات کە ئەو یەکەم فێشەکی شۆرشێ نوێی تەقاندوو، محمدەدی حاجی مەحمود ئاماژە بەو دەکات کە سەرقالی بەرگی چوارەم و پێنجەم وشەشەمی یادداشته کانیەتی و لەماوەیەکی نزیکیشدا، یەک بەدوای یەک بلاویاندا کاتەووە.

لقین: بیروکە ی نووسینی کتیبی (رۆژژمێری پێشمەرگەیکە) چۆن سەریهێند؟

محمدەدی حاجی مەحمود: لەدوای هەرەسی شۆرشێ ئەیلول و دروستبوونەووی هێزی پێشمەرگە و شۆرشێ نوێ، کاتێک چوومە دەرەووە بۆ پێشمەرگایەتی، ئەوسا بیرم لەو دەکردهووە کە چوارده سال شۆرش کراو، بۆچی شتێک لەبارەیهووە نەنوسراو، لەبارە ی شۆرشەووە لەهەر کەسیکت دەپرسی، هیچی نەدەزانی، ئەو یەکیک بوو لەو هۆیانەی کە بوو پالەنەر بۆ نووسینی یادداشته کە، هۆیهکی تر ئەو بوو کاتێک شۆرشمان دەستپێکردووە، خەڵک وایدەزانی ئاسنی سارد دەکوێن، وایاندەزانی پاش هەرەسی شۆرش ئێتر کەس هیچ شتێکی پێناکریت، خەڵک هەبوو وایاندەزانی ئێمە کە چوینەتە دەرەووە، لەبەر قاچاخچیت یان لەبەرئەووی لە خزمەتی سەربازی هەڵاتووین، یان خاوەن مۆلک بووین و لیمان داگیرکراو، لەوانەیه ئێستاش خەڵک هەبیت و

له بهر ئه وه، له بهر ئه وه من كه هاتم بۆ شاخ، ههولمدا هه موو شته كانى خۆم بنوسمه وه
 بهر ده ستى خه لك تا بزنان چى روويداوه و چى رووينه داوه، له يه كه م
 رۆژه وه كه من چوومه شاخ مو فه كه ره و كاغه ز و شتى له و جوړه م تاماده كر دبوو،
 ده ستم كرد به نوسينه وهى شته كانى خۆم، بپارمدا چى رووده دات و چى ده كريت،
 وهك خۆى بينوسمه وه، كاتى خو شى من رۆمانه كانى (عه زيز نه سين و يه شار كه مال و
 مه كسيم گۆركى) يم خو يند بووه وه، ده ميينى عه زيز نه سين ده لى ت: له فلان شوين
 وه ستام، سووتووى جگه ره كه م ته كاند و فر يئما، ئيتر لي ره وه بىرم له وه كر ده وه كه
 جارى وا هه يه زه لاميك (١٠) كه س ده كوژي ت، بۆچى نه ينووسم، گونديك
 ده سوتيت، بۆچى رووداوى سوتانه كه ي نه نوسمه وه؟ خو يند نه وهى ئه وانه هانيدام بىر
 له وه بكه مه وه منيش شتيك بنووسم و راستى و دروستى ژيانى خۆم و شوړشه كه م
 بڅه مه پيش چاو.

لفين: چۆن ياداشته كانت ده نوسيه وه، چۆنيشت ده پاراستن، چونكه پاراستنى ئه و
 شتانه له و سه رده مه دا زۆر دژوار بوو؟

محمه دى حاجى مه حمود: رۆژانه ياداشته كانى خۆم ده نوسيه وه، ياداشتى يهك سالم
 ده هينا و له ناو نابلۆنيكدا ده مشار ده وه، له ژيتر يان په ناي بهر ديكدا دامه نا، به
 پيشمه رگه كانم ده وت: ئه گه ر من كوژرام شته كانم لي ره دا يه، كو يي كه نه وه و بيه نه
 فلانه نووسه ر، ئه وه ش بۆ ئه وه بوو نه فه وتي ت و بلاؤ بكري ته وه، ئه و كات
 له نو سه ره كانيش مامۆستا عه لادين سه جادى له ژياندا مابوو، هه روه ها كه مال مه زه ر
 و دكتور عيزه دين مسته فا ره سول، به پيشمه رگه كانم وت: بيه نه ئه و نو سه رانه، بۆ
 ئه وهى سه به ينى كه من نه مام يان كوژرام، خه لك بزاني ت شوړش چۆن بووه و چۆن
 كراوه و چى روويداوه؟ چونكه له وانه يه نه وهى ئيستا باوه ر به هه نديك رووداو
 نه كات كه له شوړشدا روويداوه، هه نديك شت هه يه كه له شاخ روويداوه، ئه گه ر
 ئه و كه سانه ي ئه و كات له شاخ له گه لم بوون، ئيستا نه مانايه، ره نگه نه متوانايه
 له ئيستا دا بيان گير مه وه، چونكه كه س بروام پينا كات، شتيكى گرينگ كه من بپارمدا

تەگەم، چونکە لەوانەیه دوای بلێن فلان یان فیسار کەس کوشتووێت، بۆ ئەوێ بکۆژە کان بە گێلم نەزان و وانەزانن من بیئاگام، من ژمارەیهکی زۆر لە پێشمەرگەم لە گەلدا بوو، رەنگە کە سوکاری کۆژراوه کە وایزانن من کوشتوومه، ئیتر بۆ ئەوێ من تا وایبار نە کریم، ناوی تەواوی بکۆژە کانم نوسیوه.

لەقین: ئیوه پێشتر بە شیک بوون لە یه کیتی نیشتمانی کوردستان و پاشتر جیا بوونەوه، بەلام تۆ لە کتیبە کەتدا ئاماژەت بەو جیا بوونەوه یه نە کردووه، ئە گەر پیتاشه دەمانهویت لێره دا باسی بکەن؟

مەمه دی حاجی مەحمود: من وهك بیروباوه، هه لگري فیکری دیوکرایم، ئیمه له سه ره تادا زیاتر له گه ل کۆمه له دا په یوه ندیمان هه بوو، به لام وهك فیکر، من زیاتر قه ناعتم به بزوتنه وه هه بوو، له گه ل نه وه شدا من بیروباوه پێکی تایبه تیی خۆم هه بوو و بۆچوونی تایبه تیم هه بوو له سه ره نه وان، ئیمه له سه ره تاوه تا سا لێ (۱۹۷۹ - ۱۹۸۰) له گه ل یه کیتی نیشتمانی کوردستان ئیشمان کرد، دوای نه وه هه ندیک گرو گرت رویدا، ئیمه له هه موو شوینه کانی کوردستاندا هه بووین، له شاره زوور، هه ورامان، شلیز و شاربازێر، هه ریمیکمان هه بوو تا ناوچه ی چوارتا، هه ر ناوچه یه ک هیزی پێویست بووایه، ئیمه به هانا یه وه ده چووین، یه کیتی هیچ پاساویکی نه بوو له به رامبه ر ئیمه، ته نها نه وه نه بی ت که ده یانوت خه لک وا هه ست ده که ن یه کیتی له گه ل ئیوه دایه، نه ک ئیوه له گه ل یه کیتی، نه وان به وشێوه یه بیران ده کرده وه، ئینجا له وه کاته شدا یه کیتی یه کگرتوو نه بوو، مامه جه لال لێره نه بوو، له وه کاته دا بوو هه وائلم بیست که یه کیتی به یاننامه یه کی له سه ره ده ر کردوین و تیایدا ده لێن نه وانه په یوه ندیان به ئیمه وه نه ماوه، هه ره وها له به یاننامه که دا نو سرا بوو نه وانه دز و جه رده و رینگر و پیاو خراپن، ئیمه روژی پێشتر قاره مان و نه به رد بووین، به لام دواتر بوینه دز و جه رده و رینگر، ئیتر به و شیوه یه له حیزب دوو ریا خستینه وه.

لەقین: ئیوه هیزیکی گه و ره و به هیزی یه کیتی بوون، هۆکاری چی بوو دوو رخرانه وه و ده ر کران؟

محمدەدى حاجى مەحمود: ويستيان لەو ريگەيهوه لاوازمان بکەن و ميللەت ليمان
هەستيت، ھەر بۆيە ئيعلانى شەريان لە دژى ئيمە کرد، بەلام ئيمە خويمان
لەناوچەکەدا بووين، خويمان ھيزمان دروست کردبوو، ميللەتیش لەگەل ئيمە بوو،
ئەندامى سەرکردايەتى وا ھەبوو (١٠) کەسى بۆ کۆنەدەکرايهوه، من (٣٥٠) کەسم
لەگەل بوو، بەويپيەى لە ناوچەکەدا ناسرابووم، ھەروەھا زوو زوو دەستمان لە
حکومەت دەوھشانند، رۆژى وابوو سى جار شەريان لە دژى حکومەت دەکرد،
خەلکيش ئەوکاتە کەسيكى خوێشەويست کە لە دژى حکومەت شەر بکات.

لقين: پاش بەياننامە کەى يە کيتى، ئيوە چيتان کرد؟ مانەوہ يان جيابوونەوہ؟

محمدەدى حاجى مەحمود: تا ماوہيە کيش ھەر بەناوى يە کيتيەوہ قسەمان دەکرد،
بەلام لەو ماوہيەدا، کۆمەلک کادرمەن لەلایەن يە کيتيەوہ دەستگير کران، پاش
ئەوہى لای يە کيتى دەربازبوون، رايانکرده لای حيزبى سۆسياليسى کوردستان
(حسک)، ئيمە بەتەنيا ماينەوہ، لەگەل ئيران نيوانمان باش نەبوو، دژى حکومەتى
عيراق دەجەنگاين و يە کيتيش ئيعلانى شەرى لە دژمان کردبوو، تا نزیکەى سى
مانگ بەو حالەوہ ماينەوہ، ئەو برادەرانی کە لەزیندانی يە کيتى ھەلابوون و بۆلای
حيزبى سۆسياليس چووبوون، لەگەل کۆمەلک برادەرى (حسک)، کە پیکھاتبوون
لە: تايەرى عەلى والى و شىروان شىروەندى و قادر جەبارى و کاک رەسول مامەند،
نامەيان بۆناردین وتیان ئيمە نالین بە بە (حسک)، بەلام پيمائخۆشە پەيوەندیمان
ھەبیت و ئەگەر پيشتخۆشە ھيزک دەنيرين بۆ لات، منيش دواى مانگک و ھەلام
دانەوہ و وتم: با ھيزک بيتە لام، پاشان ھيزکيان نارد کە پیکھاتبوون لە ھيزکى
(١٧٠) کەسى و ئەوانەى پيشت ناومھيتان، سەرپەرەشتيان دەکرد لەگەل کاک
عوسمانى قالە منەوہر، ماوہيەک ھەروا پیکەوہبووين، پاشان کۆبونەوہيان لەگەل کردم
و وتیان تۆ ببە بە بەرپرسى ھيزە کەى ئيمەش، تا ئەو کاتە ھەر سەرپەرەختو بووم، تەنھا
ھاوکارى ئەواخ دەکرد، کاتک يە کيتى بەمەيزانى، زۆر تەنگيان پيھەلچين، دواتر
شەريان لەگەل کردین و وازيان لێنەدەھينان، ھەرئەوہش واى لیکرد بىر لەوہ

بکرمهوه په یوه ندى له گهڼ (حسک) ببهستم، نهوان وتیان: تۆ چى دهلیت ئیمه
 . من وتم: ئیمه هیچمان ناویت، مهسئولیهتمان ناویت.
 نهوهبوو (حسک) بهیانیکى دهرکرد و وتیان بۆ یه کههجاره له بهمۆ و شاره زوور و
 هه ورامانهوه تا ده گاته دهشتى ههولئى رو خوشناوهتى له ژیر دهسه لاتیدا بیت، نهوهبوو
 بوومه ئه ندامى (حسک) و له کۆنگره دا وهك ئه ندامى یه دهك هه لژیردرام، له گهڼ
 نهوى له کۆى (۱۱۲) دهنگ، (۷۱) دهنگم به دهستهینا، که چى ئه ندامى وا هه بوو
 (۵۳-۵۴) دهنگى هه بوو، کرا به ئه ندامى سه ر کردایه تی، دواى شه هیدبوونى سهیدا
 سالح و یسف-یش، کرامه ئه ندامى سه ر کردایه تی، دواتریش بوومه ئه ندامى مه کته بى
 سیاسى و بهرپرسى مه کته بى عهسکه رى.

لقین: به شیکى زۆرى یاداشته کانت بریتیه له باسکردنى کیشه و ململانیکانى ناو
 شۆرش، به تابهت کیشه و ململانیکانى نیوان خۆت و سه ر کرده کانى نهو کاتهى
 یه کیتى، ئهم کیشانه چۆن سه ر یانه لدا؟

محمدى حاجى مه هود: بنگومان له ناو شۆرشدا شه ر رویداوه، به لام به شیوه یه کى
 گشتى هه موو خه لکى له ناو شۆرشدا خه باتیان کردووه و تیکۆشه ر بوون، به لام
 سه باره ت به من، نهوا رهنگه من گیرمخواردیبت به دهستى نهوانه وه نهك به پیچه وانه وه،
 له گهڼ نهوه شدا باوه رناکه م رۆژیک له رۆژان من که سیام نازاردا بیت، من به شه حالئى
 خۆم زیاتر ته رکیزم کردووه ته سه ر دوژمن، به لام نه گه ر که سیك و یستیی رینگر بیت
 لهو خه باتهم، زۆر ئاسان بووه به لامه وه که پاکسازیان بکه م و له ناویانه برم، یه کیتى
 له رادیو ئیعلانى شه رى له دژمان کرد و وتى نهوانه یاخیوون، کاک مه لا به ختیار
 نامه یه کى نارد، به من دهلیت: تۆ هه یج مه جالیکت نییه، یان ده بیت ته سلیمى ئیران
 بیت، یان ده بیت ته سلیمى عیراق بیت، یان ده بیت ته سلیمى ئیمه بیت، منیش وتم:
 تۆ نالیت هه یج مه جالیکت نییه و ده بیت ته سلیم یته وه؟ نهوا من دیم بۆلای ئیوه،
 نه گه ر راسته که ن مه رۆن و رامه که ن، کاک نهوشیروانىش نامه یه کى نارد بۆ کاک
 تایه ر، وتبووى چه ند که سیكى ئیمه لای ئیوه ده سته گیراوان، نه گه ر به رینه ده ن

سەرتاسەری لەدژتان رادەگەیهنن، من سەیری نامەكەم كرد كه كاك كه مال
 هینابووی، شەرەكان لەوویە دەستیانیپکرد، ئەوان هەرەشەیان لێدەکردین و
 سەرەنجام هاتنەسەریشمان، لەگەڵ ئەووی چەندان گوندمان چۆلکرد لەپیتاوی ئەووی
 نەینە سەرمان، بەلام هەر هاتن، کۆلیان نەئەدا و هاتنە سەرمان، شەرمان دەستیپکرد
 و ئەوان شکان، هەندیکیان خۆیان شاردهوه و هەندیکیشیان گیران، كه كاك
 نەوشیروان مستەفا یەكێك بوو لەوانە، هەرچەندە ئەو بیانوی دەهینایەوه و دەبوت:
 من بۆشەر نەهاتووم بۆلای دایکم هاتووم ژم بۆ بهینیت. بەلام ئیمە گویمان
 بەقسەکانی نەدا و گرتان، ئەو بۆشەر هاتبوو، بەلام ئەو بەهانەیک بوو كه لەو
 کاتەدا بەکاریدەهینا.

لقین: هەلۆیستان لەگەڵ گیراوه کاندای چۆن بوو؟

محەمەدی حاجی مەحمود: هیچ جۆرە نازاریکممان نەدابوون، هەتا حکومەت
 کاغەزێکی بۆ ناردین لەسەر شەری ناوخوا، من بەكاک نەوشیروانم وت
 وەلامیبەدەرەوه.

لقین: لەیاداشتە کەتدا ئاماژە بەوه دەکەیت كه مامەلەتان توندبووه لەگەڵیاندا؟

محەمەدی حاجی مەحمود: كاك قادر جەباری و كاك تاهیر توندبوون لەگەڵیدا،
 چونكه ئەوان لەسلیمانی بە (نار پی جی) لە مالى كاك تاهیریان دا، بۆیه توندبوون،
 بەلام من وانەبووم.

لقین: ئەگەر بەیپچەوانەوه ئیوه بکەوتنایە دەستی ئەوان، چارەنوستان چی دەبوو؟

محەمەدی حاجی مەحمود: بەدنیاییهوه ئیعدامیان دەکردین، مەگەر لەروژی جەژندا
 عەبدوڵلا سوور و مام ئاراس - یان لەگەڵ نۆ کەسی تردا ئیعدام نەکرد؟!

لقین: نەوشیروان مستەفا چەند روژ لاتان مایهوه؟

محەمەدی حاجی مەحمود: مانگیك و دوو روژ لامان سجن بوو، تەعامولیشمان
 پێکەوه باش بوو.

لقین: چۆن نازادتان کرد؟

محمدی حاجی مه‌جود: كاك شېخ كاوهی شېخ له‌تېف و براده‌رانی حیزبی شیوعی
 دیانکرد و ئیمه‌ش ته‌سلیم به وانمان کرده‌وه.

لقین: یه‌کیتی ته‌نها له‌دژی ئیوه ئه‌وه‌لمه‌ته‌یان نه‌نجامدا؟

محمدی حاجی مه‌جود: جگه له پارتی، له‌شکری ئیسلامییش به‌ده‌ست یه‌کیتییه‌وه
 ته‌فروتونابوون، ئه‌وان کۆتاییان به‌له‌شکری ئیسلامی هیتا و زۆریان لیکوشتن.

لقین: له‌به‌شی به‌لگه‌نامه‌کانی یاداشته‌که‌تدا نامه‌یه‌کی كاك نه‌وشیروان مسته‌فا
 ده‌بینریت، له‌برگه‌یه‌کدا ده‌لێت: گوی به‌قسه‌ی ناحه‌ز مه‌ده، ئه‌مه پێش گیرانه‌که یان
 پاش ئه‌وه‌یه؟

محمدی حاجی مه‌جود: نا، ئه‌وه دوا‌ی گیرانه‌که‌یه، کاتی ناشتبوونه‌وه‌ی گشتی
 نیوان ئیمه و یه‌کیتی نیشتمانی بوو، پێشتر مام جه‌لال نامه‌ی بو ناردم، كاك
 شه‌وه‌که‌تیش به‌هه‌مان شیوه، ئه‌وه‌ی كاك نه‌وشیروانیش به‌هه‌مان شیوه له‌وجۆره نامانه
 بوو، ئه‌و کاته ئالای شۆرش له یه‌کیتی جیابوووه‌وه، یه‌کیتی نامه‌ی نارد و داوا‌یانکرد
 ریکبکه‌وین و یارمه‌تی ئالای شۆرش نه‌ده‌ین، كاك نه‌وشیروانیش نامه‌ی نارد و وتی:
 گوی له‌قسه‌ی که‌س مه‌گره، ئیمه هاورپی و هاو‌خه‌باتی کۆنن و ده‌بی‌ت کیشه‌کان
 وه‌لاوه بنین، ئیمه‌ش به‌ده‌م داوا‌که‌ی ئه‌وانه‌وه چووین و ریکبکه‌وتنیکی سه‌رتاسه‌ریمان
 نه‌نجامدا، که‌پاشتر بووه به‌ردی بناغه‌ی ناشتبوونه‌وه‌ی نیوان لایه‌نه‌کانی تر.

لقین: به‌پێی یاداشته‌کانت بی‌ت ئیوه‌ش له‌وه‌لمه‌ته، دژی له‌شکری ئیسلامی
 بوونه‌ته‌وه؟

محمدی حاجی مه‌جود: ئیمه له‌سه‌ره‌تاوه په‌یوه‌ندی و هاو‌کاریمان له‌گه‌ل له‌شکری
 ئیسلامی هه‌بوو، به‌لام ده‌چوون له‌گه‌ل لایه‌نی تر په‌یوه‌ندیان دروسته‌کرد و دژی
 ئیمه قسه‌یان ده‌کرد، بۆیه ئیمه‌ش کۆمه‌لێک چه‌کدارمان به‌دیل گرت که ژماره‌یان
 نزیکه‌ی (۱۵۰) که‌سیک ده‌بوو، ئیمه که‌سمان لینه‌کوشتن، ته‌نها ئه‌وه نه‌بی‌ت
 چه‌کمان کردن.

لقین: له یاداشته‌کانتدا چه‌ندین نامه‌ی شه‌وه‌که‌تی حاجی موشر ده‌بینریت، ئه‌وه‌ش

دهخات په یوه نډیتان توندو تۆل بووه، له ناو خه لکیشدا دهوتریت محهمه دی حاجی باسه چۆنه؟

محهمه دی حاجی مهحمود: ههموو کس دهزانیته یه کهم تهقی شۆرشى نوى له شهوى (٢٦-٢٧ / ٧ / ١٩٧٦) له لایه ن منوه کرا، نهوکات حامیدی حاجی غالی و توفیق رهحیم و کاک رۆسته م و شهید رهئووف له گهلم بوون، بۆ زانیاریشتان ئیمه له (٢٦ / ٦ / ١٩٧٦) چووینه شاخ، نهوکات مهفره زه یه کی حکومهت به ناوچه کهدا تیپه ری و من تهقم لیکرد، کاک شهوکهت له ماله وه بوو، ئیجازه ی وه رگرتبوو، بهشایه تی نهوانه ی سهروه وه من یه کهم تهقم کردوو له دزی حکومهت.

لشین: وهك ئاگادارین له ئیستادا سهرقالی ناماده کردنی بهرگی چواره می یاداشته کانتیت، به نیازیت به م زووانه بلاویبکه یته وه؟

محهمه دی حاجی مهحمود: به لئی، ئیستا سهرقالی بهرگی چواره م و نزیکه ی سی سهد لاپه ره یه کیم لی تهواو کردوو، جگه له وهش بهرگی یینجهم و شه شه میشم ناماده یه و چه نډین به لگه نامه ی گرنگ و نهی له خوگرتوو.

سەعدی ئەحمەد پیرە بۆ لێڤین " لەگەڵ بلاوکردنەوە یاداشتەکانی نەوشیروان مستەفادا نیم، نابێت میژووی یەکییتی هەراجکریت "

سەعدی ئەحمەد پیرە ئەندامی مەکتەبی سیاسی یەکییتی نیشتمانی کوردستان لەچاوپێچکەوتنیکی لێڤیندا نیکەرانى خۆی لەبلاوکردنەوەی یاداشتەکانی شەری ناوخوا لەلایەن نەوشیروان مستەفاوە دەرەبەریت و نامازە بەهوش دەکات کە ئەگەر کار بگاتە ناشکرکردنی دیکۆمینتەکانی شەری ناوخوا، ئەوا بیگومان دیکۆمیننتی تریش هەیە.

گفتوگۆی: مەحمود یاسین کوردی

سەعدی ئەحمەد پیرە ئەندامی مەکتەبی سیاسی یەکییتی کە رێککەوتنی سزاتیژی نێوان ئەوان و پارتی هیچ گۆرانکارییەکی تێدا کرایت، وتی "بەگوێرەی رێککەوتنی سزاتیژی کە لە ۲۰۰۷/۱۲/۱ دا مۆرکرا، پۆستی سەرۆک کۆمار بۆ یەکییتی دەبێت و پۆستی سەرۆکی هەرێم بۆ پارتی دەبێت، هەر وەها رێژی کورسییەکانی پەرلەمان وەک یەک دابەش دەکرێن و یەکیتیش تەنیا یەک لیست دەبێت لەگەڵ پارتی، هەرکەسیکیش لەدەرەووی یەکییتی لیستی هەبێت یەکییتی نییە."

دەربارەی ئەگەری سازشکردنی یەکییتی بۆ پارتی لەسەرۆکایەتی هەرێم و حکومەتەبەهۆی جیابوونەوەی نەوشیروان مستەفاوە و ترسی پارتی لەبردنی دەنگەکانی یەکییتی بۆ لیستی گۆران لە سەر حسابی پارتی، سەعدی ئەحمەد پیرە وتی "ئیمە دۆست و لایەنگری خۆمان دلدیادەکەینەووە کە سەرۆکی خولی داھاتووی حکومەت بەدلدیایەووە یەکییتی دەبێت، بەگوێرەی رێککەوتنی سزاتیژی بەتیکرای دەنگی هەردوولامان، تەنیا یەکیتیش مافی وەرگرتنی پۆستی سەرۆکی حکومەتی دەبێت."

پیرە جەختیشی لەسەر ئەووە کردووە وەکو ئیستحقاقی ئینتیخابی یەکییتی مافی

گرتنی ئەو پۆستەى هەبوو، بەلام بەهۆى تەواونەکردنى پرۆژەکانەوه یەکیى بە زانى کاک نیچیرفان بەردەوام بیى لەپۆستەکەى.

لەبەشیکى تری دیمانه کەدا سەعدى پیره سەبارەت بەجیاپوونەوهى نەوشیروان مستەفا و چوار سەرکردهى بالى ریفۆرم و چارەنوسى ئەو ئەندامانەى سەرکردهى وتى "ئەوان دۆست و برادەرى ئیمەن و حورمەتیان دەگرین، ئەوان ئازادن لەوهى ناتوان بیروبۆچوونەکانیان لەناو یەکیى دەربەرن، دەتوانن بچن حیزب داخەزینن، بۆیه مانەوهى ئەوان بەدەستى خۆیانە، چونکە لەپلینۆم بریارى کۆتایى لەسەر بەشداریکردنى ئەو هەفالا نە دەدریت."

سەعدى پیره ددانى بەوهدا نا کە لیستەکەى نەوشیروان دەنگى یەکیى بۆخۆى دەبات و وتى "نەئ ئەو لیستە، بەلکو زۆربەى لیستەکانى تر دەنگى یەکیى و پارتى دەبن، بەلام بەتەنیا دەنگى یەکیى نابەن، چونکە خەلک هەیه تۆرەیه، دەنگ بەیهکیى و پارتى نادا و دەچیت دەنگ بەوان دەدات، گرنگ نییه ئەم یان ئەو کورسیه زیاتر دەهینن، گرنگ ئەوهیه پرۆسهى هەلبژاردن سەربکەویت ورووی گەشى دیموکراسى بۆ دەرەوه دەرکەوێ."

ئەو ئەندامەى مەکتەبى سیاسى یەکیى گەندەلێ و رۆتین و بردنى سامانى دەولەتى لەلایەن ئەو دوو حیزبەوه رەتکردهوه و سەبارەت بەوتەى عومەرى سەید عەلى کە باسى لەوه کردبوو یەکیى و پارتى مانگانە هەریه کە و ۳۵ ملیۆن دۆلار لەبودجەى حکومەت (دەبن، سەعدى پیره دەلێ "ئەو قسەیهى کاک عومەر دیارە مەبەستى چیه. ئیستا پینگەى ئەویش یە کلابوو تەوه، بۆیه ئەو قسانە بەشیکە لەهەلمەتى هەلبژاردن."

پیره لەکاتیکدا بەبێ دوودلێ ئەوه رەتدەکاتەوه کە مانگانە ئەو بره پارەیهى لە حکومەت وەربگرن، کەچی یەمەلا بەختیارى و تەبیژی مەکتەبى سیاسى یەکیى لەدیمانهکى رۆژنامەى ئاویتەدا دەلێت: ئەو پارەیهى کە مانگانە یەکیى و پارتى لەحکومەتى وەرەگرن لە ۳۰ ملیۆن دۆلار کەمتر نییه.

پیره ئاماژه بهوه دهکات "حکومهتی هه‌ریم به‌تایه‌تی یه‌کی‌تی و جیناکۆکه‌کان، ئه‌مانه‌ش خزمه‌تگوزاری و پرۆژه‌یان پینشکه‌شکراوه، ره‌نگه‌ له‌ده‌می ئه‌م سی پاریژگایه‌مان گرتیته‌وه بو ئه‌و ناوچانه، ئه‌مه‌ش پێ نالین گه‌نده‌لی، ئه‌م قسانه‌ش ته‌نها بو دروستکردنی ناره‌زای خه‌لکه، قه‌ناعه‌تیشم به‌وه نییه له‌سه‌ر چه‌ند کورسییه‌ک داموده‌زگا‌کانی ده‌ولت زه‌ربی سفر بکری‌ن.

سه‌باره‌ت به‌لێدوانه‌کانی مه‌لا به‌ختیاریش که وتبووی "یه‌کی‌تی توشی مو‌فاجه‌ئه‌ بوو کاتی‌ک نه‌وشیروان مسته‌فا بریاریدا به‌لیستی جیا به‌شداری هه‌لبژاردنه‌کان بکات"، سه‌عدی پیره ده‌لێت "ئه‌وه‌لا هیچ توشی مو‌فاجه‌ئه‌ نه‌بووم، چونکه هه‌موو ئه‌و بلاوکراوانه‌ی له کۆمپانیای وشه‌وه ده‌رده‌چوونه ناراسته‌ی ره‌خه‌گرتن بوو له‌کاره‌کانی حکومه‌ت، به‌تایه‌تی یه‌کی‌تی، زۆربه‌ی کاره‌کانیشیان به‌وه ده‌ستپێده‌کرد که خه‌لک هان به‌ده‌ن له‌چه‌شنی ۳۵ ملیۆنه‌که‌ی کاک عومه‌ری سه‌ید عه‌لی، بۆیه ئیمه په‌شیمان نین له‌هاو‌کاری کۆمپانیای وشه‌وه‌کو ده‌زگایه‌کی را‌گه‌یاندن، به‌لام ئه‌گه‌ر بێته‌ لایه‌نیکی سیاسی، ئه‌وا یارمه‌تی ده‌ده‌ینه ده‌زگا را‌گه‌یانده‌کانی خۆمان.

له‌م چه‌ند هه‌فته‌ی رابردوودا ئازاد جوندیانی به‌رپرسی را‌گه‌یانده‌ی یه‌کی‌تی به‌زنجیره‌ و تارێک زۆربه‌ی گه‌رفته‌کانی ناو یه‌کی‌تی خسته‌ ئه‌ستۆی نه‌وشیروان مسته‌فا و به‌و دێره‌ کۆتایی پێهنا " بۆچی نه‌وشیروان ئه‌م هه‌موو غه‌دره‌ی له‌یه‌کی‌تی کرد؟"، سه‌عدی پیره له‌وه‌لامدا ده‌لی " کاک نه‌وشیروان غه‌در له‌ یه‌کی‌تی ناکات ئه‌گه‌ر له‌ده‌ره‌وه‌ی یه‌کی‌تی ئیشی خۆی بکات و لیستی هه‌بێت، به‌لام له‌ناو یه‌کی‌تیدا بێت و لیستی جیاوازیشی هه‌بێت، ئه‌مه‌ غه‌دره، چونکه ئه‌مه‌ پێچه‌وانه‌ی هه‌موو په‌یره‌ و پرۆگرامی‌کی سیاسییه، چۆن ده‌بێت له‌ناو حیزبدا دوو لیست هه‌بن.

له‌به‌رامه‌به‌ر بلاوکردنه‌وه یاداشته‌کانی شه‌ری ناو‌خۆدا له‌لایه‌ن نه‌وشیروانه‌وه و کاردانه‌وه‌ی کتیبی (خه‌ون یان مۆته‌که)، له‌ناو یه‌کی‌تی و شه‌قامی کوردیدانه‌گه‌ری ناراسته‌بوونی بارودۆخی هه‌ریم به‌ره‌و توندوتیژی، به‌تایه‌تی که نه‌وشیروان له

په خهسته كانيدا بهلگه‌ی زۆر نه‌ئنی ده‌خاته‌روو، ئه‌و ئه‌ندامه‌ی مه‌کته‌بی سیاسیی یه‌کیتی ده‌موممان به‌رپرسیاررین له‌میژووی خۆمان و بزوتنه‌وه‌ی رزگاربخوازی کورد، زۆر ئاساییه‌ له‌له‌ی گه‌وره‌ و شه‌ری ناوخوا و تاوان و کوشتنیش کرابیت، له‌گه‌ن ولاتانی دراوسی گه‌فتوگۆمان کردبیت، به‌لام ناکریت ئه‌مڕۆ خۆت له‌ژێر به‌رپرسیاری ده‌ره‌هتی و بلیی من بیتاوانم، بۆیه‌ هه‌ریه‌که‌ و به‌گۆیره‌ی پینگه‌ی خۆی به‌رپرسیاری میژوویی هه‌له‌ده‌گریت، بۆیه‌ پیم باش نییه‌ به‌بلاوکردنه‌وه‌ی ئه‌و یاداشته‌ له‌لایه‌ن کاک نه‌وشیروانه‌وه‌، میژووی یه‌کیتی هه‌راجبکه‌ین.

ئه‌و ئه‌ندامه‌ی مه‌کته‌بی سیاسیی یه‌کیتی ده‌لێت " کاک نه‌وشیروان پیاویکی خوێنده‌واره‌ و میژووی یه‌کیتی باش ده‌زانیت، به‌لام هه‌یج که‌س به‌بی به‌رپرسیاری نه‌بووه‌ له‌ناو یه‌کیتیدا، نه‌وشیروان فه‌رمانده‌ی پێشمه‌رگه‌ بووه‌ له‌ ناوچه‌یه‌ک یان له‌شوێنیک، چۆن ده‌کریت ئه‌مڕۆ بلیی فلانه‌که‌س بریاره‌که‌ی له‌من وه‌رنه‌گرتوووه‌! سه‌عدی وتیشی "هه‌ر گۆرێکیش هه‌لبه‌ده‌یه‌وه‌ جی په‌نجه‌ی هه‌مووانی پێوه‌ دیاره‌، که‌س نییه‌ بلیی من بیتاوانم و پشکی هه‌یه‌، بۆیه‌ مام جه‌لال داوای له‌ راگه‌یاننده‌کانی یه‌کیتی کردوووه‌ زمانی زه‌ر به‌کارنه‌هێن."

ئه‌و ئه‌ندامه‌ی مه‌کته‌بی سیاسیی یه‌کیتی راشکاوانه‌ باسی له‌وه‌ کرد ئه‌گه‌ر کاربگاته‌ ئاشکراکردنی دیکۆمێنتی شه‌ری ناوخوا، دیکۆمێنتی تریش هه‌یه‌، به‌لام ئه‌مه‌ به‌شیکه‌ له‌ قۆناغیکی دیاریکراوی خه‌باتی گه‌لێک، هه‌یج دیکۆمێنتیکیش شه‌خسی نییه‌، ئیمه‌ و هه‌موو هه‌فالانی مه‌کته‌بی سیاسیی نیه‌گه‌ران بووین به‌بلاوکردنه‌وه‌ی ئه‌و دیکۆمێنتانه‌ له‌لایه‌ن کاک نه‌وشیروانه‌وه‌ به‌ تایه‌تی خودی مام جه‌لال، ئه‌و ده‌ستپێشخه‌رییه‌ی کاک نه‌وشیروانیش باش بوو، کاتیک بابه‌ته‌کانی راگرت، سه‌عدی پیره‌ ئه‌وه‌ی بۆ له‌فین روونکرده‌وه‌ که‌ مامه‌ جه‌لال داوای له‌ نه‌وشیروان کردوووه‌ کتیبه‌که‌ی رابگریت.

له‌وه‌لامی پرسیاریکی له‌فیندا که‌توندکردنی هه‌لمه‌تی راگه‌یانندن له‌لایه‌ن یه‌کیتی و به‌تایه‌ت مه‌لا به‌ختیار و هاتنه‌ ناوه‌ی هه‌ندیک کۆنه‌ شیوعیه‌کانی ناو پارتی بۆ گه‌رمکردنی ئه‌و شه‌ره‌، که‌ ئه‌مه‌ش وای له‌ نه‌وشیروان کرد کاردانه‌وه‌ی هه‌بیت،

ئەحمەد پیره دەلێت "هیچ گروپێک نالێت من خراپم، هەمیشە بەرامبەرە کە ی دەهە کات، کاتیکیش بەرامبەرە کە ی وەلامیدەداتەووە ئینجا بارودۆخە کە بەرەو گرژی دەچیت، رۆژنامە و گۆفاره حیزبیه کان زۆر لە بەناو ئەهلییه کان نەرمژن، بەلام سەبارەت بەو کەسانە ی لەدەرەو ی یە کیتین، ئەمڕۆ هاتونەتە ناو باسە کە و هەلیکیان بۆ رەخساو، نوسینی توند لەدژی کاک نەوشیروان دەنوسن و هەموو بەزانی یە کیتییه، یە کیتی خۆ ی دەزانیت چۆن سیاسەتی راگەیاندن دەکات و پێویستی بە کەس نییه، یە کیتی داوای هاوکاری لەهیچ کەسیک نەکردووە بەنوسین بارودۆخە کە ئالۆزتر بکات؟"

لە دوا یین چاویکیهوتنی نەوشیروان مستەفادا لەگەل گۆفاری لقی، باسی لەنەبوونی دەسەلاتی جیگره کانی تالەبانی کردبوو لەناو یە کیتی، سەعدی پیره دەلی "کاک نەوشیروان یە کیک بوو لەو کەسانە ی زۆرتین دەسەلاتی هەبوو، زۆرجارانیش وەکو هاوړی مامەلە ی کردووە بەهۆ ی ئەو ی لەمام جەلالەووە نزیك بوو، بۆیە من لەگەل ئەو قسانە ی کاک نەوشیروان نیم."

سەعدی پیره بەتوندی ئەو قسانە ی رەتکردهووە کە باس لە تەحویلکردنی یە کیتی دەکەن بۆ حیزبیک ی بنەمالە ی، بەتایهتی دەسەلاتی هیروخان و کورە کانی وئەو وتی "نیمە چەندین سەنتەری رۆشنیری و کۆمەلایه تیمان هەیه، یە کیک لەو سەنتەرانە هیروخان بەرپو ی دەبات، خۆ ئەمەش کفر نییه، لەهەمانکاتدا هیروخان پێشمەرگه یه کی دیرین و کچی پیاویکی رۆشنیر و سیاسی گه وری کورده. لەکۆ ی ئەم هەموو نوینەرایه تییه ی یە کیتی و حکومەت تەنیا یە ک نوینەر ناوی قوباد تالەبانییه، ئەویش بەهەول و توانای خۆ ی گەیشتوو تە ئەو شوینە، تانیستاش لەناو هیچ کیشه یه کی یە کیتیدا نەپشکی هەبوو و نەتیکەلێش دەبیت، تەنانەت یە یوهندی زۆر باشی لەگەل ئەو کەسانە دا هەیه کە کیشەیان لەگەل یە کیتیدا هەیه، خوداش دەتانگری ئەگەر قوباد تیکەلی ئەو کیشه یه بکەن."

پیره رەتیکردهووە کە کورە کانی تالەبانی و کۆسەرەت رەسول لە کۆنگره ی داها توودا

شالۆی عەلی عەسکەری: ئێمە کاک نەوشیروان بە کونخای خۆمان دەزانین

گەرچی زۆرینەی بەرپرسە بالاکانی یه‌کیته‌ی نکۆلی نەبوونی تەکه‌تولات و شیواوی دۆخی یه‌کیته‌ی ناکەن، بەلام شالۆی عەلی عەسکەری نەم دۆخە یه‌کیته‌ی بەئێجابی وەسفەکات و ئەوێش رەتدەکاتەووە کە مەملانیی سەرکرده‌کان نەسەر فیکر بیته‌، بەئکوته‌نەها بەمەسه‌له‌یه‌کی شه‌خسی ئیکیدەداتەووە، ئەو پێیوایه‌ ئیستاشی له‌گەڵ بیته‌ یه‌کیته‌ی له‌ پارته‌ی پێشکه‌ووتره‌.

گفتوگۆی هەردی مەهدی و عەزیز رەئوف

شالۆی عەلی عەسکەری وەزیری پێشوو ی کشتوکالی حکومه‌تی هەریم (ئیداره‌ی سلیمانی) و ئەندامی سەرکرده‌یه‌تی یه‌کیته‌ی نیشتمانی کوردستانه‌، کۆری سەرکرده‌ی دیاری ده‌سته‌ یه‌که‌مینه‌کانی پارته‌ی دیموکرات و دامەزرینه‌ری یه‌کیته‌یه‌، که له‌کاره‌ساتی شه‌ری براکوژی هەکاریدا له‌لایه‌ن پارته‌یه‌وه له‌گەڵ ده‌سته‌یه‌ک له‌ سەرکرده‌ کاراکانی یه‌کیته‌دا کوژرا.

شالۆ عەلی گەرچی ئیستا له‌ پۆسته‌یکێ دیاریکراوا نییه‌ تەنها سەرکرده‌یه‌تی یه‌کیته‌ی نەبیته‌، وەك خۆشی ده‌لیته‌ سەر به‌هیچ بال و تەکه‌تولیکێ ناو یه‌کیته‌ی نییه‌، وەك ده‌لیته‌ " له‌هیچ بالیکێ ناو یه‌کیته‌دا نەبووم چونکه‌ ئیمانم به‌هیچیان نەبوو، ئیمانم به‌ دیالۆگی راسته‌وخۆیه‌، له‌هه‌موو باله‌کانیشه‌وه‌ نزیکم، مام جه‌لام خۆشه‌وێت رەنگه‌ له‌جیبی باوکم بیته‌، کاک نەوشیروانیش له‌جیگه‌ی مامه‌، هاتوچۆی زۆربه‌شیان ده‌که‌م."

ئەو ئەندامی سەرکرده‌یه‌تی، پێچه‌وانه‌ی بەرپرسه‌کانی تر و تەنانه‌ت سکرته‌ر و جیگره‌کانی یه‌کیته‌یش، پێیوايه‌ " گەرچی زۆرکەس به‌ ره‌شینی دۆخی یه‌کیته‌ی ده‌بینن، بەلام من به‌پێچه‌وانه‌وه‌ شته‌کان ده‌بینم، چونکه‌ یه‌کیته‌ی ریکه‌خسته‌تیک نەبووه‌ قولا‌ی میژوویی هەبویت."

ناوبراو وای بۆ ده چیت که یه کیتی بهردهوام جیگیر نهبووه، تهنا ته ریکخستیکی
 ییشی نهبووه، لهوبارهیهوه باس لهسهردهمی یه کیتی شاخ ده کات و ده لیت:
 "له ناو یه کیتیدا ته نزیمان هه بوو، خو یانیان کردبوو به مارکسی، که من رۆژیک
 له رۆژان مارکسی نهبووم و باوه ریم پینه بووه، به لام ده بنیت ئیمه له حیزبیک
 مارکسی - ماوی بووین به لینی، بووین به شتی تر، یانی یه کیتی له گه ل دۆخه که و
 ره وره وهی دنیا دا هاتروه."

شالوو عهسکه ری پینوایه که دۆخه که به وشپوهیه نییه که خه لک باسی ده کات که
 شیواو بیت و یه کیتی شپزه کردیت، له گه ل نه وه شدا نه و نایشاریته وه که ده بیت
 یه کیتی گۆرانی به سه ردا بیت، "یه کیتی ئیستا له و قۆناغه دایه که ده بیت بگۆریت و
 به قه ناعه تی من ئیستا نه و گۆرانه ی به سه ردا دیت، چونکه به رنامه ئایدۆلۆجی نه ما،
 به رنامه کت ده بیت به رنامه ی خزمه تگوزاری بیت." له باره ی دژه کانی نه و
 گۆرانه شه وه که له ناو یه کیتیدا دهنگی جیاواز به رامه ر ئالو گۆره کانی یه کیتی
 ده بینیت، ناوبراو وتی: "له م قۆناغی گۆرانه ی یه کیتیدا که رووده ات، یه کیتی
 خه لکی تیا به دژه، خه لکی تیا به سه ری سورما وه که له چ حاله تیکدا بیت، نایا دژ
 بیت یان له گه ل بیت؟ ههروه ها خه لکیش هه یه له به رژه وه ندیه کانی ده دریت،
 له به رژه وه دژ ده بیت."

نه و نه ندامه ی سه رکر دایه تی یه کیتی که دیته سه ر باسی جیاوازی یه کیتی و پارته ی،
 هیمما بۆ نه وه ده کات که جیاوازیه کی نه وتۆ نه ما وه له رووی بیری سیاسیه وه، وه ک
 ده لیت: "من که نه ندامی سه رکر دایه تیم، هه چ جیاوازیه کی وا له نیوان خو مان و
 پارته ی نابینم له رووی ئایدۆلۆژییه وه، ئیستا ملاملا نیکه بووه ته خزمه تکردنی خه لک،
 کیمان ئیداره ی دۆخی خه لک باشتر ده که یین؟" به لام له گه ل نه وه شدا پینوایه که
 یه کیتی هه مان هیزی جارانه و ئیستاش له پارته ی به به هیزتری ده زانیت، گه ر واش
 نه بووایه به وته ی خو ی ریزه کانی یه کیتی جیده هیشت، "یه کیتی پشکه وتووتره
 له پارته ی بۆیه هه لمبژاردوه، به شه حال ی خو م نه م قۆناغه ی یه کیتی و دۆخه که ی

جیاوازییهی ناو یه کیتی دروستکردوو، بۆیه شتیکی ئاساییه، بهلام وهك ده بئیریت پارتی تووشی ئەم کیشیه نه هاتوو، له کاتیکدا حیزبکی کۆنتره، له باره ی ئەوه ی گهر مه سه له ی گۆرانی پرۆسه ی سیاسی کوردستان ئەوه ی پۆیست کردبیت که یه کیتی بشله قیت، ئە ی بۆچی پارتی ریکخراوتر ده رده که ویت؟ شالاو نامازه بۆ ئەوه ده کات که " من بۆچووم وانیه که پارتیش به و جوړه بیت، مه رج نییه به لام رهنگه مه رکه زیه تی زیاتری تیدابیت."

ناوبراو گومان ده کات له وه ی پارتی تووشی په شیوی نه هاتبیت و ده پرسیت: کنی ده لئی پارتی بالالبینی تیا نییه؟ سه بری جهوهر نامیق بکه له وتاره کانیدا چی ده نویست، سه بری هه لسو که وتی نیچیرفان بارزانی بکه، ئایا ئەمانه هه موو نیشانه ی به ره و ریفۆرم و گۆران نییه؟ به لام ئەو شله قانه ی له ناو یه کیتیدا زوتر ده ستییکرد، له ناو پارتی درهنگتر ده ستیپده کات."

ئەو ئەندامه ی سه رکرده یه تی که دیته سه ر باسی بالی ریفۆرم له ناو یه کیتیدا، رایه کی جیاوازی لیده بئیریت، ئەو پێوانیه شتیگ به ناوی ریفۆرمه وه له نارادا بیت، چونکه گهروابویه کاک نه وشيروانیا ن جینه ده هیشت، وهك ده لیت: " باشه گهر مه سه له که ریفۆرمه، زۆربه ی ئەو که سانه له گه ل نه وشيروان مسته فا نه بوون؟ له گه ل کاک نه وشيرواندا ئیمزایان نه کرد؟ ئە ی بۆچی جیا بوونه وه؟"

سه باره ت به و تۆمه تانه ی که سه رکرده کانی یه کیتی له راگه یاننده کاندا ناراسته ی یه کتری ده که ن، ناوبراو ده لیت: " من ئەو قسانه ی به رپر سه کانی یه کتیم پیناخۆشه، ئەوان رووبه روو گفتوگۆ ناکه ن و دین له گۆفاره که ی ئیوه قسه به رامبه ر به یه ک ده که ن، من پێش ئەوه ی بێمه گۆفاره که ی تۆ رووبه روو گفتوگۆ له گه ل به رامبه ره که مده ده که م نه ک ناراسته وخۆ، ئەو ئسلوبانه م پێ ناخۆشه." به لام له هه موو ئەو حاله تانه شدا شالای وه ی عه لئ عه سکهری دیته وه سه ر قسه که ی پێشووی و پێوايه

هه، مهلا بهختیار وهك شهخس قسهی كردوو نهك وهك وتهبژی مهكتهبی، نهمهشی بۆ نهبوونی ستراتیژیک گهراندوهه، كه یهكیتی پبویستی، "ههركهسه و له مهوقیعی خۆی و بهینی رهئی خۆی قسهدهكات، بهراشكاوی پیتبلیم ئیمه (یهكیتی) ی ستراتیژماب نییه. " لهگهڵ ئهوه مهسهلانهشدا پبویابه " دهبیته یهكیتی لهم شیوه كلاسیکیه ی كه تپیدایهتی و تپیدا بووه، نه میتیت. "

سهبارته به بیرى سیاسی حیزبه كهی و مهسهلهی سۆسیال دیموكرات بوونی یهكیتی ، ناوبراو رهخنه لهههندیك بهرپرسی ناو یهكیتی دهگریت و پبویابه لهسهردهمی نهمانی كۆمهلهوه یهكیتی فیکری تیا نهماوه، ئهوه دهلیت: "سۆسیال دیموكرات چیه؟ ئیستاش برادهرانی ئیمه وادهزانن ئیشتراکیی دیموكراتییه، كاكه سۆسیال دیموكرات بهشیکه له ئیشتراکی دیموكراتی، بهلام ئیشتراکیی دیموكراتی نییه، سۆسیال و سۆسیالیزم دوو شتی جیاوازن، ئهویان كۆمهلایهتییه ئهویان ئیشتراکییه، یهكیتی لهدوای نهمانی كۆمهلهوه ئهوه فیکرهی نهما تا خهلك بۆی روون بیت چیمان ههیه. " شالوو عهلی سهبارته بهنیگههرانبوونی جهماوهری یهكیتی و وازهینانیان، نیگههرا نیه و دهلیت: " ئیمه خهلكمان ههیه، گهرچی ململانیشمان ههیه، بهلام ئیستاش وهك جارن، گهر بهیانی وهكو پبشمههركه كۆنهكان كه ترۆ كرابوون، بهلام كاتیک دهبوو بهشهر، یهكسههرا خۆیان دهبهسته و بهخۆیان و مهخزه و كلانشۆفه كهیانهوه دههاتنهوه پبش مهلبهند. "

سهبارته به ئهگههه بهستنی كۆنگرههش، پبویابه ئیستا كاتی كۆنگره نییه، چونكه دۆخی یهكیتی لهبار نییه و كیشهه زۆره، ئهگهه زۆربهی بۆچوونهكان لهیهك نزیك نهبن ناییت بكریت، چونكه كۆنگره بۆ چیه؟ بۆ سههركهوتن دهكریت، دهبیته له كۆنگرهدا بههوه داهاتوو ئیش بکهین نهك رابردوو، پرۆژهیهكمان كردوو و فاشیله ئهوه رویشته، تازه بیرى لى مهكهرهوه. "

شالوو عهسكههه كه دپته سههرا باسی ریکكهوتنی ستراتیژى و پهیوهندیهكانی یهكیتی و پارتی، دهلیت: "ریككهوتنی ستراتیژى گهر بۆ نههیشتنی ئۆپوزسیونی ئهم دوو

بیره بیت به رای من شتیکی خراپه. " به لآم گهر بۆ ئهوه نه بیته ئهوا شتیکی
 بیسته، تا کوردستان دۆخی ئالۆز و راگوزهری تیپه رینیت، چونکه "میژووی پارتنی
 و یه کیتی میژوویه کی تال و شیرینه، جاری وا هه بووه له پارتنی و یه کیتی نه ک گۆشتی
 یه کمان خواردوو، به لکو ئیسقانی یه کیشمان خوارد.

له باره ی ئه دای حکومه تی هه ریم و نیگه رانی هاو لاتیانی شه وه، ناماژه به وه ده کات
 حکومه ت ته نها دیوی سلی نییه، ئیجاییاتی شی هه یه، " بۆ غوو نه له ئه نفال سلبیتر
 هه بووه بۆ کورد، به لآم له دوا ی ئه نفال دارستان و ئاسک و بز نه کیوی و ژیا نی
 وشکا نیمان بۆ گه رایه وه، چونکه له و ناوچه یه هه موویان له نیوان ئیمه و حکومه ت
 هه سر بیوون، بۆیه ئیجاییاتی شی هه بووه، به لآم که پرۆسه ی نازادی ها ته ئارا وه
 هه موویاغان کوشت، که وا ته ئه و شو ئنه مو حه ره مه یه شتیکی ئیجایی بوو بۆ تو یۆژیکی
 تر. " به لآم بۆ نیگه رانی هاو لاتیان و که مو کورپی حکومه ت و چاره سه ری تو ره یی
 هاو لاتیان، بیوا یه " ده بیته حکومه ت شه فایه تی هه بیته، حکومه ته که مان شه فاف
 نییه، ده بیته حکومه ت بودجه و ورده کاری بلا و بکاته وه و رای خه لکیش
 وه برگیرته.

سه باره ت به بودجه ی حیز به کان و بودجه ی یه کیتی، ئه و ئه ندامه ی سه ر کردایه تی
 بیئاگایی نیشاندا و وتی: " به راستی منیش بودجه ی حیزب نازانم، چونکه به لامه وه پاره
 شتیکی تافییه.

شالاو عه لی عه سه کهری گه رچی که رکوکیه و هاوکات ئه ندامی سه ر کردایه تی
 یه کیتی شه و سیاسیه کانی حیز به که ی (١٤٠) یان ئیمزا کردوو، سه باره ت به
 که رکوک رایه کی تری هه یه و ده لیت: " من بۆخۆم له گه ل جیه جیکردنی ماده ی
 (١٤٠) دا نیم، گه ر مسۆگه ر نه بیته که رکوک دیته وه سه ر هه ریمی کوردستان،
 چونکه که لار و کفری و خانه قین و مه نده لی و سه عدیه و ئاکری و شیخان و
 مه خور، ئه مانه که نه یه نه وه سه ر کوردستان، که وا ته زه ره رمانه، که که رکوک
 نه یه ته وه بۆ ئه مانه ش بدۆرینین. " بۆیه ده لیت: " گه ر که لار بچیته سه ر که رکوک،

ناکات ئیمه بیری حازر له کهلار لیبدەین و ئەویش نەیه تەووە سەر

سەرمان."

لەدوا تەووەری قسەکانیدا، شالۆ عەلی عەسکەری سەبارەت بەپرسیاری
پەیوەندییەکانی ئیستای بنەمالەکیان لەگەڵ پارتیدا و قسەکردنیان لەبارەى کۆژرانی
عەلی عەسکەری باوکیانەووە لە هەکاری دەلیت: "ئیمه حەقی عەلی عەسکەری بە
پارە نازانین، بەلام سالی (١٩٩٣) کاک مەسعود هاته مالی باوکم و لەوی دانیشتن
و عومەری سەید عەلی و مولازم عومەر و ئەوانیش وەك یەکیتی لەوی بوون، کاک
مەسعود داوای لیبوردنی کرد، سی جاریش وتی خوا وەکیل من وەك مەسعود
بارزانی ناگام لیینییه. منیش هەمیشە وتوومە ئیمه عەبابە کمان بەسەر ئەو مەسەلەپەدا
داووەتەووە و هەلینادەینەووە، چونکە وا من توانیم مەسعود بارزانی بکۆژمەووە، دەى بۆ
کوی و داوای ئەووە چی؟ بەکوشتن ناگەینە ئەنجام."

هه‌فان کۆیستانی

دوای چاره‌روانیه‌کی دوورودرێژ بۆ به‌ستی کۆنگره، چه‌ند رۆژێک له‌مه‌وه‌ به‌ر یه‌ کێتی نیشتمانی کوردستان، پلینیۆمیکێ دیکه‌شی به‌ست، ره‌نگه‌ له‌ده‌رفه‌تیکێ تر دا له‌سه‌ر زۆر لایه‌نی ئه‌و پلینیۆمه‌ بنوسم، به‌لام ئه‌وه‌ی له‌م نوسینه‌ کورته‌دا مه‌به‌ستمه‌ قسه‌ی له‌سه‌ر بکه‌م، هێرش و تۆمه‌ته‌کانی مام جه‌لاله‌ بۆسه‌ر کاک نه‌وشیروان. ئه‌وه‌ش ته‌نیا له‌به‌رئه‌وه‌یه‌ ئه‌گه‌ر میژووی ئه‌و قوناغه‌ نوسرایه‌وه‌، با دیوه‌که‌ی تریشی له‌به‌رچاو بی. له‌ ئاکامی ئه‌و شکسته‌ گه‌وره‌یه‌ی له‌ هه‌لبژاردنه‌کانی په‌رله‌مانی کوردستاندا به‌سه‌ر یه‌ کێتی هات، لۆژیک ئه‌وه‌ بوو، هه‌رچه‌نده‌ جیی چاره‌روانیش نه‌بوو، که مام جه‌لال و زۆرێک له‌ ئه‌ندامه‌ بالاده‌سته‌کانی ناو یه‌ کێتی خۆیان به‌ به‌رپرسی ئه‌و شکسته‌ زانیبا و ده‌ستله‌کار کیشانه‌وه‌ی خۆیان راگه‌یاندا، کلتووری ژبانی ناو پارتی دیموکرات و سۆسیال دیموکراته‌کان وایه‌، ئه‌و کاره‌کتهرانه‌ی، له‌پیش هه‌مووشیانه‌وه‌ سه‌رۆکی حیزب، له‌ویستگه‌یه‌ کدا که حیزبه‌که‌یان توشی نوچدان و شکست ده‌بی، ئه‌وان له‌باتی ئه‌وه‌ی پاکنه‌ بۆ رۆلی خۆیان بکه‌ن و ئۆبالی بجه‌نه‌ ئه‌ستۆی ئه‌وانی دی، به‌جور ئه‌ته‌وه‌ به‌رپرسیاریتی شکسته‌که‌ ده‌خه‌نه‌ ئه‌ستۆی خۆیان و به‌حورمه‌تیشه‌وه‌ ده‌ست له‌به‌رپرسیاریتی و پۆسته‌کانیان ده‌کێشنه‌وه‌، له‌ویوه‌ رینگا بۆ ئه‌و کاره‌کتهرانه‌ خۆش ده‌که‌ن بینه‌ پێشه‌وه‌ که ئومیدیکیان بۆ هه‌ستانه‌وه‌ی پارتیانه‌کان تیدا به‌دی ده‌کری، ئه‌و کاره‌کتهرانه‌ی که به‌رپرسیاریتی راسته‌وخۆی شکسته‌که‌یان له‌ ئه‌ستۆدایه‌ و له‌ژێر رابه‌رایه‌تی ئه‌واندا حیزب گه‌یشتووه‌ته‌ ئه‌و داچوونه‌، ناگری بینه‌وه‌ به‌ فاکته‌ری هه‌ستانه‌وه‌ی حیزبه‌که‌یان، ناخر له‌کۆی، به‌دارو په‌ردووی خانوویه‌کی داروخاو، بینای باله‌خانه‌یه‌کی تازه‌ هه‌لده‌چندری! ناخر یه‌ کێتی چۆن ده‌توانی به‌رنامه‌ی هه‌ستانه‌وه‌ دا برێژی، له‌کاتی کدا ئه‌وانه‌ی بانگه‌شه‌ی هه‌ستانه‌وه‌که‌ ده‌که‌ن، هه‌ر خۆیان سه‌رقاڵه‌ی شکسته‌که‌ بوون و هه‌ر خۆشیان ماکی زۆربه‌ی ده‌رده‌کانی

! ئەوانەى كە ئىستا لەناو حیزبدا جەلەو بەدەستن، نەك ئەوانەى لىي سەرچوون، سەرچاوەى كىشه قولەكانى يەكئین ! كەچى مام جەلال دى و لە پلینۆمى يەكئیدا، لەنیوەى زیاترى راپۆرتە سى و پینج دەقیقەبیکەى ، بۆ تۆمەتدانە پان كاك نەوشیروان و هیرشکردنە سەر بزوتنەوہى گۆران تەرخان دەكات .

مام جەلال و كاك نەوشیروان بۆ چل سال ھاوړى و ھاوخەبات بوون . حەمەن خەلك كە ئەو ھەموو سالە دوورودرێژانە پینكەوہ كاربەكەن، ھەزاران شتى وردو درشت، ئاشكراو نھینى ، دەبنە مێژووى پینكەوہ گریدانیان، خو ئەگەر لەشونینكدا یان لە دوورپانیکدا ئەو خەلكانە لیکدابران، دەبى ئاكارى سیاسیان رینگەیان پینەدا، چاكەكان بۆ خویمان بنوسن و خراپەكانیش لە ملی ھاوړیکانى دوینیان بئالینن . ئەگەر وا نەكەن رچەبەكى خراپ بۆ نەھیشتنى متمانەى نیوان ھاوخەباتان، دەشكئین و دەبیتە سەرەتایەكى ترسناكیش بۆ ھەلئەكاندنى متمانە و كارێكى وا دەكات ھەر كەسە بەچاوى ترس و گوومان سەبى ھاوسەنگەرەكەى بكات .

ئەو تۆمەتانەى مام جەلال سەبارەت بە قۆناغیكن كە بەدرێژای ئەو قۆناغە و تائىستاش ھەر خۆى سكرتێرى گشتى يەكئى نیشتمانى بوو و بریاردان لەھەر مەسەلەبەكى گرنگدا، یان زۆر جار ناگرنگیشدا ھەر بۆ مام جەلال گەراوہتەوہ .

جا بریارە كە پەيوەندى بەشەرەوہ ھەبۆبى یان بە مفاووزە و ئاشیبەوہ، جا ئەوہى كە جى نىگەرانیە لەو وتارەى مام جەلالدا، ئەوہبە ھەر بۆ دزیوکردنى و پەندى كاك نەوشیروان و بۆ داپۆشینى ھەقیقەت و سۆنگەى شكستەكانى يەكئى، ھاتووہ و خەتێكى راست و چەپى بەسەر بەشكێكى زۆر لە خەباتى يەكئیدا ھیناوە، مام جەلال كە دىت شەرە ناوخۆبەكانى نیوەى دووہمى حەفتاكان و نیوەى يەكەمى ھەشتاكان لەشەرى پشت ئاشان كۆدەكاتەوہ و لەوہش زیاتر كە بەرپرسیاریەتیبەكەى دەخاتە ئەستۆى كاك نەوشیروان، ئەوہ لەكاتیکدا شەرە ناوخۆبەكانى ئەو دە سالەى يەكئى دژ بە ھێزەكانى تر، میراتى و درێژبوونەوہى ناكۆكى و شەرەكانى شەستەكانى نیوان جەلالى و - مەلایى بوو، بەشكێكى وا شەرى ناوخۆ ببوہ

بەتایەکی قۆناغەکه و هه‌موو یاریکه‌ره‌کانی سه‌ر گۆره‌پانی سیاسی کوردستانی وه‌وه، ده‌کری لایه‌نیکی شه‌ری ناوخۆ له‌لایه‌نیکی تری به‌رپرسیاریتی زیاتری هه‌بوی له‌ هه‌ریه‌ك له‌و شه‌ره ناوخۆیانه‌دا، به‌لام لایه‌نیك به‌ ته‌نیا به‌رپرسیار نییه و هه‌موو لایه‌نه‌کان هه‌ریه‌که و به‌گۆیره‌خۆیان، پشکی به‌رپرسیاریتیان له‌و شه‌ره‌انه‌دا هه‌بووه، من پیموایه وه‌ك چۆن مام جه‌لال له‌و کۆبونه‌وانه‌یدا که هێزی پێشمه‌رگه‌ی ره‌وانه‌ی به‌ره‌ی جه‌نگی پشت‌ناشان ده‌کرد، هه‌ولێ ده‌دا ره‌وایی هه‌لۆیستی یه‌کیتی و نا‌ره‌وایی هه‌لۆیستی نه‌وانی دی بۆ پێشمه‌رگه‌کان روونکاته‌وه و جۆش و خروۆشی ده‌دانه‌به‌ر و داوای لێده‌کردن که ده‌ستیان نه‌پاریژن و ره‌حم به‌و... نه‌که‌ن.

به‌لێ من پیموایه وه‌ك چۆن مام جه‌لال نه‌وه‌ی کردووه، به‌دووری نازانم که سه‌رکرده‌ی حیزب و هێزه‌کانی به‌رامبه‌ریش به‌هه‌مان ده‌ستور و شێواز چه‌مسه‌تی هێزه‌کانی خۆیان بۆ شه‌ری یه‌کیتی جو‌لانده‌وه، پێشموایه نه‌وه‌نده‌ش به‌رپرسیاریتییه‌که به‌ر یه‌کیتی ده‌که‌وی، مام جه‌لال هه‌م به‌حوکه‌می نه‌وه‌ی سه‌رکرتیری گشتی یه‌کیتی و فه‌رمانده‌ی گشتی هێزی پێشمه‌رگه‌ی کوردستانی بووه و دوا وشه و دوا برپاریش هه‌ر بۆ نه‌و گه‌راوه‌ته‌وه، هه‌م به‌حوکه‌می نه‌وه‌ش په‌تای نا‌کۆکیه‌کانی شه‌سته‌کان له‌رێی نه‌وه‌وه بۆ ناو یه‌کیتی گوازاراوه‌ته‌وه، بۆیه مام جه‌لال له‌به‌رپرسیاریتییه‌که‌ی یه‌کیتیدا، پشکی شیری به‌رده‌که‌وی.

وێرای نه‌وه‌ش، نه‌و هه‌ولێ مام جه‌لال بۆ تۆمه‌تبارکردنی کاک نه‌وشیروان له‌و کیشه‌یه‌دا، له‌ده‌ره‌نجامدا ئیدانه‌کردن و تۆمه‌تبارکردنی یه‌کیتی نیشتمانی کوردستانه و پا‌کانه‌کردنیکی ئاشکراشه بۆ لایه‌نه‌کانی تری شه‌ری ناوخۆ و پا‌ککردنه‌ویانه له‌هه‌موو گونا‌هینکی شه‌ری ناوخۆ، که نه‌مه‌ش بۆ خۆی پێشان‌دانی دیوینکی نادروستی نه‌و قۆناغی میژوووه.

هه‌ر له‌و به‌رنامه‌ی تۆمه‌تبارکردنه‌ی کاک نه‌وشیرواندا که باس دێته سه‌ر کاره‌ساتی هه‌له‌بجه، هه‌ر به‌تۆمه‌تبارکردنی یه‌کیتییه‌وه ناوه‌ستی و به‌لکو یه‌کیتی و هێزه‌کانی دی و هه‌موو کوردیش له‌ کیمیابارانی هه‌له‌بجه‌دا خه‌تابار ده‌کات و له‌به‌رامبه‌ریشدا

ورژیمه که ی بیگوناخ، بهوتی مام جه لال بی، سه دام گوناھی نییه، چونکه هوشداری داو ته هیزه کوردییه کان و پیوتون (لههر چالاکییه کدا پاسدارتان له گه لدا بی، به چه کی کیمیای لهو جییه ده دهین)، به قهولی عه ره بیش (به خسراوه نهوهی هوشداریت ده داتی).

باش بوو نهو راپورتهی مام جه لال زور دوی ده ستی کردنی داد گای کردنی سه رانی به عس هات له کی شهی هه له بجه دا، ده نا دوور نه ده بوو که پاریزه رانی تاوانبارانی که یسی هه له بجه، نه م راپورتهی مام جه لالیان، وه که به لگه یه کی گرنگ بو بیگوناھی تومه تباران به کاره ینا با.

مام جه لال له هه موان باشتر په یوه ندییه کانی نیوان یه کیتی و هیزه کانی تری ناو به رهی کوردستانی له گه ل پاسداراندا ده زانی، ده شزانی زور پیش هه له بجه، په یمانی ستراتیژی له نیوانی یه کیتی و سوپای پاسدارانی ئیراندا نیمزا کرابوو، ده شزانی هه ره له دوی ناشیونه وهی گشتییه وه به رنامه ی کاری هاو به شی به رهی کوردستانی له گه ل سوپای پاسدارانی ئیراندا ده ستی کردوو، هه ره له نه نجامی نه وه شدا بوو که زور به ره له کاره ساتی هه له بجه، مه فره زی پاسداران له زور ناوچه ی ژیره ده ستی پیشمه رگه دا ده بیران و پلانی هی رشی هاو به شیان له گه ل پیشمه رگه دا بو سه ر بنکه کانی حکومه تی عیراقی داده رشت، ده شزانی زور پیش هه له بجه ش، حکومه تی عیراقی به چه کی کیمیای له هاو لاتیانی چه ندین ناوچه ی داوه، وه که ناوچه کانی دۆلی جافایه تی و کانی توو، شیخ وه سانان و زوری تریش، خو نه گه ره له ناکامی نه نفاله کاندا، هیزی پیشمه رگه له ناوچه نازاد کراوه کان ده رنه په ریندرا یه و دواتریش سه دام خوی گیروده ی شه ری کویت نه کردایه، نهوا به دلنیا ییه وه زور ناوچه و بشاری تریش به ره هی رشی کیمیایی ده که وتن.

سه ره که له وه دایه نهوانه ی ئیستا که ده یانه وی لایه نه کاره ساتاویه که ی هه له بجه به نه پال کاک نهوشیروان، هه ره نهوان بوون که دوی ده نگدانه وهی جیهانی کاره ساتی هه له بجه و راکیشانی سۆزی کۆمه لگه ی نیوده ولته تی به لای کورددا، هه ره

ئەمەنى دادگادا شتیکی لەو جۆرەمان لەو دادگایە نەدی و نەبیست.

ئەمەنیکی دیکەشدا بەرامبەر بە کاک نەوشیروان، مام جەلال وای دەردەخا کە گواوە ئەمەریکییەکان لەسەر دەمی شەری کۆیتدا داوای هاوکاری چە کدارییان لەیە کیتی و پارتی کردوو، بەرامبەر بەدانی فیدرالی بە کورد، بەلام گواوە نەوشیروان مستەفا بەو رازی نەبوو، ئەگەر ستراتیژی شەری ئەمەریکا لەشەری کۆیتدا تەنیا دەرپەراندنی سوپای عێراقی بویست لە کۆیت، هاوکاری هێزی پێشمەرگە ی بۆچی بوو، ئەمە لە کاتی کدا هێزی پێشمەرگە هێزێکی لاواز و پەرش و بلاوی ناو ئێران و سەرسنورەکانی ئێران بوو، لەو هەش زیاتر جورج بووشی باوک لە داوی تەواو بوونی شەری کۆیت لە شاشە ی تەلە فزیۆنە کانهووە رایگە یاندا (رووخانی حکومەتی عێراقی لە ستراتیژیەتی ئەمەریکا دا نەبوو).

سەبارەت بەو تۆمەتەش کە گواوە لە داوی وەستانی شەری چەند سالی نیوان عێراق و ئێران، کاک نەوشیروان برۆای بە شۆرش نەماو و ویستویەتی هێزی پێشمەرگە هەلبووە شینیتەو، دیارە بەر لە دەستپێکردنی ئەنفالەکان مام جەلال لەو ولاتە نەما بوو زۆریش داوی ئەنفالەکان گەراپەو، دەتوانم بڵێم لە ماوێ ئەو دوو سالی دا، کاک نەوشیروان لە جیاتی مام جەلال سەرپەرەشتی ریکخستن و هێزی پێشمەرگە دە کرد. لەو ماوێ دا ئەنفال روویدا، هەلەبجە و زۆر شوینی تریش کیمیاباران کران، دەیان هەزار خەلک بیسەر و شوین و سەدان هەزاریش ئاوارە ی ئەم دیو و ئەو دیوی سنور بوون، من وەکو شایەتخالیکی ئەو سەردەمە، پێماوایە ئەو سەردەمی هەرە سەخت و دژوار بوو کە یە کیتی پیا رەت دەبوو.

ئەو خەلکانە ی لە ناو ئەنفال و لە کیمیابارن دەرباز ببون لە ناو چە سنوریەکان و لە تۆردوگا کانی پەنا بەریدا گیر سا بوونەو، هێزی پێشمەرگە و بەرگری میلیش، تا ئەو دیوی سنور پاشەکشە یان کردبوو، تەنانەت ژمارە یەکی ئیجگار زۆری پێشمەرگەش کە خێزانداری بوون، بەدیتەتە سنوریەکانی دیوی ئێران و بە ناو تۆردوگا کانی پەنا بەرانداندا بلاو بوونەو، رۆژگاریکی ئیجگار سەختیان لەو شوینانە دا

ئۆسكى نىشىمىنى كوردستان، لەو رۆژگارەدا، لەبەردەم تاقىكردنەوہەبەكى دژوار و نویدا بوو، ئەو شىوازە چەكدارىبەى كە لە حەفتا و شەشەوہ پىادە دەكرا، درىژەپىدانى بەهەمان شىواز مەحەل بوو، دابراىكى قول لەنيوان رىكخستەكانى ناوہوہ و دەرەوہدا روويدا، بەخۆداچوونەوہ و داھىتان و دۆزىنەوہى شىوازی نوئى درىژەپىدانى خەبات، بەرپرسيارىبەتىكى گەورەى ئەو كاتەى سەركرديەتى بەكىتى بوو، بەتايەتیش ئىمەى پىشمەرگەى تازە ناوارە، پىشمەرگە و خىزانە ناوارەكانى دواى ئاشبەتالمان دەبىنى، بەچاوى خۆمان دەمان دىن كە لە چ كۆلەمەرگەك و چ رەزالەتەكدا دەژيان، بىنى ژيانى ئەوان، بۆ ئىمە ئەزمونىكى ترسناك و كارەساتاوى بوو، وىراى ئەوہەش، بەحوكمى ئەوہى كە سىنزە سالىش زياتر بوو لەوئى بوون خويان و مناليشيان بەو ژيانە جياوازەى ئەوئوہ بەسترايونەوہ و پەيوەندىبەكى وايان بەكوردستانەوہ نەمابوو، تا بىر لەگەرانەوہ بەكنەوہ، بۆيە كەس لەئىمە ئارەزووى ئەوہى نەدەكرد، ئەوہى بەسەر ئەوان ھاتبوو، رووبەرورى ئىمەش بىتتەوہ، بۆيە بۆ زۆربەى ئەوانەى كە چارەنوسيان دەيگەياندنە ناو ئۆردوگاكانى پەنابەرىبەوہ، گەراندەويان بۆ ناو ولات باشت بوو، لەو روانگەبەوہ گەر ھىچ نەبى، لەكاتى پىويستدا دەبنە زەخىرەبەكى بەھىزى خەبات.

دروستى ئەم بۆچوونەش بەروونى لەسەردەمى راپەرپىندا دەرکەوت، كاك نەوشىروان نەھات ئاشبەتال بەشۆرش بكات، وەكو مام جەلال دەلى، بەلكو ھات و رىكخستەكانى يەكىتى و ھىزى پىشمەرگەى لەسەر شىوازیكى نوئى رىكخستەوہ و ستراتيژىكى تازەشى بۆ كارى ئايندە دانا، ئەو ھات لەو پىشمەرگانەى كە بەسەر سنورەكاندا بەدبوى ئىراندا بلاوبونەوہ، دوانزە بەتالىۆنى لى دروستكردن و بەشىوازیكى رىكخراویش بەدرىژاى سنورەكاندا بلاوكرانەوہ، لەناو ئەو دوانزە بەتالىۆنەشدا، ۵۵۰ پارتيزان ھەلبژىردان و رەوانەى ناوچە جياجياكانى كوردستان كرانەوہ، لەو پىشمەرگە خىزاندارانە و ھىزە پشگىريانەى ناو ئۆردوگاكانىش،

نۆینی بەرگری میلی دامەزێنرا، هاوشانی ئەوەش، هێژکی دیکەى نەینى،
 سوپای رزگاری کوردستانهوه (سرك) له ناو رێكخستنه نەینیه كانی یه كیتیدا
 دروستكرا و بهشیوهی مەفرهزهی بچوك بچوكی ژێرزەمینى، له ناو شارو شارۆچكه و
 ئۆردوگا زۆره ملیكاندا كهوتنه چالاكى نواندن، له هه مانكاتیشدا و به تاییه تیش بهر
 له راپهرین، شانە چه كداره كانی ناو شار و شارۆچكه كان دروستكران كه ژماره یه كى
 بهرچاوى لهو چه كدارانه گرتبوه خو كه دۆستی شوێرش بوون له ناو ریزه كانی جاش
 و فهوجه سو كه كاندا بوون، دواتریش له كاتی راپه پیندا ده وری دپاریان هه بوو.

بۆیه ده كرى بلیین ئەوهی كاك نهوشیروان له دواى ئەنفاله كاندا كرى، ئاشبه تال و
 بلاوه پێكردى هێژى پێشمه رگه نه بوو، بهلكو ئەو هات و سه رله نوێ و به شیوازیكى
 تازه و گونجاو له گه ل بارودۆخى ئەو رۆژگاره دا رێكخستن و هێژى پێشمه رگه ی
 رێكخسته وه.

بۆ ئەو تۆمه تهش كه گویا گۆران دژی فیدرالیه و له گه ل ئەوه دایه كه ركوك بكریته
 هه ریمێكى سه ربه خو و سلیمانی جیابكاته وه، هه ر ئەوه نده ده لیم هه موو ئەوانه ش
 كه به شداری پلینیۆم بوون، ده زانن كه هه ر مام جه لال بوو یاسای پارێزگاكانی
 نیمزكرد و هه ر ئەوه یش بوو كه دواتر له میدیای توركیدا رایگه یاند كه پشتیوانی له
 سه به خو بوونی هه ریمی كه ركوك ده كا، هه ر ئەوه یش بوو بیرو كه ی ۳۲ به ۳۲ به
 ی بۆ كه ركوك په سه ندكرد.

خۆ ئەگه ر هه لۆیست و گوشاری كاك نهوشیروان نه با سه باره ت به م هه لۆیسته ی،
 ئەوا مام جه لال پاشه كشیی لهو هه لۆیسته ی نه ده كرد و دواتریش نه ده هات
 رایگه یه نى كه (سویندی یاسای خواردوو كه له ده ستور لانه دا و ماده ی ۱۴۰ یش
 ماده یه كى ده ستوریه و نابى لى لا دا).

هه لبه ته ده بى ئەوه ش بوترى به حوكمى ئەوه ی كاك نهوشیروان جیگرى سكرتێرى
 گشتى یه كیتى نیشتمانی كوردستان بووه، وهك خو شى پێشتر رایگه یاندوووه
 (له هه موو چاكه و خراپه كانی یه كیتیدا به شدار بووه).

دیکهش دهیلیمهوه که نهوهی مام جهلال دهربارهی کاک نهوشیروان
 ئاورشتتیکی خراب و سهرهتایهکی ترسناکیشه له زیان گه یاندن به متمانه
 و به پیهوهندی نیوان هاورێ و هاو خهبات و هاوسهنگهران، ئه گهرچی ده میکه ئهم
 حالتهی بی متمانهیی و دوردونگیه، بهزهقی لهناو ریزه کانی به کیتی نیشتمانیدا،
 بهتایهتیش لهناو سهرکردایهتیه کهیدا، رهنگیداوه تهوه، ته نانهت ئهو ئاکارنامه یهش که
 له پلینیومدا به بهرچاوی ئاماده بوانهوه ئیمزایان کرد، نیشانه یهکی ئاشکرای ئهو
 نه بوونی متمانه و بروایه ن لهناو یه کیتیدا به گشتی و لهناو ئیمزاکهرانی
 ئاکارنامه که شدا بهتایهتیی، دهن له کوژی دونیادا ئه ندامانی یهک حیزب، حیزبیش خۆی
 به سۆسیال دیموکرات بزانی، بۆ متمانه به یه ککردن، پیوستیان به گریهست و
 ئاکارنامه ده بی! ههلبهته له نیوان هاو خهبات و هاوسهنگهراندا، ئاکارنامه یهک و
 پهیمانی مۆرالی ههیه، بهلام پهیمانیکی نهوتراوی نه نوسراو، پهیمانی لهو بابته ی
 پلینیوم، ته نیا له نیوان ئهو لایه ن و هیژانه دا وجودی ده بی که له دوای شهر له گه ن
 یه کتر کردندا ده گه نه گفتوگۆ و ناشتی، یان له بهینی ئهو هیژانه دا که به گومان و بی
 متمانه یه وه مام له گه ن یه کتر دا ده کهن، رهنگه له دونیای بازار گانی شدا ئهم ئاکاره،
 شتیکی غه ریب نه بی.

ئه گهر یهک له نیازه ئاشکراکانی ئیمزاکردنی ئهم ئاکارنامه یه له پیتاوی نه هیشتی
 کوتله بازیدا بویی، ئامانجه که ی نه پینکاوه و به پینچه وانه شه وه، بۆ خۆی جه ختکردنه وه یه
 له سهر هه بوونی ته که تۆل و قولی ره گه کانی لهناو یه کیتیدا، له هه مان کاتیشدا
 جه ختکردنه وه یه له سهر نه وه ی، که نه وه ی لهناو یه کیتیدا ته که تۆله نه بی، یان لهناو
 ته که تۆلی کدا نه بی، پینگی لاوازه و ئاینده شی ناروون.

ئه گهر نه شلیم ئهم ئاکارنامه یه ی ناو پلینیوم کوپیه کی ده قاوده قی (وسیفه ی عه هد)
 هه کی سالی ۱۹۷۹ ی سه دام حسینیه، ده توانم بلیم لاسایکردنه وه و ویکچونیکی
 یه کجار زۆر له نیوانیاندا هه یه، سه دام له دوای نه وه ی توانی حیزبه که ی خۆی له
 رکابه ر و به ره له ستکاره کانی پاک بکاته وه، ئهو به ره له ستکارانه ی که ریگر بوون

لهه بهرهم به دیکتاتوربوونی سه دام و له بهردهم به سه دامکردنی حیزی به عسدا، سه شامات و له نمایشکی سۆزداردا، له یاریگی گهل (له به عدا) سه شامه تیکی زۆری له بهرپرس و کادیر و نه دامه گوێرایه له کانی خۆی کۆ کرده وه و وه سیه عهده ههشت خالیه که ی بۆ سه شاماته که ده خوینده وه و هه هه موو خاله کانیشی له سه یه کیتی ناو حیزب و له سه نه هیشتنی ته که تول و سه به رته به پیرۆزی سه دام و ده سه لاتنی ره های ئه و بوون، له گهل خوینده وه ی هه خالیکیشدا رووی ده کرده سه شامات و (ئایا ئیوه به مه رازین)، سه شاماتی چاو به فرمی سکیش به یه که ده نگه له وه لامی سه دامدا ده کرد (به ئی، به ئی سه رۆک رازین).

ناوه رۆک و شیوازی خسته ره وو، وه رگرتنی ره زامه ندی به شدار بوایش، له هه ره دوو کیاندا تا نه ندازه ی له یه که چوونی جه که یه که ده چوون.

لیره دا به زمی رۆزگار له وه دایه که جار هه یه حیزی که یان هیزیک، سالانیکی دووردریژ دژ به هیزیکی له خۆی به هیزتر و له خۆی تۆکه مه تر ده که ویته جه نگه وه، که چی له وشوینه دا که خۆی ده بیته ده سه لات، ده بیته میرانگری ئه و ئاکار و ره فتار و شیوازه ی که سه ره ده میک شیلگیرانه دژیان جه نگه وه.

گۆفاری هاویر-ژماره ۳۲- ره زه بری ۲۷۰۹

میخائیل ئەبل پەسپۆری ئیسرائیلی لە بواری عێراق و کورد هەروەها مامۆستا لە بەشی میژووی رۆژھەلاتی ناوەراست لە زانکۆی بار ئایلان، تۆڤژینه وه به کی گرنگی پیشکەش بە زنجیرە نامە (مبات عال) کرد که پەیمانگای تۆڤژینه وه ی ئاسایشی نەوتە وه یی سەر بە زانکۆی تەل ئەبیبی ئیسرائیلی دەریدە کات، ناوێشانی تۆڤژینه وه که ی ئەبل بریتی بوو لە (هەلبژاردنە کانی ئەم دواییە هەریمی کوردستان عێراق و ئامازە و ئەنجامە کانی).

ئەبل لە لیکۆلێنە وه که یدا هەلبژاردنی ۷/۲۵ ی کوردستان بە جیاواز وه سفده کات و بە خالی وەرچەر خانی دادەنیت لە میژووی کورد و میژووی دیموکراتی کورددا، پیشی وایە که هەلبژاردنە که تەنیا هەلومەرجی سیاسی کوردستان دەرناخت، بە لکو روودانی گۆرانکاریە کی گەورە به لە کۆمەلگای کوردیدا، هەروەها ئەو سەرکەوتنە ریزەبیه یی که ئۆیۆزسیۆن بە دەستیهینا تەنیا بریتی نیە لە ئەزموونی دژی گەندەلی و لە کەلک کەوتنی هەندی دامودەزگای سەر بە دوو حزبە گەورە که ی کوردستان، بە لکو رەنگدانە وه ی گۆرانکاریە کی قولە که لە سەرەتای نەو دە کانه وه خەریکە سەرھەلەدات، وەك فراوان بوونی بە شداری سیاسی و فراوانبوونی رۆشنیری کوردی و هەروەها پشتگیری کردن لە چینی ناوەراست و سەرھەلەدانی تۆوی کۆمەلگای مەدەنی که لە سەر بنەمای دیالۆگی دیموکراتی راوە ستاوه.

ئەبل لە لیکۆلێنە وه که یدا ئامازە بە پەرلەمانی کوردستان دە کات و دە لیت لە ۱۱۱ کورسی پێکدیت، که مینە کانی تورکومان و مەسیحی و ئەرمەن و سریانێ تیا به، لە کۆی ۴ ملیۆن دانیشتوان ۲,۵ ملیۆن بە شداریان تیا کرد و ۲۴ لیست کێرکیان کرد که ۵ لیستیان ئیتیلافی بوون و ریزە ی بە شداریانیش گەیشته نزیکە ی ۸۰٪ . ئەو پەسپۆرە ئیسرائیلیه له لیکۆلێنە وه که یدا باسی ئەنجامە کانی هەلبژاردن دە کات

سەرکەوتنی لیستی کوردستانی بۆ ئەو دەگەریتەوه که هیشتا جهماوهری رۆلی ئەوانیان لهبەدەستهێنانی دەسکەوتەکان لەدژی سەدام حسین لەبیرنهچوووتهوه، هەروەها لەرووی گەشهسەندنی وڵاتهکه و بره‌ودان به‌خوێندن و پاراستن و گەشه‌کردنی بەرده‌وامی ئاسایش و دروستکردنی هەلی کار بۆ هەزاران کەس، هەروەها ئەبل ئاماژە بەوه دەکات که سەرکەوتنی مەسعود بارزانی چاوه‌ڕوانکراو بوو، نەك تەنیا لەبەرئەوه‌ی سەرکرده‌یه‌کی دیاره، بەلکو لەبەرئەوه‌ی کۆری سەرکرده‌ی هەلکەوتوو مەلا مستەفای بارزانی‌شه، بەلام ئاماژە بەوه‌ش دەدات که بەدەستهێنانی دەنگیکی زۆر لەلایەن کەمال میراوده‌لی پالیئوراوی سەر‌به‌خۆ، به‌هێزترین بەلگه‌یه‌ بۆ گۆران که کۆمه‌لگای کوردی به‌خۆیه‌وه‌ بینویه‌تی، که بریتی یه‌ له‌ تیکشکاندنی قۆرخکردنی دەسته‌لات لەلایەن سەرکرده‌ میژویه‌کانی بزوتنه‌وه‌ی نیشتمانی به‌تایه‌تی له‌لایەن پارتی دیموکراتی کوردستانه‌وه‌.

سەبارەت بەسەر‌هەڵدانی دیارده‌ی کۆمه‌لگای مەدەنی و گەشه‌کردنی نەوه‌یه‌کی نوێ له‌ گەنجانی هۆشیار و رۆشنیر و هیزی ئۆیۆزسیۆن و زیادبوونی ره‌خنه‌ی خه‌لك، ئەبل پێی وایه‌ ئەم دیارده‌یه‌ وای له‌دوو حزبه‌ سەر‌ه‌کیه‌ که کرد ریزه‌کانیان رینگ‌بخه‌ن و بوبه‌ هاوپه‌یمانی ستراتیژی ئەویش له‌پیناوی ئەوه‌ی رووبه‌رووی هەلومه‌رجی نوێ بینه‌وه‌ که له‌ کۆمه‌لگای نوێی کوردستانی سەر‌یه‌ه‌ڵداوه‌.

به‌شیکێ گه‌وره‌ی راپۆرته‌که‌ بۆ نه‌وشیروان مسته‌فا ته‌رخانکراوه‌، ئەبل به‌راوه‌ی گه‌وره‌ وه‌سفی ده‌کات ده‌لیت له‌دایکبوی سالی ۱۹۴۴ و سه‌رۆکی لیستی گۆرانه‌، جیگری سکرته‌یری یه‌کیتی بووه‌ و له‌سالی ۲۰۰۶ دا ده‌ستی له‌پۆسته‌که‌ی هه‌لگرتوو ه‌وای ئەوه‌ی نه‌یتوانی ریفۆرم له‌حزبدا بکات، هه‌میشه‌ هه‌ولێ بۆ دادی کۆمه‌لایه‌تی داوه‌ و وسته‌ویه‌تی متمان‌ه‌ی گەنجان بۆ حزبه‌که‌ی بگێریته‌وه‌، به‌لام هه‌ولێ کانی به‌فیرۆ چوون، بۆیه‌ جیا‌بووه‌وه‌ و کۆمپانیا‌یه‌کی راگه‌یاندنی به‌ناوی (وشه‌) راگه‌یاندا و بزوتنه‌وه‌ی گۆرانی‌شی دروستکرد و له‌هه‌لبژاردنه‌کان به‌شداربوو، سه‌ره‌کته‌رین شه‌ری دژبه‌ گنده‌لی و جیا‌کردنه‌وه‌ی حزب له‌ حکومه‌ت بوو،

هه‌بێژی وه‌سفه‌کانی ئه‌بل نه‌وشیروان به‌سه‌ر کرده‌یه‌کی جیاواز و ده‌ستپاک
 وه‌سفده‌کات و به‌پیلاندانه‌ریکی ستراتیژی ناوی ده‌بات، ئه‌و کاته‌ی له‌گه‌ڵ حکومه‌تی
 عێراقی له‌ جه‌نگدا بوون، به‌مه‌ش جه‌ماوه‌ره‌که‌ی رووی له‌زیادی کرد، له‌سه‌ر و
 ئه‌مانه‌شه‌وه‌ رو‌شنییر و میژووونوسیکی لیها تووه‌ و نزیکه‌ی ۲۰ کتییی نویسه‌ که
 پینگه‌ی جه‌ماوه‌ری به‌هێزتر کردوه‌.

میخائیل ئه‌بل پسه‌پۆر له‌بواری عێراق و کورد باسی ئه‌وه‌ده‌کات که هه‌ردوو حزبه‌ که
 گورزیکی توندیان به‌هۆی لیستی گۆرانه‌وه‌ به‌رکه‌وت، نه‌ک له‌ناوچه‌کانی یه‌کیته‌ی
 ته‌نانه‌ت پارتیش که له‌یه‌کیته‌ی موحافیز کارتره‌ و هه‌ستی خه‌یله‌کی تونده‌، گۆران توانی
 ده‌ستکه‌وتی به‌رچاو به‌ده‌سته‌به‌ینیته‌ که ئه‌مه‌ش لی‌دانه‌یکی تره‌ له‌پارته‌ جو‌کمرا‌نه‌کانی
 کوردستان.

هه‌یج کات وه‌کو ئیستا په‌یه‌وه‌ندی نیوان مام جه‌لال و نه‌وشیروان مسته‌فا توندوتۆن نه‌بووه‌؟

کامهران ئیسه‌حاق په‌ری

له‌کاتی‌کدا ئە‌مه‌رۆ یه‌کی‌تی نیشتیمانی کوردستان یادی ٣٣ سالی دامه‌زراندنی ده‌کات
بۆیه‌که‌مینجار له‌ میژووی دروستبوونه‌یه‌وه‌ ئە‌و یاده‌ بێ ئە‌ندامی‌تی مه‌کته‌بی سیاسی
نه‌وشیروان مسته‌فا و قولبونه‌وه‌ی کی‌شه‌کانی نیوان نه‌وشیروان و هه‌ندی‌ک له‌
ئە‌ندامانی مه‌کته‌بی سیاسی و به‌ئه‌گه‌ری مه‌رگی ئیستای یه‌کی‌تی له‌سه‌رده‌ستی سه‌بی
نه‌وشیروان ده‌خه‌ملی‌تریت.

ئیستای سه‌رۆکی کۆمپانیای وشه‌ و دوینی دامه‌زرینه‌ری یه‌کی‌تی نیشتیمانی
کوردستان و جیگری پێشووی سه‌کرته‌ری گشتی نه‌وشیروان مسته‌فا له‌ به‌رواری ٢٠
ی ئایاری ٢٠٠٨ واته‌ له‌پاش نزیکه‌ی سا‌ن و نیوێک له‌ دامه‌زراندنی کۆمپانیای وشه‌
بۆ یه‌که‌مینجار له‌ روونکردنه‌وه‌یه‌کی‌دا بۆ (مه‌لا به‌ختیار و ئە‌رسه‌لان بایز) هاته‌ وه‌لام،
روونکردنه‌وه‌که‌ی نه‌وشیروان له‌ کات و شوێن و به‌جۆری‌که‌ پێده‌چیت هه‌نده‌ی
به‌هه‌له‌داچوونی هه‌تایه‌ ئاراهه‌ هه‌نده‌ لی‌کتی‌گه‌شتنی نه‌خولقاندی‌ت، له‌پاش ری‌گرتن
له‌ کۆمیتار نوسین له‌ ماله‌په‌ری سه‌بی له‌سه‌ر روونکردنه‌وه‌که‌ی نه‌وشیروان به‌ره‌و
شوێنی‌نکی تر ده‌بات، لی‌ره‌دا هه‌ول‌ده‌هه‌ین به‌شی‌کی ئە‌و قسه‌کردنه‌ی نه‌وشیروان
مسته‌فا بابه‌تیانه‌ بخوێنینه‌وه‌.

سه‌رۆکی کۆمپانیای وشه‌ که‌به‌شی‌ک له‌ کاری ده‌زگایه‌کی رووناکی‌یرکردنی
کۆمه‌لگایه‌ و له‌چه‌ندین بۆنه‌دا له‌پیش و له‌پاش دامه‌زراندنی کۆمپانیاکه‌ش
بانگه‌شه‌ی بۆ ده‌کات، به‌شی‌کی کارکردنه‌ له‌گه‌ن وشه‌ی کوردی که‌چی
له‌سه‌رده‌ای ده‌سته‌پیکردن به‌نوسین و روونکردنه‌وه‌که‌ی به‌چه‌ند ده‌سته‌واژه‌یه‌ک
ده‌سته‌پیده‌کات که‌ ره‌نگه‌ زۆر مۆرکی کوردی بوونیان پێوه‌ دیار نه‌بیت، نمونه‌ی ئە‌و

رێشانەش (مۆناسەبەتێک، نووقته) که دەکرا لەجیاتى مۆناسەبە و نووقته وشەى
 (خۆرەبەك، خالیك) بەکاربەهێنیت، بەلام بۆچی بەکارى نەهێناوه، هەلبەت بۆ
 شیکردنەوهى ئەوهى که لەبەرچی سەرۆکی کۆمپانیای وشە لەگەرنگی نەدان بە
 وشەى کوردی لەو روونکردنەوهیەدا ئەوهیە که (ویستییى هەلووستیکی سیاسى
 روون بکاتەوه، نەك تیکستیکی ئەرگۆمیت هەلگری نویسییت) بەمەش تاراڤەبەك
 کارى روونکیری کۆمپانیای وشە کال دەکاتەوه و زیاتر بەگوتاری سیاسییەك دەبیت
 مامەلەى لەگەڵدا بکریت.

(رەنگە هەر ئەم جۆره قسەکردن و مامەلەکردنەى نەوشیروان بەچەمکی وشەکان
 هانی ئەرسەلان بایز و مەلا بەختیار بدات که بوپۆرن ئەوه بدرکینن، که کۆمپانیای
 وشە خەریکی نووسین نییە، خەریکی شتی ترە)، لەوهش بترزیت لە کۆبەندى
 روونکردنەوه که هێندە قسەکردن بەدى دەکریت هێندە نووسین (تیکست) ی
 سەرۆکی دەزگایەکی روونکیری وەك وشە بەدى ناکریت... نەوشیروان مستەفا ئەو
 مرقۆفەى که لە زۆربەى تەمەن و خەباتی سیاسى خۆیدا که مترین قسەى کردووه،
 ئەمڕۆکه لەگەورەترین و زۆرپارەترین دەزگای نووسین زۆرترین قسە بەرەم
 دەهێنیت... رەنگبیت لەپەلەکردن لە دارشتنى وەلامیکی گورجدا، هێندە ئەو
 مەسەلەیهى بەهەند وەرنگرتبیت.

لەدەسپێکی روونکردنەوه کهى نەوشیروان مستەفاڤا ئەوه بەدى دەکەین که
 کادیرەکانى یەکیى لە خانەى یەکهەمی پۆلینکردنى گوتار و کەس و لایەنى
 ئاراستەکراوى قسەکردنەکەبەتێ، ئەم جارێکی تر ئەو گومانە دەهێتێتە ئاراوه که
 نەوشیروان مستەفا لایەنى کەم ئەگەر لەبەر چاوى شەقامى کوردی خۆی بەئەندامى
 یەکیى نازانییت، ئەوا لە ناخى خۆى و هەندیک لەئەندامانى یەکیى و کادیرەکانى
 بەجیگری سکرێتێر و رەنگە بە تاکە سەرکردهى پاش تالەبانى بزانییت؟ دەنا دەکرا
 کادیرانى یەکیى لە تەواوى روونکردنەوه کهى نەوشیروان مستەفا لى هەلمالرایەوه
 ئاراستەى قسە و وەلامە کهى لە مەقامى یەکهەمدا بۆ رایگشتى و جەماوەرى خەلکی

وشه مه‌له‌ندی رێكخستن نیه؟!

یه گه‌م: كۆمپانیای وشه نه "مه‌له‌ندی رێكخستن" ه تا سه‌ر به مه‌كته‌بی رێكخستن ئه‌رسه‌لان بايز بێت نه "رێكخراوه دیموكراتی جه‌ماوه‌ری" یه تا سه‌ر به رێكخراوه دیموكراتییه‌كانی مه‌لا به‌ختیار بێت، تاوه‌كو موچه و میزانیه له‌وان وه‌ر بگه‌ریت. نه من و نه هاو‌كاره‌كانم بۆ دامه‌زراندنی كۆمپانیای وشه و داموده‌زگا‌كانی موچه و پا‌ره و ئه‌ر زمان له‌م دوو زاته وه‌رنه‌گرتوه، دامه‌زراوه‌كانی ئیمه ده‌سنده‌خۆری ئه‌وان نین، بۆیه ئیدیعا‌كانیان بێ بناغه و ناراسته و هه‌رچیه‌ك ئه‌لین قسه‌ی خۆیا‌نه.

- خۆشوبه‌اندن به مه‌كته‌بی رێكخستن و مه‌كته‌بی رێكخراوه دیموكراتییه‌كان، خۆی له‌خۆیدا واتایه‌کی بارگاوی هه‌لده‌گه‌ریت كه ره‌تگه‌ پێوستی به‌شیکردنه‌وه هه‌بێت، بۆچی ئه‌و هه‌سته لای نه‌وشیروان مسته‌فا دروست بووه، كه مه‌لا به‌ختیار و ئه‌رسه‌لان بايز كۆمپانیای وشه به‌به‌شیک له دامه‌زراوه و ئۆرگا‌نه حیزبیه‌كانی خۆیا‌ن بزانی، روه‌نتر بۆچی نه‌وشیروان مسته‌فا ده‌یه‌وێت وا له كادیره‌كانی یه‌كیتی بگه‌یه‌نێت، كه كار كردن له‌ناو كۆمپانیای وشه واتایه‌کی رێكخراوه‌ی نیه، كار هه‌لسۆراندن له‌ناو كۆمپانیای وشه هاوشیوه‌ی كار كردن نیه له‌ناو مه‌كته‌بی رێكخستن و مه‌كته‌بی رێكخراوه دیموكراتییه‌كان، ئایا ده‌گه‌ریت ئه‌م لیدوانه به‌په‌یامێك بزانی بۆ با‌لی ریفۆرم له‌ناو یه‌كیتیدا كه خه‌ون و ئومیدی گه‌وره له‌سه‌ر داها‌تووی ریفۆرمخو‌ازی نه‌وشیروان و هاو‌كارانی له وشه‌دا نه‌به‌ستن یا‌ن ئه‌م جۆره لیدوانه ته‌كنیکێکی تری نه‌وشیروان مسته‌فا یه بۆ هێورکردنه‌وه‌ی شه‌ری نیوان خۆی و مه‌لا به‌ختیار و ئه‌رسه‌لان بايز له دوا كۆبونه‌وه‌ی مه‌كته‌بی سیاسیدا داوا‌یا‌ن له‌هه‌لوێستی روونی مام جه‌لال كرده‌بوو سه‌باره‌ت

به چاره‌نوسی ئەندامیێتی نه‌وشیروان مسته‌فا له یه‌کیێدا، (هه‌لبه‌ت داواکارییه‌که‌ی مه‌لا به‌ختیار و ئه‌رسلان بایز پشتبه‌ستوو به‌ کۆمه‌لیێک زانیاری بوو، که‌ نه‌وشیروان مسته‌فا له‌ ناو کۆمپانیای وشه‌ خه‌ریکی جۆریێک له‌ هه‌جوجولی خۆریێک‌خسته‌نه‌ که‌ ناگریێت یه‌کیێتی لێی بیده‌نگ بیێت؟!)

هاوکاتیێش له‌ ناو خودی کۆمپانیای وشه‌ له‌ کۆبونه‌وه‌ نادیار و پشت په‌رده‌کانیانداندا سالار عه‌زیز بۆ ماوه‌یه‌کی کورت به‌تۆره‌یی چوووه‌ ماله‌وه‌ به‌هۆی نااشکرای هه‌لوێستی نه‌وشیروان مسته‌فا بۆ ئاینده‌ی یه‌کیێتی و چاره‌نوسی په‌یوه‌ندی نه‌وشیروان و مام جه‌لال به‌ کۆمپانیای وشه‌وه‌ هۆیه‌کن، ئەمه‌ به‌دیویێک گه‌ر به‌دیویکی تریش ته‌ماشای کۆمپانیای وشه‌ بکه‌ین زۆر کات هه‌ریه‌ک له‌ (ملازم عومه‌ر، قادری حاجی عه‌لی) هه‌ردوو ئەندامی ده‌ستله‌کارکیێشاهوی کۆنگره‌ی دووه‌می یه‌کیێتی و سالار عه‌زیز ئەندامی ده‌رنه‌چووی سه‌رکردایه‌تی یه‌کیێتی و سه‌لاح ره‌شید خاوه‌نی وێنه‌ی له‌پیشه‌مرگایه‌تییه‌وه‌ بۆ سه‌رۆک کۆمار، له‌ناو کۆمپانیای وشه‌ ده‌بیرێن و جی و رێو به‌رپرسیاریه‌تی تایبه‌تی خوشیان هه‌یه‌.

ئایا له‌ هه‌بوونی ئەم هه‌موو قوتبه‌ سلیمانییه‌ مه‌کته‌بی سیاسی و سه‌رکردایه‌تییه‌ی یه‌کیێتی ناگریێت بلیێن سه‌رکردایه‌تییه‌کی تری یه‌کیێتی له‌ناو کۆمپانیای وشه‌ به‌دی ده‌گریێت، ده‌نا ئەم تۆپه‌له‌ له‌ قوتبی سیاسی و خه‌لکی شاری سلیمانی چ کاریان به‌ سایی سبه‌ی و رۆژنامه‌ی رۆژنامه‌ و ته‌له‌فزیۆنی تۆری هه‌والی کوردی و چایخانه‌ی زه‌رگه‌ته‌ هه‌یه‌.؟!

من یه‌کیێک بووم له‌ دامه‌زرینه‌ره‌ سه‌ره‌کییه‌کانی یه‌کیێتی!
خالی دووه‌م:

دووه‌م: من یه‌کیێک بووم له‌ دامه‌زرینه‌ سه‌ره‌کییه‌کانی یه‌کیێتی نیشتمانی کوردستان

پێشمه‌رگه و هه‌موو داموده‌زگا دارایی و و رێکخراوه‌یی و راگه‌یاندنه‌کانی،
 یەکێکی سه‌ره‌کی بووم له رابردووی یه‌کیتی و له دروستکردنی ئیستای یه‌کیتی
 دا، به هه‌موو لایه‌نه سه‌لبی و ئیجابیه‌کانی، من هه‌روه‌کو شه‌ریکم له هه‌لگرتنی
 ئۆبالی میژوویی هه‌موو سه‌رکه‌وتن و ده‌سه‌کوت و شکسته‌کانی یه‌کیتیدا، هه‌روه‌ها
 شه‌ریکم له هه‌موو سه‌روه‌ت و سامان و دارایی یه‌کیتیدا، که‌س بۆی نییه‌ منه‌ت
 به‌سه‌ر.....

- نه‌وشیروان مسته‌فا له‌دریژه‌ی قسه‌کانیدا له خالی دووه‌مدا ئاراسته‌ی
 قسه‌کانی جارێکی تر به‌ره‌و لای یه‌یکیتی بوون ده‌بات، نه‌ک به‌ره‌و
 جیابوونه‌وه، به‌مانایه‌کی تر که ئه‌مڕۆ پاش ده‌سته‌کارکێشانه‌وه‌ی له
 مه‌کته‌بی سیاسی له‌سه‌ر جیاوازی بیرورا له‌سه‌ر گه‌نده‌لی ناکۆکی خۆی و
 سه‌کرتیری گشتی بیته‌، چاوه‌ڕێی ئه‌وه‌ی لی ناکریت خۆی بکاته شه‌ریکه
 به‌ش له سه‌روه‌ت و سامانی‌ک که له‌بنه‌رته‌دا خۆی له‌دژی شیوازی ئه‌و
 جوهره‌ پاره‌ مۆلدا‌نه و ئه‌و شیوازه له‌ خه‌باتگه‌ڕانه بوو بیته‌.

پاره‌م له‌ مام جه‌لال وه‌رگرتوه‌:

هاوکاری مام جه‌لال بۆ ئیمه ١٠ ملیۆن دۆلار و بینایه‌کی حکومه‌ت و گردیکی
 کۆمپانیای نۆکان بووه، ئه‌وه‌ش یه‌که‌م هاوکاری و دوا هاوکاری مام جه‌لال بووه بۆ
 ئیمه و هه‌موو ئه‌وانه‌ش به‌ ناوی کۆمپانیای وشه‌وه تۆمارکراون که شه‌خسیه‌تیکی
 مه‌عنه‌وی و قانونیه‌. ئه‌مه‌شمان ئه‌وه‌نه و توه‌ته‌وه که خه‌ریکه‌ نرخ‌ی سیاسی و مه‌عنه‌وی
 هاوکارییه‌ که نامیتێ.

ئه‌گه‌ر له‌و بره‌گه‌یه راجمێن که تیایدا نه‌وشیروان مسته‌فا وه‌ک خۆی باسی ده‌کات
 چه‌ندباره ئه‌وه‌ی راگه‌یاندوه که سه‌رچاوه‌ی داها‌تی دامه‌زراندنی کۆمپانیایه‌کی
 له‌ کۆپۆه دیت تیبینی کۆمه‌لێک خال ده‌که‌ین که هه‌ندیکی په‌یوه‌ندی به‌ هه‌لسوکه‌وتی
 مام جه‌لال و په‌یوه‌ندی توندوتۆلی به‌ نه‌وشیروان مسته‌فاوه هه‌یه‌.

با سهرتا لهو خالهی که په یوهندی به مام جه لالهوه ههیه پیرسین: نایا
 خیریری گشتی پارتی سۆسیال دیموکرات و سهروک کۆماری عیراقی فیدرال بئ
 گه رانهوه بۆ ئەندامانی مه کتهبی سیاسی بتوانیت له بودجهی حیزب یان ههر
 سهرچاوهیه کی تری داها تی دهستهکوتوی یه کیتی که پارتیکی دهسته لاتداری ناو
 عیراق و کوردستانه چیکیکی ۱۰ ملیۆن دۆلاری له پاداشتی ماندوووبون و
 شهوئخونی هاوریبازه که ی هاوییره که ی هاوخه با ته که ی سهر ف بکات، ده بییت
 چاوه روانی سهر فکردنی چهند بلیۆن دۆلار بین بۆ بنه ماله و که سوکار و
 دلسۆزه کانی چواردهوری خۆی له ئیستایه کدا که ته مهن روو له خهزانه!؟

ئه مه له کاتی کدا که خودی نهوشیروان مستهفا له یه که مین یاداشتنامه که به ئیمزای
 هه ریه که له عومهر سهید عه لی و کۆسره ت ره سۆن عه لی بهر له سه سی سال له مه وه بهر
 ۲۰۰۵ پینشکesh به مام جه لال کرا له خالی کدا داوا له مام جه لال ده کریت که
 سهرچاوه ی داها ت و سهرفی پاره بۆ مه کتهبی سیاسی یه کیتی ناشکرا بکات، نایا
 ئه مه جار یکی دی سهرگوشته و گومان له په یوهندی نیوان تاله بان ی و نهوشیروان
 ناکات که په یوهندی ئه م دوو زاته هه یچ کات وه که ئه و کاته ی که ئیستا نهوشیروان
 له مام جه لال جیابوو هه ته وه توندوتۆل نه بووه.

له خالیکی که ناکریت خۆمانی لیخافل بکه مین ئه وه یه نهوشیروان مستهفا به م
 ناشکرا کردنی سهرچاوه ی تیچوونی دامه زانندی "وشه" به م پاره وه رگرتنه و بئ
 مننه ت کردنی، له ناواخی روونکردنه وه که دا خسته نه وه ی تۆبی بلیارده کانه بۆ سهر
 میزی مه کتهبی سیاسی رونتر نهوشیروان مستهفا ده یه ویت بلیت (من پاره م له
 سهروکه که تان وه رگرتوه پاره م له ئیوه وه رنه گرتوه، ئه گه ر نارازین ئه وا ده توان
 نار هزایه تییه که تان له حزوری مام جه لال و کۆپونه وه ی مه کتهبی سیاسی خۆتاندا
 بوروژین)، به لام وه نه بییت ئه مانیش نه یان ویستبیت ئه م باسه له گه ل مام جه لالدا
 بکه نه وه، خۆ که ئیستا ئیخه ی نهوشیروانی پیده گرنه وه هه لبه ت به جوړیک بۆیان
 روون بۆته وه که به شهردان و به گژداچوونی مام جه لال له گه ل نهوشیرواندا لانی که م

ادا زه جمهته، پاشان نهوه مان له بېر نه چيټ که نهوشیروان له شول هه لکيشاندا
 مام جهلال چون دواتر بهوه ناوی دهر کرد که (ناني شوان دهخوات) ههرچی
 له باره ی مهلا بهختیاره بههوی خوازیننی پاقیللی کوری مام جهلال بو کچی مهلا
 بهختیار جوریک لهسنور و ههمان کات تموحی پهیدا کردوه، که ناکریت مهلا
 نه مړو زور پینی لهسهر دابگریټ، چونکیکم خزمایه تی و هاوسه رگریبه که هیشتا له
 قوناغی سهره تایدايه و تا ئاستیکیش په یوه نندی به گوپراهلی وه لانی مهلا بهختیاره وه
 بو مام جهلال مهلا بهختیاریک که جگه له مام جهلال له پاش هاتنه وهی بو ناو
 یه کیتی کهسی تر و لایه نی تری وهک (جهبار فرمان، نهوشیروان مستهفا، کوسرهت
 رهسول) له پیشوازیدا نه بوون، روونتر که سایه تیه کی (موره حهب) نه بووه.

به حهقی خومانی ده زانین له پاره ی حکومت و داری گشتی پشکمان هه بیټ
 چواره م: "کومپانیای وشه بو راگه یانندن" وه کو لهسهره تاوه "گریهستی
 دامه زرانندی" دا نوسیومانه، راگه یانندنکی "بینرا و بیستراو و نوسراو" نه بی، بو یه
 به ههقی خومانی نه زانین چون ده زگای راگه یانندی حیزبه کان به پاره ی حکومت و
 له دارای گشتی و لهسهر بودجه ی میللهت نه ژین، یان بودجه ی نهوانیش بېرن و بو
 ژیانی ده زگانیان با پشت به خویان بهستن بو نهوه ی نیمه ش ههمان رینگه بگرین،
 یان نه بیټ حکومت له دارای گشتی بودجه ی نیمه ش دابین بکات، نه گینا (بانیک و
 دوو ههوا) قبول ناکری.

پرسیاره که ئا لیږه دایه ئایا هه له به هه له چا کده کړیته وه، ئایا گه نده لی به روویه ک و
 دیویکی تری گه نده لی شه رعیه تی بو ده هیتریته وه... پاشان بوچی نه وه به هه ق،
 به گونجاو نه زانریټ که ههمان ره چه شکین بن و نمونه ی مؤدیلینکی تری راگه یانندی
 نازاد بن بهوه ی که به بی هیچ یارمه تیه کی دارایی حیزبی له گوره پانه که دا
 ته پاوه تلیان بیټ... بی بگرین و نیستای خرابی رهوشی میدیا بگورن، ئایا نهوشیروان
 مستهفا ناکریت نه لته رناتیقی داوانه کردن له پاره ی حکومت رادیو و تله فیزیون و
 روژنامه و... هتد بو به رپوه بردن هه لژیریت!؟، پاشای نهوه ی وهک سه روکی

کۆمپانیای وشه له زۆر کهسی تر باشتر بزانیته که سه‌رچاوه‌ی داهاتی (التمویل) رۆل ستراتیژ و ره‌وشی کارکردنیش دیاری ده‌کات، ته‌نانه‌ت به‌یه‌کێک له‌فلته‌ره سه‌ره‌کییه‌کانی کاری ئه‌و دامه‌زراوه‌یه‌ ده‌ژمی‌دریته.

ئه‌ی که‌واته‌ چی کۆمپانیای وشه له‌ مه‌کته‌بی راگه‌یانندی یه‌کێتی نیشتمانی کوردستان جیابکاته‌وه، ئه‌گه‌ر سه‌رچاوه‌ی (قویل) هه‌کی هه‌مان سه‌رچاوه و شوینی سه‌رف بویت؟!

هیچ رێککه‌وتنی‌کم له‌گه‌لیاندا مۆرنه‌کردوه، هه‌روه‌ها چه‌ند جارێکه‌ باسی ئه‌وه ده‌که‌ن که من به‌پێی ئه‌و رێککه‌وتنه‌ی له‌گه‌ل ئه‌واندا کردومه‌ بۆم نییه‌ رۆژنامه‌ ده‌ریکه‌م و ته‌له‌فزیۆن دامه‌زرینم، به‌لکو بۆم هه‌یه‌ سه‌نته‌ریکی لیکۆلینه‌وه‌ی زانستی دامه‌زرینم، ئه‌م قسانه‌ش وه‌کو ئه‌وانه‌ی پێشوو بی‌ بناغه و ناراستن.

یه‌که‌م: هیچ گریه‌ستێک یان رێککه‌وتنیکی نوسراو یان زاوه‌کی له‌به‌ینی من و ئه‌و دوو براده‌رادا و له‌ به‌ینی من و هیچ ئه‌ندامیکی تری مه‌کته‌بی سیاسیدا نییه‌ تا من پایه‌ندی بم یان مه‌رجه‌کانیم په‌یره‌و نه‌کردی.

دووه‌م: من که‌ ده‌ستم له‌ کاره‌ کێشاوه‌ته‌وه و خواحافیزیم له‌ ئه‌ندامانی مه‌کته‌بی سیاسی کردوه‌ له‌به‌ر ئه‌وه‌ نه‌بووه‌ که‌ منه‌ تۆراوم یان توره‌ بووم، به‌لکو له‌به‌ر ئه‌وه‌ بوو، من له‌سه‌ر چه‌ند مه‌سه‌له‌یه‌کی چاره‌نوسساز ناکوکی سیاسیم له‌گه‌لیاندا هه‌بووه، به‌تایبه‌ت له‌ شیوه‌ی به‌ریوه‌بردنی یه‌کێتی نیشتمانی و حکومه‌ته‌که‌یدا.

نه‌وشیروان مسته‌فا له‌م خاڵه‌دا باس له‌ خواحافیزیکردن له‌ مه‌کته‌بی سیاسی ده‌کات، نه‌ک له‌ ته‌واوی یه‌کێتی نیشتمانی کوردستان، که‌ ئه‌مه‌ش ئه‌گه‌ر و ترسی گه‌راندنه‌وه‌ی نه‌وشیروان بۆ ناو یه‌کێتی نیشتمانی ئیستا له‌پیشه‌کانی زیاتر له‌ئارادایه، جگه‌ له‌وه‌ش ئۆبالی ده‌ستله‌کارکێشانه‌وه‌که‌ی خسته‌وته‌ پان ئه‌و براده‌رانه‌ی که‌ ئه‌مڕۆ له‌سه‌نگه‌ردان بۆی نه‌وه‌ک ئه‌وه‌ی که‌ راگه‌یه‌ندراوه‌ گوايه‌ به‌هۆی نه‌گونجانی مام جه‌لال، نه‌وشیروان وازی له‌یه‌کێتی هینایته‌ت، لیه‌ده‌ا به‌شیوه‌یه‌کی ناراسته‌وه‌خۆ به‌گۆینی مه‌کته‌بی سیاسی هه‌لیده‌خات که‌ ئه‌گه‌ر کۆنتارکتیکی تایبه‌ت و نه‌یتی بوونی

له ئارادابیت و کاری پینده کریت، ئەوا له نیوان نهوشیروان و مام جه لالدایه سالانیکه منی به مام جه لاله وه گریداوه.

رهخه به زمانی گۆلی نهوشیروان مستهفا

خالی پینجه م:

پینجه م، له چوارچیوهی ئەو بهرنامهیهی بۆ کارهکانی خویمان دامانناوه تانیستا توانیومانه سایتی سهی، رۆژنامهی رۆژنامه، سهنتهری راپرسی، چاپخانهی زهرگهته دابه زریین، بهم نزیکانه ته له فیزیۆنی سه ته لایت ئە که ویته کار و به هیوان تا کۆتای سال ده زگای لیکۆلینه وهش دابه زریین.

ئه گهر بیت و باس له هه لسه نگاندنی کارهکانی کۆمپانیای وشه بکهین، ئەوانه ی که له په یامی دامه زراندن دواتریش چۆنه تی گونجاندن و جیه جیکردنی ئەو په یامه له گه ل دامه زراوه کانی وشه خۆی وته نی که له ئیستادا کردویانه، له راستیدا شتیکی ئەوتۆیان بی نشان نه داوین بۆ غه و نه له رووی نوسه ران که مترین ریژه ی نوسه ر له سایتی مالپه ری سهیدا ده بی نریت، به تایبهت نوسه ری نابه کیتی غهیره سلیمانی یان بی بنه ما و حسابکردن بۆ رابردوو و خه باتی سیاسی... له مالپه ری سهیدا که یه که مین کاری کۆمپانیای وشه یه هه تا وه کو ئیستا وتاریک به زمانی بادینی نوسه ریکی هه ولیری، رهخه یه که له مام جه لال نه بی نراوه، پاشان له باره ی دامه زرانندی چاپخانه ی "زه رگه ته" کاریکی هینده قورس نییه بۆ کۆمپانیایه که بری ۱۰ ملیۆن دۆلاری له به رده ستدا بیت هه ق بوو ئاراسته ی باس له چاپخانه یه که به له چاپگه یانندی جۆر و ریژه ی ئەو کتیبانه ی بکر دایه که چاپکراون یان به نیازن له داها تو دا چاپی بکه ن، هه رچی له باره ی مۆدی لی ته له فزیۆنه سه ته لایته که شه له گه ل ده سته کاربوونی به پینی ئەم لیدوانه بیت، پیناچیت جیاوازییه کی ئەوتۆی له گه ل که نالی کوردسات و به م زوانه ی گه لی کوردساتی سه ته لایتی هه بیت.

نهوشیروانی بوون: لی ره دا مه به ستم له و نهوشیروانی بوونه نییه که به (ته بیعهت

ناسراوه)، به لێكو زۆرتر مه بهستم له خودی نهوشیروان مستهفایه كه تاجه ند ده توانیت بو نهوشیروانی بێت!؟

بو نهوشیروانی بوون پێویسته ئه و رێگرانه ی كه له بهردهم نهوشیروان مستهفادان بو راگه یاندنی جیا بونه وه ی هه تا هه تایی له یه كیتی نیشتمانی كوردستان به ده ر بجه ن.

- میژووی سیاسی نهوشیروان مسته فا به به راورد پێكردنی به میژووی سیاسی مام جه لال له خالی په یوه ست به جیا بونه وه ی له گه ل پارتن دیموكراتی كوردستاندا جیا وازه، ئه مه ش له كو مه لێك گو شه نیگای جیا وازه وه له گرنگترینیان.

- له راگه یاندنی جیا بونه وه ی مام جه لال له پارتن دیموكراتی كوردستان چه ند فاكته ر و هانده رێك هه بوون كه پالپشتی پرۆسه ی بیركردنی مام جه لال له جیا بونه وه له پارتن ده كرد، له نیوانیاندا پالپشتی و دۆستایه تی سیاسی نیۆده و له تی و ناوچه یی بو مام جه لال به یه چه وانه شه وه نهوشیروان مسته فا زۆر كات (پالپشتی نیۆده و له تی و ناوچه ی) له گه لیدا نه بووه، ئه مه ش به هۆی ئه و كه سیتی و ئه و مامه له توندره ویه ی كه نهوشیروان پێی ناسراوه له لای ئه و دۆستانه ی كه ده شیته نه توان وهك پێویست پشتگیری و پالپشتی خۆیان به یان بكه ن، ته نانه ت له دوا هه لی زێرین له بهردهم نهوشیروان بو نیشاندا نی وینه یه كی باشتر لای عه ره ب دوا ی رژی می به عس تا ئاستیك شكستی خوارد و به غدا دی به جیه یشت بو دكتۆر به ره م شالچ، به ره م سالچ كه له به ره تدا له ناو دیلو مات و كه سایه تیه سیاسییه كانی عێراق و ئه مریكا میانه ره تر دیته به رچاو و ئومیدی زیاتری لیده كریت، بوونیشی به جیگری مام جه لال له پاش

دسته کارکیشانهوهی نهوشیروان مستهفا جیگری سکرتری گشتی دکتۆر بهرهم دهباته خانهیه کی تر له چوونه پیشهوه.

بالی مه کتهبی سیاسی و ههلوئیستی له گهه مام جهلال پالپشتیکی تربوون بۆ جیابوونهوهی مام جهلال له پارتی دیموکراتی کوردستان، به پیچهوانه ی نهوشیروان مستهفا... لانی که ئەو ئەندام مه کتهب سیاسی و سهر کردایه تیبیهی که له گهه نهوشیروانندان یا خود پشتگیری خۆیان بۆ راگه یاندوو له دهروهی مه کتهبی سیاسین نمونهی (ملازم عومهر، قادری حاجی عهلی) ئەوانه ی که له ناو یه کیتیشدا ماونه تهوه هیندیکیان پهراویز و هیندیکی تریشیان له چاوهروانی و ههلوئیست گۆرینن به پی بهریه ککهوتنی بهرژه و هندیه کان نمونهی (عومهری سهید عهلی، شه مان عهبدولوهفا، حه مه توفیق رهحیم، کۆسرهت رهسول عهلی، عوسمان حاجی مهحمود، کوردۆ قاسم... هتد) ، به لام له جیابوونهوهی مام جهلال له پارتی لانی که مه گهه تهواوی مه کتهبی سیاسی پالپشتی نه بویت (ئیراهیم ئەحمده، عومهر دهبابه، رهسول مامه نند... هتد) ی له گه لدا بووه.

• سلیمانی بوونی نهوشیروان: میژووی کۆن ونویی پارتایه تی له سلیمانیدا چهند تاییه تمه ندیه کی له گهه خۆدا هه لگرتوو، زۆر کات جه ماوه ری سلیمانی سهنگی مهحهك و تهرازووی هاوسهنگی ململانیکان بۆ خولقاندنی گۆران یان ریفۆرم له ناو پارتیه کوردیه کان بۆ خۆ هه لگرتوو... بهمدوا یانهش نهوشیروان مستهفا ئەمین که خۆی خه لکی شاری سلیمانی و جه ماوه ریه تیبیه کی له راده بهردهر له ناو

رێکخستنه کانی یه کیتی سلیمانیدا ههیه، له دوای ههلبژاردنی مهلبهندهکان، له ناوچه رگه ی مهلبهندی سلیمانی دۆرا، ئەم دۆراندنه به شۆیه یه کی خراب کاردانه و هه بو له سه ر ئاراسته ی بیر کردنه و ه ی نه وشیروان و (موراهنه) کردن له سه ر رێکخستنه کانی سلیمانی، هۆکه ی هه رچیه ک بیته، ده ره نجام نه وشیروان خۆی به شکستخواردوو ده بینته له ناو ئەو مهلبهنده ی که هه میشه به مهلبهنده که ی نه وشیروان ناسراوه به تایبه ت له رووی کادیر و کارگیرانی مهلبهنده که، که له به ره تدا له سه ر ناوی نه وشیروان مالن.

ئەم شکستخواردنه به جۆرێک له جۆره کان وا له نه وشیروان مسته فا ده کات که زیاتر له جارێک بیر له راگه یانندی جیا بونه وه بکات، بۆیه کا له دامه زراندنی کۆمپانیای وشه، ههلبژاردنی ههلسوراوه کانی، کارمهنده کانی ئه وه به دی ده که ی که مترین سو د یان هانا بۆ کادیری یه کیتی براوه، به پێچه وانه ی پێشینه کانی تری نه وشیروان که هه میشه به پشت ئه ستوری هێزی رێکخستنه کانی سلیمانی بانگه شه ی بۆ گۆرن ده کرد.

سه رنج:

ئەم باسه بۆیه هاته ورۆژان چونکه ته داعیاتی شه ری نیوان نه وشیروان مسته فا و ئەندامانی مه کته بی سیاسی و گه یشتنی به و ناسته ی که ئیستا له ئارادایه، شه رێکی هه روا بی ئامانج بی مه رام بی باجدان ته واو نابیت، بۆیه پێویسته له سه ر ئەم هه لۆیسته ی که ئه مرۆ له لایه ن نه وشیروان مسته فاوه ده کریت بوه ستین...

گرنگترین خال که پێویسته له یاد نه کریت نهوه به ئەم شەڕه به قازانجی
 کێ تهواو ده بێت؟! ئەمه جگه له وهی که زۆرێک له رایگشتی
 کوردستان لای وایه نهوشیروان مستهفا وهلامیکی توندی مهلا بهختیار و
 نهڕسه لان بایزی دا بێت، که به پێچه وانهوه، به پروای من نهوشیروان
 مستهفا هێندهی له ئیستادا پێویستی به دوورخستنه وهی ئاشوبه له خۆی
 هیچ کات وهک ئیستای پێویستی بی نه بووه.

نهوهی که لای وایه نهوشیروان مستهفا به یه کهجاری و ههتا ههتا یه له
 یه کیتی نیشتمانی کوردستان و له مام جهلال جیابۆته وه بۆچونیکه
 پێده چیت هێنده راست نه بێت، هاوکات نهوه راستر بێت که
 جیابونه وهی نهوشیروان یاخود مانه وهی بهنده به کۆمه لێک فاکتهری تری
 وهک له سه رژیانی مام جهلال، په یوه ندی به یه کیتی و پارتی، کۆنگره ی
 سیه م...

نڤاری نڤار ژماره (۷) ی پایزی ۱۹۹۹..

چاوپیکهوتن له گهڻ (نهوشیروان مستهفا)

سیاسه تمهدار و روناکبیری گه وری گه له کهمان (نهوشیروان مستهفا نه مین) خواوهنی چه نندین کتیبی به نرخی وه کو (په نجهکان یه کتری دهشکینن، له که ناری دانوو یه وه بو خری ناو زهنگ، خولانه وه له باز نه دا، سه رده می قه لهم و موراجه عات و... تاد)، که سیکه له ناوه مه زنه کانی جیهانی سیاست و روناکبیری بویه ناچینه به راییه وه و لیمان پرسی:

نڤار: به بوچوونی به شیک له بیرارانی خوړناوا له هه زاره ی سیته مدها ناسنامه ی نه ته وه کان به ره و پوکانه وه ده چیت، نه م بوچووندهش له چوارچیوه ی نه وه دا پیشینی ده کری، که فلسفه و نایدۆلۆژیا به هوی ته که له زیاوه توشی قهیران ده بیته، به بوچوونی به پرێزان نه م بوچوونه تا چ راده یه ک راستی ده پیک، له کاتی که دا ئیستا ش به شیک ی به رینی نه ته وه به چو که کان هه ولی بوونی نه ته وه یی خوړیان ده ده ن، به دوا ی دامه زانندی ده ولته تی نه ته وه ییه وه ن؟

نهوشیروان مستهفا: به رای من ناسنامه ی نه ته وه یی له هه زاره ی سیته مدها به ره و پوکانه وه ناچیت، به لکو له وانیه وه کو خوړتان ناماژه تان بو کردوه، ده ولته تی نو ئی بی بگات، ناسنامه ی نه ته وه یی هه ر ته نه ا نه وه نییه خه لک پاسپورتی هه بی و ناسنامه ی نه و ولته ی هه بی به وه وه شانازی بکا، رهنگه بو نمونه له نیوان ولاتانی نه و رو پیدا سنوره کان تاراده یه ک ناوه لهن، به لام سنوره کان هه رماون، جگه له وه ش ئیستا ناسنامه ی نه ته وه یی له له شکر و سوپای به هیزدا خو ی نانوتینی، به لکو خو ی له بواره کانی تری فه رهنگ و رو شنبیری و وه رزش و .. هتد ده نویتن، بو نمونه جار ان نه ته وه کان شانازیان به وه وه کردوه سه رکرده یه کی جهنگی زور به ناو بانگیان تیا هه لکه وتوو ه یان قاره مانی گه وریان له شه ره کاندایا هه لکه وتوو ه، به لام ئیستا شانازی ده که ن به وه رزش و کاره کانیانه وه، شانازی به گۆران بیژ و موسیقارهن و

بوارى كيميا و فيزىيا و زانسته كانى ترهوه نه كهن، نهوانهى خهلاته كانى نۆبل
 ميلله تانه تا ئىستا ناسنامهى خۆيان پاراستوه، پىشم وايه له پاشه رۆژدا دوو شت له
 بىرى مرۆف ناچىته وه، يه كىكيان مهسه لهى دىنه و نهوى ترىشان نه ته وهيه.

نقار: كهواته به بوچوونى به رىزتان نهو پىشينييه رته ده كه يته وه كه ده لى: نهو زاراه
 گرنگانهى كه بو ماوه يه كى زۆر مهيدانى فيكر و كارى داگير كردبو وه كو جيهانى
 سىههه، نازادى و دىالۆگى باكور و باشور، گه شه كردنى نابوورى له سه رده مى
 به جيهانى بووندا هيج واتابه كى نامى نىت، به تايهت كه ولاتانى پىشكه وتوو، ولاتانى
 دوا كه واكه وتوو پشت گوئ ده خه ن و گرنگيان پى ناده ن؟
 نهوشىروان مسته فا: به لى ره تىده كه مه وه.

نقار: نه وه ندهى قسهى له سه ر ده كرى به جيهانى بوون قوناغى پاش ده ولته،
 دروست بوونى ده ولته تى كوردى پاش قوناغى ده ولته چ سو دىكى هه يه؟
 نهوشىروان مسته فا: من پىم وانى به قوناغىك هه بى پى بوترى قوناغى پاش ده ولته،
 پىم وايه ده ولته ته كان هه ر نه مى نه وه له به ر نه وه نه گه ر كوردىش بى به خاوه نى
 ده ولته ده چى ته رىزى ده ولته ته كانه وه.

نقار: چۆن ده ولته رۆلى خۆى ده بى؟ كه زۆرىه ي نهوانهى باسيان له به جيهانى
 بوون كرده وه نه لىن نهو رۆلهى جاران نامى نىت و هه ندى كى شيان وشه ي چاودى ريان
 پۆلىسيان بو داناه، هه ندى له كۆمپانيا زه لىزه كانىش ده لىن ئىمه وه كو چاودى رىش
 پىويستمان به ده ولته نيه، چونكه به لىن نامه كاغان له رىگه ي كۆمپيوته ره وه له گه ن
 كۆمپانيا كانى تردا ده به ستىن، ههروه ها له رىگه ي كۆمپيوته ره وه ده توانىن خه لك بو
 كار كردن وه ربگرىن و ده رىشان بكه ين.

نهوشىروان مسته فا: نه وه راست نيه، لهوانه يه نهو كۆمپانيا يانه بتوانن له رىگه ي
 كۆمپيوته ره وه يان ئىنته رىته وه (عقد) به ستن، به لام هه موو په يوه ستنامه يه ك له نىوان
 دوو كۆمپانيا دا ياخود دوو جىگادا بىت، نهو ده ولته تانه ده توانن هه لىبوه شى نه وه،

ئەگەر بە گۆڤرەى ياساى ئەوان ناياساىى بىت، ئەتوانن زۆر شتى لەوبابەتە بکەن
 ھەرچ نىيە کۆمپوتەر بەسەر ھەموو شتیکدا زال بىي، واتە لای من نە لە ئاسۆى
 نزیکدا نە لە ئاسۆى دووردا شتیک نىيە ناوی قۆناغى پاش دەولەت بىت.

نقار: ھەر لەسایەى ئەو بۆچونەدا دەوترى بەجیھانى بوون ئیرادەى سیاسى زەوت
 دەکات و دیموکراسیەتیش مەفھومی پىشتى خۆى لەدەست دەدات؟

نەوشیروان مستەفا: ئەگەر مەبەستت لەو پرۆژەىە (عولمە) بىت، من پىم وایە ژيانى
 مرۆڤ وەکو تاك ھەتا بەجیھانى بوون زیاتر جیگەر بىت ژيانى مرۆڤ و تاك نازادتر و
 خۆشتر دەبىت، بەپىچەوانەى ئەو مەن پىم وانییە بەجیھانى بوون ئیرادەى سیاسى
 زەوت بکا، بۆ نمونە ئەگەر بەجیھانى بوون سەربگرت یەکیك لەو شتانەى کە
 جیپەجى دەکرى ئەو جارى گەردوونى مافى مرۆڤەىە کە ھەموو کەستیک سودى لى
 وەردەگرى و کەلکى دەبى بۆى وەکو گوتمان من پىچەوانەى ئەو مە.

نقار: باشە چونە ژیر رکیفی بازارەکانى سەرمایەدارییەو لەدەستدانى شەریەتى
 دیموکراسیەت نىيە لەکاتیکدا پىویست بوو کە...

نەوشیروان مستەفا: بازارى سەرمایەدارى مەبەستت چییە؟

نقار: ئەو کاتەى سەرمایەدارى دەبىتە نمونەى بالای مرۆڤەکان وە کۆنترۆلیان
 دەکات و، دیموکراتیەتیش دەبىتە دیموکراتیەتى سەرمایەدارى و ئەوکات چەمکى
 دیموکراتى دەگۆریت و وەکو ئیستا نابىت.

نەوشیروان مستەفا: ژيانى دیموکراسى سەرمایەدارى ھیناویەتیە پىشەو، ژيانى
 سیاسىش دیسان لەسەر بناغەى منافەسە گەشە دەکات، ئەگەر منافەسەش نەمىنیت
 ژيانى سەرمایەدارى و ژيانى دیموکراسىش نامىتى، دیموکراسیەت تارادەىەکی زۆر
 بەسزەو بە سەرمایەدارییەو.

نقار: بەلام ھەمیشە سیاسەت ئابورى بەرپۆەبردوو، نەك سەرمایەدارى سیاسەت
 بەرپۆەبەرى، ئەو کات بەجیھانى بوون دەبىت بە راوکەرى دیموکراسیەت، چونکە
 لە بەجیھانى بوونەو دەروانىتە شتەکان، بەو شیوە لۆژیکى ئابورى سیاسەت بەرپۆە

بێگومان ئه‌و واقیعه‌ش رووت کردنه‌وه‌ی ده‌ولت یان ده‌سته‌لاته‌، بۆ ئه‌م
 خه‌ش پێویسته‌ چا‌ک‌سازی له‌ ده‌سته‌لاتدا بکری و رو‌لی بگێرێته‌وه‌ بۆ ده‌ولت.
 نه‌وشیروان مسته‌فا: وته‌یه‌کی به‌نا‌وبانگ هه‌یه‌ ده‌لێ سیاسه‌ت ئابوریه‌کی خه‌سته‌،
 سیاسه‌ت و ئابوری له‌یه‌ک جیا نا‌کرێته‌وه‌، دوو شت یه‌کتری ته‌واو ده‌که‌ن و یه‌کتری
 به‌رپۆه‌ ده‌بن، واته‌ هه‌م سیاسه‌ت کارێگه‌ری له‌سه‌ر ئابوری هه‌یه‌، هه‌م ئابوری
 کارێگه‌ری له‌سه‌ر سیاسه‌ت هه‌یه‌.

نقار: ئیمه‌ با‌سمان له‌ دیموکراتیه‌ت بوو، وت‌مان ئه‌و کاته‌ی ئابوری سیاسه‌ت به‌رپۆه‌
 ده‌بات، مه‌به‌ستمانه‌ بلێن دیموکراتیه‌ت ئه‌و چه‌مه‌که‌ی خۆی له‌ده‌سته‌ ده‌دات،
 چونکه‌ دیموکراسیه‌ت واته‌ خزمه‌ت‌کردنی مرۆڤ له‌ هه‌موو رووه‌کانه‌وه‌ نه‌وه‌ک (فانچ)
 کردنی، به‌لام کاتێک سه‌رمایه‌داری بالاده‌ست بێت ده‌ست به‌سه‌ر توانای مرۆڤدا
 ده‌کێشی و بۆ ئه‌مونه‌ با‌س له‌وه‌ کراوه‌ که‌ ئیستا رێژه‌ی ۲۰٪ ی مرۆڤ بێ کاره‌،
 به‌لام ئه‌وکات بازاری سه‌رمایه‌داری و پێشکه‌وتنی ته‌کنه‌لوژی جینگه‌ به‌ مرۆڤ لێژ
 ده‌کا و ۸۰٪ ی بێ کار ده‌بێت، ئه‌مه‌ش مانای (فانچ) کردنی مرۆڤه‌.

نه‌وشیروان مسته‌فا: من پێم وایه‌ ئه‌وه‌ جو‌ریک له‌ شیکردنه‌وه‌ی سه‌رده‌می شه‌ری
 سارد و دابه‌ش بوونی دنیایه‌ به‌سه‌ر دوو بلۆکدا، به‌کرده‌وه‌ ده‌رکه‌وت ئه‌و بلۆکه‌ی
 که‌ کۆمۆنیزم تێیدا ده‌سته‌لاتدار بوو هه‌م مافی مرۆڤی پێشیل کردبوو، هه‌م ئابوریشیان
 خراب بوو، ئه‌وه‌که‌ی تر که‌ به‌حساب بلۆکی سه‌رمایه‌داری بوو، له‌وی هه‌م ژیا‌نی
 خه‌لک خۆشتر بوو، هه‌م نازادی تا‌ک و مرۆڤ زیاتر بوو، له‌به‌رئه‌وه‌ یه‌که‌میان رو‌خا،
 دووه‌میشیان ئه‌وه‌نده‌ی من بزانه‌ له‌وی مرۆڤ (فانچ) نه‌بوو، به‌پێچه‌وانه‌وه‌ له‌وی
 به‌نرخزین سه‌رمایه‌ی هه‌یه‌، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه‌ که‌ هه‌موو مافیکی هه‌یه‌.

نقار: فه‌رمووت ئه‌وه‌ شیکردنه‌وه‌ی سه‌رده‌می جه‌نگی سارده‌، به‌و دوایه‌
 لێکۆلینه‌وه‌یه‌که‌م له‌سه‌ر به‌جه‌هانییون خوێنده‌وه‌، که‌ تێیدا هاتبوو پاش ۱۱۳ سال
 به‌سه‌ر مردنی (کارل مارکس) دا، سه‌رمایه‌ به‌وشیوه‌ی لێدیت که‌ ئه‌و با‌سی
 کردووه‌، ئه‌لێ به‌ره‌می سه‌رمایه‌داری به‌لای به‌رزبوونه‌وه‌ی کرێدا ناروات، به‌لکو

گه‌ری ده‌ییت بۆ نزم کردنه‌وه‌ی کرێی کار و گه‌یانندی نرخ‌ی کار بۆ نزم‌یزین ناست، هه‌روه‌ها ده‌لیت کاتیک مارکس ئەم چه‌مکه‌ی له‌سالی ۱۸۶۵ له‌به‌رده‌م حوکمرانی جیهانی ده‌ولیدا له‌لنده‌ن گوت، نه‌یده‌زانی سه‌رمایه‌داری رۆژیک له‌ رۆژان به‌رۆحی دیموکراسی ناو ده‌دریت واته‌ مه‌به‌ستمانی ئەوه‌یه که ئەو باره‌ نابوو‌ریه‌ی پیشینی ده‌کرێ گه‌رانه‌وه‌یه بۆ دواوه‌.

نه‌وشیروان مسته‌فا: من باوه‌رم به‌و قسه‌یه‌ نییه و خرایبان ته‌فسیر کردووه، ئەوه له‌ قسه‌ی به‌ر ناگردان ده‌چیت.

نقار: پاش هه‌له‌وه‌شانه‌وه‌ی ده‌وله‌تی بلۆکی سۆسیالیزم مشتومریک له‌نیوان بیرارندا سه‌ریه‌له‌دا له‌سه‌ر ئەوه‌ی ناخۆ دنیا به‌و شیوه‌یه ده‌مییت که ناو‌نرا دنیا‌ی تاك جه‌مسهری یان گۆرانی به‌سه‌ردا دیت؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: پیم وانیه‌ی دنیا‌ی تاك جه‌مسهری هه‌تا سه‌ر بمینیته‌وه، چونکه له‌م سه‌ده‌یه‌دا چه‌نده‌ها جار گۆراوه، ئەو جه‌مسهر و ئەم جه‌مسهری کردووه، بۆیه من پیم وانیه‌ی ئەم حاله‌ته‌ی که‌ئێستا له‌ دوا‌ی رووخانی بلۆکی رۆژهه‌لات به‌ك دنیا‌ی تاك جه‌مسهری دروست بووه هه‌روا بمینیته‌وه، واته‌ ئالوگۆر ده‌ییت، به‌لام له‌راستیدا من ناتوانم پیشینی ئەوه بکه‌م بزانم ئالوگۆره‌کان چۆن ده‌ییت.

نقار: تافله‌ر له‌ کتیبی به‌ره‌و شارستانی نیی و شه‌پۆلی سیه‌م، ئاماژه بۆ رۆلی ته‌کنه‌لۆژیای نیی ده‌کات له‌ ناینده‌دا و پێی وایه ئەوه‌ی بۆ هه‌تا هه‌تایه حوکمرانی دنیا ئەکات ته‌کنه‌لۆژیایه و هه‌ر له‌ریگه‌ی ئەو‌یشه‌وه پاساو بۆ حوکمرانی ئەم‌ریکا ده‌هینیته‌وه، که بۆ هه‌تا هه‌تایه حوکمرانی بکات، تاچه‌ند ئەم بۆچوونه جیگه‌ی خۆی ده‌گرێ و وه‌کو هه‌وله‌کانی بازاری هاوبه‌شی ئەوروپی و ژاپۆنیش که بوونی باشیان هه‌یه له‌ به‌ره‌مه‌یانی ته‌کنه‌لۆژیای نیی، ده‌کرێ ئەو دوو هێزه گه‌وره‌ بینه له‌مه‌په‌ری گه‌وره و هه‌ره‌سه‌هینان به‌ تاك جه‌مسهری؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: له‌راستیدا ناتوانم پیشینی ئەوه بکه‌م، به‌لام باوه‌رناکه‌م ته‌کنه‌لۆژیا بتوانی حوکمرانی دنیا بکات، چونکه هه‌میشه‌ مرو‌ف حوکمرانی

با ده کات و تهکنه لۆژیا ناتوانی حوکمرانی مروّ و دنیا بکات، بهلام مروّ دهوانی تهکنه لۆژیا بهکاربهینی بو حوکمرانی کردنی دنیا، پاشان ئیمه بو له پیشکەوتنی تهکنه لۆژیا بترسین، خو نهو کات ژيانی مروّ و ژيانی نهتهوه خوشر دهبيت، ئیمه وهکو کورد شيعره کهی (ئهحمەد موختار جاف) ت بو دههینمهوه که دهلی:

بهسەر ئەرزا ئهگەر نازیش بکهن، ههفتانه کوردینه
ههموو تاریخی عالم شاهیدی فەزل و هونهرتانه

ئیمه نه (پهنسلین) مان دۆزیوهتهوه و نه (سهتهلایت و کۆمپیوتەر و ئینتەرنیت) مان دۆزیوهتهوه، داوامان لی دهکا بهسەر ئەرزا ناز بکهین، بهلام کابرای ئەمریکی ئهوه ههموو پیشکەوتنهی تۆ لهم سهدهیهدا دهیینی له بواری پزشکی و کیمیا و تهکنه لۆژیا و زانستهکاندا، بهشی هههه زۆری له ئەمریکاهه سههچاوهی گرتوه و بلابوووتهوه بهسهرتاسههه جیهاندا، ههمووشی ئیمه وهکو مروّ سودمان لیوهگرتوه، چ له کوردستان و چ له شوینهکانی تری جیهان، لهبههههه ئیمه بوچی لهپیشکەوتنی تهکنه لۆژیا بترسین.

نقار: گوتمان لهوه دهترسین له له کارکردندا (فانچ) بن واته تهکنه لۆژیا جیگهه هیزی کار بگریتهوه و نهوکات مروّ لهرووی نابووویهوه بروخیت و توانای ژيانی نهمینیت.

نهوشیروان مستهفا: ئاخه نهوه پیچهوانهه یهکتری نین لهوهوپیشت تهکنه لۆژیا نهوهنده بهکار نهبووه لهگهه نهوهشدا ههموو جاری قات و قری و برسیتی بلابوووتهوه، تاعون بلابوووتهوه، بهلام نیستای لهسایهه تهکنه لۆژیاوه نهوه نهخوشیانه بوونه به نهفسانهه ناو میژوو... بهلام لهگهه نهوهشدا پیشکەوتنی تهکنه لۆژیا نهبووه بههوی نهوهی لهبرسا بمریت، له ههموو ولاته پیشکەوتنوهکانی دنیا که تهکنه لۆژیای پیشکەوتنوهی تیدایه کهس له برسا نه مردووه، نهوهی لهبرسانا مردووه ولاتانی دواکهوتنوهی وهکو سوّمال و پاکستان و هیندستان و سودان و

یە ئێستا ئه‌وه‌یه که ته‌کنه‌لۆژیای پێشکه‌وتووی تیدا نییه.

نقار: که‌واته‌ پیتان وایه ته‌کنه‌لۆژیا چه‌کێکی دوو سه‌ره و رووی باش و خرابی

هه‌یه، هه‌ر ده‌بێ مامه‌ن له‌ گه‌ن هه‌ردوو رووه‌که‌ی بکریته‌؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: له‌وانه‌یه رووی خرابی هه‌بێ، به‌لام رووه‌ باشه‌که‌ی زۆر زیاتره‌، بۆ ئه‌وه‌یه که‌ تۆ ئیستا باسی ته‌کنه‌لۆژیا نه‌که‌یت جارێ که‌مه‌لیک نه‌خۆشی وه‌کو سیل و ئاوه‌ و مه‌لاریا و شتی له‌و بابته‌ هه‌موو سالی به‌سه‌ده‌ها مرو‌فی توش ده‌بون، ته‌کنه‌لۆژیا ئه‌وانه‌ی نه‌هه‌شتوو، ته‌کنه‌لۆژیا تۆتۆمیلی هه‌تاوه‌ته‌ ئاراوه‌ ئیمه‌ سو‌دی لی ده‌بینین، ته‌له‌فیزیۆن و رادیۆ دروست بووه‌ ئیمه‌ سو‌دی لی ده‌بینین.

نقار: هه‌تا ئیستا هه‌چ سیستمیکی نییه‌ بۆ رێکخه‌ستی ئیمه‌ و جیهان، ئیمه‌ چین و جیهان چیه‌؟ نایا سه‌رکرده‌یه‌تییه‌ کورده‌یه‌کان هه‌تا ئیستا هه‌نگاوی به‌نیۆده‌وله‌تیکردنی دۆزی کوردیان داوه‌؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: به‌لێ له‌وه‌ته‌ی بزوتنه‌وه‌ی کورد له‌سه‌ر شێوه‌ی نوێ له‌سه‌ر ده‌ستی شیخ عوبه‌یدو‌لای نه‌ه‌ری سالی ١٨٨٠، سه‌رکرده‌یه‌تی کورد له‌ هه‌موو قۆناغه‌کاندا هه‌ولێ زۆریان داوه‌، بۆ ئه‌وه‌ی مه‌سه‌له‌ی کورد تدیوێل بکری و له‌لایه‌ن ده‌وله‌ته‌ گه‌وره‌کانی جیهان ره‌وایی مه‌سه‌له‌ی کورد به‌سه‌لین و هه‌ولبه‌ده‌ن زه‌مینه‌ی دروستکردنی ده‌وله‌تی کوردی خۆش بکه‌ن، به‌لام باری ده‌ولی تا شه‌ری (که‌وه‌یت) یش له‌بار نه‌بوو، بۆ ئه‌وه‌ی مه‌سه‌له‌ی کورد وه‌کو مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وه‌یه‌ک بیه‌تکه‌یه‌وه‌، له‌ دوا‌ی شه‌ری (که‌وه‌یت) واته‌ شه‌ری دووه‌می خلیج هه‌لیک هاته‌پێشه‌وه‌ بۆ ئه‌وه‌ی پریدیکی په‌یوه‌ندی له‌نیوان سه‌رکرده‌یه‌تی کوردی عێراق و له‌نیوان جیهاندا دروست بێ، ئیستا به‌ره‌مه‌که‌ی ده‌بینین که‌ سه‌رکرده‌کانی کورد ده‌رۆن به‌ملاو ئه‌ولادا له‌پایه‌ی زۆر به‌رزی ولاتانی ئه‌مریکا و به‌ریتانیا و فه‌ره‌نسا و تو‌رکیا و ئێران و سو‌ریا قسه‌یان له‌گه‌ن ده‌که‌ین، خۆ ئه‌گه‌ر له‌هه‌ندی قۆناغه‌دا سه‌رکه‌وتوو نه‌بویت، ئه‌وه‌ هه‌لومه‌رجه‌که‌ له‌بار نه‌بووه‌، به‌لام له‌م قۆناغه‌ی ئیستادا هه‌لومه‌رجه‌که‌ له‌بار نه‌بووه‌ که‌ی زۆر براوه‌ته‌ سه‌ر شانۆی نیۆده‌وله‌تی.

باشه ئەگەر ئەو دەروازەیه بۆ سەرکردایەتییه کوردییەکان کراوەتەو، بۆچی
 لایەنەکانی ئۆپۆزیسیۆنی عێراقی لە واشنتۆن کۆدەبنەو، وادە
 کۆبونەووە کەشیان هاوکات بوو لەگەڵ ئەو مەراسیمە گەورە نیۆدەولەتییهی کە
 لەنیۆرک بۆ دەستپێکردنەووی کاروبارەکانی خولی (٥٤) مین کۆمەڵەی گشتی نەتەو
 یە کگرتوووەکان بەرپۆدەدەچیت، بۆچی داوای نوێنەر و نمایندهی کورد نەکراوە لە
 نەتەو یە کگرتوووەکان؟

نەوشیروان مستەفا: داواش بکریت گویت لی ناگرن، داواش دەکری و پیشتریش
 داوا کراوە، لیڕەش بەدواوە بەردەوام دەبن لەسەر داواکردن، بەلام لەبەز ئەو
 کۆمەڵەی نەتەو یە کگرتوووەکان، کۆمەڵەی نەتەو یە کگرتوو نییه کۆمەڵەی
 دەولەتانی یە کگرتوو، واتە ئەو نەتەو یە دەولەت نەب و سیادهی نەب لەلایەن
 دەولەتانی دنیاوە دانی پێدا نەنرایت، ناتوانی پروا لەوئ بێتە ئەندام، ئەو یانەیه تەنھا
 ئەوانە ئەتوانن ببنە ئەندام تیایدا کە دەولەتن، دەولەتیکی دانپێدانراو لەلایەن
 دەولەتانی ترەو، بەلام ئیمە تائێستا دەولەت نین.

نقار: هەر لە هەزارە ی سیهەمدا هانتگتۆن پیشینی شەری نیوان ئیسلام و
 مەسیحیەت دەکات؟

نەوشیروان مستەفا: من لەو باوەرەدا نیم لەنیوان ئیسلام و مەسیحیەتدا شەری بێت،
 پیم وایە دایەلۆگ و گفتوگۆ و ئالوگۆر ئەبێ، رەنگە لە هەندی بوارد
 لەیه کگەشتن بێ، بەلام بەهیچ جۆریک پیشینی ئەو ناکەم شەری لەنیوان ئیسلام و
 مەسیحیەتدا بێ.

نقار: ئەگەر بەجیهانی بوون تصدیر کردنی ئایدۆلۆژیای رۆژئاوا بێت و ئیسلامیش
 باوەری بەیه کتاپەرەستی هەبێ، چۆن شەری ناییت، ئەوەتا ئیمە نمونە ی ئەفغانستان و
 جەزائیر و .. هتد مان هەیه، کە توندڕەووەکان لەناو خۆشیاندا و لەگەڵ
 میللەتە کەشدا لەسەر دەستەلآت بەشەر هاتوون.

نەوشیروان مستەفا: بەلام ئەمە مانای ئەو نییه، بۆ نمونە لەوانەیه لە جەزائیر برۆن

مەسیحی بکوژن یان لە ئەفغانستان سەد مەسیحی یان سەد جولەکە بکوژن، سەر لەنیوان ئەو دوو دیانەتەدا ناییت، شەر لەنیوان ئەو دەولەتەدا ناییت کە بەسەر ئەو دوو دیانەتەدا دابەش بوون، بۆغوونە ئێران لەرووی ئاینییەوه یەکیکە لەو دەولەتەکانی بە تەواوی دینی، بەلام پرواناکەم روژیک لە روژان لەگەڵ دەولەتانی مەسیحیدا لەسەر دین جەنگ رابگەین.

نقار: ماوێه کی زۆرە ئیسلامی سیاسی وەکو بزوتنەوێه کی توندپەرەو سەری هەلدا و هاتە مەملەتیی سیاسیەوه و لەناو کایە سیاسیەکاندا حسابی لەسەر دەکری، بەپروای بەرپزتان لە کۆتایی ئەم سەدەیدەدا و هەنگاونان بەرەو هەزارە ی سێهەم، ئیسلامی سیاسی ئەو هەرەشە گەورەیه دەبی لەسەر کۆمەڵگای مروّقایەتی؟ نەوشیروان مستەفا: بەرپرای من نەخیر ناییت.

نقار: چۆن ناییت، ئەوەتا ئیسلامی سیاسی لەناو بزوتنەوه کوردییەکاندا داوای شوین و دەستەلات دەکا و هیشتا دەستەلاتیشی بەدەستەهیناوه تیرۆر دەکات، ئەگەر ئەو هەلە ی بۆ برەخسیت ئەو شەرە دەکات لەسەر دەستەلات یان نایکات؟

نەوشیروان مستەفا: خۆی ئیسلامی سیاسی لەجیهاندا دوو جۆری هەیه، جۆریکیان بەرپزگە ی ناشتی خوازانه و هێمنانه کاردەکەن و دەیانەوی لەرێگە ی هەلبژاردن و پەرلەمانەوه بچنە ناو ژبانی سیاسیەوه، جۆریکی تریشیان هەیه بەچەک و کوشتن و تیرۆر دەیهوی بچیتە ناو ژبانی سیاسیەوه، جا بەشی یەکەمیان من بەش بەحالی خۆم پیم وایه شتیکی ئاساییه وەکو هەموو حزب و لایەنەکانی تر، مافی ئەوهیان هەیه بەرپزگە ی دیموکراسی و مافی راکیشانی دەنگ چەند جینگە لە حکومەت و پەرلەماندا وەرگرن، ئەوه ئاساییه پیم وانییه هەرەشەیان هەیت بۆ مروّقا، جۆری دووهەمیان کە دەیانەوی بەچەک دەستی خۆیان بەسەر کۆمەڵدا زال بکەن و بەرپزگە ی کوشتن و برین دینە پێشەوه، پیم وایه ئەمانە گروپێکی ترسانکن پێویستە چارەسەر بکرین و رینگە نەدریت کە گەشە بکەن و پەرەبسیتن.

نقار: ئە ی بۆ نابی گروپی یەکەمیش ئەوه ی ئیستا بەکاری دەهیتیت دیلۆماسیەت

هەل کاتی هەل بۆ رهخساندا هەمان پرۆگرامی ئەوانی دیکەیان هەبی؟

نەوشیروان مستەفا: ئێج باشە با حزبە سیاسییەکانی تر پرۆگرامیکی ئەوەندە باشیان هەبیت خەلک کۆبیتەوه لێیان و ئەک لێیان بته کێتەوه و ببن بەئیسلامی سیاسی له قالسی حزبە سیاسیه کەدا، من دلنایم خەلک له پرۆگرامی باش کۆدەبیتەوه، پیم وایه کهموکوری له حزبە سیاسیه کاندای هەیه، بۆیه خەلک دەچن لهوان کۆدەبنهوه.

نقار: کهواته ئیوه دەستەلاتی عملانین یان ئیسلامیی؟ ئەگەر عملانین وه کو ئەوهی بانگەشە دیموکراسیەت دەکەن، بۆچی مەسەله دنیاویهکان له ئاینیهکان جیا ناکەنەوه؟

نەوشیروان مستەفا: من خۆم له دەستەلاتدا نیم تا بەناوی دەستەلاتەوه قسە بکەم، بەلام ئەو حزبە منی تێدام حزییکی عملانییه، بەمانای ئەوهی لهسەر بنچینهی دین دانەمەزراوه، لهناو یه کیتیدا موسولمانی سوننی و شیعی، یهزیدی، کاکهیی، مەسیحی تێدایه، ئیمه شتیك نین که لهسەر بیروباوهری دینی دامەزرایین، به مانایهك ئیمه عملانین، به مانایهکی دیش هەریه که له ئیمه دین و مەزهبهیکی هەیه ناتوانین له خۆمانی دابیرین یان خۆمانی لی بهیینه دەرەوه لهو رووهوه ئیمه ریزمان هەیه بۆ هەموو مەزهبهەکان بەتایبەت دینی ئیسلام که دینی زۆربەیه له ناوچه کهماندا، ئیمه ئەگەر بمانهوی ریز له ئیرادهی میللهتەمان بگرین، پێویسته ریز له دینیشیان بگرین، هەندی شت هەیه ئیمه ناتوانین ئالوگۆری تێدا بکەین، چونکه دین ریگا نادات بۆ گۆرینیان.

نقار: وتان بۆچی مەسەله دنیاویهکان له ئیسلامیهکان جیانا کێتەوه، بۆ نمونە ئەو بەندانەهی له یاساکاندا هەیه خۆ له هەموو دنیا شدا هەر وابوو، خەلک ئاینی خۆی هەبووه پەرەستویهتی و ریزیشی لێگیراوه، بەلام یاسایهکی جیگیر هەبووه بۆ هەموو مروڤهکان بەبێ جیاوازی و یاسای ئاینی نەبووه؟

نەوشیروان مستەفا: وایه راسته، ئیمه بەداخهوه له دواي دامەزرانندی پەرلهمان؟ به ماوهیهکی کهم شەری ناوخۆ بوو، ئیتر ئەو پەرلهمانەمان پەکی کهوت، ئەگینا

نامه‌ی پەرله‌مانه که ماندا هه‌بوو ده‌سکاریه‌کی زۆری ئەو یاسایانه بکریت به زانجی ژن به جوړنکی پیشکەوتوانه، وایي ههم له‌گه‌ل دیندا بگونجی و ههم له‌گه‌ل ئەو پیشکەوتنه‌ی ئیستا بگونجی، شه‌ری ناوخۆ په‌کی ئەوه‌ی خست، به‌لام ئیستا ئەو مه‌سه‌لانه له‌لایه‌ن حکومه‌ته‌وه خه‌ریکی هه‌ندی گۆرانن تیندا.

نقار: باسی شه‌ری ناوخۆتان کرد کاتی جیهان باسی شه‌ری شارستانیته‌ ده‌کات ئیمه‌ باسی شه‌ری ناوخۆ ده‌که‌ین، ئەو شه‌ره‌ی زۆر جار به‌ عه‌شایه‌رگه‌ری ناوزه‌ند ده‌کریت نه‌ک سیاسی.

نه‌وشیروان مسته‌فا: له‌راستیدا شه‌ری ئیمه‌ شه‌ری عه‌شایه‌رگه‌ریتی نییه، له‌به‌رئه‌وه‌ی هه‌ندی‌ک له‌ نوسه‌رانی ده‌ره‌وه‌ی ده‌بانه‌وێت بیخه‌نه ئەو قالمه‌وه، نه‌لێن شه‌ری نیوان عه‌شیره‌تی تاله‌بانی و عه‌شیره‌تی بارزانی، یان شه‌ر له‌نیوان ته‌ریقه‌تی قادری و ته‌ریقه‌تی نه‌قشه‌بندی، پیم وایه ئەو لیکدانه‌وه‌یه‌کی زۆر ساده و ساکارانه‌ی مه‌سه‌له‌کانه، شه‌ری نیوان یه‌کیتی و پارته‌ی له‌سه‌ر ده‌سته‌لاتی سیاسیه، به‌لام له‌به‌رئه‌وه‌ی هه‌ردوو حزبه‌که‌ میلیشیای چه‌کداری خۆیان هه‌یه، ناتوانن مملانیکه‌ به‌شپه‌وه‌یه‌کی سیاسی بکه‌ن، لایه‌ک بیاته‌وه یاخود لایه‌ک بی به‌ حزبی یه‌که‌م و لایه‌ک بی به‌ حزبی دووهم، ئەم مملانییه‌ بووه هۆی ئەوه‌ی میلیشیای هه‌ردوولا بدات به‌یه‌کدا و کۆمه‌لێ پیشینه‌ی میژووی ئەم شه‌ره‌ له‌نیوان ئەم دوو حزبه‌دا هه‌بووه، ده‌ستیوه‌ردانی ولاتانی ئیقلیمی ئەمسەر و ئەوسه‌ر بووه به‌هۆی ئەوه‌ی درێژه‌ بکیشی له‌راستیشدا په‌یوه‌ندی به‌ عه‌شایه‌رگه‌ریه‌وه نییه، دوو بۆچوونی جیاواز بۆ حوکمپانی، بۆ جوړی دامه‌زراندنی ده‌ولته‌ له‌ کوردستاندا دوو بۆچوونی جیاوازه له‌ ئیداره‌کردنی ناوچه‌که‌دا.

نقار: که‌واته هه‌قه‌ لی‌ره‌ پهرسین عه‌قلیه‌تی سیاسی کورد توانیوه‌تی له‌به‌رامبه‌ره‌که‌ی بگات و مامه‌له‌ی له‌گه‌لدا بکات؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: من ره‌نگه‌ ئەوه جیه‌یه‌لم بۆ میژوونوس ئەو حوکمه‌ ساغ بکاته‌وه، به‌لام له‌ روانگه‌ی خۆمه‌وه به‌لێ، چونکه‌ ئیمه‌ له‌ سی سالی رابردوو

گەل یەکیک لە بەهێزترین دەولەتەکانی جیهاندا کرد، که خۆی پێی وابوو هێزی پێنجەمی دنیا، جگەلەووی لە چەک و جیهانە و سەرۆت و ساماندا یەکیک بوو لە دەولەتە هەرە دەولەتمەندەکانی جیهان، لەمەسەلە ی درنایەتی بە کارهێنای چەکی کیمیایی و چەکی بایلوژی و ئاگریشدا هیچ دەولەتێک لە جیهاندا هێندە ی دەولەتەکە ی ئێمە درنده نەبوو، چونکە هیچ دەولەتێک دژی میللەتەکە ی خۆی ئەو چەکانە ی بە کارنەهێناو، سەرەرای ئەو هەخوو جینۆسایدە و بە کارهێنای چەکی گران بەها و نابەرانبەری تەرازووی هێز لەنیوان جولانەووی کورد و حکومەتی عێراقدا لەگەل ئەو هەشدا ئێمە توانیمان بێن و لە هەل و فرسەتدا هاتینە میدان و رابەراییەتی راپەرینمان کرد و ئێستاش لە جیاتی حکومەتێک دوو حکومەتێکمان هەیە.

نقار: خۆی هەر هەبوونی ئەو دوو حکومەتە پێشتریش هەبوونی هەندێ کەموکوری لە حوکمرانییە کە ی شیخ مەحمودی نەمردا جۆریکە لە نەزانیی مامەلە کردن، راستە راپەرین جۆریک بوو لە تیگەشتن و مامەلکردن لەگەل بەرامبەردا، بەلام گەرانیووە بۆ خالی سفر و گەرانیووە ی بەرامبەر بۆ نیو خود و عەقڵیەتی کوردی جۆریکی تر نییە لە نەزانیی مامەلە کردن؟

نەوشیروان مستەفا: رەنگە بتوانین وا تەفسیری بکەین، لەوانەشە تەفسیری تریشی بۆ بدۆزینەووە.

نقار: باشە هەلە گەرەکانی عەقڵیەتی سیاسی کورد، تەنها سیاسیەکان لێی بەرپرسیارن یان خەلکیش لێیان بەرپرسیارە؟

نەوشیروان مستەفا: بەرای من هەرچی هەلە یەک هەبێ بەراوە ی کەم سیاسیەکانی کورد خۆیان بەرپرسیارن، بەلام لە هەمان کاتدا هەندێ جار گۆی پێتەدانی خەلکیش دەبینین دەلێن خەلکیش لێیان بەرپرسیارە بۆچی خەلک قبولیانە؟

نقار: کەواتە پێویستە رۆلی خەلک چۆن بێت، بە تاییەت کە خەلک هەلە یەکی سیاسی و راستیکیش دەبینی، ئەویش لەگەل هەلە کە و راستیە کەشدا یە؟

پروان مستهفا: پيوسته خه لک بهرام بهر هه مو هه له يه ک به چالاکی رابوه ستیت، من لایه نگرى ئه وه نيم خه لک شورش بکات دژی ئه م حکومه ته يان حکومه تی هه ولیر يان هه ر حکومه تی کی کوردی که هه یه، به لām پيم خو شه خه لک ئه و شیوه شارستانیه به کار بهیتی بۆ زهخت کردن و هینانی گوشار بۆ ئه وه ی ئه گه ر هه له یه کیان بینی له سه ر کردایه تی یه کینک له م جزبانه يان سه ر کردایه تی یه کینک له م حکومه تانه ناچار يان بکه ن بۆ ئه وه ی راستی بکه نه وه، به لām نه ک پشیوی و روخان و په لاماردان، به لکو ده توانریگه ی تر بگرن، گروهی زهخت کۆ بکه نه وه.

نقار: باشه پیتان وایه خه لک ئه و کاریگه ریه ی هه بی، کۆمه لئ خه لکی زۆربوین دژی ۳۱ ی ئاپ مانغان گرتبوو دیسان کۆمه لئکی دی دژی شه ر و یستیان له هه ولیر خو یان بسوتینن که س نه رخى بۆ دانان؟

نه وشيروان مستهفا: چه ند سه د که س بوون که مانتان گرتبوو؟
نقار: ده کرى له هه موو مانگرتوان له نوسه ران و هونه رمه ندان و ژنان و خه لکانی ئاسایی له سه رو سه د و یه نجاهه بوبیت به ته وای نازام.

نه وشيروان مستهفا: من ئیستا نمونه یه کت بیره خه مه وه کۆمه لئى ئه لبانیا، ئه و خویشاندانانیه بوو به هۆی ئالوگۆر له ئه لبانیا دا، خویشاندانه کانیا، به غونه یوغسلافیا ده هیتمه وه ئه و مانگرتانه ی درێژه ی کیشا تا بوو به هۆی ئه وه ی کۆمه لئى ئالوگۆر په سه ند بکریت، من مانگرتنى له وجۆره ده لیم ئه گینا سه د که س يان سه د و په نجا که س بروات له جینگه یه کدا مان بگریت و نان نه خوات، به خه یالیاندا نایه ت ئه گه ر له برسا بمرن.

نقار: باشه ئه گه ر ریزی سه د که س نه گریی ریزی خه لکی تریش ناگریت، یاخود له وانیه ئیت خه لکی تریش جورئه ت نه کا شتیکی له وجۆره بکا؟

نه وشيروان مستهفا: که واته خه لک ئه وه به هه له نازانیت بۆیه نایکات، تۆ ۳۱ ی ثابت پچ هه له بوو، به لām ده یان هه زار پیمان راست بوو، هاتن شه رپشيان بۆ کرد.
نقار: لیڤه شدا خالیکی دی دیته پيشه وه، ئایا ئه و حسابه بۆ خه لک ده کریت بۆ

شهری ناوخۆ کرا و که ناشیش ده کریت پرس به خه لک ده کریت؟

نهوشیروان مستهفا: لهم ده قهری ئیره دا به لئی پرس به خه لک کراوه، چونکه ئەم حزبانه به چی ده ژین، به خه لک ده ژین، حزب ئە گەر جه ماوه ری نه بیته چون ده توانی حوکمرانی بکات، وه ختی که شهر ده کات به خه لک شهر ده کات، شهری سیاسی، شهری چه کداری، شهری پروپاگه نده، له بهرئه وه من پیم وایه پرس کردنیش جۆری ههیه، تۆ ئە گەر بتهویت له هه موو رووداوینکدا راپرسیک بکریت و رای سه رجه م خه لک وه رگریته، شتی وا ناکریت، به لام بۆ زۆریک له و مه سه له گرنگانه ی لهم به شه ی ئەم ولاته ی ئیمه دا هه بووه به لئی پرس کراوه، زۆرجاری وا هه بووه که رته کانی خه لک به جیا کۆکراونه ته وه پزیشک به جیا، ئەندا زیار و مامۆستا و ژن و خویندکار و هتد به جیا پرسیان پیکراوه.

نقار: ئە ی که واته بی دهنگی خه لک به امبه ر دیارده دزیوه کان، لهنگی نییه له سایکۆلۆژیته ی تاکی کورددا؟

نهوشیروان مستهفا: نازام ناوی نانیم لهنگی له سایکۆلۆژیته ی تاکی کورددا، بهر له راپه رین مروفی کورد هینده چه وسانه وه و نار هه تی بینه وه له ده ست ده سه لاتی به عس بۆیه خه لک ئەم ده سه لاته کوردیانه ی به هه موو که مو کورپه کانه وه بی باشتره، نه ک به عسییه کان، له بهرئه وه ده ترسی شتی بکات و به عسییه کان بگه رینه وه، له بهرئه وه به هه موو که مو کورپه کانه وه خه لک ئەم ده سه لاتانه به هی خۆی ده زانیته.

نقار: که واته بۆچی کۆچ ده که ن یه کینک له و دیاردانه ی رۆژه لات پیه ی ده نالیتی کۆچ کردنه، وه کو (سه میر ئەمین) باسی کردووه ئە لئی کۆچ کردن به مه به سته ی که نار به جیه یشتن و چوونه سه نته ر ده کریت، که نار به مانای سړان و دیارنه بوون و سه نته ریش به واتای بالابوون گه شه کردن به م پیه ش که نار بۆشایی رونا کبیری و و زانستی و فره هنگی تیدا دروست ده بیته، هه ر ئیستا به تاییه تی کۆچ کردنی عه قل به شیوه یه ک په ری سه ندووه، هه موو جیهان بیر له چه ره سه رکردنی ده کاته وه، به لام ئە وه نده ی تیگه ی کۆچی کورد له سه نته ره وه بۆ که نار، ئیمه چون ئەم دیارده یه

نەوشیروان مستەفا: بەلێ، رەنگە ئەو قەسەیه بۆ سەمیر ئەمەین خۆی راست بێت، سەمیر ئەمەین خەلکی میسرە، ئەگەر لەوێ بجا یەتەو لەوانە بوو هەر لە کەناردا بجا یەتەو، بەلام وەختی کۆچی کرد، توانی جینگای خۆی بکاتەو لەناو ئەو سەنتەرەدا کە باسی کردوو، چەندەها بابەتی نوسیوە لەسەر ئابوری و شتی لەوبابەتە ی بە زمانە ئەوروپییەکان بەتایبەتی زمانی ئینگلیزی وەرگێراوەتە سەر زمانەکانی فەرەنسی و ئەلمانی و زمانی تر، رەنگە بەسەر خۆیدا بسەپیت، ئەگەر لە کەناردا بجا یەتەو ئەکوژایەو و بەناسارای نەدەمایەو، بەلام کەچوو ئەوێ لەوێ بە دەرکەوتویی درەوشایەو، ئەوانە ی ئیمە بەپێچەوانەو زۆر جار لە کوردستاندا مامۆستایەکی زانکۆ پیاویکی درەوشاو و دەرکەوتوو، جینگای کۆمەلایەتی بەنرخ ی هەیە، ئەوەندە ی من تێبینیم کردوو لەم ۱۰-۱۵ سالی رابردوودا ئەو عەقلە ی ئیمە لێرە کۆچ دەکا و دەچیت بۆ ئەوروپا و ئەمریکا جینگای خۆی پێ ناکرێتەو، لەوێ نەک هەر ناتوانی کەسیکی دەرکەوتووی وەکو سەمیر ئەمەین بێت، بەلکو بەکەسیکی پەراویزکەوتوو و نادیار و تەنانت هەندیک جار پێشەکە ی خۆشی لەدەست دەدات، دوا جار سەمیر ئەمەین پێی وایە دنیای دابەشکردوو بەسەر شار و لا دیدا، پێی وایە ئەوروپا و ئەمریکا شاری دنیایە و باقی ولاتانی تر لادیتی دنیان.

نقار: هونەر مەندیکی گەورە کۆچ دەکات و خۆشی دەزانیت دەچیتە کەنارەو، لەگەڵ ئەوەشدا دەروات و کەناری قبولە، ئەو فاکتەرە سایکۆلۆژیانە چین و چارەسەری ئەو دیاردە یە چییە؟

نەوشیروان مستەفا: لام وایە باشترە ئەو لە خۆیان پیرسین، بەلام ئەوەندە ی من بێنم کۆچکردن یەک هۆی نییە، چەندین هۆی هەیە لەسەر ووی هەموشیانەو، نادیا ی پاشەرۆژی ناوچە کە یە، یەکیکی تریان جینگیر نەبوونی دامودەزگای ئیداری و ئەو جۆرە شتانە یە، هەر وەها شەری ناوخوا کوردستانی دابەشکردوو بەسەر دوو ناوچە ی جیاوازدا، هۆیەکی تر دەگەرێتەو بۆ لاوازی باری ئابووری، گەنجان لێرە

به قازانجی ژن دهییت، لهوانهیه ههندی شت لهم قۆناغه‌دا نه‌کریت، بۆنموونه هه‌سه‌ریتی مه‌ده‌نی به‌وشیوه‌یه‌ی له ولاتانی تر و له دنیا‌دا هه‌یه بۆ ئیتمه ناشییت ژنیکی موسولمان بچیت شوو به پیاویکی جوله‌که یان مه‌سیحی بکات، به‌لام هه‌ندی مه‌سه‌له‌ی ته‌لاق و ماره‌یی و شیربایی ده‌توانریت گۆرانکاری پیشکه‌وتنه‌خو‌ازانه‌ی تیدا بکریت.

نقار: به‌رێرتان تا چه‌ند له بزوتنه‌وه‌ی ژنانی کورد رازین، پیتان وایه کاری فیعلیان کردوو بۆ به‌ره‌وی‌شچوون و به‌ده‌سته‌یتانی مافه‌کانیان و به‌ره‌وی‌شبردنی بزوتنه‌وه‌که‌یان؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: له راستیدا من ناتوانم وه‌لامی ئهم پرسیاره‌ت بده‌مه‌وه، چونکه له‌چه‌ند سالی رابردو‌دا لی‌ره نه‌بووم و به‌باشی ناگام له‌و بزوتنه‌وانه نه‌بووه.

نقار: ئه‌ی پیشیاری ئه‌وه ده‌که‌یت له کۆتای ئهم هه‌زاره‌یه ریک‌خراوه‌کانی ژنان بن به‌یه‌ک و وه‌کو بزوتنه‌وه‌یه‌کی سه‌رتاپاگیری ته‌نها له خزمه‌ت کێشه‌ی ژندا بن، نه‌ک کۆمیه‌ی حزبی و پاشکۆیه‌تی حزب؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: ئه‌گه‌ر ژنه‌کان، ئافره‌ته‌کان گه‌یشتن به‌و قۆناغه‌ی که مه‌سه‌له‌ی کێشه‌ی ژن به‌شتی یه‌که‌میان و هه‌موویان له‌ده‌وری ئه‌وه کۆبینه‌وه، به‌بێ ئه‌وه‌ی گۆی بده‌ن به‌ جیاوازی حزبی و ته‌نها بۆ کێشه‌ی خۆیان کار بکه‌ن، به‌ئێ ئه‌و پرۆژه‌یه‌م به‌دله‌ و زۆریشم پێ باشه.

نقار: دواجار ده‌پرسی، تیکه‌لا‌وبوون و به‌شداربوونی کاری حزب و حکومه‌ت، ته‌نانه‌ت هه‌ندی جار ده‌چه‌ په‌راویزی یه‌که‌تریشه‌وه، ئه‌مه نه‌بوونی نه‌خشه‌ی پێویست ده‌کات له‌ کاره‌کاندا یاخود رایه‌کی دیتان هه‌یه له‌سه‌ری؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: تیکه‌لا‌وکردنی حزب و حکومه‌ت یه‌کێ بووه له‌ نیشانه‌کانی سیسته‌مه تۆتالیتاریه‌یه‌کانی دنیا وه‌کو سیسته‌می نازی، فاشی، به‌عسی و ولاتانی یه‌کیته‌ی سو‌قیتی جاران، به‌کرده‌وه ئهم سیسته‌مانه شکستیان خو‌اردوو و ناهێتی چاویان لی بکری، له ولاتانی دیموکراتیدا ده‌سته‌لاتی حزب له‌ ده‌سته‌لاتی حکومه‌ت

ههوه، ژبانی سیاسی باشی ئەمهانی سه‌ماندوو، من خۆم هەر له‌سه‌ره‌تاوه
 ده‌بم و‌ابوو که ئەم دوو ده‌سته‌ل‌اته له‌یه‌کتری جیا بکریته‌وه.

دیماڤه / کازبوه سالڤ

تاله‌بانی: نه‌وشیروان موسته‌فا نه‌یاری یه‌کیتی و حکومه‌ته

ج‌لال تاله‌بانی سکرتری گشتی یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان رایگه‌یان‌د نه‌وشیروان
 موسته‌فا نه‌یاری یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان و حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستانه‌و بر‌وای
 به‌هاو‌په‌یمانی نییه‌و ده‌یه‌و‌یت سلیمانی سه‌زبه‌خۆ بی‌ت و ده‌ۆک سه‌زبه‌خۆ بی‌ت و
 هه‌ول‌ی‌ریش سه‌زبه‌خۆ بی‌ت و په‌یوه‌ندی لامه‌ر که‌زیان به‌به‌غداوه‌هه‌بی‌ت.

له‌چاوی‌که‌وتنی‌ک‌دا که‌ئه‌مرۆ پ‌نج شه‌مه‌ له‌رۆژنامه‌ی ئەله‌شه‌رق‌لئه‌وه‌سه‌تی چا‌پی
 له‌ندن ب‌لا‌و ک‌راوه‌ته‌وه، ج‌لال تاله‌بانی سکرتری گشتی یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان
 له‌وه‌لامی پر‌سیاری، رۆژنامه‌نوس (مه‌هد فه‌یاز) که‌ئ‌اخۆ نه‌وشیروان موسته‌فا به‌
 ئۆپۆزسی‌ۆن یان به‌نه‌یار نا‌وزه‌ند ده‌کات؟

ج‌لال تاله‌بانی ده‌لی‌ت "نه‌وشیروان موسته‌فا نه‌یاری یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان و
 حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستانه‌و بر‌وای به‌هاو‌په‌یمانی نییه‌و ده‌یه‌و‌یت سلیمانی
 سه‌زبه‌خۆ بی‌ت و ده‌ۆک سه‌زبه‌خۆ بی‌ت و هه‌ول‌ی‌ریش سه‌زبه‌خۆ بی‌ت و په‌یوه‌ندی
 لامه‌ر که‌زیان به‌به‌غداوه‌هه‌بی‌ت".

سه‌باره‌ت به‌کان‌دی‌دکردنی هه‌رۆ ئه‌ی‌راهیم ئە‌حه‌د بۆ پۆستی به‌رپر‌سی مه‌له‌ب‌ندی
 سلیمانی، ج‌لال تاله‌بانی سکرتری گشتی یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان ئاماژه‌ بۆ
 ئە‌وه‌ده‌کات که‌ئ‌هو به‌هه‌چ شی‌وه‌یه‌ک نه‌چۆته‌ نا‌و بابه‌تی دانانی ئە‌هو له‌و پۆسته‌،
 له‌گه‌له‌شیدا با‌سی نه‌کردوه‌ ده‌لی‌ت "هه‌فال‌انم له‌مه‌کته‌بی سیاسی به‌تایه‌تیش بر‌ایان
 مه‌لا‌به‌ختیار، دل‌ی‌ری سه‌ید مه‌ج‌ید و ئە‌وانی تر قسه‌یان له‌گه‌ل کردوو‌هه‌و پاش

تالهبانی لهو چاوپیکه وتنه دا ئاماژهی بۆئوه کردوه که ئاره زووی ئه وهی نیسه جارێکی تر بۆ پۆستی سه روک کۆماری عیراق خۆی کانئید بکاته وه .
 ناوبراو ده لیت "ده مه ویت خۆم ته رخانبکه م بۆ کاره کانی سکرته یری گشتی یه کیتی نیشتمانی کوردستان و نوسینه وهی یاداشته کانم".
 به ئام له هه مانکاتدا تالهبانی ئه وه شی رونکردۆته وه که نه گهر هاتوو داوای لیکرا نه وه لهو ئاره زووهی خۆی ده بوریت و خۆی کانئید ده کاته وه بۆ پۆستی سه روک کۆماری عیراق.

دریژه ی چاوپیکه وتنه که ی مام جه لال

سه روک مام جه لال بۆ (الشرق الاوست): ئاره زووی تایبه تیم نه وه یه خۆم بۆ جاری دووم کانئیدنه که م، مه گهر کوتله سیاسییه کان نه و داوایه م لی بکه ن و: به شی هه وال و سیاسه ت ۲۰۰۹/۱۲/۳۱

* به درێژایی ژیا نم له ریزه کانی شۆرش کورددا له پیتاوی عیراقیکی دیموکراتدا خه با تم کردوه و له و یوه دا کۆکی م له مافه کانی کورد کردوه
 * نه وشیروان مسته فا پیتی وتم نامه ویت حزب پیکه بنیم، به لکو ده مه ویت ریفۆرم بکه م و هه ر تۆش ده توانیت ریفۆرم بکه یت و منیش پشتیوانیتان ده که م!
 * ئیستا نه وشیروان دژی یه کیتییه و به ره له لستکاره و دژی حکومه تی هه ریمیشه

سه روک مام جه لال سه روک کۆماری عیراق له چاوپیکه وتنی کدا له گه ل رۆژنامه ی (الشرق الاوسگ) ی له نده نی رۆشنایی خسته سه ر ماوه ی یه که می سه روکایه تی کۆمارو پرسه هه نوو که ییه کانی سه ر گۆره پانی عیراق وه ره وه ها له چاوپیکه وتنه که دا که له ژماره ی دوینی رۆژنامه که دا بلاو کرا وه ته وه و له لایه ن رۆژنامه نووس (مه عد فه یاز) وه ساز کرا وه، سه روک تالهبانی له باره ی چه ند پرسیکی ئه مرۆی کوردستانیش

* ماوهی سەرۆکایەتیە کە تان کە لە سەر و بەندی کۆتاییهاتن دایە، چۆن هەڵدەسەنگین؟
 - پێموا یە سەرکەوتوو بوو، تێیدا رۆلی رێکخەر (منسق) و سەر خەرمەن لە پرۆسەی
 سیاسی عێراقدا گێراو و توانی مانە کۆمەڵێک پەیوەندیی دەرەکی باش بەدی بهێنین.
 لەم رۆوهو پەیوەندییە کاغان لە گەڵ برا یانمان لە جیهانی عەرەبدا بەهێز کردوو،
 بەتایبەتی لە گەڵ میسری برا گەرەمان، و لە گەڵ برامان جەنابی سەرۆک محەمەد
 حوسنی موبارەک، توانی مانە پەیوەندییەکی ستراتیژی بێنێنە کایەو، هەر و هە لە گەڵ
 سعودیە-ی برا و ئوردن و دەوڵەتی ئیمارات و لە گەڵ تورکیای دراوسێماندا
 بە جۆرێک بناغەی هاو پیمانێ ستراتیژیمان لە نیوان هەردوو ولاتە کەدا داڕشتوو، جگە
 لە هەش پەیوەندییە کاغان لە گەڵ ئەو دەوڵەتە گرنگانەیی کە سەردانمان کردوون
 پەرە پێداو وە کو چین و فەرەنس و بەریتانیا و ویلایەتە یە کگرتوو کانی ئەمریکا، و پێرای
 ئەو هەش گوروتینی کمان بە بەر دەواموونی ئەو پەیوەندیانە بە خشیوو ئەویش لە رینگە
 دیدارە مانگانە کاغاندا کە خۆم لە گەڵ بانیۆزانی عەرەب و بیانی لە عێراقدا
 کردووم، هەر و هە کارمان بۆ راییکردنی کاروباری دەوڵەت کردوو کە بەرێز
 نوری مالکی سەرۆکایەتی حکومەتە کە ی دە کات.

دەسلاتە کە مان تە شریفی نییە

* پێتان وایە رۆلتان کاریگەرتر دەبوو ئە گەر دەسلاتیکی فراوانتران هەبووایە؟

- بوارم پێدە مەسلە یە کە گرنگت بۆ راست بکەمەو، ئەویش ئەو یە دەسلاتە کانی
 سەرۆک کۆمار لە بنەرەتدا وە کو ئەو ی دەستووری عێراق دیاری کردوون،
 کۆمەڵێک دەسلاتی فراوان و دەسلاتی کاریگەر و گرنگیشن، پێ دە چیت خراب
 تێگەشتنیک یاخود ناگادارنەبوونیکی قوولتر سەبارەت بەو دەسلاتانە هەبیت، یان
 خەلک گویان لە چەند لێدوانیکی ئیعلامی بووبیت کە هەندیک کەس دووبارە
 دە کەنەو بەو ی دەسلاتە کانی سەرۆک کۆمار دەسلاتی تە شریفین، ئەمەش راست

بەپشت بەستن بەو هی بەو هی باستان کرد، ئایا ئەو دەسلەتانهی خۆتان بە تەواوی بە کارهێناوه که دەستور پێی داو؟

بەلێ بە کارمان هێناون سەبارەت بە گشت شتیک که پەيوەندی بە پارێزگاریکردن لە بەرژووەندییە بالاکانی عێراق و عێراقیەکانەو هەبوویت و سەبارەت بە گشت شتیک که پەيوەست بوویت. بەسیاسەتی بالا و سیاسەتی دەرەو، بریارێکی لێراوانەشمان هەبوو بەو هی ئێشکگری سەلامەتی دەستور و جێبەجێکردنەکی بین، رەنگە حکومەت رۆلی سەرۆکایەتی کۆماری بەهەند وەر نەگرتیت و هەندیک ناکۆکی بەم هۆیەو روویان داو. لەگەڵ ئەوەشدا ناکۆکی لەو ناکەین که سەرۆک وەزیران لە زۆر مەسەلەدا پرسای بە سەرۆک کۆمار کردوو و هەولێی داو هەر ئاھەنگیمان لەگەڵدا بکات، بەلام کاتیک ناکۆکیەکی لەنیوان سەرۆکایەتی وەزیران و ئەنجومەنی سەرۆکایەتی کۆماردا دەبیت ئەوا هەر لایەکیان بەرێچکەکی خۆیدا دەروا.

سەرکەوتوو و شکستخواردوو

*پێتان وابوو ئەزمونی ئەنجومەنی سەرۆکایەتی سەرکەوتوو بوو؟

بەلێ ئەوەشدا راشکاوانەم، ئەزمونی ئەنجومەنی سەرۆکایەتی سەرکەوتوو و شکستخواردوو بوو وەک هەر لایەنێکی ژيان که کۆمەڵێک خالی سلی و ئیجابیشی تێدا، خالە ئیجابیەکان ئەو یە بەر جەستە یە ئارەزووی گشت ئەو کیانە سەر کیانە دەکات که کۆمەڵگەکی عێراقیان لێ پێکدین، که بریتین لە عەرەبی سونەو عەرەبی شیعەو کورد. ئەمەش شتێکی گرنگە لەو قۆناغەکی که پێیدا تێپەر دەبن تاوێک دیموکراسیەکیان و دامەزرێو دەستور یەکان دەچەسپین و تا بارودۆخەکان لە عێراقدا جێگیر دەبن تاوێک دەگەینە قۆناغێک که زۆریەکی پەرلەمانی حوکمرانیی ولات بکەن.

لەم قۆناغەدا با ناوی بێن قۆناغی ئیتتقالی-پیمانوا یە ئەزمونەکی سەرکەوتوو.

بەلەن بەكك لهخاله سلییه کانی ئەوویه لاری نیشانانی یهك ئەندامی ئەنجومەنی ئەتوانیت کۆسپ بخاته رینگه‌ی مه‌سه‌له‌کان و یاساکان و پێش‌نیا‌زه پێویسته‌کانه‌وه، ئەم کۆسپه‌ش له‌لایه‌ن ئەندامی‌کی ئەنجومه‌نه‌که‌وه ره‌نگه‌ بیه‌ته‌ مایه‌ی ته‌گه‌ره‌ خسته‌ی رێی کاروباری ده‌وله‌ته‌وه.

*نایا له‌قۆناغی داها‌توو پاش هه‌لبژاردنی په‌رله‌مان، ئەزموونی ئەنجومه‌نی سه‌رۆکایه‌تی دووباره‌ ده‌یه‌ته‌وه؟

-من ئەوه‌ نازام، چونکه‌ ئەوه‌ له‌ ده‌سه‌لاتی په‌رله‌مانه‌. به‌ گۆی‌ره‌ی ده‌ستوو، ئەنجومه‌نی سه‌رۆکایه‌تی ئەرکه‌که‌ی ته‌واو بووه‌. ئەمه‌ش بۆ یه‌کجار روویداوه‌. پاشکۆی ده‌ستووریش ده‌لیت: ئەنجومه‌نی سه‌رۆکایه‌تی بۆ یه‌ك خولی په‌رله‌مانه‌. ئەم خوله‌ش کۆتایی ها‌توو، ده‌لیت (ده‌سته‌واژه‌ی ئەنجومه‌نی سه‌رۆکایه‌تی شوینی سه‌رۆک کۆمار ده‌گریته‌وه‌ له‌هه‌ر کۆیه‌کی ئەم ده‌ستوو‌ده‌ ها‌تییت، پاش تێپه‌ربوونی یه‌ك خولیش کار به‌حوکمه‌کانی سه‌رۆک کۆمار ده‌کریت)، ئەمه‌ش به‌و مانایه‌یه‌ که له‌خولی داها‌تووی په‌رله‌ماندا پێویسته‌ سه‌رۆک کۆمار هه‌یه‌یت و رۆلی ئەنجومه‌نی سه‌رۆکایه‌تی کۆتایی یه‌یه‌ت.

*له‌به‌ر رۆش‌نایی ئەزموونی خۆتان، نایا خۆت بۆ سه‌رۆکایه‌تی کۆمار له‌خولی داها‌توودا کاندید ده‌که‌یت؟

-بوارم یه‌یه‌ له‌گه‌ل ئیوه‌دا راشکاوانه‌م، ئەگه‌ر مه‌سه‌له‌که‌ بۆ ئاره‌زووی شه‌خسی خۆم بگه‌ریته‌وه، ئەوا نه‌خه‌یر، جاریکی دیکه‌ خۆم بۆ سه‌رۆکایه‌تی کۆمار کاندید ناکه‌م، چونکه‌ پێویستیم به‌وه‌ هه‌یه‌ ته‌فه‌روغ بکه‌م و زیاتر کار له‌ناو یه‌کیته‌ی نیشتمانی کوردستاندا بکه‌م و ته‌فه‌روغ بۆ خه‌زانه‌که‌م بکه‌م و بجه‌سه‌یمه‌وه‌ تاوه‌کو یادداشته‌کانم بنووسمه‌وه‌. به‌لام ئەگه‌ر کوتله‌ په‌رله‌مانی و سیاسیه‌ سه‌ره‌کیه‌کانی له‌عیرا‌دا ته‌کلیم لیه‌که‌ن ئەوا ناو‌می‌دی‌ان ناکه‌م و ئەم ته‌کلیمه‌ ره‌ت ناکه‌مه‌وه‌.

هه‌میشه‌ ده‌ستبه‌رداری ئاره‌زووه‌کانم بووم

*نایا ده‌ستبه‌رداری ئاره‌زووی تاییه‌تی خۆتان ده‌بن؟

پۆتۆللا، وهك به درێژایی تهواوی سالانی زیانم دهستبرداری ئارهزووه تایبهتهکانی
 بووم بوو له پێناوی بهرژهوهندی گشتی و عێراق و عێراقیهکاندا.

* ئایا پێتان وایه هاوکیشهی سیاسی ده گۆرپیت ئه گهر سهڕۆك كۆمار له عه ره بی شیعه
 یاخود سوننه هه لێ بێر د ریت؟

—نا، ناگۆرپیت، چونکه دهستور هه یه وهیج گۆرانیك روونادات.

* پێتان وایه بۆ كورد سهڕۆكایه تی په رله مان له سهڕۆكایه تی كۆمار چا كتر بێت؟
 —ئهمه به نده به هه لومهرجی ئیستاه، بۆ كورد سهڕۆكایه تی كۆمار له سهڕۆكایه تی
 په رله مان چا كتره، به لام له هه لومهرجی ئاساییدا سهڕۆكایه تی په رله مان بۆ كورد
 چا كتره. له بیریشت نه چیت له هه لومهرجی ئاساییدا به شه پۆست (محاییه) نامینیت
 به جۆرێك ئهم پۆسته به شی كوردو ئه و پۆسته به شی عه ره بی شیعه یاخود سوننه بێت،
 چونکه دهستور هه یج ئیمتیازێکی به هه ر پێكهاته یه ك له پێكهاته كانی گه لی عێراق
 نه داوه.

یه كه م سه ر كرده ی كورد بووم

كه سه فه ری سو ریام كرده ووه

* ئایا هه ستان به پشتیوانی كردنی عێراقیه كان له جه لال تاله بان ی وهك سه رۆك ی عێراق
 كرده ووه له بهر كه سی خۆ ی یاخود له بهر ئه وه ی كورده؟

—من به درێژایی زیانم له ریزه كانی شۆرشی كوردو مه سه له ی عێراقدا خه باتم كرده ووه
 له پێناوی عێراقی كی دیمو كراتدا و له چوارچۆیه ی ئهم عێراقه شدا دا كۆكیم له مافه كانی
 كورد كرده ووه. شانازی ش به وه وه ده كه م كه هه می شه په یوه ندییم له گه ل ه یزه
 پێشكه وتنه خوازه كانی عێراق و عه ره بدا باش بووه، هه ر له وه ده مه وه كه خویندكار
 بووم له كۆلیجی ماف له زانكۆ ی به غدا هه ول ی باشم داوه بۆ ئه وه ی په یوه ندییمان باش
 بێت، له نیوان پارتی دیمو كراتی كوردستان كه من له سه ر كرده یه تیدا بووم له گه ل
 گشت حزبه نیشتمانیه كانی عێراقدا، وه كو حزبی شیوعی و حزبی نیشتمانی
 دیمو كرات و حزبی ئیستیقلال و حزبی به عس و ئه وان ی دیکه، له سه ر ئاسن ی

بەسەرە بکەم لە بەرئەوهی هەردوو شارە که دوو جەمسەری گەرنگ لە عێراقدا
 کەدەهێنن. بۆیە ئەم گەلییە نیووی راستەو من قەبوولمە.

شانە تیرۆریستی

لە زۆریە و لاتاندا هەن

* لەسایە تەقینەووەکانی ئەم دواییە بەغداو ناوچەکانی دیکەدا، چۆن بارو دۆخی
 ئاسایش و کاری دەزگا ئەمنییەکان هەڵدەسەنگێن؟

— پێموایە ئەم حکومەتە ئیستا توانیویەتی رۆڵێکی گەرنگ بۆ سەپاندنی ئاسایش و
 ئارامی و بۆ رزگارکردنی ناوچە ناآرامەکان لە دەست تیرۆریستەکان و میلیشیاکان
 بگێڕێت.

ماوەیەک لە مەو بەر کە هێندە لە میژنییە پارێزگای ئەنبار لە ژێر کۆنترۆڵی
 تیرۆریستەکان و بەسەر لە ژێر کۆنترۆڵی میلیشیاکاندا بوو، رینگا بنەرەتیەکانی نیوان
 ناوچەکانی عێراق لە مەترسیدا بوون و نەدەتوانرا بە کار بهێندرێن، بەلام ئەمڕۆ ئەنبار
 لە دەست تیرۆریستەکان و بەسەر لە دەست میلیشیاکان رزگارکراون و رینگاکانی
 نیوان بەغداو تیکرای شارەکانی عێراق زامەن کراون و ئاسایش لە چەندین ناوچەدا،
 لە بەغداو کەرەبەلاو نەجەف و حەلەو سامەراو تکریت بەر قەرار کراون. بەلێ
 هەندێک شانە تیرۆریستی هەن، بەلام ئەو شانانە لە پاکستان و جەزائیریشدا هەن،
 جیاوازی هەیە لە نیوان بوونی چەند شانەییەکی تیرۆریستی نەهێتی کە تەقینەووە ئەنجام
 دەدەن لە گەڵ بوونی چەندین ناوچە کە بەتەواوی لە ژێر کۆنترۆڵی تیرۆریستەکاندا
 بێت بەوینەنی ئەفغانستان، کەواتە حکومەتی یە کبونی نیشتمانی سەرکەوتنی لەم
 بواریدا بە دەهێناو، بەلام نەیتوانیوە بە یە کجاری تیرۆریستەکان لە ناو بیات، ئەمەش
 هۆکاری خۆی هەیە، دەزگا ئەمنییەکان رۆڵێکی گەرنگیان گێراوە و سەدان
 شەهیدیان پیشکەش کردووە دەبێت رۆڵ و قوربانیدانیان بەرز هەلسەنگێن، بەلام
 نایا ئەو دەزگایانە کە موکورتییان تێدا هەیە؟ بەلێ کە موکورتیی لە دەزگا ئەمنییەکاندا
 هەیە، دەنگۆی ئەو هەش هەیە تیرۆریستەکان و بەعسییەکان دزەیان کردووەتە ناو ئەو

هه بهجۆرێك كارى تیرۆریسته كان سانا بكات، بۆیه ناکرێت نكۆلى له دهستكەوتە كان بكهین و لههه مانكاتدا نكۆلى له بوونی شته سلبيیه كانیش ناکهین وهكو بوونی كهموكورتى له پلانى ئەمنى و لهو كهسانى جییه جیکردنى ئەم پلانهیان له ئەستۆدايه، بهلام چەندین دەستكەوتى گەورەش لەم بوارەدا بەدیھیتروان.

بارى ئابوورى باش بووه

* بهلام پاش چوار سال له تەمەنى ئەم حكومهتە، تیکچوونیک له رهوشى ئاسایشدا ههیهو بارودۆخى ئابوورى خراپه، خزمەتگوزارییه بنچینهییه كانى وهك کارهباو ئاو و خزمەتگوزارییه شارهوانییه كان نین؟

— بوارم پێده له مهدا له گهلت ناکۆك یم، بۆچی تیکچوون؟ تهماشای نهخشهى عراق بکه دهبینن بارودۆخى ئاسایش له باشوور ئارامه له هههریمی کوردستانیش ئارامه، له زۆریهى ناوچه كانى ولاتدا وایه، ههجوونیکى تیرۆریسته كان له پارێزگای نهینهواو بهغدا ههیه، کهچی جارێ چالاکی و کۆنترۆلیان به سههر زۆریهى ناوچه كانى عراقدا ههبوو، کهواته تیکچوونیکى ئەمنى نییه، به لێكو به ئەنجام نه گهیا ندى نیکى تهواوهتى سهپاندى ئاسایش ههیه. ئەو جۆره کردوه تیرۆریستیانهش له جهزائیر و شانشینى عهرهبى سعودیهو ولاتانى دیکه شدا رووده دەن. بۆیه پێویسته مهسهله كان وهكو خۆیان ههلسهنگین. سهبارهت به بارودۆخى ئابووریش، باشبوونیک لهم بوارهدا ههیه، ئاستى گوزه ران به بهراورد له گهڵ سهردهمی سه دامدا زۆر بهرزبۆتهوه. بارودۆخى ئابوورى باش بووه بهلام نه گهیشتونته ته ئهوهى لهم بوارهدا ئاواته خوازین ئهوش له بهر چەندین هۆکار، لهوانه له ناو نه بردنى تیرۆریزم و جییه جی نه کردنى پلانیکی پینج سالى یاخود چوار سالى، و نه گهیشتن به ئاستى پێویستى به رهه مهپێنانى نهوت. تاوهكو ئهوپرۆژانه جییه جی بکرین که پلانیان بۆ دانراوه.

* ئایا ئەمه بهو مانایهیه که ئیوه بهرامبهر ئەدائى حكومت رازین؟

— نا. من بهرامبهر هه ندیک بوارى دیکه ی ئەدائى حكومه تیش تیییم ههیه، بهلام به گشتى وهك عراقییه كان ده لێن به گشتى، به لى من رازیم، بهلام كهموكورتى

بۆ سەردانیان نەدەداینی، ئەم پەيوەندییە من شانازی پێو دەگەم و لەبەر ئەوە کانی تێدەگەم، بۆیە بەردەوام وتومە سوریا ولاتی یەكەمی دووبارەمە، پاشان فەلسەفەی من لە کارو چارەسەرکردنی کێشەکاندا پشت بە دیپلۆماسییەتی شاراو دەبەستیت، من پێم باش نییە کێشەکان بە لێدوانی توندو گرزکردنی ئیعلامی و قسەو قسەلۆکی ناشرین چارەسەر بکریت، من هەمیشە پێم باشە کێشەکان لەنیوان دەولەتە عەرەبییە براکان و دەولەتە درووسیکاندا بە شیوازیکی دۆستانەو دیپلۆماسی و نەهێنی دوور لەو رووژاندنی کێشە چارەسەر بکریت، بۆیە من پیمابوو، بەبێ گوێدانە ئەو ئیدیعیانەی لەبارە ی سوریاو دەوتریت، چارەسەرکردنی کێشەکان دەبوایە بە کۆمەڵێک دیداری عێراق-سوریا بێت، چ لەریگە ی لیژنە یەکی هاوبەشی ئەمینیو یخود لەریگە ی ئەو ناوژیوانانەو کە لەلایەن ئیمە راسپێدرابوون.

* ئەمڕۆ قسەو باس لەبارە ی هەلبژاردنی داها تووی پەرلەمان دە کریت، کە هەلبژاردنیکی یە کلاکەرەو و گرنگە، ئایا پیتانوا یە و ابیت؟

— بەلی پیموا یە هەلبژاردنیکی یە کلاکەرەو و چارەنو و سسازەو دەبیتە مایە ی شکستی پرۆسە ی سیاسی یخود بەردەوامبوونی.

* خوێندنەو ی ئاینده پیتان بۆ ئەنجامی ئەم هەلبژاردنە چییە؟

— خوێندنەو مان دووپاتی دە کاتەو کە سەرکەوتوو دەبیت و پشتگیری بەردەوامبوونی کاروانی دیموکراتی و پەرەپێدانی دە کات.

گرنگ کەس نییە، گرنگ دلنایە.

* ئایا پیتان وایە گۆرانیک لە پرۆسە ی سیاسیدا دەبیت؟

— رەنگە لە کەسەکاندا گۆران بێت، بۆ نمونە رەنگە سەرۆک کۆمارێکی دیکە نە ک جەلال تالەبانی هەلبژێردریت. یان کەسێکی دیکە بۆ سەرۆکایەتی کابینە یخود سەرۆکایەتی پەرلەمان هەلبژێردریت. ئیمە پێویستە دلنایین کە کاروانی دیموکراتی هەر بەردەوام دەبیت و کاریش دە کەین بۆ پیکهێنانی بەرە یەکی نیشتمانی کە بنەماکە ی پیکهاتە سیاسیە سەرەکییە براو کە لە هەلبژاردندا بێت بۆ ئەو ی

به کپوونیک نیشتمانی به هیژو توندوتۆل و پیکهپهندریت و کوتله یه کی په ره له مانێ
 توندوتۆل و ته بای ئه وتۆ پیکهپهندریت که بتوانیت یارمه تیبی حکومت بدات
 له کاره که ی و رای کردنی یاسا کاندای.

* له سه ره ئه م بنه مایه، نایا هاو په یمانیه کان وه کو (فراکسیۆنی کوردستانی)، هه مان ئه و
 هاو په یمانیه ده بیت که له خولی پێش و دا کران، نایا له گه له هه مان ئه و ره و ته دا
 هاو په یمانیه ده که ن که پێشتر هاو په یمانیتان له گه له دا کردووه؟

سیاسه تی ئیمه هه میسه ئه وه بوو هاو په یمانیه له گه له هه مو واندا بکه ن. له چوار سالی
 رابردو دا هاو په یمانیه مان له گه له ئیتلافی یه کگرتوی ناسراو به شیعه و له گه له حزبی
 ئیسلامیدا کردووه. هاو په یمانیه کی باشمان هه بووه که بۆ ماوه یه که به رده و ام بووه
 له گه له به ریز ئه یاد عدل لای و و یفاقی نیشتمانییدا، ئه مرۆش په یوه ندی باشمان له گه له
 ئیتلاف و له گه له ده و له تی یاسا و له گه له به ریز جه واد بولانی و له گه له لیستی
 ئه لعیراقیه و له گه له حزبی ئیسلامی و له گه له حزبی شیوعیدا هه یه، ئیمه په یوه ندی و
 هاو په یمانیه کانمان له گه له یه که لایه ن قه تیس نه کردووه و له یه که لایه ندا قه تیس ناکه ن،
 سیاسه تی ئیمه هاو په یمانیه کردنه له گه له هه مو واندا.

* قسه هه بوو له هه له بژاردنه به لیستیکی نیشتمانی به شداری بکه ن، تا چه ند ئه مه
 راسته؟

— هه لو مه رجی ئیستا له بار نییه بۆ ئه وه ی له لیستیکی نیشتمانی عیراقی به شداری
 بکه ن، ئینشاللا له هه له بژاردنه کانی داها تو دا به مجوره لیسته به شداری ده که ن.

بارزانی پشتیوانی د. به ره هه مه

* با بیینه سه ره یه کیتی نیشتمانی کوردستان که ئیوه سه کرتیری گشتین، چۆن
 ده روانه ئه زموونی سه ره و کایه تیبی کردنی حکومتی هه ریمی کوردستان له لایه ن
 دکتۆر به ره هه م سالحه وه؟

— پیم وایه ئه مه شتیکی سه ره شتییه، ئه گه ره بگه ریته وه بۆ میژووی فیدرالیه تی
 کوردستان ته ماشا ده که یت له سه ره تا وه له نیوان ئیمه و پارته دیمو کراتی کوردستاندا

سەرۆکایهتی حکومهت و سەرۆکایهتی پەرلهمان دهستاو دهستکردن

یه کهم کابینه پیکهتندرا به سەرۆکایهتی دکتۆر فوئاد مهعسوم بوو، سەرۆکایهتی پەرلهمانیش له پارتی دیموکراتی کوردستان بوو، دواتر کابینهی دووهم به سەرۆکایهتی بهرپز نیچیرفان بارزانی پیکهات و سەرۆکایهتی پەرلهمان لهیه کیتی نیشتمانی کوردستان بوو، سەرۆکایهتی حکومهتی ئیستاش به دکتۆر بهرهمه سالح سپێردراوه له کاتیکدا سەرۆکایهتی پەرلهمان به پارتی سپێردراوه، ئەمه بهردهوامبوونی هاوپهیمانی نیوان ههردوو حزبه کوردیه که سه ره کیه کهیه.

*تایا ههست به رازی نه بوونی ههندی سهرکردهی پارتی ده کهن بهرامبهر سەرۆکایهتی سالح بۆ حکومهت؟

-نا ههستمان بهوه نه کردوو، ئەمڕۆ من چاوم به بهرپز مهسعود بارزانی سەرۆکی ههڕیم کهوت و پشتگیری تهواو و رهزانهندی تهواوی خۆی له دکتۆر بهرهمه سالح دهبرێ.

د. بهرهمه کاراو چالاکه

*تایا ئیوه بهرامبهر سەرۆکایهتی سالح بۆ حکومهت گهشبین؟

-بهلی ئیمه بهم حکومهته گهشبین، چونکه دکتۆر بهرهمه زیههک و کاراو چالاکهو عهقلی فراوانه و کۆمهڵیک توانای زۆر باشی ههیه، پێشم وایه ئەو توانایانهی خۆی له سه ره خستی ئەو ئه ره کهدا دهخاته گه ره که ئیستا پێسپێردراوه.

*له نهنجامی ههلبژاردنه کهی ئەم دوایهی پەرلهمانی کوردستاندا ئۆپوزسیۆنیکی ههستپنکراو سه ره به له ئا ئه ویش خۆی له فراکسیۆنی گۆراندادا ده بینته وه که نهوشیروان مهستهفا سەرۆکایهتی ده کات، چون ئەم ئۆپوزسیۆنه هه لده سه نه گین؟

-ئهمه له راستیدا له نهنجامی جیا بوونه وه یه که بوو لهیه کیتی نیشتمانی کوردستاندا، ئەم نا کۆکیه چه ندين سال بوو لهیه کتییدا هه بوو، جیا وازی بۆ چوون له سیاسهت و هه لۆیسته کاندادا، بهلام توانیوومان پارێزگاری لهیه کیتی ناو خۆی حزبه که بکهین

ئىشكە شىركەت ئىمىيازو تەنازول و ئاشبوونەو، بەلام گەيشىنە شوئىك
 ئىدى نەدە كرا درىژە پى بدەين، ئەو، بوو چەند سەر كەردەبە كى يە كىتى
 جىابوونەو، ئەمەش بوو ماىەى پىكەيتانى رەوتىك بەناوى گۆران، سەرەتا جۆرىك
 لەسەر لىشىواندن تىكەلكەردنى كار تەكان روويدا، ئەوانەى جىابوونەو نەياندەوت
 ئىمە لەدەرەو، يە كىتيدان، بەلكو ئىدىعايان دە كرد ئەوان بەلى رىفۆرغوزان لەناو
 يە كىتتى نىشتمانىيداو خۆيان بەم شىو، بە دەخستە روو تەنانەت دەيانو، بەدەنە
 دادگا چونكە ئەوان لەلپىر سەراوئىتى سەر كەردا، بەتتى لە حزبدا دوور خرابوونەو
 بەيانامە بەبە كىان لەدژى من بەناوى سەر كەردا، بەتتى رىفۆرغ لەبە كىتيدا دەر كەردبوو.
 بۆبە جۆرىك لەسەر لىشىواندن لەزەبى ئەو خەلكدا دروست بسوو كە رىفۆرغىمان
 دەوئىت، كە ئەگەر لەبە كىتتەو بەت ئەو باشزە، ئەم سەر لىشىواندنە وای كەرد
 چەندىن ئەندامى يە كىتتى دەنگيان بەدەنى، بەلام پاش ئەو، ناراىستى ئىدىعا بەكانيان
 دەر كەوت، سەدان كادرى پىشكەوتوو هەزاران ئەندام بگەر چەندىن ناوچە
 بەتەواو، تى گەرانەو، ناو يە كىتتى. جگە لەو، ش، دروشمى گۆران سەر نجر اكىش و
 داوا كراو، ئىمە نكو لىمان لەبەبە خى گۆران نە كەردوو، بەلام كى دەتوانىت گۆران
 بكات؟ ئىمە پىمانو، بەگۆرانى بەرەتتى پىو، بەتتى دوو حزبە بەرەتتى كە (بە كىتى و
 پارتى) بىكەن، لەو دوو بەزىت ناتوانىت گۆران بكات، بەلكو دەتوانىت هاوار
 بكات، ئەمەش رۆژگار رۆژ بەرۆژ دەيسەلنىت، بەگشتى ئەمە يە كەم جىابوونەو نىبە
 لەبە كىتى نىشتمانى كوردستاندا، ئەمە دۆخىكى سروشتىيەو ئەو، جىابوونەو
 گەراو، تەو، ناو حزبە كە.

ويستم كۆتايە كەى مىسك بىت

*ئاي پىش هەلژاردن چاوتان بە نەوشىروان مستەفا كەوتوو، قسەتان لەگەلدا
 كەردوو؟

-بەلى چاوم پى كەوت و لەدەيدارى پىش كۆتاييدا پىم وت: ئەگەر دەتەوئىت حزب
 يان رەوتىك پىك بەهتت ئەوا ئىمە نامادەين پشتگىرىت بكەين و پارمەتت بەدەين ئەمە

خۆتۆه. من ویستم کۆتاییه که ی میسک بیټ (به خۆشی بیټ)، چونکه ئیمه
 دینکی دوورودریژر پینکه وه کارمان کردوو، ویستم جیابوونه وه که
 به شیوهیه کی دۆستانه بیټ به وهی جیابینه وه ریڅخستنی خویان پینکه یینن. ئه وه بوو
 وتی: نا، من نامه ویت حزینک پینکه یینن، به لکو دهمه ویت ریفۆرم بکه م و ههر تۆش
 (تاله بانئ) ده توانیت ریفۆرم بکه ییت. وتم: که واته ده ست به ریفۆرم ده که م و
 پشتیوانی تۆم بۆ ئهم پرۆسه یه ده ویت، وتی: به لئی من پشتیوانیتان ده که م.

ئه وه بوو یه که م پرۆزه ی ریفۆرمان بۆ نارد ئه ویش هه ندیک ئیزافه ی تیدا کردو هه ندیک
 ده ستکاری کردو بۆی نارینه وه دوا ی ئه وه ی ره زامه ندیی له سه ر نیشاندا، ئیمه
 خستمانه به رده م مه کته بی سیاسی له چاوه روانی به ستی کۆنگره ی سیاسیدا، ئه ویش
 پشتگیری ئهم هه نگاوانه ی کرد، به داخه وه له کۆتاییدا به شیوه یه کی دوژمنکارانه
 جیابوونه وه و قورسای پهلما ریان خسته سه ر یه کیتی نیشتمانی و به حساباتی هه له ی
 خویان هه ولیاندا یه کیتی تیک و پینک بدن، به لام حزه که مان تیک و پینک نه چوو،
 له گه ل هه موو ئه مانه شدا ئیمه وه کو مه سه له یه کی سروشتی سه یری ئهم جیابوونه وه یه
 ده که یین که له ریکخراوه سیاسییه کاندا روو ده دات.

* به و پینه ی سکرتری گشتی یه کیتی نیشتمانی کوردستان، ئایا پیتانویه نه وشیروان
 مسته فا به ره له ستکاره یاخود دژه؟

— ئه و دژی یه کیتی و به ره له ستکارو دژی حکومه تی هه ری مه. نه وشیروان مسته فا
 له بیری خۆیدا باوه ری به هاو په یمانی بوون نییه، ده یه ویت پاریز گای سلیمانی سه ره به خۆ
 بیټ، پاریز گای دهوک سه ره به خۆ بیټ، به هه مان شیوه هه ولیر پاریز گایه کی سه ره به خۆ
 بیټ و به جوړنیک له لامه رکه زبیه ت له گه ل به غدا به سه رینه وه.

* باسی ئه وه تان کرد چه ند سه ر کرده یه که له یه کیتی جیابوونه ته وه و گه راونه ته وه، ئایا
 پیتان وایه مسته فا بۆ حزه که ده گه رینه وه؟

— ئیمه له پلنیومی ئهم دوا ییه دا بریارماندا نه گه رینه وه و په یوه ندییمان له گه لدا
 به چرپین، چونکه سالانیکی دوورودریژر مه یسه تی زۆرمان به ده ست خویان و

کۆسرهت رهسولێ یه کلایی کردهوه

سیاسی کۆسرهت رهسول کۆتایی هات

راپۆرتی: دلێر عهبدوڵڵا

کۆسرهت رهسول وهك یه كێك لهسههركردهو كهسایهتییه دیارهکانی نیو ریزهکانی یه کیتی و ریهیری یه کێك لهباله جیاوازهکانی ئهو حزبه، بهشیویهکی کت و پڕو چارههروانهکراو کهوتسه داویکی سیاسی پڕ کیشوه تهنگهتاوی کهمهترسی کۆتاییهینانی ژبانی سیاسی و ئاوابوونی خۆری مملانیکانی لیده کریت، بهجۆرێک پشینی ئهوه ده کریت وهك دۆراوترین سههركرده گۆرهبانی سیاسی مملانیکان و ریزهکانی حزبه کهی جیهیلنیت و بۆ ههتایه بهپهراویزی بجهتیهوه.

کۆسرهت رهسول کهبهکوره نازاکهی یه کیتی و شۆره سواره کهی نیو مهیدانی خهباتی چه کداری ئهو حزبه دادههراو ههمیشه وهك پالهبان ناوی دههینرا، ئیستا مهترسیهکی گهوره روویکردۆته ژبانی و کهوتۆته چالیکهوه کههاتنه دهرهوهو رزگاربوون لیبی زۆر ئهستهم و زهجهته، بۆیه ئهگهری ئهوه ههیه لیهروه گهمه که بهشکستی ئهوه کهسایهتییه کۆتایی بیت کهسالانیکی درێژه تالهبانی و باله کهی ههولێ خستن و کهوتنی دهدهن.

ئه گهرچی کۆسرهت رهسول له مملانی نیو باله جیاوازهکانی یه کیتی ههمیشه پشتی تالهبانی گرتوهوه وهك دۆستی ئهوه کهسایهتییه خۆی نیشانداهوه لهپرسه چارههرووسازو ههستیارهکانی نیو یه کیتیدا دژی نهوشیروان مستهفاو باله کهی رهفتاری کردوه، بهمدواویه نهوشیروان مستهفاو لیسته کهی وهك کارتێکی فشار دژی تالهبانی و مهکتهبی سیاسی حزبه کهی بهکاردههیناو بۆ مانهوهو بههتیزبوونی بان و پینگهی خۆی لهیه کیتیدا رکابهره میژینهیه کهی که نهوشیروانه کردبووه کارتێکی فشار بهسهه تالهبانییهوه، ئهمهش لهو نامهیهدا بهروونی دهرکهوت که لهگهڵ چوار سههركرده کهی بالی ریفۆرم پیشکەشی مهکتهبی سیاسی و خودی تالهبانی کردو ههپهشهی ئهوهی دهکرد که له ریزهکانی یه کیتی جیا دهبیتهوهو دهچیته پان

نهوشیروان گهر بیته داواکارییه کانی جیهه جی نه کریت .

سهرت رهسول که لهسه رهتای مملانیکانی نیوان تاله بانی و نهوشیروان مستهفا، لایه نگری تاله بانی بووه و ههمیشه له دژی نهوشیروان مستهفا کاری کردوه، دژایه تیه بهرده و امه کانی تاله بانی و سه رانی بالی سکر تیر ناچار یکرد خزی له نهوشیروان مستهفا نزیك بکاته و وه له دژی هه وله بهرده و امه کانی تاله بانی و باله که ی پالبداته نهوشیروان مستهفا وه ک کارتیکی فشار بۆ قوتار بوون له نه خشه و پلانه کانی تاله بانی به کاریهینیت، به لام ئه م هه وله ی کۆسره ت رهسول درێژه ی نه کیشاو به دهستی نهوشیروان مستهفا له بهینرا، به تاییه ت به مدواییه و له گه ل بلآو کردنه وه ی به لگه نامه میژووییه کانی نهوشیروان مستهفا که له گه ل نه وه ی نامانج لێ دژایه تیکردنی تاله بانی بوو، به لام له ناوه رۆ کدا کۆسره ت رهسول کراوته نامانج و خراوته داویکه وه که ده رچوون لێ زۆر نهسته مه .

چاودیرانی سیاسی پێیان وایه نهوشیروان مستهفا وه ک تۆله کردنه وه له کۆسره ت رهسول نه و به لگه نامه ی بلآو کردۆته وه و کورد ووتنه ی ویستویه تی به به ردیک دوو نیشانه بیکیت، له لایه ک نهییه کان بۆ هه مووان ئاشکرابکات و رای گشتی بوورۆتینیت، له لایه کی تره وه له نه یاره کانی بدات و بی به ری بوونی خۆی له کیشه و گهنده لیه کانی چه ند ساله ی حوکمرانی یه کیتی له سلیمانی بۆ رای گشتی به سلیمینیت، به تاییه ت له ئیستادا که هیرشیک توندی راگه یانندن له سه ر نهوشیروان مستهفا و لیسته که ی له ئارادایه و راگه یانندنه کانی یه کیتی به هه موو شیوه یه ک که و توه نه ته دژایه تیکردنی نه و سه ر کرده یه تا بۆ هه لبژاردنه په رله مانیه که ی عیراق رینگری سه ر که و تنی لییکریت و تۆله ی نه و شکسته ی لییکریته وه که له سه ر دهستی نه و به سه ر یاندا هات، به لام له گه ل هه موو ئه مانه دا زه ره رهنده ی یه که م کۆسره ت رهسولنه و ئه م هه نگاوه ی نهوشیروان مستهفا گورزیکی کوشنده و کاریگه ربوو که به ر نه و سه ر کرده یه که و ت.

نه گه رچی بلآو کردنه وه و ئاشکرکردنی نهییه کانی یه کیتی له لایه ن نهوشیروان

سفاوه کارىگه رىبه کى زۆرى له نىو رىزه کانى ئه و حزبه به جيهيشته و بووه هۆى
 نه بوونى کۆسرهت ره سول و باله کهى، له گهه نه وه شدا کاردانه وه کهى
 گه وهى له نىو بزووتنه وهى گۆران دروستکردو چه ند بزجوونى کى جيا له وه باره وه
 سه ريه ه لدا که زۆرى نه يان پى وىست نه بوونى و روزاندنى ئه و با به تانه يان له ئىستادا
 دو پاته کرده وه، به تايهت که با به ته کهى نه وشى روان مسته فا هيندهى له کۆسرهت
 ره سول و باله کهى ده دات نىو هينده به گۆر تاله بانى و مه کته بى سىاسيدا نه جو وه ته وه
 که سه رجه مى ئه ندا مانى ئه و بزووتنه وه به نه وه يان له و ههنگا وهى نه وشى روان مسته فای
 رىبه ريان چا وه رى ده کرد.

به راي چا و دى رانى سىاسى نه وشى روان مسته فا به بئا و کردنه وهى ياداشته کانى
 نه مدوا ييهى که وته هه له يه کى مىژو وىه وه بى نه وهى به خۆى بزانيته زىانى کى
 گه وهى له خۆيدا و گه وه ره ترين خزمهت و سوودى به جه لال تاله بانى رکابه رى کرد
 که هه ر نه مهش بووه هۆى نه وهى شه پۆلى کى توندى ناره زايى له نىو کاد رانى
 بزووتنه وهى گۆران دروستبىت و زۆرىک له نه ندا مان دژى ئه و هه ولهى نه وشى روان
 مسته فا بووه سته وه که گرژى له نىوان په يوه ندى به کانى گۆران و بالى کۆسرهت
 ره سول دروستکرد.

ئه گه رچى نه وشى روان مسته فا وىستى له رى بئا و کردنه وهى ياداشته کانى رىزه کانى
 به کى هيندهى تر له به ريه ک هه له بوه شى تىت و رکابه رى باله کانى نىو ئه و حزبه توندر
 بکاته وه، به لىام به پىچه وان وه مه رامه کهى نه وشى روان مسته فا نه هاته دى و پىچه وان هى
 نه وه به ديهات، چونکه پاش ئه م هه ولهى نه وشى روان مسته فا، تاله بانى و باله کهى
 به ته وا وى به کلا بو نه وه و ئه و کار تهى کۆسرهت ره سول له دژيان به کار يده هينا
 له لايه ن پو چه ل بو وه وه، به مهش نه وشى روان مسته فا گور زى کى کارىگه رى له کۆسرهت
 ره سول و باله کهى وه شان دو گه وه ره ترين خزمه تى شى به جه لال تاله بانى و باله کهى
 کرد.

جه لال تاله بانى وه ک گه مه رى کى سه ره کى نىو ئه م رکابه رى و مملاتى سىاسيه، له م

رەسەدا بێ دەنگی هەلبژاردو لەو رێشەوێ پەيامێکی ئاراستەى نەوشیروان مستەفای
 دابەری کردو ئەوێ بێ راگەیاندا کەهێشتا توانای راکابەر یکردنی تالەبانى نیهو
 هەرگیز خۆى بەهاوشانىشى نازانىت تا بکەوێتە وەلامدانەوێ و رەتکردنەوێ قسەو
 ووتەکانى کەئەمەش پێچەوانەى ئەو پێشبینیەى نەوشیروان مستەفا دەرچوو
 کەچاوەرپى شلەقانى ریزەکانى یەکیى و سەرھەلدانەوێ ناکۆکیەکانى نیتوان
 هەردوو بەلى تالەبانى و کۆسەرت رەسوێ دەکرد.

کۆسەرت رەسوێ کەبوو قوربانى یەکەمى بەلاو کردنەوێ یاداشتەکانى نەوشیروان
 مستەفا، بەشیوەیەکی لاوازو وەک خو دزینەوێەک لەبابەتەکە وەلامى نەوشیروان
 مستەفای داووتەوێ و جۆرە نیگەرانی و ئیحراجیەک بەو ئەمەدانەوێ کەى دەرە کەوێت
 کەبەرای چاودێرانى سیاسى ئەمەش بەپلان و نەخشی جەلال تالەبانى بوو، بەو
 پێیەى تالەبانى لەرپى وەلامەکەى کۆسەرت رەسوێ وێستوێتەى لەبایەخى
 نەوشیروان مستەفا کەمبکاتەوێ کێشەو ناکۆکیەکانى لەو چوارچۆیە دەرپکات
 کەخۆى و نەوشیروان مستەفا تێى کەوتوون و لەنیوخۆى مەکتەبى سیاسى حزبەکەى
 و هەندێک لەسەر کردەکان لەسەر و هەموشیانەوێ کۆسەرت رەسوێ بچوکی بکاتەوێ.
 ئەگەرچی پێش ئاشکراکردنى نەپێیەکان لەلایەن نەوشیروان مستەفاوێ، کۆسەرت
 رەسوێ و بەلەکەى لەلایەن تالەبانیهوێ هەوێ پەراوێزخستن و توانەوێیان دەرراو
 بەهەمیشەى نەخشیو پلانیان لەدژ جێبەجێ دەکرا، بەلام پاش ئەو هەنگاوەى
 نەوشیروان مستەفا هەوێ کانی تالەبانى و بەلەکەى چۆر دەرکێتەوێ و پێشبینى ئەو
 دەرکێت کۆسەرت رەسوێ و بەلەکەى بەتەواوى لەنیو یەکییدا بتوێننەوێ ئەویش
 پاش ئەوێ کارتەکەى کۆسەرت رەسوێ سوتاو ئاوە لێلەکە بو تالەبانى و
 بنەمالەکەى روونبووێ.

کۆسەرت رەسوێ کە لەپاش هەرەشەکەى لەبنەمالەى تالەبانى و هۆشداریدانى
 لەبارەى جیابوونەوێ لەئەگەرى جێبەجێکردنى داواکاریەکانى، کەوتۆتە ژێر
 فشارو هەرەشەى تالەبانى و بەلەکەى و بەهەمیشەى هەوێ توانەوێ پەراوێزخستنى

ئىستا بەتەواوى مەترسى لەسەر ژيانى سىاسى دروست بوو و كورد وتەنى سەر كرايەتى حەزە كەى سەريخات، بۆيە پيشيني ئاوابوونى خۆرى ئەو كەسايەتتە سىياسىيەى يە كىتى دە كرىت كەتە مەنى لە خەزمەت كەردنى ئەو حەزەدا بەسەر بردوو و قوربانىيە كى زۆرىشى لە پەناويدا بەخشىو، هەروەك ئەوەى ئىستا بەروونى دەردە كەوئت كە جگە لەوەى لە نۆخوئى يە كىتيدا پەراوئز خراو، پۆستى جىنگرى سەرۆكى هەرىمى ليوەر گىراو تەو و نەيە كىتى و نەپارتىش ئامادەى ئەو نىن ئەو پۆستەى پى بەخشەو لە گەل ئەوەى ماوەى (۳) مانگ بەسەر هەلبژاردنەوەى سەرۆكى هەرىمدا تپەريو و بە پى ياساى سەرۆكايەتى هەرىمىش پيوستە پاش ديار بكر دنى سەرۆك پۆستى جىنگرى سەرۆكيش ديار بكرىت.

دە كرىت ئەو بوترىت لە گەل ئەوەى كىشمە كىشم و مەملانىي نىوان سەر كەردە كانى يە كىتى بەتايەت نەوشىروان مستەفاو تالەبانى بەزىانى كورد كۆتايى دىت و لەم نيوەندەدا هاوئلتايانى كوردستان بەتايەت دانىشتوانى شارى سلیمانى بوونەتە قوربانى ئەو مەملانىي سىياسىيە نارەوايەو مەترسى ئەو و ش دە كرىت دۆخى كوردستان بەئاقارىكى خراپدا بەرىت، بەئام دە كرىت ئەو و ش بلىين كە گەيشتى مەملانىكان بەم رادەيەى ئىستا شتىكى باشە بۆ گەلى كورد بەوەى كارە نەپتى و ژىر بە ژىر يە كان ئاشكرا دە كرىن و راستىيە كان هەلئە مەلرین و تەواوى كارە نەپتىيە كان روونە بىتەو و كە تا هەنو كە بەشاراويى ماو تەو و

هه‌وێنێکی خۆی و یاداشته‌کانی پێچه‌وانه‌ی یه‌کترن یاداشته‌کانی نه‌وشیروان که‌سوکاری شه‌هیدانی کیمیاباران تووره‌ ده‌کات

ژێار خه‌لیل ۲۰۰۹/۱۲/۱۶

نووسینه‌وه‌ی یاداشته‌کانی خۆی و بلاوکردنه‌وه‌ی له‌رێنگه‌ی سایه‌ی فه‌رمی کۆمپانیای وشه‌وه، مستدافیه‌تی یاداشته‌کانی پێشووتریشی که‌مکرده‌وه، نه‌وشیروان مسته‌فا که‌نه‌ندازیاری شیواندنی راستیه‌ میژویه‌کان و نووسنه‌وه‌یانه‌ به‌به‌رژه‌وه‌ندی خۆی و دۆست و لایمه‌نگره‌کانی، نه‌بجاره‌شیان له‌رێنگه‌ی چه‌واشه‌کردنی راستیه‌کانه‌وه‌ به‌لاماری یه‌کیك له‌دیارتیرین خه‌باتگیره‌کانی بزوتنه‌وه‌ی رزگاربخوازی گه‌له‌که‌مان ده‌دات و چه‌ندین تۆمه‌تی بێنه‌ما روبه‌رووی هه‌قان کۆسره‌ت ره‌سول‌عه‌لی ده‌کاته‌وه‌ که‌ له‌هه‌موو قۆناغه‌ سه‌خت و دژواره‌کانی گه‌له‌که‌ماندا له‌گۆره‌پانی روبه‌رهبوونه‌وه‌ی دوژمنانی گه‌له‌که‌ماندا ئاماده‌بوونیکی پێشمه‌رگانه‌ی هه‌بووه، خه‌لکی کوردستان به‌گشتی و ئه‌و ناوچانه‌ی به‌هۆی نه‌وشیروان مسته‌فاوه‌ په‌راویزخرا‌بوون به‌توندی دژی ئه‌و یاداشته‌ چه‌واشه‌کاریانه‌ ده‌وه‌ستنه‌وه‌و داواشده‌ که‌ن کۆده‌نگیه‌کی جه‌ماوه‌ری له‌دژی هه‌ر که‌سه‌یک به‌ریابکریت که‌بیه‌وێت جوانیه‌کانی میژووی سه‌رکرده‌کانی گه‌له‌که‌مان بۆ مه‌به‌ستی سیاسی و که‌سه‌یتی و تابه‌تی خۆی بشیوێت.

که‌س ناتوانیت راستیه‌کان چه‌واشه‌ بکات

محمد عوسمان خاوه‌نی پێنج شه‌هیدی کیمیاباران له‌دوای بلاوبوونه‌وه‌ی یاداشته‌کانی نه‌وشیروان مسته‌فا، له‌رێنگه‌ی په‌یوه‌ندی ته‌له‌فۆنییه‌وه‌ کوردستانی نوێ-ی ئاگادار کرده‌وه‌ که‌ ده‌یه‌وێت و تارێک له‌سه‌ر ئه‌و ناحه‌قییه‌ گه‌وره‌یه‌ بنووسیت که‌ نه‌وشیروان مسته‌فا به‌رامبه‌ر هه‌قان مام جه‌لال و کاک کۆسره‌ت کردووه‌تی، و تاره‌که‌ی له‌سه‌ر لاپه‌ره‌یه‌کی ئه‌یفۆرو به‌سه‌لیقه‌ی خۆی نووسیوو که‌ هه‌تا پۆلی ۲ی

خویندوووهو پیشتریش نه رۆژنامه نووس بووه و نه کاری له مجۆره ییشی کردوو،
 وهك خۆی وتی: ناحه قیبه کانی کاک نهوشیروان هینده گه وره و ناره وایه هه موو
 خه لکیکی بی دهنگیش دههینته قسه، وتیشی: نه گهر وتاره کهم بۆ بلاونا که نه وه ئه و
 من به ناوی به شیکی زۆر له که سوکاری شه هیدانه وه قسه ده کهم و داواتان لیده کهم
 چه ند که سیککی وهك منی واری شه هید بدوینن و راوسه رنجه کانیان له کوردستانی
 نوی- دا وهك خۆی تو مار بکه ن، به لینی دووه می ئه و باو که شه هیده مان جیه جیکردو
 سه ره تای کاره که شمان له خودی خو یه وه ده ست پیکردو ئه و به مجۆره قسه ی بۆ
 کوردستانی نوی کرد: له دوای راپه رینه وه هه تا ئه مرۆ هه قال مام جه لال وهك
 برا گه وره یه کی هه موو لایه کمان زۆر جار له پینا و یه کرپی و ریگه گرتن له هه ر
 رودا وینکی ناخۆشی ناخۆیی، هه موو ناحه قیبه کی له نه وشیروان مسته فا قبول کردوو،
 من به لامه وه سه یره نه وشیروان نیستا له نووسینه وه ی یاداشته کانی دا باس له وه ده کات
 به هۆی حکومه ته که ی کاک کۆسه ره ته وه یه کیی لایه نگری که مبو وه ته وه، چونکه ئه وه
 خودی نه وشیروان بوو که ته واوی هه نگا وه کانی بۆ نه هیشتنی خه لک بوو له ده وه ری
 یه کیی، بۆ نمونه له ناو که سوکاری شه هیدانی کیمیا باراندا هه زاران که س به هۆی
 نه وشیروانه وه له به کیی تو راون، نه گهر بیرسیت بۆچی، ئه و من له ناو چه ندین
 نمونه دا یه کیک له زه قترین نمونه کانتان بۆ باس ده کهم که بو وه هۆی بیزار بوونی
 که سوکاری شه هیدان، له سالانی رابردو دا جارینک له سال یادی کیمیا بارانی
 هه له بجه دا نه وشیروان به هه ر جوړینک بوو ریگه ی که وته هه له بجه و هاته سه ر مه زاری
 شه هیدان، نه وشیروان به تاییه ت نه هاتبوو، چونکه له گه ل وه فدیککی گه وره ی حزبی و
 حکومیدا هاتبوو، نیمه ش ژماره یه ک له که سوکاری شه هیدان داوامان له حیمایه زۆرو
 زه وه نده که ی نه وشیروان کرد که ریگه مان بدن بۆ ئه وه ی له ماله که ی خو ماندا
 چاومان به نه وشیروان بکه ویت، کاتیک داوا که ی نیمه ی ئاراسته کرا، ده سته جی
 ره تیکرده وه و وتی: نیستا کاتی چه له حانی و خسته پرووی داوا کاری نییه، سه بیی بین
 بۆ سلیمانی نه گهر مه جام هه بوو ده تانیمن! نیمه ش ئه و کاته بارو دۆخمان زۆر خراب

کەسوکاری شەهیدان بۆ دیناریک موحتاج بوون، زۆربەمان توانای بەخێوکردنی
 ئێمان نەبوو، دەگەرێین بۆ ئەوێ تروسکاییه کمان دەست بکەوێت، کاتیکی
 رۆشتینه ماله که له گرده کهی عهلی ناجی له وهلامی ههموو داواکارییه کاتماندا، پتی
 وتین: (من هاوکاری ئیوه ناکهم، خۆ من کەسوکاره کانتانم نه کوشتووه، به عس وای
 لیکردوون، پرۆن داوای قهره بوو له ئه و بکهن! من توانای تیرکردنی وارسى شههیدی
 ئەملاو ئەولام نییه!) ئەو وارسى شههیده بهردهوام بوو له سه ر قسه کانی و وتی: ئیمه
 نه رۆشتین بۆ ئەوێ نهوشیروان قهره بومان بکاته وه، چونکه ئیمه ده میکیوو ده مانزانی
 نهوشیروان پاره و بودجه ی یه کیتی ته نه ا بۆ دوو حاله ت به کارده هیتیت، یان بۆ
 ته که تۆل و دروستکردنی ده سه ته به ند، یاخود هاو کاریکردنی ئەو که سانه ی که به شیکن
 له به رپۆه به رانی پیلانه شه خسییه کانی، به لام ئیمه له به رئه وه ی پتویستمان به هاو کاری
 هه بوو، هیوامان به هه موو شتیکی هه بوو، وه ک پیره میردی شاعیر ده لئی (شه وئی پیاوی
 له به فرا ما، نه مرد، ئاگریکی دووری دی) (نهوشیروانیش ئەم شیعری له یادداشته
 هه لبه ستره وه کانیدا به کاره یناوه)، به ته نه ا ئەو وه لامه ی نهوشیروان که ئه و نه ی
 چه ندین وه لامی دیکه ی ئەون، هه زاران که سی له یه کیتی تۆراند، ئیتر نازانم ئە ی خۆی
 چ منه تیکمان به سه ردا ده کات، ئەوه هه لئویستی نهوشیروان بوو به رامبه ر به ئیمه،
 ئەوه ش پرۆژه کانی کاک کۆسه رت که بۆ خه لکی شاره که ی کردووه، ئیمه سوودمان
 له ده یان پرۆژه وه رگرتووه که کاک کۆسه رت وه ک سه رۆکی حکومه ت و وه ک
 جیگری سه کرتیری گشتی بۆ شاره که مانی کردووه، له به رئه وه حه قوايه هه موومان
 دژی چه واهه کارییه کانی نهوشیروان مسته فا بوه ستینه وه، هه رچه نده هیه ک سه یکی
 ناتوانیت راستیه کان چه واهه بکات.

سه فه ره کانی مام جه لال و

خۆدزینه وه کانی نهوشیروان

نهوشیروان مسته فا له به شیکی دیکه ی چه واهه کارییه کانیدا ته وای سه فه ره سیاسی و
 دیبلۆماسیه کانی هه قال مام جه لال بی بایه خ پێشانده دات، له به رامبه ریشدا ته وای

خۆی له قوناغه سهخت و دژواره كانی یه كیتیدا ده كات به منهت بووه، (سۆران) ئەندامی رێكخستنه كانی (ی.ن.ك) و برای سی شههیدی كیمیاباران وتی: یاداشته كانی كاك نهوشیروان و شاردرنهوه یاخود شیواندنی راستیه كان ناتوانیت تۆز قالیك له خۆشه ویستی ئیمه بۆ هه قالی بهر پێر مام جهلال كه مېكاتهوه، چونكه هه قان مام جهلال له ساته وه ختیكدا سه فهری دهره وهی ولاتی ده كردو پشتگیری بۆ یه كیتی و حكومهت په یاده كرد هه ندیک له و ده له تانه هه تا ئه و كاته ش كوردیان به درنده و مه ترسی ده زانی بۆ سه ر ئاسایشی ناوچه كه، هه ربۆیه هه میشه یه كیتی و حكومه ته كه مان له ژێر مه ترسی پیلانگێرانی ناو خۆ و دهره و دا بووه و ئه گه ر سه فهره دیلۆماسیه كانی هه قان مام جهلال نه بوایه، ئه و دور نه بوو خه باتی میلله ته كه مان سه دان ههنگاو پاشه كشه ی نه كردایه، ئاله و كاتانه دا كه مام جهلال هه موو ته منه نی خۆی بۆ راز یكردنی ده و رو به ر و پشتیوانی بۆ گه لی كورد رازیده كرد، كاك نهوشیروان خه ریک ی گه ر مكر د نه وه ی شه رو كۆ نه قینه كانی بوو له گه ل دۆست و هه قاله نزیکه كانی خزی داو هه ر كاتی كیش شكستی ده هیتا بار گه و بنه ی خۆی ده پێچایه وه و به ره و دهره وه ی ولات خۆی ده دزییه وه، ئیستا خه لگی كوردستان به گشتی و ئه و یه كیتیا نه ی كه له ده وری گۆران كۆ بوونه ته وه خه ریکه ته واوی راستیه میژوویه كانیان بۆ دهره كه ویت هه ربۆیه رۆژه رۆژ گومانی زیاتر له ههنگاوه كانی كاك نهوشیروان ده كهن و رۆژانه چه ندین كه سیان دینه وه بۆ ناو یه كیتی، ئاله م كاته دا كاك نهوشیروان ده یه ویت له رینگه ی شیواندنی راستیه كانه وه جار یك ی دیکه به ر له لی شاوی گه رانه وه ی گه راره كان بگریست، هاو كات شه ری ناوچه گه ریتی دروست بكات و جار یك ی دیکه له م رینگه یه وه سۆزی سلیمانی بۆ خۆی را بکی شه ته وه، ئه گینا ئیمه و خودی كاك نهوشیروانیش باش ده زانین ئه گه ر سه فهره دیلۆماسیه كانی هه قان مام جهلال به ژماره زیاتریش بن له رۆژه كانی ته منه نی كاك نهوشیروان له ناو یه كیتیدا، هیشتا هه ر كه مه بۆ ئه وه ی دلای هه ندیک له و

لە ئەوانە بەدەینهوه کە بەهۆی هەنگاو و لێدوانەکانی نەوشیروانەوه لە کورد
 ستان، سەرباری ئەو هەوش ئەگەر چاویەک بە ئەرشیفی سەردانەکانی هەفأل مام
 جەلالدا بخشین ئەوا دەردە کەوێت بە شیکێ زۆریان بۆ چارەسەر کردنی کێشه
 ناوخۆییەکانی نێوان حزبه کوردییەکان بوو لەسەر دەستی ئەو دەولەتانی کە مام
 جەلال سەردانی کردوون، کێشهکانیش ئەوانەبوون کە نەوشیروان مستەفا دەستی
 سەرەکی هەبوو لە دروستکردنیاندا. وتیشی: من لە نەوشیروان و خەلکی کوردستان
 دەپرسم سەفەرەکانی مام جەلال بەبایەخن کە بوونە هۆی دروستکردنی دۆست
 گەلیک بۆ یەکی و خەلکی کوردستان و کۆژانەوهی شەرو ناکۆکیەکان، یاخود
 خۆدزینەوهکانی نەوشیروان و بەجیهێشتنی گۆرەپانە کەو جیهێشتنی ئەرکەکان بۆ ئەو
 هەفألانی کە ئیستا هەر نەوشیروان خۆبەتی دەیهوێت سوکایەتیان بپیکات؟ نایا
 سەفەرەکانی مام جەلال پربایەخن کە ئەنجامەکانی کاریگەری گەورەیان لەسەر
 دۆزی رەوای کورد لە ئیستاو نایندەشدا دەبێت، یاخود خۆدزینەوهکانی نەوشیروان
 لە واقعی ئەو کاتە کوردستان، یاخود بەجیهێنانی ئەرکە تایبەتیەکانی خۆی
 لە ئەوروپا لەسەر بودجە یەکی و داھاتی خەلکی کوردستان؟

ئەحمەد محەمەد ھاوولاتیەکی دانیشتووی شارۆچکەکی سەیدسادقەو خزمایەتی و
 دۆستایەتیەکی دێرینی لە گەل کاک نەوشیرواندا هەیە، ئەو ئەو لەسەر داوای ئێمە
 لە کورتترین پێناسەدا نەوشیروان بەهەموو لایەک دەناسێت و دەلێت: نەوشیروان
 لە گوندە کە ئێمەدا لەدایکبوو، هەر لەوێش بۆ ماوەی چەندین ساڵ ژیاو، ئیستا
 عەیبی لێدیت بلیت من خەلکی گوندیکی ناوچەکی سەیدسادقم، ئێز دەبێ خەلکی
 کوردستان چاوەروانی چی لێبکەن، ئەو لەنوسینەوهی یاداشتەکانیدا خۆی کردووە
 بە مامۆستای مەولانا خالیدو دەیان و سەدان رۆشنیرو زاناو بلیمەتەکانی کوردستان،
 ئاوەهاش لەنوسینەوهی یاداشتەکانی ئەمڕۆ کەوتووەتە چەواشەکردنی راستییەکان و
 هەلگیرانەوهی تەواوی ئەو راستییە میژووییانەیی کە کەهیچیان لە یاداشتەکانی
 نەوشیرواندا تۆمارنەکراون، من نامەوێت هیچ بلیم، ئێو برۆن پرسیار لە خەلکی

پێبکریت که ناویان له یادداشته کهیدا هاتروه.
بەشێ بکەن بزانی کێ خزمەتی خەڵکی کردووە، من لەو برۆایەشدا ئەگەر
دانی نەوشیروان راستیش بن هێشتا ناتوانیت وەکو ئەوانە ی بۆ میللەتە کهمان

بەشی یەکهەم

دهقی راپۆرتی هەقانی سکرێتیری گشتیی ی.ن.ک له پلینۆمی چوارەم (۲۹-)

۲۰۰۹/۱۲/۲۴ (۲۰۰۹/۱۰/۳۱)

هەقانی و دۆستان!

یەکیتمی نیشتمانی کوردستان رۆژانی (۲۹-۳۰-۳۱/۱۰/۲۰۰۹) لەهۆلی
تەلاری هونەری شاری سلیمانیدا، بەئامادەبوونی زیاتر لە (۱۶۰۰) هەقانی چوارەمین
پلینۆمی بەست. ئەگەر:

- یەکهەمین پلینۆم (۱۹۸۹- زەلی)، سەرەرای یەکیتمی بالەکانی ناوی یەکیتمی
(کۆمەڵەی رەنجەدەوانی کوردستان و یەکیتمی شۆرشگێران) لەهەلومەرجی سەختی
ئەنقەڵەکاندا، لایەنی گەش و خامۆشی هەبووی.

- دووهمین پلینۆم (۱۹۹۲- شەقلاو)، لەدوای راپەرین بۆ کردنەوی دەرگا
لەرۆوی رەوتە چەپ و دیموکراتەکاندا بۆ یەکیتمی رەوانەکانی ی.ن.ک-دا، وێرای
لایەنە گەڕانگەکانی لەو هەلومەرجەدا، بۆ بەهێزکردنی یەکیتمی و پاراستنی ئەزمونە
دیموکراتییەکی کوردستان لەبەرانبەر دژە دیموکراتەکاندا، پاشماوی کێشە و
مەملەتیکانی ناو رەوتی چەپ و دیموکراتەکانی بۆ بونیادنانی ئەزمونییکی دیموکراتی

چاره سهر کردنی کیشه پهنگ خواردوه کانی سهردهمی شاخو و شاری ههناوی یه کیتی، تارادهیه ک کاریگه ریی هه بوو بیته، بهلام نهشی توانیبی سهرجه م گرفته کان، به تاییهت له ناو پهیکه ره ی رینکخراوه یی و سهر کردایه تیدا، چاره سهر بکات، نهوا..

- چواره مین پلینۆم (۲۰۰۹ - سلیمانی) بهستی لههه لومهر جیکی رینکخراوه یی دژوار تر لههه لومهر جی ههرسی پلینۆمه که ی پیشتر و ته نانهت یه که مین کۆنگره (۱۹۹۱) و دووه مین کۆنگره ش (۲۰۰۱)، هه لومهر جیک، جگه لههوه ی بۆ هه مووان دهر کهوت، نهوانه ی له ناو یه کیتیدا، له دوای تیکچوونی مفاوه زاته که ی (۱۹۸۳-۱۹۸۵) - نهک لهسی چوار سالی رابوردودا گوايه دژایه تی گهنده لی و تاد.. ده کهن، له ههر قوناغیکدا به جوړی خه ریکی قوولکردنی گهروگرفت و ملاملانی تاییه تی و گشتیه کان بوون، بۆ داپۆشینی شکسته سیاسییه کانیاو و بۆ هه لپشتنی رق و کینه ی له میژینه یان هه یچ جوړه چاره سهر تیکیشیان نه ده سه لماند، نه مانه دهر کهوتن له پیناوی چ جوړه کوده تایه کی رینکخراوه یی خو یان مه لاسدا بوو، نه م راستیه میژوو یانه، که جیتر ته مومژی سیاسی، فکری و رینکخراوه یی ناو هه قالان و خه لکی ره وانده وه و بواری پروپاگهنده ی نابه جینی بۆ چه و اه شه کردنی رای گشتی نه هیشه ته وه. به لی..

کۆی کیشه پهنگ خواردوه کانی ناو یه کیتی له ناوه راستی هه شتا کانه وه که به پشوویه کی بیۆنه له میژوو ی حیزبایه تیدا سیاسییه تی گه ره شیۆینی و پیلانگه رپیان ته حه مول ده کرا، سهره رای نه وه ش گه یان دیانه دو ابرپاری جیا بو نه وه و سهره نجامی چاوه پروان نه کراوی هه لپنژاردنی پار له مانی کوردستان، نه مه جگه له گهروگرفته پاشماوه ی کیشه و بیشه ی هیشه ت چاره سهر نه کراوی ناو یه کیتیش که نه م یه به گویره ی خو ی دا برا و نه بوو له و هه ولانه ی جیا بووه کان له ناو یه کیتیدا ده یاننا، کۆی نه م کیشه و ملاملانی و نا کۆکیانسه، رو به پرووی سهر کردایه تی یه کیتی له چواره مین

پلینۆم دهبوونهوه و دهبوایه لهم بارودۆخه ی جیهان، ناوچه که، عیراق، کوردستان و بهرنامهیه کی ئەوتۆ بۆ پلینۆم دابڕێژری، بهشیکی زۆری ئەو کیشانه چارهسەر بکات، نهک بهپینه و پهڕۆی کاتی رۆژانی پلینۆم بهری بکسری. ئەمهش کاریکی سهخت بوو. بهتایبهتی، لهم پلینۆمه دا، (جیابوهوه کان) سه رهرای راگه یان دنی ناشکرایان، که ناله ژیر به ژیره کان، ههروه ها، دهستکیشه پیلان گیره کانیشیان، بهردهوام خهریکی پروپاگهنده ی سایکۆلۆژی و دروستکردنی ناومیدی بوون، ههتا وهکو نهخشه یان بۆ کیشابوو چوارهمین پلینۆمیش، بهدهردی پلینۆمه کانی دیکه بهرن، به لکو دهیانویست یه کیتی له ناو پلینۆمدا بگه یه ننه ببهست و ناومیدی له ناو ههفان و ئۆرگانه کانیدا، بهیه کجاره کی ته شه نه بسیتیت.

کورتیه که ی، پهنگه کهم حزب له خۆرهلانی ناوه راستدا، وهکو یه کیتی، کهوتیه ته بهر قه ده ریکی چاره نوساز، لهم پلینۆمه دا، که چاره یه که له بهردهمیدا نه ما بوو، ته نیا سه رخستنی پلینۆم نه بی، ئەمهش مه حال بوو، ئەگه ر بهرپۆشوی تیکی گونجاو و بهشیوه یه کی فراوان، گوی له ئۆرگان و کادرو ئەندامانی پلینۆم نه گیری، په خنه کانیا ن به سنگیکی فراوان قبول نه کری و پیشنیازه کانیا ن نه خرینه ناو راپۆرتی ههفان سکرتری گشتی و کۆمیته یتکه پتراهه کانی پلینۆم که زیاتر له (۵۰۰) ههفان به شداریان تیا کرد. یان بهشیوه یه کی دیکه بلین: ده بوو پلینۆم بدرتیه وه دهست بنکه و بنه ما کانی یه کیتی، ههتا به په رۆشی خۆیان، رپۆشوی چاره سه ره کردنی گرفته کانی دیاری بکه ن و نه خشه رینگای دوا ی پلینۆمیش بنه خشییت.

لهم رپه وه شه دا، راپۆرتی ههفان سکرتری گشتی، بۆ یه کهمین جار له میژووی یه کیتیدا، نه وه ی له بنی به ره بوو، خسته سه ره به ره، نهک ئیستا، به لکو میژووی یه کیتیشی له گه لی بریاری نابه جی، چه واشه کاری، دووروی، راپایی، تاوان و هه لپه رستی رزگار کردو بهرچاو رۆشنیه کی زۆری به خشییه هه فالان، به مهش دهروازه ی گفتوگۆیه کی نازادو هه مه لای نه ی کرده وه، که ئیتر دوودلی له باسکردنی راستیه کان و راستکردنه وه ی هه له کان له لوتکه ی یه کیتیه وه بۆ دامینی نه میتی. که

بەناوایە ئەم راستییەش، نەك نەیتی، بەلكو فەلسەفەى سەرکەوتنى چوارەمین پلینۆمى بوو. گەرچى دركاندنى ئەم راستیانە دواخەران و لەم دواخستنى راستیەکانیشدا، (جیاپۆوەکان) سوودیكى زۆریان لەچەواشەکردنى رینکخستى و ئۆرگانەکان و راي گشتى دا وەرگرت، بەلام لەناو پلینۆمدا هەڵدانهوى لاپەرەى بەشیكى بەرچاوى راستیەکان، کاریگەرى فراوانى هەبوو. باس نەکردنى راستیگەلىكى دیکەش، بىگومان لەناو نانىكى گەرما، باجی.

بۆ میژوو دەبێ بلىن: ئەندامانى پلینۆمیش، بەراستى جۆشى پەرۆشى یەكیتیان خواردبوو. بەدل و بەگیان، بەهەست و هەلۆیستى جوامیرانەیان، دواى پىشكەشکردنى راپۆرتەكەى هەقان سكرتیرى گشتى و دركاندنى زۆربەى راستیەکان، هەر وهكو مۆتەكەیهكى لەمێزینەى سەر و یژدانیان لەكۆل بوویتەوه، بى دوودلى، یەك ئاراستەو یەك هەلۆیست، كەوتبۆنە مشتومالى ناو مالى یەكیتى و بەگیانىكى یەكیتیانە، ئەو گیانەى دەمىك بوو بەپیلان، لەناو ئۆرگانەكاندا سارد دەكرایەوه، بوژایەوهو هەقالان نەركەكانیان رادەپەراندو رۆژانى پلینۆم و كۆمیتەكانى پلینۆم و گفتوگوى هەقالانەى ناو پلینۆمەكەیان، چەشنى شانەهەنگ لىكردبوو، شیلەى دلسۆزى هزریان، لەناو هەنگستانى پلینۆمدا، چۆر چۆر لەناو هۆلەكەدا، داچۆراند، هەتا پلینۆم بەرهمىكى ئەوتۆى هەبى، لەئاستى لىپرسراویتى میژوویى دا بى، هەرواش دەرچوو.

كاتىك، راپۆرتەكان دەخویندرانەوهو پىشنىاز، رەخە، بىرپۆچوون و گفتوگۆكان پىشكەش دەكران، هەموو ئەندامىكى پلینۆم هەستى دەكرد، چ وزەیهكى شاردراوە لەناو هەقالاندا تەقیوتەوهو چ نایندەیهكیش، پىچەوانەى پرۆپاگەندەى دژەكانو دوژمنان، چاوەرێتى یەكیتییە. سەربارى ئەو سەرکەوتنانه:

خویندەوهى ((پەیمانى ئاكار)) و یەكە یەكە مۆرکردنى لەلایەن هەقالانى مەكتەبى سیاسییەوه، فرمىسك و شادى ناو هەقالانى، كرده تابلزیهكى دۆخىكى راجەنىنى یەكیتى و یەكیتییە شۆرشگێرەكەى جۆشدايهوهو خستەوه سەر رەوتە میژووییهكەى،

هه‌وهی قۆناغی ناله‌باری کیشمه‌کیشه‌کان جی بهیلت و به‌دلنیا‌یه‌وه ئه‌رکه‌کانی

په‌په‌رینه‌وه‌ش راپه‌رینی.

په‌یمانی ئاکار، رهنگه‌له‌روویه‌که‌وه، مایه‌ی په‌سه‌ندی گه‌لی له‌هه‌قالان و دۆستان نه‌بی، له‌به‌رئه‌وه‌ی پینانویه‌په‌په‌وه‌ی ناوخۆ، خۆی له‌خۆیدا په‌یمانی حزبا‌یه‌تیه‌، ئه‌مه راسته. به‌لام ئه‌م راستیه‌، ئه‌و راستیه‌ ناخاته په‌راویزه‌وه، که‌یه‌کی له‌هه‌لومه‌رجی دوا‌ی جیا‌بۆ‌وه‌کان، ئیتر ده‌بوو به‌رهمی په‌یمانیکی نوی رابگه‌یه‌نی هه‌تا بتوانی ته‌واوی ریک‌خستن ب‌خاته‌وه‌ سه‌ر هه‌ست و هه‌لویتستی هه‌قالانه‌و ئاراسته‌ی پا‌به‌ندبوون به‌په‌په‌وه‌و پرۆگرام، جوانتر به‌رجه‌سته‌ی بکات.

په‌یمانیك، ئه‌ویش له‌ناو پلینۆمیک‌ی وادا، بۆچی ده‌ست وبرد نه‌خه‌رتیه‌ خه‌مه‌تی په‌په‌وه‌و پرۆگرامی یه‌کی؟ ئه‌ی بۆچی بروسکه‌ ئاسا (په‌یمانی ئاکار) نه‌مان هه‌یتیه‌وه‌ سه‌ر ره‌وتی راسته‌قینه‌ی یه‌کی؟ بینیشمان په‌یمان‌ه‌که‌ چ هه‌ژانیکی خولقاند. ده‌مینه‌وه‌هه‌ چۆن جیه‌جی ده‌که‌ین.

هه‌قالان و دۆستان!

واپلینۆم به‌دلی هه‌مووان ته‌واووو، هه‌مووشمان په‌یماناندوه‌هه‌ برپاره‌ په‌سه‌ندکراوه‌کانی جیه‌جی بکه‌ین، که‌وابی:

له‌دوا‌ی پلینۆمه‌وه‌، سه‌رجه‌م هه‌قال و ئۆرگانه‌کانی یه‌کی ئۆبالیان که‌وتۆته‌ ئه‌ستۆ، پتۆسته‌ سه‌رکردایه‌تی، بنکه‌کانی ریک‌خستن و ئۆرگانه‌کانی دیکه‌، پیکرا‌شان به‌دینه‌ به‌ر راپه‌راندنی ئه‌رکه‌کان، هه‌تا بتوانین هه‌م دۆخی ریک‌خراوه‌یی یه‌کی چاک و چالاک بکه‌ین. هه‌م زه‌مینه‌یه‌کی له‌باریش بۆ به‌ستی سه‌هه‌مین کۆنگره‌ به‌خسین و یه‌کی له‌هه‌موو نیگه‌رانی و دله‌راو‌کیه‌که‌ ده‌ربازبکه‌ین.

ته‌نیا به‌مه‌ش، گیانی شه‌هیدان و ده‌روونی که‌سو‌کاریان ئاسوده‌ ده‌که‌ین، یه‌کیته‌ش له‌هه‌موو پیلان و مه‌ترسیه‌کی گه‌وره‌و گچکه‌ی ئیستاو ئاینده‌ بۆ راپه‌راندنی ئه‌رکه‌ دیموکراسی و مه‌ده‌نی و عه‌لمانییه‌کان، هه‌روا بۆ جیه‌جی کردنی ورده‌ ورده‌ی عه‌داله‌تی کۆمه‌لایه‌تی، رزگار ده‌کری.

بدهیهای سهر که وتنی زیاترو پیشکەوتنی زۆرتەر..

بۆ پلینۆم بەرەو جێبەجێ کردنی بریارەکانی چوارەمین پلینۆم

مە ١٥/١١/٢٠٠٩ ک.ن.ی. سیاسی

هەڤالانی تیکۆشەر

بە سلاویکی شۆرشگێڕانەی گەرمەدو، بۆ کۆبوونەوێ ئەم پلینۆمەمان بەخێر هاتنتان دەکەم، هیوادارم هەموومان پێکەو بەوردی لە هەلومەرجە بابەتی و تاییبەتییەکان و دۆخی عێراق بە کوردستانی شەو، دۆخی ی.ن.ک و حکومەتی هەرێم و هاوێبمانیەکانمان بکۆلێنەو، جگە لە دەرس و پەندی پێویست، رێبازی دروستمان و هەلۆیستە راست و رەواکانمان دیاری بکەین و بوێرانەش چا و بە خەباتی خۆماندا بخشێنەو و لایەنە گەش و سەرورەکان و لایەنی هەلەو خامۆشیەکانیش بە کردو، دوور لە لادان و بادان، دەست نیشان بکەین و رێگەی نوێبوونەو و چاکسازی و گەشەپێدان لە هەموو بوارەکانی ژبانی حزبەتی، سیاسی، حکومی، هاوێبمانی، فیکری و.. هتد بەدیی گێانی سەر دەمە کە بگڕینەبەر، نە لەرابر دودا بخۆلێنەو و نەبازیش بدەین بەسەر گەشە کردنی سروشتی قوناعی گوزەراندنی دیموکراسی لە کوردستانی تازە رزگار و ئازاد کراو دا.

هەڤالینە:

پلینۆمە کەمان، لە کات و ساتیکی دژوار و پر لە مەترسی، بەلام لەبار و پر لە ئومیدی نایندەییەکی سەر کەوتوتر دەبەستین. لەم سات و کاتە سامنا کە دا دەبەسێت کە عێراقی پێدا دەروات، کە لە چەندین لاو و چا و چنۆکی ناحەزان و دوژمنانی لێ زەق بوێنەو. رەکیانە ئەو کۆرپە ساواویی دیموکراسی و فیدرالی و سەر بەخۆیی بە جۆرەها پیلانی ئابوری، سیاسی، تیرۆریستی و تیک و پێکدانی ژێرخان، لە ناو بەرن و عێراق بەرەو رۆژگاری رەشی دیکتاتۆریەت بگەرێنەو و داو، یان هیچ نەبێت بێخەنە ناو گێژاوی تیرۆر، پشیوی، سەرلێشیوان، تەنگ و چەلەمەدی ئابووری، سیاسی و کۆمەلایەتیەو، ئەم راستیەمان دەبێت لە بەر چا و بێت کە هەر لە ئێستاو

دەبین کە ئەوانە، بە کۆنەجاشەکانی سەر بە بیگانەو جاسووسەکانی بەعسی
 سەدامی هەموویان دژی (ی.ن.ک) و پارتی و حکومەتی هەریمی کوردستان.. ئەگینا
 چ شتیک لە گەلا ئەوانە ی ئەم دژایەتیە دەکەن، لە بەگژداچوونی پارێزەرانی
 کوردایەتی و حکومەتی هەریم و فیدرالادا کۆیان دەکاتەوه؟

ئەو بەرەبە ی کۆنەپەرست، کۆنەبەعسی سەدامی، شوڤینێه کان، دوژمنانی
 دیموکراسی و فیدرالا، بەهەندی لە سەرۆک جاشە نیشتمان فرۆشەکانی کوردیشەوه
 کلکیان لیک گری داوه، دژی گەرانەنەوهی ناوچە داپراوهکانی کوردستان بۆ
 هەریمی کوردستان لەرپێ دوژمنایەتیکردنی ی.ن.ک و پارتی و حزبە
 کوردپەرورەکانی ترهوه. ئەم سیاسەتەش، چ بە فرت و فیل و پیلانی تایهتی
 راستەوخۆ ی، چ لە رووی بابەتیەوه ی، ئەم سیاسەتە هاوپیلانییە و هاوپیتاویە، ورده
 ورده دڵنیا ی بەپێی هەلومەرج و بۆلوانیان، مەترسیەکان و نەخشەکانی زەقتر
 دەردەکەون.

جا ئەوانە ی داوای پچرپچر کردنی ئیقلمی کوردستانی رزگار دەکەن و بیان، بگره
 ناشیانەوێت ناوچە داپراوهکان بە کەرکوشەوه بگەرپتەوه سەر هەریم، بە هەر ناو
 و بیانوویەک بێت، راستەوخۆ خزمەتی ئەو بەرەبە ی دوژمنانی دیموکراسی و
 کوردایەتی دەکەن. لەم رپرهوشدایە لە کۆبوونەوه کانیاندا دەلین: بەرپۆهەریکی
 گشتی لە بەغداد قبولا دەکەین، بەلام وەزارەت لە کوردستاندا وەرناگرین!!

بۆیە هەقالبینە، زۆر گرنگە ئەم پلینیۆمەمان بێتە خالی وەرچەرخان و ئاراستە ی نوێ
 وریابوونەوه لەسەر تەواوی ئاراستە و ئاستەکان و بیکەینە پلینیۆمی گەشەپێدانی
 (ی.ن.ک) بە چاکسازی ناو ریزەکانی خۆمان و بنر کردنی یە کجارەکی دەستەگەری،
 بەچەسپاندنی یە کیتی ریزەکانی (ی.ن.ک) لەسەر بنەمای سەرەتاکانی سیاسی و
 ریکخراوهیی و ئابدیۆلۆژی دیموکراتی سەردەمانە. هەر تەنها بە راپەراندنی ئەم ئەرکە
 بابەتی و تایهتیا نەش دەتوانین یە کیتی لەناو ئەو گێژاوه سیاسی و ریکخراوهییە دەرباز
 بکەین، کە سألەهایە بە نەخشە و مەرام و رق و کینه، یە کیتی خراو تە ناوی.

ئەم گەشەپپىدەنە (ى. ن. ك) تەنھا بۇ خۆى، بۇ پتەو كوردنى نىوانى لە گەلا كۆمەلانى خەلك، ھىزە كانى ھاوپەيمانى كوردستانى و عىراقى پىويست و گىرنگ نى، بەلكو ئەركىكى نىشتمانى (عىراقى و كوردەوارى) شە، لەھەمان كاتىشدا شەرتىكى گىرنگىشە لە پەكخستى ئەو ھەولا و كۆششەنە دژى رەوتى دىموكراتى عىراق و دژى دەستوور و فېدرالا و ناوچە دابراوہ كانى كوردستان دەدرىن. بۇ ئەم گەشەپپىدەنەش، پىويستىمان بەم ئەركانەى خواروہ ھەپە:

۱- پتەو كوردنى يە كىتتى رىزە كائىمان بۇ بنىر كوردنى دەستە گەرى.

۲- پەرەپپىدەنە ناستى ھۆشيارى و فىكرى لەناو ئەندامان و لايدەنگران و كۆمەلانى خەلكىشدا: گەشەپپىدەنە بىرو ھۆشيارى و فىكرى زۆر گىرنگە. ئەمەش بە پاك كوردنەوہى ھەمەلايدەنەى ئەو ژىنگە سىياسى و فىكرىيە دىتەدى، كە سالىھايە لە كوردستاندا بە ھەلە، بە تىنە گەپپىشنى بابەتەنە، بە مەرام و نەخشە، ئاوتەى بىرو بۇچونى ناراست و ھەلدېراوى كراوہ.

۳- دىيارىكوردنى كەم و كورپە كان، دەستىشانكوردنى ھۆكارە كانىيان و ژياندەنەوہى گىيانى رەخنە لە خۇگرتن لەناو رىزە كانى (ى. ن. ك) دا.

۴- ئەم پلىنىۆمە بەردەبازى كۆنگرىس بىت. لەمەودواش بەستى پلىنىۆم و كۆنگرىس لە كاتى خۇيدا بىن دواختىيان.

۵- سەرخستى ھەفالانى ژنان و كچان و لاوانى بەتوانا و لىوہشاوہ بۇ ھەموو دەزگاكانى سەركردايەتى و مەكتەبە جىاجىياكان.

۶- جۆشدانەوہى گىيانى پىشمەرگانە و بىروباوہرى دىموكراتى و كوردايەتى لەناو (ى. ن. ك) و لەناو كۆمەلانى خەلكدا.

۷- ھۆشيار بوونە و ھەمان و، ھۆشيار كوردنەوہى كۆمەلانى خەلك لە مەترسىيە كانى سەر رەوتى دىموكراتى عىراق، فېدرالا، دەستوور، سەربەخۆى عىراق، بوژاندەنەوہى گىيانى

ههست کردن به بهر پرسیاری نیشتمانی، کوردایهتی له ناو خۆمان و خه لکدا.

زارکردنی ریزه کاغان به لیکۆلینهوهی ورد له هه موو ئه وانهی گهنده لا بوون، ژيانده وهی گیانی حیزبایه تی و فیداکاری له پیناوی خه لکدا.

۹- چونه وه ناو کۆمه لانی خه لک: ریکخسته کان نابێ هه ر خه ریکی خۆیان بن، به لکو ده بیته شانه شانی گه شه پیدانی خۆیان، بچه ناو خه لک، گو ییان لسی رابگرن، له رازو نیازیان بگهن و بیگه یه نن به سه ره وه، پینو یسته به رده وام سه ردا نی که س و کاری شه هیدان، لیقه و ماوان بکه ن، له شین و شایی خه لکدا به شداری بکه ن.

۱۰- جیه جیکردنی پهیره وهی ناو خۆو خسته گه پری ئه نجوومه نی ناوه ندی و ریکخسته وهی مه کته به کان.

۱۱- زیاتر بایه خدان به ژنان و لاوان له هه موو باریکه وه، سیاسی و کۆمه لایه تی و هوشیاری و دانانی به رنامه ی تایهت بۆیان. هه روا زۆرتر بایه خ به ریکخراوه دیموکراتیه کان و باشتر گونجاندنیان به گیان و ئه رکه دیموکراسیه کانی سه رده مه که.

۱۲- جاریکێ تر دروشمی (به ره و خانووه قوره کان) به رزبکه نه وه و رووبکه نه گه ره که هه ژارو که مده رامهت و دێهاتی کوردستان. هه تا ورده ورده یه کیتی سیاسهت و به رنامه ی عه داله تی کۆمه لایه تیش، هاوشانی ئه رکه دیموکراتیه کانی، وه کو هیزیکێ سۆسیال-دیموکرات جیه جی بکات.

به لێ هه فالینه گه شه پیدانی (ی.ن.ک) گرنگ و پینو یسته، به لام هه ر ئه وه نده به س و باش نییه، به لکو ده بیته:

دوو هه

پاراستنی هاو په یمانی کوردستان

له گه لا هه موو حیزب و ریکخراوه کانی کوردستان دۆستایه تی و هاو خه باتی بکه یین. نابێ به که میان بگرین، هه رچه نده بچوو کیش بن. یان هه موویان حاشایه کی ئه وان به هیچ و بچوک و خو پری وسف بکه یین و پاشانیش که ئیشمان پینان بوو ده ست و دامینیان بین، هه ره وک جیا بۆوه کانی ناو خۆمان ده یانگوت. پاشانیش که وتنه هه لپه بۆ

هاوێهیمانیاندا و بۆ بههێزکردنی هاوێهیمانیان کەش، پێویسته بهتایبهتی هاوێهیمانی پلانی و یه کیتی زۆر به گرنگو و باههخدار بزاین. دیاره پێویسته کانی ئەم هاوێهیمانیان لای ههموو دڵسۆزو هۆشیاریک ئاشکرايه، پیم وایه دهرو و پهنده کانی تالو و تفتی شهري نه گرسی ناوخوا، بهههموو کوردیک و دڵسۆزیکي گهله کهمان دهسهلینتی بۆ ههولدانێ بیوچان بۆ پاراستن و گهشهپیدانی ئەو هاوێهیمانیان. ههروهها بۆ بهگژداچوونی ههولاو تهقهللای دوژمنانی کوردایهتی و دیموکراتی بۆ تیکدانی ئەو هاوێهیمانیان. چ ههولتی راسته وخوا، چ ههولتی ناراسته وخواش.

سێهه دوستانهتی هێزه کانی عێراق

هاوێهیمانی له گهلا هێزه دوستانه کانی عێراق، شهرتیکي گرنگی یه کهخستنی هێزه کانی بهربهره کانی دیکتاتۆریهت بوو، ههروهکو هۆیه کی گرنگی دارشتنی دهستووری عێراق بهم شیوه دیموکراتیهی که تیندا مافه کانی خهلكي کوردستان تۆمارکراون بوو، بێئهو هاوێهیمانیان له توانادا نهبوو مافه رهواکانی خهلكي کوردستان له دهستووردا بهسهلیندرین و بچهسپیندرین. بهردی بناغهی ئەم هاوێهیمانیان، هاوێهیمانی هێزه کانی کوردستان بوو (بهپارتی و یه کیتیشهوه) له گهلا هێزه کانی شیعهی عێراق، بهتایبهتی ئەوانهی لهناو (الجلس الاعلی لیلپوره الإسلامیه) دا بهسهرو کایهتی خوالیخواش بوو (أیه الله محمد باقر الحکیم) کۆبوونهوه. که بهراستی ئەم زاته، ههه شهخسه تیکي زاناو گهوره، دووربین و نیشتمان پهروهو بوو، ههه دوستیکي گهورهی خهلكي کوردستانیش بوو "لیره دا پێویسته ئەو راستیه میژوو یهدهش بجهینهوه یاد که باوکی (سماحه ایسه الله العظمی محسن الحکیم) که ریبهری شیعهی دونیا بوو، لهسهرهتای بهریابونی شۆرشێ ئەیلولدا، شهري دژی کوردی بهناشهرعی و گوناھ دانابوو. که ئەمهش خۆی لهخۆیدا چاکهیه کی گهوره بوو بهسهر کوردایهتی. دیاره هاوێهیمانی له گهلا هێزه کانی شیعه، رینگری هاوێهیمانی کوردایهتی نهبوو له گهلا حزبی شیوعی عێراقی، الحركه الإشتراکيه العربيه، حیزبی بهعسی قیادهی فگری عێراق و

کانی تری علمانی عیراق، بهلام ئەو دوو هیزه سه‌ره‌کیه به‌ردی بناغهی
 دژی دیکتاتۆریهت بوون و پاش رووخانی دیکتاتۆریهت بوونه به‌ردی
 بناغهی هاوکاری و ههماهنگی له‌دارشتنی ده‌ستووری عیراق و چه‌سپاندنی مافه‌کانی
 خه‌لکی کوردستان تیی‌دا.

له‌گه‌لا ئەو هه‌موو گرنگیه‌ی ئەم هاوپه‌یمانیه، ئیمه‌ هه‌میشه‌ هه‌ولمانداوه‌ که‌ هیزه
 نیشتمانی و دلسۆزه‌کانی عه‌ره‌بی سونه‌ش به‌پیننه‌ ناو کۆری موعاره‌زه‌وه، ئەوه‌بوو
 توانیمان له‌گه‌لا حیزبی ئیسلامی عیراقیش پێش و پاش رووخانی دیکتاتۆریهت پینکین،
 له‌ دانانی ده‌ستووره‌وه‌ تا ئەم‌ڕۆ، هه‌موو دلسۆزیک شایه‌ده‌ که‌ ی.ن.ک چ روئینکی
 گرنگی گێراوه‌ له‌ به‌هیز کردنی ئەو هاوپه‌یمانیه‌ و پینکھینانی حکومه‌تی ئینتیلاقی یه‌کیته‌ی
 نیشتمانی عیراق. به‌تایبه‌تی دوا‌ی گه‌رانه‌وه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا له‌ به‌غداد، که‌
 وه‌خت بوو براهه‌تی و هاوپه‌یمانی کوردو شیعه‌ به‌ هیرشکردنه‌ سه‌ر (ایه‌ الله‌ العظمی
 سید سیستانی) هه‌لوه‌شینیه‌وه. که‌ ئەوسا ئەو ده‌ستووره‌شمان به‌م شیوه‌یه‌ی ئیستا
 ده‌ست نه‌ده‌که‌وت و ره‌وتی روداوه‌کانیش له‌ عیراق و کوردستاندا، ناقاریکی
 مه‌ترسیداریان ده‌گرته‌به‌ر.

له‌وماوه‌ی چوار سالی رابردوو ی.ن.ک هه‌میشه‌ ناو بژیکه‌ر و پینکھینه‌ری ته‌بابی و
 په‌کخسته‌نی هه‌ولتی تینکه‌ده‌ران بووه، مایه‌ی شانازمانه‌ که‌ هه‌موو دلسۆزان ئەم راستیه
 ده‌سه‌لین و ستایشی ده‌که‌ن. ته‌نها بی‌عه‌ک و بی‌ئهمه‌ که‌کانی ناوخۆمان و دژو دوژمنان
 نه‌بی!!

ئێسته‌ش پینیه‌سته‌ ئەو ده‌وره‌ پر له‌ سه‌روه‌ریه‌ زۆر به‌که‌لکه‌، درێژه‌پینده‌ین و به‌هۆی
 دۆستایه‌تی له‌گه‌لا هه‌موو لایه‌ک، هه‌ولتی پینکھینانی گونجاوی هیزه‌ کاریگه‌ره‌کانی
 عیراق له‌سه‌ر بنه‌مای سیاسه‌تی بابه‌تی و نه‌قلانی و ته‌واقی بده‌ین به‌ر له‌ هه‌لبژاردنی
 داها‌توو، هه‌روا دوا‌ی هه‌لبژاردنیش بو‌ پاراستنی عیرا‌قی دیموکراتی فیدرالا و بو‌
 په‌کخسته‌نی پیلانگێری و دوژمنایه‌تی به‌عسیه‌کانی سه‌ددامی و تیرۆریسته‌کان، پێشم
 وایه‌ ژيانده‌وه‌ی ریکه‌وتنامه‌ چوارقۆلیه‌ که‌ی مه‌جلس، ده‌عه‌وه، پارته‌ی، ی.ن.ک

سەردانیش بۆ بەشداریکردنی حیزبی ئیسلامی، ویفاقی وەتەنی و هەندی هیزی وەك
 نەج، دەبیته هۆی پینکھێنانی بەرەبەکی نیشتمانی فراوان دژی پیلانگیری و تیرۆریزم،
 بەبێ وەلاوەنانی ئەو رینککەوتەنی لیستەکانی جیا جیا کردوویانە لە گەلا هیزەکانی
 دۆستیان. واتا: ئەو رینککەوتنە چوارقۆلیە بیته داینەمۆی هەولێ پینکھێنانی بەرە
 نیشتمانی.

چوارەم دۆستایەتی هیزە کوردستانیه کان

دۆستایەتیکردن لە گەلا هیزە کوردستانیه کان، لە سەر بنەمای ریزگرتن و پاراستنی
 سەر بە خۆی هەریه کەو، پاراستن و ره چاوەکردنی دەستکەوتی بە شە رزگارو
 دیموکراته کە ی کوردستان لە عێراقدا، هاوکات یارمەتیدانی حکومەتی هەریم نەك
 گێچەلا و تەشەقلە بۆ دروستکردنی. شایەنی باسە کە هیزە کوردستانیه
 سەرەکیەکانی کوردستانی ئێران تاراڤەیه کی، باش بە سوپاسەو، ئەم سەرەتایە
 ره چاوە کەن. هیوادارین کە پە کەو هەوادارانی هەمان هەلوێستی ئەو بریارەمان
 وەر بگرن و چیت کۆسپ نەبن لە پێش ئاوەدانکردنەوی دێهاتی سەر سنوورو
 راکێشانی ئۆردووی تورک بۆ سەر کوردستانی عێراق.

ئیمە پیمان وایه کە زەمانی شەری چه کداری وەك ستراتیژو هۆی سەرەکی خەبات
 دەمیکە تێپەرێوه. ئەم سەردەمە، سەردەمی جیهانگیری، سەردەمی خەباتی سیاسی،
 جەماھیری، پەرلەمانی، دیپلۆماسی و میدیاکانە. ئەو هۆی لە سەردەمی پیشوودا،
 زۆر جار بە خەباتی چه کداریش نەهاتنەدی، لەم سەردەمەدا، بە ئەقڵی سیاسی کراوه
 تیگەشتنی ورد لە فەلسەفە ی سیاسی و دیموکراسی جیهانگیری، بەرە بەرە دێتەدی.
 گۆرانیکاریەکانی ناو کۆماری تورکیا لەم سالانەدا، بە مافە سیاسیهکانی کوردو
 کرانەو هۆی زیاتر دیموکراسی و ئاوەدانی، باشترین بەلگە ی ئەو راستیانە ی سەرەو هون
 سەبارەت بە گۆرانیکاریەکانی جیهانگیری و سەردەمە کە. بۆیه داوامان لە پە کە کە
 ئەو بوو کە ئەم راستیه ره چاوە بکەن و، کەلک لەو هەله وەر بگرن کە لە جیهان و
 تورکیادا هاتۆتە پێش، بۆ چاره ی دیموکراتی و سیاسی کێشە ی گەله کەمان لەو

هو راستیهش دوویات بکهینهوه، که ئەو سیاسهتەمان بۆ راکردن نیسه له بەرپرسیاری نەتەوهیی، بەلکو سه‌بارهت به پێوستیه‌کانی سەردەمه‌که‌مانه. ئەگینا کێ ههیه بتوانیت نکولی له‌و هه‌موو فیداکاری و هاوکاری و یارمه‌تیدانه‌ی ی.ن.ک بکات له‌گه‌ڵ هه‌موو هیژه زیندوو‌ه‌کانی سەرتاسەری کوردستاندا.

بۆ هیژ هه‌یه ی.ن.ک یارمه‌تی نەدابیت؟ پارچه هه‌یه له کوردستان بۆ پاراستن و گه‌شه‌پێدانی کوردایه‌تی و هاو‌ده‌ردی خه‌لکی کوردستان، خوینی پێشمه‌رگه‌ی ی.ن.ک-ی له‌سه‌ر نه‌رژابیت؟

پێنجهم هاو‌خه‌باتی له‌گه‌ڵ سۆشیالیست ئینته‌رناسیۆنال بۆمان هه‌یه شانازی به‌وه بکه‌ین که یه‌ کیتییه‌که‌مان، له‌ ناساندنی کێشه‌ی ره‌وای کورد به‌ دۆنیاو په‌یدا‌کردنی دۆست و هاو‌په‌یمان بۆی، رۆلێکی دیاری هه‌بووه. چ له‌ ئاستی حیزبه‌کانی دۆنیاو چ له‌سه‌ر ئاستی حکومه‌ته‌کانیش.

(ی.ن.ک) بوو، توانی به‌هیممه‌ت و دووریی سهرۆکی نه‌مر (حافف الاسد) بۆ یه‌که‌مین جار له‌مێژوودا ده‌رگای سو‌ریاو حزبی به‌عسی عه‌ره‌بی ئیشتراکی له‌ سو‌ریا، بۆ کوردایه‌تی و ی.ن.ک و هیژه‌کانی تری کوردیش بکاته‌وه، ی.ن.ک توانی نیتوان له‌گه‌لا زۆربه‌ی زۆری هیژه‌کانی شو‌رشی فه‌له‌ستین دروست بکات، له‌سه‌ر ئاستی نه‌وروپاش ی.ن.ک توانی له‌پێشه‌وه له‌گه‌لا حزبی دۆست و یاریده‌ده‌ری کورد، حزبی سۆشیالیستی فه‌ره‌نسی و ئینجا حزبی کارگه‌رانی به‌ریتانیا و ئینجا حزبی سۆشیال دیموکراتی تری نه‌وروپا دۆستایه‌تی دروست بکات. تا‌وای لی‌هات گه‌یشتییه‌ ئاستی بانگه‌پێشته‌کردن و به‌شداری پێکه‌ردنمان له‌ کۆبوونه‌وه

فراوانه‌کانی ئەو حیزبانه‌و سۆشیالیست ئینته‌رناسیۆنالیستمان. ته‌نانه‌ت گه‌یاندمانه راده‌به‌ک بووین به‌ ئەندام له‌ SI و پاشان سکرته‌ری گشتی ی.ن.ک به‌ جیگرێکی سهرۆک له‌و ریکخراوه ئینته‌رناسیۆنالیزمه‌دا له‌ کۆنگره‌ی (ئه‌سینا-٢٠٠٧) هاوشانی سه‌رکرده‌ ناو‌داره‌کانی جیهانی ریکخراوه‌که هه‌لبژێردرا.

جۆره چیژ هەر تنها شاخه کانی کوردستان پشت و په نامان نه ما، به لکو دهیان و چەندین ولاتیش بوونه دۆست و پشتیوانان. هه لبه ته بایه خێ ئه و دهوره ی ی.ن.ک له ناو (SI) دا روون و ئاشکرایه، هه رچه نده دوزمنانی کوردایه تی زۆریان پیناخۆش بوو“ هه رچه نده هه ر له تا قمه که ی کۆمپانیای وشه وه، تا سه ر شۆڤینه کانی عه ره ب و تورانی هه ولا ده ده ن ئه و دهوره که م بکه نه وه، به لام به پینچه وانه وه ی.ن.ک رۆژ به رۆژ له ناو (SI) پایه و پله ی چه سپاو و رووه و به هیزتر ده بیست، ههروه کو بایه خێ (SI) ش، به هه موو مه سه له ی کورد له رۆژه لاتنی ناوه راستدا زۆرتر ده بیست. باشترین به لگه ش، برپاره کانی دوا کۆنگره ی حزبی ده سه ته خوشکی سۆسیالیست دیموکراتی سویده، که سه باره ت به کیشه ی گه له که مان و مه رگه ساتی ئه نفال برپاری زۆر گرنگیان داوه.

شه شه م: دۆستایه تی نیۆنه ته وه یی و ناوچه یی

ی.ن.ک بۆی هه یه شانازی به وه وه بکات، که به پاراستنی سه ره به خۆی خوشیه وه، توانیوه تی دۆستایه تی له گه لا چه نندین ده ولسه تی ناوچه که: عه ره بی، ئاسیایی، ئه وروپی و ئه مریکی پیکه ییت“ هه ر له چینی گه وروه و به هیزه وه، تا سه ر ئیران، تورکیا، سوریا، ئوردن، میسر، هه موو ولاتانی عه ره بی، ی.ن.ک ریزو ته قه دیرێکی زۆری هه یه و به هۆی په یوه ندی دۆسته کانیشه وه، توانیوه تی رووی گه شی کوردایه تی به و ولاتانه بگه یه نیست.

ههروه ها له رۆژه لاتیشه وه هه تا سه ر یۆنان، ئیتالیا، فه ره نسا، ئیسپانیا، پۆله ندا، رۆمانیا، نه مسا، ئه لمانیا، سوید، نه رویج، به لژیکا، دانیمارک، سویسرا، هۆله ندا، به ریتانیا، ئینجا ئه مریکا و به رازیل، ی.ن.ک دۆستایه تی باشی هه یه له گه لیان. له رتی ئه و دۆستایه تیه شه وه رووی گه شی کوردایه تیان بۆ روون بۆته وه و پشتیوانی مافه دیموکراتیه ره واکانیشی ده که ن.

ده وری ی.ن.ک-یش له عیراق، به رپۆه بردنی عیراق، چاره ی گیر و گه رفته کان له لایه ن هه مووانه وه ته قه دیر ده کریت. ته نانه ت راپۆرتی سه کرتیری گه شی کۆمکاری عه ره بی

جاری کردی. کورد ئیستا هۆکاری چارهسەری
 نهك بهشیک له کیشه کان.

بۆیه بههیز کردنی ئەم دۆستایهتییه ئهرکیکی گرنگمانه. چونکه دهبیته هۆی خپرو
 چاکه‌ی عیراق و ناوچه‌کهو کوردستانیش.

سیاسهتی راست و ره‌وای ئەمجاره‌مان له‌گه‌لا هاوپه‌یمانان، هۆیه‌کی گرنگی
 ده‌ستکه‌وته‌کانمان بوو له‌عیراقد، ئە‌گه‌ر سیاسه‌ت و هه‌لو‌بستی ناراست و نار‌ه‌وای
 نه‌وشیروان مسته‌فا نه‌با، له‌کاتی جیگری سکرتری گشتیدا، ئە‌و ده‌ستکه‌وتانه‌مان
 له‌دوای رزگاری کوهیت زیاترو زووتریش ده‌ست ده‌که‌وت. وه‌ك له‌شویتی خۆیدا
 روونی ده‌که‌ینه‌وه.

حه‌وته‌م: دۆستایه‌تی هیزه‌کانی جیهانی عه‌ره‌ب

ی.ن.ك دۆستایه‌تی دیری له‌گه‌لا هیزه‌کانی دیموکرات و پیشکه‌وته‌نخوازی دنیای
 عه‌ره‌ب هه‌یه، هه‌ر له‌هیزه‌کانی شۆرش‌ی فه‌له‌ستین (منقمه‌ التحریر الفل‌سگینه) وه
 بگه‌ر، تا سه‌ر حزبی ته‌قه‌دومی سۆشیالست له‌ لوبنان و حزبی شیوعی له‌زۆر
 له‌ولاتانی عه‌ره‌ب، به‌عسی سوری، هیزه‌ دیموکراتیه‌کانی میسرو یه‌مه‌ن. ئە‌م
 دۆستایه‌تییه‌ دیرینه‌ش له‌م دوایه‌دا گه‌شه‌ی پیدراو چاکتر رووی گه‌شی ی.ن.ك و
 کوردایه‌تیان بۆ روون بۆته‌وه، بۆیه زۆر پێویسته ئە‌و دۆستایه‌تییه‌ بپاریزین و په‌ره‌شی
 پێده‌ین. پێویسته خۆمان نه‌ك هه‌ر دوور له‌دروشه‌ شۆقینه‌کان بگرین، به‌لكو
 دژی‌شان بوه‌ستین. بێگومان ئە‌و دۆستایه‌تییه‌ش له‌قازانجی عیراقه‌ به‌ کوردستانیشه‌وه.
 به‌تایه‌تی له‌م هه‌لومه‌رحه‌ جیهانی و دیموکراسیه‌دا، ئاینده‌ی رووداوه‌کان هه‌تا دیت،
 باشتر و شیاوتر ده‌بێ، هیدی هیدیش، کیشه‌و گه‌رفته‌ میژووییه‌کان، چاره‌سه‌ر ده‌کرین
 و تینگه‌یشتنی شارستانی ئیوان گه‌لان، رووی له‌ پیشکه‌وته‌.

گه‌شه‌پیدانی هیزی پێشمه‌رگه‌ی کوردستان

یه‌کێك له‌ئه‌رکه‌ سه‌ره‌کییه‌کانی ی.ن.ك له‌م سه‌رده‌مه‌دا گه‌شه‌پیدانی هیزی
 پێشمه‌رگه‌ی کوردستانه. چونکه هیشتا گه‌له‌که‌مان پێویستی زۆری به‌هیزی

بەرگه ههیه. نەك هەر بۆ پاراستنی مافه كانی خۆی، بەلكو بۆ پاراستنی رهوتی
 كراتی له عێراق و كوردستانیشدا، بۆ به دهیپنانی ئەو نامانجانەى هێشتا
 نه هاتو نه ته دی.

جا بۆیه (ه.پ.ك) بۆ ئهوهی بتوانیت ئەو ئهركانهی سهرشانی راپهڕیت، دهییت
 له رووی چۆنایهتی و مهشق و چه كه وه گه شهی پیدریت. بۆ ئه وهش پیوستیمان به
 پلانیکسی رێك و پێك ههیه، به تایه تهی دواى یه كخسته نه وهی هێزی پشمه رگه ی
 كوردستان، كه پیوسته به زووی جیه جی بکریت. چونکه ئەم یه كخسته شه رتیکی
 بنه رته تی گه شه كرنیه تی.

دیاره گه شه پیدانی چۆنایه ته كه ی، ئینجا مه شقی نوێ و مؤدرین، ئینجا پهیدا كرنی
 چه كی به رگری پیوست بۆ (ه.پ.ك) زۆر پیوسته، بۆ پیوسته؟ ئایا ئیمه به ته مای
 شه رین؟ یان به ته مای شه ر بو نه وه ین؟
 به سه ره سقی ده لیم:

نه خیر ئیمه تالای شه رو جه نگمان چه شتوه، به ته مای شه ریش نین و نامانه ویت
 تووشی شه ر بینه وه، به لام ده میكه گوتراوه خو سازدان بۆ شه ر، شه ر دوور ده خاته وه.
 (1) تیرۆریست و دوژمنانی گه له كه مان، پیلانگێره كان ره نگه جوړنك شه رمان
 به سه ردا بسه پینه وه كه (ه.پ.ك) شان به شانی هیزه چه كداره كانی عیراق
 به ره له سقی هیرش و په لاماریان بكات.

(2) (ه.پ.ك) چونکه به شیکه له هیزه كانی چه كداری عیراقی فیدرال ناتوانیت
 دووره په ریز بوه ستیت له شه ری دژه تیرۆرو پیلانگێران. بۆیه ره نگه عیراقی فیدرال
 زیاتر له ئیستاش پیوستی به (ه.پ.ك) له په كخسته نی پیلانی دوژمناندا هه بیته.

(3) بۆ پاراستنی هه ریمی كوردستان له په لامارو چالاکی تیرۆریسته كان، كه ره نگه
 بیانه ویت جارێکی تریش دزه بکه نه وه ناو كوردستان و تاوان نه انجام بدن.

(4) بۆ په كخسته نی هه و ته قه للای ناحه زانی فیدرال و حكومه تی هه ریم له كاتی
 پیوستدا.

له گه شه پیدانی حکومتی ههریم، دواى پیکهینانی له و هیزانهى هاوینان و له م قوناعه دا، دانان و په پیره و کردنی بهرنامه که به تی، که ده بیست له م سهرده مه دا، له بواری خزمه تگوزاریدا زیاتر چالاک بیست و بایه خیکی تایبه تی به لادی و خانوو قوره کانی ناو شاریش بدات. ههروه ک پیوسته پلانیکی دووردریتر دابنریت بو گه شه پیدانی پیشه سازی و کشتوکان له کوردستاندا. پلانیکی ستراتیژی ئه وتو کوردستان له ولاتیکی بهر خوره وه (استهلاکی) بگۆری به ولاتیکی بهرهمهین (المنتج). ئه مهش ته نها به وه ده کری که به پی پیوستی و پیداو یستیه کانی سهرده م ژیرخانی ئابوری هه مه لایه نه ی پیشه سازی و کشتو کالی دروست بکری. هه ر ئه مهش له گه لا په ره سه ندنی کۆمه لایه تی و چینه یه تی کوردستانی ئیستا ده گوئجی، به تایبه تی تازه تازه بو یه که مین جاره ئه وه ته ی کوردستان داگیرو دابه شکراره، له کوردستاندا، چینی بوژروای نیشتمانیی سه ره لده داو نه شوغاش ده کات، له م ریره وه دا، بایه خدان به نه وت و گاز، به ده ره یانی کانزا گرانبه ها کانی کوردستان، به کارگه ی چه شناو چه شی گه وه، به سیاسه تی ئابوری هاو چه رخ، به پاشکه وتی نه ختینه و دراو، به هاوسهنگی بازارو توانای کرینی هاو ولاتی، ئه رکیکی چاره نوو سسازى ئابوری کوردستانه که زور زور گرنگه پلان و پرۆزه ی ستراتیژیان بو په سه ند بکری و بودجه ی پیوستیشی بو ته رخان بکری. دیاره هه مووشی به هاو کاری له گه لا ده ولته ده وسته کان و کۆمپانیاکانی جیهان. پیوسته سه رمایه داری خو مالی و کهرتی تایبه تیش یارمه تی و هان بدرین بو به شداری چالاکانه له بازارگانی و ئه و جو ره پیشه سازیانه ی پیمان ده کریت. به تایبه تی ئه زمونی زۆریک له ولاتانی جیهان سه لماندویانه که: پیشه سازی گه وه و گچکه، ته واو کهری ئابوری نیشتمانیی، نه ته وه یی و بازاری نازادن.

بو کشتو کالا، ده بیست پلانیکی تایبه تی بو بوژاندنه وه ی لادی و بوژاندنه وه ی کستو کالا و چاره ی کیشه ی که مئاوی دابنریت. ژینگه ی کوردستان له هه ر چوار

کشتوکالی، بۆ نابوری فرجهشن له باره. ئەم له بارییهی ژینگه، دهبی به پرۆزه‌ی
 ههروه‌ها پێویسته حکومهت بیریکی جددی له چاره‌کردنی ژماره‌ی زۆری
 کارمەندانی بی‌ئیش، واتا ئەوانه‌ی بۆ موچه‌وه‌رگرتن دانراون بی‌ئوه‌ی پێویست بن،
 یان به‌شداری له کارکردن بکەن. دیاره‌ ده‌بی بیر له دۆزینه‌وه‌ی کاریش بۆ ئەوانه‌ی
 زیاد ده‌بن بکریته‌وه.

نیاز له گه‌شه‌پێدانی په‌رله‌مانیش، خستنه‌گه‌رپه‌تی، ره‌خساندنی هه‌لومه‌رجی
 گفتوگۆی ئازاد، راده‌برین، لیکۆلینه‌وه‌و پێشنیازکردنه. ئیمه‌ پێویستمان به
 په‌رله‌مانیکی زیندووی هۆشیار هه‌یه، که ئه‌رکه‌کانی نیشتمانی ده‌خاته سه‌رووی
 داخواییه‌کانی حزبی و شه‌خسی و تایه‌تی.

حکومهت و په‌رله‌مانه‌که‌مان پێویسته ئەم راستیانه‌ ب‌خه‌نه به‌رچاوی خۆیان، که هیشتا
 رژیمی دیموکراتی فیدرالی عراق، به‌کوردستانیسه‌وه، نه‌چه‌سپاوه“ هیشتا پیلانه‌کانی
 دوژمنان بۆ له‌ناو بردنی به‌رده‌وامه“ هیشتا چالاکی تیرۆریستی بۆ کوشتارو
 کاولکردنی ولات هه‌ر به‌رده‌وامه. بۆیه ئه‌م‌پرۆژه‌رکی سه‌ره‌کی حکومهت و
 په‌رله‌مانیش له‌گه‌لا هه‌موو هیزه‌ سیاسییه‌ دلسۆزه‌کان، که په‌رۆشی دیموکراسی و
 فیدرالن، هه‌ر پاراستنی ره‌وتی دیموکراتی و سیسته‌می عیراقی دیموکراتی فیدراله.
 هیشتا هه‌ر به‌ک‌خستنی پیلانگێری دوژمنه‌کانی ئەم ره‌وت و سیسته‌مه‌یه. دیاره
 چاره‌یه‌کی راست و ره‌وا گیروگرفته‌کانی نیوان حکومه‌تی مه‌رکه‌زی و حکومه‌تی
 هه‌ریم یه‌کیکه‌ له‌ئ‌ه‌ر که‌ گرنگه‌کانی حکومهت و په‌رله‌مانی کوردستان.

چاکسازی و پاکسازی له داموده‌زگا‌کانی حکومه‌تدا ئه‌رکیکی گرنگ و پێویسته، بۆ
 ئەمه‌ش پێویسته به‌رنامه‌یه‌کی هه‌مه‌لایه‌نه‌ دابنریت و زوو ده‌ست به‌ چالاکی ژیرانه‌ی
 جیه‌جیکردنیشی بکریت.

که‌مه‌کردنه‌وه‌ی مووجه‌ی وه‌زیر، ئەندامانی په‌رله‌مان، فه‌رمانبه‌ره‌ گه‌وره‌کان،
 زیادکردنی مووجه‌ی فه‌رمانبه‌ره‌ که‌م مووجه‌و که‌مه‌رامه‌ته‌کانیش، زۆر پێویسته.

جگه لهوه ههقه چاو به مووچهی خانه نشینه کان بخشیندر یتهوه تا کو به پیتی یاسا بیست، کی بیست، نهك له گۆترهوه له بهر خاتری خاتران و مهحسوبیهت، تا کو ههر خانه نشینیک به پیتی یاسا چهندی ههق دهی، چهندی بهر ده کهوی بیدریتی، ههتا بهری رهنجی دهیان سالهی خزمهت و ماندوو بونیشیان به یاسا له ژیاندا دهسته بهر بکری.

رهگ و ریشهی فیکری و سیاسی هه لگه راوه کان له ریبازو قهواره ی. ن. ک. هه قالینه:

پیم وایه وهختی ئهوه هاتوو که ئیمهش بیرورای خویمان به راشکاوی ده باره ی رهگ و ریشهی فیکری، سیاسی و رهوشی هه لگه راوه کان ده برپین. راستیه کان بخهینه پروو، با تالا و تفتیش بن.

دهستپیک له ناکۆکی سیاسی و رهوشت و کردهوه کان له ناو شوړشدا سه ریهه لداوه، پاشان به قوناغی جزا و جوړ په ناو پیچی جیادا هاتوو، تا گه شتۆته ئه مه ی له م ساله دا دیمان.

دیاره ناکۆکی سیاسی، فیکری، کارو کردهوش، ههر له سه ره تای دامه زانندی ی. ن. ک- هوه هه بووه. سه بارهت به پیکهاته ی ی. ن. ک له سی هیللی فیکری جیا وازو سی ریکه خستی تایه تی که هه موویان له ناو ی. ن. ک- دا به شیوه ی نیمچه به ره ی کۆبوو بوونه وه. ئه مه تایه تهندی یه کیتی بووه له هیزه کانی تریشی جیا کردۆته وه. ئه م جیا وازیانه، ههر له نیوان پیکهاته کانی ی. ن. ک- دا نه بوو به ته نها، بگره له هه ره که له و پیکهاته نه شدا هه بوو. هه لچوون و داچونیشی به خو یه وه ده بی!

بۆ پیکه وه هیشتنه وه ی باله کانی ناو ی. ن. ک و پاراستنی یه کیتی کارو کرده وه ی پیویست له شوړشی نویدا، دوو هیللا دوو بۆچونی له یه کتر جیا هاتبوونه کایه وه. یه کیکیان هیللی پاراستنی یه کیتی و ته بایی له ناو باله کانیدا، هه رچه نده نرخ ی له پاشه کسه و سازش و یستییت، هه رچه نده پشو درپژی شوړشگیرانه ی گه ره ک بویت. ئه مه میان هیل و بۆچونی ئیمه مانان بوو، له سه ره تا وه هه تا ئیمرو.

هیللی دووه م (بۆچوونی دووه م) بی باکی بوو له پاراستنی یه کیتی و یه کیتی

ریزه کانی و ره چاو کردنی دهستکه وتی تایبه تی و حزبی و جار جار شه خسیش.

ه له بیرمه، که هاتینه سی سنووره که (له دۆلی گۆستی- مانگی چه وتی ۱۹۷۷)، ئەم جیاوازییانه دهستبه جی دەر که وتن، به تایبه تی له نیوان شه هیدی نهمر عه لی عهسکه ری و نهوشیروان مسته فا، سه ره رای ناکۆکی نیوان کۆمه له و شو سیالیست، سه ره رای ناکۆکی ناو خودی شو سیالیست و ناو خودی کۆمه له ش. جارنیکان کار گه یشته لیکترازان! هتا به هه ره شه ی گه رانه وه مان پیکمان هیتانه وه. له وساو به نده ی موخلیستان ئه رکی پیکه ییتانه وه و چاره ی ناکۆکیه کان، به گفتو گو پیکه وه سازان و پاراستنی یه کیتی شو ر و ی. ن. ک ی گرت ه ئه ستۆ.

به لام دوا ی کاره ساتی هه کاری ناکۆکی نیوان کۆمه له و شو سیالیست، به تایبه تی نهوشیروان و سالار له یه ک و خوالیخۆشبوو هه قالی نه مرمان کاک ره سول مامه ند گه یشته راده ی لیکترازان و جیا بونه وه ی شو سیالیست به خویان و ریکخستن و پشمه رگه کانیا نه وه له ی. ن. ک، جگه له هه قالی نهمر عومه ر ده بابه و هه قالیکی زۆر. پاشان ناکۆکی نیو کۆمه له ی ره نجده رانی کوردستان تا ده هات توندتر ده بوو، به تایبه تی له نیوان نهوشیروان مسته فا له لایه ک و سالار و مه لا به ختیار له لایه که وه، توندوتیژی نهوشیروان و پیلان سه پاندن بو دهر په راندنی نه یاره فکری و سیاسییه کانی له کۆنفرانسه کانی کۆمه له ی ره نجده راندا، به سه پاندنی لیستی تایبه تی له هه لبژاردنی سه ر کردایه تی کۆمه له دا، له به رامبه ریشدا، لاساری و سووربوون له سه ر جیا بونه وه ی سالار عه زیز له لایه کی تر، کاره که ی گه یانده جیا بونه وه ی ئالای شو ر و ی. ن. ک. ئه مه له کاتی کدا ئه و کیشانه به تی په رینی رۆژگار قابیلی چاره سه ر کردن بوون.

ئه وه ی راسته من و برایانی شو سیالیست (شو ر شگیران پاشان) که مابوونه وه، له ناو ی. ن. ک دا هه ولمان دا په کی ئه و سیاسه ته توندوتیژییه بجه ی، به لام مه خابن گه یه ندرایه حوکمی ئیعدام و چاره ی ناکۆکیه که به شه رو پیکدادان. که چی سکرتری کۆمه له ئه و هیله ی قیاده ده کرد که به کوشتن و گرتن و ته فروتونا کردن

کۆمهلهش، برپاری کوشتنی خه لکی له شارو له لادی دهرده کرد. ئه مهش بوو به هۆیه کی گه ووهی ناکۆکی ئیمه مانان له گه ل هیلکی نه وشیروان له سالی (1981) هوه له ناو کۆمه له دا. تا کار گه یشته ئه و راده یه هه ره شه مان کرد به به جیه یشتنی ولات ئه گه ر کوشتار له شارو له لادی رانه وه ستیت، هه رچه نده، سه ره تا ئه نجامدانی ئه و تاوانانه و گه لی برپاری ترمان لی ده شاردرایه وه، به لام سه ره نجام، دوا ی ماوه یه کی کم، له ریگه ی به رپرسیانی گه ووهی ناو شاره وه، راستیه کاغان هه موو زانی و چیکه فرۆفیل دادی نه ده دا. ئه م راستیانه ش وای لیکردین بتوانین دوا سنووو بۆ پاکتاوی جهسته یی نارپه و دابننن! ئه مه یه که مین ناکۆکی و دووبه ره کی ناراسته و خۆی گرنگی نیومان بوو، له گه لا په یه وانی توندوتیژی.

پاشان، هه ر له و زه مان و زه مینه یه دا، مه خابن، شه ری ناوخۆ قولتزر کراو به سه ری ی.ن.ک دا سه پینرا که به رگری له خۆی و شۆرش بکات، ئه وه بوو، له هه ولیرو سلیمانی و هه ندی ناوچه ی تریش، شه ر، پینچه وانه ی به رنامه و سیاسه تی یه کیتی، روویداو، له ره وتی گشتی روداوه کانی ناوخۆ تی نه په رین. به لام روداوه کان له شه ری قرناقاو پشت ئاشان- دا به هۆی گرتنه به ری سیاسه تیکی عه سه کهری بریارلی نه دراوه وه، خراپ و نامرۆفانه شکانه وه و روداوی زۆر ناله باریان لی که وته وه. که ئه م روداوانه له مه له ندی یه کی سلیمانییدا روویان نه دا.

له رووی فیکری شه وه، به ئاشکرا ده بگوت: که مارکسیزم گه روگول بووه و سۆشیا لیزم باوی نه ماوه، که چی خۆشی سکریتی کۆمه له ی مارکسی لینی بوو! هه ر ئه و باوه ره ی ئه ویش بنه مای فیکری هه لوه شاننده وه ی کۆمه له بوو له دوا ییدا.

له شه رپشمان له گه لا عیرا قدا، سه ره رای ئه وه ی ئاشکرا رژیمی عیراق فاشستی بوو، تاوانی جینۆسایدی ئه نجام ده دا، به لام سکریتی کۆمه له جار جاره به ته نیا ئه مری وای

کورد، که جیسه جیکردنیاں بهروالتهیش شه ره که ی ده کرده شه ری کوردو نهک شه ری کوردایه تی له دژی دیکتاتوریه ت، نه مهش پاسوی ده دایه شو فینه کان بو زیتر نه خامدانی تاوان. هه ره که گاله و گالته شی به دروشه کانی برایه تی کوردو عه رب و هاو خه باتی هتزه کانی کوردو عه رب ده هات، لی ره شدا جیاوازیه کی تر له نیوانمان دروست بوو، چونکه ئیمه مانان باوه رمان به و برایه تی و هاو خه باتیه هه میسه هه بوو، هه ولی پیکه تانی جه به ی عیراق دژی دیکتاتوریه تیشمان به رده وام دابوو.

ناچار بو مانه وه ی شو رش و یه کگرتویی ریزه کانی یه کیتی، سه ره رای کی شه و بی شه و دوبه ره کییه شار دراوه که ش، به هیوای چاک کردن و راستکردنه وه ی هه له و بو چوونه ناراسته کان، گوزه راندمان. به پی ئه و سه ره تایه ی که په سه ندمان کردبوو، سه ره تای پاراستنی یه کیتی و یه کیتی ریزه کانی ناو ی. ن. ک به تایه تی که سکر تیری کومه له بوو، هه رجه نده له گه ل زۆریه ی کادره کانی کومه له ش تیکی دابوو، به تایه تی نه مران جه بار فرمان و د. خه سه ره و د. نه سه لان و هه قالا عومه ر فه تاح و عه لی به چکۆل و ده یان هه قالی تریش.

له ناو ئه و کی شه کی شه سیاسی و فکریه دا، سه ره رای ئه وه ی تا قیکردنه وه ی زۆرمان له گه ل سه دامیه کاندا هه بوو، به تایه تی سیاسه تی سه دام له جه نگی عیراق-ئیراندا، سه روشتی فاشیانه ی رژیم ئاشکرا ده ره که وتبوو، ده ریش که وتبوو که ئه م فاشیستانه له هیه چ تاوانیک نه ده سه له مینه وه، مفاوه زاته که شمان له گه لا رژیم سالی ک بوو به وه ی شو فینه تی به عسی سه دامی و ته که نه لۆژیای جه نگی و فشاره ئیقلمیه که، شکستی خواردبوو، ئه و هه موو راستیانه مان ده زانی، بۆیه ده بوو ژیرانه تر هه لب سو رپین و که مزین پاسا و بدهینه ده ست فاشیه کان،

که چی له و کاته دا، نه ک نه مانتوانی جیاوازیه کان و هه له کان سه باره ت به سکر تیری کومه له که م بکرینه وه، به لکو ناوبراو نا کۆکیه کانی له مهیدانی سیاسه ت و فک ره وه، که یانده ئاستیکی تر سناک، نه ویش بواری عه سه کهریه، برپاری هه ره مه تر سیداریش

سوکاتهدا، ئەوه بوو بەبێ رەزامەندی سکریتیری گشتی، کە فەرماندەوی گشتی هێزی
 (پ.م)ش بوو، بەلکو بەبێ رەزامەندی زۆربەیی مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتی
 یەکیشتیش، فەرمانی عەسکەری داوو بە فەرماندەو هەفالانی دەقەری هەلەبجە، کە
 وەکو بەشێک لە هاوکیشتە عەسکەرییەکانی جەنگی عێراق ئێران هەوڵی
 رزگارکردنی هەلەبجە بدەن. گواوە بوو کە مەکردنەوێ گۆشار بوو بۆ سەر
 سەرکردایەتی کە رژێم پەلاماری دەدا. ئەم بڕیارەش بەوشێوەیە، بەبێ لێکدانەوێ
 هەلومەرجی جەنگە کەو سروشتی فاشیانەیی سەدامیەکان لە دوو سالی کۆتایی
 جەنگە کەدا، پاساوی دایە دەست سەدام کە سروشتە فاشیە کەیی بە رۆژی روناک،
 بەبێ دوودلییی لە شاری هەلەبجەدا جێبەجێ بکات. کە ئەگەر هاتباو ئەم نەخەشە
 لە مەکتەبی سیاسی و لەگەڵ سکریتێرو فەرماندەوی گشتی (پ.م)دا، باسکراباو
 تاوتووی بکرایە، بێگومان رینگەنە دەدرا رینگەیی وا بگێریتەبەر. بەلکو هەولا دەدرا
 نەخەشو تاکیکی عەسکەری گونجاوتر لەو هەلومەرجەدا بگێریتەبەر. بەتایبەتی
 حکومەت پێشتر هەرەشەیی بۆ ناردبوین کە هەر پەلاماریک لەگەڵ پاسداران بۆ سەر
 هەر شوێنێک، بە بەکارهێنایی چەکی کیمیایی جواپی دەبێت، تەنانت گەر شاری
 سلێمانیش بێت. سەرەرای هەموو ئەم راستیانەش، ئوبالیی تاوانی کیمیایارانی
 هەلەبجەو سەرانسەری کوردستان، لەئەستۆی بەعسی سەدامداوە.

کە کارەساتە کە روویداو حوکمی دیکتاتۆری هەلەبجەیی دایە بەر چەکی کیمیایی،
 ناپەزایی لەسەر سەپاندنی بڕیارە کە، کە بەبێ رەزامەندی مەکتەبی سیاسی
 دەکرابوو، لەلایەن چەندین هەفالهوه بەرزبوو. بەلام تازە کار لە کار ترازابوو.

ناکۆکیەکی تری سەرەکی لەنیوانماندا، لەسەر بەری راوەستانی شەری ئێران-عێراق
 بوو، لەوساتەدا سکریتیری کۆمەڵە باوەری بەشۆرش نەماوو، لەدوای شەری
 سەرکردایەتی وری بەردابوو، بەپەلەپروژە ناوچە کەیی بەجێهێشت بەسەر هەفالانی
 سەرکردایەتی بێ ئەوێ پرس و راویژیان بێ بکات. بەتایبەتی لەدوای ئەفالهکان.
 کە سەدان خێزان و هەزاران کەس لەگەڵ یەکیی لەپاشەکشەدا کەوتبوون و

دەره‌وه‌ی کادیره‌کانی نزیك له‌خۆی و هاندانی پێشمه‌رگه‌ش بۆ چونه‌ مالى خۆیان یان بۆ ئێران. به‌كه‌لكوه‌رگرتن له‌ده‌سه‌لاتی جیگه‌ری سكرتێری گشتی له‌غیابی سكرتێری گشتیدا، خه‌ریك بوو شۆرشه‌كه‌ بلاوه‌ بێ‌بكات. نه‌گه‌ر به‌ره‌هه‌ستی هه‌قالان كاك كۆسه‌رت و هه‌قالا جه‌بار فه‌رمان و چه‌ند هه‌قالێكى شۆرشگێڕیان نه‌با، به‌ره‌هه‌می بریارى بلاوه‌پێكردنى شۆرشى ده‌دا. سه‌ره‌نجامى ئەم سیاسه‌ته‌و ئەم باوه‌ره‌ی كه‌وته‌ هه‌لگه‌رتنى دروشمى گفتوگۆ له‌گه‌لا یه‌دام و پرویاگه‌نده‌ بۆ نه‌مانى توانای درێژه‌دان به‌ شۆرش. بۆ رازیكردنى سكرتێری گشتیش، كه‌ له‌سوریه‌ بوو، هه‌قالا عومه‌ر عه‌بدوڵلا یان نارده‌ لای. به‌لام سكرتێری گشتی ئەو سیاسه‌ته‌ی په‌سه‌ند نه‌كردو به‌قسه‌ به‌ناوبانگه‌كه‌ی وه‌لامى دانه‌وه‌” كه‌ خه‌بات درێژه‌ بێ‌ده‌ده‌ین تا سه‌دام هه‌ر ده‌روخێنین.

لێ‌روه‌ ناكوڤى نیوان سكرتێری گشتی و جیگه‌ره‌كه‌ی زۆر توندو قولا بوو. هه‌ر به‌وه‌ خاوكه‌رایه‌وه‌ كه‌ پاشان (م.س) بریارى دا شۆرش به‌شپۆه‌ی شه‌رى پارتیزانى درێژه‌ی هه‌بیت و خه‌بات شان به‌شانی موعه‌اره‌زه‌ی عیراقیش دژی دیکتاتۆریه‌ت درێژه‌ی هه‌بیت، خۆشان ده‌ست بکه‌هین به‌ دروستكردنى ده‌سته‌ی چه‌كدار له‌شاره‌كان و ئۆردوگاكان بۆ روژی خۆی. چونكه‌ ئێمه‌ پێمان وابوو، كه‌ سه‌دام كه‌تێك له‌گه‌لا كوێت، هه‌ر ده‌كات، ئەمريكائو ئەوروپاش هه‌ر لێی ده‌ده‌ن. له‌سه‌ر ئەوه‌ش له‌گه‌لا نه‌وشیروان ناكوڤ بووین، چونكه‌ ئەو پێی وابوو كه‌ له‌سه‌دام نادریت، ته‌نانه‌ت دواى په‌لاماردانى كوێتیش پێی وابو سه‌دام ده‌كشیته‌وه‌، بۆیه‌ داواى گفتوگۆی له‌گه‌لا سه‌دام ده‌كرد. ئەوه‌بوو، بێ‌پرسی هه‌قالانیش، به‌تایبه‌تى سكرتێری گشتی، كه‌وته‌ نامه‌ناردن بۆ سه‌دام و هه‌ولدانى لاواز بۆ رێكه‌وتنێكى لاواز به‌هیواى ئەوه‌ی سیاسه‌تى خۆی بباته‌سه‌ر. كه‌چى نه‌ك سه‌دام ئاماده‌نه‌بوو چاره‌سه‌رنێكى لاوازی‌ش بۆ كێشه‌كه‌ به‌سه‌لینى، به‌لكو شه‌خسى خۆی ئاماده‌ نه‌بوو وه‌لامى یه‌ك نامه‌ی جیگه‌ری سكرتێری

به کیتی بداتهوه، ته نیا داوای زاره کی ئه وه بوو که (یاخیوووه کان بگه رینه وه ریزی بهمانی) ئه مهش هه ر بیروبوچونه کانی هیلێ روخاندنی سه دامی سه مانده وه، که رژیم شوقینی و فاشیه و مافی دیموکراتی هه ر گیز نادات.

له ناو هه فالان و پینشمه رگه و باره گاکانیشدا، هه ولێ ده دا بیروراکانی هه فالان کۆسه رت و برایانی تر، که ده یانگوت سه دام لێ ده دریت و ده شه لێژی، که مایه خ بکات، هه تا بتوانی هیلێ سیاسی خوی زیاتر بره و پیندات. له م ریره وه سیاسییه داو له و بارو دۆخه دا، نه وشیروان دوو هه لیه گه وه ی کرد: یه که میان ئه و لیکدانه وه هه لیه بوو، ده رباره ی لیدان و لێ نه دانی سه دام و ده رکردنی له کویت. له سه ر بنه مای ئه و لیکدانه وه چه وته ش ی. ن. ک- ی توشی هه لیه کی میژوویی کرد، که ده رفه ت و هه لیکمی میژوویی له ده ستداین، ئه ویش ئه مه ی خواره وه بوو:

ئه مریکه کان به سکرته ری گشتی ی. ن. ک یان راگه یاند، که ئه گه ر بیست و هاوکاری هیزی هاوپه یمانان بو رزگارکردنی کویت بکه ن، ئه واهه م یارمه تیه کی باشی چه ک و ماددی ده دن به کوردو هه م پاشان فیدرالیه تیشی له عیراقدای ده سه لیتن و ده سه پینن. سکرته ری گشتیش، داوای له نه وشیروان کرد، که له گه لاهه فالانی سه رکرده یه تی و پارتیش دراسه ی بکه ن و وه لامی بده نه وه. ئه ویش وا وه لامی سکرته ری گشتی دایه وه: که ئه وه په سه ند نییه، چونکه سه دام هه ر به خۆشی له کویت ده کشیته وه و شه ره که ش توشی ئیمه ده بیست. به م هه لویسته هه لیه هه لیکمی میژوویی له کیس کورد دا، ئه گینا داوای رزگاری کویت، به تاییه تی که زۆربه ی زۆری کوردستانمان رزگارکردبوو، فیدرآلمان بو ده چه سپا.

له داوای ئه و دوو هه لیه، نه وشیروان دووچاره ی هه لیه کی تریش هات، ئه ویش که راپه رین به هاته وه ی له شکری عیراق بو شاره گه وه ره کان توشی شکان هات، له جیاتی ئه وه ی سه رکرده یه تی به ربه ره کانی بکات، وه ک جیگری (س. گ) و (ف. ه. پ. ک) ئه محاره ش به یی بریاری مه کته بی سیاسی و به رنامه یه کی سیاسی بو رووبه روو بوونه وه ی ئه و دۆخه ناله باره، گوتبوی من ده مزانی وامان به سه ردی، به لام

مام جلال ئەم سیاسەتەى سەپاندو تووشى كارەساتى كردىن. گوايه لەترسى ئەوهى
 ۆلەى كوژراوى خۆيانمان لى دەكەنەوه!

بەجۆره دەبين كە لە ئان و كاتە هەستيارە مێژوويە كاندا نەوشىروان هەلەى
 گەورەى توشى ى. ن. ك كردووه. هەربۆيش دواى خۆگرتنەوه لەراپەرىنەكە،
 لەكاتىكدا هەڤالا كۆسەرت لەناوچەكانى هەوليرۆ هەڤالا جەبار فەرمانى نەمر
 لەناوچەكانى سلیمانى و گەرميان خەرىكى پاراستنى ناوچە رزگار كراوه كان و
 دەرپەراندنى هێزى مېرى بوون، نەوشىروان لەناوزەنگ خۆى شار دبووه و پەيتاپەيتاش
 رەخنەى روخینەرى دەگرت.

لەدواى ئەوهى ئىتر ولاتى بۆ لەندەن بەجیھێشت. تا سەرۆبەرى یەكەمین كۆنگرېس
 نەهاتەوه. كە هاتەوهش، بۆ بەگژاچوونى سكرتېرى گشتى و تىكدانى ى. ن. ك كارى
 دەكرد، بەجۆرێك كە بەئاشكرا دەیگوت با ى. ن. ك تىك چیت، شتىكى نوێ
 دروست دەكەنەوه. سەرەنجامى ئەم كێشانه، كۆنگرە لەباتى ئەوهى لەراپەرىندا
 رى و شوینى سیاسى بۆ سەر كەوتن و ئىدارەى حكومەت دا بنى، هەر گېرۆدەى كێشه و
 بېشەى كۆن و هەڵدانەوهى لاپەرەكانى رابردوو بوو. گوايه درێژترین كۆنگرە بوو،
 بەلام كەمترین چارەسەرى دۆزىبەوه.

بەم جۆره لەمێژ سائە، لەسەرەتای هەشتاكانەوه (نەك لە دوو هەزارەوه)، دوو هیللى
 ناو ى. ن. ك هاتە كایەوه، هیللى پاراستنى ى. ن. ك و پەرۆشى و دلسۆزى بۆ یەكێتى
 ریزەكانى و هیللى بن باكى لەیەكێتى و بەخشكەبى كار كردن بۆ لەبەرىك ترازاندنى.
 هەڤالینە!

لە دوو هەمین كۆنگرەشەوه، كەزانیى زۆرى زۆرى كادرى ناو ى. ن. ك-ى لە گەلا
 نییه، كەوتە پیلاندانان بۆ دەستگەرى، هەر جاره بە بیانوویەك و بە شیۆبەك. هەموو
 هەولێكى چارەسەر كردنى كێشهكان لە گەلێا سویدیان نەبوو. لەدوا سەرەنجامدا،
 هەلى قۆزتەوه بۆ هەلرشتنى سیاسەتى كۆنەقین و پیلانە كۆنەكانى.
 دەستەگەرى نەوشىروان لەلایەن بالى یەكێتى خوازو دلسۆز هەستى پى كرابوو،

هه‌مانه‌ت ناو به‌ناو بلاو کراوه‌ی ناو‌خۆش‌یان ده‌گه‌ی‌شته ده‌ستمان، به‌لام به‌ه‌یوا که‌ی خۆمان، ه‌یوای پاراستنی یه‌کیته‌ی و یه‌کیته‌ی ناو یه‌کیته‌ی چاوپۆشی ئه‌ده‌کراو هه‌ولێ دله‌راگرتنی ده‌درا. ده‌ریش که‌وت که‌ ئه‌م سیاسه‌ته، به‌رامبه‌ر به‌ سیاسه‌تی تێک و پێکدانی یه‌کیته‌ی ناو یه‌کیته‌ی، ئه‌نجامی خوازاوی نه‌بوو بۆ رینگرتن له‌جیاپونه‌وه. به‌ریارێک بوو دا‌بویان و به‌دیانه‌سه‌ر. به‌لام ه‌یلێ یه‌کیته‌ی پارێز، له‌ناو یه‌کیته‌دا، بالا‌ده‌ست مایه‌وه‌و یه‌کیته‌ش سه‌ماندییه‌وه که‌ به‌وان هه‌رگیز تێک ناچێ. به‌لکه‌و زۆر ناخایه‌نی یه‌کیته‌ی ده‌به‌رێسه‌وه سه‌ر رێبازه‌ می‌ژوو‌یه‌که‌ی بۆ راپه‌راندنی ئه‌ر که‌ دیموکراسی و مه‌ده‌نی و کوردا‌یه‌تیه‌که‌ی. به‌ چاکسازی و گۆرانکاری و به‌ده‌یه‌تانی سیسته‌میکی مؤدیرنیشه‌وه.

ناشکرابوونی دژایه‌تی (ی.ن.ک)

دوا‌ی ئه‌وه‌ی نه‌وشیروان توانیوی چوار ئه‌ندامی (م.س) له‌گه‌لا چه‌ند ئه‌ندامێکی سه‌رکردایه‌تی به‌لای خۆیدا رابکێشیت، ده‌ستی به‌ پیلان دانان بۆ جیه‌جیکردنی نه‌خشه‌ی دژایه‌تی ی.ن.ک و لاوازکردن و له‌به‌ریه‌ک هه‌لته‌کاندن، کرد.

خۆی به‌بیانوی ئه‌وه‌ی تا‌قه‌تی حزبا‌یه‌تی نه‌ماوه له‌گه‌لا ئه‌م سه‌رکردایه‌تییه‌ ده‌ستی له‌یه‌کیته‌ی هه‌لگرت. به‌پێی نه‌خشه‌یه‌کیش، که‌ پاشان ناشکرابوو، دا‌وای کرد که‌ بۆ دانانی (به‌یمانگایه‌کی سه‌راتیژی بۆ توێژینه‌وه) بۆ ی.ن.ک و حکومه‌تی هه‌ری‌م و کوردا‌یه‌تی یارمه‌تی بدرێ.

سکرته‌ری گشتی سه‌ره‌رای بۆچوونی جیا‌واز له‌ناو مه‌کته‌بی سیاسی و سه‌رکردایه‌تی، با‌وه‌ری بێ‌کردو پارهی که‌ دا‌وای کرد (ده‌ ملیۆن دۆلار) و گرده‌که‌و هه‌ندی شتی تری بۆ دا‌بین کرد. ئه‌ویش له‌جیاتی توێژینه‌وه‌ی سه‌راتیژی، کۆمپانیای وشه‌ی پێ دانا، ته‌له‌فزیۆن و رۆژنامه‌و را‌دیۆی بێ‌ دانا و که‌وته‌ دژایه‌تی ی.ن.ک.

سکرته‌ری گشتی له‌ژێر گوشاری ئه‌ندامانی سه‌رکردایه‌تی و (م.س) به‌تایبه‌تی ئه‌وانه‌ی سه‌ره‌خۆی بوون، له‌گه‌لێدا که‌وته‌وه‌ گه‌توگۆ، له‌ئه‌نجامدا به‌لێتیدا پشتیوانی له‌په‌رۆزه‌ی چاکسازی هه‌فالا سکرته‌ری گشتی بکات، بۆ جیا‌کردنه‌وه‌ی

دهسه لاته كانی حیزب و حكومهت. ته نانهت به شداریشی له دارشینی پرۆژه كهی ی گشتی كرد كه پاشان بلاو كرايه وه.

كه چي له بنه وه ههر خهريكی پیلانگیزی بوو.. دهسته و دایره كه شی به كه لكوهرگرتن له پۆسته كانیان له ناو ی. ن. ك هه رچی توانیان بۆیان نه خام دا. له هه موو خراپترو بی نه مه كتر، بلاو كردنه وه ی نه ییبه كانی یه كیتی بوو له میدیا كاندا. كه نه مه ناپاکی بوو به رامبه ر نه مانه تی مه سه لیه ت. نه وه بوو كه زانی له ناو خه لك ناره زایی هه یه، لیستی گۆرانی هینایه كایه وه بۆ دژایه تی ی. ن. ك. ییشتریش خۆی و دهسته و دایره كه ی، كه وتبونه هیرش بۆ سه ر ی. ن. ك و به درۆی سلیمانی چیتی كردن، یه كێكه له و پرو پاگهنده ناراستانه ی بلاویان كرده وه، گوایه ی. ن. ك مانگانه پارهیه کی زۆر وه رده گریت و خه لكی سلیمانی لسی بیه ش كردوو! نه وه ی راست بی ت، راستیه كان نه مه ی خواره وه یه:

۱- ی. ن. ك نه وه پارهیه ی وه ری ده گری بۆ (ه. پ. ك)، شه هیدان، كه مه نده امان، چه ك و تفاق ی (ه. پ. ك) و ئینجا ی. ن. ك-ه.

۲- نه وه ی زیانی دارایی گه وره شی له سلیمانی دا، ههر نه وشیروان و دهسته و دایره كه ی بوون، كه بونه هۆی بی به شكردنی سلیمانی له نزیکه ی سی هه زار ملیۆن دۆلار. چۆن؟

كۆریه كان له گه ل (س. گ) پێكهاتبوون كه هیزیکیان به یینه معسکر سلام كه بۆ پاراستنی ئاسایش له عیراق به بریاری نه ته وه یه كگرتوه كان هاتبوون. به ئینیشیان دا كه نزیکه ی (۳) هه زار ملیۆن دۆلار له چه ند سالی كدا له و ناوچه یه سه رف بکه ن، رینگه ی كارگه یه کی كۆری بده ن كه كارگه یه کی ئاسن له پیتجوین دابنیت.

كه داوای كۆریه كان گه یشته (م. س) نه وشیروان و دهسته و دایره كه ی ره تیان كرده وه گوتیان: نابیت بی نه ناوچه ی سلیمانی.

نه وه بوو چونه هه ولیرو پارهیه کی زۆریان له هه ولیر سه رف كرد.؟ دیاره ده ستیان خۆش بی. هه ولیریش شاری خۆشه ویست و پایته ختی خۆمانه، خه لكه كه شی خه لكی

دۆلەت سۆز و خۆشەویستی خۆمانن. ئەم راستییەم بۆیە باسکرد که نیشانی بدەین ی. ن. ک. دەمیشە دۆلەت سۆزی سلیمانی و خەڵکە دلیرە کە ی بوو، بەلام نەوشیروان و دەستە کە ی رینگری ئەو هەبوو که ئەو خێرو بێرە بە خەڵکی دەقەری سلیمانی و پینجۆین بگات! سیاسەتی راستەقینە ی گۆرانی گۆردە کە

گۆرانی گۆردە کە، که دە کاتە گۆرانی نەوشیروان، لە دەستپینکیە و دە دژی ی. ن. ک. کار دە کات.

بەلام سیاسەتی شار دراو، یان نیمچە شار دراو یان دژی کوردایەتی، دژی فیدرالە، دژی یە کیتی خاکی کوردستان، دژی گەڕاندنە وە ی کەر کوکە بۆ باوەشی هەر ییم، دژی (ه. پ. ک) و یە کیتی خەڵکی کوردستان. چۆن؟

۱- دژایەتی کردنی (ی. ن. ک) بۆ هەموو خەڵک و خۆمان ئاشکرا و روونە، بۆیە پینوسی بە باسکردن نییە.

۲- دژی فیدرالی کوردستان: گەر بۆیان بکری سلیمانی لە هەر ییم جیادە کە نە وە و هەر ییم پارچە پارچە دە کەن، هەر پارێزگایە ک بۆ خۆی لامەر کە زیەتیکی هە بیت.

۳- دژایەتی کوردایەتین: بە نە هیشتنی ئەو کیانە سیاسیە ی کوردستان دژی هەر ییم و فیدرالیەتی کوردستان.

۴- دژی هاتنە وە ی کەر کوکن بۆ سەر کوردستان: هەر دەم بە گۆتە یە ک جاریکیان دە لێ و ا چە مچە مال و کفری و کە لار هاتۆتە سەر سلیمانی و زۆربە ی نە و ت و غاز لە و ییە: ئیتر ئیمە بۆ لە سەر کەر کوک هە را بکە یین؟ جاریکی تر یان دە لێ: با کەر کوک پارێزگایە کی سەر بە خۆ بیت! لە هەر دوو جاردا کەر کوک نە گەر پتە وە سەر هەر ییم!

۵- لای هە ندی دە و لێت و هە ندی لایە نی سیاسی عیرا قی دە لێ (ه. پ. ک) زیادە یە و پینوسیمان پینی نە ماو.

۶- هە ندی جاریان نەوشیروان بە ئاشکرا دە لێ بادینی کورد نین، کەر کوکی کەس نازانی چین؟ هە و لیریش (قەسە ی قیزە و ن دە کات)، بۆیە هەر سلیمانیان بە سە:

جا هە قالیئە: ئیمە پینوسیستە کە لە سەر گۆرانی نەوشیروان دە نووسین، ئەم راستیانە بۆ

روون كهينه وه. نهك شتی شه خسیه كانیان. پیویسته خه ته ری ئه و سیاست

ریسوا بکهین.

ههروهك پیویسته ئه م راستیهش بۆ خه لک روون كهينه وه، كه ئه و گۆرانه پیویسته به نهوشیروان ناکریت، به لکو به ی.ن.ك و پارتی و حکومه تی هه ریمی کوردستان ده کریت، كه ئه وان دژایه تیان ده کهن.

پیویسته ئه م راستیه بۆ خه لک روون كهينه وه كه بۆچی: له سه رۆك جاشه بابله باب خائینه كانه وه، تا سه ر مه لا کرێکار، تا سه ر جاشه هاره كانی خۆمالی، تا سه ر کۆنه جاسوس و کۆنه به عسی، ههروه ها بآلی تۆرانی جه بهه ی تۆرکمانی، به گه رمی دهنگیان بۆ دان؟ ئایا له دژی پارتی و ی.ن.ك و حکومه تی هه ریم و کوردایه تی نه بوو؟

به ره و نوێکردنه وه ی یه کیتی نیشتمانی کوردستان و هیزی پێشمه رگه ی کوردستان و رێکخراوه دیمو کراتیه کان پیویسته ئه م پلینۆمه بکهینه سه ره تای خه بات بۆ به ستنی کۆنگرێسیکی تیرۆته سه ل له ماوه ی چه ند مانگی کدا بۆ خۆنوێکردنه وه، نوێکردنه وه ی ی.ن.ك و ه.پ.ك و رێکخراوه دیمو کراتیه کان. بۆ بنه ر کردنی ده سته گه ری و بۆ به هیز کردنی یه کیتی ریزه کان یه کیتی، كه ئه و تاقمه سه ریان کړبوو، به کړده وش په کی ئیراده ی سیاس ی.ن.ك-ی خستبوو. بۆ جیه جیکردنی چاکسازی و ئه و پرۆژه یه که سه کرتیری گشتی پێشکه شی کرد، بۆ هه لبژاردنی ئه نجومه نی یه کیتی“ هه ر له م پلینۆمه دا پیویسته پلینۆم به رپاری سه ر ژمییری ئه ندامان بدات، تا کو ژماره ی راسته قینه مان بۆ ساغ بیته وه و به رنامه و پرۆژه و ئه رکو فه رمانه کانیش به و پیه دیاری بکری.

هه قالینه هه موو هه لومهرج و که ره سه تی سه ر که وتیمان له به دیه پیتانی ئه و ئه رکانه له به رده سه ته. به مه ش ی.ن.ك به رووی گه شی میژووی خۆی، دوای داته کاندنی ته پوتۆز به سه ر یه وه، دیته وه کایه ی خه بات، وه ک میرا تگری ئه و هه موو سه رو هه ر یانه و ئه و هه زاران شه هیدانه، وه ک پارێزه ری ده سه که وته بیوتنه کان میژووی که بریتین

بەرخستنی شۆرشى كوردستان، داينکردنى ديموكراسى بۆ عىراق و فيدرالا بۆ كوردستان، هينانه كايهى حكومهتى هەريم و ئەو هەموو ئاوه دانى و پيشكهوتنى رووناكبرى و ئاوه دانىيه، وهك تىكۆشەرى ريگهى رزگارى و ديموكراتى شان به شانى برايانى پارتى و حزبه دلسۆزه كانى ترى كوردستان.
هه قالينه ناسۆ رووناكه سهركهوتن له بهردهسته دهسا بۆ پيشه وه بۆ جييه جيكردى ئهركه كاغان.

بهشی دووه و کۆتایی

هه قالانی پلینۆم و یه کیتی!

که سوکاری شه هیدان!

پیشه مرگه نه به زه کان!

یه کیتی نیشتمانی کوردستان، نه مجارهش، له هه لومهرجیکی مهترسیداری سیاسیدا، به خۆراگری نه ندام و ئۆرگان و پیشمه مرگه، دۆست و دلسوژانی، به سه ر پیلانیکی تیکدانی ریزه کانیدا سه رکه وت و دوا ی بردنه وه ی هه لبژاردنی په رله مانی کوردستان و پیکهیتانی کابینه ی شه شه م، وا پلینۆمیکی فراوانیشی سه رخست.

دلنیابن، چۆن هه لبژاردنی په رله مانی کوردستان ده رسیکی گه وره بوو، بو بهر چا ورۆشنی زیاتر که چ پیلانیکی بو تیکدانی یه کیتی و حکومه تی کوردستان له ئارادابوو، پیکهیتانی کابینه ی شه شه میش، بو بهر په چدانه وه ی مهترسیه ده رکه ی و ناوخۆیه کان، سه رکه وتنیکی گه وره ی تره له م قۆناغه دا، هاوکاتیش، پلینۆم بو یه کیتی، ریکخسته وه و ئاراسته کردن و وه لامدانه وه یه کی میژووی بوو، بو سه رجه م پروپاگهنده و کیشمه کیشه کان.

هه قالان!

ئیستا که پلینۆم، به هۆشیاری و دلسوژی نه ندامانی یه کیتی، سیاسه ت و په رهنسیی (چاکسازی یه کریزیو جیه جیکردنی به رنامه ی لیستی کوردستانی) دارشته وه، ماوه ته وه، مه کته بی سیاسی، سه ر کردایه تیو ئۆرگانه کانی یه کیتی، له ناو پلینۆمدا، په یمانی ناکاری یه کیتی به ته واوی نه ندامانی یه کیتی، که سوکاری شه هیدان، پیشمه مرگه قاره مانه کان، دلسوژان و پشتیوانانی یه کیتی بدن که:

یه که م: له دوا ی نه م پلینۆمه وه، مه کته بی سیاسی و سه ر کردایه تی یه کیتی تیکرا: دوور له هه موو چه شنه کیشه و بیشه یه ک، دوور له گیانی ده سه ته گه ری، له مه ودوا،

هه‌که‌ه‌لۆیست و یه‌ك ئاراسته، یه‌کیتی ناو یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان، ده‌پاریژن و ده‌پاریژنه‌ده‌ن.

دووهم: ته‌واوی هه‌فالان و کادرو ئۆرگانه‌کانی یه‌کیتی، به‌یه‌ك چاو، به‌یه‌ك سۆزو خۆشه‌ویستی هاو‌چاره‌نووسسازی هه‌فالانه‌ ته‌ماشای ده‌کری‌ن.

سێههم: مه‌کته‌بی سیاسیو سه‌رکردایه‌تی، کوتومت پابه‌ندی په‌یره‌و و پرۆگرامی په‌سه‌ند‌کراوی دووهمین کۆنگره‌ی (ی.ن.ک) ده‌بن و جیه‌جیشی ده‌که‌ن.

چوارهم: مه‌رجه‌عیه‌تی به‌رپرسان، کاداران، ئۆرگان و داووده‌زگاگان، ریزی لێ‌ده‌گیری و له‌ژێر هیچ په‌رده‌و پاساوێک، پێشیل نا‌کری.

پنجهم: پابه‌ندبوون به‌م په‌یامی ئا‌کاری یه‌کیتییه‌ که‌ پلینیۆم په‌سه‌ندی کردووه، بۆ سه‌راپای ئه‌ندامانی مه‌کته‌بی سیاسیو سه‌رکردایه‌تیو ئۆرگانه‌کان، مه‌حه‌کی د‌ل‌سۆزی

راسته‌قینه‌یه‌ بۆ یه‌کیتی، پێچه‌وانه‌که‌شی، د‌زایه‌ت‌یکردنی ئیراده‌ی دیموکراسی، هه‌لۆیستی پلینیۆم، چاکسازی و یه‌ک‌پیزی یه‌کیتییه‌.

هه‌فالان:

به‌م په‌یمانی ئا‌کاره: په‌یمان ده‌ده‌ین که‌ له‌دوای پلینیۆمه‌وه، وه‌رچه‌رخانی‌ک له‌ هه‌ست و هه‌لۆیست و هه‌ل‌سوکه‌وت و سیاسه‌تمان بۆ درێژه‌پێدانی خه‌بات له‌ ریزه‌کانی

یه‌کیتیدا، بێینه‌دی و بۆ‌گه‌له‌که‌شمانی ده‌سه‌ل‌ئین که‌ یه‌کیتییه‌که‌یان، یه‌کیتییه‌که‌ی کاروانی شه‌هیدان و سه‌دان ده‌سته‌کوتی گه‌وره‌و گج‌که‌ی رۆژگاری به‌ره‌نگاری و

دوای راپه‌ڕین، یه‌کیتی ئا‌هه‌ل‌گری دیموکراسی و ئازادی و مه‌ده‌نیه‌ت و درێژه‌پێدەری رێ‌په‌روی بونیادانی حکومه‌ت و خزمه‌ته‌کانی، هه‌ر ئه‌و یه‌کیتییه‌

نیشتمانییه‌ کوردستانه‌یه‌، که‌ له‌دوای هه‌موو نوچدانی‌ک و پلانی‌ک، قان و قوول‌تر له‌ بۆته‌ی خه‌بات، ها‌تۆته‌ده‌رو باش‌تریش درێژه‌ی به‌ کاروانی رزگاری و دیموکراسی و

ئاوه‌دانی داوه‌.

داواشمان وایه‌، له‌ سالانی رابردوودا، هه‌ر هه‌له‌و که‌موکۆرییه‌ک رویدا‌ییت، هه‌موو بکه‌ینه‌ ده‌رس و په‌ند بۆ ئیستاو دوا‌رۆژنکی باش‌تری نویوونه‌وه‌و ئاوه‌دانی و

بۆ یه کیتیی ناو یه کیتیی نیشتمانی کوردستان.

هه ره شه کاوه بیته ئالای دیموکراسی.

نه مری بۆ شه هیدان.

کۆسرهت ره سول عه لی	مام جه لال	د. به ره مه د سالح
د. که مال فوئاد	مه لا به ختیار	د. فوئاد مه عیوم
عیما د ئه جه د	عومه ر فه تاح	د. ئه ره سلان باییز
عه دنان مو فقی	سه عدی ئه جه د پیره	عادل مو راد

۳۱/۱۰/۲۰۰۹

کوردستان - سلیمانی

پۆرتی لیژنه‌کانی پلینۆم که (۱۳) لیژنه بوون، ههریه‌که‌یان که له ژماره‌یه‌ک له نه‌ندامانی پلینۆم بیکهاتبوون، دوابه‌دوای کۆبوونه‌وه‌کانیان، به‌جیا راسپاردو پێشنیازو سه‌رنجه‌کانی خۆیان بۆ پلینۆم خسته‌پوو، نه‌مه‌ی خوارموه پوخته‌یه‌کی نه‌و پێشنیازو راسپاردانه‌یه :

۱- راپۆرتی لیژنه‌ی راگه‌یاندن:

لیژنه‌ی راگه‌یاندن که له ژماره‌یه‌ک کادیرانی راگه‌یاندن بیکهاتبوو، له‌راپۆرته‌که‌یاندا چه‌ند خالیکی جی سه‌رنجیان خسته‌پووو گرنگ‌بینیان نه‌بوونی یه‌ک په‌یام له‌راگه‌یاندن یه‌کیتی و هه‌روه‌ها نه‌بوونی په‌یوه‌ندی له‌نیوان مه‌کته‌بی ناوه‌ندی راگه‌یاندن و راگه‌یاندن مه‌لبه‌نده‌کان و نه‌بوونی پلانی درێژخایه‌ن و کورتخایه‌نی گه‌شه‌پێدان، لێرسراوی مه‌کته‌بی ناوه‌ندی راگه‌یاندنیش روونکردنه‌وه‌ی پێویستی له‌سه‌ر ئه‌م خالانه‌ پێشکه‌ش به‌نه‌ندامانی لیژنه‌که‌ کرد، گرنگ‌بینیان نه‌مانه‌بوون:

۱- سه‌باره‌ت به‌ نه‌بوونی یه‌ک په‌یامی له‌ راگه‌یاندن یه‌کیتی، روونکردنه‌وه‌ که که‌ناڵه‌کانی سه‌ر به‌ مه‌کته‌ب یه‌ک په‌یامی تیایدا به‌رجه‌سته‌یه، به‌لام به‌ ره‌چاو کردنی تایه‌تمه‌ندی جو‌ری راگه‌یانده‌که‌ له‌مباره‌یه‌وه‌ هه‌ر بۆ ئه‌وه‌ له‌ ده‌ مانگی رابردوودا، جگه‌ له‌ کۆبوونه‌وه‌ی مه‌کته‌ب و کۆبوونه‌وه‌ی بچووک له‌ گه‌لا به‌رپرسی که‌ناڵه‌کاندا، سه‌رجه‌م (۱۴۷) رێنۆینی بۆ که‌ناڵه‌کان چووه‌، که‌ مه‌به‌ست لێیان دروستکردنی یه‌ک په‌یامی بووه‌.

۲- خالیکی تر که‌ بۆته‌ هۆی نه‌بوونی یه‌ک په‌یامی له‌ رابردوودا، بۆ نه‌بوونی یه‌ک په‌یامی سیاسی ده‌گه‌رپه‌ته‌وه‌ له‌ مه‌کته‌بی سیاسی.

۳- هۆیه‌کی تری نه‌بوونی په‌یامی له‌ سه‌رجه‌م راگه‌یانده‌کانی یه‌کیتیدا بۆ په‌رشوبلاوی ناوه‌نده‌کانی راگه‌یاندن یه‌کیتی ده‌گه‌رپه‌ته‌وه‌، که‌ مه‌رجه‌ی زۆربه‌یان مه‌کته‌بی راگه‌یاندن نیه‌، به‌لام له‌ گه‌لا هه‌ندیکیاندا هاوئاه‌ه‌نگی ناست جیاوازه‌یه‌.

لیژنه‌ی راگه‌یاندن له‌سه‌ره‌نجامی کۆبوونه‌وه‌کانیاندا، کۆمه‌لیک راسپاردیه‌یان

کە ئه مانه بوون: یه كیتیی، ده بیته هۆی یهك په یامیی راگه یاندنی یه كیتیی.

۲- به ستنی كۆنفرانسیکی تری راگه یاندن له بهر رۆشنایی ئه و بریارو راسپاردانه ی که له پلینیۆم یان له كۆنگره ی داها توو په سه ند ده کرین.

۳- چاره سه رکردن و دۆزینه وه ی میکانیزمیك بۆ دروستکردنی ته نسیق له نیوان که ناله کانی سه ر به مه کته بی راگه یاندن و راگه یاندنه کانی دیکه ی یه كیتیی بۆ دروستکردنی یهك په یامیی.

۲- راپۆرتی لیژنه ی تایبته به بارودۆخی ئیمه و ئه وان ئه م لیژنه یه ش له کۆبوونه وه ی خۆیدا، بۆ هه لسه نگاندن و تیروانیی ناینده یی بۆ په یوه ندییه کانی له سه ر ناستی ی.ن.ک و هه ریم له گه لا به غدا، کۆمه لیک خالی خسته روو، گرنگزینیان ئه مانه بوون:

۱- دانانی بهرنامه و ستراتیژی ته ی پێشوه خت بۆ رووبه روو بوونه وه له گه لا هه ر پێشها ت و مه سه له هه میشه یی و هه نوکه ییه کان، که له په یوه ندییه کانی کوردو به غداد دینه پێش، نه ک به په له و سه ریی و هه ره مه کی کاره کا ئمان ئه نجام به دین.

۲- وه لانانی خیتابی ئیزداوجی و ته مومژاوی له په یوه ندییه کانی کوردو به غدا، له رینگای قولکردنه وه ی به عیراقیو و ئمان له چوارچۆیه ی سیسته می فیدرالی و ته رجه مه کردنه وه ی مافه کانی گه لی کوردستان له ده ستوو رو تیکه لا بوونی هه مه لایه نه له مه سه له کانی عیراقه وه بۆ بهر گرێکردن له سیسته می دیموکراتی فره ییدا.

۳- زیادکردن و پته وکردن و به هیزکردنی بوونی کورد له به غدا له رینگای.

۴- پیدچوونه وه به په یوه ندییه کانی کوردو لایه نه سیاسیه کانی عیراق له رینگای هه لسه نگاندنی هه لویست و سیاسه ته کانی ئه وان و خۆمان، بۆ دارشته وه یه کی نوئ به و په یوه ندییه کانه که له گه لا گۆرانکارییه کان و بهرژه وندییه هاو به شه کان گونجاو بیته.

۳- راپۆرتی کۆبوونه وه ی لیژنه ی پرکردنه وه ی سه رکردایه تی و ئه نجومه نی ناوه ند

نهم لیژنه‌یه‌دا، گشت ئاماده‌بووان جگه له (٣) هه‌ڤالا رایان وابوو که له (٣٥) سهر کردایه‌تی (٢٨) یان له‌سهر کردایه‌تیدا ماوون و پیوست ناکات ئیتر سهر کردایه‌تی پر بکریته‌وه ، سه‌باره‌ت بهم بابه‌ته هه‌ڤالان نهم رایانه‌یان هه‌بوو:

١- نه‌وه‌ی گرنه‌گه بو ئیستا، چاککردنی دۆخی یه‌کتیی و خو ئاماده‌کردنه بو کۆنگره، نه‌ک پر کردنه‌وه‌ی سهر کردایه‌تی.

٢- یه‌کتیی پیوسته وه‌ک داووده‌زگا کاره‌کانی خو‌ی جی‌به‌جی بکات.

٣- پیوسته (م.س) و سهر کردایه‌تی رای کادران و ئه‌ندامانی خواره‌وه باشه‌ وه‌ر گرن و ره‌چاوی بکه‌ن.

هه‌روه‌ها هه‌ڤالانی لیژنه‌که رایان وابوو که ده‌بی کۆنگره تا مانگی مایسی (٢٠١٠) بگریته، به‌پێچه‌وانه‌وه له (٢٠١٠/٦/١) وه نهم سهر کردایه‌تیه، شه‌رعیه‌تی نامینیت. سه‌باره‌ت به‌ئه‌نجومه‌نی ناوه‌ندیش، لیژنه‌که نهم خالانه‌ی خسته‌روو:

زۆرینه‌ی هه‌ڤالان رایان وابوو که پیوسته نهم ئه‌نجومه‌نه ئیستا دا‌ج‌ه‌زریته و له کۆنگره‌ی داها‌تو‌ودا گه‌شه‌ی بی‌بدریته، به‌لام به ره‌چاو کردنی هه‌ندیک پیوه‌ر.

٤- راپۆرتی لیژنه‌ی هه‌لسه‌نگاندنی مه‌کته‌به‌کان نهم لیژنه‌یه‌ش، کۆمه‌لیک پێشنیازی گشتیی بو سه‌ر جه‌م مه‌کته‌به‌کان خسته‌روو، وه‌ک:

١- چاره‌سه‌ر کردنی کێشه‌ی دانانی ئه‌ندامانی ئه‌نجومه‌نی مه‌کته‌به‌کان که به‌بی پیوه‌ر داده‌نرین و ریژه‌یان دیاریکراو نییه.. داوا‌یه‌کی زۆر له‌سه‌ر راگرتنی ئه‌و پله‌یه‌و چاره‌سه‌ر کردنی ئاسه‌واره‌کانی هه‌یه.

٢- چاککردنی موچه‌ی ئه‌ندام و کادرانی مه‌کته‌به‌کان و باشه‌ز کردنی گوزه‌رانیان.

٣- پیوسته هه‌ر مه‌کته‌به‌یک کارنامه‌ی تایه‌تی خو‌ی هه‌بیته و له‌لایه‌ن (م.س) ی به‌ریژه‌وه په‌سه‌ند بکریته.

٤- بریار له بوون و نه‌بوونی جیگری مه‌کته‌به‌کان بدریته.

٥- سالانه کۆنفرانسی هه‌ریه‌ک له مه‌کته‌به‌کان ئه‌نجام بدریته

خۆنوهی راسته‌قینه‌ی (ی.ن.ك) پێویسته به بریاری پلینیۆم میکانیزمیک بۆ خۆنوهی دهسته‌گه‌ری دروستبیت.

۵- راپۆرتی لیژنه‌ی کۆنگره‌ بۆ پلینیۆم

لیژنه‌که پیشنیا‌زه‌کانی خۆی له‌م چه‌ند خا‌له‌دا چ‌ر‌کرده‌وه

۱- سه‌رله‌نوێ دانانی لیژنه‌یه‌کی بالا‌ی ئاماده‌کار بۆ کۆنگره‌و ئه‌ندامه‌کی مه‌کته‌به‌ی سیاسی سه‌رپه‌رشتی بکات و سوود له‌ نه‌زموونی کادیرانی ناوخۆ ده‌ره‌وه، ده‌زگای هه‌لبژاردن، ته‌کسه‌لوژی‌ای مۆدی‌رن و حزبه‌ سۆسیال دیموکرا‌ته‌کان وه‌ر‌بگریت، راسته‌وخۆ د‌وای پلینیۆم ده‌ستبه‌کاربیت.

۲- بایه‌خدانی را‌گه‌یانندی (ی.ن.ك) که هه‌ماهه‌نگ بیت له‌گه‌لا کاروباره‌کانی لیژنه‌که‌و دانانی پلانی دیاریکرا‌و بۆ ئه‌و مه‌به‌سته.

۳- لیژنه‌ی بالا‌ی ئاماده‌کار، پێویسته س‌ج مانگ به‌ر له‌ به‌ستنی کۆنگره‌ رۆژو شوینی کۆنگره‌که‌ دیاری بکات.

۵- پێویسته به‌ستنی کۆنگره‌ی داها‌توو بکری‌ته‌ روداو‌یکسی می‌ژووبی و گ‌ر‌نگ که شایسته‌ی پینگه‌ی سیاسی و ریک‌خرا‌وه‌یی (ی.ن.ك) بیت له‌ناوچه‌که‌و جیهاندا.

۶- لیژنه‌ی ناوچه‌ دا‌بر‌اوه‌کان

ئهم لیژنه‌یه‌ش له‌ کۆبو‌ونه‌وه‌ی خۆیدا، کۆمه‌لیک پیشنیا‌رانی خسته‌پروو، که‌گوروتینی نه‌ته‌وه‌یی و نیشتمانی ده‌به‌خشیته‌ دانیش‌توانی ناوچه‌ دا‌بر‌اوه‌کان و گ‌ر‌نگ‌ترینیان ئه‌مانه‌ن:

۱- دا‌کۆکی‌کردن و سووربون له‌سه‌ر جینه‌جی‌کردنی ماده‌ی ۱۴۰ که ماده‌یه‌کی ده‌ستووریه.

۲- گ‌ر‌نگیدانی زیاتر به‌ پلانی ئه‌م‌نی ناوچه‌ دا‌بر‌اوه‌کان به‌تایبه‌تی پ‌شتنیا‌ره‌که‌ی ه‌یزی هاو‌په‌یمانان که تازه‌ دا‌ر‌پ‌ژرا‌وه.

۳- زیاد‌کردنی ئه‌ندامانی نوێنه‌رایه‌تی ناوچه‌ دا‌بر‌اوه‌کان له‌ حکومه‌تی ناوه‌ندو هه‌ری‌م‌و حزیدا.

خۆڕێنەراییه تیکردنی ناوچه دابراوه کان لهو دهزگایه که له جیگای وهزارهتی ناوچه کانی ههریم له خهلکانی ناوچه دابراوه کان بیته.

سهردان و گرنگیدانی زیاتر بۆ ناوچه دابراوه کان له لایهن سهرکردایهتی سیاسی و لایهنه په یوه ندیسه ره کان بۆ پته و کردنی متمانه ی هاو لاتیانی ئەم سنورانه و ناگادار کردنه وهی ئەندامانی په رله مانی ناوچه دابراوه کان و بونیان لهو ناوچانه.

۷- راپۆرتی لیژنه ی هیژی پێشمهرگه ی کوردستان

گرنگترین پێشنیازه کانی ئەم لیژنه یهش بریتییوون له:

۱- ریکخستن و یه کخستنی میلاکی فه رمانده یی و میزانیه ی یه که کانی هیژی پێشمهرگه ی کوردستان وهک هیژیک یی که گرتووی نیشتمانی له ژێر سایه ی وهزارهتی پێشمهرگه ی حکومه تی ههریمی کوردستان.

۲- جیه جی کردنی ئەو یاسایانه ی که په یوه ندییان هیه به هیژی پێشمهرگه ی کوردستان که له په رله مانی کوردستان په سه ند کراوه.

۳- چاره سه رکردنی کیشه ی نیشه جی بوونی پێشمهرگه به دابینه کردنی شوینی نیشه جی بوونی بنکه و باره گای پێشمهرگه و فه رمانده کان.

۴- دابینه کردنی بنکه و باره گا و کۆلیژی سه ربازی تایهت به هیژی پێشمهرگه ی کوردستان، به مه به سقی مه شق کردن به یه که کان و پینگه یان دنی ئەفسه رو فه رمانده کانی.

۵- دابینه کردنی هه موو پیوستیه سه ربازییه کان له (جل و به رگ، ئالیات، چهک و ته قه مه نی، هۆکاره کانی گواسته وه، هۆکانی په یوه ندی کردن، پیوستیه کانی مه شق پیکردن).

۶- گرنگی دان به ژنانی شاخ که هه موو ئیمتیازاتیکی پێشمهرگه ی شاخ بیانگر ته وه به تایهت ئەوانه ی له ریزه کانی شۆرش بوون پێش سالی (۱۹۹۱).

۸- راپۆرتی لیژنه ی ریکخستن

ئەم لیژنه یهش له کۆبوونه وه کانییدا، وێرای هه لسه نگاندنی ریکخسته کان له چه ند خالیکیدا، کۆمه لیک پێشنیازی شی خسته روو که گرنگترینیان ئەمانه بوون:

راتر کردنی دهز گای هه لباردن و مه کته بی بیرو هوشیاری به شی نامارو پینچانگای کادران، بۆ قولکردنه وهی فکر له ریزه کانی ریکخستندا.

٣- به ستنی کۆنفرانسیک تاییهت به ریکخستن.

٤- ریکخستنه وهی ریکخستنه کان له سه ره بانه مای جوگرافی و پیشه بی.

٥- بایه خدان به ناوچه کیشه له سه ره کان و ریکخستنه کانی نه ته وه جیا جیا کانی ناوچه که، وهک: تورکمان و عه ره ب.. هتد.

ههروه ها سه بارهت به ریکخستنی پیشمه رگه، لیژنه که نه م پیشنیازانه ی کردبوو:

١- جیا کردنه وهی ته واوی ریکخستنه کانی پیشمه رگه له مه لبه نده جه ماوه ریه کاند.

٢- ره چاو کردنی ژماره ی زوری نه ندامانی ریکخستنه کانی پیشمه رگه و دابه شکردنیان به بیی پاریز گاگان بۆ چوار میحوه ر.

٩- راپۆرتی لیژنه ی سکالا

له گه لا روونکردنه وهی جووری نه و سکالا یانه ی که به ده ست لیژنه که گه پشتون، لیژنه که نه م پیشنیازانه ی خسته روو:

١- مه کته بی پشکین و چاودیری بایه خی زیاتری بی بدریت.

٢- که سیک که ده پالیۆریت بۆ ئه رکینکی دیاریکراو و داده نریت، پیویسته ده ست نه خریته کاروباریه وه له هه مان کاتیشدا چاودیری بکریت.

٣- ده کری رابردوی کادران روون بیت و وهک ناماریک زانیاریه کان لای یه کیتی کۆبکریته وه.

٤- له مه سه له گرنگ و چاره نو سه سازه کاند پیویسته گوئ له کادرانی خواره وه بگریت.

٥- داواکاری هه به که نو سینگه به کی تاییه تی مه کته بی سیاسی هه بیت بۆ کاروباری کورده کانی ناوه پراست و باشوری عیراق.

پۆجی ئیجرائات نه کراوه له گهلا ده رته نجامی هه لێژاردنه کانی (۷/۲۵)، و پینۆسته ئەم
 یسه بجزیته بهردهم به شدار بووانی پلینیۆم و روونبکریتهوه.

۶- خزم خزمینه و مهحسویهت نه میتیت و پیوه رو مهرج دابنریت له گهلا لیها تووی و
 توانا کان.

۱۰- کۆمیۆنی رهوشی جیا بۆوه کان له (ی.ن.ک)

لیژنه که کۆمه لیک پیشنیازی سه بارهت به رهوشی جیا بۆوه کان خسته پروو،
 گرنگترینیان ئەمانه بوون:

۱- به کارهینانی وشه (جیا بۆوه کان) بۆ ئەو که سانهی که وازیان هیناوه له یه کیتی
 نیشتمانی کوردستان له جیاتی به کارهینانی وشه (لادهر) یا (هه لگه راوه) یا
 (دهر کراوه) کان.

۲- چه سپاندنی ئەو پرنسیپه که (جیا بۆوه کان) هیچ په یوه ندی و مافیان به سه ره یه کیتی
 نیشتمانی کوردستان نه ماوه، له هه موو رویه که وه، له به ره ئه وهی به ئازادییه کی
 ته واوی خو یان ئەو بریاره یان داوه، له گهلا ئەوهی که هه ولکی زۆریش له گه لیان
 دراوه بۆ ئەوهی ئەو هه نگاوه نه خشه بۆ دارپژراوه نه نین.

۳- دامه زرانندی لیژنه ی وەرگرته وه له هه موو مه لبه ندو ده زگا کانی تری یه کیتی
 نیشتمانی کوردستان بۆ گفتوگۆو دیالۆگ و زه مینه خو شکردن بۆ گه رانه وهی ئەو
 جۆره که سانه له ناو (جیا بۆوه کان).

۴- یه کیتی نیشتمانی کوردستان به رده وام بیست له سه ره به رنامه ی خو ی بۆ
 گۆرانکاری و نوێکردنه وه.

۱۱- راپۆرتی لیژنه ی شه هیدان و که مئه ندامی سه نگه رو زیندانیانی سیاسی

ئهم لیژنه یه ش چه ندین پیشنیازی خسته بووه پروو، گرنگترینیان ئەمانه بوون:

۱- گرنگیدان به تاوانی جینۆسایدی گه لی کوردستان له ناوه وه و ده ره وهی هه ریم،
 و دروستکردنی مۆزه خانه و مۆنۆمیت و ده زگای لیکۆلینه وه بۆ ئەو بواره، له گه لا
 زانکۆکانی کوردستاندا.

- رێگه‌دان به گۆره به کۆمه‌له‌کان و هه‌ولێ بێ وچان بۆ هێنانه‌وه‌ی روفاته کاتیان بۆ خاکی نیشتمان.
- ۳- هه‌ولێدانی جدی بۆ قه‌ره‌بوو کردنه‌وه‌ی که‌س و کاری ئه‌نفالکراوه‌کان له‌لایه‌ن حکومه‌تی فیدرالی عێراقه‌وه.
- ۴- گرنگیدان و به‌تاوانی کردنی جینۆساید له‌به‌رنامه‌کانی په‌روه‌رده‌و فێر کردندا.
- ۱۲- لیژنه‌ی په‌یوه‌ندییه‌کانی ده‌ره‌وه
- لیژنه‌ی په‌یوه‌ندییه‌کانی ده‌ره‌وه، کۆمه‌ڵێک پێشنیازی خسته‌پروو که‌ئه‌مانه‌ی خواره‌وه به‌شێکی ئه‌م پێشنیازانه‌ن:
- ۱- مه‌کته‌بی په‌یوه‌ندییه‌کانی ده‌ره‌وه له‌ناوه‌وه‌ی کوردستان شیوه‌ی ده‌زگایی (مونه‌سه‌سات) له‌خۆبگه‌ڕێ و به‌رپرسیار بێت له‌ رێکخسته‌نی په‌یوه‌ندییه‌کان و دابه‌شکردنیان به‌سه‌ر به‌شی ناوچه‌یی و عه‌ره‌بی و نیۆده‌ه‌ولته‌تیداو هه‌ریه‌ک له‌م به‌شانه ئه‌ندامێکی مه‌کته‌ب لێرس‌راویه‌تی بکات. باره‌گای مه‌کته‌بی په‌یوه‌ندییه‌کانیش له‌هه‌ولێر بێت.
- ۲- کۆنفرانسیسێک به‌ئاماده‌یی سه‌رجه‌م ئه‌ندامانی مه‌کته‌ب و نوێنه‌رایه‌تیه‌کانی (ی.ن.ک) له‌ده‌ره‌وه‌و کادیرانی شاره‌زا له‌ بواری دپلۆماسیه‌ت و جیهانی ده‌ره‌وه‌ پێش واده‌ی سیه‌مه‌ین کۆنگره‌ سازبکری بۆئه‌وه‌ی تیایدا خۆیندنه‌وه‌و پێناسه‌ بۆ په‌یوه‌ندییه‌کانی ده‌ره‌وه‌ی (ی.ن.ک) له‌م قۆناغه‌ی ئیستادا بکریت و ریوشوین و میکانیزمی پێویست بدۆزیته‌وه‌ بۆ گه‌شه‌پێدانی ئه‌م په‌یوه‌ندیانه‌و چۆنییه‌تی کارکردنی نوێنه‌رایه‌تیه‌کانی (ی.ن.ک) له‌گه‌لا رێکخسته‌نه‌کانی ده‌ره‌وه‌دا.
- ئۆفیسێکی به‌هێزمان هه‌بێت له‌ به‌غداد، بۆ سوودوه‌رگرتن له‌ په‌یوه‌ندی و که‌نالی دپلۆماسی و سه‌ردانی سیاسی.
- ۳- بۆ به‌ره‌وه‌پێش بردنی په‌یوه‌ندییه‌کاغان سوود له‌ سه‌فیرو دپلۆمات و نوێنه‌رایه‌تیه‌کانی حکومه‌تی هه‌ریم وه‌ر بگه‌ڕیت.
- ۴- ئه‌هرکی سه‌ره‌کی نوێنه‌رایه‌تیه‌کانی (ی.ن.ک) له‌ده‌ره‌وه‌ بریتی بێت له‌

تەوێ کردنهوهی په یوه ندیسه کان له گه لا پارت و لایهنه سیاسیه کان و ریکخراوه
 کان و دهزگاکانی لیتویژینهوهو کۆمهلهو ریکخراوه کانی کلتوری و هونهری و
 کهسایه تیه ناسراو و بهناوبانگه کان و لۆبیه کان و هتد.

۵- کاروباره حکومیه کان بۆ نوینه رایه تی حکومتی هه ریم و بالیۆزخانه کانی عیراق
 جیهیلدیریت، و بۆ زیاتر گه شه سه ندنی په یوه ندیسه کانمان پیویسته سوود له ره وه ند
 (جالیه) ی کوردی و توانا کانیان وه ربگیریت، له کهسانی شاره زاو رۆشنیران و
 هونه رمه ندان و لاوانی کورد له هه نده ران و زیاتر هانی لاوان و نه وهی نویتی ره وه ندی
 کوردی بدریت بۆ چوونه نیو ریکخراو و پارتیه سیاسی و دهزگا و کۆمه له گرنگه کانی
 ولاتانی ئه وروپیی و ئه و ولاتانه ی دی که ئه م بو ارانه ی تیایدا ره خساوه.

۱۳- لیژنه ی هه لسه نگانندی ته وه ری بارودۆخی کوردستان و سیاسه تی کوردستانی
 له راپۆرتی سیاسی سکرتری گشتی (ی.ن.ک)
 نه ندامانی لیژنه که، ئه م تییینیانه یان پیشنیاز کرد:

۱- ده رباره ی هه لسه نگانندی په یوه ندیسه کانی نیوان (ی.ن.ک) و (پ.د.ک) لیژنه که
 پیشنیاز ده کات ئه م په ره گرافه بخریته راپۆرتیه که وه: جه ختکردن له سه ر پاراستن و
 په ره پیدانی په یوه ندی ستراتیژی نیوان (ی.ن.ک) و (پ.د.ک) و پیویستی به رده وامبوونی
 ریکه و تننامه ی نیوانیان که له سایه یدا ته بایی و ئارامی له هه ریمی کوردستان
 ده سه به ر کراو گوتاریکی په کگرتووی به هیز چ له کوردستان چ له ته واوی عیراق و
 گرو تیییکی زۆری به خشی به هه وله کانی پاراستنی ده سته که وته نه ته وه یسه کانی کورد
 له عیراق، پیویسته له هه لومه رچی ئیستادا ئه م ریککه و تننامه یه زیاد بکریت. بۆ
 هه مان مه به ست پیویسته به رده وام بین له هه نگاوه کانی ئاسایی کردنه وه ی
 په یوه ندیه کان له پیناوی سرپینه وه ی ته واوی ئاسه واری شه ری ناوخۆ، به
 چاره سه ره کردنی کیشه و گرتسه کان و یه کلایی کردنه وه ی دۆسیه ی
 بیسه ر و شوێنکراوه کان و قه ره بو کردنه وه ی زیانیلیکه و توان.

٢٠٠٩ هورباره‌ی گرنگی په‌ره‌پێدانی په‌یوه‌ندیه کوردستانیه‌کان لیژنه‌که زیاد کردنی ئەم پێڕه‌وه‌ی به‌گرنگ زانی:

گه‌شه‌پێدان و پتسه‌و کردنی په‌یوه‌ندیه‌کانی (ی.ن.ک) له‌گه‌لا پارت و هیزو گروهه‌ سیاسیه‌کانی کوردستان رۆلی ئیجابی خۆی هه‌بووه‌و هه‌یه‌ له‌ پاراستنی ئاسایشی نه‌ته‌وه‌یی و هاوکاری و هاو‌خه‌باتی و هاو‌په‌یمانی پارت‌ه‌کان.

د. فوئاد مه‌عسوم: ره‌زاهه‌ندبوونی كاك نه‌وشیروان له‌سه‌ر یاسای هه‌لبژاردن و دواتر موزایه‌ده‌کردن جینگه‌ی سه‌رسوڕمانه دیداری، ژینۆ عه‌بدوڵلا ٢٠٠٩/١٢/٢٩ به‌شیکێ زۆری لایه‌نه‌ عیراقیه‌کان داوا له‌مام جه‌لال ده‌که‌ن خۆی بپالێوتیه‌وه‌ بۆ پۆستی سه‌رۆك کۆمار

د. فوئاد مه‌عسوم سه‌رۆکی لیستی هاو‌په‌یمانی کوردستانی له‌ئه‌نجومه‌نی نوێنه‌رانی عیراق له‌دیداریکدا له‌گه‌ن کوردستانی نوێ تیشکی خسته‌ سه‌ر ئاماده‌کاریه‌کان بۆ هه‌لبژاردنی چاوه‌روان‌کراوی په‌رله‌مانی عیراق و ئەو هاو‌کیشه‌ سیاسیه‌ی دێته‌ ئاراوه‌و سه‌نگ و قورسای کورد له‌پینگه‌ی سیاسیی عیراقدا و جه‌ختیشی له‌وه‌ کرده‌وه‌ که‌ کورد سه‌نگ و قورسای خۆی ده‌بێت له‌په‌رله‌مانی داها‌تووی عیراقدا و به‌بێ به‌شداربوونی هاو‌په‌یمانی مه‌حاله‌ حکومه‌تی عیراق بپه‌که‌یتیریت، هه‌روه‌ک باوه‌ری خۆشی نیشاندا که‌ئه‌مجاره‌ش پۆستی سه‌رۆك کۆمار بۆ کورد مسۆگه‌ره، د. فوئاد مه‌عسوم سه‌رسوڕمانی خۆی نیشاندا به‌رامبه‌ر موزایه‌ده‌ی ده‌زگاکانی راگه‌یانندی کۆمپانیای وشه‌ له‌سه‌ر یاسای هه‌لبژاردن و رایگه‌یانند: له‌یاسای هه‌لبژاردنی عیراقدا که‌ کورسیه‌کان گه‌یشتنه‌ ٤٣ کورسی، د. مه‌حمود عوسمان رۆژانه‌ به‌رده‌وام په‌یوه‌ندیی به‌ کاک نه‌وشیروانه‌وه‌ ده‌کرد، کاک نه‌وشیروان هه‌چ ره‌تکرده‌وه‌یه‌کی نیشان نه‌دا، به‌لکو د. مه‌حمود شاهیده‌ که‌ کاک نه‌وشیروان

نامادهندی نیشانداوه و پشتگیری کردوو، هه‌بۆیه ئیستا سه‌یرم لیدیت که دواتر ده‌کریت و موزایه‌ده ده‌کریت و ئه‌وه‌ش جینگه‌ی سه‌رسورمانه.

ناماده‌کاریه‌کان بۆ هه‌لبژاردن

ده‌باره‌ی ناماده‌کاریه‌کان بۆ هه‌لبژاردنی چاوه‌روان‌کراوی په‌رله‌مانی عیراق که‌به‌ریاره له ۲۰۱۰/۳/۷ به‌رپۆه‌بجیت، د.فوناد مه‌عسوم رایگه‌یانند: سالانی رابردوو لیسته‌که داخراو بوو، به‌لام له‌هه‌لبژاردنی ئه‌مجاره‌دا لیسته‌که کراوه‌یه، واتا ده‌بیت حسابی تاییه‌ت بۆ کاندیدو پالیئوراوه‌کان بکریت و ناییت ته‌نیا بیر له‌وه بکریت‌ه‌وه که‌ده‌نگ به‌هین، به‌لکو ده‌بیت بیر له‌وه‌ش بکریت‌ه‌وه که‌ئهو کاندیدانه ده‌توانن چ رۆلێکی به‌هیزو کاریگه‌ر بینن، چونکه مه‌سه‌له‌یه‌کی باوی هه‌له‌ه‌یه، واده‌زانریت ئه‌ندامی په‌رله‌مان ته‌نیا له‌ناو هۆلی په‌رله‌ماندا ده‌بیت ده‌ست به‌رزبکاته‌وه‌و ده‌ست دابنیت، په‌رله‌مانتار به‌ته‌نیا ئه‌وه‌نده نییه، په‌رله‌مان بریتیه له‌چه‌ندین لیژنه‌ی تاییه‌ت و کاری په‌رله‌مانتار ئه‌وه‌یه که‌ده‌بیت به‌شداری بکات له‌و لیژنانه، ئه‌گه‌ر شاره‌زایی و پسپۆری و ناشایه‌تی نه‌بیت له‌یه‌کیک له‌و لیژنانه، مانای وایه که‌ده‌چیت و داده‌نیشیت له‌کۆبوونه‌وه‌ی لیژنه‌کاندا هیچ به‌شداریه‌کی ناییت و هیچ تیناگات، هه‌ر بۆیه ده‌بیت ره‌چاوی ئه‌وه بکریت، له‌لایه‌کی تریشه‌وه بتوانن به‌ئه‌رکی خۆیان هه‌ستن له‌کاری لیژنه‌کاندا، پاشان دواترو له‌قوناغی چوونه‌ ناو هۆلی په‌رله‌مان ده‌سته‌ده‌کریت به‌گفتوگۆ و توێژو ده‌ست به‌رز کردنه‌وه‌و قسه‌کردنیش له‌ناو په‌رله‌ماندا زیاتر چهند که‌سیک ده‌یکه‌ن و ماوه‌نییه‌و رینگانادریت هه‌موو ئه‌ندامیک قسه‌بکات، ده‌بیت چهند که‌سیکی وای تیا بیت شاره‌زاییان هه‌بیت له‌کاری سیاسی و په‌یوه‌ندی نیۆده‌وله‌تی، هه‌ر بۆیه به‌نده به‌شیوه‌یه‌کی گشتی هیچ گله‌یه‌کم نییه له‌کاندیده‌کانی پیشوو، چونکه که‌سانی دلسۆزو پابه‌ندبوون و هه‌ریه‌که‌و به‌گۆیره‌ی توانای خۆی به‌شداری لیژنه‌کانیان کردوو، به‌لام دیاره ئه‌مجاره‌ش به‌حسابیکی تر کاندیده‌کان دانراونه‌ته‌وه، بۆئه‌وه‌ی ناوه‌کانیش زۆر دووباره‌ نه‌بنه‌وه، له‌باره‌ی هاویه‌بمانی کوردستانییه‌وه، چهند که‌سیکی تیا ماوه‌ته‌وه‌و ئه‌وه‌ش پیویسته،

ئەزموونی پەرلەمانییە کە یەهێت، ئەک ئەوێ کە هەموویان کاندیدی
 ئەوێ کە ماوێهێکی دەوێت تاناشای کارەکانی پەرلەمان ببن، بەلکو ئەزموونیکی
 دەوێت مەندیان هەیه، ئەم هاوکیشەبە بۆ هەموو فراکسیۆنەکانیشە کە ئەم سیستمە
 پەڕەو دەکەن، چونکە بوونی پەڕەوئەندێکی و چۆنیەتی ناگادار بوون لەبەرپۆلە چوونی
 کاروبارەکانی پەرلەمان کاریگەری خۆی هەیه، هیوادارێشم لە پەرلەمانی داھاتوو
 کاروبارەکان بەرەو پیشتر بڕوات ئەگەرچی هەندیک ئاستەنگ دەبینم بەھۆی ئەوێ
 نەخشی سیاسی گۆراو، جاران کە دەوترێت ئیئتلاف ١٣٠ کورسی هەبوو و لەگەڵ
 یەک دوو کەس ریکدەکووتیت و مامەڵەت دەکردو ئەو هەموو دەنگەت
 بە دەست دەھێنا، بەلام ئیستا ئەو گۆراو، بۆئێوە ئیئتلاف بوونەتە دوو بەشی
 سەرەکی و هەندیک لایەنی تریشی لێ پۆتەو، ئایا لەناو پەرلەماندا هەر وەک خۆیان
 دەمێننەو لەناو خۆیاندا، یاخود جیا دەبنەو، هەر وەھا کوردیش جیاوازی هەیه
 بۆئێوە چەندین لیستی تر هەیه بە جیا بە شدار بوون و ھاتوونەتە ناو پڕۆسە کەوێ
 خۆیان ھەڵدەبژێرن، سەرۆکی لیستی ھاو پەیمانی کوردستانی وتیشی: لە لایە کەوێ
 گەشبینم بە پەرلەمانی داھاتوو لەوێدا کە خەڵکانی خاوەن ئەزموون و شارەزای زیاتر
 دێنە ناو پەرلەمانەو، رەنگە بابەتیانە تر مەسەلەکان باسبکێن و گەشبینییەکانیشم
 لەوێدا یە ئێمە کە بەراوردی خۆمان لەگەڵ ھەر فراکسیۆنێک بەکەین جیاوازییە کە
 ئەوێندە نییە، بۆئێوە ئەگەر ژمارە ی کورسییەکان ١٣٠ بێت، ئەوێ ئێمە ٥٣
 کورسیمان هەیه کە بە شێوێهێکی گشتی هەموو فراکسیۆنەکان لە یە کترێ نزیکن و
 ھەریە کە ٨ بۆ ٩ کورسییەکی جیاوازی لەگەڵ لایەنەکانی تر، بۆئێوە ئیئتلافی یاساو
 ئیئتلافی نیشتمانی لەگەڵ ھاو پەیمانی جیاوازییەکی ئەوێو نییە، ھەر یۆسە لە لایە کە
 مامەڵە خۆشتر دەبێت و لە لایەکی تر وە لە جیاتی ئەوێ لەگەڵ یە لایەندا مامەڵە
 بەکەیت، دەبێت لەگەڵ چەند لایەنێک مامەڵە بەکەیت و واشی دەبینم سەنگی
 کوردستانی لە پەرلەمانی داھاتوو دا سەنگێکی قورس دەبێت بە مەرجێک ئەو
 سیاسەتە ی کە ھەبێو بە ھەمان سیاسەت بڕوات، توندوتیژی خراپەو نایبێت

ئۆز ئۆزى مامەلە لە گەل مەسەلە كان بکەیت و دەبیت هەولتی ئەو بەدەیت
 لە ئێستای تر بەلای خۆتدا راکیشیت، راکیشانە کەش بە ئالوگۆزى بەرژە وەندى
 دە کریت، بۆ ئومومە ئیمە کارێکمان دەوێت دەبیت لایەنى بەرامبەر پشنگیر پیمان بکات
 بۆ ئەوێ ئیمەش لە یاسا و مەسەلە یەکی تر دا پشنگیری بکەین، هەر بۆیە فراکسیۆنى
 هاو پەیمانی سەنگ و قورسایى دەبیت لە پەر لەمانى داها تودا، چونکە هیچ هیژو
 فراکسیۆنىکی تر ناتوانیت بیر لەو بەکاتەو کە بە تەنیا حکومەت پشنگیریت، بێگومان
 پێوستى بە لایەنى تر هەبە، فراکسیۆنى کوردستانی ئەو شتیکی حەتیمیە
 کە پێوستیان پێتە و دەبیت حکومەتى داها تودا لە گەلیان رێک بکەوێت، هەر وەها
 کۆتەلى تریش بە تاییەتى سونە دەبیت رێککەوتن بکریت لە گەلیاندا.

هەموو لایەنە كان پێوستیان بە کورد هەبە

لە بارەى پەرتبونی لیستی کوردستانی لەم هەلبژاردنەدا، د. فواد مەعسوم
 روونیکردووە کە پەر شوبلاوی کورد زۆر نییە و ئاشکراشیکرد جیاوازییەکی زۆر
 دەبیت لە نێوان فراکسیۆنى کوردستانی و ئەو لایەنانەى کورد کە بە جیا بە شدار دەبن،
 مەسەلە کە ئەو نییە کە لە ئەنجامدا زۆر لە یە کەوێ نزیکن، بە لکو جیاوازییەکی زۆر
 دەبیت لە نێوانیاندا و سەنگی کورد لە چەند خالێکدا یە کە پشنگهاتە یەکی سەرەکی
 عێراقە و خالێکی تریش ئەو یە کە کورد ئەزموونیکی سیاسى زۆر باشی هەبە
 لە مامەلە کردن لە گەل لایەنى عێراقى، ئەمە حسابیکی زۆر گرنگە، هەر وەها کورد
 هیواى ئەو یە نییە کە حوکمی بە غدا بکات، مەملەتی کەمان لە گەل هەر پشنگهاتە یەکی
 دیکە لە سەر ئەو نییە کە کۆ حوکمی بە غدا بکات، بە لکو پشنگهاتە کانی تر ئەو
 مەملەتی هەبە لە نێوانیاندا، هەر بۆیە مەملەتی کان لە نێوان ئەو لایەنانەدا زۆر بە هیژە،
 هەموو لایەنە کانی پێوستیان بە کورد هەبە، چونکە مەسەلە کە حوکمی تەواوی
 عێراق و بە غدا یە کورد چاوی لەو نییە کە حکومەتى عێراقى پشنگیریت، بە لکو
 فراکسیۆنى هاو پەیمانی دەبیت بە شداریت لە حکومەت و لە پشنگەى بە هیژى
 حکومەت بە شداربن، نە ک پشنگە یەکی پەراوێز خراوو چەند وەزارەتیکی بچو کمان

بەشیۆهیه کی روو کەش، بەلکو یەکیك له پۆسته سیادییه کانیش بۆ کورد
بەتاییهتی پۆستی سەرۆکی کۆمار ئەمجارەش مسۆگەرە بۆ کورد.

کارکردن لەبازنەیه کی فراوانتردا

دەربارە ی ئەو رەخنەیهش کە گوایه دەبوو وەك لوبنان پۆسته سیادییه کانیش (سەرۆک
کۆمارو ئەنجومەنی وەزیران و پەرلەمان) بۆ سی پێکھاتە ی سەرەکیه کە ی عێراق
(کوردو شیعهو سوننه) دیاریبکرایه، سەرۆکی هاوپهیمانی کوردستانی وتی: لەگەڵ
ئەو نەڕیتە ی لوبنان نیم بەو شیۆهیه، چونکە ئەو ی لوبنان سروشتیکی تایفی
وەرگرتوو و لەناو خۆدا کەمن بەباشی نازانم و رایه کی خوشم ههیه و واشی
بیردە کە مەو ه نەك ئەم خولە ی لەرێگەماندا یه، بەلکو لەخولی داھاتوودا وایدەبینم
کە کورد چیتر خۆی گەمارۆ نەدات لە کوردستان، بەلکو لەبازنەیه کی فراوانتر
کاربکات و ئەو کاتە پێگە ی بەهێزتر دەبێت لەو ی ئیستا ههیه تی، چونکە ئیستا ئیمە
ھەر لە چوار چیۆهیه کی کوردستانیدا دەخولینەو، بەلام ئەگەر چوار چیۆه کە فراوانتر
بیت و بە گۆیرە ی رێککەوتن بیت لەگەڵ هێزە کانیش تر، ئەگەری ئەو ههیه
لە داھاتوودا پۆستی سەرۆک کۆمار بدریتەو بە کورد، بەلام ئەگەر ئیمە وەك لوبنانی
لیبکەین، ئەو هەر گیز پۆستی سەرۆک کۆماریش ت بەرناکەوێت، بەتاییهت بە گۆیرە ی
دەستور پۆستی سەرۆک کۆمار دەسەلاتە کانیش زۆر نییه، ئەو هوش کە ئیستا دەبیریت
ئەو ه کە سایە تی مام جەلال-ە کە قورسای خستۆتە سەر پۆستە کەو جولە ی پێدە کات،
ئەگەر نا پێش ئەو شیخ غازی یاوەر سەرۆک کۆمار بوو، هیچ جولە یه کی تیا نەبوو،
بەردەوام شیخ غازی بۆیدە گێرامو ه کە ئەو ه بۆ ماو ه ی هەفتە یه کە ویستوویە تی ئە یاد
عەلاوی کە ئەو کات سەرۆک وەزیران بوو ه بینیت، ھەر وەلامی نە داو ه تەو و ه
بەردەوام گلە یی دە کرد، ھەر بۆ یه ئەگەر جەنابی مام جەلال نە بیت رەنگە ئەو کاتە
قورس بیت ئەو پۆستە بگاتە دەستی کوردو بەشیکی زۆری لایەنە عێراقییه کانیش داوا
لە مام جەلال دە کەن خۆی بپاڵیۆیتەو ه بۆ پۆستی سەرۆک کۆمار.

ھێرشە کان نایاسا یین

ههولامی پرسیاریکیشدا کههۆکاری ئهوه چیه بهردهوام نووسهران و زامه نووسانی عراق و عه ره ب ستایشی کاره کانی مام جهلال ده کهن و باسی سهنگ و قورسای ده کهن، بهلام گرووی کۆمپانیای وشه و ئه و رۆژنامه ه ی سه ره بهوانن، بهردهوام هیرشی ناره و اه ده کهنه سه ره سه رۆک مام جهلال سه ره وکی لیستی هاو بهمانی کوردستانی رایگه یانده: ئه وه حساییکی تره ده بکهن و خۆیان داناه به نۆبۆزسیۆن و رۆژانه بهردهوام خه ریکی هیرشکردن و سووکایه تی پینکردن و به دیدی من له ولاتیکی دیمو کراتیدا دادگا له پرووی یاسایه وه پارێزگاری له کهسانی وه ک مام جهلال ده کات که بهناهق و ناره و اه هیرش ده کهنه سه ریان، بهلام لای ئیمه هیشتا نه گه یشتۆته ئه و دیمو کراتیه وه له قزناغی فهوزادایه، چونکه ئه م هیرش و په لاماره ناره و اهیه کاریکی نایاسای و نائوسولیه وه هه یج شتیکی بابه تی تیانیه، هۆکاره که ی ئه و فهوزایه یه.

ره زامه ند بوون و دواتر موزایه ده ده کهن

ده رباره ی موزایه ده ی گرووی گرده کهش له تیه راندنی یاسای هه لبژاردنی عراق، د. فوناد مه عسوم باسی له وه کرد له یاسای هه لبژاردنی عراقدا که کورسیه کان گه یشتنه ٤٣ کورسی، د. مه جود عوسمان رۆژانه بهردهوام په یوه ندی به کاک نه وشیروانه وه ده کرد، کاک نه وشیروان هه یج ره تکرده وه یه کی پیشان نه دا، به لکو د. مه جود شاهیده که کاک نه وشیروان ره زامه ندی پیشاندا وه و پشتگیری کرد وه، هه ربۆیه ئیستا سه یرم لیدیت که دواتر قسه ده کریت و موزایه ده ده کریت، ئه مهش جینگای سه ره سورمانه.

گه رانه وه ی به عس

ده رباره ی مه سه له ی گه راندنه وه ی حزبی به عسیش که له جه ند رۆژی رابردوودا کوردستانی نو ی دۆسیه یه کیشی بۆ کرده وه، د. فوناد مه عسوم ئاشکرایکرد مه سه له ی گه راندنه وه ی حزبی به عس پیلانیکه که هه ندیک له ولاتانی دراوسی و ئیقلمی ده ستیان تیدا هه یه، هه ندیک له روانگه ی تایفیه وه وه هه ندیکیشیان له وه ده تر سن ئه و

عیراق بگاته ئه وانیش، هه ربۆیه دژی ده وه سته وه، بۆمونه حزبی به عس
له گه له هه موو ولاتانی عه ره بیدا هه بو وه به نیسه ت ولاتانی عه ره بیه وه
ئه زمونیکی شکسته خوار دوو بوو، به لام ئیستا ترسی ئه وه یان هه یه ئه وه حاله ته ی
له عیرا قدا روویدا بگاته ئه وانیش، چونکه بیگومان ئه وه گۆرانی کاریه ی له عیراق
روویدا وه، کاریگه ری زۆری ده بیته له سه ر ولاتانی تر له کاتی کدا ئه گه ره له دژی شی
قه سه بکه ن، هه ربۆیه کاریگه ری خۆی هه یه له سه ر یان، هه ره ها له لایه ک ترسی ئه وه
هه یه که ئه وه ئه زمونه بچیه ناو ولاته کانی ئه وانیش، له لایه کی تریشه وه هه ندیک
ولات له روانگه ی تایفیه وه یه که ده یانه ویت به عس بگه رپه وه وه عیراق له میژووی
خۆیدا به رده وام کیشه ی زۆری هه بو وه، بۆمونه عیراق نزیکه ی ۱۰ سال بوو ببوو
به ده ولته ت، ئیران دانی پیدا نه ده نا، دواتر ئیعتزافی پیکرد، ئه وه تورکیایه ی که
دروستبوو چاوی له وه بوو ویلایه تی موسل بگه رپه وه سه ره تورکیا، وه ک چون
له سه ر ده می عوسمانیه کانداییلایه تی موسل سه ره بوو بوو، ئه مه جگه له وه ی هه ندیک
له ولاتانی عه ره بی نایانه ویت شیعه حوکم بکات له عیرا قدا، چونکه ده ترسن و
شیعه ش به ته نیا له عیرا قدا نییه، ئه وه تا له یه مهن حوسیه کان و له لوبنان و سه و دیه و
کوه پیتیش شیعه هه یه و له به حره ی زۆرینه ن، هه ربۆیه شیعه بگاته سه ره حوکم بو
هه ندیک ده ولته تی عه ره بی مه ترسی هه یه، جگه له وه کوردیش بو هه ندیک له ولاتان
مه ترسییه، هه ربۆیه ئه م بۆچووانه هه یه، هه ره له به ره وه یه هه ندیک وه ک ئاماژه ییدان
له روانگه ی تایفی و نه ته وایه تی ترسیان هه یه، هه ندیکیان وابیره که نه وه که کورد
له پیگه ی پۆسته سیادییه کانه وه نه بیته ئه گه ری ئه وه هه یه عیراق به جوړیکی تر
سیاسه تی ناسریه کان و به عسییه کان بگه رپه به ره، هه ربۆیه حه زده که ن پرۆسه ی سیاسی
که له عیرا قدا هه یه سه ره که ووتوو نه بیته و شکسته بخوات، ئاشکرا شه به عسییه کان
دارده ستیکی باشن بۆ ئه وان و ده زانن که حزبی به عس ئه زمونی باشی هه یه،
ده یانه ویت حزبی به عس بگه رپه وه، نه ک بۆ ئه وه ی که عیرا قی ژیر ده ستی حزبی به عس
عیرا قیکی دیموکرات و پێشکه ووتوو بیته، به لکو عیرا قیک بیته هه میشه له قه یران و

پاشا گەردانیدا بێت، چونکە ئەگەر بەعسییەکان هاتنەووە دەبێتە شەپرنکی
 لە گەن شیعەو کوردو عێراق بەردەوام لەنازاووە و فەوزادا دەبێت و بێگومان
 مەترسی گەڕانەووی بەعسییەکان بۆتە غەمیکی عێراقییەکان، چونکە لەمیزووی
 عێراقدا بەعس گورزێکی کوشندەو گورچکێری لە کورد داووە و ئەمجارە بەعس بێتەووە
 خراپتەر دەکات بەرامبەر بە کورد، بەواتا دوزمێکی سەر سەختی کوردو شیعەییە،
 هەر بۆیە دەبێت مەترسی گەڕانەووی بەعس بە جددی وەر بگێرێت و دیاریشە یە کەم
 کاری بەعسییەکان فیدرالی هەرێم رەتدە کەنەووە و دارو دەستەو پیاووە کانی خۆی
 زیندوو دەکاتەووە لە ناوچە کەو و ئەو کات رەوش و بارودۆخی کورد دەجیتەووە
 بارودۆخی جاران و تەنانەت لەو بەیانانەی دەریدە کەن هەتا ئیستا ئیدانەی سەدام و
 هەلەبجەو ئەنفالیان نە کردوووە و وەکو کە سێکی پێرۆزو موقەدەس سەیری سەدام
 دەکەن، کەواتە بە گەڕانەووی بەعس سیاسەتی سەدام دە گەڕیتەووە، کاتێک لە کۆتایی
 سالی ۱۹۹۱ و سەرەتای ۱۹۹۲ و دەستمان کرد بە دانوستان و گفتوگۆ لە گەن
 بەعس، وەک بەرەوی کوردستانی بەو ئومێدە بووین سەدام بەهۆی ئەو شکستە
 گەورەیی تووشی هات لە ئەنجامدا داگیر کردنی کوهیت، و تمان هۆشی هاتۆتەووە
 سەر خۆی و رەنگە بێر لەو بەکاتەووە عێراقییکی نوێ دروستبکات و بنەمایەکی
 دیموکراتی هەبێت، بەلام لەدوای ئەو هەموو گفتوگۆو دانوستانە درێژە، سەیرمان کرد
 سەدام هەر سەدامە کە ی جارانەو سیاسەتە کەشی هەمان سیاسەتی رابردوو، ئەمەش
 مەسەلەیک نیه تەنیا بۆ مەسەلە ی هەلبژاردن، بەلکو گەڕانەووی بەعس واقعەو
 هەندیک لەولاتانی دەورووبەر پشتگیری لێدەکەن.

راگرتنی بالانس لەنیوان هێزەکاندا

دەربارە ی مەسەلە ی هاو پەیمانی کوردو مەرجە کانی لە گەن لایەنە عێراقییەکاندا،
 د. فوئاد مەعسوم روونیکردووە راستە زۆر مەسەلە ی هاو بەش کۆماندە کاتەووە لە گەن
 لایەنی شیعەدا، بەلام ئەگەر خۆمان تەنیا لەو بەرە یەدا گەمارۆ بەدین ئەووە زیان
 دەکەین، ئەووە کاریکی باش نیه، چونکە شیعەو سوننە جیاوازی مەزھەبیان هەیهو

بەلام کورد گشتی عەرەبن، بەلام کورد
 زۆرینهی سوننەیهو لەناو کورد شیعەش هەیە، هەر بۆیە نایبیت بەتەنیا
 خۆمان بەستینەوه بەشیعەوه، بەلکو پینکەتەیهکی تر هەیە کە سوننەیه، ناکریت
 فەرماو شکریت یاخود پشتگۆی بخریت، ئەمە مەترسی هەیە، چونکە سنوورە کاغمان
 لە گەل سوننی نشینەو هەم لەعێراق و ولاتانی دراوسی، کورد خۆشی سوننەیهو
 ناکریت دژی سوننەبیت، بەلام ئەوهی کورد جیادە کاتەوه لە گەل سوننە، فکرو
 بیروبۆچوونی شۆقینی و نەتەوهییە، چونکە هەندیک بیروبۆچوون و فکری شۆقینی
 توندڕەویان هەیە، لەبەر امبەڕیشدا کورد هەندیک فکەرەو بیروبۆچوونی توندڕەویی
 هەیە کە باوی نەماوهو دەبیت ئێمە سەر قالی ئەوه بین لە گەل یەکتەری بژین و ئەگەر
 هاتوو کورد پەيوه ندىیە کى بەهیزی هەبیت لە گەل شیعهو لە گەل هەندیک لایەنی
 سوننەش پەيوه ندىی بەهیزمان هەبیت، هاو کیشەیهک دروست دەکەین و کورد لەو
 هاو کیشەیهدا دەتوانیت رۆلی خۆی ببینیت، بەلام ئەگەر خۆمان ساغکردەوه
 بەلایە کدا ئەوه دەبینه لایەنگری لایەک و رۆلی هاو کیشە کە نابین و هەر بۆیە کورد
 ناسراوه بەراگرتنی بالانس لەنیوان هیزەکاندا.

جیگری رهسول وهلامی نهوشیروان مستهفا دهاتوه

جیگری سکرتری گشتی یه کیتی نیشیمانی کوردستان، کۆسرهت رهسول وهلامی نوسینه کانی نهوشیروان مستهفا سهروکی بزوتنهوهی گۆران دهاتوه که له ماوهی ههفتهی رابردوودا له ژیر ناوی "له نیوان مام جه لالو مندا نوسیویه تی".

له مباره یه وه کوردستانی نوێ له ژماره ی نه مرویدا بلای بکرده وه که کۆسرهت رهسول بهوتاریک وهلامی نهوشیروان مستهفا دهاتوه وه تیشکی خستۆته سهر مهسه له ی دهستوهردانی حزب له کاروباری حکومت له سهردهمی حوکمرانی کابینه کهیدا. " لهو چوارچیویه شدا نهوشیروان مستهفا به نه ندازیاری یه کهمی دهستوهردانی حزب له کاروباری حکومت وه سفکردوهه."

وابریاره وتاره که ی کۆسرهت رهسول، جیگری سکرتری گشتی یه کیتی نیشیمانی کوردستان له ههر دوو روژنامه ی ناسۆو کوردستانی نوێ له یه ک کاتدا له ژماره کانی داها توودا دابه زیت.

ههروه ها کوردستانی نوێ ناماژه ی بۆ ئه وه کردوه که کۆسرهت رهسول "چه ندین نمونه ی هینا وه ته وه که نهوشیروان وه که کسی دووه می ناو یه کیتی هه ولیدا وه هه موو کاروباره کانی حکومت به دامه زرانندی مه تموریکه وه له باره گای حزب بریاری لیبدریت. جگه له وهش باس له چه ندین بریاری فهردی نهوشیروان مستهفا ده کات که له سهردهمی خهباتی شاخ و دوای راپه رینیش کیشه ی بۆ یه کیتی و کوردیش دروست کردوهه."

شیروان له ۲۰۰۱هه برۆای به تالهبانی نهماوه

■ ئا: ئاوینه

سه رۆکی بزوتنهوهی گۆران له بهشیک له یادداشته نوێکهیدا ئاماژه بۆ ئهوه دهکات که ئهوه لهسالی ۲۰۰۱هه باوهری به تالهبانی و به هیزبه کهی و به سههر کردایهتی یه کیتی نهماوه، هاوکات کۆسرهت رهسولیش بههۆکاری سههره کی گهندهلی ئهوه دههههه حکومهتی ههریم ناوزه دهکات.

سه رۆکی بزوتنهوهی گۆران، نهوشیروان مستهفا بهشیککی نوێی یادداشتهکانی بئاوده کاتهوه و پهرده لهسههر په یوه نهدیه نهپیهکانی خوی و سکر تیری گشتی، تالهبانی ههلهمالیت و، تیشکدهخاته سههر مملانیکانی ناو یه کیتی له نیوان سالانی ۱۹۹۹ تا کۆتایی دووهه مین کۆنگره ی یه کیتی نیشتمانی کوردستان، واته تا شوباتی ۲۰۰۱.

ئهم یادداشته که له ناوه راستی ههفته ی رابردوه لهسایتی کۆمپانیای وشه (سهه ی) دا بئاو بوتهوه، له حهوت بهش پیکهاتوهه: گهرا نهوه بۆ کوردستان، ههولێ ریفۆرم، دهزگاکانی راگه یاندنی یه کیتی، گهسته سیاسی و دیپلۆماسیهکانی مام جهلال داهینانی سه رۆکایهتی ههریم، بابتهی جۆراوجۆر، دووهه مین کۆنگره ی گشتی یه کیتی نیشتمانی کوردستان.

ئهم حهوت بهشه له یادداشتهکانی نهوشیروان مستهفا پیکهاتوهه لهبیره وهری و دۆکۆمینت و لیدوان و، پيشکدهشی کردوه بهوانه ی گلله ی لیده کهن.

گهرا نهوه بۆ کوردستان

سه رۆکی بزوتنهوهی گۆران ئاماژه بۆ ئهوه دهکات که له دوا ی راپه رینهوه، سی جار، ههر جاره ی بۆ ماوه یهک، له سی قۆناغی ناسکدا کوردستانی به جیه شتوهوه دهلیت "جاری یه کهم، له رۆژانی گفتوگۆی بهره ی کوردستانی به عسدا. خولی یه کهمی گفتوگۆ (۲۰ - ۲۸/۴/۱۹۹۱) مام جهلال رابه ریی کرد منی له گهن نه بووم. خولی دووهه می گفتوگۆ (۵/۷ - ۱۹۹۱/۶/۱۷) کاک مه سعود رابه ریی

کرد منی له گهڻ بووم. زیاتر له مانگی له بهغدا ماینهوه و دوای گهراڼه وهمان به کوردستان من بریارمدا کوردستان به جیهیتلم".

نهوشیروان جیهیتستی کوردستان ده گهړنیتتهوه بو سی هوی سهره کی "له گهڻ به جهلالو هندی له ئەندامانی مه کتهبی سیاسی (لیره به دواوه م. س) ناکۆک بووه یه کهم: جوړی به پرتوه بردنی یه کیتی و گوړینی له چهند ریڅخراوینکی بی سهروبه ره بو حیزبی دهزگاو دامه زراو، ئەمه یان ئە گهړایه وه بو روژانی شهر یه کهمی خهلیچ دووهم: جوړی به پرتوه بردنی پتوهندی له گهڻ پارتی. سیهم: جوړی به پرتوه بردنی گفتوگو له گهڻ به عسدا".

ناوبراو جهخت له سهر ئەوه ده کاتهوه که نه یویست کیشه ی ناوخو، که شهره خۆبه خوی چه کداری لیدروست ئەبوو، بو یه کیتی دروست بکات به تایهستی له کاتهدا له لایه کهوه گهراڼه وهی به عسو له لایه کی ترهوه زالبوونی پارتی بزوتنه وهی نیسلامی ههړه شیان لی ئەکرد. بریاریداوه سهر کردایهتی یه کیتی کوردستانیان بو به جیهیتلیت بو خویان و به بینهنگی له دهروازهی نیبراهیه خهلیله وه چوه بو تورکیاو له وپوه بو لهندهن.

بو جاری دووهم گهراڼه وهی بو کوردستان و دواتر جیهیتستی، واده گپرتسه وه "دواوه ئەنجامدانی ههلبژاردنی گشتی (۱۹۹۲/۵/۱۹)، بهر له بهستی یه کهمین کۆنگره ی گشتی یه کیتی (۱/۲۷ - ۱۹۹۲/۲/۱۴) به چهند روژی گهراڼه وه کوردستان به هیوای ئەوهی کیشه سیاسییه کانی ناو یه کیتی له ناو کۆنگره دا به لادا بجهین. هندی له هاورینکام، بو دابینکردنی دهسه ئات و پله و پایه ی تایهتی خویان، له کۆنگره د فیلیان لیکردم و دهستیان بریم. کیشه کان به چاره سهر نه کراوی مانه وه، به لکو قولت بوون".

ههروه ها له م به شه دا ده لیت "ههلبژاردنی گشتی بو یه کهمین پارله مانی کوردستان له بهردهمدا بوو، پارتی و یه کیتی له مملاتییه کی سهختدا بوون. ئەججاره ش نه مویست کیشه ی ناوخو دروست بکه م، هه مان مه ترسییه ناوه کی و ده ره کییه کان ما بوون و

گهوار بون. ئەوهی له توانامدا بوو، له پرۆپاگه‌ندهو کۆبوونه‌وهی جه‌ماوه‌ریی و نوس‌تێزارو پش‌تیوانی له کاندیده‌کان، ته‌نانه‌ت ئاماده‌کردنی به‌رنامه‌ی هه‌لبژاردن بۆ ئەنجامدانی هه‌لبژاردن و پێکه‌ینانی یه‌که‌م حکومه‌تی کوردستان کردم. ئەنجومه‌نی نیشتمانی کۆبووه‌وه (١٩٩٢/٦/٤) و پۆستی سه‌رۆکایه‌تی ئەنجومه‌نی وه‌زیران به‌یه‌کی‌تی سپێردرا (١٩٩٢/٧/٤) و د. فوئاد مه‌عسوم بوو به‌ سه‌رۆک وه‌زیر. قه‌لمه‌ره‌وی ده‌سه‌لاتی یه‌کی‌تی له زاخۆوه تا کفری درێژ ئه‌به‌وه‌وه. ئەبجاره‌ش به‌ هه‌مان‌شێوه‌ چوومه‌وه بۆ له‌نده‌ن".

نه‌وشیروان مسته‌فا که جاری سه‌یه‌م گه‌راوه‌ته‌وه بۆ کوردستان شه‌ری ناوخۆ بووه‌و ده‌لیت "شه‌ری یه‌کی‌تی و بزوتنه‌وه‌ی ئیسلامی هه‌لگیرساو، دوا‌ی ئه‌وه‌ش شه‌ری یه‌کی‌تی و پار‌تی ده‌سته‌پێکرد، زیاده‌تر له ١٦ مانگ بوو من له له‌نده‌ن دانیش‌تبووم و دوور بووم له ده‌زگای بریار‌دانی ناو یه‌کی‌تییه‌وه. خۆم دوور راگرتبوو له کاروباری یه‌کی‌تی. مام جه‌لال بۆ گه‌شتی سیاسی هات بۆ ئه‌وروپا و پێکه‌وه له گه‌لی چووم بۆ ئیسپانی‌ا و ئیتالیا گه‌لی که‌سو و حیزب و کاربه‌ده‌سته‌مان بینی خۆمان ئاماده‌ کردبوو بچین بۆ ژاپۆن بۆ کۆبوونه‌وه‌ی سۆسیالیست ئینتەرناسیۆنال، به‌لام شه‌ری یه‌کی‌تی و پار‌تی له قه‌لادزیوه ده‌سته‌پێکرد (١٩٩٤/٥/١) و به‌ خیرایی ته‌نیه‌وه بۆ رانیه‌و بادینان و سلیمانی. مام جه‌لال ئه‌بو بگه‌رێته‌وه بۆ کوردستان، منیش وه‌ک مه‌سه‌له‌یه‌کی ئه‌خلاق، نه‌مه‌توانی خۆم له‌م گه‌رانه‌وه‌یه‌ بدمه‌وه ناچار له رۆماوه له گه‌لی چوومه سوریا و له‌ویوه بۆ تورکیا و به‌ کۆپته‌ری تورکی راسته‌وخۆ بۆ هه‌ولێر (١٩٩٤/٦/٢). یه‌کی‌تی له بادینان و پار‌تی له سلیمانی ده‌رکرا بوون، به‌لام هیش‌تا هه‌ولێر پایته‌ختی حکومه‌تی هه‌رێم به‌ تیکه‌لای به‌ ده‌ست هێزه‌کانی یه‌کی‌تی و پار‌تییه‌وه بوو".

نه‌وشیروان باس له‌وه ده‌کات له‌و ماوه‌یه‌دا زۆر خه‌ریکی گه‌توگۆ بووه له گه‌ل نوێنه‌رانی پار‌تی. بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ سه‌فه‌ری ئێران و تورکیا و فه‌ره‌نسا و ئیرله‌ندی کردوه و ده‌لیت "له ئاسۆی نزیکدا هه‌لی ناشتوونه‌وه‌ی یه‌کی‌تی و پار‌تیم نه‌ئه‌بینی.

هه‌لومه‌رجی ناو یه‌کی‌تیش "هه‌مان تاسو هه‌مان هه‌مام" ی جاره‌کانی تر بوو.

هه‌شیروان ده‌لیت نه‌یویستووو کی‌شه‌ی ناو‌خۆ بۆ یه‌کی‌تی دروست بکات دیسان به‌ ییده‌نگی بۆی به‌جیه‌پشتوو نه‌ته‌وه.

سه‌رۆکی بزوتنه‌وه‌ی گۆران ده‌رباره‌ی گه‌رانه‌وه‌ی یه‌کجاری بۆ کوردستان ده‌لیت "له‌ دوا‌ی راپه‌رینه‌وه‌ بریارمدا بوو، هه‌ر کات له‌ گه‌ن سه‌رکردایه‌تی یه‌کی‌تی توشی نا‌کۆکی قولۆ کی‌شه‌ی ئالۆزی سیاسی بیم، له‌ باتی ئه‌وه‌ی مملانییان له‌ گه‌ن بکه‌م، که‌ له‌وانه‌ بوو بیته‌ هۆی پینکادانی چه‌کدار، له‌ به‌رده‌میاندا به‌ هه‌می‌و ییده‌نگی بکشیمه‌وه. له‌ به‌ر ئه‌وه‌ هه‌میشه‌ چاوه‌ری بووم له‌ هه‌لومه‌رجیکی گونجاودا بگه‌ریمه‌وه‌ کوردستان. سه‌ره‌نجام بریاری گه‌رانه‌وه‌مدا. ئه‌مجاره‌یان که‌ بریاری گه‌رانه‌وه‌مدا، یه‌کی‌تی له‌ هه‌ولیر، پایته‌ختی هه‌ریم، ده‌رکرابوو. حکومه‌ته‌که‌ی و مه‌کته‌بی سیاسیه‌که‌ی و سه‌رکردایه‌تیه‌که‌ی و فه‌رمانده‌کانی به‌ ئاواره‌یی له‌ سلیمانی بوون."

نه‌وشیروان له‌م به‌شه‌ی یاداشته‌که‌یدا باس له‌وه‌ ده‌کات که‌ چۆن له‌ گه‌ن کادیری پینشکه‌وتوو یه‌کی‌تی، دلیری سه‌ید مه‌جیدا گه‌راوه‌ته‌ بۆ کوردستان و ئه‌و بایه‌خه‌ی زۆره‌ی تاله‌بانی و ده‌زگا‌کانی را‌گه‌باندنی یه‌کی‌تی به‌ بریاری تاله‌بانی پینداوه.

مملانیی ناو یه‌کی‌تی

نه‌وشیروان مسته‌فا باس له‌ مملانیکانی ناو یه‌کی‌تی ده‌کات و ده‌لیت "مه‌کته‌بی سیاسی له‌و ده‌مه‌دا پینکها‌توو له‌: کۆسه‌رت ره‌سون، جه‌بار فه‌رمان، عومه‌ری سه‌ید عه‌لی، قادری حاجی عه‌لی، ئه‌رسه‌لان بایز، عومه‌ر فه‌تاح، محمه‌د توفیق ره‌حیم. جگه‌ له‌مانه‌: فه‌ره‌یدون عه‌بدو‌لقادرو عومه‌ری حاجی عه‌بدو‌لئا، که‌ له‌ کۆنگره‌ی یه‌که‌مدا وازیانه‌یتابوو، مام جه‌لال هاوردنییه‌وه‌ بۆ ناو م. س. هه‌روه‌ها شیخ محمه‌دی شا‌که‌لی، ره‌سون مامه‌ند، له‌ دوا‌ی کۆنگره‌ی یه‌که‌م مام جه‌لال له‌ ئه‌نجامی ریکه‌وتنیکی سیاسیدا له‌ گه‌ن به‌شیکی حیزبی سۆشیالیست هه‌ردوو کیانی هه‌ناوه‌ته‌ ناو م. س. کاک ره‌سون کۆچی دوا‌یی کرد. شیخ محمه‌د ماوه‌ته‌وه‌. مه‌لا به‌ختیار،

هه‌د، له دواى كۆنگره‌ى يه كه‌م مام جه‌لال له ئه‌نجامى ريكه‌وتنيكى سياسيدا
 له ريكه‌وتنيكى حيزبى زه‌مه‌تكيشان هه‌ردوو كيانى هه‌تاوه‌ته ناو م. س. به‌نده‌ش، كه
 له كۆنگره‌ى يه كه‌مدا له سه‌ر داواى مام جه‌لال، له گه‌ل د. فوئاد مه‌عسوم و د.
 كه‌مال فوئاددا بى ئه‌وه‌ى به‌ فيلتهرى هه‌لبژاردن تپپه‌رين، به‌ بيانوى ئه‌وه‌ى له
 ده‌سته‌ى دامه‌زىنه‌ر بووين، بۆ ئه‌ندامه‌تى سه‌ر كرده‌ى به‌ چه‌په‌رپه‌زان
 هه‌لبژيردراين". سه‌رۆكى بزووته‌وه‌ى گۆران جه‌خت له‌سه‌ر ئه‌وه‌ ده‌كاته‌وه‌ كه‌ مام
 جه‌لال زيره‌كانه‌ مه‌كته‌بى سياسى داناوه‌. ئه‌وانه‌ چه‌ند ده‌سته‌به‌ندن و به‌ ده‌گه‌ن له
 سه‌ر كيشه‌يه‌ك پيكدين. هه‌ميشه‌ پيويستيان به‌ مام جه‌لال خۆى ئه‌بى بۆ ئه‌وه‌ى
 هاوسه‌نگى له‌ نيوان دا رابگرى. ئه‌گه‌ر ئه‌و نه‌بى ره‌نگه‌ نه‌توانن ئيواره‌يه‌ك، له‌ هه‌چ
 بۆنه‌يه‌ كدا شايى بى يا شيوه‌ن، پيكه‌وه‌ كۆبينه‌وه‌".

جىگه‌ر پيشه‌كه‌ى تاله‌بانى، وا باس له‌ مملانيك‌ان ده‌كات "كۆسه‌رت و جه‌بار
 ناكوكن. كۆسه‌رت كار ئه‌كا بۆ ئه‌وه‌ى هه‌روه‌ك كه‌سى يه‌كه‌مى حكومه‌ته‌، ئاوه‌هاش
 بيته‌ كه‌سى يه‌كه‌مى يه‌كيى. كه‌مال فوئادو فوئاد مه‌عسوم و عومه‌ر فه‌تاح و ئه‌سه‌لان
 بايز، مه‌مه‌دى شاكه‌لى و مه‌لا به‌ختيارو عيماد ئه‌مه‌د، له‌ ناو ريكه‌خراوو كاده‌كانى
 يه‌كييدا پيگه‌و لايه‌نگريان كه‌مه‌. مام جه‌لال ده‌ستى گرتون و ئه‌وانيش ده‌ستيان به‌ مام
 جه‌لاله‌وه‌ گرتوه‌".

نه‌وشيروان وا باس له‌ گه‌رانه‌وه‌ى خۆى و مملانيك‌انى ناو يه‌كيى ده‌كات
 "كۆسه‌رت و جه‌بار پيياناويه‌ من له‌ سه‌ر داواى مام جه‌لالو بۆ پشتيوانى له‌وه‌ له
 به‌رامبه‌ر ئه‌واندا هاتومه‌ته‌وه‌، ئه‌و چه‌ند رۆژه‌ى ميوانى ئه‌و بووم له‌ قه‌لچاولان
 خه‌رىكى دانانى نه‌خشه‌و پيلان بووين دژى ئه‌وان. زۆر به‌ توندى كه‌وته‌نه‌ دژايه‌تى
 من. راستيه‌كه‌ى ئه‌وان خۆيان به‌دگومان بوون ئه‌گينا ئه‌و چه‌ند رۆژه‌ هه‌چ باسنيكى
 سياسيمان نه‌كردبوو".

نه‌وشيروان ده‌ليت "مام جه‌لال ئاماده‌ نه‌بوو دژى ئه‌وان كار بكايه‌ له‌ هه‌چ
 هه‌لمه‌ره‌جيكدا ده‌ستيان له‌هه‌لبگرى يان ته‌نانه‌ت ئه‌و شتانه‌يان به‌ روودا بداته‌وه‌. له‌

کەمێن کۆنگرەى گشتى بە کیتیدا ئەوان دژی من پشتیوانیان لە مام جەلال کرد. بە ئێس بۆ ئەوەى من لە ناو یە کیتیدا لاواز بکا خۆى هەردوو کیانی گەورە کردبوو. دەسەڵات و پارەى خستبوو بەر دەستیان. نازادو نازای کردبوون چى ئە کەن بیکەن. بۆ راگرتنى هاوسەنگى ناو یە کیتی پێویستى بە هەردوو کیان و هەردوو دەستە بەندیە کەیانە".

ئەوێ گومانی لە لا دروست کردبوون ئەو بوو گەرانەوێ من هاوژەمان بوو لە گەن زنجیرە بەک کۆبوونەوێ کە مام جەلال لە رۆژانی ۲۲ تا ۲۸ ی مانگی شوبات، دەربارەى "گەشە پێدان و بژار کردن" ی یە کیتی، بە مەکتەبى سیاسى کردبوو. ئەوێ راستى بى من هیچ ناگایە کم لەم کۆبوونەوانە نەبوو. گەرانەوێ منیش هیچ پێوەندیە کى بە گەشە پێدان و بژارەوێ نەبوو.

نەوشیروان لەم برە گەیدە ناماژە بەهەندیک هەوائى رۆژنامەى کوردستانی نوێ دەکات دەربارەى "گەشە پێدان و بژار کردن" کە ئەو دروشمانە بوون مام جەلال بەرزى کردبوونەوێ.

هەولئى ریفۆرم

نەوشیروان سەرەتای گەرانەوێ بۆ کوردستان و بینى خەلک و گوێگرتن لەنارەزاییەکانیان بەو کارانەى کە پێویستە بکریت لەحیزب و حکومەتدا بەسەرەتای هەولئى ریفۆرم دادەنێت و دەلێت "نارەزایی خەلک لەوانە ئەندام و کادرو پێشمەرگەکانى یە کیتی لە سەر چیه؟ ئەگەر چەوتی و خوارو خێچیەک هەبى لە کوێدایە؟ ئەبى لە کوێوێ دەس بەراستکردنەوێ بکرى؟

کەوتە دووى دۆزینەوێ وەلئامى ئەم پرسیارانەوێ میکانیزمى جێبەجێکردن. لە گەن شارەزایانى وەزارەت و پشپۆرى بواری جیاوازی کارگێرى و بەرپۆوە بەرایەتى گەتوگۆم کرد. هەولئەمدا زۆرترین زانیاری کۆبکەمەوێ، خەلەلەکان دیاریبکەم، هەولئى دۆزینەوێ چارەسەر بەدم".

هەك نەوشیروان باسی دەكات " ۹ ی ۴ ی ۱۹۹۹ ئیوارەكەى هات بۆ مالمەن و بە دوو قۆلى لە مالمەكەى خۆمان دانیشتن. لە دوای گەرانەهەم بۆ كوردستان ئەمەى یەكەمین جار بوو پینكەهه بۆ باسی سیاسى كۆبینەهه. وتى: ئەهه چەند رۆژێكە گەراویتەهه سلیمانی، هەساویتەهه، خەلكى زۆرت بینوه، ئیستا ئەلتى چى؟ وتم: ئەهه ماوهیهى هاتومهه زۆر كەس هاتوون بۆ لام، بواری كەسم نەداوه مالمەكەم بكە بە دیوهخانی هێرش بۆ سەر یەكیتی و سەر كردهكانى، بەلام هەندى شتم لە قسەكانیان دەرھێناوه. شوێنى تۆ لە ناو خەلكدا بەھێزەو چاوهروانى ئەهه نەهه بزارەى دەستت پێكردوه بە ئەنجامى بگەینى. ئەههى من بۆم ساخووتەهه خەلك لە دوو شت زۆر نارازین: یەكەمیان، ئەهه جیاوازییە گەورهیهى لە نیوان ژيانى كاریبەدەستانى یەكیتی و خەلكدا هەیه. دوهمیان، ئەهه فەساده زۆرهى لەم حكومهتەدا دروست بووه، هێچ ئیشى بى واسیتەو مەحسوبيەت ناروا. فەساد لە سەر كراپەتەى یەكیتی داپە، ئەگەر هەموو كادری كانی ناوهراسەت و خوارەههش لا بیری ئەگەر دەسكاری سەرەهه نەكری هێچ سودێكى نیه. خەلك ئەپرسن: مام جەلال خۆى دز نیه، ئەهه بۆچى دزى لەمانە قبول ئەكە؟ مام جەلال خۆى داوینیس نیه، ئەهه بۆچى داوینیسى لەمانە قبول ئەكە؟ مام جەلال خۆى پیاویكى قانونییه، بۆچى بیقانونى لەمانە قبول ئەكە".

نەوشیروان دەلت لەهه كۆبوونەهه دووقۆلییهدا بەمام جەلام وت "تۆ كەسى یەكەمى، ئۆبالی میژویى لە ئەستۆى تۆداپە، ئەگەر حوكمرانى یەكیتی باشو سەر كەوتوو بى پاشەرۆژ ستایشى تۆ ئەكەن و ئەگەر خراپو شكستخواردوو بى قسە بە تۆ ئەلین".

جیگرى پێشوی سكرتیری گشتى باس لەهه دەكات "پێشتر چەند جارێ بەر لەههى كوردستان بە جیهیلەم و دوای ئەههش چەند جارێ لە ئەوروپا بە راشكاوێ ئەم بابەتانەم لە گەل باس كرددوو، هەموو جار بەلتى چاكکردنى ئەدا، بەلام هێچ جارێ

چهند رۆژنيك له مه وه بهر بهرني نهوشيروان مسته فا، زنجيره وتاريكي له ژير ناوي له نيوان مام جه لال و مندا له سايق سبه ي بلاو كر دۆته وه، گه رچي نوسينه كه ي به قه ولي خوي باس له په يوه ندي و كيشه كاني له گه ل مام جه لال ده كات، به لام له به شيكي زوري گيرا نه وه كانيدا كۆمه ليك تۆمه ت و قسه ي نار ه و اي له سه ر ئيمه و ميژوويي تيكو شاغان له ناو يه كي تي و سه ر ده مي بهر پرسيار ي تيم له سه ر رۆكايه تي حكومه تي هه ري مي كوردستاندا، هه لبه ستوه .

ئه گه ر له بهر هاوخه با ته كام و پيشمه رگه قاره مانه كاني كوردستان و كه سو كاري سه ر به رزي شه هيدان نه بو ايه، به پيويستم نه ده زاني وه لام ي ئه و تۆمه ت و ناهه قيانه بده مه وه، چونكه خه لكي كوردستان له وه هوشيار ترن كه به په لاماري نار ه و ا چه و اشه بكرين و خه لك ده زانن كي خزمه تي ئه م ميلله ته ي كر دو وه و كيش له قوناغه هه ستيار و چاره نوو سازه كاندا پشتي تي كر دوون و جي ي هيشتوون، به لام هه ندي ناهه قي له و نوسينه ي كا ك نهوشيرواندا كرا وه كه وه لام نه ده انه وه ي دوا جار بو ميژو و ده بي ته چه و اشه كاري و ره نگه نه وه ي نو يي ميلله ته كه مان، به حوكمي ته مه ن له مر ددا، ئا گاداري ور ده كاري ئه و رو و دا وانه نه بن، بۆيه به گرنگم زاني هه ندي له و هه له و كه مو كور تي و نار ه و ايه تيبانه ي با سي كر دوون، راستيان بكه مه وه .

سه ر ده مي شه ري ناوخۆ

پيموايه كا ك نهوشيروان و هه موو ئه و هه فالانه ي رۆژنيك له رۆژان پي كه وه خه با تمان كر دبي ئه و شايه تيبه م بو ده دن كه هيج كات خۆم له بهر پرسياري ئي نه دزي وه ته وه، ئه وه ي له ميژووي يه كي تي دا رو ويدا وه به و قوناغانه شه وه كه من راسته و خو تيايدا به شدار نه بووم، له دامه زران دني يه كي تيه وه تا ئه و كاته ي من چوومه شاخ، يه كي تي به چه ندين قوناغدا تپه رپوه و تووش ي شه ري ناوخۆ و ليكتران و شكست و

ههستانهوه هاتوو. ههچ كهس گوێی لینهبووه رۆژێك له رۆژان باسی ئهوهه كردبێ
 بریارو ههلا نهی كه ئه گهر بریاری فهردی كاك نهوشیروانیش بوو ییت و تبتیم ئهوه
 بریاری ئیمه نهبووه، (وهك ئهوهی ئیستا ئهوه دهیكات). میژووی یهكیتی شانازییه كانی
 بۆ ههموومانه وههلهو كهمو كورتیهه كانی دهی ههموو لێی بهرپرسیارین. ئه مهه بۆ
 ئهوهیه كه بلسیم خۆم نادمهوه له بهرپرسیاریتی شههری ناوخۆ كه نهوشیروان
 نوسویهتی (له سهردهمی حكومهته كهی ئهه براده ره دا یهكیتی تووشی شههرێك بووه
 له گهه پارتی به ههموو زههزیهه كانی دونیا ناكۆژیتهوه)، بهلام ههموو ئه ندامانی مه كتهبی
 سیاسی و جهنابیشت شایهتن كه چه نه دژی شههری ناوخۆ بووم، ههه بۆ ئهوه نه
 له سالی ۱۹۹۱ و ته نهها دوا ی چه نه مانگیك له راپه رین، یهكیتی و پارتی له ناوچه ی
 دوكان بههۆی كیشه وه هیزیان له سه ره كه كۆ كر دبووه وهه خه ر یكبوو ناگری شههری
 ناوخۆ له و یوه ده ستییكات، هه مان رۆژ چوومه لای به رپێژ مه سعود بازارانی
 له هاوینه هه واری سه لاهه دین و قسه مه له گه لیان كر دو رۆژی دواتر وه فدیكیان
 له گه لم نارد بۆ دوكان ولیژنه كه مان برده لای جهنابی كاك مه سعود و كیشه كه مان
 چاره سه ر كر د. ئه و كاته من نه سه رۆكی حكومهت و نه جیگری سكرتیز بووم و
 ته نه نهت كیشه كهش له سنوری مندا رووینه دا بوو.

دهیوت شهرو نیوه شههر هه ره كه!

دوا ی هه لگیه سانی شههری ناوخۆ چه نه دینه جار ئیوه گله بی ئه وه تان لیده كردم كه
 به شداری شههری ناوخۆ ناكه م، ده تانوت هه ولیر چ قودسیه تیگی تیدا یه وا كۆ سه رت
 نه هیلتی شههری ناوخۆ بچیته هه ولیره وه. هه تانبوو كه ئیستا له قیاده ی گۆرانه،
 وتبووی ئه گه ر كۆ سه رت به شداری شههری ناوخۆ نه كات هه قه له مه كته بی سیاسی
 لایه رین!

ههه بۆ وه بیهه نه نه وه ده یلیم له سه ر داوا ی د. ئه هه د چه له بی، سه رۆكی (INC) كه
 ئه و كاته یه كێك له ناو بژیوانه كانی شههری ناوخۆ بوو، كاتی مام جهلال و كاك
 نهوشیروان له ئه و روپاوه هاتنه وه شام و بریار بوو كاك مه سعود بچیته ئیبراهیم خهلیل

پیشانی لیبکات و پینکوه بینهوه، لهوکاتانهدا کاک نهوشیروان چه‌ندینجار ته‌واوبکه‌ن. منیش له‌وه‌لامدا پیم ده‌وت قه‌ت شتی واناکه‌م! ئه‌وه ئیوه‌و به‌رپز چه‌له‌بی و هموو براده‌ران له‌ژیاندا ماون بۆ شاهیتدی.

جا ئیستا خیره‌ وای ئوبالی شه‌ری ناوخۆ له‌خۆتان دوورده‌خه‌نه‌وه‌و ده‌تانه‌وی به‌جووره‌ میژوو چه‌واشه‌بکه‌ن؟ له‌خه‌لك بزرناپی که له‌سه‌رده‌می خه‌باتی پيشمه‌رگایه‌تی شاخ و دواي راپه‌رینیش چه‌ندین جه‌وله‌ی شه‌ری ناوخۆ ئیوه‌ برپارتان لیداووه‌ سه‌رکرده‌یان کردوو.

هه‌لۆیستی ئیمه‌ش له‌و رووه‌وه‌ روون بووه‌، جه‌نابی کاک مه‌سه‌عود بارزانی وه‌ک سه‌رۆکی پارتي دواي چه‌ندین جه‌وله‌ی شه‌ری ناوخۆ، له‌دیداریکی ته‌له‌فزیونی و دواتر چه‌ندینجار له‌کۆبوونه‌وه‌کان و لای دۆسته‌ ناوژیکاره‌کانمان ستایشی رۆلی منی کردبوو که دژی شه‌ری ناوخۆ بووم و وه‌ک سه‌رۆکی حکومه‌ت ریگه‌م نه‌داوه‌ شه‌ر په‌ره‌بسینی. وتاره‌کانی ئه‌وکاته‌ی د.ئه‌مه‌د چه‌له‌بی سه‌رۆکی (INC) به‌لگه‌ن له‌سه‌ر رۆلی ئیمه‌ له‌ریگه‌گرتن له‌په‌ره‌سه‌ندنی شه‌ری ناوخۆ له‌میدیاکانی ئه‌وکاته‌و ته‌نانه‌ت له‌په‌رله‌مانی کوردستان چه‌ندینجار باسی له‌وه‌کردوو که به‌نده‌ رۆلیکی شه‌ره‌فمه‌ندانم گه‌راوه‌ له‌وه‌ی به‌ر به‌شه‌ری ناوخۆ بگرین. پيشنیا‌زده‌که‌م کاک نهوشیروان، که خۆی وای نیشانه‌ده‌ات پشت به‌دی‌کۆمیت ده‌به‌ستیت، به‌چیت پرۆتۆکۆله‌کانی په‌رله‌مان بخۆیتته‌وه‌ که کاتی خۆی نه‌ک یه‌کی، به‌لکو براده‌رانی پارتي چاپیان کردوو، یان ئه‌رشیفی ته‌له‌فزیون و رۆژنامه‌کان بیینی تا راستیه‌کانی بۆ ده‌رکه‌ویت و له‌نوسینه‌وه‌ی میژوو که‌یدا تووشی هه‌له‌ی وای گه‌وره‌ نه‌بیت.

به‌ئینقیلاب نه‌هاتینه‌ حکومه‌ت

له‌ به‌شیک تری نوسینه‌که‌یدا کاک نهوشیروان باسی سه‌رۆکایه‌تی ئیمه‌ له‌حکومه‌ت ده‌کات و راسته‌وخۆو ناراسته‌وخۆش توانجی ناره‌وا له‌په‌وتی کاره‌کانمان ده‌دا، بۆئمه‌ پیم خۆشه‌ چه‌ند راستیه‌ک باسبکه‌م که خۆی پيش هه‌رکه‌سیکی تر ده‌یانزانی.

پێشڕێه که مین ههلبژاردن بۆ په‌رله‌مانی کوردستان، له‌سالی ١٩٩٢، و پیکه‌پێانی کۆمه‌ت، له‌دابهبه‌شکردنی پۆسته‌کانی نێوان هه‌ردوو براوه‌ی هه‌لبژاردندا پارته‌ی سه‌رۆکی په‌رله‌مانی به‌رکه‌وت و یه‌که‌یتی سه‌رۆکی حکومه‌ت. له‌کۆبوونه‌وه‌ی مه‌که‌ته‌بی سیاسیدا به‌گشتی داواکرا کاک نه‌وشیروان بیه‌ته‌ سه‌رۆکی حکومه‌ت، وتی نایکه‌م. لی‌مان پرسی بۆ نایکه‌ی؟ وتی، نه‌گه‌ر سه‌رۆکی حکومه‌تی باشه‌ بۆچی مام جه‌لال خۆی نایکات؟ نه‌وه‌بوو دواتر کاک د. فوناد مه‌عسوم دیاریکرا، پاش ماوه‌یه‌کی کورت ئه‌وان که‌وته‌ نه‌ ده‌یانه‌تی کاک د. فونادو ده‌یانویست له‌ناو حکومه‌ت پایه‌ی لاوازه‌که‌ن و له‌ناو خه‌ڵکدا بیه‌شکێنن.

هه‌رگیزیش تالبی سه‌رۆکایه‌تی حکومه‌ت نه‌بووم و به‌ئینقیلاپیش نه‌هاتووم، بۆ میژوو ده‌یگێرمه‌وه‌ بیرمه‌ من و کاک شیخ دارۆی ره‌هه‌ته‌ی و کاک سه‌عدی و کاک د. که‌مال نی‌جازه‌ بووین و چوو‌بووین بۆ نه‌لمانیا، مام جه‌لال داوا‌ی لێ‌کردین به‌په‌له‌ بگه‌رپێنه‌وه‌ بۆ کوردستان. گه‌رینه‌وه‌وه‌ له‌مالی مام جه‌لال کۆبوونه‌وه‌ی سه‌رکرده‌یه‌تی کرا. له‌کۆبوونه‌وه‌که‌دا مام جه‌لال و کاک نه‌وشیروان و هه‌موو براده‌رانی سه‌رکرده‌یه‌تی داوا‌یان لێ‌کردم پۆستی سه‌رۆکی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان وه‌ر‌بگرم، خۆم ره‌ئیم لێ‌ی نه‌بوو، وتم نایکه‌م، مام جه‌لال و مه‌که‌ته‌بی سیاسی، به‌ کاک نه‌وشیروانیشه‌وه‌ وتیان نه‌مه‌ بریاری پێشمه‌رگانه‌یه‌وه‌ ده‌بێ‌ بیه‌که‌یت. منیش له‌سه‌خت‌ترین کاتدا ئه‌و ئه‌رکه‌م قبول‌کرد که‌ هه‌ل‌ئۆیستی سیاسی پارته‌ی و یه‌که‌یتی یه‌که‌ نه‌بوو، وه‌زیر و وه‌کیل وه‌زیر هه‌ردوو کیان خۆیان به‌ وه‌زیر ده‌زانی، سه‌رۆکی حکومه‌ت و جیگه‌ری سه‌رۆکی حکومه‌ت وه‌که‌ یه‌که‌ بوون. هه‌ر له‌سه‌ر ئه‌وه‌ش بوو مام جه‌لال و کاک نه‌وشیروان داوا‌یان لێ‌کردم بیه‌ سه‌رۆکی حکومه‌ت، چونکه‌ سه‌رۆکی په‌رله‌مان به‌ته‌وا‌وی له‌ده‌ستی پارته‌ی بوو حکومه‌تیش وه‌که‌ یه‌که‌ بووین. که‌ سه‌ره‌تا چوومه‌ حکومه‌ت کوردستان له‌به‌رده‌م دوو ئاب‌لۆقه‌ی ئاب‌ووریدا بوو، ئاب‌لۆقه‌ی ئاب‌ووری نی‌وده‌وله‌تی له‌سه‌ر عێراق و هه‌ی عێراق له‌سه‌ر کوردستان بوو، گێروگه‌رفتی سنورو کێشه‌ی هه‌ریمایه‌تیمان له‌گه‌ڵ درا‌وسێ‌کان هه‌بوو.

تیکه لکردنی حزب و حکومت!

ملوویه کی کورت دوای ئه وه گه وه ره ترین گرفت بۆ بازاری کوردستان دروستبوو که رژیمی سه دام ۲۵ دیناری کشانده وه که به شیککی زۆر لهم پارهیه له کوردستان کاری پیده کرا، ئیمه لهم کات و سه رده مه سه خته دا حکومتان وه رگرت.

له سه رده مه دا کاریگه ری حزب له سه ر حکومت ناشکراو دیاریبوو، ئه ندادیاری ئه م پرۆسه ی حکومت و حزب تیکه لکردنه هه ر خودی کاک نه وشیروان بوو. که وه ک جیگری سکرتهیری گشتی له سالی ۱۹۹۳ به ره سه ی داوای له من ده کرد سه دان دوئم زه ی له سلیمانی تاپۆ بکه م به ناوی یه کیتی نیشتمانی کوردستانه وه. که یه کی له وه زه ییانه شوینی ئه م ئوتیله ی شاری جوانی کاک فاروقی مه لا مسته فا بوو.

ئه وه من بووم داوام ده کرد با حزب ده ستوه نه داده ناو کاروباری حکومته وه، ته نانه ت چه ندینجار بۆ چاره سه ری ناکۆکی نیوان هه زدوو حزب و نیوان حزب و حکومت، له کۆبوونه وه کانی مه کته بی سیاسی پیشنیازم ده کرد با مام جه لال و کاک مه سعود خۆیان یه کیکیان حکومت و یه کیکیان په رله مان وه رگرن، تا که سه ده ست نه خاته کاروباری حکومته وه. ته نانه ت له کۆبوونه وه ی په رله ماندا، له مانگی حوزه ی رانی سالی ۱۹۹۴ و تاریکم پیشکه شکرد که مام جه لال و کاک مه سعود ئاماده ی په رله مان بوون، داوام کرد خۆیان بینه ناو حکومته وه و با حزب و حکومت له یه ک جیا بکه یه وه. له وێه ئیشو کاره کان جیه جیکه ن نه ک له ده ره وه ی حکومت و په رله مان، چونکه ئه گه ر له ده ره وه بریار بده ن ئه وه ده وره ناگین. (له به رگی ۱۱ ی سالی ۱۹۹۴ ی پرۆتۆکۆله کانی په رله مان ده فی و تاره که ی تیدایه)، ئه مه ی من ده یلیم گپرا نه وه ی به میزاج نییه، با کاک نه وشیروان بچیت بیانخوینته وه.

براده رانی مه کته بی سیاسی، به وانه ی چوونه ته گۆرانی شه وه، ئه وه راستییانه ده زانن کی دژی جیا کردنه وه ی حزب له حکومت بوو؟ کی ده بویت هه موو بریاره کانی حکومت و ته نانه ت بریار له سه ر دامه زراندنی کارمه نلێکیش له باره گای حزب بدریت. کاک نه وشیروان ئه وه نده زالبوونی هه یه نه ی حزبی به سه ر حکومته وه لا

ی حکومت، که سوکاری شهیدان و ئیداره دانی کاری رۆژانه ی خه لک
 و حکومت له گومرگ دابینبکهین. کاک نهوشیروان خۆی ئه وهنده بێ ناگا
 نیشاندهدات له واقعی کوردستان یه کێک نه زانی بهندهری ئوم قه سرو قه ناتی سوئیس
 به دهستی حکومتی ههریمی کوردستانه وه بووه و رۆژانه ملیۆنان دۆلار داها تی
 گومرگه کاغان بووه!! خه می گه و ره ی ئیمه ئه وه بوو داها تی هه موو سنوری
 حکومتی ههریم به شی ئه وه بکات موو چه ی مامۆستایان و فه رمانبه ران و که سو کاری
 شهیدان و پێشمه رگه ی پێدهین. ئه وه له یسه تمان دابینکردنی موو چه بووه، ئه گه ر
 داها تیکی زیاتریش هه بوو بیته به چی دراوه؟ دراوه ته پێشمه رگه ی که مئه ندام و
 خه لکی هه ژاری ئه م ولاته. کاک نهوشیروان هه قیه تی ناگای له ژانی خه لک
 نه بوو بیته، چونکه له هه موو ژیا نیدا سه ر دانی مالی چوار شه هیدو چه ند
 پێشمه رگه یه کی نه کردوو، نه چوو ته گه ره کێک مالی هه ژاریک به سه ر بکاته وه تا
 بزانی خه لک چۆن ژیا وه؟ وائیس تا هاو کاری ماله شه هیدو پێشمه رگه یه که به تالان و
 به فه رۆدان ناوده بات. ئه وه ی کاتی خۆی ئیمه کردوو مانه چه ند گه ره کێک هه بوو
 دور له من و هه ندی خانووی حکومی که دوای راپه رین ماله ئاواره و پێشمه رگه و
 که سو کاری شه هیدان چو بوونه ناوی. ئیمه بریارماندا تا پۆی بکهینه ناوی
 که سو کاری شه هیدان و پێشمه رگه دیرینه کانه وه. هیه چمان نه بوو پا داشتی ئه و خه لکه
 تیکۆشه ره ی خۆمانی پێدهینه وه، خه لکیک ئازیزترین کوری خۆی کردبوو به قوربانی
 بۆ میلله ته که ی، ژن و منداله کانی بێ کهس مابوونه وه، خانوویه کی کۆنی به عسمان
 پندا وه. ئایا به مه کاریکی باشمان کردوو یان خراب؟، به قسه ی کاک نهوشیروان بیته
 خراپمان کردوو!، ئه و کات ئابلقه ی ئابووری له سه ر ههریمی کوردستان بوو شه ری
 ناوخۆ هه بوو. چه ند سالیک (سن و کیسه له) دای له به رو بوومی کشتوکالی، گرانی
 له ناو خه لک بلا بوو بوو وه، ئایا کاریکی خراپمان کرد که هیه چ هۆ کاریکی تر نه بوو
 بۆ ژیا ن؟!، ئیمه بریارماندا به شیک له گه نجانی ولاته که دا به زریتین. پیم سهیره کاک
 نهوشیروان له شوینی ره خنه له حکومت ده گریته گه نجان سه ری خۆیان هه لگرتوو وه

ئەدەبچوون و ھېشتا خۆشەختانە زۆرینەى برادەران لەژياندا ماون. ئەگەر مەسەلە كە
 بێسپاردن و بەرپرسيارىتى بېت ئەو لەسالى ۱۹۸۷ و لەشۆرشدا مام جەلال كە
 سەفەرى كرد ھەموو ناوچە رزگار كراوھ كانى كوردستانى تەسليم بە كاك نەوشىروان
 كرد، كەچى كاتى گەرايەوھ كاك نەوشىروان لەو ھەموو ئەمانەتە تەنھا قاسمە رەشى
 تەسليم بە مام جەلال كردهوھ و ھەموو ناوچە رزگار كراوھ كانى لەدەستدا.

كەسى نەھىشتۆتەوھ كە بەخراب باسى نەكات

سەبارەت بەوھى نوسيوھەتى (مام جەلال دەلى كۆسرهت كرمانجە، خەلكى شار نيه.
 كە بەلەھجەى كۆيە ئەم وشەيە بۆ سو كايە تيببىكردى پاىەى كۆمەلايە تيبە). ئەگەر
 نەوشىروان ئەمەى بۆ ئەوھى بەوشيوھە نىوانى من و مام جەلال تيبكيدات، ئەوھ
 بەھەلەدا چووھ. ئيوھ ئەوكاتەى لەناو يەكيتى بوون و بەپيچ و دەورا ھەولتاندەدا
 نىوانى من و مام جەلال تيبكەدن تا بۆ بەرژوھەندى خۆتان و بەھيزبوونى نفوزو
 دەسلەتان بەكاربەرن، نەتانتوانى، چونكە تيبگەيشتن و ليكدانەوھى ئيمە لەوھ
 گەورەتربوو كە ھەر جياوازى و ناكۆكيە كيش بەو تەرىقەيەى تۆ چارەسەر بگەين.

ئەوھ ئيمە نەبووين كە لەھەر سەردەم و قوناغيكى تيبكۆشاندا كۆمەلى تيبكۆشەر
 بوغزيتين و مەملەتيمان لەگەن ھەموويان ھەبووبى. ئەوھى لەبیرەوھريە كانى خۆيدا
 نوسيوھە تيبەوھ كەسى نەھىشتۆتەوھ كە بەخراب باسینە كات، خیرە ھەموو مەكتەبى
 سياسى خراب بووبن، تەنھا خۆى نەبى! ھيچ نەبى ريزى ئەو ئەندامانەى مەكتەبى
 سياسى بگرى كە ئیستا لەسەر گرده كەن. ئەگەر مەملەتنيكان مەسەلەى گەندەلى
 ئيدارى و تەخشان و پەخشانە، خۆ سەردەمانى كۆنفرانسە كانى كۆمەلەو خەباتى
 شاخ حكومەت و ئيمكانياتمان نەبوو تا گەندەلى تيا بکريت و سەرۆت و سامان
 تەخشان و پەخشانى پيوە بکريت، دەپرسەم: ئەى كيشە كان و ناكۆكيە كان و
 تۆمەتە كانى، ئەو كاتە لەسەرچى بوو؟!

بى ناگابى لە كۆنگرە

كاك نەوشىروان ھەر لەشونتيكى تری نوسینە كەيدا لەبارەى كۆنگرەى دووھەوھ

له‌دیداریکی کۆسرهت ره‌سولّ عه‌لی له‌گه‌لّ رۆژنامه‌ی قه‌به‌س-دا: به‌هیچ جورێک نه‌وشیروان مسته‌فا په‌یوه‌ندیی به‌حزبه‌وه نه‌ماوه ئاماده‌کردنی: به‌شی هه‌واڵ و سیاسه‌ت ۲۰۰۹/۱۱/۲۴

له‌چه‌ند رۆژی رابردوودا، نزار حاتهم نیردر اوای رۆژنامه‌ی قه‌به‌س-ی کۆتیی دیداریکی راشکاوانه‌ی له‌گه‌لّ کۆسرهت ره‌سولّ عه‌لی جیگری سه‌رۆکی هه‌ریمی کوردستان و جیگری سه‌کرته‌یری گشتیی ی.ن.ک ئه‌نجامدا، که‌ ته‌ییدا رۆشنایی خسته‌ سه‌ر جیاوازیه‌کانی باری دارایی و کارگیریی هه‌ریمی کوردستان له‌م چه‌ند سه‌له‌ی دواییداو هه‌روه‌ها باسی له‌جیاپه‌وه‌وه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فاو گروپه‌که‌ی کردو ئه‌وه‌شی ته‌ئکید کرده‌وه که‌ئه‌وانه‌ خۆیان وازیان له‌یه‌که‌تیی هه‌تاوه‌و به‌هیچ شه‌یه‌یه‌ کیش ئه‌وانه‌ په‌یوه‌ندیان به‌حزبه‌که‌وه نه‌ماوه، ئاماژه‌ی بۆ ئه‌وه‌ش کردووه که‌وه‌ک سه‌ر کردایه‌تی سیاسی کوردستان پێیان باشه‌ هه‌لبه‌ژاردن له‌واده‌ی خۆیدا ئه‌نجام به‌دریّت و خواستی کوردیشی بۆ یه‌که‌تیی ئاره‌زوومه‌ندانه‌ دوویات کردووه‌ته‌وه‌و جگه‌ له‌وه‌ش رووناکی خسته‌وه‌ته‌ سه‌ر زۆر بابه‌تی گه‌رمی رۆژانه‌ی سه‌ر گۆره‌پانی کوردستان و عیراق، له‌و باره‌یه‌وه کوردستانی نوێ به‌په‌یووستی زانی که‌په‌خته‌یه‌کی ئه‌و دیداره‌ بۆ خۆینه‌رانی بلاویکاته‌وه.

به‌رزبوونه‌وه‌ی ئاستی بژێوی

کۆسرهت ره‌سولّ عه‌لی له‌باره‌ی دیدی خۆیه‌وه بۆ شاری سه‌لیمانی له‌ده‌ماوده‌می رووخاندنی رژیمی به‌عسه‌وه بۆ ئیستا وتی: جیاوازیه‌کی زۆر هه‌یه‌ له‌هه‌موو ئاسته‌کاندا، چونکه‌ ئه‌وی رۆژی له‌ژێر باری ئابلقه‌ی رژیمی سه‌دام و ئابلقه‌ی نیوده‌وله‌تیشدا بووین، به‌لام ئه‌مه‌رۆ سه‌لیمانی له‌هه‌موو لایه‌نه‌کانی په‌ره‌سه‌ندن و بیاتان و گه‌شه‌سه‌ندنی کۆمه‌لایه‌تی و ئابووری و ئاستی بژێویه‌وه جیاوازه‌و

سنووری پارێزگای سلێمانی (٥٣) ههزار ئۆتۆمبیلی تێدا بوو، له کاتی کێشدا ئیستا ئه و ژمارهیه له (٣٠٠) ههزار زیاتر، که ئه وهش ده کاته بهرزبوونهوهی داهااتی تا که کهس.

به ئازادیی رهخنه له سه روک کۆمار ده گرن

سه بارهت به ئازادییه تا که کهسییه کانیش، جیگری سکرتهیری گشتی ئه وهی روونکرده وه که زۆر ئاساییه هه ر هاو ولاتییه که له م هه ریمه دا بدوین که به ئاره زووی خۆی رهخنه ی توندیش له حکومهت و لێرسراوان و له پیش هه مووشیا نه وه له سه روک کۆمار بگریت به بی ئه وهی تووشی هه چ لێپه چینه وه به کی یاسایی بیته، ئه مه جگه له بوونی روژنامه گه رییه کی نازاد که ده توانیته رهخنه له هه ر لێرسراویکی ولات بگریت. وتیشی: هه ر بۆ ئه و نه ته نیا له پارێزگای سلێمانیدا نزیکه ی (٥٠) روژنامه و گوژار ده رده چن که هه ندیکیان ئۆبۆزسیوینیشن و زۆر توندن وه که هاو لاتی و ئاوینه و روژنامه که ئه مه ی دوایان سه ربه بزووتنه وه ی گوژانه که به م دواییه له ئه نجامی ئه و جیا بوونه وه یه وه ها ته ئاره وه که له ریزه کانی یه کیتیدا به سه رو کایه تی نه وشه روان مسته فا-ی جیگری پێشووی سکرتهیری گشتی روویدا.

له کۆمپانیا وه بۆ بزووتنه وه ی سیاسی

له باره ی چۆنیته یی جیا بوونه وه که شه وه کۆسه رته ره سو ل ئه وه ی بۆ قه به س روونکرده وه که نه وشه روان مسته فا سه ره تا داوای له حزب کردو وه که ده یه ویت خۆی ته رخان بکات بۆ کاروباری روونا کبیری و پیکهینانی کۆمپانیا ی وشه، که گوایه له خزه ته ی حزب و حکومهت و په رله ماندا ده بیته، به لام کتوپر ئه و کۆمپانیا یه له ده ماو ده می هه لێژار دنه کانی کوردستاندا گوژدرای بۆ پیکهینانی لیستی گوژران که ئه و لیسته له کۆی ١١١ کورسی ٢٥ کورسی به ده سه تهینا، کۆسه رته ره سو ل ئه وه شی نه شار دۆ ته وه که خۆی و حزبه که ی خۆش حال نه بوون به و هه نگا وه، به لام وتی: له هه مان کاتیشدا رێژ له بپاره که ی ده گرین و وه که سه رجهم هیزه کانی دیکه ی

ستان مامه‌له‌ی له‌گه‌لدا ده‌که‌ین.

خۆی ده‌ستپێشخهر بوو

سه‌باره‌ت به‌وه‌ش که داخۆ نه‌وشیروان په‌یوه‌ندی خۆی له‌حزبه‌که‌ی بچراندوه‌وه‌ یان حزب ئه‌و په‌یوه‌ندییه‌ی کۆتایی پێهیناوه‌، جیگری سکرتری گشتی روونیکرده‌وه‌ که ناوبراو خۆی ده‌ستپێشخهربووه‌ بۆ کۆتایهاتنی په‌یوه‌ندییه‌که‌ی و ته‌ئکیدیشی کرده‌وه‌ ئیتر به‌هیچ جوړنیک په‌یوه‌ندی به‌حزبه‌وه‌ نه‌ماوه‌.

له‌باره‌ی ئه‌و ده‌نگۆیانه‌شه‌وه‌ که‌ده‌وتریت گۆران به‌لیسته‌که‌ی مالکییه‌وه‌ په‌یوه‌ست ده‌بن، کۆسره‌ت ره‌سول وتی: ئه‌وه‌ دووره‌ له‌راستییه‌وه‌، چونکه‌ خودی نه‌وشیروان ئه‌وه‌ی راگه‌یاندوه‌وه‌ که له‌گه‌ل لیستی هاوپه‌یمانی کوردستان هاوپه‌یمانی ده‌کات.

یه‌کیتی ئاره‌زوومه‌ندانه

له‌باره‌ی ویستی کوردیشه‌وه‌ بۆ ئه‌نجامدانی هه‌لبژاردنه‌که‌ی عیراق له‌واده‌ی خۆیدا، رایگه‌یاندا که‌سه‌ر کردایه‌تی کورد له‌گه‌ل ئه‌وه‌یه‌ که له‌کاتی خۆیدا ئه‌نجام بدریت، چونکه‌ ئه‌وه‌ پرۆسه‌یه‌کی دیموکراتیه‌وه‌ له‌و رینگه‌یه‌وه‌ ئیراده‌ی میلی ده‌چه‌سپیت و پرۆسه‌یه‌کی ده‌ستاوده‌ستکردنی ده‌سه‌لات و نه‌مانی دیکتاتۆریه‌.

له‌باره‌ی گرفتی که‌ر کوکیشه‌وه‌ وتی: هه‌موو ئه‌وه‌ی کورد ده‌یه‌وێت به‌گورکردنی ماده‌ی ١٤٠ ده‌ستوره‌و وتیشی: هه‌رچه‌نده‌ مافی خۆمانه‌ ده‌وله‌تی سه‌ربه‌خۆمان هه‌بیت، به‌لام ئه‌وه‌ی ئیمه‌ داوای ده‌که‌ین ده‌وله‌تیکی یه‌کگرتوه‌ له‌سه‌ر بنه‌مای فیدرالی و یه‌کیتی ئاره‌زوومه‌ندانه‌.

١٤٠ وپێشمه‌رگه‌و نه‌وت

کۆسره‌ت ره‌سول‌علی له‌باره‌ی ره‌زامه‌ندی هه‌ریم له‌ئهدای حکومه‌تی به‌غداشه‌وه‌ وتی: ئیمه‌ ده‌خوایین له‌وه‌ش باشتریت که هه‌یه‌، به‌لام زه‌حه‌تی بارودۆخه‌که‌ش ره‌چاو ده‌که‌ین، به‌تایه‌تیش له‌رووی به‌ره‌نگاریبوونه‌وه‌ی تیرۆریزم و گه‌نده‌لی دارایی و کارگێری، هه‌رچه‌نده‌ سه‌رنج و تییینیشمان له‌سه‌ر ئهدای حکومه‌تی به‌رێز مالکی هه‌یه‌ له‌رووی چالاک نه‌کردنی کاری ماده‌ی ١٤٠ و چاره‌سه‌ر نه‌کردنی

به‌رێژ نه‌وشیروان مسته‌فا حه‌قده هه‌زار وشه‌که‌ت دۆکیۆمینه‌ته یان هیکایه‌تی جه‌نلادو فریشته؟

رێکه‌وت محمهد زه‌کی ۲۰۰۹/۱۲/۶

چهند رۆژێك پێش ئیستا به‌رێژ نه‌وشیروان مسته‌فا به‌ناوی له‌نیوان مام جه‌لال و مندا زیاتر له‌حه‌قده هه‌زار وشه‌ی نووسیه‌ته‌وه‌و وه‌ك بیره‌وه‌ری و دۆکیۆمینه‌ت و لی‌دوان له ۷ به‌شدا كۆی كردۆته‌وه، دواي خۆیندنه‌وه‌ی ئه‌و حه‌قده هه‌زار وشه‌یه ده‌توانین ب‌لێن پێشینان راستیان وتوه كه‌ده‌لێن دۆم بی‌ت و ك‌لاش بۆخۆی ب‌چنی‌ت، هه‌موو ئه‌و ۷ به‌شه ده‌خوینیه‌وه، وشه‌یه‌ك، دێرێك نادۆزیه‌وه كه‌به‌رێژ نه‌وشیروان هه‌له‌كان ب‌خاته ئه‌ستۆی خۆی و خۆی به‌لپیرسراو بزانیه‌ت له‌به‌رامبه‌ر ته‌نیا یه‌ك رووداویشدا.

ململانیی

نیوان خێرو شه‌ر

هه‌موو ئه‌و ۷ به‌شهم خۆینده‌وه له‌هه‌موو په‌ره‌گرافیکدا هه‌ستم ده‌کرد ئه‌مه ململانیی نیوان خێرو شه‌ره، هیکایه‌تی فریشته‌و جه‌للاده، شه‌ری نیوان دوو هی‌زه یه‌کی‌کیان پ‌رپ‌ره له‌خێرو ئاشتی و پاکی‌زه‌یی و نه‌رمونیانی و به‌رامبه‌ر به‌هێزیک وه‌ستاوه‌ته‌وه كه‌پێچه‌وانه‌ی هه‌موو ئه‌وانه‌ی تیا‌یه، ئه‌وه‌ی ئه‌و نووسیه‌تی ته‌نیا له‌نامه‌ی سه‌ربازێك ده‌چیه‌ت بۆ باوکی كه‌باسی ئازایه‌تی و جوامیری سوپا‌كه‌ی خۆیان و شكست و هه‌له‌كانی دۆژمن ده‌كات، هه‌موو شه‌تیك له‌و حه‌قده هه‌زار وشه‌یه‌دا ده‌خوینیه‌ته‌وه ته‌نیا هه‌سته‌كردن به‌لپیرسراوی‌تی نادۆزیه‌وه، ئه‌و ۷ به‌شه پ‌راوپ‌ره له‌خۆ بی‌به‌ری‌كردن له‌ناستی هه‌موو پێشه‌هات و رووداوه‌كاندا به‌باش و خراپه‌وه، ئه‌وه‌ش له‌هه‌ردوو‌ب‌اره‌كه‌دا مه‌ترسیداره چون‌كه ئه‌و كات ئه‌و سكرتیری گشتی دووباره یان كه‌سی دووهم بووه له‌ناو یه‌کی‌تی‌دا.

بەرفێرێكی نەوشیروان لەیەكەم دێریدا ئیعتزافێكی جوان دەكات و دەلێت (لەدوای راپەرین سی جار، هەر جارە ی بۆ ماوەیەك لەسی قۆناغی ناسكدا كوردستانم بەجێهێشت) ئاخەر هەر ئەمە هۆكاری ئەو رایە ی بەشێكی زۆر لەجەماوەری كوردستان بوو كە لەكاتی هەلبژاردنە پەرلەمانییەكە ی كوردستاندا دەیانوت كی نالێت ئەم جارەش لەهاتنە پێشەوە ی هەر قۆناغێكی ناسكدا بەرێز نەوشیروان جارێكیتر كوردستان و خەلكەكە ی بەجێناهیێت.

ئەو ی بۆ من مایە ی پرسیار بوو نایا ئەگەر بەرێز نەوشیروان وەكو خۆ ی دەلێت بێرەو هری و دۆكۆمێنتەكان و لێدوانەكانی سەرەتاكانی دوای راپەرینی نووسییەو ئەو دەنوو سیتهووە كە چاوەرێم دە كرد، با لە دێرێكی خۆیەو دەستپێكەم كە لە بەشی حەوتەمیدا نووسیویتی (من دەمەوێت ئەم ئەزموونە ستالینیە ی حزب كۆتای بی و حزبیكی دامودەزگای مۆدێرن دروستبکەین، ئەوان پڕوپاگەندە ی مووچە بێرین و دەر كردن و تۆلە كردنەو دەم داو دەخەن)، سەرئێج بەدەن (تۆلە كردنەو) ئەكەر بەرێز نەوشیروان خەلكی ئەم ولاتە نەبویەو ئەم دێرەمان لەیەكێك لەنوو سینەكاندا بچۆتێدا یەتەو دەوور نەبوو لێ پرسیاروان بگەنە ئەو رایە ی كە داوای راویژو یارمەتی لێبکەن، هەموو كەس باوهر بەمە بكات من باوهر بەو ناكەم و دەلێم ئەو تەنیا قسە ی كێبەو باق و بریق و رازاندنەو ی رستەكانە، بۆچی؟ چونكە سەرگوزشتەو بەریەككەوتنم هەبە لەگەڵ كردەو یەكێك لەبەریارەكانی ئەودا، بەرێز نەوشیروان من سالی (١٩٩٢) لەتەمەنیكی مندالییدا نامە ی نەهێنیم لەناو لێكە ی خۆشۆرندا گەیانندە زیندانە تاییەتیەكە ی تۆ لەمالەكە ی خۆت، بەلام بۆ ئەوانە نا كەخیانەتیان لەحزب كردووە یان تۆمەتی گەندەلیان هەبێت یان دەستیان لەگەڵ دۆژمندا تێكەڵ كردبێت، بەلكو بۆ ئەوانە ی كە لەشانه نەهێنێەكانی رێكخستەكانی یەكێیدا بوون لەم شارەداو تەنیا چەند مانگێك بوو لەزیندانەكانی بەعس رزگاریان ببوو كەچی ئەوان دیلی تۆ بوون، لەبەرچی؟ تەنیا لەسەر بیروراو فكري جیاواز لەگەلا تۆ نەك

گەلن یە کیتی ئە گینا یە کیتی خۆی زیندانی دە کردن، تەنیا لە بەرئەوهی پشتیوانی ئە کەتۆله کە ی بەرپرێ تیان نە کرد تۆ دەستگیر تکردن، بە هەر حال من وردە کاری و گیرانه وهی ئەو بابەتە هەلن دە گرم بۆ خاوەنە کانی ئەم کەیسە خۆیان ئەو مافی ئەوانە نە ک من، تۆ یە ک کە سەردەمی بانگەشە ی هەلن بژاردنە کان بانگەشە ی بیرو پرای جیاواز ت دە کرد، بانگەشە ی عەدالە تی کۆمە لایە تیت دە کرد، بانگەشە ی دادپەر وەری و مافی مەرۆ ژ و دەسە لاتی یاسا و داد وەری و ئازادیت دە کرد، بە لام خۆ هەمو و ئەوانە ی دەنگیان بە لیستە کە تدا وە کوم ن نامە ی نە یی و هەوآلی دەر وە یان نە گیان دە بو وە زیندانی یە تاییە تییە کە ی تۆ کە بۆ ئەوانە ت دانابوو نایە نە ژێر باری تۆ وە، بە داخ وە ئەوان وە کو من نە گە شت بوونە ئەو جیگا نە یی و تاییە تیە ی تۆ، بریا ئەو زیندانە تاییە تە ت بۆ ئەوانە بوایە کە گە ن دە ل و خائین بوون نە ک بۆ ئەوانە ی لە گە ل تۆ جیاواز بوون.

حە قە دە هە زار جار

پاکانە ت کرد و وە

بە لام ئیستا تێ دە گە م تۆ شتی وانا کە ی ت یان بۆ نە تکرد، وە لامە کە ی ئاسانە چو نکە ئە گەر تۆ ئە وە ت بکر دایە لە بەر زە وە ندیی یە کیتیدا دە بوو، خۆ ت و تە نی تۆ لە سێ قۆ ناغی ناسکدا میل لە تە کە ت و یە کیتیش ت بە جی هێ شت و وە، تۆ حە قە دە هە زار جار پاکانە ت کرد و وە منیش حە قە دە هە زار جار با وە پ نا کە م، بە پرێ ز نە و شیر وان ئە وە ی لە و ۷ بە شە وە رو و ن دە بی تە وە ئە وە یە کە تۆ سەر کرد یە کی نە فە س کورت و تور پە ی ت، تۆ بە سەر هاتی بی گونا ه و گونا ه بارت نوو سی وە تە وە و ناوت نا وە دۆ کیۆ مین ت، دە تە ویت بلیت هە مو و تا وانه کە لە ئە ستۆ ی ئە و هە قالا نە دایە کە ناوت بر دوون.

بە پرێ ز نە شیر وان لە بە شتی یە کە میدا نوو سی ویتی (ئە م جارە یان کە بر پاری گە رانە وە مە دا یە کیتی لە هە و لی ژ پای تە ختی هە ریم دەر کرابوو حکومە تە کە ی و مە کتە ب سیاسییە کە ی و سەر کردایە تییە کە ی و فەرمان دە کانی بە ئا واری ی لە سلیمانی بوون) خیرە جە نابتان

هه لێباردنە کاندایا ئەو هه موو نه سیحه تهت کردین به چه نندین زنجیره له که ناله که ته وه چون نه توانی بیانگه رپیتته وه هه ولیر؟

به پریز نهوشیروان تۆ وتوته (کۆسرهت و جهبار ناکوکن هه ر که سه یان داروده سه ته ی خۆی هه یه) ئە ی به پریز نهوشیروان داروده سه ته ی خۆی نه بوو؟ ئە ی به پریزان له گه ل کێ کۆک بوون؟، به پریز نهوشیروان ویستویه تی له پریگه ی به زانندنی سنوری هاورپیه تیه وه هه ندیک له و قسانه ی که قسه ی نیوان دوو براده رن و ه ی ئە وه نیسه بوترین ئە گه ر به مه به سه ت نه بیته، ویستویه تی درزیک بجانه نیوانی جهنابی مام جهلال و کاک کۆسره ته وه دیاره هه قال کۆسره ت له وه لامه که ی خۆیدا وه لامی هه موو ئە وانه ی داوه ته وه، به لام یۆ منی خویته ر جیاوازییه کی ساده م بیی ئە ویش ئە وه یه تۆ له هه موو نووسینه که تدا ته نیا یۆ جاریکیش وشه ی کاکت نه خسته ته پیش هاورپێ دیرینه که ی خۆته وه مه به سه تم هه قال کۆسره ته، به لام کاک کۆسره ت له هه ر جیگایه کدا ناوی تۆی هیناییت کاک ی به کارهیناوه، به خویندنه وه مان یۆ رابردوی مامه له ی به پریزان له گه ل هه قاله کاندایا دلنایم دوا ی چه ند سالیک هه ر ئاوا ریز له هاوه له کانی ئیستای گۆرانیشت ده نییت، به پریز نهوشیروان تۆ به ناوهینانی چه ند که سیک و نووسینه وه ی پۆسه کانیا ن ده ته ویت بلێی ئە وانه به ریرسن له هه موو چاک و خراپیه ک و من ته نیا ته ماشه که ر بووم و قسه کانم هیه چیا ن نه کردوه، ئە مه ده چیه ته ئە قلی چ یه کیتیه که وه؟ ئە مه یچه وانه ی ئە و قسه یه ی ماوه ی پیشوتری خۆته که له سه ره تای دروستکردنی لیستی گۆرانه وه وت له هه موو سه ره وه ریی و شکسته کانی یه کیتیدا شه ریکم و ئە و (۱۰) ملیۆن دۆلاره مافی خۆمه.

به و قه له بانغییه ته نگه تاو بوون

به پرتز نه وشيروان تو به شیکي نووسینه کت. ته رخانکردوو به نووسینه وهی سه فیره کانی جه نابی مام جه لال، ده لیت هه ره هه لیکي بو هه لکه وتبی سه فیری کردوو، ده لیت سه فیره به شیکي گرنگی ژبانی مام جه لال پیکده هیت، خۆشت وانیشانداوه که قسه ته نه رۆشته و بیهریت له بریاره کان، ده شلیت م.س پیکهاتیوو له چهند که سیك که ته نیا گوئیان بو مام جه لال شلکردوو، ئه ی که واته کی یه کیتی به پرتزه بردوو؟ پرسیاریکی تریش ئاراسته به پرتزه ده که م، ئه ویش ئه وه یه نه گهر ئیوه پرتزه کانتان نه ده بوونه بریاره قسه تان نه ده رۆشت چون بوو پرتزه ی هه لپژاردنه وه ی ریکخسته کان و زیاد کردنی ئه وه مو مه لبه نده تان به سه ر ی.ن.ک-دا سه پاندو به مهش ده ستریزیتان کرده سه ره په ره وه ی ناوخوکه ی.

به پرتز نه وشيروان که سه له وه تیناگات تو کام جزره کار کردنه ته وه یته، تو پیش چهند رۆژیک له کاتی گه رانه وه ی به شیکي زور له کادره کانی گۆران له ده فه ری بادینان بو ریزه کانی یه کیتی کاتیک جه نابی مام جه لال پیشوازی لیکردن ئیوه و تسان وه زعی کورد له به غدا ناسکه چون ده یته سه رۆک کۆمار له سلیمانی خه ریکی کاری حزبی بیت، که چی ئه و کاته پشوو جه ژن بوو ژبانی ئاسایی و ته نانه ته گفتوگۆ کانیش وه ستابوو، مه گهر مام جه لال هیتا سکرته ریی یه کیتی نییه حه قی نییه کاری حزبی بکات؟ یان به و قه له بانغییه ته نگه تاو بوون.

یه کینتی ره‌خنه له سه‌رکرده‌یه کی پیشوو ده‌گرتیت

وریا جه‌مه تاهیر

۲۰۰۸/۱۲/۰۹

سه‌رکرده‌یه کی پیشوو و دیاری یه‌کیتی تۆمه‌تبار ده‌گرتیت به به‌کاره‌یتانی ده‌سته‌یه‌کی ناکۆک وه‌ک بریکار بۆ یه‌کلاییکردنه‌وه‌ی کۆنه‌ قینی سیاسی. ئەم راپۆرتیه له‌سایتی iwpr بلا و کرایه‌وه. پارتی سه‌رۆک کۆماری عێراق جه‌لال تاله‌بانی سه‌رکرده‌یه‌کی پیشوو و کاریگه‌ری تۆمه‌تبار کردوو به‌ دروستکردنی پشویی ده‌سته‌یه‌ی.

به‌پرسانی بالا له‌ یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان ده‌لێن نه‌وشیروان مسته‌فا، که یه‌کیکه له‌ دامه‌زرینه‌رانی پارتیه‌که، هانی ده‌سته‌یه‌کی ناکۆکی داوه ره‌خنه‌ له سه‌کرده‌یه‌تی بگرتیت.

ده‌سته‌ی ره‌گ – که ناوه‌که‌ی له‌ کورته‌کراوه‌ی گۆرانی دیموکراتی-وه هاتوه، له سه‌ره‌تای نۆفه‌مبه‌ردا سه‌ریه‌له‌دا و داوا‌ی له‌ به‌پرسانی بالا‌ی یه‌کیتی کرد رینگا بۆ ئەندامانی نوێ چۆل بکهن.

ئه‌ندامانی ره‌گ، که دواتر له‌ پارتیه‌که ده‌رکران، نکۆلی له‌ هه‌ر په‌یوه‌ندییه‌ک له‌ گه‌ل نه‌وشیروان مسته‌فا‌دا ده‌کهن و ده‌لێن ته‌نها له‌ هه‌ندیک ئامانجا‌دا هاوبه‌شن له‌ گه‌له‌یدا و له‌ لایه‌ن ئه‌وه‌وه پالپشتی ناکرین.

سەرکردنی خێرای ئەو ئەندامانە لە ریزەکانی یه کیتی وهك کاردانه وهیه کی توند له زۆریك له رهخه گرانه وه لیکدرایه وه و ئەو ئەگه رهشی خسته وه پروو که سهرسهختیی سهرکردایهتی لهوانه یه پارته که به رهو پارچه بوون بیات.

له گهڵ ئەوه شدا، بهرپرستیکی بالای یه کیتی، که نه بوست IWPR ناوه که ی بلاو بکاته وه، وتی ئەم دهسته یه بۆیه دهر کرا، چونکه وهك بریکاری نهوشیروان مستهفا لیكدرايه وه.

"دهسته که تهواو شوینپهنجی نهوشیروانی پێوه دیاره" ئەو بهرپرسه وتی.

نهوشیروان مستهفا دهستی له پۆستی جیگری سکرتری گشتیی یه کیتی کیشایه وه دوبه دوای کیشمه کیشییکی ناوخبۆیی له سهر دهسهلات له ۲۰۰۶ دا و دهستی کرد به دامهزراندنی کۆمپانیای وشه، که کۆمپانیایه کی میدیایی به هیژه.

لهو لیوانانە ی له بلاو کراوه کانی دهزگاکه ی خزیدا بلاو بوونه ته وه، نهوشیروان مستهفا راشکاوی خۆی وهك رهخه گرێك دهخاته پروو بهرامبهر بهو پارتە ی که هیشتا ئەندامه تیایدا و سهرکردایه تییه که ی تۆمه تبار ده کات به خراپ به رپۆه بردن و فه رمانه وایکردنی تاکه که سی.

نهوشیروان بهم دوایانه به IWPR ی راگه یاند که میدیا به کارده هیئت بۆ هاندانی چاکسازی و هیچ پلانیکی نییه بۆ دروستکردنی پارتیکی سیاسی له دژی یه کیتی.

نهوشیروان وهلامی پرسیاریکی IWPR ی نه داوه یه وه سه بارهت به بانگه شه کانی یه کیتی که گوایه ئەو دهستی له ره گدا هیده.

کارنامه‌ی سیاسی

دهسته‌ی ره‌گ که ئەندامه‌کانی دانیشتوی له‌نده‌ن له ۷ی تشرینی دووهم خۆی راگه‌یاند، و داوای کرد که سهر کردایه‌تی یه‌کیتی ده‌ست له کار بکیشیته‌وه چونکه سهرکه‌وتوو نه‌بووه و تووشی گه‌نده‌لی هاتوو.

چهند رۆژێك دواتر، چوار دامه‌زێنه‌ره‌که‌ی ره‌گ — شۆرش حاجی، مه‌لا خدر، هه‌قان کۆیستانی و هه‌شیار عه‌بد — له پارتیه‌که‌ ده‌ر کران. به‌یاننامه‌یه‌کی مه‌کته‌بی سیاسی یه‌کیتی ئەو چوار که‌سه‌ی به‌ کۆمه‌له‌یه‌کی "سه‌رلێشیواو" وه‌سف کرد، که هه‌ولێ کوده‌تا ده‌ده‌ن له دژی دامه‌زراوه "هه‌لبژێردراوه یاساییه‌کانی" ئەو پارتیه‌.

به‌رپرسی مه‌کته‌بی راگه‌یاندنی یه‌کیتی به‌ IWPR ی راگه‌یاند بانگه‌شه‌کانی ده‌سته‌که هه‌یج بنه‌مايه‌کیان نییه‌.

"تۆمه‌تی گه‌نده‌لی بۆته‌ شتیکی به‌رده‌ست بۆ هه‌ر که‌سێك بیه‌وێت په‌خنه‌ له‌و که‌سانه‌ بگریته‌ که رقی لێیانە" نازاد جوندیانی وتی. "هه‌یج شتیك له‌م تۆمه‌تانه‌ به‌دی ناکریت."

سکالای ره‌گ، وه‌ك جوندیانی وتی "ده‌راره‌ی گه‌نده‌لی نییه‌ به‌ هه‌مان ئەو شیوه‌یه‌ی که‌ سکالاکانی نه‌وشیروان په‌یوه‌ندیان به‌ چاکسازییه‌وه نه‌بوو. ئەمانه‌ گشتیان کارنامه‌ی سیاسیان له‌ پشته‌وه‌یه‌." جوندیانی وتی پێی وایه‌ ره‌گ "به‌شێك له‌ تاکتیکه‌کانی نه‌وشیروان" ی خستووته‌روو.

له كەل ئهوه شدا، ره گ پێداگری له سهر ئهوه ده كات كه دهسته به كی سه ره به خۆیه و هیچ په یوه ندی به نهوشیروانهوه نییه.

"هه ندیك له داواكاریی و ئامانجه كا ئمان هاوشیوه ی ئهوانه ی نهوشیروان مهسته فان" شۆرش حاجی، یه كێك له سه ره كرده كانی دهسته كه، به IWPR راگه یاند.

"سه ره رای ئه مهش، چه ند جارێك نهوشیروان رایگه یاندووه كه پێشنیاره كانی ره گ به جین – و ئیمه بۆ ئه وه سوپاسی ده كه یین" حاجی وتی. سه ره رای ئه وه وتیشی "نهوشیروان هیچ په یوه ندییه كی به ره گه وه نییه."

"كهسانی تر لهوانه یه لیكدانه وه یه كی جیا جیان هه بیته بۆ چه ند مه بهستیکی دیاریكراو" حاجی وتی.

شکسته‌کانی سەرکردایه‌تی

ناکۆکی ده‌سته‌یی روخساریکی یه‌کیته‌ی بووه‌هر له‌زووه‌وه و به‌پر سه‌بالاکانی یه‌کیته‌ی پیش‌په‌وی سی‌کۆمه‌له‌ی جیاوازیان کردووه.

له‌ ۱۹۰۶ رکه‌به‌رایه‌تیه‌که‌خه‌سه‌تر بووه‌دوای مملانییه‌کی ناو‌خۆیی له‌سه‌ر ده‌سه‌لات که‌تاییدا بالی گشتی، که‌له‌لایهن تاله‌بانیه‌وه پیش‌په‌وی ده‌کریت، زان بوو به‌سه‌ر به‌ره‌نگاری لایه‌نگیرانی نه‌وشیروان، که‌به "ریفۆرمخوازه‌کان" ناسراون.

دواتر نه‌وشیروان ده‌ستی له‌سه‌ر کردایه‌تی کیشایه‌وه. چاودێران ده‌لێن ده‌رچوونی مسته‌فا ده‌رکه‌وت فاکته‌ریکی یاریده‌ده‌ر بوو بو‌سه‌ره‌لدانی چه‌ند ده‌سته‌یه‌کی بچوو‌کتر له‌ناو پارته‌که‌دا. که‌ره‌گ، یان گۆرانی دیمو‌کراتی، تازه‌ترینانه‌و چه‌ند ناویکی تریشن وه‌ک رابوون، یه‌کبوون و په‌یره‌وانی یاسا.

دامه‌زرینه‌رانی ره‌گ ئه‌ندامی کۆنی یه‌کیته‌ی که‌نه‌گه‌یشتوونه‌نه‌به‌پۆستی سه‌رکردایه‌تی و له‌ده‌ره‌وی ولات داده‌نیشن.

ده‌سته‌که‌داوای له‌تاله‌بانی و ئه‌ندامانی تری کۆمیته‌ی سه‌رکردایه‌تی کرد، ده‌ست له‌پۆسته‌کانیان بکیشیته‌وه. ره‌گ ده‌لێت سه‌رکردایه‌تی تووشی گه‌نده‌لی بووه‌و به‌پر سه‌یاریشه‌له‌شکسته‌کانی پارته‌که‌.

"ئێستا، یه‌کیته‌ی به‌ره‌و چاره‌نوسینکی نادیار ده‌چیت" به‌یاننامه‌ی دامه‌زراندنی ده‌سته‌که‌وتی. "ئه‌گه‌ر وه‌ها بپروات، یه‌کیته‌ی پارچه‌پارچه‌ده‌بیت."

دوابه‌دوای دهرکردنی ره‌گ له‌یه‌کیتی، رۆژنامه‌ناوخۆیی و ئه‌هلیه‌کان چه‌ند به‌یاننامه‌یه‌کیان بلاو‌کرده‌وه به‌ئیمزای سه‌دان که‌س که‌لایه‌نگری له‌ده‌سته‌که‌ده‌که‌ن و هه‌روه‌ک دياره‌ئه‌ندامانی یه‌کیتی و زۆربه‌یان له‌ده‌روه‌ی وولات نیشه‌جین.

حاجی وتی سه‌رکرده‌کانی یه‌کیتی ده‌بایه‌ داواکارییه‌کانی ده‌سته‌که‌ی تاووتوی بکر‌دایه‌ له‌بری وه‌سفکردنیان به‌نازاوه‌گیر. "ترساون له‌پالپشتی فراوانی کادیران" وتیشی. "ده‌یان‌ه‌ویت نه‌هیلن که‌سانی تر په‌یوه‌ندیان پیوه‌بکه‌ن."

له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا، گوته‌بیژی یه‌کیتی مه‌لا به‌ختیار وتی سه‌رکرده‌کانی یه‌کیتی سوور ده‌بن له‌سه‌ر برپاره‌که‌ی خۆیان.

"برپاره‌که‌ی مه‌کته‌بی سیاسی وه‌ک خۆی ده‌مینته‌وه،" وتی. مه‌لا به‌ختیار وتی له‌کاتی‌کدا یه‌کیتی رینگا به‌بۆچوونی جیاواز ده‌دات، "سووریشه‌له‌سه‌ر پاراستنی یه‌که‌ده‌نگی له‌نیوان ریزه‌کانی پارتیه‌که‌دا".

ههندیك له چاودێران هۆشباریان داوه كه ئهو رێشویته له دژی دهسته كه ئیجگار توند بووه - و لهوانهیه به خرابی بهسهر یه كیتیدا بشکیتهوه.

"من هیچ هۆکاریکی ژیرانه نابینم بۆ دهرکردنی ئهم کادیرانه" عهदनان عوسمان، سهرنوسهري رۆژنامهی رۆژنامه، که بهشیکه له گروپی وشه بۆ میدیا و نهوشیروان مستهفا خاوهنداریتی دهکات، وتی.

"سهرکردایهتی یه کیتی بروای به لیپهاتوویی کهسانی تر نییه، توانای ئهوهی نییه نوێ بیتهوه و بروای به بیرورای جیاوازی نییه."

سهردار قادر، مامۆستای زانستی سیاسی له زاكۆی سلیمانی، دهلیت شتیکی نااسایی نییه که ئەندامان داوای گۆران بکهن لهناو پارتە کهدا و داواکارییه کانی رهگ لهم روانگهیهوه تهواو ئاساین.

به گوتهی قادر، رهگ دهتوانیت مهترسی بۆ سهر یه کیتی دروست بکات له دهرهوهی پارتە کهوه چونکه " دامهزێنه رانی سهرکردهی مام ناوه نهدین له پۆسته کانیاندا که دهتوانن کاریگهري لهسهر خانه بچوو که کان دروست بکهن."

"زۆربهی ئەندامانی یه کیتی له ئهوروپا پالپشتیان لهههنگاوی یه کهمی ئهم کۆمهله نوێیه کردووه" وتی.

"ئهمه هانی کهسانی تر دهوات تا زیاتر لهم گروپانه رابگهیهنن ئه گهر یه کیتی

تالەبانی بەکردهوه دهسه لاته به جیگره کانی نادات

٢٠٠٨/١٢/١٦

وریا حهده تاهیر

تالەبانی هیچ کام له دهسه لاته کانی خۆی وهك سكرتیری گشتی یه کیتی نیشتمانی نه داوه به هیچ کام له دوو جیگره ی، که له دوایلی نیۆمی دوو سال له مه و پیشی پارتە که ی، بۆ خۆی داینان.

هه چهنده تالەبانی زیاتر له بیست سال جیگری هه بووه، به لام هیچ کاتیک جیگره که ی پۆستی سكرتیری به وه کالهت وهر نه گرتووه، نه گهر بۆ ماوه یه کی درێژیش سه فه ری کردییت بۆ ده ره وه، نه یو بیستووه ده سه لاته کانی دیار بکری ن و چوار چۆه ی بۆ دابنریت.

تالەبانی ده سه لاتی فیعلی به جیگره کانی نادات

هه چهنده بیشتەر نه وشیروان مسته فا جیگری تالەبانی بوو، به لام وهك چه ند جارێك باسی کردووه، هیچ ده سه لاتیکی فیعلی نه بووه و بریاره کان لای تالەبانی خۆی بووه. نه وشیروان مسته فا له سالی ٢٠٠٦ ده ستی له پۆسته که ی کشانده وه، دوا ی نه وه ی لیسته که ی سه رنه که وت له هه لێژاردنه ناو خۆیه که ی یه کیتیدا.

به لام له پیشهاتینکی چاوه رووانه کراودا سه ره تای نه م مانگه تالەبانی رایگه یانند ده سه لاته به جیگره کانی ده سپی ریت.

له رایگه یانندی کۆتایی کۆبوونه وه ی کۆمیته ی سه رکر دایه تی یه کیتیدا که له ١٢/٣

ایهوه، هاتووہ «هه‌فان سکر تیری گشتی به ناماده‌بووانی راگه‌یاندا، که به پینی نهو ده‌سه‌لاتانه‌ی په‌یره و پینی داوه، هه‌موو ده‌سه‌لاته‌کانی خۆی به هه‌ردوو جیگره‌که‌ی سپارد».

به‌لام راگه‌یاننده‌که روونینه‌کردوو هه‌تسه‌وه جیگره‌کانی تاله‌بانی له‌چ کاتیکدا نهو ده‌سه‌لاته‌یان پینده‌دریت، هه‌چ میکانیزمیکیش نه‌خراوه‌ته‌روو بوئه‌وه‌ی موماره‌سه‌ی نهو ده‌سه‌لاتانه‌ بکه‌ن که سکر تیری گشتی یه‌کیتی هه‌یه‌تی.

مسته‌فای سه‌ید قادر نه‌ندامی مه‌کته‌بی سیاسی یه‌کیتی، له‌لیدوانیکدا بو‌هاولاتی وتی «له‌غیابی مام جه‌لالدا جیگره‌کانی ده‌سه‌لاتیان پیندراوه» . به‌لام مسته‌فا نامازه‌ی بو نه‌وه‌کرد رووننه‌کراوه‌ته‌وه نایا له‌کاتیکدا تاله‌بانی له‌به‌غداد ده‌بیت نه‌وه به‌غیاب ده‌ژمیردریت و جیگره‌کانی مافی وه‌رگرتی ده‌سه‌لاته‌کانی سکر تیری گشتیان هه‌یه.

مسته‌فای سه‌ید قادر جه‌ختی له‌وه‌کرده‌وه، له‌کو‌بوونه‌وه‌که‌ی کو‌میتیه‌ی سه‌ر کردایه‌تی یه‌کیتیدا چۆنیه‌تی پیندان و موماره‌سه‌کردنی نهو ده‌سه‌لاتانه رووننه‌کراوه‌ته‌وه، نازانریت جیگره‌کانی له‌چ کاتیکداو چۆن ده‌توانن موماره‌سه‌ری نهو ده‌سه‌لاتانه بکه‌ن.

له‌باره‌ی دابه‌شکردنی ده‌سه‌لاته‌کانی سکر تیر له‌نیوان هه‌ردوو جیگره‌که‌یدا، مسته‌فای سه‌ید قادر وتی «ئه‌وه‌ش دیارینه‌کراوه، نایا کامیان چ ده‌سه‌لاتیک وه‌رده‌گرن و موماره‌سه‌ی ده‌که‌ن».

شۆرش حاجی که کادریکی ناسراوی یه‌کیتییه‌و یه‌کینکه له‌ دامه‌زرینه‌رانی ره‌وتی گۆرینی دیموکراتی (ره‌گ) له‌باره‌ی چۆنیه‌تی پیاده‌کردنی ده‌سه‌لاتی جیگره‌کانی سکر تیر، لای وابوو که به‌ناڕۆشنی هه‌شتنه‌وه‌ی ورده‌کاریه‌کانی ئه‌رک و مافه‌کانی جیگره‌کان، ره‌نگه‌سیاسه‌تیک بیت بو‌تیکدان و دروستکردنی په‌یوه‌ندی هه‌ردوو جیگره‌که‌ی.

لایحه کانی سکرتری گشتی

له مادهی ههشتهمی پروگرام و پیرهوی ناوخوی یه کیتیدا ئهرك و دهسه لاته کانی سکرتری گشتی که تاله بانیه له دوانزه خالدا خراوه تهروو، گرنگز بنیان چاودیری کردنی مه کتهبی دارایی و ئیداره ی گشتی، سه ره رشتی ده زگای چاودیری دارایی، فرماندهی گشتی هیزی پیشمه رگه ی کوردستان، دیاری کردنی کات و شوینی کۆبوونه وه کانی کۆمیتهی سه رکر دایه تی و مه کتهبی سیاسی.

تاله بانی ئیستا وه ک سکرتری گشتی به فیعلی بریارده ری سه ره کی زۆربه ی جو مگه گرنگه کانی یه کیتیه، هه موو دارایی یه کیتی له ژیر کۆنترۆلی خۆیدا یه و راسته وخۆ له رینگه ی چه ند که سیکی نزیک یه خۆیه وه سه ره رشتی ده کات.

به پیتی ئه و زانیاریانه ی دزه یان کردوه، ئه ندامانی مه کتهبی سیاسی یه کیتی و جیگره کانی تاله بانی ناگایان له داها تی یه کیتی و چۆنیه تی خه ر جکردنی نییه، پیشتریش له چه ند کاتی جیاوازا ئه ندامانی مه کتهبی سیاسی یه کیتی جه ختیان له ناشه فابوونی دارایی حیزبه که یان کردوه ته وه، داوایان کردوه داها ت و خه ر جیه کانی یه کیتی ناشکر ابکریت.

دواین گروپ که داوای ناشکر اکردنی پاره و پولو دارایی یه کیتی یان کرد، چوار ئه ندامی مه کتهبی سیاسی بوون که به سه رکر ده ی بالی ریفۆرم ناسراون.

تاله بانی نه ک ناماده نییه دارایی یه کیتی ته سلیمی جیگره کانی بکات و بریاری له سه ر بدنه، به لکو ئه و نایه ویت بزنان دارایی یه کیتی چه نده و چۆن دیت و چۆن سه رده کریت. نزیکترین که سه کانی به مهاله که ی و نزیک له خۆی له ئیداره ی گشتی داناوه.

د. محمود عوسمان سیاسی بیلابینی کورد، بیابوایه ئاسان نییه سکرتری خیزب لهناو کوردو رۆژهه لاتی ناوه راستیشدا دهسبهرداری دهسه لاته کانی بیته، وتی «شه خسی یه کهم نه گهر که سایه تی میژوویی هدیته وهك مام جلال نهوا مسه یتر ده بیته، نهو تهحه کوم ده کات به ئاراسته و سیاسه تی خیزبه وه».

یه کیتی تر له ئۆرگانه ههستیاره کانی یه کیتی که تاله بانی خۆی به ریوه ی ده بات فه مانده یی هیزی پیشمه رگه یه، تاله بانی جگه له وه ی راسته وخۆ فه مانده ی فه ماده یی هیزی پیشمه رگه ده کات، هاوکات نوینه ریکی خۆی لهو دهز گایه داناوه.

سه ره رشتی و برپاری کۆتایی له باره ی هیزی پیشمه رگه ی یه کیتی وه به ده ست خودی تاله بانی خۆیه تی، ته نانه ت جیگری فه مانده ی فه مانده یی هیزی پیشمه رگه ناتوانیته له غیابی تاله بانیدا برپاربدات، دانانی نوینه ری خۆی له وی گومانی تاله بانی ده ره خات له فه مانده کانی هیزی پیشمه رگه.

له مملانی کاندایه هیزی چه کدار توانای یه کلایکردنه وه وه سه رخستی هه ر گروپینکی هه یه، وهك چۆن دارایی ده توانیته دهسته یهك به هیزبکات بۆ به ریوه بردنی پارتیک و کۆنترۆلکردن و راکیشانی نه ندامانی خواره وه ی خیزبه که.

هه رچه نده جیگره که ی تاله بانی له فه مانده یی گشتی له بانی ریفۆرمه، به لام تاله بانی سه ره که وتوو بووه له دانانی چه ندين که سی نزیک له خۆی له ناو فه مانده یی پیشمه رگه ی یه کیتیدا، جگه له وه ی رینگه ی نه داوه جیگره که ی موماره سه ی دهسه لاته کانی بکات.

له کاتی کدا تاله بانی رایگه یان دووه دهسه لاته کانی به جیگره کانی سپاردوو، به لام هیشتا

مه له دوو جينگره كه ي سكرتيري گشتي يه كيتي، ده سه لاتييان به سه ر دارايي و ده سه لاتي پينه داون سه ره به رشتي مه كته بي دارايي و هي زي پيشمه رگه بكه ن.

مسته فاي سه يد قادر وتي «ئهي چون ده سه لاتييان بي ده دات، ده بيت ئاواش ريگه يان بدات موماره سه ي ئه و ده سه لاته بكه ن، وايويسته ئه وان بتوانن راسته وخو سه ره به رشتي ئه و مه كته بانه بكه ن».

جگه له هي زي پيشمه رگه ده زگا ئه منيه كاني يه كيتي له لايه ن تاله باني و خانه واده كه يه وه سه ره به رشتي ده كر ين، جگه له وه ي تاله باني خو ي به ورد ي چا ودي ري ده زگاي ئاسايش ده كات، پافيلي كوري لپيرسراوي ده زگاي دزه تيرور بوو، ئيستا له جينگه ي ئه و لاهوري شيخ جهنگي داناوه كه برازاي خو يه تي.

تاله باني برياري كوتايي ده دات له بهاره ي ده ستنيشان كردن و لا بردني به رپر ساني يه كيتي له پسته بالا و هه ستياره كاني حكومه ت و حيزبدا، سالي پيشوو له كاتي كدا مه كته بي سياسي حيزبه كه ي گفتو گو يان ده كرد بو داناني پاليوراويك بو سه رو كي حكومه ت، ئه و له كونگره يه كي روژنامه واني دا رايگه ياندا يه كيتي نيچيرقان بارزاني وه ك سه رو كي حكومه ت داده نيته وه.

تاله باني هيچ بواريكي بريارداني بو مه كته بي سياسي و جينگره كاني نه هيشتوو ته وه، ئه وانيش دا واده كه ن ده سه لاته كان دابه شبكريت.

د. مه جود عوسمان برواي وايه دابه شكر دني ده سه لاته كان و سپاردني به جينگره كاني له لايه ن تاله بانويه وه، بو ريكخسته وه وه به هي ز كردني يه كيتي رو لنيكي ئيجابي ده بيت.

د. مه جود وتي «ئيستا مام جهلال سه رو ك كۆماره، رهنگه نه توانيت به راسته وخو

رشتی هه موو ئیشه کانی یه کیتی بکات، رهنگه جیگره کانی کاتیان هه بیته بتوانن کاره کان بکهن حهقه دهسه لاتیان پیدریت، دهسه لاته کان دابهش بکات».

جیگره کانی سکر تیری گشتی

لهسه ره تای هه شتاکانی سه دهی رابردوودا کاتیک تاله بانی له شاخه وه سه فهر ده کات بو شام به مه کسه بی سیاسی یه کیتی ده لیت نهوشیروان مسته فا جیگریتی هه تا ده گه ریته وه.

دیاریکردنی یه که مین جیگری سکر تیری گشتی یه کیتی بهوشیوه یه ده بیته، به لام له کاتی ناماده بوونی تاله بانیدا جیگره که ی دهسه لاتیکی دیاریکراوی نه بووه.

مهسه له ی دهسه لاته کانی که سی یه که م که تاله بانیسه، هه ره لهسه ره تاوه کیشه ی دروستکردووه، نهوشیروان مسته فا له کیتی (په نجه کان یه کتری ده شکینن) دا باس له وه ده کات بو دیاریکردنی دهسه لاته کانی سکر تیری گشتی گفتوگۆی زۆری له گه ل هاورپنکانیدا کردووه له سه رکردایه تی یه کیتی، نامازه بو نه وه ده کات عومه ر شیخموس و د. فوناد مه عسومیش هاورابوون له گه لیدا.

نهوشیروان ده لیت «چه ند جاریک له گه ل مام جه لال قسه م کرد که جزوی سکر تار یه ته که ی بگۆرین به یه کی له م دوو شیوه حکومرانیسه ی له دنیا دا هه یه: شیوه ی سه رو کایه تی وه کو له نه مریکا هه یه، یان شیوه ی په رله مانی وه کو له نه ورو پای روژئا وادا هه یه».

به لام سه ره نه جام تاله بانی رازی نه بوو به دیاریکردنی دهسه لاته کانی و نهوشیروانیسه به دریزایی مانه وه ی له پۆستی جیگری تاله بانیدا وه وه له کانی بو دیاریکردنی چوارچیوه یه که بو دهسه لاتی تاله بانی و ریکخسته نه وه و ریفۆرمکردنی یه کیتی

دوای دهست له کار کښانه وهی نهو شیروان مسته فاو له پاش دواپلینیومی یه کیټی که له مانگی کانونی دووه می ۱۵۲۰۰۷ به ستر، تاله بانی رایگه یانند هه ریه که له کوسره ت ره سولزو به ره هم سالح جیگری سکر تیږی گشتی یه کیټین.

به لّام له پروگرامو پیږه وی یه کیټیدا له هیچ ماده یه کدا باس له ئه رکو دهسه لاتی جیگری سکر تیږ نه کراوه، به لکو له دهسه لاته کانی سکر تیږدا هه یه که جیگر له ئه ندامانی مه کته بی سیاسی بو خوی دیاری بکات.

واته به پی پیږه وی ناو خوی یه کیټی جیگری سکر تیږی ئیشیکی دیاریکراوی نییه، مه گه ر له حاله تی ناماده نه بوونی سکر تیږدا، له لایه ن خودی سکر تیږه وه دهسه لاتیان پی بدریت، به لّام تائیستا که تاله بانی له به غداد سه روک کو ماره یان سه فه ری دهره وهی ولات ده کات، هیچ کاتیک راینه گه یانندوه دهسه لاته کانی به جیگره کانی به خشییټ، یان به وه کاله ت سکر تیږی یه کیټی بن.

شورش حاجی وتی «دانانی جیگر بو سکر تیږی یه کیټی، شتیکی روو که شهو هیچ کاتیک له ناو یه کیټیدا جیگری سکر تیږی یه کیټی نه یوانیوه، دهسه لاته کانی سکر تیږی هه بیټ».

شورش حاجی وتیشی «به شیک له سیاسه تی دانانی دوو جیگره که ی یه کیټی و گه وره کردنی له م کاته دا، بو ئه وه یه، که تاله بانی ئوبالی شکسته کان بخاته سه رشان ی ئه وان، له پاشه ر ژدا پیان بلیت، ئیوه هه موو دهسه لاتیکتان هه بوو، به لّام سه ر که وتوونه بوون له چاره سه ر کردنی کیشه کاند».

ورده ناره زایانهی له شاخ له سهه دهسه لاتى تاله بانى هه بوو، له ۲۰۰۴ ههشت نه ندامى مه کته بى سياسى يه کيتى که له ناوياندا نه وشى روان مهسفاى جىگرى نه و کاتهى و کوسرهت ره سولن جىگرى ئىستاي ياداشتىکيان دايه تاله بانى و داوايانکرد دهسه لاته کانى ديارى بکريت.

نه وشى روان مستهفا له و کتبهيدا نوسيوهتى «مام جهلال پيشنياره کانى پيناخوشبوو، هيجيانى قهبول نه بوو، دهيوست وه کو خوى بيمينته وه، وه کو خوشى مايه وه، چونکه نه ندامانى مه کته بى سياسى و سهه کردايه تى نه يانده ويست تووشى به ره نگارى ببن له گه لى».

پاش سالانىکى زور له کيشمه کيش و گله بى و ناره زايى و ياداشت نوسين له سهه دهسه لاته کانى سکر تيرى گشتى، هيج کام له نه ندامانى مه کته بى سياسى و سهه کردايه تى يه کيتى، داواى دهست له کار کيشانه وهى سکر تيريان نه کرد، به لام لهم دوايانده دا ره گ که هيج کام له نه ندامه کانى له سهه کردايه تى يه کيتيدا نين، داوايانکرد تاله بانى دهست له کار بکيشيته وه.

شورش حاجى ناماژهى بو ئه وه کرد که يه کينک له داواکانيان گورپينى په پره وهى ناوخوى يه کيتيه، به جورينک له په پره وه نويه که دا دهسه لاته کانى سکر تير که مبرکيته وه. وتيشى «چونکه مه بهست له دانانى جىگر به نه زمونى شاخ و شاريش دهه رهوت، که سکر تير ناماده نييه دهسه لاته کانى خوى دابه شبکات، بويه ئه م کاره نه وندهى بو شاخالى کردنه وهى بهرپرسيارى تيه نه ونده بو دابه شکردنى بهرپرسيارى تى نييه به سهه جىگره کاندا».

سهه رچاوه: رۆژنامهى هاوالاتى

یاداشتکردنی سەردەمی سەرۆکایەتی کاک کۆسەرتا... ئەتاریق عەزیزووە بۆ کاک

نەوشیروان

■ سلیمان عەبدوڵا یونس

دەستیشانکردنی کاک کۆسەرت بۆ پینکھینانی کابینە دوووەمی حکومەتی ھەریمی کوردستان، دیفاکتۆیکی ریکخراوہی بوو بەسەر یەکییتیەوہ. لەراستیدا بەھەڵدا ناچین ئەگەر بلین یەکیتی جگە لە کاک کۆسەرت ھیچ ئەلشەرناتیقیکی دیکە کاندیدکردنی بۆ سەرۆکایەتیکردنی حکومەتەکە لەبەردەمدا نەبوو، بەتایبەت دوای ئەوہی ئەو حیزبە قوناغی دامەزراندنی حکومەتی، کە قوناغیکی میژوویی گرنگ بوو، بەسەرۆکایەتی دکتۆر فوئاد مەعسوم بەسەرکەوتوانە بە کۆتایسەکانی خۆی گەیاندبوو. بیگومان بەگوێرە یەریزەندی ریکخراوہی نیو یەکیتی بواہ، دەبوو کاک نەوشیروان وەکو کەسایەتی ژمارە دووی ئەوسای یەکیتی ئەم ئەرک و ئۆبالە میژووییە لەئەستۆ بگرتاہ، بەلام کاتیک بەرێزان لەتوانایدا نییە ئەم بەرپرسیاریتیە ریکخراوہی و دەستوری و سیاسی و ئیداریە میژووییە لەئەستۆ بگرت، یەکیتی ناچار دەبێت پەنا بۆ کاک کۆسەرت بەریت بۆ ئەوہی بەگیانیکی پێشمەرگانە و خزمەتگوزاریانە بەرزووە ئەم کۆداوا ریکخراوہییە یەکیتی قبول بکات.

لیرەدا ئەگەر بەچاوی بەرژووەندی تایبەتی کاک کۆسەرتەوہ تەماشای وەرگرتنی پۆستی سەرۆکایەتی حکومەت بکەین، ئەوا دەبینین لەو سەردەمانە وەرگرتنی پۆستی سەرۆکایەتی حکومەت جگە لەبارقورسییەکی مۆرالی و سیاسی و یاسایی و ئیداری نەبیت، وەرگرتنی ئەو پۆستە بۆ یەکیتی نەبیت دەنا بۆ کاک کۆسەرت ھیچ جوړە دەسکەوتیکی تایبەتی و سودمەندییەکی تاکەکەسی تیدا نەبوو. چونکە لەراستیدا سەرۆکایەتیکردنی حکومەتیکی ھەریمی دیفاکتۆری فیفی فیفی کوردی لەدژوارترین ھەلومەرجی سیاسی و ئابووری و مۆلی ئەو ھەریمەدا گەورەترین گیانبازی

زی و بهر پوه بردنی ده خواست و له هه مان کاتدا پیویستی به ته رخا نکردنی و بهر پوهی توانا هه بو و له سه رکرایه تیکردن و بهر پوه بردندا، سه رکرایه تی و بهر پوه بر دینک که نه و ده مانه پیویستی به سه رکردهی سنوولی و سه رکردهی مهیدانی و پراگماتیک و له خو بردوو هه بو. نالیره دا هیچ زیاده روپی نییه که بلین یه کیتی جگه له کاک کۆسره ت نه ک هیچ سه رکردهیه کی دیکه ی نه لته ر ناتیقی شک نابات، به لکو ده بین دۆخه که هینده سه خته که سیکی وه کو کاک نه وشیروان به چاوی مونا مه ره وه ته ماشای ئه م کاندید کردنه ده کات و له وه ش زیاتر پیوايه نه گه ر ئه م سه رکرایه تیکردنه کاریکی له بار بوايه، ئه و ا مام جه لالو کاک مه سعود بو خۆیان ده یان کرد!

به ئی ناله و سه رده مانه دا کاک نه وشیروان به حوکمی زۆرشت ده یوانی سه رکرایه تی گۆرانکاری گرنگو و چاره نووس ساز له نیو یه کیتیدا بکات و بیته وه ی پیویستی به چوونه وه (خه لوه ت) و گه رانه وه بو (شین) و دواتریش خۆدزینه وه له بهر پر سیاری تیه کانی سه رشانی و گه رانه وه بو که ناری تارا و گه ی دانو بیکی دیکه هه بیت، به ئام بوچی نایکات؟ نه گه ر ئه مه بو ئه وسا بیوه ئام بو، به ئام دواتر له گه ل تیه ر بوونی کاتدا نه و له گرده که وه ئامان ده داته وه.

من نالیم کاک نه وشیروان خاوه نی (موعانات) و ته نگو چه له مه و ریگری ریخه را وه یی نه بووه، له هه رش تیک که نه و بیویستبایه له نیو یه کیتیدا به نا کامی بگه یه نیت، به ئام له و دۆخه دا، که نه و تیایدا، په نا بو خۆدوو رخسته نه وه له یه کیتی ده بات، جگه له مام جه لال هیچ سه رکردهیه کی دیکه ی نیو یه کیتی، هینده ی نه و ده سترکرا وه و گۆنلینگیراو و خاوه ن نفوز نه بووه له نیو یه کیتیدا. هیچ سه رکردهیه کی دیکه به قه د کاک نه وشیروان نیوانی له گه ل مام جه لالو کادیره پیشکه و تووه کانی یه کیتی مکۆم و چه سپاو نه بووه. هیچ سه رکردهیه کی دیکه نه بووه له سه ر ناستی جه ما وه ی و له ده ره وه ی یه کیتی له لایه ن خه لکی بیلایه ن و چینه کانی خواره وه ی کۆمه لگای کوردی و به ده ر له مه سه له ی حیزبایه تی پشتیوانی لیبریت، به ئام بوچی نه و ئه م

پشتیوانییه بههدهر دهدات لهیه کیتی دواتر به گۆران وهلامان دهاتهوه؟ بهلی سهردهمانه و ئالو هه لومهرجانه دا کاک نهوشیروان دهیتوانی بهو سهرمایه (مهعنهوی) و (مهعریفی) و (سیاسی) و (ئایدیۆلۆجی) و تیکۆشانهی خۆیه وه بهسانایی سهرکردایهتی دهربازکردنی یه کیتی لهو قهیرانه بکات و لهپهڕۆسهیه کی لهسهرخۆی بهردهوامیشدا دهیتوانی ریهرایهتی (دووهمین شۆرشى نوێی یه کیتی) بکات، بهبیتهوهی لهلایهن مام جهلالو یه کیتییه وه رووبهرووی هیچ جوړه نیگهرانییه کی بی رهوینه وه بیته. چونکه لهو سهردهمانه دا نه دهتوانرا بهئاسانی ته کهتول لهگژ کاک نهوشیروان راستبکریته وه نهئویش پۆیستی بهپهنا بردن بو دروستکردنی ته کهتول هه بوو. لهو سهردهمانه دا (کات) شمشیر بوو بهدهست کاک نهوشیروانه وه، بهلام که نهو ناتوانیت بیگریته و قهیرانه کانی نیو یه کیتی بی شوق بکات، دهبینن چۆن، نهو شمشیری کاته، له دواجاردا، میژووی که سایهتی خۆیی و جهستهی نوێو نهوهی یه کیتی دوولته دهکات، دووله تکر دینک که بیگومان ده میسک بووه لای کاک نهوشیروان بووه ته خولیا، بهلام حیزبه کهی ههستی پیناکات.

شتیکی شاراهه نییه که حکومتی ههریمی کوردستان، نهوساو ئیستاش حکومهتینکی جوتپارتیه، بهتایبهت لهسهردمی کابینه کهی کاک کۆسره تدا، کار که یشته نهوهی ئەم دوو حیزبه هه موو پۆسته بالاو ناوهنجی و بچوک و بگره زۆر بچو که کانیس لهسهر دینی (برامان برایی، بهلام کیسه مان جیایی) دابهش بکهن. کاک کۆسرهت گوته نی لهلایهن یه کیتییه وه ئەندازیاری ئەم دیارده ناته ندرسته و زالکردنی ههژموونی حیزب بهسهر حکومتدا، که دواجار حکومتی کرده ئەنگوستیلهی دهستی حیزب، خودی کاک نهوشیروان بووه.

بهداخه وه به کردار سهلما که هاته کایه ی سیاستی فیهتی فیهتی و زالکردنی سیاستی نهشازی برا بهشانهی جوتپارتی، ههر لهسهره تاکانی خۆیه وه ده ریخست که سیاستینکی ته ندروست و له بارو سروشتی نه بوو، سیاستینک بوو دواجار بهشهری براکوژی کۆتایی هات. بهلام نهوهی جیگه ی سه رسورمانه هیشتا پیاوینکی نه یاری

تاریق عەزیز لەیادداشتکردنی میژووی رووداوه کان و گێڕانهوهی
 بیرۆکه هه‌رییه کانیدا، له‌جیگری سکریتی گشتی نه‌وسای حیزبه‌که‌ی ئی‌مه‌ به‌ئینسافتز
 بیت و دادپه‌روه‌رانه‌ترو بی‌لایه‌نانه‌تر له‌سه‌ر ئه‌م رووداوه میژووویانه‌ی کوردستانی
 عێراق بدویت. له‌وانه‌یه‌ ئه‌گه‌ر مرۆف له‌یه‌ ککاتدا سه‌یری یاداشته‌کانی تاریق عەزیزو
 کاک نه‌وشیروان بکات، توشی سه‌رسورمان و حه‌په‌سان و شتی له‌وه‌ش زیاتر بیت،
 چونکه‌ هێشتا له‌ گێڕانه‌وه‌و یاداشتکردنی ئه‌و رووداوانه‌دا به‌تایه‌ت له‌سه‌ر
 ئاواره‌بوونی حکومه‌ته‌که‌ی کاک کۆسه‌رت بۆ سلیمانی، پیاویکی نه‌یاری سه‌سه‌ختی
 کوردو یه‌کتیی و حکومه‌ته‌که‌ی کاک کۆسه‌رت له‌ کاک نه‌وشیروانی یارو هاوڕی و
 جیگری سکریتی نه‌وسای حیزبه‌که‌ی خۆمان به‌ویژدان‌ترو به‌دقیقه‌ت‌ترو باه‌ت‌ت‌ر بیت.
 خوینه‌ری به‌رێژ، تکایه‌ چاویک بخشینه‌وه‌ به‌کتیی (تاریق عەزیز، رجل وه‌لقه‌زیه‌) و
 نه‌وسا خۆت به‌رموو به‌راوردیکی دادوه‌ریانه‌ بکه‌ له‌نیوان ئه‌وی نه‌یاری یه‌کتیی و
 کوردو حکومه‌ته‌که‌ی نه‌وسای کاک کۆسه‌رت و کاک نه‌وشیروانی جیگری سکریتی
 گشتی نه‌وسای یه‌کتیی و هاوڕیی دێرینی پێشمه‌رگایه‌تی و حیزبایه‌تی کاک کۆسه‌رت و
 سه‌رکرده‌ی ئیستای گرده‌که‌و گۆران!

میژووی رووداوه‌ سیاسیه‌کانی کوردستانی عێراق، میژووویه‌کی نزیکه‌و دوور نییه‌،
 هه‌تا مه‌رامی چه‌واشه‌کردنی راستیه‌کان بۆ میله‌ه‌تیکی یاده‌وه‌ری لاواز،
 به‌هه‌له‌داوان، بکریته‌ ئامانج. بۆیه‌ زۆرن ئه‌وانه‌ی بێخویندنه‌وه‌ ده‌زانن چۆن
 به‌کاندیدکردنی کاک کۆسه‌رت بۆ پۆستی سه‌رۆک وه‌زیرانی حکومه‌تی هه‌ریمی
 کوردستان (کابینه‌ی دووهم) سه‌رکرده‌یه‌تی یه‌کتیی و به‌تایه‌ت مام جه‌لال،
 له‌په‌رکردنه‌وه‌ی ئه‌و بۆشاییه‌ی که‌ به‌هۆی که‌نارگیربوونی کاک نه‌وشیروانه‌وه‌
 که‌وتبووه‌ نیو ریزبه‌ندی هه‌رمی یه‌کتیه‌وه‌، به‌ئاگایه‌کی زۆره‌وه‌ مامه‌له‌ی کرد.
 چونکه‌ ئه‌گه‌ر ئه‌م رووداوه‌ ئه‌رێتیه‌ یه‌کتیی جۆشه‌ده‌روه‌ نه‌بوایه‌، بێگومان با‌ل‌انسی
 رێکخراوه‌یی یه‌کتیی، هه‌م له‌سه‌ر ئاستی نی‌وخۆیی رێکخراوه‌یی خۆی، به‌ته‌واوه‌تی
 تیکده‌چوو، هه‌م له‌سه‌ر ئاستی کوردستانیش.

ئاسى رىڭخراوهىي و نىوخۆى يەكئىتى، بوونى كاك كۆسرهت بهسەرۆك
 ئىران ئەرئىيى بوو، چونكه له دوای بزر كردنى يەكئىك له رەمزە ديارە كانى نىو
 يەكئىتى كه كاك نهوشىروان بوو، دهبوو وه كو دىفاكتۆئىكى رىڭخراوهىيى، رەمزىكى
 دىكه له نىو يەكئىتى له داىك ببوايه. بىگومان دروستبوونى رەمزە كانى نىو يەكئىتى
 به برىارى رىڭخراوهىي و گه له كۆمه كئى تە كه تولىبازان دهسته بهر ناكريت، به تايهت
 له نىو رىڭخراوئىكى فرجه مسهرى وه كو يەكئىتدا. هه ربۆيه ده بىنين كاتىك پروسه
 به سنوبل بوونى كاك كۆسرهت له نىو يەكئىتى له پروسه يه كى مئىژووى ساغله مداو
 به شىويه كى خۆرسك ده و رانى رىڭخراوهىي خۆى ته و او ده كات و به سنوبل بوونى
 كاك كۆسرهت ده كات به دىفاكتۆرى رىڭخراوهىي نىو يەكئىتى، مام جه لالو يەكئىتى
 په نا بۆ كاك كۆسرهت ده بن و بۆ پۆستى سه رۆكى حكومه تى هه رىمى كوردستانى
 كاندىد ده كه ن و به مەش يەكئىتى به شىويه كى لۆژىكئىيانه ده توانىت رى له و هه ژانده
 نه رىئىيه بگريت كه چاوه رى ده كرا يەكئىتى رو به رووى بىته وه، به هۆى راخزىنى
 رەمز و ئه ستىره يه كى سىاسى نىوى، كه كاك نهوشىروان بوو. لىره دا كاك نهوشىروان
 بۆ حىزه كهى وه كو ده ستىكى شكاو وابوو هه رگىز جىگه كى خۆى نه گرت وه!

له سه ر ئاسى كوردستانىش هه بوونى كاك كۆسرهت له پۆستى به رزى سه رۆك
 وه زىراند، بۆ يەكئىتى ئەرئىيى بوو، چونكه يەكئىتى له سه ر ده ستى كاك كۆسرهت توانى
 ئه و بالانسە نه ك رابگريت، به لكو به لای خۆشيدا پارسه نكى بكاته وه، به تايهت
 له هه ولىر، يەكئىتى توانى بنكه جه ماوه رىيه به رىنه كهى خۆى به شىويه كى خىرا به رىنر
 بكات، به جۆرئىك ئه گه ر شه رى برا كوژىي نه بوايه و حكومه ت دوو كه رت و هه رىم
 دابه شى دوو ناوچهى حوكمرانىي (سه ووزو زهرد) نه كرابايه، كاك نهوشىروان
 ده زانىت هىشتا ته رازووى قورسايى پارسه نكه كوردستانىيه كهى يەكئىتى له سه ر ده ستى
 كاك كۆسرهت له شوئى دىكه ده بوو. راسته دارستانى گرده كه چره، به لئام با كاك
 نهوشىروان هه ولى بىهوده نه دات، چونكه ئاوينهى گه و ره و بىگه ردى ئه م حه قىقه ته
 له بىره وه رىيه كانى ئه وىنده رىدا ناساردرىته وه!

مه‌لا به‌ختیار : نه‌وشیروان مسته‌فا بچوگترین کیشه ناخاته نه‌ستوی من

مه‌لا به‌ختیار له‌سه‌ر نوسینه‌کانی نه‌وشیروان ئە‌م‌رۆ ٧، ١٢، ٢٠٠٩ و‌تاریکی ب‌ئاو‌کرده‌وه به‌ناونیشانی "من" له‌حه‌وت و‌تاره‌که‌ی "ئه‌و" دا، ناوبراو له‌و و‌تاره‌دا ئاماژه به‌وه ده‌کات که‌به‌کیکه له‌و که‌سانه‌ی که‌به‌دوور بو‌وه له‌کیشه‌کانی ناو یه‌کی‌تی وه‌ک زۆر که‌س وای بو‌ ده‌چوون مه‌لا به‌ختیار کیشه‌ی سه‌ره‌کی نی‌وان نه‌وشیروان مسته‌فاو تاله‌بانی و یه‌کی‌تی بو‌ی‌ت، به‌و به‌لگه‌ی که‌له‌نوسینه‌کانی نه‌وشیروان مسته‌فا‌دا که‌م‌ترین باسی مه‌لا به‌ختیار هات‌وه.

ئهمه‌ش ده‌قی و‌تاره‌که‌ی مه‌لا به‌ختیاره‌:

له‌م هه‌فته‌یه‌دا، سه‌رۆکی کۆمپانیای وشه، حه‌وت یاداشته و‌تاری له‌سای‌تی سه‌به‌یدا ب‌ئاو‌کرده‌وه. تیایدا، به‌تایبه‌تی سه‌رگوزه‌شته‌ی په‌یوه‌ندی خۆی و‌مام جه‌لال، بی‌روبو‌چونه‌کانی له‌ دامه‌زاندنی حکومه‌تی هه‌ری‌می کوردستانه‌وه، هه‌تا ئە‌م‌رۆ، هه‌روه‌ها هه‌لو‌ب‌ستی به‌رامبه‌ر به‌ هه‌فان کۆسه‌رت ره‌سول‌عه‌لی، رونکردۆته‌وه. له‌دوتوبی و‌تاره‌کانیشیدا، باسی (به‌سته‌زمانه‌کانی ئە‌ندامانی مه‌کته‌بی سیاسیشی، به‌خۆی و‌ئه‌وانه‌ی سه‌ر گرده‌که‌ش) که‌موزۆر کرد‌وه..

من له‌م و‌تاره‌دا، جارێ نامه‌وی له‌سه‌ر ئە‌و بو‌چونا‌نه، بی‌روبو‌چونی خۆم ده‌رب‌رم. چونکه له‌م ناکۆکی و‌م‌م‌لانیه‌دا بی‌روبو‌چون و‌پیشینه‌کانم بو‌ روداوه‌کان، له‌کۆبونه‌وه تایبه‌ته‌کان و‌ راگه‌یاننده گشتیه‌کاندا، دوا‌ی ئە‌وه‌ی ریک‌خستیان له‌ناو ریک‌خستندا دروستکرد، ئاشکران. نه‌ گومانم له‌ هاتنه‌دی ئە‌م رودا‌وانه‌دا هه‌بو، نه‌ گومانیشم له‌رودا‌وی تریش هه‌یه که به‌رپۆه‌ن. ته‌نها ده‌مه‌و‌یت، خۆم له‌ هه‌ر حه‌وت و‌تاره‌که‌دا، چۆنی له‌سه‌ر نوسیوم، له‌گه‌ن ئە‌و هه‌مو پ‌روپاگه‌نده‌ی ریفۆرم‌چیه‌کان و‌گرده‌که‌ی وشه له‌دژی من له‌دوو سالی راب‌ردودا کراوه، به‌راورد بکه‌م.

پ‌م‌وايه ئە‌وه‌ی دوروزیک ئاگای له‌ کیشه‌کانی ناو یه‌کی‌تی هه‌ب‌یت، باش ده‌زانن که

گه‌ی دوو ساله، سه‌ره‌نجامی قولبونی کیشه‌کانی ناو یه‌کیته‌ی و ده‌ره‌وه‌ی یه‌کیته‌یش،
 له‌وه‌ی که‌سه‌نه‌ی که‌وتبوه‌ به‌ر شال‌او‌ی پروپاگه‌نده‌یه‌کی بیته‌مانی کۆمپانیای
 وشه، چ به‌ناشکر او چ به‌نه‌تی به‌نده‌بو. ئەمه‌ له‌کاتی‌کدا من بۆ ساغ‌ونه‌وه‌ی
 راستیه‌کان به‌وتاری ره‌می داوای مونا‌زه‌ره‌ی ناشکرام له‌سه‌ره‌ۆکی کۆمپانیای وشه
 کرد، رازی نه‌بو. به‌لام پروپاگه‌نده‌ په‌یتا په‌یتا دژی من بنا‌وده‌ کرایه‌وه، له‌ژی‌ر
 کاریگه‌ری ئەو پروپاگه‌نده‌نه، به‌سه‌دان هاو‌ری و دو‌ست و هه‌قالی خۆم، دل‌سو‌زانه
 پێیان ده‌گوتم: کۆمپانیای وشه‌ خه‌ریکه‌ به‌شیک‌ی زۆری ئۆبالی ئەم کیشه‌نه‌ی هه‌ناو‌ی
 یه‌کیته‌ ده‌خه‌نه‌ ئەستۆی تۆ. بۆیه، وریای نا‌کو‌کیه‌کان و سه‌ره‌نجامه‌کانی به‌ منیش
 هه‌میشه‌ وه‌لامم وابو، ئەم پروپاگه‌نده‌نه‌ی دژم بۆ ئەوه‌یه‌ منیش پشتینی لێ‌یکه‌مه‌وه‌و
 به‌رگری له‌ یه‌کیته‌ نه‌که‌م. ده‌نا خۆیان باش ده‌زانن ره‌گورپه‌شه‌ی کیشه‌کان، بۆ
 سه‌رده‌می مفاوه‌زانی ۱۹۸۵ و کیشه‌کانی به‌ریابونه‌وه‌ی شه‌رو سه‌رده‌می ئەنفالو
 بۆ‌چونه‌ سیاسیه‌ جیا‌وا‌زه‌کان به‌رامبه‌ر رژیمی عێراق بو. نه‌ک مه‌سه‌له‌ی گه‌نده‌لی و ئەو
 گرفتانه‌ی ئیستا له‌ ئارادان. زۆریش نابا ئەم راستیانه‌ ده‌رده‌که‌ون. خۆشه‌ختانه‌ هه‌فال
 کۆسه‌رت له‌ وه‌لامه‌ که‌یدا هه‌مان ئەم راستیانه‌ی دو‌پاتکر‌دۆته‌وه‌.

کورد جوانی وتوه‌ که‌ وتویه‌تی: کورد بدوینه‌ خۆی شه‌رعی خۆی ده‌کات. پیم‌وا‌یه
 سه‌ره‌ۆکی کۆمپانیای وشه، له‌م هه‌وت و تاره‌دا، که‌ به‌ناو‌ی (له‌نیوان مام جه‌لالو
 مندا) له‌ ۱۹۹۱ه‌وه‌ تا ۲۰۰۱ نوسویه‌تی و تیا‌یدا له‌ ۱۸ سالی راب‌ردودا
 گه‌راوه‌ته‌وه‌ بۆ ره‌گورپه‌شه‌ی کیشه‌کان، جارنیکیان نه‌بی، باسی کۆبونه‌وه‌یه‌کی خۆی و
 مه‌کته‌بی رین‌کخراوه‌ دی‌عو‌کراتیه‌کان و من ده‌کات. ئەگینا له‌ ره‌و‌ژژمیری ۱۸ ساله‌ی
 کیشه‌کاندا، که‌ له‌وتاره‌ که‌یدا باسیان ده‌کات، کیشه‌ به‌ کیشه‌و هه‌لو‌یست
 به‌هه‌لو‌یست و نا‌کو‌کی به‌نا‌کو‌کی له‌روانگه‌ی خۆی و داوای جیا‌بونه‌ویان ده‌یاخته‌پرو،
 دور‌وزلیک به‌رپر‌سیاریتی بچو‌کترین کیشه‌ له‌و سالانه‌دا، که‌ گوا‌یه‌ بو‌ته‌ مایه‌ی
 دور‌که‌وته‌وه‌ی له‌ یه‌کیته‌ی، ناخاته‌ سه‌ر من. ئەمه‌ش باشترین به‌رپه‌رچدانه‌وه‌ی ته‌واو‌ی
 ئەو پروپاگه‌نده‌یه‌ که‌ له‌ دوو سالی راب‌ردودا، به‌شیکیان به‌نا‌راسته‌ی سه‌ره‌ۆکی

PDF 4 KURD

دێستای وشه و زۆریه ی پروپاگهنده کانیس له رقی و کینه و به غیلیه وه، دژی من
بهرده کرانه وه.

ئێستا بۆم ههیه بهرسم: هه مو ئه وانه ی کارا کته ری ئه م شانۆ گه ری ه کۆمیدیه ی
پروپاگهنده ی نابه جیی ئه قلیه تی سیاسی رۆژهه لاتی بون، له م هه موو پروپاگهنده یه ی
به نار ه و ا ده یان کاردن، ئاخۆ بلی و یژدانیان هانیان بدا بچو کترین ره خسه له خویان
بگرن و به و عه قلیه ته سه له فیه دا بچنه وه؟ هیوادارم وابی. هه رچه ند گومانیکه ی زۆرم
هه یه وابکه ن. چونکه له به نه چه دا ئه و ریازه ی گرتویانه ته به ر، هینه ده ی له سه ر
قۆسته وه ی سایکۆلۆجیه تی نار ه زایی خه لک بینایان کردوه، زۆر له وه که متر
مه سه له ی سیاسی و فکری تیا به. ئه ویش به گولاجی سیاسی پیکه وه یان ناون. نه ک
وه کو پێوستیه کی با به تی.

یه کیتی ویستی له پلنیۆم دا نهوشیروان مستهفا بکوژی!

ریگا مهگهزین:

نهوشیروان مستهفا له (٢٥/١١/٢٠٠٩) له مالمپه‌ری سبهی کهزماخالی کۆمپانیای وشهیه و مالمپه‌ریکی ئه کتیفه، به (٧) ئه‌لقه له ژێر سه‌ردی‌ری (له‌نیوان مام جه‌لال و مندا، نازاری ١٩٩٩ - شوباتی ٢٠٠١) باس له‌میژووی وردی گه‌رانه‌وه‌ی خۆی بۆ کوردستان و ئه‌و قۆناغانه‌ ده‌کات که‌تیدا کوردستانی به‌جیه‌شتوو، جگه‌ له‌وه هه‌موو مملانیکیانی ناو یه‌کیتی نیشتمانی و خودی تاله‌بانی و کۆسره‌ت ره‌سول و ئه‌ندامانی مه‌کته‌ب سیاسی به‌به‌لگه‌ باس ده‌کات، ئه‌مه‌ یه‌که‌مجاره‌ نهوشیروان مستهفا ئه‌م میژوووه‌ ورده‌ ئاشکرا بکات، هه‌ندیک پێیان وایه‌ مام جه‌لال له‌پلنیۆمی چوارهمی یه‌کیتی زۆر به‌توندی هێرشی کرده‌ سه‌ر میژووی نهوشیروان مستهفا له‌ناو یه‌کیتی و خه‌باتی رزگاربخوازی گه‌لی کورداو هه‌ولیدا به‌و وتاره‌ ئاگرینانه‌ی نهوشیروان مستهفا بکوژی، کوشتنیک که‌نه‌توانی وه‌ک سیمبول و ره‌مزیکێ شۆرش چاوی لیبکری، بۆیه‌ نهوشیروان مستهفا که‌سه‌رده‌مانیکی زۆر هه‌لی سوری یه‌کیتی بوو! ئیسته‌ هه‌ولی کوشتنی ده‌دری، کوشتنیک که‌وای نیشان ده‌ده‌ن ئه‌م که‌سایه‌تیه‌ هۆکاری کاره‌ساتی هه‌له‌بجه‌ بووه‌و ئاشبه‌تالی به‌شۆرش کردوووه‌ له‌گه‌ن سه‌دام یه‌که‌هاتوووه‌و زۆر شتی تریش که‌له‌پلنیۆم و له‌لیدوانی سه‌ر کرده‌کانی تری یه‌کیتیدا به‌رامبه‌ر به‌نهوشیروان مستهفا به‌دی ده‌کری، وه‌ک ئه‌وه‌ی مه‌حمود سه‌نگاوی و شیخ جه‌عفره‌ شیخ مستهفا له‌سه‌ر کردایه‌تی یه‌کیتی بۆ سایتی چاودیری زماخالی مه‌کته‌بی ریکخراوه‌ دیموکراتیه‌کان ده‌لێن "ئه‌وه‌ نهوشیروان مستهفا خۆی بووه‌ که‌ ئه‌و ته‌نازوله‌ی بۆ حکومه‌تی به‌عس کردوووه‌، ئه‌و قسه‌یه‌ راست نیه‌ که‌ نهوشیروان مستهفا بیلیت، هه‌موو لایه‌ک ده‌زانیت له‌م عیراقه‌ گه‌وره‌یه‌دا ته‌نها که‌س که‌ عه‌فوو نه‌کرایت له‌لایه‌ن سه‌دام حسینه‌وه‌ ته‌نها مام جه‌لال بووه‌.

سه‌باره‌ت به‌و قسه‌یه‌ی نهوشیروان مستهفا که‌ ده‌لیت نه‌مووچه‌ ورده‌گرم و نه‌

پینش کراومو نه موچهی حزیش وهرده گرم، مه حمود سهنگاوی وتی: خۆزگه دهه موو ته مهنی مووچهی خانه نشینی وهر بگرتایه، به نام ۱۰ ملیون دۆلاری یه کیتی نیشتمانی کوردستانی نه بردایه، نه گهر حسابی بکهین نه شیروان مستهفا دهه موو مانگیك ۵۰ ههزار دۆلار وهر بگرتیت، نهوا ته مهنی ناگاته نهوهی که نهو ۱۰ ملیون دۆلاره تهواو بکات.

نه ندامی سه رکردایه تی یه کیتی نیشتمانی کوردستان وتیشی: نهوشیروان مستهفا نه گهر موچهی خانه نشیش وهر بگرتیت وهك پيشمه رگه یهك هه قسی خۆیه تی، بهس نهو ۱۰ ملیون دۆلاره ی یه کیتی نه بردایه نه بیته نهوهی له بیر بیته.

هاوکات شیخ جه عفر شیخ مستهفا له باره ی نهو قسانه ی که نهوشیروان مستهفا کردی له سه ر موچه تاییه ت به سابتی چاودیر وتی: یه کیک نه گهر گه وره ترین میزانیه ی حزبی له بهر دهست بیته و به ئاره زووی خۆی سه رفی بکات، مووچه ی بۆچه یه؟" بۆ نهوشیروان مستهفا ناچار بووه نه م راستیانه بدر کیتی و رینگا مه گه زینیش به پیوستی زانی نهو نوسینانه ته نها له ئینته رنیته دا نه بن:

نهوشیروان مستهفا بۆچی له ۳ قۆناغی ناسکدا کوردستانی جیهیشت؟

له دوای راپه رین، سی جار، هه ر جاره ی بۆ ماوه یهك، له سی قۆناغی ناسک دا کوردستانم به جیهیشت بوو:

جاری یه که م، له رۆژانی گه فتوگۆی به ره ی کوردستانی - به عس دا.

خولی یه که می گه فتوگۆ (۲۰ - ۱۹۹۱/۴/۲۸) مام جه لال رابه ری کرد منی له گه ن نه بوم.

خولی دوهمی گه فتوگۆ (۵/۷ - ۱۹۹۱/۶/۱۷) کاک مه سعود رابه ری کرد منی له گه ن بوم.

زیاتر له مانگی له به غداد مایه وه دوای گه رانه وه مان بۆ کوردستان من بپارم دا کوردستان به جیهیتم. له سه ر سی مه سه له ی سه ره تایه ی له گه ن مام جه لال و هه ندی له نه ندامانی مه کته بی سیاسی ناکۆک بوم:

هوه تا كفرى دريژ نه بوه وه. ئه مجارش به بيدهنگى له دهروازهى ئيراهيم خايله وه چوم بو توركيya و له ويه بو له ندهن.

جارى سييه م، پاش گهرمبوني شهري يه كيتي و پارتي.

كه شهري يه كيتي و بزوتنه وهى ئيسلامى هه لگيرسا و، دواى ئه وهش شهري يه كيتي و پارتي ده ستى پى كرد، زياتر له ١٦ مانگ بوو من له ندهن دانىشتبوم و دور بوم له ده زگاي برباردانى ناو يه كيتيه وه. خو م دور را گرتبوو له كاروبارى يه كيتي.

مام جه لال بو گه شتى سياسى هات بو بو ئه وروپا. به ته له فون داواى لى كردم منيش له گه لى م. به بيانوى جياجيا وه ئه مويست خو م له و ئه ركه ببو يم. دواى سه ردانى فه رهنسه و ئه لمانيا هاته له ندهن. روى لى نام كه ئه گه ر بو ها ورييه تيش بى له گه لى بچم به تا يه تى كۆبونه وه يه كى سو سياليس ت ئينته رناسيونال له تو كيو هه بوو.

له گه لى چوم بو ئيسپانيا گه لى كه س و حزب و كاربه ده ستمان بينى، خو مان ناماده كردبوو بچين بو ژاپون شهري يه كيتي و پارتي له قه لادزه وه ده ستى پى كرد (١٩٩٤/٥/١) و به خيرا يى ته نيه وه بو رانيه و بادينان و سليمانى. مام جه لال ئه بو بگه رپه ته وه بو كوردستان منيش، وه ك مه سه له يه كى ئه خلاقى، نه مه ته وانى خو م له م گه رانه وه يه بلزمه وه ناچار له رو ماوه له گه لى چومه سوريا و له ويه بو توركيya و به كۆپته رى توركى راسته و خو بو هه ولبير (١٩٩٤/٦/٢). يه كيتي له بادينان و پارتي له سليمانى ده ركرا بون. به لام هيشتا هه ولبير پا يته ختى حكومه تى هه ريم به تيكه لآوى به ده ست هيزه كانى يه كيتي و پارتيه وه بوو.

زورى ئه و ماوه يه من خه ريكي گه فو گو بوم له گه ل نوينه رانى پارتي. بو ئه و مه به سه ته سه فه رى ئيران و توركيya و فه رهنسا و ئير له نده م كرد. بو نا گادار كرده وهى راي گه شتى كورد له ره وتى گه فو گو كان چه ندين وتارم نوسى و بلا و كرده وه. له ئاسوى نزىك دا هه لى ئاشبونه وهى يه كيتي و پارتي م نه نه بينى. هه لومه رجى ناو يه كيتي يش " هه مان تاس و هه مان هه مام" ي جاره كانى تر بوو، نه مه وويست كيشه ي ناو خو بو يه كيتي دروست بكه م ديسان به بيدهنگى بوم به جييه يشت

رۆژی ۱۵/۳/۱۹۹۹ لە کرمانشاههوه به ئۆتۆمۆبیل بۆ دهروازهی پهرویز خان و لهپهرویز خانهوه بۆ قهڵاچوالان، وهکو مام جهلال دای نابوو، نهوشیروان گهیشتهوه کوردستان.

نهوشیروان مستهفا نهینهی کانی ناکۆکی مهکتەب سیاسی ناشکرا دهکات نهوشیروان مستهفا لهو نوسینهیدا که جهوت بهشه، دنوسی "کۆسرهت رهسول جهبار فهردمان، عومهری سهید عهلی، قادری حاجی عهلی، ئهسهلان بایز، عومهر فهتاح، محهمهد توفیق رهحیم، جگه لهمان که پاشاوهی ئەندامه ههلبژێردراوهکانی کۆنگرهی یهکهمی یهکتین، فهردیدون عهبدولقادر و عومهری حاجی عهبدوللا، که له کۆنگرهی یهکهمدا وازیان هێنا بوو، مام جهلال هیناونیتیهوه بۆ ناو (م.س). ههروهها:

شیخ محهمهدی شاکهلی، رهسول مامهند، لهدوای کۆنگرهی یهکهم مام جهلال لهئنجامی ریککهوتنیکی سیاسی دا لهگهڵ بهشیکی حزبی سۆشیالیست دا ههردوکیانی هیناوهته ناو (م.س). کاک رهسول کۆچی دوایی کرد. شیخ محهمهد ماوهتهوه.

مهلا بهختیار، عیماد نههمهد، لهدوای کۆنگرهی یهکهم مام جهلال لهئنجامی ریککهوتنیکی سیاسی دا لهگهڵ بهشیکی حزبی زههمهتکیشان ههردوکیانی هیناوهته ناو (م.س).

بهندهش، که له کۆنگرهی یهکهم دا لهسهرداواي مام جهلال، لهگهڵ د فوئاد مهعسوم و د کهمال فوئادا بی ئهوهی بهفیلتهری ههلبژاردن دا تی بهپرین، بهبیانوی ئهوهی لهدهستهی دامهزرینهر بوین، بۆ ئەندامهتی سهرکرایهتی به چهپلهپرێزان ههلبژێردراین.

مام جهلال زیرهکانه مهکتەبی سیاسی داناوه. ئهوانه چهند دهستهبهند و کهسایهتی

لەزان بە دەگمەن هەموویان لەسەر کیشەیهک ئەتوانن پێک بین. هەمیشە پێویستیان بە جەلال ئەبی بۆ ئەوەی هاوسەنگی یان لەنیوان دا رابگری. ئەگەر ئەو ئەبی ئەنگە ئەتوانن ئیوارەیهک، لەهیچ بۆنەیهک دا شایى بێ یا شیوەن، پیکهوه کۆ بنهوه. کۆسەرەت و جەبار ناکۆکن. هەر کەسەیان داروودەستەى خۆى هەیه. هەر کەسەیان ئەیهوى پینگەى خۆى بەهێز و ئەوى تر لاواز بکا. کۆسەرەت کار ئەکا بۆ ئەوهى هەر وهك کەسى یه کەمى حکومهتە، ئاوهاش بیته کەسى یه کەمى یه کیتی.

کەمال فوناد و فوناد مەعسوم و عومەر فەتاح و ئەرسەلان بايز، شیخ محەمدى شاکەلى و مەلا بەختیار و عیماد ئەحمەد، لەناو ریکخراو و کادەرەکانى یه کیتی دا پینگە و پشتیوان و لایەنگریان کەمە. مام جەلال دەستى گرتون و ئەوانیش دەستیان بە مام جەلالهوه گرتوه، لەهەموو شتیك دا پشتی ئەگرن.

لەم کاتەدا کە نەوشیروان مستەفا دوو شەو لەقەڵاچۆلان دەمینیتەوه وهك ناوبراو نوسیویەتى "کۆسەرەت و جەبار پى یان وایه من لەسەر داواى مام جەلال و بۆ پشتیوانى لهو لەبەرەمبەر ئەوان دا هاتومەتەوه و، ئەو چەند رۆژەى میوانى ئەو بوم لەقەڵاچۆلان خەریكى دانانى نەخشە و پیلان بوین دژی ئەوان. زۆر بە توندى کەوتنە دژایەتى من."

دواى یه کەم کۆبونەوهى لەگەڵ تالەبانى، نەوشیروان لە کوپۆه دەستى بە ریفۆرم کرد؟

ئەو لەنارزایەتى خەلکەوه دەستى پیکردوو کاتیك بۆ بەخیرەهاتنەوه سەردانین کردوو، جگەلهوه زۆرینهى سەرۆک حزبەکانى بینوه، کەوتۆتە هەولنى چاکسازی، وهك دەنوسى "

نیوه رۆى (٩ / ٤ / ١٩٩٩) مام جەلال و زوربەى ئەندامانى (م.س) میوانى کۆسەرەت بوین. دواى هاتنەوه م بۆ سلیمانى ئەوه یه کەمین جار بو لەگەڵ مام جەلال یه کترى

بینهوه. مام جلال وتی: بۆ به خیر هاتنهوهت و بۆ ئهوهی ههندی قسه بکهین ئیواره
 ههردانت، ئیواره کهی هات و به دو قۆلی له ماله کهی خویمان دانیشترین.
 له دوائی گهرا نهوهم بۆ کوردستان ئه مه یه کهمین جار بو پیکهوه بۆ باسی سیاسی کو
 بینهوه.

وتی "ئهوه چهند روژیکه گهراو پتهوه سلیمانی، ههساو پتهوه، خه لکی زۆرت بینهوه،
 ئیستا ئه لئی چی؟"

وتم "ئهو ماوه یه هاتومه وه زۆر کهس هاتون بۆ لام، بواری کهسم نه داوه ماله کهم
 بکا به دیوا خانی هیرش بۆ سه ر یه کیتی و سه ر کرده کانی، به لام هه ندی شتم
 له قسه کانیان ده رهیناوه. شوینی تۆ له ناو خه لک دا به هیزه و چاوه روانی ئه وه ن ئه و
 بژاره ی ده ستت پی کرده به ئه نجامی بگه یه نی. ئه وه ی من بۆم ساخ بۆ ته وه خه لک
 له دو شت زۆر نارازین:

یه که میان، ئه و جیاوازییه گه وره یه ی له نیوان ژبانی کار به ده ستانی یه کیتی و خه لک دا
 هه یه.

دوه میان، ئه و فه ساده زۆره ی له م حکومه ته دا دروست بوه، هه یچ ئیشی بی واسیته و
 مه حسوبیه ت، ناروا. فه ساد له سه ر کرده اتی یه کیتی دایه، ئه گه ر هه موو کاده کانی
 ناوه راست و خواره وه ش لایبری ئه گه ر ده سکاری سه ره وه نه کری هه یچ سو دیککی نیه.
 خه لک ئه پرسن:

مام جلال خۆی دز نیه ئه ی بۆچی دزی له مانه قبول ئه کا؟

مام جلال خۆی داوینپیس نیه ئه ی بۆچی داوینپسی له مانه قبول ئه کا؟

مام جلال خۆی پیاویکی قانونیه بۆچی بی قانونی له مانه قبول ئه کا؟

تۆ که سی یه که می، ئۆبالی میژوی له ئه ستۆی تۆ دایه، ئه گه ر حوکمرانی یه کیتی باش
 و سه ر که وتو بی پاشه رۆژ ستایشی تۆ ئه که ن و ئه گه ر خراب و شکسته خواردو بی
 قسه به تۆ ئه لێن...

پیشتر چهند جاری بهر له وهی کوردستان به جی بهیلم و دوائی ئه وه ش چهند جاری

زۆری خهريکي سهفهري دهروهه و بازرگانی و قۆنتهرات و ليوأ تاييه تيه کانی خۆی و کۆبونه وهی فراوانی بی سوودی بهردهم شاشه ی تهله فریۆنه.

داهاتی حکومت له تاریکی تهواو دایه جگه له کۆسرهت و وهزیری دارایی و چهنده کارمه ندیکی پیوه نیدار کهسی که نازانی چهنده و چی لی ته کری و چۆن سهرف ته کری.

به فیروانی دارایی گشتی و پیروهوی نه کردنی پیوانه ی قانونی له دابه شکر دنی وهزیفه و پاره و زهوی و خانو و، پیروهوی نه کردنی یه کسانی له ره فشار کردن له گهل هاو لاتی یان دا بۆته دیارده یه کی زهق و دزیوی گهنده لی به ریوه به رایه تی:

– ههزاران کهس دامه زینراون بی نه وهی دائیره کانی حکومت پیوستی بی یان بی. ههزارانیان "به دهه له ریتماییه کان" واته بی نه وهی مه رجی قانونی یان تی دا بی و به سه دانیان به "شه هاده ی ساخته" به پله ی تاييه تی و بهرز دامه زینراون.

– سه دان خانوی حکومتی، که ههندیکیان خانوی وهزیفه ن، دراوه به کهسانی ناموسته حق و زۆری تاپۆ کراوه له سهریان یا فروشتویانه ته وه.

– قۆنتهرات دراوه به کهسانی که نه به لیتدهرن و نه بازرگانن. ههندی له مانه قۆنتهراته کان نه فروشنه وه. له بهر نه وهی قۆنتهراته که ده ستاوده ست ته کا و هه ر که سه به شه قازانچی خۆی لی وه رته گری. چۆنایه تی پرۆژه کان خراب و ههندیکی تهواو ناکری.

– ههزاران پارچه زهوی دابه ش کراوه به سه ر کهسانی جۆراوجۆردا، به ناوی پیشمه رگه و کادر و تیکۆشه ری دیرین و که سوکاری شهید... ههندیکیان به درۆ نه ناوه یان له خۆیان ناوه و، ههندیکیان خانویه ک و پارچه یه ک زهوی یا زیاتر و ههندی ک به ناوی خۆی و هاوسه ر و مناله کانیه وه چه ندين پارچه زهوی یان وه رگرتوه و فروشتویانه ته وه.

ديارى مليۆن دینار ئەدرى بەموبه و و سه دان ئۆتۆمۆبیل بۆ ئەموئەو ئەکردرى بى
 هیچ لىپرسینهوه یا چاودىریه کی دارایی به دواوه بى.

- دەستى گەندەلى گەشتۆته دەزگا زانستی و قەزایه کان.

به سه دان خویندکار "بەدەر لەرینمایه کان" لە کۆلیجه کانی زانکۆى سلیمانی و
 لەخویندنی بالای بواری جوړاو جوړ به "قبول خاص" وەرگیراون و، راگری کۆلیج و
 سەرۆکی به شه کان بى گویدانه پیوهی زانستی و قانونی دائه نرین و لانه برین.

به دهیان دادوهر و جیگری داواکاری گشتی، بى ئەوهی مەرجه قانونیه کانیان تی دا
 بى، لەدادگا و دائیره کان دا دامەزریراون.

لەم پاشاگەردانیه دا که مام جەلال ناوی ناوه "تەخشان و پەخشان" گوئى نەدراوه تە
 یه کسانى هاوولتییان، تەنانەت یه کسانى ئەندامانى یه کیتی، هه مووی لەسەر بنچینه ی
 مه حسووبیهت و مه نسوبیهت بۆ کرینی دلسۆزی و گوپرایه لی سودمه نده کانه. ئەو
 سیستهمی کاره ی سەرۆکی حکومهت، که تەنیا سەرۆکی دەسه لاتی کارگیری و
 جیه جی کردنه، لەماوه ی ۷ سال سەرۆکایه تی ئەنجومه نی وەزیران دا، دایه نساوه،
 بناغه کانی به جوړی دارشته و، گەندەلى (مه حسووبیهت، مه نسوبیهت، بەدبه کاره نیانی
 دەسه لاتی کارگیری و دارایی حکومهت بۆ قازانج و ئاره زوی تایه تی) کردوه به
 نهریتیکى ناسایی و قانونی به رپوه بردنی داووده زگا کانی حکومه تی ههریمی
 کوردستان - ئیداره ی سلیمانی. حه فته ی چەند جار ی له گەل کۆسرهت یه کتر
 ئەبینین. پیکه وه ئەچین بۆ گه ران و پیاسه و سەردان. چەند جار ی قسەم له گەل کرد،
 باسی ناره زایی خه لک و خرابی شیوه ی کاری حکومه ته که ییم بۆ کرد. شتی وانەک
 ناسه لینی، بەلکو زۆری بى ناخۆشه باسی ئیسلام و چاککردن و ریفۆرمی ده زگای
 کارگیری و ریکخسته وه ی ناو مالى یه کیتی و حکومه تی ههریمی له گەل بکه ی.
 بى وایه هه موو قسه یه کی له و بابته دزایه تی له گەل ئەو و هەر چاکسازیه ک له هەر
 ده زگایه ک دا بکری پیلانگیرانه له ده سه لاتی ئەو.

نهوشیروان مسته فا له (۱۹۹۹/۵/۲۸) یه که م نامه ئاراسته ی مام جەلال ده کات

سەركەهاتوو له (٦) خال و هه‌موو كه‌مو كورپه‌كان ده‌خاته به‌رده‌ست تالهبانی، وه‌ك
 نوسوویه‌تی "زۆر جار كه‌ ده‌رباره‌ی هه‌ندی مه‌سه‌له‌ی گرن‌گ له‌ گه‌ن‌م‌م‌ جه‌لال
 قسه‌م نه‌ كرد داوا‌ی لی‌ نه‌ كردم ره‌ئی خۆمی به‌ نوسین بۆ بنی‌رم به‌ تابه‌تی چون‌كه‌ من
 زو‌و نه‌مه‌بینی. داوا‌ی نه‌وه‌ی نا‌ئومید بوم له‌وه‌ی به‌ هاو‌كاری له‌ گه‌ن‌ كۆسه‌رت
 هه‌یچ چاك‌سازیه‌ك بك‌ری په‌نام بۆ مام جه‌لال بر‌د."

نه‌وشیروان مه‌سته‌فا به‌ داوا‌ی داها‌ت و سه‌رفی داها‌ت دا ده‌گه‌ری

ناوبرا‌و نوسوویه‌تی "ئه‌م‌ویست بزانه‌م داها‌تی كوردستان چه‌نده‌؟ سه‌رچاوه‌ كانی چین؟
 چۆن سه‌رف نه‌ ك‌رین؟

حكومه‌تی هه‌ریمی كوردستان بودجه‌ی سالانه‌ یا مانگانه‌ی نیه. پشت به‌ داها‌تی
 رۆژانه‌ نه‌به‌ستی و به‌و پیه‌ موجه‌ی فه‌رمانبه‌ران نه‌دا و پاره‌ی یارمه‌تی بۆ ئه‌م و ئه‌و
 سه‌رف نه‌ كه‌ن.

هه‌یچ كه‌س و هه‌یچ ده‌زگایه‌ك نیه له‌سه‌رو سه‌رۆكی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیرانه‌وه به‌ حسابات
 دا به‌چیته‌وه بزانی چۆن سه‌رف نه‌ ك‌ری.

سه‌رۆكی ئه‌نجومه‌ن سه‌قفیكی دیاری كراوی نیه بۆ سه‌رفی پاره‌ی رۆژانه‌ و مانگانه‌،
 خۆی ئازاده.

له‌هه‌موو بازگه‌ سه‌ره‌كیه‌ كانی گو‌مرگ‌دا له‌سه‌ر سنوره‌كان داوا‌ی كۆك‌ردنه‌وه‌ی
 داها‌تی گو‌مرگ به‌ر له‌وه‌ی پاره‌كه‌ بگۆی‌زێته‌وه‌ بۆ بانك شتیكی دا‌هیناوه‌ به‌ ناوی
 (صرف‌ خاص) به‌ پسوله‌ی تابه‌تی پاره‌كه‌ی بۆ سه‌رف نه‌ ك‌ری بی‌ ئه‌وه‌ی به‌چیته‌
 حسابی بانك یان حكومه‌ته‌وه.

هه‌روه‌ها له‌و پاره‌یه‌ش كه‌ ئه‌چیته‌ بانكه‌وه‌ و ئه‌خریته‌ به‌رده‌س وه‌زیری داراییه‌وه
 به‌شیک‌ی له‌لایه‌ن سه‌رۆكی وه‌زیرانه‌وه‌ به‌ پسوله‌ی تابه‌تی بی‌ هه‌یچ رو‌نك‌ردنه‌وه‌یه‌ك‌ی
 هۆی سه‌رفی، سه‌رف نه‌ ك‌ری.

سه‌ر له‌به‌یانی (٦/٦/١٩٩٩) له‌ گه‌ن‌ كۆسه‌رت یه‌ ك‌ترمان بینی. پرسیا‌ری جو‌ری
 دا‌به‌شك‌ردنی داها‌تم لی‌ كرد. وتی:

٣٥٪ بۆ حكومهت

يارمهتي حربه كان (حكومهت ئهيدا):

٤,٠٨٨,٠٠٠ چوار مليۆن و ههشتاو ههشت ههزار بهمجۆره:

٢,٠٠٠,٠٠٠ بزوتنهوهي ئيسلامي

٧٠٠,٠٠٠ سۆسياليسهت

٦٠٠,٠٠٠ زهجهتهكيشان

٢٥٠,٠٠٠ پاريزگارار

١٠٠,٠٠٠ ديمۆكراتيهخوازان

١٢٨,٠٠٠ هاوپهيماني

٢٠٠,٠٠٠ حشه

٦٠,٠٠٠ الحزب الوگني العراقي

٥٠,٠٠٠ كۆمونيستهي كرينكاري

٣٦,٠٠٠,٠٠٠ (سي وشهش مليۆن) موچهي فهريمانبهيران

يارمهتي شههيدان

٢,٢٥٠,٠٠٠ شههيداني شهري ناوخۆ (فهريماندهيي ئهيدا)

٢,٠٠٠,٠٠٠ دهزگاي شههيدان ئهيدا

٥٤٣,٠٠٠ حكومهت ئهيدا

كۆسرهت رهسول، خهتي سور دهبهزني

نهوشيروان دهريارهي كۆسرهت رهسول نوسيوهتي "كۆسرهت بۆ راكيشاني لايهنگر،

وهكو بۆ عيماد ئههمدهي باس كردوه تيۆريهكي ههيه ئهلي: "لهشاخ مبادي، لهشار

مصالح". جا بههۆي ئهوه دهسهلاته زۆرهي دراويقي و ئهوه پاره بي حسابهي لهبهر

دهستي دايه دهستي خستهته ناو ههموو داوودهزگا حكومهتي و حزبيه كانهوه. ناو

هه‌ته‌کان و فه‌رمانگه‌کانی، (م.س) و مه‌کته‌به‌کانی، مه‌لبه‌نده‌کان، هه‌یزه‌کانی
 به‌گه‌ف هه‌وێی داوه‌ دڵسۆزی و گوێزپه‌لی زۆرتین ژماره‌یان
 دابین بکا.

ژیان سه‌خته، ده‌رامه‌تی موچه‌خۆر که‌مه، پێویسته‌یه‌کان زۆرن و دابین کردنیان ئاسان
 نین. ئەم لاوازیه‌ی دۆزیوه‌ته‌.

ژماره‌یه‌کی زۆر له‌به‌ر په‌سه‌کانی یه‌کی و پێشمه‌رگه‌ و حکومه‌ت بۆ به‌ده‌سه‌پانی
 ده‌سه‌که‌وتنیکی مادی: پاره، سه‌پاره، زه‌وی، خانوو... رۆژانه‌ سه‌ردانی ئەکه‌ن و
 دڵسۆزی خۆیان ده‌رئه‌برن.

کۆسره‌ت به‌و پێوه‌نده‌یه‌ی له‌گه‌ل کاده‌ره‌کان و خه‌ڵک دروستی کردوه‌ بایه‌ بووه
 له‌خۆی گۆراوه. خۆی له‌مام جه‌لال به‌گه‌وره‌تر و به‌به‌هه‌تر ته‌زانی. پێی وایه‌ به
 ئاسانی جینگه‌ی ئەوی پێی نه‌گیرته‌وه. ته‌نانه‌ت له‌م لا و ئەو لا به‌ئاشکرا نه‌پرسی
 نه‌گه‌ر هه‌لبه‌ژاردن بکری له‌ناو خه‌ڵک دا ئەم ده‌رئه‌چی یان مام جه‌لال؟ کامیان ره‌ئی
 زۆرت ته‌هه‌ین؟

ئهو وتارانه‌ی له‌بۆنه‌ی جیا‌جیادا خۆیندویه‌تیه‌وه، کۆی کردونه‌ته‌وه و له‌کتیبه‌ی دا،
 له‌شیوه‌ی ئەو کتیبه‌دا که‌ بۆ ماوتسیتۆنگ و کیم ئیل سو‌نگ و سه‌دام حسینیان کۆ
 کردۆته‌وه، چاپی کردوه.

مام جه‌لال له‌چنده‌ سالی رابوردودا هه‌موو شتیکی له‌کۆسره‌ت قبول کردوه و
 چاوپۆشی له‌هه‌موو شتیکی کردوه و ئیستاش نه‌یکا، ئەمه‌ نه‌بی. ئەمه‌ به‌زاندنی خه‌تی
 سوره. چونکه‌ هه‌رگه‌ز بیری له‌وه نه‌کردۆته‌وه یه‌کی تر جینگه‌ی بگرته‌وه چ جایی
 ئەوی جینگه‌ی داگیر بکا. له‌لای مسته‌فای سه‌ید قادر وتیه‌تی: "کۆسره‌ت
 سه‌رۆکی ئەنجومه‌نی وه‌زیرانه‌ و کارگیرێ مه‌کته‌به‌ی سیاسیه‌، چی تری ئەوی؟
 شوینه‌که‌ی منی ئەوی؟ نایده‌می." بۆ ئەوه‌ی سنوری بۆ ئەمه‌ دابینی، له‌باتی ئەوه‌ی
 روبه‌رو له‌گه‌لی بدوی و به‌راشکاوێ قسه‌ی له‌گه‌ن بکا، ئەویش له‌لای خۆیه‌وه
 که‌وتۆته‌ کار دژی کۆسره‌ت:

كۆبونەو گەشتیە كانی دەزگا رێكخراوەیی و پێشمەرگەییەكان دا دژی ئەندەڵی و گەندەڵی ئەدووی و باسی بژار و پاكسازی ئەكا، هەندێ جار بە ئاشكرا و هەندێ جار بە ژێرزارە كی پەنجە بۆ كۆسەرەت رانە كێشی. ئەم وتارنە لە كوردستانی نوێ و لەرادیق و تەلەفزیۆن دا بڵاو ئەكرێنەو.

- لەچەندین بۆنەدا و، لەبەر چاوی چەندین كەس، باسی ئەو ئەكا گۆیا "كۆسەرەت كرمانجە و خەلكی شارنە" كە بە لەهەجە كۆبە ئەم وشەیه بۆ سو كایەتی پێكردنی پایە كۆمەڵایەتی كۆسەرەت بە كاری دیتی.

- دەستی خستۆتە ناو وەزارەت و دەزگا كارگێڕیەكانەو. جیگۆر كی بە هەندێ لەقایەقەمەكان كردو. لەكاتی كۆبونەوێ ئەنجومەنی وەزیران دا بە بەرچاوی كۆسەرەتەو بە تەلەفۆن قسە لەگەڵ وەزیرەكان ئەكا و تەعلیماتیان ئەدات.

نەوشیروان مستەفا لەگەڵ مەلا بەختیار و ئەرسەلان بایز دەگاتە شەڕ لەگەڵ مەلا بەختیار، بەرپرسی مەكتەبی رێكخراوە دیمۆكراتییەكان، چەندین مەسەلەمان باس كرد كە پێوەندی بە رێكخراوی پێشمەرگەییەو هەبو. لەمیانە كە قسەكان دا پرسیم: ئەو سالانە پێشمەرگە بوین چەند جار كە وتوینەتە تەنگانەو و ژمارەمان كەم بۆتەو مەترسی لەناوچوومان لەسەر بو، بەلام هەرگیز نە كەسمان بە زۆر كردو بە پێشمەرگە و نە كەسمان بە زۆر هیناوتە ریزی رێكخستەو. ئیستا كە نە لەتەنگانەدا و نە مەترسی لەناوچوونام لەسەرە، گەنجی ٦ سال سەرەتایی ئەخوینی، ٦ سال ناوەندی و دواناوەندی ئەخوینی، ٤ سال لەزانكۆ ئەخوینی، كە خویندن تەواو ئەكا هەزار دالغە و خەیاڵ و خولیا و ئارەزو لەسەریداوەتی. ئەیهوێ دامەزری مۆجەبەك وەربگری بەشی ژبانی بكا. ئەیهوێ ژبانی خێرانی دامەزری، ئەیهوێ خانوی هەبێ تیا بژی، ئەیهوێ هاوسەر بگری... ئیتمە بەو وەزەو كە هەمانە ناتوین هیچ كام لەو پێوستی یانەیان بۆ داوین بکەین. كە ئەو ناتوین بکەین بۆچی بە زۆر "ئیسیمارە ی ئیتما" ی پێ پر بکەینەو، بەبێ ئارەزوێ خۆی بکەن بە ئەندامی یەكێتی تەنبا بۆ ئەوێ دامەزری.

مەلا بەختیار ھەلچو، وتی: زانیاریە کەت راست نیە. ئیتمە بە زۆر کەس ناکەین بە

و م زانیاریە کە ی من راستە و چەندین بەلگەم بە دەستەوویە. ئەو ھەر نکولی لی کرد بۆ ئەووی نەبی بە شەر، بی ئەووی بگەینە هیچ کۆبەندیەك، کۆتاییمان بە کۆبونەووە کە ھینا.

لە گەل ئەرسەلان بايز، بەرپرسی مەکتەبی ریکخستن و، بەرپرسی ئامادە کردنی کۆنگرە، چەندین مەسەلە ی ریکخراووییمان باس کرد، باسی مەلەبەندەکان و مەکتەبەکان، ھەلسەنگاندنی ھەمە لایەنە ی سیاسەتی یە کیتی، لە میانە ی قسەکان دا پرسیم: ئەندامانی سەرکردایەتی یە کیتی بە تەمان ھەتا کە ی لەو شویتانە ی خۆیان دا بچینەووە رینگە نەدەن بە ئەندامی نوێ، بە تاییەتی گەنج، بیتە ناو دەزگا سە کردەییەکانەووە.

جەوی کۆبونەووە کە گرژی تیکەوت. بۆ ئەووی نەبی بە شەر، بی ئەووی بگەینە هیچ کۆبەندیەك، کۆتاییمان بە کۆبونەووە کە ھینا.

ئەوانە ی (م.س) زۆربەیان بەستنی کۆنگرەیان بی خوش نەبو. نەیان ئەویست جارێکی تر بچنەووە بەردەم ھەلبژاردن. ئەیانویست تا ھەتایە لە پایەکانی خۆیان دا بچینەووە. ئەرسەلان و مەلا بەختیار ئەوویان کرد بە بیانو ھانایان بۆ مام جەلال برد کە:

من ھەقالتان ئیھانە ئە کەم

بەم جۆرە گفتوگۆیە ریزەکانی یە کیتی تیک ئەچی، پشیوی تی ئە کەوی

من ئەمەوی یە کیتی تیک بەدم.

مام جەلال لەسەر شکاتە کە ی ئەوان، بی هیچ لیکۆلینەووە و لپرسینەووەیەك، کۆبونەووەکانی راگرت. من ئەمەم بە لایەنگری ئەوان و بە ئیھانەم دانا بۆ خۆم. جارێکی تریش بەلین و کار و کردەووەکانیم ھاتەووە بەرچاو. جارێکی تریش بە کردەووە دەسەلتانەکانی خۆی خراب بە کار ھینایەووە و، سەلماندیەووە ئەووی ئەیلی جیاوازە لەووی ئەیکا.

فەرمانه ناراسته که ی جینه جی بکه م دهس له درێژه پێدانی کۆبونهوه کان ههلبگر م؟
به گزیانا بجمه وه؟

وازیان لی بهینم، به تایه تی هیشتا هیچ زه مینه ی رینکخستن یا ناراسته کردنی هیچ
جوړه نار هزاییه کی کاریگر دروست نه بو بو؟
بریارم دا واز بهینم و، بیر له رینگه یه کی تری کار بکه مه وه.
من له دلی خو م دا خه ریکی تاووتوی کردنی نه و باسانه بوم نامه یه کی مام جه لالم بو
هات.

مام جه لال هیرشی دوژمنانه ده کاته سه ر نهوشیروان مسته فا

رۆژی (٤/١١/٢٠٠٠) ئەمڕۆ مام جه لال نامه یه کی درێژی بو نارد م. له نامه که دا
به لایه کی دا ستایشی زۆری کردوم و دهوری منی له یه کی تی دا بهرز کردۆته وه، به
لایه کی تری دا هیرشیکێ دوژمنانه ی توندی کردۆته سه رم. هه موو نه و قسه و
قسه لۆکه ناراستانه ی چهند وه خته ناحهزه کام له ناو باله ناکو که کانی یه کی تی دا و
له ناو خه لک دا بلای نه که نه وه گۆیا من دژی هه ولیری و کهر کوکی و بادینی و
یه زیدی و پێشمه رگه ی کۆن و ژن و عه ره ب و چی و چی... م ئەم له م نامه یه دا
هه مووی به کوردیه کی رون و ره وان له دژی من "ته وسیق" و "ته قین" کردوه. له میژ
بو ئەم بیسته وه و، گو مانم نه کرد ناشی به ره مه مه یانی سه رچاوه ی بلآو کردنه وه ی
زۆری نه و قسه و باسانه هاوړیکانی خو م بن، ئەم نامه یه گو مانه که ی کردم به یه قین.
ئەم نامه یه ئەشی به شی بی له و جهنگه نه یی و ژیر به ژیره پرویا گه نده یه ی له دوای
را په رینه وه به جوړیکێ سیسته ماتیک له ناو یه کی تی و ده ره وه ی دا کاری له سه ر نه کرد
بو جیگیر کردنی خو ی و هه لکه نندنی من. له پێش کۆنگره ی یه که مه وه دهستی بی کرد
بو، له رۆژانی کۆبونه وه کانی کۆنگره ی یه که م دا به فراوانی کاری بو کردو، دوای

پێشکەش تا ئیستا درێژهی پێ ئەدا. ئەم نامەیه‌ش نمونه‌یه‌کیته‌. ئەگینا که‌سیک پانزه‌ خۆشترین قۆناعی تهمه‌نی به‌ پێشمه‌رگایه‌تی له‌شاخه‌کانی کوردستان دا به‌سه‌ر بردبێ، له‌جزیره‌ی سووریاوه به‌ پێ سنوره‌کانی سووریا، تورکیا، عیراق و سنوره‌کانی ئیران و تورکیا و عیراقی پێوا بێ و په‌یوه‌ندی هاوریه‌تی له‌گه‌ڵ سه‌دان تیکۆشه‌ری سه‌رانسه‌ری کوردستان دروست کردبێ، ئەچینه‌ عه‌قلی کیوه‌ نه‌و که‌سه‌ رقی له‌هه‌ولێری و که‌رکوکی و بادینی بێ.

له‌خۆم پرسێ:

- تۆ بلیی ئەم هه‌موو ساله‌من شیت بوم بۆیه‌ داومه‌ته‌ شاخ؟

- تۆ بلیی که‌سی دیوانه‌ی خۆشه‌ویستی نه‌ته‌وه‌و نیشتمانه‌که‌ی نه‌بێ که‌ که‌رکوکو هه‌ولێرو بادینان، به‌شیکین بتوانی به‌رگه‌ی پانزه‌ سالی ژبانی پێشمه‌رگایه‌تی سه‌رده‌می ده‌سه‌لاتی به‌عس بگری؟

- تۆ بلیی نه‌و هه‌مووو جه‌وله‌و شه‌روشۆرو ناخۆشیانه‌ی له‌ناوچه‌کانی هه‌ولێر کردومه‌و زۆربه‌ی هه‌ره‌زۆری پێشمه‌رگه‌و کادیرو فه‌رمانده‌کانی هه‌ولێرو خۆشناوه‌تی و باله‌کایه‌تی که‌ تا ئیستاش له‌نزیکه‌ترین هاوریکاخن راست نه‌بێ؟

له‌خۆم پرسێ:

- ئایا نه‌توانم له‌گه‌ڵ که‌سیک دا کاری جدی بکه‌م که‌ هه‌مووو بۆچونه‌کانی منی له‌سه‌ر گۆرینی شیوازی سیستمی کاری حزبايه‌تی کورت کردۆته‌وه‌ بۆ ئەم شته‌ شه‌خسیانه‌ که‌ هه‌یچیان راست نین؟

- ئایا نه‌توانم له‌گه‌ڵ سه‌رکرده‌و کادراڤیکی وادا کار بکه‌م که‌ له‌جیاتیی بیر کردنه‌وه‌ له‌چاککردنی ریکخستنی حزب و داووده‌زگا‌کانی، که‌وتونه‌ته‌ مملانییه‌کی قیزه‌ون بۆ پارێزگاری له‌ده‌سه‌لات و به‌رژه‌وه‌ندیه‌ تابه‌تییه‌کانی خۆیان؟

- ئایا نه‌توانم درێژه به‌ کارکردن بده‌م له‌گه‌ڵ سه‌رکرده‌یه‌ کدا که‌ به‌ هاوکاری نه‌وانه‌ی له‌خۆیه‌وه‌ نزیکن به‌رده‌وام پروپاگه‌نده‌ی دوژمنانه‌ بۆ هه‌ر قسه‌یه‌کی من نه‌که‌ن که‌ بێ مه‌به‌ست یان بۆ مه‌به‌ستیکی دیاریکراو وتومه‌؟

مووو ههولئیکى خۆیان خستۆته گهڤ بۆ ئهوهى زۆرترين خهلك چهواشه
بجێبوو بىروبۆچونه كانى من و ههوله كانى من بۆ ريفۆرمى ناوخۆى يه كىتێ به خراب
پيشان بدهنو به ئاقارىكى ترى دا بيهن.

- من باسى چاك كردنى ئه دایى حكومهت ئه كهم ئه وان ئه لىن رقى له هههولیه،
له بادینه، له كهركوكه.

- من باسى چاك كردنى ئه دای ئاسایش، ریکخستن و ریکخراوه كان ئه كهم، ئه وان
ئه یخه نه قالى تۆله و رق و قینه وه.

- من ئه مهوى ئه م ئه زمونه ستالینییهى حزب كۆتایى بى و حزبیكى داووده زگای
مۆدیۆن دروست بكهین، ئه وان پروپاگه ندهى موچه برین و ده ر كردن و تۆله كردنه وه م.

له کاتی لپیرسراویتییدا زۆرتترین نامه‌ی واسیته‌ی ئاراسته‌ی حکومه‌ت کردوه

جهوه‌هر کرمانج:

جهوه‌هر کرمانج کادیری پیشکەوتوو‌ی یه کیتی نیشتمانی کوردستان و یاریده‌ده‌ری سکرتری گشتی بۆ کاروباری رووناکبیری له‌دیدارنیکدا له‌گه‌ل کوردستانی نوێ تیشک ده‌خاته سه‌ر دروشمه بریقه‌داره‌کانی کۆمپانیای گۆران و وه‌لامی ئەو پروپاگه‌نده ناره‌وایانه ده‌داته‌وه که‌ماوه‌یه‌که سه‌رانی کۆمپانیای وشه‌ ده‌یکه‌نه سه‌ر یه‌ کیتی نیشتمانی کوردستان و رایگه‌یاندا: نه‌وشیروان مسته‌فا که‌جیگری سکرتری گشتی یه‌ کیتی نیشتمانی کوردستان بوو له‌کابینه‌ی ئەو کاته‌ی حکومه‌تی هه‌رێمی کوردستاندا له‌ئیداره‌ی سلیمانی که‌س نه‌بوو هینده‌ی ئەو خه‌لک داجه‌زینیت و ئەوه‌نده‌ی ئەو نامه‌ی واسیته‌ بۆ حکومه‌ت بنیژیت، بۆیه به‌رز کردنه‌وه‌ی دروشمی جیا کردنه‌وه‌ی حزب له‌حکومه‌ت له‌لایه‌ن براده‌رانی گۆران‌ه‌وه‌ ته‌نیا بانیکه‌و دوو هه‌وا، وتیشی: سه‌رۆک مام جه‌لال له‌پیش هه‌موو که‌سیکه‌وه به‌رنامه‌ی دژایه‌تیکردنی گه‌نده‌لی و هه‌ولدان بۆ چاکسازی و گۆرانکاری راسته‌قینه‌ ده‌ستپیکردوه‌وه، به‌لام ئەو براده‌رانه‌ی گۆران له‌کاتی خۆیدا نه‌ک هه‌ر پشتگیریان نه‌کرد به‌لکو دژایه‌تی جیه‌جیکردنی به‌رنامه‌ که‌یان کرد.

زه‌نگیك بۆ به‌خودا چوونه‌وه

جهوه‌هر کرمانج له‌باره‌ی ئەنجامی هه‌لبژاردنه‌کانی ۲۵/۷/۲۰۰۹-ی په‌رله‌مان و سه‌رۆکایه‌تی هه‌رێمی کوردستان رایگه‌یاندا: ئەنجامه‌کانی هه‌لبژاردن ئەنجامیکی چاوه‌روانه‌ کراو بوو، بۆئه‌وه‌ش چه‌ند هۆکاریک هه‌بوو که‌دیارت‌ترینان کارکردنی هه‌ندیک کادیری یه‌ کیتی بوو بۆلیستی گۆران له‌ژێر په‌رده‌ی ی.ن.ک-دا و هه‌روه‌ها کۆمه‌لیک هه‌له‌و که‌موکورتی له‌شیوازی کارکردغاندا هه‌بوو که‌به‌شیکی زۆری ئەو

ناره‌زایی لای خه‌لک، وتیشی: له‌لایه‌کی دیکه‌وه نه‌نجامه‌کانی هه‌لبژاردن زه‌نگیک بوو بۆ به‌خۆداچوونه‌وه و جیا‌بوونه‌وه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ش که‌کاریان بۆلیستی گۆران ده‌کردله‌یه‌کی، هۆکاریکی زۆرباشبوو بۆ به‌خۆداچوونه‌وه‌ی زیاتر، چونکه ئه‌وان له‌ناو ریک‌خسته‌کانه‌وه هه‌ولێ بنکۆلکردن و لیک‌ت‌ازانی ریزه‌کانی یه‌کیی-یان ده‌دا بۆیه جیا‌بوونه‌وه‌یان له‌یه‌کیی بووبه‌مایه‌ی پاک‌بوونه‌وه‌ی ریزه‌کانی یه‌کیی و ئیستا یه‌کیی ده‌توانیت زیاتر و باشتر به‌خۆیدا بچیته‌وه‌وه له‌پلینۆمیشدا به‌وردی گف‌تو‌گۆی ئه‌وبابه‌تانه‌ کرا و ئیستا یه‌کیی له‌ق‌زناغیکی تازه‌دا‌یه که‌ق‌زناغی خۆبیا‌تانه‌وه‌وه نه‌هیشتی گه‌نده‌لی و ده‌سته‌گه‌ری و پاراستنی یه‌ک‌پ‌زییه، هه‌روه‌ها زه‌نگیک‌ی به‌خۆداچوونه‌وه‌ش بوو بۆ هه‌موو لایه‌نه‌کانی ترو ده‌بیت هه‌مووان به‌خۆداچوونه‌وه بکه‌ن و چاره‌سه‌ری کیشه‌وه که‌مو‌کو‌ریه‌کانیان بکه‌ن و سوود له‌ئه‌زموونی راب‌ردوو و هه‌ر‌بگرن.

بارودۆخیک‌ی دل‌خۆش‌که‌ر

له‌باره‌ی بارودۆخی ناو‌خۆیی یه‌کیی نیشتمانی کوردستان دوا‌ی جیا‌بوونه‌وه‌ی ژماره‌یه‌ک له‌کادیره‌کانی، جه‌وه‌ر کرمانج وتی: له‌راستیدا بارودۆخی ی.ن.ک پيش به‌ستی پلینۆم بارودۆخیک‌ی ئاسایی نه‌بوو جگه له‌خه‌لک کادیره‌کانیش نارازیبوون و په‌یوه‌ندییه‌کان ئاسایی نه‌بوون، به‌لام ئیستا دوا‌ی ئه‌وه‌ی له‌پلینۆمدا به‌وردی ده‌ست‌یشانی هه‌له‌وه که‌مو‌کو‌ریه‌کان و هۆیه‌کانی نارازیبوون کرا و رینگه‌کانی چاره‌سه‌ریش ده‌ست‌یشان‌کران و ئیستاش بریارو راسپارده‌کانی پلینۆم جیه‌جیده‌کرین، بۆیه ئیستا بارودۆخی ناو‌خۆیی یه‌کیی نیشتمانی کوردستان بارودۆخیک‌ی گونجاوو دل‌خۆش‌که‌ریه‌وه پلینۆمی ئه‌م‌جاره‌ش جیا‌وزاییه‌کی زۆری هه‌بوو له‌گه‌ل پلینۆمی پيش‌و‌ترداو زۆر ره‌خنه‌ی وردو راشکاوانه‌گیران و پیموایه‌ دوا‌ی به‌ستی پلینۆم

جیبه جیکردنی په یمانی ئاکار

له باره ی ئیمزاکردنی په یمانی ئاکاریش له لایه ن هه فالانی مه کته بی سیاسی و گرنگی نه و په یمانه بۆنه هیشتنی دهسته گه ری، جهوهه ر کرمانج وتی: به کیک له نه خو شیه کوشنده کانی ناو ریکخسته کانی یه کیتی مه سه له ی دهسته گه ری بوو که زیانیکی زۆری به هه موو بواره کاندوا بۆنه هیشتنی نه و دهسته گه ریه ش له پلینۆمدا زۆر قسه کراو دیاره نه وه ش ته نیا هۆکاره که ی مه کته بی سیاسی نه بوو، به راستی هه قه کادیرانی یه کیتی قبو لتی دهسته گه ری نه کهن، بۆیه ئیمزاکردنی په یمانی ئاکار رو ئیکی گرنگ ده بینیت له نه هیشتنی دهسته گه ریدوا نه رکی هه موو کادیرانی یه کیتییه که به جدی کاربکه ن بۆجیبه جیکردنی په یمانی ئاکار.

جیا کردنه وه ی حزب له حکومت

له باره ی بهرز کردنه وه ی دروشمی جیا کردنه وه ی حزب له حکومت له لایه ن نه و که سانه ی که پیشتر ناوی خو یان نابوو بالی ریفۆرم و ئیستاش به ناوی بزووتنه وه ی گۆرانه وه کارده کهن، جهوهه ر کرمانج وتی: نه و به لئینه ی که پیشتر لیستی گۆران له هه لمه ته کانی هه لبژاردندا دایان به خه لک ناتوانن هیچی جیبه جیکهن وهیچیشیان پیناکریت و هیچیشیان پینه کراوه، بۆیه مه سه له ی جیا کردنه وه ی حزب له حکومتیش ته نیا دروشمیکی بریقه داره که براده رانی گۆران به رزیان کردووه ته وه و پیشتر کاک نه وشیروان مسته فا که جیگری سکرتری گشتی یه کیتی نیشتمانی کوردستان بوو له کابینه ی نه و کاته ی حکومتی هه ریمی کوردستاندا له ئیداره ی سلیمانی که س نه بوو هینده ی نه و خه لکی دابه زرینیت و نه وه نده ی نه و نامه ی واسیته بۆ حکومت بنیوت، بۆیه بهرز کردنه وه ی دروشمی جیا کردنه وه ی حزب له حکومت له لایه ن براده رانی گۆرانه وه ته نیا بانیکه و دوو هه وا، واته ئیستا به هه وایه کی تر ده یانه ویت

بر کردنی و ئەوێش بەشەوو روژێك بەهەر ناكرێت و پێویستی بەكات و
 كار کردنی زیاترو دانانی كەسی شیاو هەیه لەشونێ شیاودا كەپێشتر برادەرانی
 ئیستای گۆران لەزۆر جیگدا رینگربوون لەدانانی كەسی شیاو لەشونێ شیاوێ كاندو
 ئەو دروشمەش پەيوەندی بەبرادەرانی گۆرانەوێ نییە، چونكە سەرۆك مام جەلال
 لەپیش هەموو كەسیكەوێ بەرنامەى دژایەتیکردنی گەندەلێ و هەولێدان بۆ
 چاكسازى و گۆرانكارى راستەقینە دەستپێكردووە، بەلام ئەو برادەرانی گۆران
 لەوكاتەى كەلەناو یەكیتیدا بوون ئەك هەر پشستگیریان نەكرد بەلكو دژایەتی
 جییه جیکردنی بەرنامە كەى سەرۆك مام جەلال-یان دەكرد، لەپلینۆمیش قەسەى زۆر
 بەجی لەسەر ئەوبابەتە كراو ئیستاش یەكیتی نیشتمانی كوردستان بەرنامەى جەدى
 هەیه بۆ دژایەتیکردنی گەندەلێ و ئەنجامدانى چاكسازى و پاكسازى و گۆرانكارى
 راستەقینەو دانانی كەسى شیاو لەشونێ شیاودا.

خۆئامادە كردن بۆ هەلبژاردنەكان

لەبارەى خۆئامادە كردنیش بۆ هەلبژاردنەكانى داھاتووى عیراق، جەوھەر كرمانج
 وتی: ديارە هەلبژاردنەكانى داھاتوو لەعیراقددا چارەنووسسازترن لەهەلبژاردنەكانى
 رابردوو، بۆیە مەسەلە كە پەيوەندی بەچارەنووسى هەموو كوردەوێ هەیهو پێویستە
 هەموو لایەك كار كردن لەسەر بەرژەوێندییە نەتەوێییەكان بچنە پێش كار كردن
 لەمەسەلە حزبیەكانداو دەبیت هەولێ جەدێمان بۆ بەدەستھێنانى مافە
 بەدەستھاتووێ كانی گەلەكەمان بێت و ئەوێش بەپاراستنى یەكپیزی و هاوێدەنگی
 دەبیت لەمەسەلە چارەنووسسازەكاندا، بۆیە دەبیت هەموو لایەنەكان هەولێدەن
 میكانیزمیكى گونجاو بدۆزنەوێ بۆپاراستنى دەستكەوت و ئەزمونەكەمان و
 رووبەر و بوونەوێ ئەو پیلانانەى كەبەردەوام ناھەزاتمان لەدژمان دايدەپێژن.

نیوان تالەبانی و نەوشیروان، مەملانیی دوو هیڤزە نەك دوو كەسایەتی

عوومەر ستار

دواجار، نەوشیروان مستەفا سەرۆکی بزووتنەوێ گۆران، لە بەرانبەر هێرشەکانی جەلال تالەبانی سکرێتیری گشتی یەكێتی نیشتمانی كوردستان، بێدەنگی هەلنەبژاردو بە دوورو درێژی وەلامی دایەووەو چەندین نەینی نیوان خۆی و تالەبانی ئاشكرا كرد.

ئەو گێڕانەووە چەند بەشییە نەوشیروان مستەفا بۆاوێكردووەتەو، بە وەلامی ئەو قسەو تۆمەتانە جەلال تالەبانی ئەژمار دەكریت، كە لە پلینیۆمی چوارەمی یەكێتی نیشتمانی كوردستاندا بەرانبەری كردبووی.

ئەوێ نەوشیروان مستەفا لە سیاسییەكانی تر جیا دەكاتەو، بەو ناسراوێ كە بە زمانی یاداشت و دۆکیۆمێنتی میژوویی وەلامی نەیارەكانی دەداتەو، نەك بە زمانی قسە كردن لەسەر شاشە تەلەفزیۆن و رووپەری رۆژنامەكان.

چوارشەمە رابردوو ۱۱/۲۵، لە نووسینیکی حەوت بەشیدا، نەوشیروان مستەفا سەرۆکی بزووتنەوێ گۆران، یاداشتەكانی لە گەن جەلال تالەبانی سەرکۆماری عێراق بەناوی «لەنیوان مام جەلالو مندا... لە ئازاری ۱۹۹۹ - شووباتی ۲۰۰۱» بۆاو كردهو.

نەوشیروان مستەفا جیگری پێشووی سکرێتیری گشتی یەكێتی، بە دوورو درێژی باسی لەو كردهو، كە لەو ماوێهێ لە گەن تالەبانی كاری سیاسی كردووە چی لەنیوانیاندا روویداو، هەرۆك مەملانی و ناكۆکیەكانی یەكێتیش دەخاتەروو.

یروان مستهفا، که چهند سالیك له مه و بهر ته نیا خواوهنی کۆمپانیایه کی
 راگه یاندن بوو، له ویوه دهسته پیکرد، ئیستا راهری بز و وتنه وهیه کی سیاسی به ناوی
 «گۆران» هه ٢٥ کورسی له پهرله مانی کوردستان ههیه.

به پینی نهنجامی ههلبژاردنه کانی ٧/٢٥ ی پهرله مانی کوردستان، نهوشیروان مستهفا
 شاری سلیمانی له هاوڕێتی و هاو ده مه سیاسییه که ی پششوری جهلال تاله بانی
 سهنده وهه و توانی به جیاوازییه کی زۆر پله ی یه که م به دهسته بهییت.

ئیستاش، که لایه نه کان له چاوه پروانی ههلبژاردنی نهنجومه نی نوینه رانی عیراقدان،
 سه رۆکی بز و وتنه وهی گۆران چاری له دووباره کردنه وهی نهنجامه به دهسته هاو وه که ی
 سلیمانییه له پهرله مانی عیراق و شاری کهرکوک، چونکه نه گهر نه وه نهنجامه له
 کهرکوک دووباره بکاته وه، رهنگه زهنگی کۆتایی مه رگی حیزبه که ی تاله بانی
 لییدات، له بهر نه وهی به نهسته م ده بیهریت جار یکی تر یه کیتی بتوانیت سلیمانی له
 گۆران وه ر بگریته وهه به له ده ستدانی کهرکوکیش، یه کیتی به حیزبکی میوان له
 پارێزگا کاندایه مینته وه.

ئاراسته ی مملانی کانی نیوان گۆران و یه کیتی، له مملانی نیوان دوو هیزی
 سیاسییه وه خه ریکه به ره وه مملانی نیوان دوو که سایه تی «نهوشیروان و تاله بانی»
 ده گۆریت و نهوان قسه له باره ی رابردووی یه کتره وه ده که ن و هه له کانی رابردووی
 ده خه نه نه ستۆی یه کتر.

نهوشیروان مستهفا به ئاشکرا له نووسینه کهیدا جهلال تاله بانی سکرتری گشتی
 یه کیتی به وه تۆمه تبار کردووه، که ته نیا کار بۆ مانه وهی خۆی ده کات و نایه ویت
 چاکسازی له نیو یه کیتیدا بکریت، بۆ نه مهش چه نندین رووداوی میژووی

ئەو دانى بەو دەاناو ھەر لەدوای راپەرینەو، کە کوردستانی جێھێشتوو، ناکۆکی لەگەڵ جەلال تالەبانی و ژمارەیهک ئەندام مەکتەبی سیاسى یەكێتیدا ھەبوو و لە کۆنگرەى دووھمیشدا ھاوڕێکانى فیلان لیکردوو و دەستیان بریو.

نەوشیروان مستەفا لە بەشى ھەوتەمى نووسینەكەیدا، کە تەرخانى کردوو بۆ قسەکردن لەسەر دووھمى کۆنگرەى گشتى یەكێتى، تالەبانی بەو تۆمەتبار دەکات، کە کەسە نزیكەکانى خۆى بردوو تە پێشەو، ھەر و ھا باس لە چەند خووبەكى خراپ و باشى تالەبانی دەکات، بەلام سايقی سەبەى سانسۆریان کردوو.

لە کۆتایى نووسینەكەیدا نەوشیروان مستەفا لە رینگەى گێرانەو ھى رووداویكەو، ئاماژەیهك دەداتە خۆیتەر کە ھێرشەكەى تالەبانی بۆ سەر ئەو لە پلینیۆمدا، یەكەم ھێرشى تالەبانی نییە، ئەو دەنووسیت «پیش دەستلە کارکێشانەو مام جەلال نامەیهكى درێژى بۆ نووسیم بە لایەكدا ستایشیکى زۆرو بە لایەكى دیکەشدا ھێرشیکى دووژمانەى کردوو تە سەرم، ئیتز من بۆم یەقین بوو سەرچاوەى زۆرى ئەو قسەو باسانە ھاوڕێکانى خۆم».

ھەر و ھا باس لەو دەکات، دوای ئەو ھى لە تشرینی دووھمى ۱۵۲۰۰۰ نامەى دەستلە کارکێشانەو ھى پێشکەشکردوو، جارێك لەگەڵ تالەبانی دانیشتوو و بە ئاشکرا بە تالەبانی وتوو «من نە باوەرم بە خۆت ھەبە نە بە قسەکانت نە بە حیزبەكەت و نە بە سەرکردایەتییەكەت».

شیخ جهناب، یه کێك له ههلسووراوه دياره كانی بزوتنهوهی گۆزان، دهلیت
 «ئیمه هه موومان پیمان باش بوو كاك نهوشیروان وهلامی چهواشه کارییه كانی تاله بانی
 بداته وه».

وتیشی «تاله بانی بهرهوام ههولتی نهوهی داوه دهسهلاتی یه كهه خوی بیت و بۆ نهوه
 مه بهستهش باله كانی یه کیتی له دژی یه کتر به کار دههیتا».

ئاواتی شیخ جهناب، روونی ده کاتهوه، كه مملانیی فیکری له کۆنگرهی یه كهوه
 کاتیک کۆمهله هه لوه شیراوه تهوه له نیوان مام جه لالو نهوشیروان مسته فادا
 دهستیپکردوو، وه کو نهوه دهلیت «تاله بانی لهو کاتهوه تیزیککی هه له پرستانه ی
 هیتایه ناو حیزبه وه، هه نهو کات % ۹۰ ی پيشمه رگه به دهسته کۆمهله وه بوو».

نهو سه ر کرده یی گۆزان باس له وه ده کات، كه تاله بانی هه ر جاره وه دهستی به سه ر
 بالیکدا هیتاوه له دژی باله كه ی دیکه تا دهسهلاتی خوی نه كه ویتنه مه ترسییه وه وه له
 كه سایه تیه کانیسی ده دا، روونیشی کرده وه «سه ره تای لیدان له كاك جه باره وه
 دهستیپکردو له سالی ۱۹۹۲-۲۰۰۰ له كاك کۆسه رتی دا».

له گپرا نه وه ی یاده وه ریه کانیدا، نهوشیروان مسته فا به شیککی گرنگی ته ر خان کرده وه
 بۆ باسکردنی کۆسه رت ره سولۆ خسته نه رووی هه له كانی کاتیک سه رۆکی نه نجومه نی
 وه زیرانی حکومه تی هه ریم ئیداره ی سلیمانی بووه.

له مباره یه وه، ئاواتی شیخ جهناب وتی «كاك نهوشیروان یاداشتی نهو ماوه زه مه نییه ی
 گپرا وه ته وه وه له بهر نه وه ش باسی له کۆسه رت ره سولۆ کرده وه، چونکه نهو له
 کۆنگره ی یه کدا پشتی مام جه لالی گرت و کۆمه له ی له تکرده».

ناوبرا ناشرای کرد «كاك نهوشیروان لهو شوینهد، اكه دهلیت هاوړنكاه له
كۆنگره فیلان لیکردم به روونی مه بهستی له كۆسرهت رهسوله».

به بۆچرونی ئەندامێکی سەرکردایهتی یه کیتی نیشتمانی کوردستان، مملانی نیوان
جهلال تالهانی و نهوشیروان مستهفا، مملانی نیوان دوو کهسایهتی نییه، به لکو
مملانی نیوان دوو هیزی سیاسییه.

فرید ئەسه سەرد ئەندامی سەرکردایهتی یه کیتی، پیوايه «ئهو مملانییهی نیوان مام
جهلالو نهوشیروان مستهفا له نیوان دوو رهوتی سیاسی جیاوازییه، نهك دوو
کهسایهتی».

له دواى بئاو کردنه وهی گیرانه وهی یاداشتی یاده وهریه کانی نیوان تالهانی و
نهوشیروان مستهفا، تا نیستایه کیتی هیچ وهلامیکی نه داوته وه، به لام به پیی ئەو
زانبارییانهی دهست هاوڵاتی کهوتوون، بریاره جلال تالهانی سکرتری گشتی
یه کیتی خۆی وهلام بداته وه.

هاولاتی وردەکاربیه‌کانی ناو پلنیۆم بلاوده‌کاته‌وه

به‌شی یه‌که‌م

به‌شیکێ زۆری به‌شداربووانی پلنیۆمی یه‌کی: شکسته‌کانی ۷/۲۵ و ته‌که‌تولات له‌ئەستۆی مه‌کته‌بی سیاسی و سه‌رکرده‌یه‌تیدایه

تایه‌ت به‌ هاولاتی

پارته‌ سیاسیه‌ کوردیه‌ کان یه‌ کێک له‌ گه‌رفته سه‌ره‌کیه‌ که‌یان نه‌وه‌بووه، که‌به‌رده‌وام نه‌یان‌توانیوه له‌کات و شوێنی دیاریکراوی خۆیدا کۆنگره‌ی خۆیان بگرن، هه‌میشه به‌هۆی ئالۆزی باری سیاسی کوردستان و به‌هۆی کێشه‌و گه‌رفته‌کانی ناو‌خۆیه‌وه کۆنگره‌یان سپاردوو به‌ کاتیکی نادیارو چاره‌سه‌ری کێشه‌و گه‌رفته‌کانیشیان له‌سه‌ر یه‌که‌ هه‌ل‌چنیوه‌و سپاردویانه به‌ کۆنگره‌.

یه‌کی نیشتمانی کوردستان به‌پێی په‌یره‌وی ناو‌خۆکه‌ی ده‌بوو تا ئیستا پێز له‌ ۱۰ کۆنگره‌ی خۆی بگرتایه، به‌لام تازه له‌م رۆژانه‌دا پلنیۆمی چواره‌می به‌ست و بریاریشه له‌سالی ناینده‌دا کۆنگره‌ی سییه‌می خۆی بگرت، ئه‌وه‌ی وایکرد که یه‌کی ده‌ست بچوێنی و پلنیۆم به‌ستیت، وه‌که له‌زاری هه‌ندیک له‌سه‌رکرده‌یه‌تی و راگه‌یانده‌کانیانه‌وه بیستراوه، ئه‌وه‌بوو که کۆمه‌لیک کادیر و نه‌ندامانی سه‌رکرده‌یه‌تی ریزه‌کانی ئه‌و حیزبه‌یان به‌جه‌یه‌شت، پاشان له‌هه‌ل‌بژاردنه‌کانی ۱۵۷/۲۵ یه‌کی زه‌برێکی کوشنده‌ی به‌رکه‌وت و هه‌ریه‌می سه‌وزی دۆرانده‌.

شکسته‌کانی یه‌کی له‌ ۱۵۷/۲۵ سه‌رکرده‌یه‌تی ئه‌و حیزبه‌ی تاساندو تا ماوه‌یه‌کیش سه‌کرته‌ری ئه‌و حیزبه «ده‌یویست بزانیته‌ چی روویداوه»، هه‌ر بۆیه یه‌کی بۆئه‌وه‌ی زه‌برێکی تری به‌رنه‌که‌وت، له‌ ۱۰/۲۹ بۆ ماوه‌ی ۳ رۆژ به‌ئاماده‌بوونی نزیکه‌ی

ری ئه و حیزبه پلنیۆمی بهست.

پلنیۆم چی بۆ یه کیتی ده کات

له پلنیۆمدا بهمه بهستی تێپه راندنی قهیرانه کانی یه کیتی کۆمه لێک پێشنیار خرایه بهرچاو، که زۆرترین و گرنگترینان له راپۆرته ۳۵ دهقیقهیه کهی تاله بانیدا هاتبوو، تاله بانێ راپۆرته کهی کردبووه دوو بهشی سه ره کیهوه، بهشیکی وهک راپۆرتینکی گشتگیر ته رخانکردبوو بۆ هه لومه رچی سیاسی و کۆمه لایه تی و ئابووری کوردستان و عێراق، به شه کهی تریشی ته رخانکردبوو بۆ ئه و کیشه و گرفتانه ی به ره ورووی یه کیتی بوونه ته وه، له گه ل ده ستینشانکردنی چهند خالێک وهک پێشنیار بۆ رینگچاره وه ده ربا بوون، که گرنگترینان ئه مانه بوون:

- گه شه پێدانی (ی.ن.ک) بۆ پاراستنی دیموکراتیه ت و کۆمه لگای مه ده نی له هه ریمی کوردستان و عێراق و پاراستنی ده ستوو رو دیموکراتیه تی عێراق له نه یارو له و حیزب و لایه نانه ی که له ژێر ناویشانی جیا جیا وه دژ به ده سه تکه وه ته کانی کورد ده وه سه تنه وه وهک به عسییه کان که نایانه ویت هیچ شوینیکی ناوچه دا برا وه کان بگێر نه وه سه ره هه ریمی کوردستان.

- رێکخه سه تنه وه ی یه کیتی و پته و کردنی ریزه کانی و نه هیشتنی ده سه تگه ری به ته وا وه تی و بژار کردنی گه نده لکاران تیایدا، له گه ل هۆشیار کردنه وه ی خه لک له مه ترسییه کانی دژه دیموکراتیه ت و ئه وانه ی به هه لله خه لکی له دیموکراتیه ت تیده گه یه نن.

- هاندانی رێکخه سه تنه کان بۆ ئه وه ی چیتز بچه ناو خه لکی و خه لکی هۆشیار بکه نه وه و له کیشه و گێر و گه رفته کانیان بکۆلنه وه و چاره سه ریان بۆ بدۆز نه وه و هاو کاریان بکه ن.

- پاراستنی هاو په یمانیتی یه کیتی و پارتی و هه ولدانی زیاتر بۆ گه شه پێدانی په یوه ندییه کانیان له گه ل هه موو دو سه ت و هاو په یمانان و ده وله تانی دراوسی و ده وله تانی ئه ورووی.

- پته و کردن و پاراستنی هاو په یمانیتی و گه شه پێدانی په یوه ندی به لایه نه شیعه کان.

ئایه تیکردنی ئۆپۆزسیۆنی پارچه کانی تری کوردستان له سههر بناغه ی ریز له ئیراده ی یه کترو موراعات کردنی رهوشی واقعی.

• بره ودان به هیزی پیشمه رگه و گه شه پیدان و ناماده سازیان له روهی چهك و مه شقی سه ربازییه وه، پیویسته چه کیان بۆ پهیدا بکریت، ئه مهش به ومانایه نا که ناماده کاری ده کری بۆ شه ر، به لکو به مه به سقی ئه وهی که خو سازدان بۆ شه ر، شه ر دوور ده خاته وه.

• گرنگیدان به که رتی کشتو کالۆ گونده کان و ئاوه دان کردنه و هیان و دانانی پلانی باش بۆ نه هیشتنی کیشه ی که م ئاوی.

• چاکسازی و پاکسازیکردن له ناو حکومهت و که مکردنه وهی مووچه ی وه زیرو په رله ماننار.

تاله بان ی به شیک ی تری راپۆرته که ی ته رخان کردبو و بۆ باسکردن له که سایه تی و رۆلی نه وشیروان مسته فا له ناو یه کیتیدا، ئه مه له گه ل گێرانه وه ی رووداوه کانی چه نندین سالی رابوردو و چۆنیه تی سه ره له دانی کیشه کانی ناو یه کیتی و کاریگه ری نه وشیروان له سه ر که مو کورتیه کانی سیاسه تی یه کیتی و ناشکرا کردنی هۆکاری هه ندیک له گرفت و شه ری ناو یه کیتی و لایه نه کانی تر.

تاله بان ی له م به شه ی راپۆرته که یدا زۆر به توندی قسه ی له سه ر نه وشیروان مسته فا کردو ئۆبالی زۆریه ی زۆری روودا و کاره ساته کانی یه کیتی و گه لی کوردی خسته ئه ستۆی نه وشیروان مسته فا.

گفتو گۆی به شداربووه کان له سه ر راپۆرته ی سکرته ی

له به ره وه ی له راپۆرته که ی تاله بانیدا زۆر گرنگی به ره وتی گۆران و ئه و که سانه درابوو که یه کیتیان به جیه یشتوو، ههروه ها له به ره وه ی که به توندی هیرش کرابوو سه ر نه وشیروان مسته فا، به گشتی که شو هه وای پلنیۆمه که واکه وته وه که به شیک ی سه ره کی له قسه و باسی ناماده بان له سه ر ئه و باسه بیته، ته نانته یه کیک له کادیره

یە کۆی بە دەنگی بەرز لە هۆلە کە هاوار دەکات و دەلیت «ئێستا لەم قاعدە خەڵک هەیه دەنگی بە گۆران داو و سەر بە گۆرانە، هەق وایە بیان دۆزینە و هە کۆی دەنگ دەریانکەینە دەرە و». کە سیکیش لە ریکخستنه کانی ئەوروپا دەلیت «پێویستە ئێمە هەلۆیستەیهک بەکەین لەسەر ئەو ریککەوتنە ستراتیژیە ی نیوان یە کۆی و پارتی، چونکە ئێمە ئێستا خەتیکێ فاسل هەیه لە نیوان ئێمە و جەماعەتی گۆران، بەلام برادەرانی پارتی بە ئاشکرا لە ئەوروپا دەبینن و دەبیستن کە کۆبوونە و هیان لە گەل دەکەن و دانیشتی جۆراو جۆریان لە گەل ئەنجام دەدەن و پە یوهندی باشیان لە گەلیان دروستکردوو ئەمەش نازانین چۆن تەفسیری بەکەین».

پێزەریکی تە لە فزیۆنی دیاری یە کیتیش دەلیت «ئێمە کە سمان لی زیاد نییه، لەم هەلبژاردنەش خەڵک هەبوو، گۆرانیش نەبوو و دەنگی بە مەسعود بارزانی نە داو، ناکریت، ئێمە ئێز بە لادەرو دژ بە بەرژە و هەندیه کانی یە کۆی ناویان بەهین».

مەکتەبی سیاسی هۆکاری کیشەکان

بەشداربوانی پلنیۆم بەشیکێ گفتوگۆکانیان تاییەتوو بە کیشە ناو خۆیە کانی یە کۆی و تە کەتولات کە جەستە ی ئەو حیزبە ی خواردوو، لەم روو شەو هە پلنیۆمدا لیژنەیهک بۆ ئەم کیشەیه پیکهتیرا و حاکم قادر راپۆرتی لیژنە کە ی خۆیندەو هە کە ئەم رەخنە و راسپاردانە یان هەبوو:

• کار نەکردن بە پەیرهوی ناو خۆی (ی. ن. ک).

• کەمو کورتیه کان و دروستبوونی ئەم حالەتانه کە یە کۆی بەم رۆژە ی گە یاند خودی سەر کردایەتی و مەکتەبی سیاسین کە لە ئەنجامی تە کەتولات و دژایەتیکردنی یە کتر کاریان کردوو.

• دەوام نەکردنی مەکتەب سیاسیە کان و هە کو پێویست و گرتنە دەستی چەندین

پۆست و ئیشوکاری لاو هە کی کە ناتوانن هیچیان و هە کو پێویست بەرپۆهەرن.

• بۆ دانانی پۆستە حیزبی و حکومیە کان مەکتەب سیاسی و سەر کردایەتی کیهەر کیهانه

لەسەر دانانی خەلکی خۆیان نە ک لەسەر ئەساسی کە فائەت و لیها تووی.

مه‌لا به‌ختیار ده‌لیت: سه‌باره‌ت به‌ره‌خه‌گرتن له‌سه‌ ته‌که‌تولات می‌سافی شه‌ره‌ف له‌لایه‌ن مام جه‌لاله‌وه ئیمزاکراوه‌و ده‌خریته‌ ده‌نگدانه‌وه، ئه‌گه‌ر به‌دل‌تان نه‌بوو هه‌لویت و هه‌ر بگرن.

با ئه‌و هه‌موو نوینه‌ره‌ی سکریتێر نه‌مینیت

کۆسره‌ت ره‌سول سه‌باره‌ت به‌ کیشه‌ ناو‌خۆییه‌کانی یه‌کی‌تی زۆر به‌توندی قسه‌ی کردوو‌ه و وتوو‌یه‌تی: هه‌موومان به‌رپر‌سیارین له‌ ئه‌نجامه‌کانی هه‌لبژاردنه‌که‌ی ۷/۲۵، به‌لام ناییت بی‌ ئومید بین.

کۆسره‌ت ره‌سول با‌سیله‌وه‌ کردوو‌ه «مه‌رج نییه‌ مه‌سه‌وله‌کان بگۆرین، به‌لام داوا ده‌که‌م ئیت واز له‌ ته‌که‌تولات به‌یتریت».

هه‌روه‌ها راشکاوانه‌ کۆسره‌ت ره‌سول و‌توو‌یه‌تی «من ته‌که‌تولاتم کردوو‌ه، چونکه‌ خه‌لکی تر کردوو‌یه‌تی، بۆیه‌ منیش ته‌که‌تولاتم کردوو‌ه وه‌کو رد‌فعل، با هه‌موومان واز له‌و خه‌ت خه‌تییه‌ به‌ین، ئه‌مه‌ خه‌تی گه‌ش‌تییه‌و ئه‌مه‌ خه‌تی فیساره‌».

کۆسره‌ت ره‌سول با‌سیله‌وه‌ کردوو‌ه «خه‌لک هه‌یه‌ زۆر ده‌م درێژی ده‌کات، به‌لام خه‌لک ده‌یناسیت له‌ هه‌مووی گه‌نده‌ل‌ته‌، با ئه‌م هه‌موو نوینه‌ری مام جه‌لاله‌ نه‌مینیت، با ئه‌م هه‌موو سه‌ن‌ته‌ری عه‌شایه‌رییه‌ نه‌مینیت، به‌ناوی ئیل به‌گ و عه‌شیره‌تی تره‌وه‌ که‌ پاره‌ی زۆریان بۆ سه‌رف ده‌کریت به‌ به‌لاش».

سه‌ر‌کر‌دایه‌تی یه‌کی‌تی که‌سی بی‌ زیاد‌نا‌کریت

له‌پلنیۆمدا لیژنه‌یه‌ک بۆ ئه‌و که‌سانه‌ دانراوه‌ که‌ یه‌کی‌تیان به‌جیه‌ش‌توو‌ه و له‌ریزه‌کانی مه‌کته‌بی سیاسی و سه‌ر‌کر‌دایه‌تیدا بوون، دک‌تۆر فواد مه‌ع‌سوم و دک‌تۆر خه‌سه‌ره‌و راپۆرتی ئه‌م لیژنه‌یه‌یان ناماده‌ کردوو‌ه و به‌م ئه‌نجامه‌ گه‌یش‌تبوون.

• له‌کۆی ۲۱ که‌س جگه‌ له‌ (۳) ئه‌ندام نه‌بی‌ت رایان له‌سه‌ر ئه‌وه‌ بووه‌ که‌ پێویست ناکات که‌س له‌ شوێنی ئه‌و براده‌رانه‌ دابنریت که‌ چوونه‌ته‌ ده‌ره‌وه‌ی حیزب تا‌کو کۆنگره‌، چونکه‌ ره‌نگه‌ زیانی له‌ قازانجی بۆ ئه‌م قۆناغه‌ زیاتر بیت.

• ده‌سته‌گه‌ری له‌نیۆ مه‌کته‌بی سیاسی و سه‌ر‌کر‌دایه‌تی به‌ئاش‌کرا هه‌یه‌و بووه‌ته‌ هۆی

کردنی په یوه نډیه کانی ناو یه کیتی و کاریگری خرابی به جیهیشتوو.

پنویسته مه کته بی سیاسی رای خواره وه وه رگرن بو بریاره ههستیاره کان.

• کاریگریانی مه کته بی سیاسی ده بیته کاری تر نه کات و دهوامی خوی به باشی بکات.

• پیشنیاریان کردوو که کونگره له ۲۰۱۰/۴/۱۵ تا کو ۵/۱۵ به ستریت

به پیچه وانوهه تا کو ۲۰۱۰/۶/۱ شه رعیتان بیته.

• چیتز په یرو پیشیل نه کریت تا کو کونگره.

• ره خنه ی ئه وه یان له سهر کردایه تی گرت که ئه نجومه نی ناوه ندیان تا کو ئیستا

دروسته کردوو و پنویسته له دوای پلنیومه وه دروستبکریت

له پلنیومدا داواکراوه، مه کته به کانی کومه لایه تی و رینکخراوه دیمو کراتیه کان و مافی

مرۆڤه دا بخرین

به شی دووه م و کوتابی

تایهت به هاوالتی

کادیره کانی یه کیتی له پلنیومدا زور به توندی ره خنه یان له راگه یاندنی یه کیتی

گرتوو و داواشیان کردوو مه کته کانی کومه لایه تی و مافی مرۆڤه مه کته بی رینکخراوه

دیمو کراتیه کان دا بخرین، به لام مه لا به اختیار پشتگیری له مه کته بی رینکخراوه

دیمو کراتیه کان کردوو، که خوی سهر په رشتی ده کات.

یه کیتی نیشتمانی کوردستان دوای گه وره بوونی کیسه نیوخوییه کانی و شکسته کانی

له هه لبار دنه کانی ۷/۲۵ بریاریدا پلنیوم به ستریت و رۆژی ۱۰/۲۹ پلنیوم به

ناماده بی ۱۵۰۰ کادیری ئه و حیزه ده سته پیکرد، هاوالتی ناوه رۆکی راپورتیک

بلآوده کاته وه که له ناو پلنیومه وه ناماده کراوه.

پارتی و یه کیتی سهریان له کهر کوکیه کان شیواندوو

ناوچه دا براوه کانی هه ریم له پلنیومه که ی یه کیتیدا به شیکی گفتو گو کانی بو

له راپۆرتی و لیژنهیه کی تایهتی به سه رو کایهتی رزگار عهلی بو دانراوه، له راپۆرتی ئەم لیژنهیه دا به پێویست زانراوه که یه کیتی پیداکری بکات له سه ر جیه جیکردنی مادهی ١٤٠ ی ده ستوو رو مانه وهی هێزه هاو به شه که ی کورد-عیراق- ئەمه ریکا له ناوچه دا براوه کاندای.

به شدار بوانی پلنیۆم پاش خویندنه وهی راپۆرتی لیژنه ی ناوچه دا براوه کان ره خنه ی توندیان له یه کیتی و پارتی گرت له و ناوچانه و ئەندامی کی پلنیۆم وتی «ئه و که لاوانه ی که به ناوی ئاوه دانیه وه دروستکراون یان ته و او بکریت و بدریت به و خه لک، یان ئیتر باس له ئاوه دانی ئە و ناوچانه نه که یین».

کادیری کی تر باسی له فرقه ی ١٢ ی سوپای عیراق کردو که ها توونه ته که رکوک و به پلان کار ده که ن و به پێویستیشیزانی کوردیش ره دیان بده نه وه، هه رچه نده وتیشی «کیشه که سیاسیه و کاری سه ربازی هه چ گرنگیه کی نابیت».

که سیکی تریش ئاماژه ی به وه کرد که کۆچکردن له ناوچه دا براوه کان زۆر زیادی کردو وه، به هۆی سیاسه تی ئە و سوپایه وه که له ناوچه ی جله و لا و سه عدیه جیگیر بو وه. هه رو هه (٨٣٧٥) که س ناوی له سجیلی ده نگه ده ران نه ها تو وه ته وه که خۆی یه کینه که له وانه.

کیشه ی حیزبایه تی و نا کۆکی نیوان یه کیتی و پارتی له که رکوک مشتومری کی زۆری له سه ر کرا و یه کیک له به شدار بو وه کان وتی «ئه وه بو وه به کیشه یه کی گه و ره له که رکوک و چهند سا له پێوهی ده نالینین که به دوو شیوه سیاسه ت و دوو خیتابی سیاسی و دوو ئە ده بیاتی حیزبی کار ده کریت، خه لکه که له و نیوه دا به هۆی ئە م سیاسه ته وه سه ریان لیشی و او ه».

هه ر له شه رو فیه کردنی راپۆرتی ناوچه دا براوه کاندای قائمی قامی خانه قین ئاماژه ی به کۆمه لیک کیشه کردو وه و توویه تی «وه زی ره کورده کان له به غدا ده توانن چاره سه ری بکه ن، به ئام نایکه ن و ئە دایان باش نه بو وه نه یان تو انیوه له گه ل ئە ندام په ر له مانه کان پتکه وه دیفاع له خه لکی ناوچه دا براوه کان بکه ن».

ئه‌نیا ۲ رۆژ پێش ده‌ستپێکردنی پلنیۆم ۱۰۶ کادیری یه‌کیته‌ی له‌هه‌ولێر له‌یاداشتیکیشدا په‌یامیکیان ئاراسته‌ی پلنیۆم کردو باسی ته‌که‌تولات و گه‌نده‌لییه‌کانی ناو مه‌کته‌بی ناوه‌ندی راگه‌یاندیان کردبوو.

ئه‌م کێشانه‌و ده‌یان کێشه‌ی تر له‌سه‌ر ده‌زگاگانی راگه‌یاندنی یه‌کیته‌ی له‌پلنیۆمدا قسه‌ی له‌سه‌ر کراو لیژنه‌یه‌ک به‌سه‌رۆکایه‌تی ئازاد جوندیانی بۆ ئه‌م مه‌به‌سته‌ پیکه‌یتراو راپۆرتیکیان بۆ پلنیۆم ئاماده‌ کرد.

له‌راپۆرته‌که‌ی لیژنه‌ی راگه‌یاندا هاتبوو «راگه‌یاندنی یه‌کیته‌ی پلانی کورت و درێژخایه‌نی نییه‌و خیتابیکی سیاسی یه‌کگرتووی بۆ رووداوه‌کان نییه‌و په‌یامیکی یه‌کگرتووی رۆشنی سیاسی بۆ راگه‌یاندن نییه‌».

راپۆرته‌که‌ چهند راسپاردیه‌کی له‌خۆگرتبوو، که‌ تیایدا هاتبوو «یه‌ک په‌یامی مه‌کته‌بی سیاسی هه‌بیت و راگه‌یاندنیش یه‌ک په‌یامی هه‌بیت، هه‌روه‌ها کۆنفرانسی راگه‌یاندن بکریته‌ و به‌رنامه‌ی درێژخایه‌ن بۆ راگه‌یاندن دابنریته‌».

راگه‌یاندن زۆر گرنگی به‌پارتی ده‌دات

به‌شداربووه‌کانی پلنیۆم له‌سه‌ر ئاستی ده‌ره‌وه‌ راگه‌یاندنی یه‌کیته‌یان به‌زۆر لاواز هه‌لسه‌نگاندو له‌سه‌ر ئاستی ناخۆش پێیانوابوو «هه‌ه‌واله‌کان ئه‌وه‌نده‌ی شته‌کانی پارتی زه‌ق ده‌که‌نه‌وه‌، پارتی خۆی ئه‌وه‌نده‌ ئیه‌تمامی پێنادات».

بۆ ئه‌م مه‌به‌سته‌ش باسیانله‌وه‌ کرد که‌ «له‌هه‌واله‌کاندا باسی نیچیر ده‌کریته‌ له‌کۆبوونه‌وه‌کاندا، به‌لام عیماده‌ ئه‌جه‌د له‌پالیه‌وه‌ دانیشتووه‌ باسی ناکریته‌».

ئه‌و ره‌خنه‌یه‌ی که‌ زۆربه‌ی کات رووبه‌رووی میدیای ده‌سه‌لآت ده‌بێته‌وه‌، له‌پلنیۆمیشدا رووبه‌رووی راگه‌یاندنی یه‌کیته‌ی بووه‌وه‌، که‌ «راگه‌یاندنی یه‌کیته‌ی هه‌ر باس له‌ کۆبوونه‌وه‌ هه‌لسوکه‌وتی به‌رپرسیانی یه‌کیته‌ی ده‌کات، خه‌لکیش ئاماده‌نییه‌ بیخوینیته‌وه‌و گوێی لییگریته‌، چونکه‌ ئه‌و هه‌والانه‌ په‌یوه‌ندی راسته‌وخۆی به‌خه‌لکه‌وه‌ نییه‌، خه‌لک کێشه‌ی هه‌یه‌ ده‌بیت گرنگی به‌ خه‌لک بدریته‌».

«دهبیت خۆمان که موکورتیه کانی خه لک و حکومت باس بکهین، ئه گهرنا خه لکی نان و پیازی پیوه ده خوات». ههروهها ئاماژهی به وهشکردوه که «ئه هه میه تی هه وان گرنگتره له ریزبه ندی پله و پایه ی بهرپر سه کان، له رۆژنامه و راگه یاننده کاندای پیوسته ئه وه ره چاو بکریت».

«با به شیک له مه کتبه کان دا بخرین»

مه کتبه کانی یه کیتیش له پلنیۆمدا گفتو گو یان له سه ر کرا و لیژنییه کیش به سه رۆ کایه تی شو ریش ئیسماعیل بۆ مه کتبه کان پیکهتیرا و راپۆرتیکیان پیشکەشی ئاماده بوان کرد.

ئالّا تاله بانى له باره ی مه کتبه کانه وه دا وایکردوه «زۆربه ی مه کتبه کان نه مین، چونکه زۆربه ی ئه م مه کتبه بانه وه زاره ت و دائیره ی حکومی خۆیان هیه، ئیتر چ پیوست ده کات ئه م سه رلیشپواننده دروست بکریت».

ئالّا تاله بانى وتوشیه تی «مه کتبه ی کۆمه لایه تی، مافی مرۆف، ریکخراوه کان ئه مانه له کۆمه لگای مه ده نیدا بوونیان عه یبه یه».

مه لا به ختیاریش له وه ئامدا پشتیوانی له مه کتبه ی ریکخراوه دیموکراتیه کان کردو وتی «په یوه ندی حیزب و ئه و ریکخراوانه په یوه ندییه کی دیموکراتیه، به بی هیچ ده ستیۆه ردانیک، ئه وان خۆیان ئازادن».

هه ر له م کاته دا دکتۆر به ره م به شداریده کات و ده لیت «کادیری یه کیتی مه غدوره و سیستمه کانی ناو یه کیتی غه له ته و پیوستی به چا ککردن هیه، ئه گه ر ئه وه نه کهین ناخۆشی تر چا وه پیمان».

لیژنه بۆ مه کتبه ی سیاسی دانه نرا

وه ک چا وه پروان ده کرا ئه ندامانی مه کتبه ی سیاسی له زۆربه ی کیشه و که موکورییه کان خۆیان دوورخسته وه و پلنیۆم هیچ لیژنه یه کی بۆ مه کتبه ی سیاسی دروستنه کرد، له م باره یه شه وه ئه ندامینکی مه کته ی کۆمه لایه تی وتویه تی «ئیمه داوامان کرد لیژنه یه ک له سه ر مه کتبه ی سیاسی دروست بکریت، چونکه له م پلنیۆمه دا

لێژنە بوو هه‌موو شته‌كان دروستكرا، به‌لام ئه‌م لێژنه‌يه پشتگۆيێخرا».

دن له‌سه‌ر فيكري جيابووه‌وه‌كان

ئه‌گه‌ر چي پيش به‌ستني پلنيۆم زۆريه‌ي ئه‌نداماني مه‌كته‌بي سياسي و سه‌ر كرديه‌تي باسيانله‌وه‌ده‌كرد كه پلنيۆم كيشه‌ي ئه‌و ئه‌ندامانه يكلابي ده‌كاتوه‌وه كه چوونه‌ته‌ ناو بزووتنه‌وه‌ي گۆران، به‌لام رۆژاني پلنيۆم ئه‌م كاره پيچه‌وانه بووه‌وه...

ئەدەبى و روشنبىرى يەو هاتە پيشەو و دواتر خەرىكە بەرەو بوارە كانى
 بەلایەتى و سیاسى و تەنانەت حیزبایەتیش بەرپیکەوتووە چونکە ئەو بیروراپەى
 (شۆفیەنیهى كورد) هەر لە سالە كانى پەنجای سەدەى بیستەمەوە تا بە ئەمرۆ ئەگات
 سەرى هەلداو و خەرىكى خۆ چەسپاندنە، بە تايهتى لە (۱۹۹۱) بەدواو و زیاد لە
 پینوێست دەرگای کارکردن و خۆ ریکخستى لەسەر والا کراو و پاش ئەو و
 بوارە كانى ئەدەبى و فیکرى و روشنبىرى بۆ خۆى قورخ کرد، و خەرىكە بەرەو
 بواری کۆمەلایەتى سیاسى هەتا (حیزبایەتى) یش گورپ ئەسپى ئەمرۆ وەك ئەو و
 (هەنگى لە داردا دۆزبیتەو) و خواستە كانى خۆى لە کەسپى ئەو (پیاو) دا دییتەو و
 خۆى لە دەورووبەرى مۆلداو و وەك رابەرىكى سیاسى (بى هاوتا) ناوى ئەبات و
 خەرىكى سازدانى پروپاگەندەیه كى بى سنوورە بۆ ئەو و زوو بیت یا درەنگ لە
 سایەى ئەو و ئەو (بزووتنەو فاشیستى) یەى خەونى پێو ئەبیریت لە دایك بیت،
 ئەو (پیاو) ش چ لە شاخ و چ لە دواى (راپەرىن) ی (۱۹۹۱) وە كەمتەرخەمى لە
 بردنە پيشەو و ئەو حالە نە کردوو و بە (ئاگابى) یەوە کارى بۆ کردوو و کۆمەكى
 پیاو کردنى داو و وەك قەناعەتیک بە هاوتەرىبى خۆى چاوى لى ئەكات، ئەگەر
 دویى ئەم (بیرورا شۆفیئیه) بە شىوازە كانى (خۆ بە كوردزانين) و (بەسەرزارە كى
 شوسیا لیستوىست) و..... هتد ئیدعای بۆ خۆى کردیبت ئەو ئەمرۆ بە شىوازە كانى:
 (تازەگەرچى، مۆدیرنیتە خواز، ریفۆرمباز، بەدەم خۆ بە دژى دەسەلاتزان و.....
 هتد) خۆى ئەنوێنى. چونکە (فاشیەت) چەندە دەربى لوتكەى درندەبى ئیمپریالیزمە
 بەرامبەر بەو ئەو نەدەش هەلگى ماكى دەمارگىرى و تاریكىبى و رده بورژوازى
 گەلانى ژیر دەست و داگیر کراو، ئەگەر ئەم نووسینە تا ئیره بە پيشە كى چوونە ناو
 بابەتە كە وەرگىرىن و بەسەرىدا بىنە سەر كىبى (ئیمە و ئەوان). ئەبىن ئەم كىبە
 وەك لە ناو كەیدا دەرنە كەوێت باس لە بابەتیکى دیارىکراو ناکات بەلكو لە چەند
 و تاریكى جیا جیا پیکهاتوو و هىچیان ناچنەو سەر یە كتر بەلكو هەر یە كەیان لە
 شتیک ئەدوێت و هىچ هاو بە شیهك لە گەل یە كدا كۆیان ناکاتەو، دیارە لە هەمووشیان

ئەو وتارەيە كە ناوی كتيبەكەي بۆ خۆي مسۆگەر كردوو، منيش به ئەزەم ئەو باسە بكەمە جيگەي قسە لەسەر كردني كتيبەكە تا لەو پۆه بەرەو جەرگەي مەبەستى هەردوولا هەنگاو هەلگرم، پيم واني يە نووسەر نكۆلى لەوە بكات ئەگەر وا نەبيت مانای وايە بە گۆترە ئەو بۆچوونەي هەلبژاردوو، ئەوەش مانای ني يە چونكە ئەو لەو نووسينەدا ئەو شتانه دياری ئەكات كە لای ئەو مانای خۆي هەيەو دەست بەسەرداريان نايبت و بە بيربروای وەرگرتوو، ئەمە سەرەرای ئەوەي وەك وتارەكاني تری نووسەر ني يە وەك بابەت سەيرى كرابيەت بەلكو بە (جدى) هەولنى نووسيني داووە قسەي خۆي تيادا كردوو، ئەگەر دواي ئەوە بينەووە سەر دەقى نووسيني (ئيمەو ئەوان) ئەبينين هەر لە سەرەتاو بەم جۆرە ئەو (ئيمە) يەمان بى ئەناسيى ئەلى: (ئيمە ئەوانەي رەخىد لە دەسلات ئەگرن) ل ۵۹ /ئيمەو ئەوان/ هەروەها بۆ (ئەوان) يش ئەلى: (ئەوان ئەوانەي داكۆكي لە دەسلات ئەكەن) ل ۵۹ /ئيمەو ئەوان/ ئەمە ئەو راستى يەيە كە هەر لەسەرەتاو خۆي دەناسيى و پيەت ئەلى ئەوان كين و كى نين، (ئيمە) كەي تريس بۆمان هەيە قسە لەسەر ئەم (ئيمەو ئەوان) ي هەموو (ئەوان) هەكان بكەين و بزائين راست و رەوان (ئەوان) كين و تا چەندە ئەو جيا كەردنەوانەيان راست و دروستى تيايە. كاتيك (نووسەري ئيمە) برپارى ئەو ئەدا كە كارو كەردەوي (ئەوان) تەنھا كيشەي (رەخند لە دەسلات) گرتەو هيجى تر، ئەمەش بەو مانايە ديت كە (ئەوان) هەر لە سنوورى بازەي دەسلاتدان و نايانەوي لى ي دەرچن بۆ بچنە سنوورى (ئۆبۆزسيون) يەووە دژايەتي راستەقینەي (دەسلات) بكەن، ئەمە راستى يە كەو خەلكى بى ناگاو ناهوشيار هەليان گيواو تەووە بە (ئۆبۆزسيون) بوونى حساب ئەكان، لەو ئەچى هاو كارانى خودى نووسەر ناراستەوخۆ لە پشتى ئەو ئيدعا كەردنەي ناو خەلكەووە بن و بە (ئيزديو اجيانە) كار لە كيشەكەدا بكەن و لە سەرەووە جۆريك دياردە كە باس بكەن و لە ژيريشەووە جۆريكي تر هەلسوكەوت بكەن.

هەرچۆن بيەت گرنگ ئەوەيە (نووسەري ئيمە) خۆي ئەننى بە راستى دا نارووە هەرگيز

خۆی به (شیاوی ئەوه نازانیت لهو سنووره لابادات و له بازنه‌ی ده‌سه‌لآت به‌چیته
بهره‌وه، هەر که‌شیش نووسەر بنا‌سیت ئەزانیت ئەو راستی یه‌که‌ی وتوو‌ه و خۆی به
ره‌خنه‌گرێک زیاتر نازانیت و ئەو هاشوهوشه‌ی که به ده‌میه‌وه نه‌کریت بایه‌و به‌لای
(هین) دا ئه‌روات، ئەو درۆ ناکات چونکه‌ خۆی به‌شیکێ زیندووی ئەو ده‌سه‌لآتیه‌و
چۆنی بویت و هه‌ها بۆی سه‌رئه‌چیت، ئەو خۆی عاده‌تی وایه‌ چه‌زی له‌ دانیشتی سه‌ر
(کورده‌سی ده‌سه‌لآت) نی یه‌ که‌چی یاری به‌ (کورسی ده‌سه‌لآت) ئەکات و له‌ هه‌موو
بریارێکدا ده‌ست رۆیشتوو‌ه و برا‌گه‌وره‌ی زۆرینه‌ی ناو ده‌سه‌لآتی حیزبایه‌تی کورده‌،
ئهمه‌ش حه‌قیقه‌تیکه‌ منالی سه‌رجاده‌ش هه‌ستی پێ ئەکات.

ئەكات و ئەلیت: ئەو ھۆیانە چىن كە نووسەرى (ئىمەوئەوان) ناچار ئەكات خۆى لە سنوورى دەسەلاتدا قەتیس بكات و حازر نەبیت حیزبىكى تر بۆ سەر حیزبە زۆرو زەبەندەكانى كوردى باشوور زیاد بكات؟ تۆ بلیت ئەو ھەموو ھاش و ھوشەى كە لە میدیاكانى ھەردوو حیزبى دەسەلاتدارەو لە لای خەلكى (ئەم لاو ئەولا)و ھەربارەى ئەم (پیاو) ئەكریت جى ی بروا پىكردن بىت یا شتى تری لە پشتەو ھە؟ تۆ بلیت لە بواری تاكتیک و تاكتیکبازیدا ھەولندانەكانى ئەو (پیاو) لە گەل (سكرتیری گشتى یەكیتى) دا دوو دیوى یەك پارە نەبن؟ تۆ بلیت ئەمەش جۆرە گالته جارپەك نەبیت كە دەسەلاتى حیزبایەتى كورد داىنا بىت بۆ بەگەرخستەن و ھاندانى (خەلكى بىزار بووى كورد) بەرەو سەندوو قەكانى دەنگدان و نیشاندانى دیوى (بە حساب دىموكراتى) ئەو دەسەلاتە؟ پىم وایە وەلام دانەو ھى ئەو پرسیارانە سەرەرای ئەو ھى زۆر شت روون ئەكاتەو لە ھەمان كاتدا رینگەش بۆ نزیك كەوتنەو لە (ئەسپەتۆپو)و ھەكە خۆش ئەكات.

لەبەرئەو بە ئەركى سەرشانى خۆمى ئەزانم بەر لەو ھى لە ھەر دەرگاى كى تر بدەم بە پى ی ئەم شوینە وەلامى تەواوى ئەو پرسیارانە بدەمەو كە رۆبەرۆم بوو تەو، ھەرگیز ئەو وەلامدانەو ھەش بە لەرى لادان و دوور كەوتنەو لە بابەتەكەى نازانم بەلكو بە پىچەوانەو لە زۆر لاو ھەروناكى ئەخاتە سەر ھەندىك نەپنى شاراو ھى میژووى سیاسى و حیزبایەتى كورد و راستكردنەو ھى ئەو شتە چەوتانەى بە گو ھى ئىمەومانانىشدا دراو، لەبەرئەو بۆچوونە ناو باسەكەو پىوئستە بەلای كەمەو (چەند دىرپىكى درشت) لە ژيانى سیاسى كۆن و نو ھى كاك (نەوشىروان) بچەینە بەرچاوان تا ھىچ نەبى (كەمىك) لە كەسىتى و بارى تىگەشتنى سیاسى و جۆرى بىرۆبۆچوونى (ئەو) تى بگەین بۆ ئەو ھى بەھۆیەو ھى بتوانىن قسە لەسەر كىشەكان بەكەین، ھەك ئەزانىن كەسىكى ھەك نووسەرى (ئىمەوئەوان) بۆ (نیو سەدە) ئەچیت

چەریکی کاری سیاسی و حیزبایەتی یەو ئەوەش بۆ (ئەو) وەك (پیشه)یەکی سەرەکی
 ژیانی لیھاتوووە بۆیە لیڤرەدا وا پێویست ئەکات ئاماژەبەکی زۆر کورت بەو حیزب و
 رێکخراوانە بکەین کە ئەم (پیاو)ی تێدا گۆش بوووە بە درێژایی ژبانی کاریگەریان
 لەسەر بیرو بۆچوون و ھەلسووکەوتی بوو، ئەویش بەم جۆرەیە:

بەر لە تینکچوونی (کۆماری مەھاباد) لە باشووری کوردستان و لە (١٦) ئابی
 ١٩٤٦)دا بە نوێنەرایەتی (ھەمزە عەبدولاً) لە لایەن (بارزانی) رەھەتی یەو لە
 شاری (بەغداد) بە ئامادەبوونی (٣٢) نوینەر کۆنگرەیی دامەزراندنی (بەلایەکی
 نەخوزراوی سیاسی) بە ناوی (پارتی دیموکراتی کورد)ەو بەستراو لە دوایی دا
 ئەمانە بۆ سەرکردایەتی ئەو (پارتی) یە ھەلبژێردران:

١. مەلا مستەفا بارزانی سەرۆک
٢. شێخ لەتێف شێخ محمود جینگری یەکەمی سەرۆک
٣. کاکە زیاد جینگری دووەمی سەرۆک
٤. ھەمزە عەبدولاً سکرێتیری حیزب
٥. میر حاج ئەحمەد
٦. د. جەعفەر
٧. علی عەبدولاً
٨. سەلح یوسفی
٩. عەبدولکەریم توفیق
١٠. رەشید عەبدولقادر
١١. رەشید باجلان
١٢. مەلا حەکیم خانەقینی
١٣. عەونی یوسف
١٤. تەھا محمیدین مەعروف
١٥. مستەفا خۆشناو

له (٢٦) ی کانوونی دووه‌می (١٩٥٣) یش له شاری (که‌رکوک) دا کۆنگره‌ی سیهه‌می به‌ست و ناوی حیزب له (پارتی دیموکراتی کورد) هوه کرا به (پارتی دیموکراتی کوردستان) و ئەم که‌سانه‌ش بۆ سه‌رکردایه‌تی هه‌لبژێردان:

١. بارزانی سه‌رۆک
٢. میرحاج
٣. د. جه‌عفر
٤. برایم ئەحمه‌د سکرته‌یری حیزب
٥. نوری شاه‌ویس
٦. عه‌لی عه‌بدوڵا
٧. نوری ئەحمه‌د ته‌ها
٨. جه‌لال تاله‌بانی
٩. عومه‌ر مسته‌فا (ده‌بابه‌)
١٠. عه‌لی حه‌مدی
١١. ره‌شید عه‌بدولقادر
١٢. جه‌ ئەمین مه‌عروف
١٣. جه‌لیل هوشیار

دوای ئەوه‌ی عێراق بووه کۆماری و بارودۆخه‌ سیاسی و کۆمه‌لایه‌تی یه‌که‌ گۆردرا (پارتی) ناچار بوو له (٦) ی تشرینی یه‌که‌می (١٩٥٩) دا کۆنگره‌ی چواره‌می بگریت و هه‌ر له‌و کۆنگره‌یه‌شدا بالی (هه‌مزه‌ عه‌بدوڵا و سالح حه‌یده‌ری و حه‌مید عوسمان و سالح روشدی و شیخ شه‌هاب شیخ نوری و که‌سانی تر) له‌سه‌ر بیروبووای چه‌پگه‌رایه‌ی له‌ حیزب ده‌رکرد.

جاریکی تر دوای ئەوه‌ی (مۆله‌تی ره‌سمی وه‌رگرت) بۆ چاره‌سه‌رکردنی کیشه‌ حیزبی

بە کاتێک لە (٥ تا ٨) ی مایسی (١٩٦٠) کۆنگرەی پێنجەمی لە شاری (بەغداد) بە گرت و ئەم کەسانە ی بۆ سەر کردایەتی هەلبژارد:

١. بارزانی سەرۆک

٢. برایم ئەحمەد سکرتێر

٣. نوری شاووەیس

٤. عومەر دەبابە

٥. ٥. مراد عەزیز

٦. سەڵح یوسفی

٧. عەلی عەبدوڵا

٨. عەلی عەسکەری

٩. هاشم عەقراوی

١٠. جەلال عەبدوڵرەحمان

١١. ناهیدە شێخ سەلام

١٢. عەبدوڵا ئیسماعیل

١٣. ئەحمەد عەبدوڵا

١٤. عەلی حەمدی

١٥. عەبدوڵحسین فەیلی

١٦. جەلال تالەبانی

١٧. سەید عەزیز شەمزینی

١٨. نوری ئەحمەد تەها

١٩. عەبدوڵرەحمان زەبییحی

بەلام وەزعی سیاسی لە عێراقدا بەرەو تێکچوون رۆیشت و (پارتی) لە ئەیلوولی (١٩٦١) دا بە ناوی رزگاری کوردستان و بەدەستەینانی مافی کورد دەستی دایە چەك و دروستکردنی هێزی پێشمەرگە، لە دوای رۆوختانی دەسلاتی (عەبدوڵکەریم

هاتنه سه‌رکاری حیزبی (به‌عس) و (قهومی یه‌کان)، پارتی که‌وته
 (ت) به‌لام له نه‌نجامدا هیچی سه‌وز نه‌کرد، له (شوباتی ۱۹۶۴) جارێکی تر
 (بارزانی) به‌خاتری (مفهوه‌زات) شه‌ری وه‌ستانه‌وه، نه‌وه‌ش بووه‌ هۆی تیک‌چوونی
 باره‌گای پارتی له (ماوه‌ت) که‌ به‌ (مه‌کته‌بی سیاسی) ناو نه‌برا و (بارزانی) و به‌مه‌ش
 شه‌ری براکوژی ده‌ستی پیکردو (پارتی) بووه‌ دوو به‌ش، به‌شیکێ به‌ ناوی بالی
 (مه‌کته‌بی سیاسی) که‌ به‌ (جه‌لالی) ناوی ده‌رچوو... به‌شه‌که‌ی تریش به‌ (مه‌لایی)
 ناسرا... به‌رله‌وه‌ی (بارزانی) هێرش بکاته‌ سه‌ر باره‌گای (مه‌کته‌بی سیاسی) لیژنه‌ی
 ناوه‌ندی له (۱) ی نیسانی (۱۹۶۴) له (ماوه‌ت) کۆنفرانسیکی به‌ست و قسه‌و باسی
 له سه‌ربه‌یانی (ده‌ی شوبات) کردو بریاری لابردنی (بارزانی) یان له سه‌رۆکی پارتی
 به‌کۆی ده‌نگ دا.

له نه‌نجامی نه‌و شه‌ره‌دا (جه‌لالی) یه‌کان کران به‌ دیوی (نی‌ران) داو برانه‌ شاری
 (هه‌مه‌دان)، به‌لام دوا‌ی یه‌کدو سال (بارزانی) ری ی پیدان بگه‌رپینه‌وه کوردستان،
 له دوا‌ی نه‌و ریکه‌وته‌ی (پارتی) و (حکومه‌تی عێراقی) که‌ به‌ به‌یانی (۹) ی
 حوزه‌یران (۱۹۶۶) ناسراوه (جه‌لالی یه‌کان) چوونه‌ پان (حکومه‌ت) و له (که‌لار)
 کۆنگره‌یه‌کیان به‌ ناوی (کۆنگره‌ی شه‌شه‌می پارتی) له (۲۲ بۆ ۲۷) ی مارتی
 (۱۹۶۷) گرت و نه‌م که‌سانه‌ بۆ سه‌رکردایه‌تی هه‌لبژێردان:

۱. برام نه‌حه‌د
۲. عومه‌ر ده‌بابه
۳. عه‌بدولره‌حمان زه‌بیحی
۴. جه‌لال حسامه‌دین تاله‌بانی
۵. نه‌حه‌د عه‌بدولا
۶. محمه‌د حاجی تاهیر
۷. عه‌باس حسین
۸. سه‌عدی دزه‌بی

٩. ئەحمەد دزەبی
١٠. حەمە مین فەرەج
١١. کەمال محی یەدین
١٢. حیلمی عەلی شەریف
١٣. روشدی عەلی شەریف
١٤. عەلی عەسکەری
١٥. کەمال فوناد
١٦. مەلا عەبدوڵا (مەلا ماتۆر)
١٧. خالید دلێر

ئەمەش بوو هۆی ئەوێی چەند ساڵ شەری خۆیناوی لە نێوان ئەم دووبالەیی (پارتی) دا روویداو سەدان رۆڵەیی نازای کورد کرانە قوربانی و هەزارانیش ئاوارەو مان وێرانی پینگەشت تا داوی رینکەوتنی (حکومەتی بەعس) و (بارزانی) لە سالی (١٩٧٠) دا هاتە دی و بە (بەیانی ١١ ی ئازار) ناسرا، ئەوسا بەالی (جەلالی) لەسەر داوای (پارتی) بەناوی کۆنگرەیی حەوتەمی حیزبەووە ناوی خۆی کرد بە (پارتی شۆرشگێڕی کوردستان) و خۆی رادەستی ناو ریزەکانی (پارتی) کردەووە، ئەوێی شایەنی باسکردنە ئەوێیە کە لە (١٩٧٢/١٢/٢٧) بەیانیک بە ناوی (چەند کادریکی پارتی شۆرشگێڕی کوردستان) بو ئەو مەبەستە بلاوکرایەووە کە کۆتایی یەکەیی وەها بوو: (ئیمە لیڕەدا ئەو داواکردنەیی کۆنگرەیی حەوتەمی حیزبی شۆرشگێڕی (حل کراو) دووبارە ئەکەینەووە کە لە کۆتایی بەیانە میژوویی یەکەیدا کراو، ئەوێش خەباتی بەردەوامە لە پیناوی توندکردن و بەهێزکردنی یەک ریزی پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکگرتنی گەلی کوردمان و رۆژ بە رۆژیش کۆبوونەووە لە دەوری سەرکردایەتی بارزانی یە لەبەرئەوێی زەمانەتی هەموو سەرکەوتنەکانمان ئەکات: ئیمزا پارێزەر برابم ئەحمەد، ئیمزا پارێزەر جەلال تالەبانی، ئیمزا پارێزەر عومەر مستەفا، ئیمزا عەلی عەسکەری لە (١٩٧٢/١٢/٢٧) ئیتر هەموو شتەکان

بوونو ئاو به ناگردا کراو ئهوهی چوووه ناو (پارتی) چوو، ئهوهش
 زهوه بو خوی دور کهوتهوه، لیره دا کیشهی دروستبوونی ریکخراوینکی عیلمانی
 هاته ئاراهه که ناوی (کۆمهله)ی بهسر دا سهپاو زۆر (درۆی شاخدار) بهدهم له دایک
 بوونی ئهوه به ناو ریکخراوه (نیوه مردوو نیوه زیندوو) هوه کراوه و نوسراوه (که ئیره
 شوینی باسکردنی نی یه) ئیمه ئهبینین کهسیکی وهك كاك (نهوشیروان) تا ئهم کاتانهش
 هیچ نهبی هیندهی (حهمه ی حاجی تاهیر یا خالید دلیر یا کهسانی تر) ناوی نههاتوووه
 تهنها ئهوهنده نهبی وهك كادریکی ئهعلامی ناوی ههبووه ئهویش له دهه کردنی
 گوڤاری (رزگاری) دا بوو که دوا ی بهیانی (۱۱) ی نازاری (۱۹۷۰) یش بههوی
 بهسههاتییکی ناخۆشهوه ناچار بوو له ولات ههلهات و پرووی له ئهروپا کرد،
 دوا ی ههلهاتنی (ئهو) یش رووداوه سیاسی یه کانی باشووری کوردستان ههه درێژه ی
 ههبوو تا له (۱۹۷۵) دا به پیتی پیلانی (جهزائیر) کورد زیانی کردو دوو چاری
 (ئاشبه تال) یکی چه کداری و کۆمه لایه تی و سیاسی بووه وه (که ئیره جی ی باسکردنی
 نی یه).

دوا ی (۱۹۷۵) جاریکی تر لیره وه لهوی جولّه کهوته وه ناو کۆمه لگا و ورده ورده
 هیزی چه کداری (جۆر به جۆر) سه ری هه لدا و خوی بو ژیا نی (پارتیزانی) ته یار کرد،
 له وانهش (کۆمه له - بزوو تنه وه - پارتی) (قیاده مۆقه ته - پاسوک) که له ئه نجای
 ریکه وتنی نیوان (کۆمه له و بزوو تنه وه) دا (یه کی تی نیشتمانی) پینکه ات و دواتر
 (بزوو تنه وه له ریکه وتنه که چوو ده رو له گه ل با لی د. مه هود عوسمان) ریکه وت و
 (حسک) یان دروست کرد، دوا ی ئه وه ی (کۆمه له) به ناوی (یه کی تی نیشتمانی)
 مایه وه و (به خه یال) چه ند با لی کی سیاسی داتا شرا و به ناوه کانی (بزوو تنه وه - خه تی
 گشتی) کرایه ها وری ی ته نیا که وتنی (کۆمه له) و مه ی دانی به حساب مملانی ی
 جیا وازی بیرو را، ئه مهش تاکتیکی (سکر تی ری گشتی یه کی تی) بوو که ئه یویست به
 فه ناعه تی کی (ماوی) یه وه هیچ نه بی (سه هانووک) یکی کورد ده رچیت له دوا ی شه هید
 بوونی (کاک ئارام) (کۆمه له) ئه قلی تی کی تازه ی به بهر دا کرا و کرا به (کۆمه له ی

واى به پيويست نه زانم بۆ وه لامي پرسياره کاني تر که ماون وهها بدويم:

له (۹/۷/۱۹۸۱) ۱۵ رۆژى يادى شهيد بووني (بورهان مستهفا) ناسراو به (فههاد) بوو من بۆ دواجار جانتاکهم دابه شامخداو سه رکردايه تي (يه کيئي نيشتماني) يم جي هيشت و به دوو نامه ي (سالار عزيز) و (ناوه ندى کۆمه له) وه که وهك به هانه بوون بۆ وازهينام له پيشمه رگايه تي به رهو (بۆکان) و سه رکردايه تي (کۆمه له ي زهحه تکيشان) رويشتم و ماوه يهك وهك ميوان مامه وهو دواتر چووم له سه ر سنوور له (بله کي) دانيشتم ئيتز لهو رۆژه وه منيش خرامه ليستی (عيراقچيئي) يه که ي (يه کيئي) يه وهو که وقمه ژير چاوديري (د.ک.د) وه که ده زگايه کي جاسوسي بوو له لايهن شه خسي کاک (نهوشيروان) وهه دروست کرابوو نه ندا ماني ئەم ده زگا جاسوسي يه قه معي يهش نه بووايه (سه رف نهوشيرواني) بوونايه.

که ئەو سنووره له لايهن (کۆماری ئيسلامي ئيران) وهه گيرايه وه ئيتز من ناچار بووم روو بکه مه ديها ته کاني شارباژير چونکه به ره چه لهك خۆم خه لکی ئەو ناوه بووم خه لک حورمه تيان بۆ دائه نام ئەگه ر جي تا ئەهات (د.ک.د) تهنگي بي هه ل نه چنيم و هه ر ده مه ناده ميک ناچار نه بووم له بهر بي جي و رينگه بي روو له دي يهك بکه م و (د.ک.د) يش له ژيره وه خه لکی ئەو دي يهيان لي رائه سپاردم که ئەمه (عيراقچي) يه و سه ر به (موخابه راتي عيراق) يه و ناگاتان له هه ل سوکه وتي بيت و هاتو چۆي مه که ن و نزیکي مه که ونه وهو هتد، به راستي (ب.ف.) که به پرسي (د.ک.د) ي ئەو ناوه بوو زۆر ناخۆشي کرد بوو له م هه موو (دي به دي کردنه دا) کورينکي جوانم به ناوي (تبيين) وهه بوو به قورباني ئەو وه زعه ناخۆشه ي که پياوه کاني کاک (نهوشيروان) به سه ر منياندا نه هينا، دواي مردني کوره که م زۆر بي وه زع و ري بووم و مال و منالم هه ر يهك نارد بۆ جي يهك، لهو کاته دا بوو (فههاد سه نگاوي) به شيره شيره ناخۆشه که ي هه ره شه ي (بانچه بي) له راديۆ وه راگه ياند ئەو راگه يانده زهنگي

مهترسی گرتن و لیدان و کوشتن بوو که (یه کیتی) نه یویست بیکات به
 براده رانم وت (ئیتر نه وه نیشانه ی دهست وه شانندی یه کیتی یه و زۆری بۆ هاتوو وه من
 نه زانم دهست نه کات به ته سفی یه کردنی جهسته بی و هار نه بیته)، له بهر نه وه ی من
 بی چهك بووم و پیشمەرگه نه مابوووم براده رانم زۆریان بۆم هینا که نه بی له و
 ناوچانه ی ژیر دهسه لاتی (یه کیتی) دوور بکه ومه وه و روو له ناوچه ی (جود) بکه م بۆ
 من نه وی سه لامهت تره و به گویم کردن جوامم بۆ براده رانی پارتی ناردو نه وانیش
 ری گریان نه کردو چوومه نه و ناوچه یه، به چهند رۆژنیک دوای من (یه که م
 مفره زه ی ئالای شۆرش) یش له لایه ن شه هید (شیخ حسینه سوور) په رینه وه وه هاته
 نه و ناوه و دوای یه کدوو رۆژ (شیخ حسین) سه ردانی کردم و یه کترمان دی و له و
 دیداره دا قسه یه کی خووشی شه هید (عوسمانی قاله منه وه) ی بۆ گێرامه وه و وتی: (که
 گه یشتینه لای لقی چوار (عوسمان) ئیمه ی دی و به سه رسوورمانه وه به خیره اتنی
 کردین و وتی یا شیخ نه وه شکور ته سلیمی براده رانی پارتی بوون، منیش به
 ییکه نینه وه و تم: نه وه لاک عوسمان ئیمه ریکه خراویکین به ناوی (ئالای شۆرش) وه وه
 له (یه کیتی) جیا بوینه ته وه و نه مانه وی لیره وه دهست بی بکه یینه وه و (پارتی) وه ک
 دۆست و پشتینیکی سیاسی یارمه تیمان نه دات و هاوده رد یمان نه کات، نه ویش پاش
 که میک مات بوون و بی دهنگی بی و تم: کاک شیخ به راستی نه و کاک (ئیدریس) و
 کاک (مه سعود) به سه ته زمان و قوربه سه رن و نازان و خه ریکن بیچوو ه مار به خیو
 نه که ن). به راستی وابوو من ناگادارم که (پارتی) چهند دلای به براده رانی (ئالای)
 خوش بوو، بروای وابوو (ئالای) مایه ی رووخاندنی قه لای (یه کیتی) و برانه وه یه تی و ئیتر
 مه رگی (جه لالی) به چاوی خو ی نه بیی و هه موو ملامانی یه ک ته وا و نه بی نه گه ر چی
 (ئالای) له ره گه وه (یه کیتی) هه لته کان و کاریکی وای به سه ره ینا جاریکی تر نه بو وه وه
 به (یه کیتی) یه که ی جار ان به لام (به هه زارو یه ک فیل) خو ی گرته وه و توانی له ریگه ی
 (ئیران و حزبی شیوعی و پاسۆک و حسک) وه وه (پارتی) شی ناچار بکات (به ره ی
 کوردستانی) له گه لدا ییک به یی و دواتریش بیته به شیك له دهسه لاتی ناو ولاته که

ئەگەر لە سەر ناوەرۆکی ئەو قسەو باسە ی پێشەوێ بیین بۆ رۆژنکی وەك
 وەك ئەوێن و لەبیربوچوونی (پارتی) وردبینەو و سەیری هات و هاواری گوایه
 جیاوونەوێ كهسێکی وەك كاك (نەوشیروان) ییش بکهین كه له چاو جیاوونەوێ
 (ناش) دا له هەموو رۆوێه كهوێ جیاوێه و سەنگ و قورسایێ یه كێ تری ههیه كهچی
 (پارتی) نه بهو (دۆعایه ئەلی ئامین) و نەمرویه كیش له لهشی ئەجولێتی و نه به قەد
 نوو كه دەرزیه كیش دلێ بێ خۆشەو نه لایەن گری لی ئەكات تەنانەت دژیشی قسە
 ئەكات و حەزی له چاره ی نی یه له بری ئەوێ له گەل ئەودا هاو پشتی بکات ئەچی
 له گەل خودی (یه کیتی) دا هاو پەیمانی ئەكات ئەمە بەلگە ی ئەوێه (دەزگای پاراستنی
 پارتی نەنووستوو و شتیك ئەزانی و دلێ به (بازی) یه كەش خۆش نی یه). منیش لای
 خۆمەو (له سەدا نەوێدونۆ) بروام وایه كه (خیشکردنه كە ی كاك (نەوشیروان)
 تەنها (بازی) یه و هێچی تر (خیشکردن واتە (مانگرتن و تۆران) و شەیه كه له ناوچە ی
 شارباژێر به كاردیت و ئەم خیشکردنه له ناو مەسئوله گەورە و بچوو كه كانی
 (یه کیتی) دا وەك نەریقی لێهاتوو و کردوو یانە به خوو، زوو زوو خیش ئەكەن و
 ناشتیش ئەبنەو جار ی وا هەیه ئەو خیشکردنه خوێشێ تیا ئەرژیت).

به لای مەو له ناو (یه کیتی) دا (بازی و بازیکردن) جوړی زۆره رەنگه هێنانەوێ
 یه كدو نمونە ی دوای سالانی (رپا پەین) خراب نەبن و زۆرتر بۆچوونە كە ی ئیمە
 (بەوێ كاره كه) تەنها (بازی) كێر دنه پشت راست بکاتەو، یهك لهو نمونانە دوای
 (رپا پەین) یه کیتی هاتە سەر ئەوێ (بەره ی كوردستانی) هەل بوه شیتیتەو بۆ ئەو
 مەبەستە ویستی رادەو ئاستی جەماوهری خو ی دیاری بکات جا دەست بۆ کاریکی
 لهو جوړه بەریت بۆیه هات به نەیتی داوای له چەند كهسێك كێر دەست به
 (مانگرتن) بکهن و داوایش له رێكخستنه كانی ناو و دەرهوێ شاری (سلیمانی)
 كێر هەموو جوړه رینگه و قەرەبالغی یهك بۆ پشتگیری له (مانگرتوان) به كاربەیتی،
 ئەو بوو كرایه هۆسە یهك هەر مەپرسە، دوای ئەو له لایەن (سكرتیری یه کیتی) یهو
 (بەیان) یك بلاو كرایه و دوای له (مانگرتوان) كێر ئیتر مانگرتن بەسە و دوایی به

مانگرتنه که بهینن به دوایدا یه کسه ر ئاو به ئاگردا کراو مانگرتن ته‌واو بوو، له پاش
 (یه‌کیتی) بانگه‌شهی ئه‌وه‌ی کرد که (به‌ره) ده‌ووری به‌سه‌ر چووه‌و پیویسته
 کورد هه‌نگاوێکی تر ب‌رواته پیش و ئیداره‌و په‌رله‌مان و حکومه‌ت دروست بکات،
 سه‌ره‌تا (پارتی) خۆی هه‌ریج نیشانداو که‌وته نازو نوزو شتی وا که‌چی له‌ پر
 ئاماده‌بوونی خۆی بۆ ده‌نگدان و هه‌ل‌ئێژاردن ده‌رب‌ری و کاره‌که‌ ده‌ستی پێک‌ردو به
 پینچه‌وانه‌ی بۆ‌چوونه‌کانی (یه‌کیتی) یه‌وه‌ ئه‌و (٥١) کورسی به‌رامبه‌ر به (٤٩)
 کورسی به‌ده‌سته‌ینا له‌ ئه‌نجامی رێکه‌وتنیکی ژیر به‌ ژێردا هه‌ردوولا (په‌رله‌مان) یکی
 (په‌نجا به‌ په‌نجا) یان دروست کردو حکومه‌تیکی ساوای به‌ ناوی (حکومه‌تی هه‌ریم)
 یان راگه‌یاندا، لێره‌دا ئه‌چمه‌وه‌ سه‌ر رووداوی (مانگرتنه‌که) تا روونی بکه‌مه‌وه
 (یه‌کیتی) بۆ له‌ (بازی) یه‌که‌یدا شکستی هێناو بۆ‌چوونه‌که‌ی (له‌سه‌دا سه‌د)
 ده‌ره‌نچه‌وو، له‌و قه‌ره‌بالغی دروست‌کردنه‌ که‌ بۆ (مانگرتوو) ئه‌نجام ئه‌درا، یه‌کیتی
 لای وابوو (له‌سه‌دا نه‌وه‌د) خه‌لکی کورد له‌گه‌ڵ ئه‌و‌دایه‌و ده‌نگ بۆ ئه‌و ئه‌دات و
 به‌مه‌ش (پارتی) ئه‌کات به‌ مریشکی ئاوه‌ رووت کراوه‌و (له‌سه‌دا هه‌شتا زیاتری)
 کورسی ناو (په‌رله‌مان) مسۆگه‌ر ئه‌کات و (حکومه‌ت) به‌ ده‌ست ئه‌و ئه‌بیت و چی
 بویت به‌ دلی خۆی ئه‌یکات بۆیه‌ نه‌مانی (به‌ره‌) ی راگه‌یانداو ئیدعای بۆ (په‌رله‌مان)
 و (حکومه‌ت) کرد ئه‌وه‌بوو ده‌ریش که‌وت ئه‌و دوا‌ی قه‌ره‌بالغی که‌وتوه‌و هیه‌چی
 تر.... یه‌کیکی تر له‌ (بازی) یه‌کانی (یه‌کیتی) ده‌نگدان بوو له‌سه‌ر ده‌ستووری
 عێراق، بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ له‌ سه‌ره‌وه‌ خه‌لکی هان ئه‌دا ده‌نگ بۆ ده‌ستوره‌که‌ بده‌ن و
 له‌ ژێریشه‌وه‌ خه‌لکانی وه‌ک (شیرکۆو می‌رکۆی) رانه‌سپارد خۆیان بکه‌ن به‌ کوردی
 عه‌یاره‌ بیست و چوارو که‌س له‌وان کوردتر نه‌بیت و به‌ ناوی (ریفرااندۆم) هه‌و ئیمزا
 بۆ سه‌ربه‌خۆبوونی کورد کۆبکه‌نه‌وه‌ ئه‌وه‌ بوو له‌وه‌شدا سفری هێناو به‌ردیکی بۆ
 نه‌جولا‌و هیه‌چی بۆ سه‌وز نه‌بوو، ئه‌م (بازی) کردنه‌ دوو روویانه‌ له‌ ته‌مه‌نی سیاسی
 (یه‌کیتی) دا زۆرو زه‌به‌نده‌و هه‌مووشی مایه‌ پوچ ده‌رچووه‌و سه‌بیریش ئه‌وه‌یه‌ (ته‌ر)
 بوون به‌خۆ ناگری‌و هیه‌چی به‌ خه‌یالدا نایه‌ت، من گردی (ریفۆرم) و شتی وا به‌

بەك لەو (بازیانە) ئەزانم كە (یەكێتی) یی ی راهاتووو قومی بەدبەختی خۆی
 كات تا بزانی ئەبیاتەوه یا نا، وەك وتم ئەوهی باسكرا لە (سەدا نەوهو نو)ی ئەو
 یەخیمالانەیه كە (خیشكردن)ەكە ی كاك (نەوشیروان) تەنها (بازی) كردنەو دیوی دووهمی
 پارەكەید، ئەوهی ئەمییتەوه تەها (یەك ئیخیمالە لە سەدەكە) ئەویش ئەوهیه ئەگەر
 پێداگرتەكە ی كاك (نەوشیروان) بەتەوا ی پشتكردنە (یەكێتی) یەبیت گوایه بنەمالەیهك
 حوكمی ئەكات ئەو نامادە نی یە بگەرپتەوه ناوی و ئەویش بە مافی خۆی ئەزانێ بەلێکی
 جیاوازی تری (یەكێتی) بیت كە رەنجی بۆ داوه ئەو مانای وایە دەستیکی (ئەمریکی و
 بەریتانی و حكومەتی عێراقی) لە پشتەوهیهو لەگەڵ خواستەكانی ئەوان ئەروات و دژە
 شەپۆلی ئەو دەسلەتەیه كە خۆشی دەستی لە دروست كردنی دا هەبووه ئەبێ ئەوسا
 ئیعلانی (ئۆپۆزیسیون) بوون بكات و خەلكی هانبدات بەخۆپیشاندان و ئاژاوه نانهوه
 دەسلەتانی (پارتی و یەكێتی) ناچار بە مل پێدان بكات، لە ولاتی ئیمەدا كارو كردەوهیهکی
 لەو چەشنە بیهوی و نەیهوی زۆرتر بەرهو چەك هەلگرتن و سەنگەر گرتن ئەبات و ئەوانیش
 لە وەزعیکی وەهادا پیاوی ئەو جۆرە بار هەلگرتنە نین و دوزمان بە قازانجی خۆیانی وەر
 ئەگیرن و لەوانەشە رووداویکی وەك سالی (شەست و شەشی) لی بکەوێتەوه ئەمە ئەگەر
 (یەك ئیخیمال) لە (نەوهو نو) بەهێزتر و خۆسەپینەرتەر بوو ئەگین بە غەیری ئەوه شتەكە
 تەنها (بازی) یەکی سیاسی یە بە مەبەستی وەگەر خستنی خەلكی (بیزاربووی كورد)ە بۆ
 سەر سندوقەكانی (دەنگدان) تا لای خەلكی دنیا وەهای دەرخەن كە دیموكراسی
 بەرقەزارەو خەلك بە گیان و دل ئەوانی ئەوی و دەنگیان بۆ ئەدات ئەمەش لەم
 رۆژانە ی پروپاگەندە كردن بۆ هەلبژاردنەدا دەرکەوتوو خەلكی بۆ ئەو مەبەستە
 جۆلتیترەو... ئیستا (بازی) یەكە سەری گرتوووە گەورەترین تاوانیش ئەكەوێتە ئەستۆی
 خۆدی كاك (نەوشیروان) چونكە زۆر (بێ بەزەبی) یانە خەلكی بی ناگاو كەم مافی بردەوه
 بەر سێبەری چەقۆی درۆ و دەلهسە ی (یەكێتی و پارتی) تا كارەساتەكە ی (ئیسماعیل
 یەغەمبەر) راست دەرچیت و قوربانی یەكە مسۆگەر بیت تا ئێرە ئەمانە كورته وەلامی
 ئەو پرسیارانە بوون كە ئەبووا یە بەبێ وەلام نەبوونایەو پەنجەیان لەسەر هەندێك راستی
 دا بنایە.

هیشتا پیوستیه کی میژوویی و نه ته وهیی وام لی نه کات هەر لهم شوینه دا جیمه وهو
 بیروای خوینەر بو سەر کیشه یهك رابکیشم که دوای ههلبژاردنی نه مجاره ی (هه ریم)
 سهری هه لداوه و پیوستی به لیدوان و قسه له سهر کردن هه یه چونکه گرنگی کیشه که
 به راده یهك ترسناکی خۆی ده ر خستوه که کاریگه ری نهك هه ر له سهر هه ر تاکیکی
 کورد هه یه به لکو چاره نووسی نه ته وه بوونی کوردیش نه خاته گه رووی نه مانه وه، له
 حالیکه وه هادا هه ر تاکیکی کورد بیهوی و نه یه ویت ناچاره به ر له وهی بریار بدات
 پیوسته بیر بکاته وهو له خۆی بهر سیت: چی بکات؟ منیش وهك تاکیکی کورد
 هه ر چه شنه بیرواو نایدۆلۆژیایه کم هه بیت فه رزه نه وهی، له سهر نهو کیشه پر مه ترسی
 یه نه یزایم بو خه لکی نه م ولاته ی روون بکه مه وه تا دل سۆزان و خه م خۆرانی نه م گه له
 له سهری بیته ده نگه و به ر له و کاره ساته بگرن که چاوه روان نه کریت، نه ویش وهك من
 تی ی نه گه م به م ره نگه یه: به لای منه وه کوردی کۆمه لگای باشووری کوردستان
 سه ره رای پینکاته چینه یه تی یه کانی له دوای (راپه رین) ی (١٩٩١) وه به ناوی
 ده سه لاتی حیزبایه تی کورده وه به م شیوه یه دابه ش بووه:

١. خه لکانی هه ژارو زه هه تکیش و بی ده رتان که له ئیستای نه م کۆمه لگایه دا
 ناستی هه ره خواره وهی کۆمه لانی خه لکی گرتوه و هه رچی چه وسانه وهی
 کۆمه لایه تی و نه ته وهیی هه یه به هی سیاسیشه وه به سه رشانی نه وان وه یه
 نه توانریت به خه لکی (فلقاوه) ی ناو کۆمه ل ناو بهریت.
٢. ده سه لاتی نه گریسی حیزبایه تی که به شیوه ی جوړ به جوړی (مافیای سیاسی)
 ناستی هه ره سه ره وهی کۆمه لایه تی نهو کۆمه لگایه ی بو خۆی داین کردوه و
 هه موو سه وداو مامه له یه کی سیاسی و ئابووری و ته نانته ده سه ته که وته
 کۆمه لایه تی یه کانش له ده ستی زه به لاهی نه ودا یه به بریاردانی مان و نه مانی
 نهو کۆمه لگایه شه وه.

خەڵکێکی (هاوردەیی کورد زمان) و (کاسەلیس) و (مشەخۆر) و (هەلپەرست) و (بێ بار) کە بۆشایی نیوان ئەو دەسەڵات و خەڵکە چەوساوەییە پر کردوووەتەو، ئەم جۆرە خەڵکانە بە ئارەزووی خۆی شەن و کەوی کێشە کۆمەڵایەتی یەکان ئەکات و بۆ تێرکردنی بەرژەوهندی یە شەخسی و تایبەتی یەکانی خۆی بۆ ئەوێ تەمەنی خۆی درێژ بکاتەو شانی داوێتە بەر دەسەڵات تا نەکەوێت، ئەمانە بە بێ ی بارو دۆخی سیاسی و دەسەڵاتی حیزبایەتی ژمارەیان لە گۆران و زیادو کەمیدایە لە سالانی (نەوهد)ەکان بۆ (دوو هەزار) لە (سەدا پەنجای) کۆمەڵ ئەبوون، لە دوو هەزاریش بە دواوە رێژە کەیان زیادێ کردوو ئەمانە لە لایە کەوێ کاسەلیسی حیزب و لە لایەکی ترەو تەواو کەری دەسەڵاتن، لەم سەرەو دەسەڵات لەسەر کار و کردەو و بیرو بۆچوونی ئەمان ئەلەوەرێت و لە سەرە کە ی تریشەو ئەمانیش بە بوونی دەسەڵات خۆیان قەلەو قەلەوتر نەکەن، لە داگیرکردنی پلەو پایەیی ئیدارە کردنی دەوڵەتەو بیگرە تا ئەگاتە کارکردن بە ناوی کۆمپانیو بازرگانی جیهانی یەو.

ئەمانە هەمەچەشەن لە ورده نووسەر و رۆژنامەنووس و فەرمانبەر و بازرگان و قاچاخچی یەو حسابی بۆ بکە نا بەو خەڵکە مەسئولانە ئەگات کە (کورد زمانی) هاوردەن و ئێرە ولاتی دوو مێانەو خۆیان (ئەوروپی زادن) و (ئیسقاتی کورد بوونی ئێرە)یان کردوو وەک داگیر کەرەتەو و لە رینگەیی حیزب و حیزبایەتی یەو خۆیان سەپاندوو و بوون بە سەرچاوەی فەساد و بەرتیلخۆری و گەندەلی ئابووری و سیاسی و تەنانەت ئەخلاقیش، بە دەم شتیکن بە کردەو شتیکی ترن، لە سەرەو دەسەڵات دەمە زەرد ئەکەنەو و لە بنەو کۆمەڵگا هەرەس بێ ئەهینن.

هەر کەسیک یا هەر هێزو سیاسەتیک بیهوێت کۆمەڵگایەکی لەم جۆرە بگۆرێت و دەسەڵات و خەڵکی چەوساو لە یە کتر نزیک بکاتەو ئەبێت ئەو خەڵکە هاوردە (کورد زمان) و (کاسەلیس) و (مشەخۆر) و (هەلپەرست) و (بێ بار)ەیی نا ئەو بۆشایی یە لە رەگ و ریشە بهیئیت و پینکەتەیی دەسەڵاتیش جەم و جۆر بێ بکات، ئەمەش بە لای کەمەو شۆرشیکی کۆمەڵایەتی ئەوێت تا هەر شتیکی تر، ئەو گۆرانکاریانەش نە بە

(ئەمەریکی، عێراقی، عەرەبی) و لە لایەکی تریشەووە واین لەبەر چەقۆی پیلانیکی
 عێراقی، سووری، تورکی، ئێرانی)یشدا لە عێراقیشدا لە دلەووە هیچ
 حیزبێکی عەرەبی و ئیسلامی بە شیعەو سونی یەووە نی یە دانی خێر بە ئێمەدا بنیت
 ھەر بۆیە کاتی خۆی لە دەستووری تازە ی عێراقیدا رێکەوتن لەسەر ئەووی بوونی
 ھەر (ھەرێم)ێک بە مەرجی (سێ شار) دابنریت تا رۆژێک لە رۆژان ئەووی ئەنجوازان
 بە دەستی بەیننەووە بەھۆیەووە (ناشەتال) بە بوونی کورد بکەن، ئەمە راستی یە کەو بە
 شاراوھیی ھەبەو دان لە کورد جێر ئەکاتەووە لێو لێ ئەکرۆژیت، ئەووی بە حال
 لە (ئەلف و بی)ی سیاسەت بزانیت بەروونی ھەست بەووە ئەکات کە لە ھەلبژاردنی
 ئەمجارە ی (ھەرێم)دا دیاردە یەکی سیاسی ئەو تو بەرپۆیە کە بەرەو ئەووە ئەچیت ئەگەر
 ھیچی بێ ئەکریت خۆ ئەووی بێ ئەکریت بە لای کەمەووە (ئیدارە ی پارێزگای
 سلیمانی) بۆ خۆی مسۆگەر بکات و بەووش بە پێی دەستور رێی پێدراو لە
 یە کگرتوویی (سێ شار)ە کە ی (ھەرێم) بیتە دەرو سەر بەخۆی ئیداری خۆی
 رابگە بەنیت، بە کردەووە یەکی ئەو تووش (ھەرێمی کوردستان) فت ئەبیت لەبەر ئەووی
 لە دەستووری عێراقیدا هیچ (ھەرێم)ێک ناییت لە (سێ شار) کە مەتر بیت، ئەوسا
 کوردستانیش ئەنریتە گۆرو کورد ئەگەر پتەووە بۆ حالەتی سیاسی دەورانی پاشایەتی و
 شتیک نامینیتەووە پێی بوتریت نەتەووی کورد یا سنووری کوردستان، ھەر لە بەر ئەووە
 ئێمە لە (۲۰۰۴)دا نووسیمان: (ئەمە بەرنامە ی ئەمەریکی یە کەنە بۆ ئاینە ی ئەو
 عێراقە ی چاوەروانی ئەکەین بۆیە بەر لەووی ئەنجام بدری پێویستە ئێمە ی کورد
 چارەسەری دۆسیە ی خۆمان بکەین ئەگین پەنجە ی پەشیمانی ئەگەزین) ھەلۆیست /
 ژمارە (۲) / زۆر سەبەرە کورد لە بری ئەووی بەرەو رزگاری و پیکھێنانی دەولەتی
 کوردی بپروات تازە خەریکە بەرەو گومرا بوون و قۆناغە کانی بەر لە (حوکمی زاتی)
 ئەگەر پتەووە لەبەر ئەو مەترسی یە سامناکە بوو نەمویست بچمەووە سەر ئەسلی
 باسە کەم کە لە سەرەتاووە لێ ی دابرا بووم بۆ ئەووی وە ک کوردێک ئەو راستی یە
 روون بکەمەووە ئەو نھێنی یە جارێکی تر بدەمەووە بە گوئی ی ھەر کە سێکدا کە

(٥)

کاتیک ئەگەر یینەوه سەر کتیی (ئیمەو ئەوان) ئەبیین نووسەر وەها ئەلێت: (ئیمەو ئەوان ناکۆکیە کاغان لەسەر چین؟). بە کار هێنای پرسیار لەسەر شیوازی (ناکۆکیە کاغان لەسەر چین؟) لە فەرھەنگی سیاسەتدا خۆبەخۆ مانای جیاوازی فیکری و ئایدیۆلۆژی ئەخاتە روو، بەلام کە لە ناوەرۆکی نووسینە کە ورد ئەبێنەوه بە ئاسانی ئەبیین، نووسەر هەست ناکات جیاوازیەکی فیکری و ئایدیۆلۆژی بنەرەتی لە گەل (ئەوان) دا هەبێت بەلکو ئەوەی هەیە و نی یە هەر رۆالەتەو هەریەک ئاقاری فیکری و یەک شیوازی ئایدیۆلۆژی (ئەوان)ە ی هەیه بەلام ئەوەی هەیه (ئەوان)ە بە خواست و ئارەزووی نووسەر هەلسوکەوت ناکەن بۆیە (ئەم) لە گەل (ئەوان) دا ناکۆکی هەیه وەک ناحەز ئەیان ببی، ئیمە جاری لە باسکردنی ئەو نەبوونی جیاوازی فیکری و ئایدیۆلۆژیایە نووسەر خۆمان ئەبۆیرین و بۆ کاتی خۆی هەل ئەگرین. ئەوەی لێرەدا گرنگ ئەوەیە قسە لەسەر ساغکردنەوهی (ناکۆکیەکان)ی هەردوولا بکەین کە ئەو باسی کردوون، بۆ ئەوەی زوو تر ببینە دەست ئەو لای خۆیەوه کار ئاسانی بۆ کردوین و ئەلێ ئیمە (ئەوانە ی رەخنە لە دەسەلات ئەگرین) و ئەوانیش (ئەوانە ی داکۆکی لە دەسەلات ئەکەن). بە پێی ئەم پێناسەیه بیت، کورد و تەنی (مردوو لەوه پاکتێ ناشریت) چونکە ئەو لە سنووری بازنە ی دەسەلاتەوه قسان ئەکات و رەخنە ی خۆی ئەگری و هەر خۆشی وەها بریارێکی داوه، کەچی هەر بە دوا ی ئەوەدا ئەلێ: (ئەلێن: ناکۆکیەکان بنەمای فیکریان نی، بەلکو لەسەر شتی شەخسیە..... ناکۆکیەکان لەسەر پرۆژە ی سیاسی نی، بەلکو لەسەر

باره دهسه لاته ... ئەم قسانه بۆ پووچکردنه وهی ناوه رۆکی فیکری و سیاسی
 سووککردنی ئەو مەملانی سیاسیه که له نیوان دهسه لات و
 (موعارهزه) دا دهستی پینکردوه) ل ۵۵ / ئیمه و ئەوان / ئەم قسانه پاشگهز بوونه وهیه
 لهو پیناسه کردنه ی پیشتر ناماژه ی پینکراو جوړیکه له فوو کردنه خو و خو پهرانه وه،
 ئەگین ئەگەر کیشه که له سه ر پرۆژه ش بیئت جا هەر جوړه پرۆژه یه کیش بیئت ئەوه
 به لگه ی جیاواز بوونی فیکرو شتی وا ناگه یه نی ههروه ها مانای مەملانی ی سیاسیش
 نی یه و مانای سه ره لدان ی (موعارهزه) ش نادات به دهسته وه چونکه هاتنی
 (موعارهزه) بۆ ناو گوړه پانی دژایه تی کردن پیوستی به وه لامدانه وهی ئەم
 پرسیا رانه یه: کێ (موعارهزه) یه؟ له سه رچی و؟ چی ئەوی و؟ به رنامه ی چی یه؟ ئەگەر
 کیشه ی (موعارهزه) به و جوړه ئەبیئت، ئەوا (موعارهزه) بوونی نی یه به لکو ئەوه
 ههستی نا ره زایی بوونه، پیوسته ئەم دوو دیارده کو مە لایه تی یه له یه کتری جیا
 بکریته وه و تیکه ل به یه ک نه کرین، جه ماوه ری (موعارهزه) سیاسه تی خو ی هه یه و
 بۆ چوونی خو ی لایه و به رنامه ی خو ی پی یه و یه که مین کاری هه ولدانه بۆ گوړینی
 دهسه لات و جینگرته وهی، (موعارهزه) جه ماوه ره جه ماوه ریکی هوشیا رو سیاسی و
 رینکخراوه به لام خه لکی نا رازی ته نها خه لکه و بی سه رو به ره یه و هیچ پیناسه یه کی لا
 نی یه و جله ویشی به دهستی (تالانچی) و (نازاوه گێران) هه وه یه و له تالان و نازاوه
 زیاتر هه چی تر نازانیئت، له به ره نه وه تیکه ل کردنی ئەو دوو دیاره کو مە لایه تی یه به
 تایه تی لای خه لکی سیاسی و سیاسه تخوا ز پشیوی و گو مری لی ئە که ویته وه من
 دلنیا م که سیکی وه ک کاک (نهوشیروان) ئەم دوو دیارده کو مە لایه تی یه و وه ک یه ک
 وه رگرتوه بۆ یه له با سه کردنه که یدا تووشی ئەو دوو فاقیه (ئیزدیواجیته) بووه و خو ی
 له دوو ئاستدا ئە بییته وه و دوو بۆ چوونی جیاواز به یه ک زمان ده ره ئە بریئت، ئە وه ته
 کاتی ک پیناسه ی سیاسی خو ی ئە کات و خو ی به (ئه وانه ی ره خنه له دهسه لات
 ئە گرن) به ئیمه ئە ناسی نیئت، که چی کاتی ک خه لکی نا ره زایی و بیزار بوو له دهسه لات
 ئە بیی، خو ی به وه باس ئە کات که ئەو نا کوکی و مە ملانی ی له گه ل دهسه لاتدا

به (خورما) شیان ئه‌وی و (خوا) شیان ئه‌وی له ئه‌نجامدا هه‌یج به
 ئه‌وه‌ی سهرکه‌وتن به ده‌ست ناهه‌ین. ئه‌مه‌ویت ئه‌وه بلیم که ئه‌و
 (رۆبسیپێ) ی سهرده‌می عه‌وله‌مه‌یه نایه‌ویت له‌سهر کورسی ده‌سه‌لات دابنه‌شیته‌ تا
 (خه‌نیمه) سیاسی یه‌کانی خۆی ته‌فره‌و تونا نه‌کات و گۆره‌پانه‌که‌ی بۆ چۆل نه‌کریت،
 ئه‌گهر (رۆبسیپێ) ی شوێشی (فه‌ره‌نسا) له‌و سهرده‌مانه‌دا وه‌ها کاری سیاسی
 کردیته‌ ئه‌وا شتیکی رونا و ئاشکرایه که کاک (نه‌وشیروان) یش هه‌مان که‌سیته‌ی و
 هه‌مان سیاسی یه له سهرده‌می عه‌وله‌مه‌دا دووباره ئه‌بیتته‌وه (مارکس) وته‌نی ئه‌ویان
 به شیوه‌ی تراژیدی و ئه‌میان به شیوه‌ی کۆمیدی یه، به‌لام له سهرده‌می عه‌وله‌مه‌وه
 له‌ناو کۆمه‌لگای کوردیدا که به قه‌ناعه‌تی (ئه‌و) خه‌لکه‌که‌ی (سه‌ری گای لی
 به‌ستراوه، کۆمه‌لگایه‌ کیش که به‌و چه‌شنه‌ بیته‌ کارکردنی سیاسی و قسه‌ی سیاسی
 وه‌ها هه‌ل ئه‌گریت هه‌ر له‌به‌رئه‌وه‌یه ئه‌و له سهره‌تادا وا خۆی به ئیمه‌ی گوايه (نیوه
 مروۆ و نیوه گای) ناساند که هه‌ر له ناو سنووری بازنه‌ی ده‌سه‌لاتدا یه‌و له‌ویوه
 چاکسازی و پاکسازی خۆی ئه‌کات به‌شیوه‌ی ره‌خنه‌گرتن که‌چی دواتر وه‌ها خۆی
 به‌رچاو ئه‌خات که نه‌خه‌یر ئه‌و وه‌ک ((موعاره‌زه)) یه‌ک له‌گه‌ل ده‌سه‌لاتدا
 هه‌لسوکه‌وت ئه‌کات (ئیتز ده‌ری نه‌خستوه‌وه ساغی نه‌کردوه‌ته‌وه (موعاره‌زه) که
 کێ و کێ نی یه). به‌پروای من که‌سیک له‌یه‌ک کاتدا ناتوانیته‌ هه‌م له‌ناو بازنه‌که‌دا
 بیته‌ و هه‌م له ده‌ره‌وه‌ی بازنه‌که‌شدا بیته‌ چونکه ئه‌گهر ئه‌و که‌سه هاتوو له ناوه‌وه‌ی
 بازنه‌که‌ بوو ئه‌وا له هه‌مان کاتیشدا بوونی له ده‌ره‌وه‌ی بازنه‌که‌دا راست نی یه‌و خۆ
 ئه‌گهر له ده‌ره‌وه‌ی بازنه‌که‌شدا بیته‌ ئه‌وسا له هه‌مان کاتدا بوونی له ناوه‌وه‌ی
 بازنه‌که‌دا ناراسته له‌به‌رئه‌وه‌ ئه‌و که‌سه پیویسته‌ ته‌نها له یه‌ک شوێندا بوونی
 هه‌بیته‌ و به‌س، جا بۆیه به‌ پیی ئه‌و پیوانه‌یه کاتیکی نووسه‌ری (ئیمه‌و ئه‌وان) خۆی
 وه‌ک هه‌بوویه‌کی ناو بازنه‌ی ده‌سه‌لات رانه‌گه‌یه‌نیته‌ ئه‌وا خۆ ده‌رخستیشی به ناوی
 ((موعاره‌زه)) وه‌ ته‌نها درۆیه‌کی زه‌قی سیاسی یه‌و ته‌نها فریوودانیکی رووتی
 سیاسانه‌یه‌و بۆ خۆ شیرین کردنی ناو خه‌لکی بیزار بوو، خه‌لکی نارازی له

دهسهلات ئهيكات تا به پشتیوانی و به كۆمهکی قههبالغی ئهوان هیزو توانا بۆ
مهکانی پیدایه بکات و خۆی پێوه با بدات ئهوهش له دواهی دا ئهوه بیهویت و
ئیهویت لهم كۆمهلگایه ئهوه به (نیوه مرۆفۆ نیوه گای) ئهزانیت تهفره دان و
دهستخه پۆ بوونی خهلكی لی ئهكهوینهوه تا ههر شتیکی تر، کوردیش بۆ وهها
رووداوێك خرابی نهوتوووه كه ئهلی: (ئهگهر جارێك خهله تاندم خوا بت گریت
ئهگهر دووجارت خهله تاندم خوا خۆم بگریت).

(٦)

کاتیک کاک (نهوشیروان) دیته سهه باسکردنی پرۆژه به حساب (سیاسی و
کۆمه لایهتی و دادپهروهری و هتد) یه کهه ئیهویت له رینگه ی سۆز جولاندن و
ههست بزواندنهوه ئیمه به لای خۆیدا راکیشیت و برۆای ئهوه مان لا سهوز بکات که
ئهو کاتیک باس له خواردنی پارهو پولو موچه ئهکات ئیتز ئهوه لهسهه ههقهو جی به
ناهقی ئهوان (ئهوانه ی داکۆکی له دهسهلات ئهکهن) لهق ئهکات جا ئهوه له بیری
چوههتهوه یا به ئهقهست خۆی لهوه گیل ئهکات که ئهوه بهر له ههموو شت
کهسیکی (سیاسی ویست) هه گوايه ههموو تهمنی بۆ شتیکی وهها به فیرۆداوه
ماوهیهکی دوورو دریزیش خۆی به رابهری رینکخراوێکی (خۆ به مارکسیه تزان) ی به
خوینی شههیدان سوور بوو ئه دایه قهلهمو به حسابی خۆی بۆ رزگاری نیشتمان و
نههیشتی چهوسانهوه ی نهتهوهیی و کۆمه لایهتی کاری ئهکرد که چی ئیستا دوا ی به
(شوودان) ی ئهوه رینکخراوهیه سهه ی زمان و بنی زمانی باس (لهسهه جۆری
به رپوه بردنی ولات) ئهکات ئهویش تهنها خۆی له (ناکۆکیه کائمان لهسهه بودجه ی
هه ریم) و (ناکۆکیه کائمان لهسهه بیدادی له دابهشکردنی مووجهدا) ئهبینتهوه. بۆ
لیکدانهوه ی ئهوه مه بهستهو ساغکردنهوه ی بهر له ههموو شت پێویسته ئاماژه بهو
(تیور) ه جۆر به جۆرانه بکهه که کاک (نهوشیروان) وتهنی: (لهسهه جۆری
به رپوه بردنی ولات). خراونه ته بهر دهستی کۆمه لگاکانی مرۆقایه تی تا بزانی ئهوه بیرو

بۆ خۆشبووێتی نووسەری (ئێمەو ئەوان) ئەچیتە کام خانەیی ئەو تیورانەیی قسە لەسەر بەرپۆڵەبەردنی ولات) ئەکەن.

لە میژووی مەرفایەتی دا بە تاییەتی لە سەدەیی بیستەمی راپۆردوودا کۆمەڵێک بێرۆراو بۆچوون بۆ بەرپۆڵەبەردنی ژیانی کۆمەڵە و کۆمەڵگاکانی مەرفایەتی سەریان هەڵدا کە دواتر وەک (تیور) ناوزەد کران و ناسران، ئەوانیش بە ناوەکانی: (تیوری بێرۆکراتی، تیوری بێرۆکراتی نوی، تیوری بەرپۆڵەبەردنی زانستی، تیوری دابەشکردنی ئیداری و.... هتد) کە لە ئەوروپا و ئەمەریکا لەسەر دەستی کەسانی وەک: (ماکس ویبەر، هەربەرت سیمۆن، رۆبەرت مەرتۆن، سیلزنیک، تایلۆر، ئەمەرسون، کرۆزیر، هنری فایولو.... هتد) هاتە ئاراو و قسەو باسیان لە سەرکراو لەگەڵ یە کدا تاوتووی کران، ئەگەر لێردا ئەو بێرۆرایەیی کاک (نەوشیروان) لەگەڵ هەریەک لەو تیورانە بەراورد بکەین، بۆمان ئاشکرات ئەبێت کە ئەو بێرۆرایەیی ئەو (بەزۆر)یش ناچیتە خانەیی هیچ کام لەو تیورانەو هەر ئاگاشی لەو هە قسەو باسیک نی یەو بە خۆشیدا راناییی هیچ بەلگەییەکی (قەناعەت) بێکراو بۆ رێکخستن و شیوێی بەرپۆڵەبەردنی کۆمەڵی کوردەواری لەخۆ بگریت و وەک بۆچوونێکی شارستانی چاوی لێ بگریت، بەلکو ئەو بێرۆرایەیی ئەو زۆرتر لە بازەنی (عەشایەرگەری)دا جێ ئەگریت و وەک قسەیی کەسیکی (عەشایەر) باس لە گرتەکانی کۆمەڵە ئەکات، ئەویش سەبارەت بە خەڵکانی حیزبی و وا بەستە بە دەسەلاتی ئەو حیزبەو هەو بەشەکانی تری کۆمەڵگا وەک نەبوو رەچاو کران، ئەمەش وەک ئەوێ نووسەر خۆی لە لوتکەیی رزگاریدا بەدی بکات و هەموو شتی بەلای ئەو هەو کۆتایی هاتبێت و هیچ کێشەییەکی نیشتمانی و نەتەوویی بۆ کورد لە ئارادا نەمايێت، هەر لەبەرئەو هەموو کێشە نەتەوویی یەکانی کورد بە لای ئەو هەو هاتوو هەتە سەر باسی پارەو (حۆلدان)ی ئەو پارەییو شەرکردن لەسەر دەسەلات، هەموو جارێکیش داوا لە خۆیتەر ئەکات کە خۆی سەریشک بێت لە وەلامدانەو هەو ئەو پرسیارانەیی ئەو رۆبەررووی ئەکاتەو بەو هەو ناکۆکیەکانی ئەوان (لەسەر شتی شەخسیە یان لەسەر

ئەمەشەفەو شیوەی حوکمرانیە؟ بە راستی ئەگەر کاری خەبات و تیکۆزانی سیاسی بەو دەردە گەشتییەت و بەو جۆرە دووچارى (بن بەست) بوو بێت و هەموو کێشە کۆمەلایەتی و نەتەوایی و نیشتمانیەکانی هاتبێتە سەر شەری چارەنووسی پارەو دەسلەت، ئەوا کاتی خۆی زۆر چاکمان پێکابوو کە بە کاک (نەوشیروان) مان ئەوت سەرکردەى (سۆشیال عەشایەرەکان) و بکوژانی شۆرش و بیری نازاد بوونی کوردستان، چونکە کورد چ وەک سەر بەخۆی نەتەوایی و چ وەک رزگاری سیاسی، هیچی بە هیچ نەکردوو، ئەوێ لە باشووریش هەیه و نی یە، تەنھا (بوارێکی رەخساوی یی ئەوتری) کە ئەویش دەیان سالە بە قازانجی بازرگانانی (حیزبی) و (سیاسەتبان) تەواو بوو تا هەر شتیکی تر بێت و زۆرتیش چاوەروانی (ئاشبەتال) ی ئەو (بوارە رەخساو) ئەکرێ تا ئەوێ کورد نازادکراو بێت و برائیتەو چونکە دواى رووخاندنی (سەدام) و داگیرکردنی عێراق و دەم چەور کردنی حیزبەکانی کورد لە لایەن ئەمەریکاوە بەوێ قاجی لی راکێشن و دەستی رزگار بوون بچەنە ژێر سەریان و بکەونە مل و مۆش کردنی سەر وەت و سامانی ئەو و لاتەو ئەمەریکاش لە بەر خاتری دزینی سامانی بە لێشاوی عێراق چاوی رەحمەتیشی لەوانە، بەلام لە بنەرتدا کارە کە پێچەوانەییەو کورد هیچی بە هیچ نەکردوو تەنانەت شەخسی کاک (نەوشیروان) یش کاتیک ئەیهوێت باسی ئەو پارە مۆل و کەلە کە کراوە بکات کە بەناوی بەشی کوردەو بە ئەحزابی کورد ئەدریت، ناتوانیت پەنجەى بۆ راتە کێشیت و بازی بەسەردا بدات ئەویش ئەوێه کە ئەلی: (لە نیوان سالانی ۲۰۰۴ دا تا ۲۰۰۷ تەرازووی هێزی سیاسی لەناو عێراقدا بە قازانجی کورد بوو، کورد بەهێز بوو لایەنە عەرەبیەکانی عێراق هێشتا خۆیان رێک نەخستبوو لەبەر ئەو پشکی هەریم لە بودجەى گشتی عێراقدا لە (ئەنجومەنى نوێنەران) دا بێ مشت و مر ئەروێرا سالی ۲۰۰۸ تەرازووی هێز لە نیوان کورد و لایەنە عەرەبیەکاندا - بە شیعو سوننەشەو - خەریک بوو بە قازانجی عەرەب بگۆرێ) ۵۷ / ئیمەو ئەوان / ئەمە دان نە بەو راستی یەدا کە هێشتا هیچ بە هیچ نەکراوە و لایەنە عەرەبیەکان

پهنگی و زمان کربونه که وهزعیکی ئەو تۆی سهپاندوو که هەر له
 واش)یکهوه تا (وهزیر)یک دز بیت و له پاسهوانیکی بهر باره گای حیزیکهوه تا
 سهروکی حیزیک بهرتیل خۆر بیت ، له (پولیس)یکهوه تا سهروکی ولایتیک تالانچی
 بیت.

(۷)

بهشی کۆتایی

لهبهرئهوهی ئالۆزیهکی زۆر له نووسینی (ئیمه و ئەوان)دا ههیه و قسه کردنیکی
 زۆرتیشی ئەوئیت و منیش نامهئیت بیکهه به (بنیشته خۆشه) و لهوه زیاتر پیوهی
 خهریک بم، ئەمهئیت لیڕه دا به کورتی و به کوردی باسه که بپرنمهوه و بی لهسه
 (ئهسه تۆیوو)ه که دابنیم و بهوهندهش کۆتایی پی بهنیم.
 جا بۆ کورت کردنهوهی کیشه که ئەلیم:

(ئهلیکساندهر گلیمان) شانۆگه ریهکی ناوداری ههیه به ناوی (ئیمه و ئەوان) که
 ئەویش له بنه رتدا قسه لهسه ر گهندهلی ئەکات، ئیتر نازانم کاک (نهوشیروان) وها
 شتیک ئەخوئیتتهوه یا نا تا به هۆیهوه بکهوئته جوړه لیکچوونیکی ئەدهبی لهو رهنگه،
 بهلام ئەوهی ههیه، ئەوهیه نووسه ری ئەم (ئیمه و ئەوان)ه چه شنی نووسه ره که ی لهسه ر
 خۆمان دووچارای بیری تهسکی ناچه گه ری نه بووه و واش باس له (ئیمه و ئەوان)
 ناکات، ئەگه ر لیڕه وه بچینه وه سه ر باسه ئەسلی یه که و به وردی دهوری بکهینه وه،
 ئەبینین ئەو نووسینه به پاشکویه کۆتایی پیهاتوووه هه م به کارهینانه وهی ئەو
 پاشکویه له م نووسینه داو هه م بابه تی ناو پاشکۆکه جی ی سه رنجه و مروڤه ئەخاته سه ر
 خولیا ی پرسیار و پرسیار کردن و ناچارای ئەکات هه ولی دۆزینه وهی گری ی پیکه وه
 به سته وهی هه ردوولا به یه کزیه وه بدات، به گوێره ی قسه ی نووسه ر ئەم پاشکویه
 که باس له (پروژه)یه که ئەکات سالی (۱۹۹۹) نووسراوه و دراوه به (ئهنجومه نی
 پلاندانان)ی ئەو کات و دواتر پشتگوئی خراوه و هه یچی له باره وه نه کراوه که چی

تێهه‌پوونی (ده) ساڵ به‌سه‌ر ئه‌و وه‌زعه‌و باسه‌داو دواى ئه‌و هه‌موو به‌ حساب ئه‌و جارێکی تر تازه به‌ تازه زیندوو‌کردنه‌وه‌ی ئه‌و (پڕۆژه)یه‌ له‌ باسو و لێدوانیکی ئیستادا به‌ جێ ی خۆی ئه‌زانێ و به‌ کاره‌ینانه‌وه‌ی به‌ پێوست ئه‌بینێ، به‌ لای منه‌وه ئه‌و دووباره‌ کردنه‌وه‌یه‌ مانای سیاسی و فیکری خۆی هه‌یه‌و پێوسته‌ قسه‌ی له‌سه‌ر بکریت، ئه‌گه‌رچی له‌ ر‌واله‌تدا باسی (پڕۆژه)یه‌ك وه‌ك پاشکۆ له‌ نووسینه‌که‌دا هاتوه‌ به‌لام له‌ راستی دا ئه‌و (زۆرزانانه) هه‌موو نووسینه‌که‌ی بۆ خزمه‌تی ئه‌و (پڕۆژه)یه‌ نووسیه‌وه‌ وه‌ك ر‌وونکردنه‌وه‌یه‌کی ئه‌و (پڕۆژه)یه‌ش قسه‌ی له‌و باره‌یه‌وه‌ کردوه‌وه‌ هه‌یچی تر.

بۆیه‌ به‌ لای منه‌وه (پڕۆژه)که‌ بووه‌ به‌ جه‌وه‌هه‌ری سه‌رتاسه‌ری نووسینی (ئیمه‌و ئه‌وان) و وه‌ك تاکتیک لێره‌دا جێ ی کراوه‌ته‌وه‌ بۆ ر‌وونکردنه‌وه‌ی ئه‌و تاکتیکه‌ش چه‌ز ئه‌که‌م ئاماژه‌ به‌وه‌ بکه‌م که‌ خۆی یاسای نووسین به‌ هه‌موو جو‌ره‌کانی یه‌وه (واته‌ له‌ شیعروه‌و تا وتارو ر‌ۆمان و نووسینی می‌ژوویی و شتی تر) به‌م شیوه‌یه‌یه‌: تۆ وه‌ك خۆینه‌ریک ئه‌بی‌ت به‌ دواى ئه‌و قه‌ناعه‌ته‌ فیکریه‌ی نووسه‌ردا بگه‌ریت که‌ له‌ هه‌ر بابه‌تێکی نووسیندا هه‌یه‌تی تا بزانی ئه‌و چی ئه‌وی‌ت و بۆچی مه‌به‌ستێک شتیکی وه‌های نووسیه‌وه‌ لێره‌شدا ئیمه‌ وه‌ك خۆینه‌ر به‌رامبه‌ر به‌ نووسینی (ئیمه‌و ئه‌وان) ئه‌و مه‌به‌سته‌ له‌ باسی خودی (پڕۆژه)که‌دا ئه‌به‌ینیته‌وه‌وه‌ له‌ویدا به‌رنامه‌یه‌کی سیاسی و کۆمه‌لایه‌تی ئه‌بینین که‌ به‌ قه‌ولی نووسه‌ر (فه‌لسه‌فه‌و شیوه‌ی حوکمه‌رانی)یه‌ بۆ به‌رپه‌وه‌بردنی کۆمه‌لگای کوردی باشوور..... بۆ ر‌وونکردنه‌وه‌ی مه‌به‌سته‌ شاره‌وه‌که‌ش چاک وایه‌ چه‌ند رینگه‌یه‌ك لێره‌و له‌وی بگرینه‌ به‌ر که‌ هه‌موو ئه‌چه‌نه‌وه سه‌ر مه‌به‌سته‌ دیارو نادیاره‌که‌ی نووسه‌ر وسته‌ویه‌تی، لێره‌دا من نامه‌وی‌ت باسو له‌ ده‌قی (پڕۆژه)که‌ بکه‌م که‌ خۆی له‌ خۆیدا به‌شیوه‌یه‌کی گشتی شتیکی تا بلێ ی خه‌یالی یه‌و له‌ خه‌ونیشدا نایه‌ته‌ دی، به‌لام ئه‌وه‌ی لای من پێوستی به‌ قسه‌ له‌سه‌ر کردنه‌ ئه‌و بۆچوونه‌ سیاسی و فیکره‌ (ئه‌نتیکه‌)یه‌ی نووسه‌ره‌ که‌ جاران ئه‌و وه‌ك

خەڵکیکی سیاسی و دواتریش وەك هەلگەریکی بیری نەتەوویی خۆی راگەیاندوووە
 یەکێکی هەموو سنووری بیرویر کردنەووە کەشی لە وەها بازنەیه کدا ئەخولیتەووە کە ئەو
 بە خەیاڵ لە هەموو زەویدا نیشتمانیکی ئەوێت ناوی کوردستانەو لەوێشدا شارێکی
 بەلاووە هەموو شتێکە کە ناوی (سلیمانی)یەو لەو شارەشدا تەنها گەرەکیکی لا
 مەبەستە ناوی (بەرخاناقا)یە کە مالى خۆیانی نامیز گرتوووە (ئەمی) تیادا پەرورده
 بوو... ئیمە لیڕەدا بۆ ئەووی لەو پرۆژەیه بگەین پێویستە ئەگەر بۆ
 چاوترو کاندنیکیش بیت ژیانی سیاسی نووسەری (ئیمەو ئەوان) بەسەر بگەینەووە تا
 لی یەووە هەقیانەتی کەسیتی سیاسی و حیزبی ئەو بناسین و لەو (شعورە)ش تی بگەین
 کە ئەو (پرۆژە)یەیی بی نووسراووە بۆ بەدەستەینانی ئەو مەبەستە ئەلین کەسیکی وەك
 كاك (نەوشیروان) بەووەها بیرو بۆچوونیکەووە (کە پێشتر ناماژەیی پینکرا) گەورە
 ئەبیت و ئەچیتە حیزبیکی سیاسی کوردەووە بە ناوی (پارتی دیموکرات)، لە حالیکە
 ئەوتۆدا ئەو بیەوی و نەیهوی چارەنووسی بەو لایەنەووە گری ئەدریت کە بیرو
 بیرو کردنەووە (ئەمی) هەیهو دواتر بە بالی (جەلالی) دژ بە (مەلایی) و پاشانیش بە
 (یەکیکی نیشتمانی) دژ بە (بنەمالەیی بارزانی) ناسراو خۆی بە رینکخستن کرد...
 لە سالانی شەستەکانی سەدەیی بیستەمەووە تا بە ئەمرۆ ئەگات کە نزیکەیی چل –
 پەنجاسالە ئەو (دوو بالە حیزبی) یە یا ئەو (دوو بنەمالە)یە هەزارویەك کارەساتی بی
 نامان و پر مەرگەساتیان بەسەر کوردی باشووردا هیناوە هەر لە شەری براکوژی و
 کورد کوژی یەووە تا کارەساتی ئەنفال و ویرانکردنی کوردستان و هەلپهاتی دوا
 ناشبەتالی (۱۹۸۸) و جاریکی تر گەرانهویان بۆ ناو کوردستان بەهزی شەری
 کەنداو و راپەرینی دەستکردی (۱۹۹۱) لە ریتی پشت بەستن بە جاشەکان و هاندان
 بۆ راکردنی بە کۆمەلای خەلکی لە (۱۹۹۱) داو کەلک لی وەرگرتن بۆ پینکەینانی
 گوایە (حکومەتیک و پەرلەمانیک) بە ناوی (هەریم)ووە دواتر بلاو کردنەووە
 نەخۆشی دزی و گەندەلی لە تەواوی کۆمەلگادا لە رینگەیی ئەو (حکومەت)ە
 خۆیەووە ئیفلیج کردنی هەستی ئینسانی و نەتەووی مروۆفی کوردو هاندانی بۆ

بەرەو هەندەران و دواجاریش خەساندنی کۆمەلگای کوردەواری بە پێی
 نەخشەی بەرژەوهندی خۆیان و بەستنهوهی چاره‌نووسی ئەو گەله بەرکێفی
 دەسه‌لاتی ئەمەریکی و بەریتانی یه‌وه که چاره‌نووسیکێ رەش و نادیاره. له هه‌موو ئەو
 کاره‌ساتانه‌دا که‌سیکی وه‌ك كاك (نه‌وشیروان) یش زۆر جار دەوری کاریگه‌ری بینوهه
 به پێی ویستی خۆی و حیزبه‌که‌ی هه‌نگاوی هه‌لگرتوه‌وه و دیکتاتۆریکی بێ ئامانیش
 بووه، زۆر جار کاری دلتەزین و نامرۆفانه‌شی ئەنجام داوه له (پروژه) که‌شیدا
 ئەو ویسته زالمانه‌یه دیاره‌وه به ئاشکرا هه‌یه، ئەو له وه‌ها (پروژه) یه‌کدا ته‌نها شاری
 سلیمانی به حکومه‌ت و به ته‌واوی کوردستانیش ئەزانی‌وو چوار پارچه‌ بوونی
 کوردستان و ژێر ده‌سته‌یی کوردو شتی وا له فه‌ره‌هنگی بیرکردنه‌وه‌ی ئەودا وه‌ك
 کۆتایی پینها‌تییت وایه، له پشتی ئەوه‌شه‌وه حساب نه‌کردن بۆ هه‌یزی به‌رامبه‌رو
 ئیداره‌ی به‌رامبه‌ر له باشووری کوردستاندا و سووربوونی له‌سه‌ر وه‌ها بیرکردنه‌وه‌یه‌ك
 ئەوه نیشان ئەدات به‌وه‌ی ئەو بنه‌ماله‌یه دوژمنی سه‌ره‌کی بیروباوه‌ری ئەون....
 ئەمه‌ش به‌لگه‌ی ئەوه‌یه كاك (نه‌وشیروان) له‌هه‌ر به‌ره‌وه حیزب و رێکخراوی‌کدا بی‌ت
 ته‌نانه‌ت ئەگه‌ر ئەو رێکخراوه‌یه‌ش رێکخراوی (مافی مرۆڤ) یش بی‌ت ئەو تا مردن ئەوه
 بیروپرایه‌تی و کاری بۆ ئەکات (یه‌کیک له‌و به‌لگانه‌ش هه‌لبژاردنی (۲۰۰۹/۷/۲۵)
 بوو که به‌ ناوی گۆرانه‌وه ئەوه‌ی کرد که دیمان) کوردیش خرابی نه‌وتوه‌وه که ئەلی
 (خوویه‌ك گه‌را به شیری ته‌رك نا‌کریت به پیری)، که‌سیکی وه‌ك كاك
 (نه‌وشیروان) یش به‌ درێژایی ژبانی (ئێستا و داها‌تووشی له‌گه‌لدا بی‌ت) به‌و ئەقلیه‌ته
 سیاسی و به‌و قه‌ناعه‌ته‌ فیکریه‌وه ژباوه‌وه ئەژی و ئەم (پروژه) یه‌ش نمونه‌ی ئەو
 بۆ‌چوونه‌یه‌تی که ژبانی سیاسی و فیکری خۆی له‌سه‌ر بنیات ناوه، ئەمه‌ش قسه‌یه‌کی
 (حه‌سه‌نی شیرین) ی ره‌هه‌تیم بیر ئەخاته‌وه (ئەو خو‌شی ئەیناسی‌ت) که وتبووی:
 (ئەگه‌ر (مه‌لا مسته‌فا)ش واز له (مه‌لایی) بی‌تی‌ت و بی‌ته (جه‌لالی).... من هه‌ر
 (مه‌لایی) بووم و هه‌ر (مه‌لایی) یش ئەم).

له ناخی دلمانە وه زۆر سوپاسی به‌رپێزوخۆشه‌ویست
 پێشمه‌رگه. نوسه‌روه‌خه‌گرومیژونوس. سكرتیری "كۆمه‌له‌ی ره‌نجده‌ران". جیگری
 سكرتیری پێشوی "ی ن ك". سه‌رۆکی بزوتنه‌وه‌ی "گۆران" ی ئیستا: به‌رپێز
 (نه‌وشیروان مسته‌فا نه‌مین) ده‌كه‌ین كه‌ له‌كاتی چا‌پكردنی به‌رگی یه‌كه‌می
 (ژیان و نه‌ینییه‌كانی نه‌وشیروان مسته‌فا) دا. به‌هه‌زاران كه‌س رۆژانه‌ ده‌چونه‌لای و
 قسه‌ی درۆوه‌به‌سترا و ناره‌وا و چه‌وتیان سه‌باره‌ت به‌ئیمه‌ و كتیبه‌خانه‌كه‌مانیان
 پێتوبو.... به‌لام به‌رپێزیان هیچ هه‌لئۆیستیکی توندو ره‌قی به‌رامبه‌رمان
 نه‌نواند.... به‌بی‌ نه‌وه‌ی كه‌ ئیمه‌ له‌نزیکه‌ وه‌ بناسی و به‌بی‌ هیچ ناگاداریه‌کی خۆی
 زۆریك له‌ كتیبه‌خانه‌ی ئه‌ومان له‌چاپدا... جارێکی تر رپێزوسلاو خۆشه‌ویستیمان
 بۆی.

*

سوپاس بۆ هه‌ریه‌ك له‌ به‌رپێزان

كاك حسین به‌فرین كه‌ ریگه‌ی بلاوكردنه‌وه‌ی دو‌بابه‌تی خۆی پێداین

دكتور حسین محمهد عه‌زیز كه‌ ریگه‌ی بلاوكردنه‌وه‌ی بابه‌تیکی خۆی پێداین

كاك حه‌مه‌سه‌ه‌عید حه‌سه‌ن (به‌بی‌ ناگادارکردنه‌وه‌ی خۆی كتیبه‌ی

"قه‌له‌م و شمشیر" مان له‌م كتیبه‌دا چا‌پكرده‌وه‌)

كاك پشكو‌ نه‌جه‌دین (كه‌ له‌ به‌رگی یه‌كه‌می (ژیان و نه‌ینییه‌كانی نه‌وشیروان

مسته‌فا) دا. نامیلکه‌یه‌کی به‌رپێزیمان چا‌پكرده‌وه‌ به‌بی‌ نه‌وه‌ی ناگاداری بکه‌ینه‌وه‌!

سه‌یرتیش نه‌وه‌بو: بی‌ له‌ وه‌یش له‌بیرمان چو‌بو سوپاسیکی بۆنوسین!.

سوپاسی ده‌كه‌ین كه‌ تاكوئیستا هیچ ره‌خه‌ وگله‌یی یه‌کی بۆنه‌ناردوین...

*

دیرهدا کورتی کهینه وهو بلیین : رۆژی ههزارجار به قوریانی نه وخۆله بيم که به سه ر دهسی ته رمه که ی نه حمهد ههردی وهیه ... ئیمه ههتا مردن قههرزاری نه وه هه ناسه یه شین که رۆژانه کاک رییین هه ئی نه کیشی

*

سو پاس بۆ

کاکه ئاسۆس ی نه حمهد ههردی

کاک شوان محمهد له رۆژنامه ی ئاوینه

کاک کازو جه مال له رۆژنامه ی هاو لاتی

کاک ناوات محمود خاوه نی کتیبخانه ی رۆژی نوی

"کاک شوان نه حمهد

کاک نازاد به رزنجی

کاک ره وف بیگه رد

کاک دکتۆر شاهۆ

کاک مه ریوان ی وریا قانع

کاک ئاراس فه تاح

کاک به ختیارعه لی

کاک شۆرش جوانرۆیی"

سو پاسی نه وه به ریزانه ی که ناویان له که وانه دایه له کاک شوان نه حمهد وه هه تا شۆرش جوانرۆیی ... به ومانیه سو پاسیان ده که یین که خوشه ویستی و ریزی نه وان بو ئیمه یان له دلی کاک رییین ی نه حمهد ههردی دا خوشه ویستکرد

کاکه ناکام جه مال سه ر په رشتیاری کتیبخانه ی هاو لاتی

کاک عومه ری چایچی له چاخانه ی شه عب

کاکه فازیلو په یام ی گول و مه ریوانی خوشه ویستوه ورامانی براو هاوړیم ...

بیستون له گوڅاری روښنگه ری که چاوپیکه تنیکی کاک نه وشیروان ی بو هیناین
له ژماره ۹ ی روښنگه ری دا .

کاک سه روه ر که ریم که نه ویش ژماره یه کی گوڅاری نثاری بو هیناین نه ویش هه ر
چاوپیکه وتنیکی کاک نه وشیروان ی تیا بو .

کاک نه بوشوان له حیزبی شیوعی که به بی ناگادار کردنه وهی خو ی نامیلکه یه کی
نه ویشمان له کتیبه دا چاپ کرده وه

*

زور زور سوپاسی ته واوی نه و گوڅاران هیش ده که یین و چاوی یه که به یه کی
ستافه کانینان ماچده که یین ... دهستی ماندوبونینان نه گوشین ... هیوامان وایه که
ته مه ندریزو له شساغبین و روژنامه نوسی چالاک و زیره ک و له اتوتریان
تیا دروستبی ... جاریکی تر سوپاس بو نیوه هه ر له چایچه کانتانه وه هه تا
خاوه نی نیمتیازه کانتان ... سوپاس .

*

سوپاسی تاییه تمان بو هاوړی خوشه ویستو به ریز به ریز به ریز کاکه سوران
عومهر کاکه سوران عومهر کاکه سوران عومهر ده که یین له گوڅاری ریگا مه رکه زین .

*

سوپاسی تاییه تیشمان بو هه ردویرای خوشه ویستو نازیزی دل وچاومان

کاکه نه به ز گوران

کاکه عه بدولا گوران

*

زور سوپاسی کاکه هیمن که ریم له گوڅاری کلیلو له گوڅاری فشار ...

*

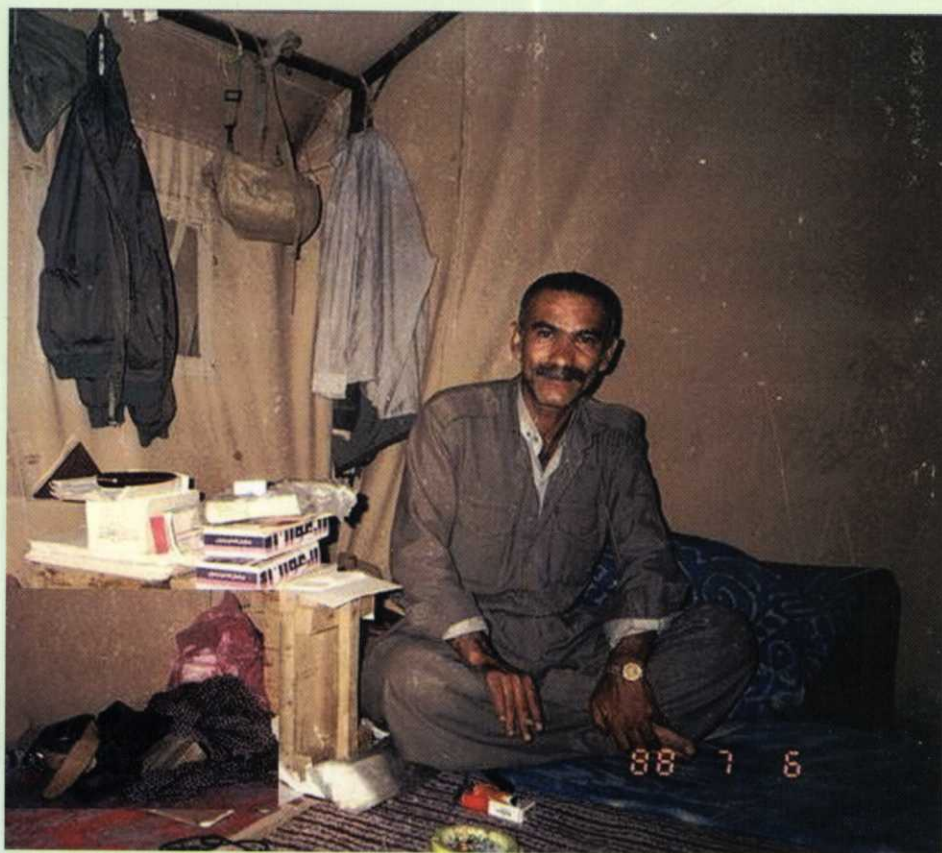
زور زور له ناخی دلمانه وه سوپاسی به ریز کاک سالار حه مه عه لی مسته فا نه که یین که
له به رگی یه که می ژیان ونه نییبه کانی نه وشیروان مسته فا دا دیداریکی به ریزیمان له

كيشه‌ی ئافره‌تان و بزوتنه‌وه‌ی ژنان له‌نیوان وه‌هم و واقیدا " وه‌گرت...
دوهه‌زار جاریش داوای لیبوردنی لیكه‌ین... چونكه‌ غه‌دریكى گه‌وره‌مان له‌به‌رزى
کرد...

زۆر زۆر سوپاسی براوه‌اوپیی خوشه‌ویست كاكه‌ زانیارمه‌مه‌د... كه‌ كتیبخانه‌كه‌ی
خوی خستۆته‌ به‌رده‌ستمان.....

ژیان و نهینییه کانی

نهوشیروان مستهفا

چاپ و بلاو کردنه وه

کتبخانه‌ی جهمال، عه‌ل، باب